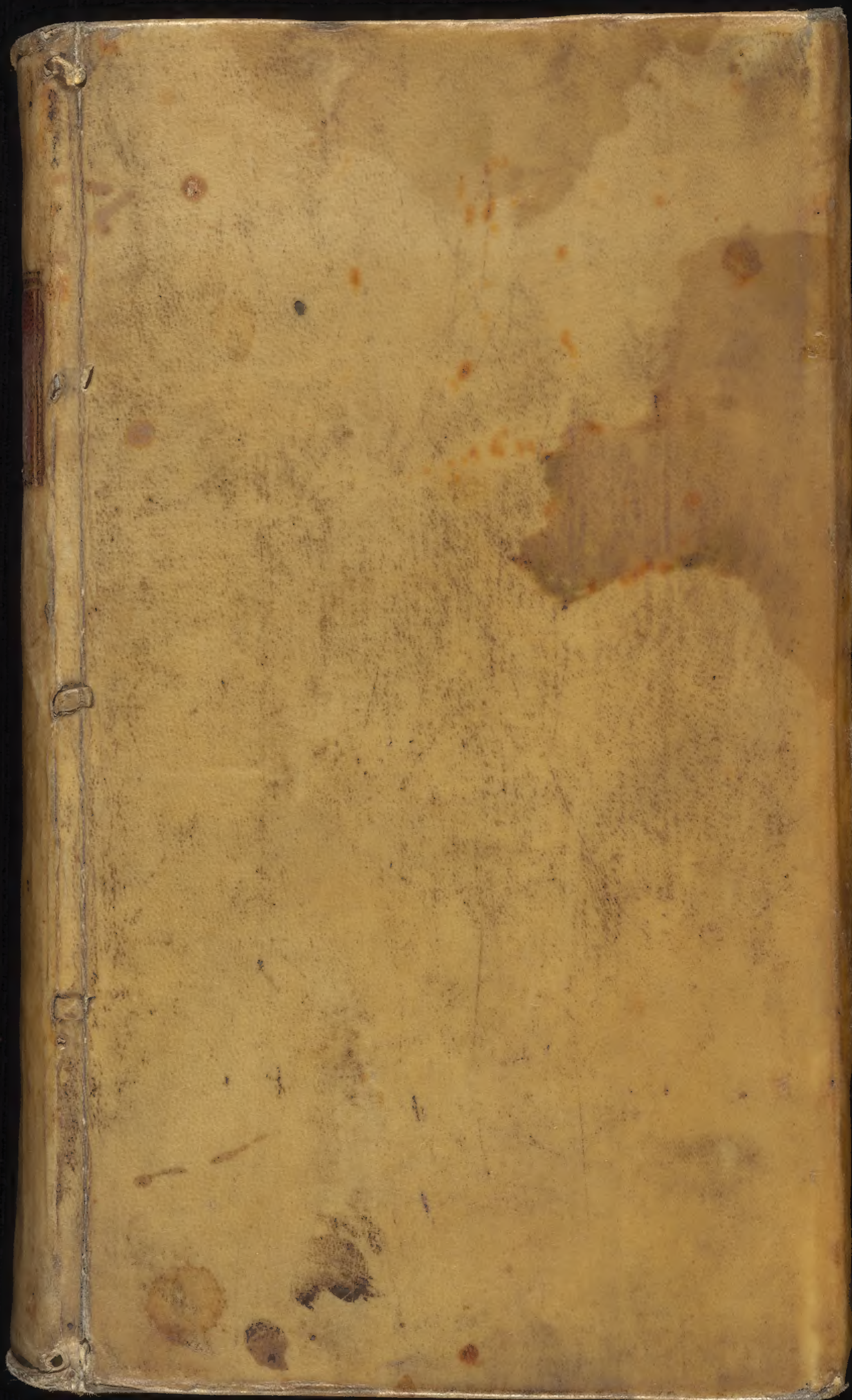








1767
94

de

35
―
6

supports 46







# PARADISVS
## ANIMÆ
## CHRISTIANÆ,
*Lectissimis omnigenæ*
*Pietatis delitiis*
*amænus*
*Studio et operâ*
Iacobi Merlo Horstii
*Ecclæ. B. Mariæ Virg.*
*in Pasculo Pastoris.*



Col. Agrippinæ,
*Sumpt. Balth. ab Egmond*
*et Sociorum A.° 1683.*











# EXPLICATIO TITULI, & Argumentum PARADISI.

*Septem Cellulæ Tituli respondent totidem Sectionibus* PARADISI.

I. DEUS OPT. MAX. *principem locum obtinet, qui Hortum voluptatis seu Paradisum, imo cœlum & terram, & omnia quæ in eis sunt, condidit ab initio, idque solius hominis caussa. Vide, quam humili, pia, & grata mente nobis Auctor tam Potens, Sapiens, & Bonus colendus est?*

II. *Status innocentiæ primorum Parentum, in Paradiso typus erat ejus felicitatis & gloriæ, qua* BEATI *nunc fruuntur in cœlo, quo vitæ innocentia pervenerunt. Nos ergo terrestri Paradiso exules, ad cœlestem Sanctorum exemplo & Patrocinio aspiremus.*

III. *Adam post admissum crimen fugiens latebras quærit. Sed quo fugies miser, ut effugias oculos Dei, qui videt omnia? Ejus vox est:* Adam ubi es? *quæ agnitionem culpæ,* POENITENTIAM *& resipiscentiam Adamo suadet: Quid ni & nobis? sed absint verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis;* Mulier quam dedisti mihi, *&c.*

IV. *Vestes Adamo & Evæ à* DEO *factæ* VIRTUTES *indicant: ut illis corpus, sic his ornatur animus. Vestibus calor Naturæ, Virtutibus calor Animæ fovetur. Ne & nos nudi simus & fœdi in oculis* DEI, *ornemur virtutibus. Ne tepidi fiamus & frigidi, Caritate & Justitia indui studeamus.*

V. Lignum Vitæ *est in medio Paradisi, cujus esu restauranda erat vita Hominis, & immortalitas paranda. Nobis in medio Ecclesiæ exponitur* PANIS VIVUS *& cœlestis, ex quo,* Qui manducat, non morietur in æternum.

VI. *Serpens astu suo seduxit hominem in mortem. Christus, in quo dolus non est, Passus & mortuus in Cruce vitam nobis reddidit. O magnum Pietatis opus, pia semper & grata mente recolendum!*

VII. *Die septima requievit* DEUS *ab opere suo. Et homo per* MORTEM *requiescit à laboribus suis. Quod vero* MORS *sit homini pœnalis & acerba, per* EVAM *est: Quod vero sit janua Salutis & Vitæ beatæ, per* MARIAM *est. Illa cum Serpente; Hæc cum Angelo Gabriele loquitur. O dispar colloquium! Inde Mors, hinc Vita profluxit. Colamus MARIAM; & non cademus in Mortem, nisi quæ ducat ad Vitam.*

Perilluſtri ac Reverendiſſimo

DOMINO

D°. MICHAELI ANTONIO

H A C H I,

Abbati Colbacenſi,

Coadjutori Olivenſi S. Ord. Ceſtorvienſis,

PROTONOTARIO APOSTOLICO, SS. TH. DOCT.

Sacræ ac Sereniſſimæ Poloniarum Majeſtatis

SECRETARIO, ET ELEEMOSYNARIO.

VIRO

Scientiarum Gloriâ,
Linguarum Peritiâ,
Humanitatis Laude;
Religionis Famâ,

Conſpicuo.

Paradiſum Animæ Chriſtianæ,

repetitis curis typo recuſum

in devoti animi teſſeram cum voto humanæ æquè ac
Divinæ proſperitatis

D. D. C.

JANSSONIO WAESBERGII.

Sereniſſimo & Reverendiſſimo
PRINCIPI
# FERDINANDO
ARCHIEPISCOPO
COLONIENSI,
BAVARIÆ DUCI, &c.
SEPTEM VIRORUM
PRÆSULUM, PRINCIPUM
SYDERI;
IMPERII GERMANIÆ,
PATRIÆ DELICIO.

*Sereniſſime Princeps, Clementiſſime Domine,*

PARADISUM plantavi, conquiſitis undique plantis lectiſſimis, non ad Voluptatem, ſed ad Pietatem, (quanquam delicias jungere pietati, quid vetat, cum ſola mens pia conſcia ſit liquidæ & ſinceræ voluptatis?) Tutor itaque ſeu Cuſtos quærendus mihi fuit: (an Cherubin, aut Angelus quiſpiam?) qui prophanum vulgus arceat, aditumque cuſtodiat, ne temerario cujuſquam incurſu violetur. Deo quidem haud difficile fuit, plantatum à ſe Paradiſum valido munire præſidio; utpote, cui ad nutum parent Adminiſtratorii illi Spiritus: Sed cum ego tuo, Clementiſſ. Princeps, ſubſim imperio, qua fronte Te Paradiſo meo cuſtodem ſtatuam? Verumtamen ſolicite quærenti Tu ſolus voto meo par occurriſti; utpote, qui tanquam alter Cherubin ad urbis hujus tutelam poſitus hoſtes incurſu prohibes, & indigenas ab omni clade feliciter tueris. Neque huc gladio flammeo atque verſatili opus habes: ſuaviter enim diſponis omnia, & ſubdito-

rum quieti ac tranquillitati, Prudentia, Benignitate, & quacunque potius ratione quam violenta manu consulis. Atque ut propius & convenientius instituto meo loquar; Moysis potius, quam Josue arma capessis, imo & ita hunc contra Amalecitas, id est Imperii ac Religionis hostes prælíantem, dignis Sacro Præsule suppetiis adjuvas.

Testis inclyta COLONIA tua, in qua hactenus inter ipsos quasi bellorum furores & incendia, PACE fruimur: & circumstrepentibus undique armis, nec non frementibus Hostibus, tanquam securi vivimus, non sine peculiari Numinis ope, quam utique nobis rara tanti PRINCIPIS PIETAS, & ORANDI assiduitas, jussu tuo, & piissimo instituto, jam hic è multis annis hucusque per omnes Ecclesias sine intermissione continuata conciliant. Tantum valet apud DEUM deprecatio justi assidua. Nempe vana sine DEO est omnis vis & potestas; UNA UTILIS EST AD OMNIA PIETAS. Huic ego pro modulo meo adminiculum quoddam hoc labore conferre studui. Si conatum pro insita Clementia Celsitudo Tua probaverit, sat hoc beneficii erit. Cætera PROVIDEBIT DEUS; qui Te nobis (hoc unum est subditorum omnium votum) sospitet servetque diu, & sit tandem tua, & Gregis tui merces magna nimis. Coloniæ, in loco Pascuæ,

Serenissimæ & Reverendissimæ C. S.

*humilis Sacellanus*

JACOBUS MERLO HORSTIUS,

B. Mariæ in Pasculo Pastor.

PIO

# PIO LECTORI.

EN *habes, pie* LECTOR, Paradiſum *non minore nunc denuo cura & labore renovatum, quam initio plantatum. Nam quod induſtriis hortorum cultoribus ſolemne eſt, ut novis ſemper rariſque floribus, plantis, herbis colligendis ſtudeant; quin & veteres exſtirpent, ubi pulcriores nacti fuerint; idem & mihi accidit. Quamvis enim priorem* Editionem, *benignior ac pronior ſpe mea, favor exceperit; ſecundis tamen curis, id eſt, ſapientioribus, locum relictum expertus ſum; ita quidem, ut quem nunc vides Paradiſum, pæne alterum, novumque tibi ſpondere auſim: Sed an proinde gratum prorſus aptumque palatis omnium? Vereor ſane (nam quid unum unquam placuit omnibus?) Forte, qui Scripturæ & rerum ſpiritualium exiguum, vel nullum guſtum habent, nec in* Paradiſo *delitias invenient. Forte & prolixitas alicubi faſtidio erit.*

*Sed habeant ſua illi* Officiola, *ſuas* preculas *vulgares, aliaque ſimilia, ſuæ devotioni congrua; utantur illis & fruantur.* PARADISUM *interim permittant minus occupatis, aut magis exercitatis. Sunt quibus lacte opus eſt; quando alii ſolido cibo felicius aluntur. Spero tamen utriſque non defuturum, quo ſe reficiant; modo palatum faſtidii expers attulerint.*

*Ex aliorum Hortis & Viridariis, veluti* S. Auguſtini, *&* Thomæ de Kempis, *&c. non pauca in* Paradiſum *transplantari poterant (uti factum prima Edit.) ſed uterque teritur manibus omnium. Poſterior quidem à nobis etiam novis nuper curis editus, & Notis illuſtratus; inſuper & novis* Ejuſdem *Auth. longè pulcherrimis auctus* Opuſculis *ſub tit.* VIATORIS Chriſtiani.

*Simile quid in Aſceticis* S. AUGUSTINI, S. BERNARDI, *Aliorumque* Opuſculis *novo ſchemate propediem cultius auctiuſque edendis molimur. Unde non videbatur operæ pretium, quidquam excerpere.*

*Denique, ſi quid in hoc* PARADISO *vel per me, vel per operas erratum; humanum id eſſe memento. Ecce nec ille Dei* Paradiſus *expers erroris fuit: Immo primus & graviſſimus ibi commiſſus eſt. Sed errorem correxit Deus; non extinxit errantes. Sic & tu, mi* LECTOR, *vel errorem benigne corrige; vel nos mone, paratos corrigere, ubicunque deprehendemur erraſſe. Irrepſiſſe nonnulla video menda, ſed & alia quædam quæ nollem, per noſtram à prœlo abſentiam, tertiis demum curis emaculanda. Interim ſic utere hoc* Paradiſo, *ut ad illum Supernum tibi viam ſternas; & ſi dignum cenſes, vel unico ad Deum ſuſpirio, bene preceris Auctori.*

OFFICIUM *B. Virg.* VII. *Pſalmi, Litaniæ* magis uſitatæ; & *Alia quædam* ſeparatim nunc eduntur, ut cujuſvis arbitrio vel addi vel demi poſſint.

Quæ præterea ſcire tua refert, vide ſis *præfat.* ſeq. & *introductione in Parad.* poſt Calendarium.

CHRI-

# CHRISTIANO LECTORI,

## De Scopo, Methodo, & Ordine PARADISI.

VArios hæc Ætas, (ut eſt ſcriptorum ferax) libros protulit Chriſtianæ Pietati utiles. Alii Spiritualis vitæ Documenta & monita tradunt. Alii ſacras meditationes, & piorum Adfectuum argumenta ſuggerunt. Alii denique Orationes, Officia, Litanias & formata pietatis Exercitia continent. Vix eſt, ut queramur deeſſe, unde pietatem hauriamus; Varietate & mole tantum non obruimur.

Itaque Operæ pretium facturus videbar, ſi ſingulorum luſtrarem Hortos & Viridaria: Plantas, flores, fruticeſque melioris notæ ſeligerem, & novum quendam PARADISUM voluptatis, ſeu potius Pietatis plantarem; adeoque ſuccum, & medullam eorum omnium, quæ Pietatis cultum ſpectant, unico Libello, ad uſum quotidianum commodo, complecterer. Hæc mens & intentio mea, quam ex libri methodo plenius cognoſces, quam ſubjicio.

I. Cum Oratio ſit deſiderium alicujus boni, & Hominis ſit agere propter finem; quis oranti finis propoſitus? DEUS utique, qui eſt ſupremus Finis, & ſummum hominis bonum. Itaque principio & *prima* Sect ut par eſt, colenda proponitur ſanctiſſima Trinitas, ſeu DEUS Trinus & Unus, in cujus clara viſione & fruitione conſiſtit finis hominis, DEUS *enim cultus ſui ipſe merces eſt.*

II. Arduus hic finis & impoſſibilis nobis videri poſſet; niſi videremus jam alios attigiſſe. Ne ergo ſegnius ad illum tendamus; oportet nos eorum exemplo excitari. Cur enim deſperemus nos poſſe, quod alios novimus potuiſſe? Potuerunt ſane Beati jam cum DEO regnantes in cœlis; & ut nos quoque poſſimus, patrocinio ſuo nos adjuvant. Itaque de eorum cultu & Veneratione agetur *Sectione* 2.

III. Porro Sanctos imitari non poſſumus, nec Patronos habere, niſi à vitiis reſipiſcentes, ipſorum exemplo Pœnitentiam agamus, & veterem hominem exuentes, novum induamus; hinc ergo de Pœnitentia & peccatorum confeſſione rite inſtituenda agetur *Sectione* 3.

IV. Verum *declinare à malo* non ſufficit, niſi & *bonum faciamus*, & officiis Juſtitiæ Chriſtianæ ex æquo ſtudeamus. Hinc de vita Spirituali & Religioſa, Virtutibus quoque & mediis ad eam idoneis tractabit *Sectio* 4.

V. Ne vero hæc vita debilitetur & deficiat, ſed magis magiſque roboretur & creſcat, alimento indiget; at quonam illo? *Panis confirmat cor hominis*, is utique *qui de Cœlo deſcendit, & dat vitam mundo, Caro enim Chriſti vere eſt cibus, & Sanguis ejus vere eſt potus.* Hic vires animæ reparat ac roborat, ne deficiamus in via. Itaque de ſacra Communione, ac ſacrificio Miſſæ agetur *Sectione* 5.

VI. Cæterum, quia tentationibus & miſeriis multis ſemper obnoxia eſt hominis vita, nihil eſt, quod nos ad præſentis vitæ labores, & dura quævis fortiter perferenda, potentius excitet, aut etiam in adverſis ſoletur, quam Exemplum, ſeu Vita, Mors, & Paſſio Salvatoris: *Chriſto enim*

*paſſo*

*passo in Carne, & nos eadem cogitatione armemur*; hac spe freti, quia, *si compatimur, & conregnabimus.* Hinc de Vita & Passione Christi meditanda, imitanda, aget *Sect.* 5.

VII. Dum ergo his Exercitiis & piis studiis continuo dediti vivimus, identidem ad Vitæ metam properamus. Sed tanto securius, si vivamus mortis ubique memores, & Matrem Vitæ ac Mortis Dominam, id est Virginem Deiparam, semper, & in mortem usque sedulo colamus. Itaque cole eam, ut fidelis cliens in vita; & ipsa monstrabit se esse Matrem in morte. Ad hoc cultus Virginis Matris, & cura Mortis septima Sectione proponitur: Ut quemadmodum DEUS *requievit die septimo ab omni opere quod patrarat*; sic & homo per illam, in *cujus tabernaculo requievit Dominus*, tandem feliciter requiescat a laboribus suis, & DEO, qui ipse laborantium merces, æternum fruatur.

Hoc modo, & hac methodo videor percommode complexus omnia, quæcumque ad usum & Exercitium Christianæ Pietatis desiderari possunt. Hoc enim singulariter mihi propositum, ut medullam & summam totius Pietatis, tum quoad theoriam, tum quoad Praxin brevi & commodo libello colligerem, & hoc labore omnibus tam Laicis, quam Ecclesiasticis servirem. Velim autem Meditationes seu Exercitia initio cujusque Sectionis posita attentius legi, & expendi, in quibus præcipua Spiritualis Vitæ documenta, Verbis & Sententiis ut plurimum sacris expressi; idque forma Colloquii inter Christum & Hominem, quia compertumque habeo, tanto acrius & vehementius stimulari hominis Animum, quo major est docentis & monentis auctoritas; Sic altius, inquam, verba penetrant cor, quia non tam ab homine, quam à DEO profecta creduntur.

Vivus est enim sermo DEI, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, &c. Heb. 4.

---

## APPROBATIO
### Censoris.

*Paradisum hunc animæ Christianæ, à Jacobo Merlo Horstio SS.* Theologiæ *Licentiato plantatum, & raris omnigenæ Pietatis delitiis amœnum, ut multorum devotioni serviat, luce & typis dignum censeo, Coloniæ,* 1? *Aprilis*, M DC XLIV.

*Henricus Francken Sierstorphius*, SS. Theol. D. Eccl. Metrop. Colon. Presb Can. Gymnasii Laurent. Regens, Libror. censor.

T A-

# TABULA TEMPORARIA

| Anni Dni. | Litt. Dom. | Aur. num. | Epactæ. | Septuagesima. | Dies Cinerum. | Pascha. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1670 | e | 18 | viij | 2 Febr | 19 Febr. | 6 April. |
| 1671 | d | 19 | xix | 25 Jan. | 11 Febr. | 29 Mart. |
| 1672 | cb | 1 | j | 14 Febr. | 2 Mart. | 17 April. |
| 1673 | A | 2 | xij | 29 Jan. | 15 Febr. | 2 April. |
| 1674 | g | 3 | xxiij | 21 Jan. | 7 Febr. | 25 Mart. |
| 1675 | f | 4 | iiij | 10 Febr. | 27 Febr. | 14 April. |
| 1676 | ed | 5 | xv | 2 Febr. | 19 Febr. | 5 April. |
| 1677 | c | 6 | xxvj | 14 Febr. | 3 Mart. | 18 April. |
| 1678 | b | 7 | vij | 6 Febr. | 23 Febr. | 10 April. |
| 1679 | A | 8 | xviij | 29 Jan. | 15 Febr. | 2 April. |
| 1680 | gf | 9 | xxix | 18 Febr. | 6 Mart. | 21 April. |
| 1681 | e | 10 | x | 2 Febr. | 19 Febr. | 6 April. |
| 1682 | d | 11 | xxj | 25 Jan. | 11 Febr. | 29 Mart. |
| 1683 | c | 12 | ij | 14 Febr. | 3 Mart. | 18 April. |
| 1684 | bA | 13 | xiij | 30 Jan. | 16 Febr. | 2 April. |
| 1685 | g | 14 | xxiiij | 18 Febr. | 7 Mart. | 22 April. |
| 1686 | f | 15 | v | 10 Febr. | 27 Febr. | 14 April. |
| 1687 | c | 16 | xvj | 26 Jan. | 12 Febr. | 30 Mart. |
| 1688 | dc | 17 | xxvij | 15 Febr. | 3 Mart. | 18 April. |
| 1689 | b | 18 | viij | 6 Febr. | 23 Febr. | 10 April. |
| 1690 | A | 19 | xix | 22 Jan. | 8 Febr. | 26 Mart. |
| 1691 | g | 1 | j | 11 Febr. | 28 Febr. | 15 April. |
| 1692 | fe | 2 | xij | 3 Febr. | 20 Febr. | 6 April. |
| 1693 | d | 3 | xxiij | 18 Jan. | 4 Febr. | 22 Mart. |
| 1694 | c | 4 | iiij | 7 Febr. | 24 Febr. | 11 April. |
| 1695 | b | 5 | xv | 30 Jan. | 16 Febr. | 3 April. |
| 1696 | Ag | 6 | xxvj | 19 Febr. | 7 Mart. | 22 April. |
| 1697 | f | 7 | vij | 3 Febr. | 20 Febr. | 7 April. |
| 1698 | e | 8 | xviij | 26 Jan. | 12 Febr. | 30 Mart. |
| 1699 | d | 9 | xxix | 15 Febr. | 4 Mart. | 9 April. |

# MARTIUS

*Habet dies xxxj.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | d | |
| 2 | e | |
| 3 | f | |
| 4 | g | Lucii Papæ & martyris. |
| 5 | A | |
| 6 | b | |
| 7 | c | *Thomæ de Aquino Confeßoris.* |
| 8 | d | |
| 9 | e | Franciſcæ Romanæ. |
| 10 | f | Quadraginta martyr. |
| 11 | g | |
| 12 | A | *Gregor. Papæ & Conf. & Eccleſ. Doct.* |
| 13 | b | |
| 14 | c | |
| 15 | d | |
| 16 | e | |
| 17 | f | |
| 18 | g | |
| 19 | A | *Joſeph. Confeſſoris.* |
| 20 | b | *Joachimi Confeßoris.* |
| 21 | c | *Benedicti Abbatis.* |
| 22 | d | |
| 23 | e | |
| 24 | f | |
| 25 | g | *Annuntiat. B. Mariæ.* |
| 26 | A | |
| 27 | b | |
| 28 | c | |
| 29 | d | |
| 30 | e | |
| 31 | f | |

# APRILIS

*Habet dies xxx.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | g | |
| 2 | A | Franciſci de Paula Confeſſ. |
| 3 | b | |
| 4 | c | |
| 5 | d | |
| 6 | e | |
| 7 | f | |
| 8 | g | |
| 9 | A | |
| 10 | b | |
| 11 | c | Leonis Papæ & Confeſſoris. |
| 12 | d | |
| 13 | e | |
| 14 | f | Tiburtii, Valer. & Maximi martyr. |
| 15 | g | |
| 16 | A | |
| 17 | b | Aniceti Papæ & martyris. |
| 18 | c | |
| 19 | d | |
| 20 | e | |
| 21 | f | |
| 22 | g | Soteris & Caji Pontificum & martyrum. |
| 23 | A | Georgii martyris. |
| 24 | b | |
| 25 | c | *Marci Euangeliſtæ.* |
| 26 | d | Cleti & Marcel. Pontificum & martyrum. |
| 27 | e | |
| 28 | f | Vitalis martyris. |
| 29 | g | Petri martyris. |
| 30 | A | |

# MAIUS

*Habet dies xxxj.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | b | *Philippi & Jacobi Apostolorum.* |
| 2 | c | Athanasii Episcopi & Confessoris. |
| 3 | d | *Inventio S. Crucis.* |
| 4 | e | Monicæ viduæ. |
| 5 | f | |
| 6 | g | *Joannis ante portam Latinam.* |
| 7 | A | Stanislai episc. martyr. |
| 8 | b | *Apparitio S. Michaelis.* |
| 9 | c | S. Gregorii Nazianzeni Episcopi. |
| 10 | d | Gordiani & Epimachi martyrum. |
| 11 | e | |
| 12 | f | Nerei, Achillei, Domitillæ Virginis, & Pancratii martyrum. |
| 13 | g | |
| 14 | A | Bonifacii martyris. |
| 15 | b | |
| 16 | c | Ubaldi episcopi & confessoris. |
| 17 | d | |
| 18 | e | |
| 19 | f | Pudentianæ virginis. |
| 20 | g | Bernardini confess. |
| 21 | A | |
| 22 | b | |
| 23 | c | |
| 24 | d | |
| 25 | e | Urbani Papæ & martyris. |
| 26 | f | Philippi confessoris cum commemoratione S. Eleuth. Papæ & martyris. |
| 27 | g | Joann. Papæ & martyr. |
| 28 | A | |
| 29 | b | |
| 30 | c | Felicis Papæ & martyris. |
| 31 | d | Petronillæ virginis. |

# JUNIUS

*Habet dies xxx.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | e | |
| 2 | f | Marcelli, Petri, atque Erasmi martyrum. |
| 3 | g | |
| 4 | A | |
| 5 | b | |
| 6 | | |
| 7 | d | |
| 8 | e | |
| 9 | f | Primi & Feliciani martt. |
| 10 | | |
| 11 | A | *Barnabæ Apostoli* |
| 12 | b | Basil. Cyril. Nab. & Nazaræi martyr. |
| 13 | c | Antonii de Padua Confessoris. |
| 14 | d | Basilii episc. & conf. |
| 15 | e | Viti, Modesti, & Crescentiæ martyr. |
| 16 | f | |
| 17 | g | |
| 18 | A | Marci & Marcel. martyr. |
| 19 | b | Gervasii & Protasii martyrum. |
| 20 | c | Silverii Papæ & mart. |
| 21 | d | |
| 22 | e | Paulini episc. & conf. |
| 23 | f | Vigilia. |
| 24 | g | *Nativitas S. Joannis Baptistæ.* |
| 25 | A | |
| 26 | b | Joannis & Pauli martyr. |
| 27 | c | |
| 28 | d | Leonis Papæ & confessoris & Vigilia. |
| 29 | e | *Petri & Pauli Apostol.* |
| 30 | f | *Commemoratio S. Pauli Apostoli.* |

# JULIUS

*Habet dies xxxj.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | g | |
| 2 | A | *Visitatio S. Mariæ.* |
| 3 | b | |
| 4 | c | |
| 5 | d | |
| 6 | e | |
| 7 | f | |
| 8 | g | |
| 9 | A | |
| 10 | b | Septem frat. & SS. Ruf. ac Secun. |
| 11 | c | Pii Papæ & mart. |
| 12 | d | Naboris & Fel. mart. |
| 13 | e | Anacleti Papæ & martyris, |
| 14 | f | Bonaventuræ Episcop. & confessoris. |
| 15 | g | |
| 16 | A | |
| 17 | b | Alexii Confessoris. |
| 18 | c | Symphorosæ cum septem filiis martt. |
| 19 | d | |
| 20 | e | Margaritæ virginis & martyris. |
| 21 | f | Praxedis virginis. |
| 22 | g | *Mariæ Magdalenæ.* |
| 23 | A | Apollinaris episc. & mart. |
| 24 | b | Vigilia. |
| 25 | c | *Jacobi Apostoli.* |
| 26 | d | Annæ Matris B. Mariæ. |
| 27 | e | Pantaleonis martyris. |
| 28 | f | Nazarii, Celsi, & Vict. |
| 29 | g | Marthæ Virginis. |
| 30 | A | Abdon & Sennen martyrum. |
| 31 | b | Ignatii confessoris. |

# AUGUSTUS

*Habet dies xxxj.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | c | *Petri ad Vincula.* |
| 2 | d | Stephani Papæ & martyris. |
| 3 | e | Inventio S. Stephani. |
| 4 | f | *Dominici confessoris.* |
| 5 | g | *Dedicatio S. Mariæ ad Nives.* |
| 6 | A | *Transfigurat. Domini.* |
| 7 | b | Donati episcopi & martyris. |
| 8 | c | Cyriaci, Largi & Smaragdi. |
| 9 | d | Vigilia. |
| 10 | e | *Laurentii martyris.* |
| 11 | f | SS. Tiburtii & Susan. |
| 12 | g | Claræ virginis. |
| 13 | A | SS. Hippol. & Cass. martyrum. |
| 14 | b | Vigilia. |
| 15 | c | *Assumptio B. Mariæ.* |
| 16 | d | |
| 17 | e | |
| 18 | f | Agapiti martyris. |
| 19 | g | |
| 20 | A | Bernardi Abbatis. |
| 21 | b | |
| 22 | c | SS. Timoth. & soc. martyrum. |
| 23 | d | Vigilia. |
| 24 | e | *Bartholomæi Apost.* |
| 25 | f | Ludovici confess. |
| 26 | g | Zephyrini Papæ & mart. |
| 27 | A | *August. episc. confess. & Eccl. Doctor.* |
| 28 | b | |
| 29 | c | *Decollatio S. Joannis Baptist.* |
| 30 | d | Felicis & Adaucti martyrum. |
| 31 | e | |

# SEPTEMBER

*Habet dies* xxx.

| | | |
|---|---|---|
| 1 | f | Ægidii Abbatis. |
| 2 | g | |
| 3 | A | |
| 4 | b | |
| 5 | c | |
| 6 | d | |
| 7 | e | |
| 8 | f | *Nativitas B. Mariæ.* |
| 9 | g | Gorgonii martyris. |
| 10 | A | Nicolai Tolent. Confess. |
| 11 | b | SS. Proti & Hyacinthi martyrum. |
| 12 | c | |
| 13 | d | |
| 14 | e | *Exaltatio S. Crucis.* |
| 15 | f | Nicomedis martyris. |
| 16 | g | Cornelii & Cyprian. Pontif. martyrum. |
| 17 | A | |
| 18 | b | Thomæ Epis. & conf. |
| 19 | c | Januarii episcopi & sociorum martyrum. |
| 20 | d | Vigilia. |
| 21 | e | *Matthæi Apost. & Euangel.* |
| 22 | f | Mauritii & soc. martt. |
| 23 | g | Lini Papæ & martt. |
| 24 | A | |
| 25 | b | |
| 26 | c | Cypr. & Just. martyrum. |
| 27 | d | Cosmæ & Damiani martt. |
| 28 | e | |
| 29 | f | *Dedic. S. Mich. Archan.* |
| 30 | g | *Hieron. Presbyt. Conf.* |

# OCTOBER

*Habet dies* xxxj.

| | | |
|---|---|---|
| 1 | A | Remigii Episc. & confess. |
| 2 | b | |
| 3 | c | |
| 4 | d | *Francisci Confessoris.* |
| 5 | e | Placidi & soc. martt. |
| 6 | f | |
| 7 | g | Marci Papæ & confess. |
| 8 | A | |
| 9 | b | Dionysii, Rustici, & Eleuth. martt. |
| 10 | c | |
| 11 | d | |
| 12 | e | |
| 13 | f | |
| 14 | g | Callisti Papæ & martt. |
| 15 | A | |
| 16 | b | |
| 17 | c | |
| 18 | d | *Lucæ Euangelistæ.* |
| 19 | e | |
| 20 | f | |
| 21 | g | Hilarionis Abbatis. |
| 22 | A | |
| 23 | b | |
| 24 | c | |
| 25 | d | Chrysanthi & Dariæ martyrum. |
| 26 | e | Euaristi Papæ & martyris. |
| 27 | f | Vigilia. |
| 28 | g | *Simonis & Judæ Apost.* |
| 29 | A | |
| 30 | b | |
| 31 | c | Vigilia. |

## NOVEMBER

*Habet dies xxx.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | d | *Festum omnium Sanctorum.* |
| 2 | e | *Commemoratio omnium fidelium defunctorum.* |
| 3 | f | |
| 4 | g | Caroli Episcopi &c. Confess. cum commemoratione oct. omnium Sanctorum & Vital, & Agric. martt. |
| 5 | A | |
| 6 | b | |
| 7 | c | |
| 8 | d | Quatuor Coronatorum martyrum. |
| 9 | e | *Dedicatio Basilicæ Salvatoris.* |
| 10 | f | |
| 11 | g | *Martini Episc. & conf.* |
| 12 | A | Martini Papæ & mart. |
| 13 | b | |
| 14 | c | |
| 15 | d | |
| 16 | e | |
| 17 | f | Gregorii Thaum. Episc. |
| 18 | g | *Dedicatio Basilicarum Petri & Pauli.* |
| 19 | A | |
| 20 | b | Pontiani Papæ & mart. |
| 21 | c | *Præsentatio B. Mariæ.* |
| 22 | d | Cæciliæ virginis & mart. |
| 23 | e | Clementis Papæ & mart. |
| 24 | f | Chrysogoni martyris. |
| 25 | g | *Catharinæ virginis & mart.* |
| 26 | A | Petri Alexandrini Episcopi & martyris. |
| 27 | b | |
| 28 | c | |
| 29 | d | Vigilia. |
| 30 | e | *Andreæ Apostoli.* |

## DECEMBER

*Habet dies xxxj.*

| | | |
|---|---|---|
| 1 | f | |
| 2 | g | Bibianæ virginis & mart. |
| 3 | A | Francisci Xaverii Confessoris. |
| 4 | b | Barbaræ virginis & mart. |
| 5 | c | Sabbæ Abbatis |
| 6 | d | *Nicolai Episcopi & confess.* |
| 7 | e | *Ambrosii Episcopi & confess.* |
| 8 | f | *Conceptio B. Mariæ.* |
| 9 | g | |
| 10 | A | Melchiadis Papæ & mart. |
| 11 | b | Damasi Papæ & confess. |
| 12 | c | |
| 13 | d | *Luciæ virginis & mart.* |
| 14 | e | |
| 15 | f | Eusebii Vercell. Episcopi & martyris. |
| 16 | g | |
| 17 | A | |
| 18 | b | |
| 19 | c | |
| 20 | d | Vigilia. |
| 21 | e | *Thomæ Apostoli.* |
| 22 | f | |
| 23 | g | |
| 24 | A | Vigilia. |
| 25 | b | *Nativitas Domini.* |
| 26 | c | *Stephani Protomartyris.* |
| 27 | d | *Joan. Apost. & Euang.* |
| 28 | e | *SS. Innocentium martt.* |
| 29 | f | Thomæ Cantuar. Episcopi & martyris. |
| 30 | g | |
| 31 | A | Silvestri Papæ & confess. |

*Hæc Epact.* 19. *nunquam est in usu, nisi quando eodem anno concurrit cum aureo numero* 19.

# INTRODUCTIO
## IN PARADISUM.

PARADISUM vides, pie LECTOR, apertum omnibus: nolim tamen quenquam temerè huc pedem inferre. Quin paucis in aditu te præmonitum volo.

Vulgaris admodum error est; devotionem in libris ponere, vel habere: quæ magis in anima quærenda est. Multi se devotos putant, aut tales putantur, si benè multas, ac prolixas quotidie ex piis libellis, Preces, velut pensum quotidianum, certa quadam ac stabili lege persolvant.

Esto, habeat hoc aliquam pietatis speciem: Nec id ego quidem prorsus damnaverim: At si tales interim non mutent & emendent mores, nec internæ pietatis, aut solidæ virtutis rationem habeant, sed identidem in suis preculis hæreant & acquiescant; cui non merito suspecta sit hujusmodi Devotio? Caret quippe radice ac succo, unde pendet omnis sinceræ pietatis vigor.

Nam hoc potissimum nominè commendatur orandi studium, quod profectus, ac sanctioris vitæ præsidia comparet. *Benè novit vivere*, ait Augustinus, *qui rectè novit orare.* Ita est; Mutua sunt bonæ Vitæ, & bonæ Orationis auxilia: nec alterum sine altero consistere potest. Orationem bona vita commendat; Oratio bonam vitam conservat ac promovet.

Quis ergo censendus *Devotus*, quæris? Is utique, qui erga res divinas, Orationem, & pietatis officia prompto affectu ducitur: Sed & vitam quoque divino dignam obsequio ducere nititur. Vis ergo, mi Christiane, pius esse, aut certè fieri? Hoc non fit verbis quantumvis piis sanctisque, sed factis. Dum itaque legis pias, sanctas, devotasque preces, parem junge pietatis affectum, & serium ad pios sensus in temet exprimendos studium adhibe. Nam *pia* legere, facilè quivis, etiam impius, potest. Sed *piè* legere (curare, scilicet, ut sanctis verbis respondeant mores) hoc non nisi piorum est. Paucis, quod ore versas, hoc fac in corde sentias; ne audias & tu: *Hic populus labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me*: aut illud: *Quare tu enarras justitias meas?* &c.

Quid

Quid enim eſt ORATIO, niſi mentis in Deum elevatio? Quomodo autem mens erit in cœlo, ſi mores in cœno jaceant?

Porro ſolet ORATIO in *Mentalem* & *Vocalem* dividi; quod cave ſic accipias, quaſi *Vocalis* ſolius vocis aut oris officio conſtet: Nam & in ea mentem requirimus, ſi non actu, ſaltem habitu & virtute præſentem.

Quid enim Oratio ſine mente, niſi palea ſine grano, cortex ſine medulla, lampas ſine oleo, flores ſine fructu, corpus ſine anima? Falluntur prorſus qui Deum ſpecioſis, excultis, vel etiam ſanctis verbis flecti putant. Spiritus eſt Deus, & in ſpiritu adorandus eſt.

Quorſum ergo verba, ritus, ceremoniæ? dicat aliquis: Nempe ad ſolum hominis animum excitandum: Is unus eſt, quem reſpicit, & quo movetur Deus. Ecce Cain & Abel fratres; utrumque quidem offerentem Deus vidit: ſed diſpar offerentium animus utriuſque apud Deum munera & merita diſcrevit, ut ſolius Abelis ſacrificium reſpexiſſe dicatur.

De triplici Attentione Orationis vocalis, nempe ad Deum; ad verba; & ad ſenſum verborum; nota res eſt; nec eſt præſentis inſtituti, Doctrinam orandi prolixius tradere. Peculiarem id Tractatum requirit; Quæ verò magis neceſſaria viſa ſunt, in *Colloquio* I *Sect.* pius LECTOR inveniet. Sed quia vocalis Oratio malè nimium apud pleroſque audit, pauca non abs re ante Paradiſi ingreſſum prænotanda duximus.

Duplex itaque eſt *Vocalis* ORATIO; *Publica* & *Privata*: ad *illam* Pſalmodia Eccleſiaſtica, ſeu Horæ Canon. pertinent: ad *hanc* Preces arbitrariæ, quas quiſque vel ſibi ipſi format, vel ab aliis formatas aſſumit. De *poſteriore* nunc agimus, & ut benè fructuoſeque fiat, REGULAS quaſdam huc neceſſarias paulo poſt trademus; quæ tamen *priori* quoque non minus convenient.

Duo autem ſunt MODI cæteris perfectiores, quibus inſtitui poteſt *Oratio vocalis*.

I. Cum orans attente & perfecte recitat ſingula: ut etiam intelligat, quæ legit, ſed progreditur continuo; ita ut nuſquam mens inhæreat, & lecta ruminet.

Eſt quidem hic vulgaris Modus orandi: ſed ſic vix aliquo pio guſtu paſcitur animus orantis. Nam ſi quem forte pium ſenſum vel affectum verbum vel ſententia quæpiam ſuggerat, is in progreſſu ad alia protinus elabitur & evaneſcit.

Unde ſimilis eſt hic modus pluviæ, ſeu imbri, cum impetu, & copioſe cadenti, qui ſuperficiem terræ tantum lambit, non perfundit, aut irrigat. Nam priuſquam imbibi poſſit, defluit. Sic, inquam illa *Vocalis oratio* feſtina ſenſibiliter tantum afficit orantem; ſed nullo ſolido affectu mentem imbuit; dum nullibi pes figitur, & continuo ad alia pergitur.

II. Inſtituitur *Vocalis* ORATIO, quando oras non modo cum intellectu verborum, ſed & in ſingulis quaſi verbis, aut ſaltem ſententiis, pium aliquem ſenſum conficientibus, mens pauliſper inſiſtit, eas expendit ac ruminat; ſeſeque, quaſi gratum nacta pabulum reficit.

Sic verbi gratia recitando *Orationem Dominicam*, aut *Pſalmos*, in vocibus, aut ſententiis nonnihil immorari licet, & expendere quid cœleſtis illic mellis, quid ſpiritualis guſtus, ſolatii, & doctrinæ lateat, ad congruos ex ſingulis affectus, verbi gratia fidei, ſpei, amoris, &c. eliciendos.

Hoc genus orationis eſt inſtar, continuatæ Pluviæ, minutis quidem, ſed denſis guttis decidentis; quæ proinde terram ſubit, & ad interiora penetrat, eamque copioſius irrigat ac fœcundat. Talis quippe Oratio, certum habet ſcopum & finem; adeoque certos poſt ſe affectus menti impreſſos relinquit, unde deinceps reficitur, paſcitur, irrigatur uberius.

Hujus orationis modum & praxin nos paſſim per ſingulas Paradiſi Sect. in *Orationem Dominicam* ſat luculenter oſtendimus.

Ita ſolitum orare illuſtrem ſanctimonia & doctrina Virum *P. Leonardum Leſſium*, refert Auctor Vitæ *cap.* 10. Exemplum ſit, inquit, Dominica precatio (idem judicium eſto de aliis) quam non curſim, ut multi malè ſolent, percurrebat; ſed ſingulos verſiculos bis, ter, vel ſæpius repetebat: nec ad ſequentem tranſibat prius, quam prioris ſingula verba moroſe excuſſiſſet, & ſapido cordis

affe-

affectu pariter degustasset. Satius siquidem, ajebát, esse, semel duntaxat *Orationem Dominicam* sic repetitis & degustatis versiculis recitare, quam centies exigua attentione eam cursim percurrere. Sed age, pauca in hanc rem tradamus.

## MONITA
### *in omni* ORATIONE *perutilia.*

I. Præparandus est animus. *Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo tentans Deum.* Nempè cogita seriò, quid facturus sis, Nam loquêris & ages cum Deo, Creatore tuo; Cœli Terræque Domino; laudes illi dices; tuas illi necessitates & infirmitates expones; opem ejus & beneficia posces: At quam attentè, reverenter, religiose, piè, humiliter in tantæ Majestatis conspectu hæc fieri necesse est!

II. Præmitte *actum Contritionis.* Nam *Deus peccatores non audit*, imo odit; nempè qua tales; seu, quos peccasse non pœnitet. Et quomodo audet reus impœnitens ingerere se conspectui offensi Judicis?

III. Præfige tibi bonam *Intentionem*; imò non unam, sed plures. Nimirum, quod orationem ad solius Dei gloriam, tuam, & proximi salutem instituas, hac vel illâ virtute, donari; hoc vel illo vitio liberari desideres, *&c.*

IV. *Pete gratiam* ad piè, attentè, & utiliter orandum. Interim tu ipse firmiter propone, nullas alienas ab oratione cogitationes, quamtumvis importunè, quacunque specie, aut utilitatis prætextu se ingerentes, scienter admittere; Ideoque sensibus, præsertim oculis, & auribus diligentem custodiam adhibe. Quam facile per has portas intrat, quod pacem animi turbat? Locus devotioni magis idoneus, distractioni minus obnoxius eligatur. Compositio corporis ea sit, quæ pietati serviat.

V. In ipso decursu Orationis sæpius *recollige mentem.* Memoriam divinæ præsentiæ frequentius renova. Adspergenda subinde Oratio (nempe vocalis, præsertim ab alio formata) & quasi condienda propria aliqua mentis allocutione, ut & ipsa ex se Deum compellet, ac per se, quasi sine admi-

miniculo alterius cum Deo agat; quod fiet eliciendo congruentes verbis aut ſententiis lectis affectus nempe *Fidei Spei, Charitatis, Contritionis, Gratitudinis, Humilitatis, &c.*

VI. Denique ab Oratione *reverenter diſcedere* memento. Admiſſus à Principe ad Colloquium negotii tui cauſſa, ſi eo expoſito, confeſtim obverſo dorſo diſcederes; non exhibito ullo reverentiæ, aut gratæ mentis indicio; quam id eſſet indecorum ac ruſticum!

Itaque Orationis tuæ ſucceſſum paucis examina; Dole de commiſſis defectibus; ac veniam pete, obſequium licet imperfectum Deo ſupplex offer & commenda, ut per merita Filii I. C. B. Mar. Virg. & omn. SS. gratum habeat; idque ad intentionem ſeu finem initio præfixum. Hæc omnia breviter ac facile fieri poſſunt. Formulas infra dabimus.

Hic eſt modus rectè & utiliter orandi, ſeu formulis Precum in *Paradiſo* alibive præſcriptis utendi: quem ſi non obſerves, bone LECTOR; libens & ego fatebor, vocalem Orationem aridam eſſe, omnis ſucci, & ſpiritualis guſtus fructuſque expertem: fieri, quod Propheta queritur; ut *comedas & non ſatieris; bibas & non inebrieris; ſemines multum, & inferas parum,* &c.

Habent ſanè, non inficior, hoc incommodi orationes, quæ recitantur ex libris, (ſed quid mirum, ubi deficit illa, quam diximus, orandi induſtria?) quod ſæpe affectibus propriis, aut neceſſitatibus ejus qui recitat, minus reſpondeant: ita ſcilicet, ut verba ſæpè ſonent compunctionem, amorem Dei, & proximi; ſtudium divinæ Legis, deteſtationem cupiditatis, *&c.* (verbi gratia cum dicit; *Domine non eſt exaltatum cor meum; neque elati ſunt oculi mei.* Idem, *quomodo dilexi legem tuam Domine, tota die meditatio mea eſt. Propterea dilexi mandata tua ſuper aurum & topazium,* &c. *Inclina cor meum in teſtimonia tua, & non in avaritiam,* &c.) Cum tamen recitans nihil eorum guſtet in animo, imò affectus his virtutibus contrarios ſentiat; nec reflectat ſeſe, ut vel ſemel de iis extirpandis cogitet. Adeò non convertitur Oratio ejus in ſinu ejus. Nimirum dum alienos cibos, quaſi præmanſos, & ad alterius palatum guſtumque præparatos, ſine maſticatione confertim ingerit, fraudatur ju-

jucundo sapore; nec eos sat probè in suum succum & sanguinem convertit.

Quid hic porrò remedii, nisi ut pios illos conceptus in libris precariis expressos, quasi apud se natos ex intimo animo animi sui sensu pronuntiet; iisque inter legendum affectum suum conformet; & quos in sese deprehendit contrarios naturæ rebellis affectus; coram Deo abneget; ejusque gratia vincere & corrigere studeat.

Securissima autem in hoc genere est ORATIO DOMINICA, quæ cuivis hominum generi, statui, & necessitatibus omnium accommodata, nemini non convenientem & necessariam orandi materiam suggerit: Ut non mireris, pie Lector, si in Paradiso hoc novo per singulas Sectiones tot, & tam varia in *Orationem Dominicam* Exercitia videas. Quin potius mecum mirare, quod tam sit fœcunda piorum sensuum, & tam varium ac multiplicem orandi usum una, atque adeò brevis Oratio præbeat.

Sed quid mirum, quando ipse Magnus in suprema Curia *Libellorum supplicum* Magister, eam nobis concinnavit & dictavit? Elogia ejusdem plura & pulchra sane petat LECTOR ex S. Cypriano, S. Augustino, &c. nobis id per has angustias non licuit.

Complures, & novas quidem hîc LITANIAS damus; sed ne quenquam offendat novitas: ex meris Scripturæ verbis & sententiis constant. Et præcipua, tum divinæ naturæ, tum & Personarum in SS. Trinitate attributa, perfectiones, officia, beneficia, laudes & elogia repræsentant: Et reipsa quid sunt, nisi Aspirationes devotæ, quales ex verbis Scripturæ sano sensu acceptis firmare cuivis liceat;

In his ceterisque pius LECTOR, ni fallor, sat uberem habebit piorum affectuum, & sanctarum meditationum materiam. Si cui forte prolixitas alicubi pariat nauseam, is studeat eam vincere, vel condire Amore Dei: Sin minus; prolixiora in partes dividi nihil vetat. Alioqui, sicut in lauta mensa, sic & in *Paradiso* varia vides apponi fercula; ut quisque seligat, quod magis ad gustum. Præstat enim & hic multum potius, quam multa. Sed verbis S. Augustini claudamus Introductionem:

*Neque enim*, inquit, *ut nonnulli putant, hoc est orare in multiloquio, si diutius oretur. Aliud est sermo multus, aliud est diuturnus affectus. Nam & de ipso Domino scriptum est, quod pernoctaverit in orando, & quod prolixius oraverit: ubi quid aliud, quam nobis præbebat exemplum, in tempore precator opportunus, cum Patre exauditor æternus? Absit enim ab oratione multa locutio, sed non desit multa precatio, si fervens perseverat intentio. Nam multum loqui est in orando rem necessariam superfluis agere verbis. Multum autem precari, est ad eum, quem precamur, diuturna, & pia cordis excitatione pulsare. Nam plerumque hoc negotium plus gemitibus, quam sermonibus agitur; plus fletu, quam affatu*, Ep. 121.

# ORATIO PRÆPARATORIA,

## *Ante quamlibet Orationem utiliter præmittenda.*

O Mnipotens æterne Deus, ego peccator indignus, attamen opus manuum tuarum, venio coram te, ut laudem te, quia tu es Deus, Dominus, Creator, Salvator ac Conſervator meus! quem ſolum mihi, proximiſque dona ad ſalutem utilia præſtare poſſe ſcio, quia ſumme potens es; & velle non dubito, quia ſumme bonus es. Quem omnes creaturæ in cœlo & in terra laudare debent, & nunquam pro merito laudare ſufficiunt.

Verum miſer ego ad orandum Te, heu, quam indignus, & imparatus venio ob innumera peccata mea! Deleo ex intimo corde meo, quod unquam offenderim Te Deum meum, ſumme bonum, quem laudare & amare ſuper omnia debueram.

Sed tu me fac dignum per miſericordiam tuam: & munda me pretioſo Sanguine Jeſu Chriſti Filii tui Salvatoris mei, ab omnibus iniquitatibus meis. Quin & ab omnibus vanis, noxiis, & alienis cogitationibus libera cor meum, ut in ſpiritu, & veritate Te adorare & laudare valeam; & quæ ſupplex ab immenſa bonitate tua petiturus ſum, obtineam; idque ſecundum beneplacitum clementiſſimæ voluntatis tuæ, cui per omnia me libens, ſubjicio. At quomodo ſervus inutilis inveniet gratiam in conſpectu tuo? Reſpice ô Pater in faciem *Chriſti* tui, in quo tibi bene complacuit: in cujus Nomine ſupplex rogo, ut clementer exaudias me.

Ecce ardentiſſimas ejus orationes, pios affectus; & ſancta deſideria, ſanctiſſimas ejus cogitationes, verba & opera; omniaque Vitæ, Paſſionis ac Mortis illius merita offero Tibi, ut ex illorum perfectione, & unione ſuppleantur omnes defectus mei, & per Illum velut Mediatorem & advocatum noſtrum, placeat Tibi, ô Pater æterne, obſequium hoc ſervitutis meæ.

Et utinam affectu, zelo & fervore beatiſſimæ Matris & Virginis *Mariæ*, ſanctorum Angelorum, & omnium Beatorum, præſertim Patronorum meorum, N. & N. Te colere, amare & laudare valeam.

Idque eo fine, ut auferas à me, quidquid Tibi diſplicet in me; imprimis N. & N. Imperfectum meum vident oculi tui, ô Scrutator cordium. Gratiam quoque, & virtutes mihi magis neceſſarias, ut in vocatione mea dignius ſerviam Tibi, velut has N. & N. benigne largiaris. omnia *Ad majorem nominis tui gloriam*. meam & proximorum ſalutem, & defunctorum ſolatium, maxime quibus ſingulariter obligatus ſum.

Hoc *unum* Domine vehementer deſiderat anima mea, nimirum, ſervire, placere, & adhærere Tibi; nunc & æternum. Tu enim es Deus meus & *omnia*. Amen.

## *Oratio ante Horas.*

A Peri Domine os meum ad benedicendum ſanctum nomen tuum: cupio enim tibi attente & fideliter pſallere, teque pure laudare, in unione illius perfectiſſimæ attentionis, qua tu Patrem rogaſti & laudaſti in terris; & præſertim, qua cum ardore cordis tui & in ſudore ſanguineo vultus tui orabas ad montem Oliveti.

Adjuva

Adjuva me gratia tua, ſine qua nihil poſſum. & vis immenſæ charitatis tuæ ſuppleat omnem defectum meum, ut placeat tibi obſequium ſervitutis meæ, quod offero ad gloriam nominis tui, & meam, proximique ſalutem. Amen.

## *Alia.*

ACtiones noſtras, quæſumus Domine, aſpirando præveni, & adjuvando proſequere, ut cuncta noſtra oratio & operatio à Te ſemper incipiat, & per Te cæpta finiatur. Per Dominum noſtrum.

## *Alia.*

DEus cui omne cor patet, & omnis voluntas loquitur, & quem nullum latet ſecretum; purifica per infuſionem ſancti Spiritus cogitationes cordis noſtri, ut te perfecte diligere & digne laudare mereamur. Per Dominum noſtrum.

# O R A T I O

## *Officium, aut Orationem claudens.*

DIrigatur oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo, ô Rex Regum, optime, potentiſſime & ſapientiſſime. Defectus & errores ejuſdem ignoſcat quæſo; paterna clementia tua, & ſuſcipe eam in unione omnium orationum Dilecti Filii tui Jeſu Chriſti, & Electorum tuorum in cœlo & in terra; ex omni affectu Triumphantis & Militantis Eccleſiæ.

Ad gloriam tuam, & laudem B. Virginis, & Sanctorum omnium; eorum præcipue, quos hodie, vel ex decreto Eccleſiæ, vel tamquam Patronos ſponte mea colendos ſuſcepi:

Ad memoriam Paſſionis Jeſu Chriſti Salvatoris mei; in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis: Ad ſalutem omnium, qui ſe mihi commendarunt: in ſatisfactionem pro peccatis meis, & gratia tua impetranda, & hac virtute N. & concede, ut benedicam Te in omni tempore; & ſicut laus tua ſemper eſt in ore meo, ſic etiam corde & opere Te prædicem, ut ſobrietate, modeſtia, zelo, devotione, puritate, obedientia, manſuetudine, & patientia tibi placeam: ut omnes Te ament, & glorificent, qui es benedictus in ſæcula Amen.

## *Alia.*

CLementiſſime Deus, qui me peccatorem ex infinita bonitate tua non dedignatus es ſtare in conſpectu tuo, ut laudarem te; ignoſce mihi precor, omnes errores meos, quos vel ex ariditate vel negligentia, vel infirmitate naturæ, inter orandum admiſi; ne oratio mea fiat mihi in peccatum; & glorietur adverſum me inimicus meus quod iis ipſe vulneret armis, quibus ille feriendus erat.

Vide Domine humilitatem meam, & laborem meum, & dimitte uni-

universa delicta mea, per Vnigenitum Filium tuum, in quo Tibi bene complacuit. Placeat Tibi oratio, & operatio mea, quæ heu, in multis deficit. Sed non despicies, sancte Pater, si respexeris in faciem Christi tui: illum enim cumulasti omnibus bonis & gratiarum thesauris, ut illius abundantia nos divites essemus.

Confirma hoc Deus, quod operatus es in me, juravi enim & statui custodire judicia justitiæ tuæ. Fac ut diligam mandata tua super aurum & topazion, amer à Te, amem Te in æternum. Amen.

## *Alia breviter.*

SUscipe, clementissime Deus, intervenientibus meritis unigeniti tui Christi Jesu, precibus quoque beatissimæ Mariæ Virginis; & omnium Sanctorum tuorum, officium servitutis meæ.

Et si quid egi laude dignum, propitius respice: & quod negligenter actum est, clementer ignosce. Qui in Trinitate perfecta vivis & regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.


Sanctus. Sanct:S. Dñs Deus exe uum
Sanctus. Sanct:S. Dñs Deus exercituum

ÆTERNO
TOTIUS UNIVERSITATIS
AUCTORI, RECTORI,
JUDICI,

# DEO TRINO, & UNI,

Potenti, Sapienti, Bonoque,

JUSTITIÆ, & PROVIDENTIÆ
ABYSSO:

MISERICORDIÆ PARENTI,

# TER OPT. MAXIMO.

Qui Cœlum GLORIA;
Mare POTENTIA,
Terras SAPIENTIA;

Omnia BONITATE, imo TEIPSO reples.

Altiſſimo ſuper omnem terram.

Cujus oculi lucidiores ſuper ſolem, circumſpicientes omnes vias hominum.

RE.

REGI MAGNO
ſuper omnes DEOS.

Qui ſolus habes immortalitatem, & lucem inhabitas inacceſſibilem.

Qui omnia in menſura, & numero, & pondere diſpoſuiſti.

In quo Vivimus, Movemur, & Sumus.

Qui aperis manum tuam; & imples omne animal benedictione.

Qui es PRINCIPIUM & FINIS;

Et SUMMUM Rationalis Creaturæ BONUM.

Tuus ſum ego: Tua ſunt OMNIA.

EX QUO, PER QUEM, & IN QUO ſunt omnia.

Quid enim mihi eſt in cælo?
Et à TE quid volui ſuper terram?

O DEUS MEUS OMNIA.

PA-

# PARADISI ANIMÆ CHRISTIANÆ

## SECTIO I.

## PRO DOMINICA.

*Complectitur hæc Sectio Litanias, Orationes, Gratiarum actiones, varias Meditationes, & expositiones Orationis Dominicæ, aliaque exercitia pietatis ad* SS. TRINITATEM. *Præmisso tamen ante omnia* Colloquio inter Christum & Hominem; *quo modus diligenter, piè & utiliter orandi traditur; & mens piis in Deum affectibus excitatur.*

### CAP. I.

### Colloquium Christi & Hominis de modo recte & utiliter orandi.

#### §. I. *Orandi necessitas & utilitas.*

CHRISTUS.

HOMO natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis: sed tanto miserior, si positus inter ipsas miserias nescit, quia miser est, & pauper, & nudus, & debilis; adeóque nec curet remedia, quibus poterat consulere sibi, & non ponat Deum adjutorem suum. Si ignoras, ô homo, veni, secede paulisper mecum extra turbas, & ducam te in solitudinem; & ibi loquar tibi ad cor, si forte sic agnoscas miseriam & nuditatem tuam.

Memento itaque, mi homo, quia ego feci te, & tu non ipse te. & quidem creavi te ad imaginem meam cum non esses: cum vero perditus esses, ego ipse redemi te, non corru-

corruptibilibus auro vel argento, aut gemmis pretiosis, sed sanguine meo pro te effuso. At quo fine, nisi ut laudes nomen meum, & servias mihi in hac vita, & postea mecum regnes in omni æternitate?

Tu vero vide jam, quantis periculis & malis obnoxius sis in via hac, qua ambulas, priusquam ad metam illam pervenias. Nonne in tenebris, & in umbra mortis sedes? nonne in medio laqueorum perambulas? Quocunque vertis te, sive ad dexteram, sive ad sinistram, ubique hostes, & insidiæ: foris pugnæ, intus timores. Diabolus, tanquam leo rugiens, circuit quærens quem devoret. Mundus totus in maligno positus, allicit ut decipiat; caro, hostis tuus domesticus, & inter omnes periculosior, blanditur, ut inficiat. Creaturæ, quæ tibi scalæ esse debebant ad Creatorem, in muscipulam fiunt pedibus insipientium. Ipsi sensus tui portæ sunt, & fenestræ, per quas ingreditur mors in animam tuam.

HOMO. Verum esse quod dicis, ô Domine, ego nimis frequenter experior; ut nihil mirum si exclamem & ego, Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Aut quo me vertam in tot periculis? quid faciam, ut dirigantur pedes mei in viam pacis, & salutis? ut non peream, sed securus ad metam, id est, ad te, DEUS meus, & summum bonum, salvus perveniam; Angustiæ mihi sunt undique; cum vero ignorem quid agere debeam, hoc solum habeo residui, ut levem oculos meos ad te in cælum, unde veniat auxilium mihi.

CHRISTUS. Hoc est, quod persuasum tibi ante omnia cupio, nimirum ut intelligas, quam necessaria tibi sit seria & frequens ORATIO. Invoca me ergo in die tribulationis; eruam te, & honorificabis me. Frustra enim jacitur rete ante oculos pennatorum; eorum scilicet, qui ponunt in cælis nidum suum; qui relicta terra sæpius mente in cælum evolant. Nam qui habitant in adjutorio Altissimi, illi demum secure in protectione Dei cæli commorantur. An securum te putas, dum inniteris prudentiæ tuæ, & ponis carnem brachium tuum? at cogitationes mortalium timidæ, & incertæ omnes providentiæ vestræ.

ſtræ. Sine me nihil poteſtis facere; quia ego do velle, poſſe, & perficere.

Qui ſine oratione præſumpſerunt ardua; aut aggreſſi ſunt perficere conſilia & cogitationes cordis ſui, ad nihilum redacti ſunt & confuſi; telas araneæ texuerunt: fuerunt velut hortus abſque aqua, & omnis fortitudo eorum, ut favilla ſtuppæ. At vide hominem orationi deditum: hic erit, tanquam lignum plantatum ſecus decurſus aquarum: & omnia quæcunque faciet, proſperabuntur. Scrutare ſcripturas, quia ipſæ perhibent teſtimonium de his, quæ virtute orationis ab omni ſæculo patrata ſunt mira & ſupra omnes naturæ vires majora; nempe, invocato nomine Domini, qui facit mirabili magna ſolus.

HOMO. Miſerere mei Domine, quoniam inops & pauper ſum ego; & ſicut puer parvulus, ignorans egreſſum & introitum ſuum, qui manus quidem & pedes habet, ſed nuſquam progredi poteſt, niſi adjutus ope matris aut nutricis ſuæ. Fruſtra ego conor, & laboro in ſudore vultus mei, ſi quidquam grande vel parvum moliar ſine te, in quo nos omnes vivimus, movemur, & ſumus; nec ſumus ſufficientes cogitare aliquid ex nobis, tanquam ex nobis, ſed omnis noſtra ſufficientia ex Deo eſt.

CHRISTVS. Itaque fili, ſi indiges ſapientia, aut ſcientia, poſtula à me, & dabitur tibi. In me ſunt omnes theſauria ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi. Falleris, ſi orationem negligis, & ſolo ſtudio aut induſtria humana illam comparari putas. An non audiſti multos ſervorum meorum ingenue confeſſos, quod plus oratione, quam multo ſtudio & lectione profecerint? Si honores & opes deſideras, meus eſt orbis terræ, & plenitudo ejus, meum eſt conſilium, mea eſt prudentia, mea eſt fortitudo. Per me Reges regnant; mecum ſunt divitiæ & gloria, opes, & juſtitia. Ego Dominus, ſuſcitans de pulvere egenum. Facile mihi eſt ſubito honeſtare pauperem, & collocare humilem cum principibus populi ſui. Vires, valetudinem, aut vitam optas? Scito quod in terra nihil ſine cauſſa ſit, & de humo non egreditur dolor. Ego mari, & ventis, & omnibus elementis impero; & confeſtim obediunt mihi. Ego occi-

dam & ego vivere faciam: percutiam & ego ſanabo. In manu mea ſunt omnes fines terræ, & in ditione mea cuncta ſunt poſita. Bona & mala, vita & mors: & omnia quæ deſiderari poſſunt. Fruſtra hæc quæris alibi, ſi me primum non requiſieris.

## §. 2. *Præparatio ad Orationem per affectus humilitatis & Pœnitentiæ ſeu contritionis.*

Homo. Vere omne datum optimum, & omne donum prefectum de ſurſum eſt, à te, inquam, ô Pater optime, qui das omnibus affluenter, adeo etiam ad dandum facilis & pronus, vt ames rogari, imo jubeas.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, ſæpius loqui tecum, & effundere in conſpectu tuo orationem meam.

Sed quid eſt homo, quod ita magnificas eum, & tam amanter invitas ad orationem, ſeu ad colloquium tuum? Egone comparebo coram te, & loquar ad Dominum meum, cum ſim pulvis & cinis? imo, quod gravius eſt, indignus & ingratus peccator, qui toties læſi & offendi majeſtatem tuam? Heu me, ſi juſtus in principio ſermonis accuſator eſt ſui, nec audet appropinquare tibi, ego impius & peccator ubi parebo? Quid mirum, ſi anxiatur in me ſpiritus meus, & turbatur cor meum? ſi anguſtiæ mihi ſint undique, dum hinc orationis neceſſitatem attendo, hinc indignitatem meam recogito. Sed quo ibo à ſpiritu tuo, & quo à facie tua fugiam? Servus tuus ſum ego, da mihi intellectum, & doce me facere voluntatem tuam.

Christus. Ego ſum qui ad orandum, & loquendum mihi exhortor, & invito te. Veni ergo & noli timere. Sed vide tamen, ne imparatus venias. En Moyſen reſpice. Hic venturus ad colloqium meum, jubetur calceamenta deponere de pedibus ſuis. Tu quoque fac ſimiliter. Exue primum actus & affectus ex pulvere terræ maculatos. Multi enim, quaſi nullum minus, quam me præſentem credant, aut neminem viliorem, minuſque honore dignum judicent, ſic temere & irreverenter irruunt ad alloquium meum

meum. Sicne reus coram Iudice, cliens apud patronum, servus apud Dominum, subditus coram Principe, mendicus coram divite caussam suam agit? Imo sicne homo unus alteri sibi æquali loquitur? Tu vero si vis placere mihi, aut effugere iram indignationis meæ, fac diligentius te ad orandum compares. Maledictus enim qui facit opus Dei negligenter.

Itaque ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum. Facit hoc autem, qui mediis non ordinariis, aut non recte ordinatis dona mea postulat: qui orationis fructum à me expectare audet, quam ut cœpit sine cura ac diligentia, sic sine gustu & affectu; arida mente peragit. Nempe hi sunt qui labiis me honorant, cor autem eorum longe est à me. Sed ecce quid hæc præparatio requirat à te.

Inprimis dole ex intimo corde, quod me peccando toties offenderis? quia non est speciosa laus in ore peccatoris. Quomodo enim tu enarrabis justitias meas, & assumes testamentum meum per os tuum; tu, qui odisti disciplinam meam, & sermones meos projecisti retrorsum? Ad quem vero promptius & benignius ego respiciam, quam super humilem spiritu, contritum corde, & trementem sermones meos? Voluntatem timentium me faciam, & deprecationem eorum exaudiam. O quoties vocavi ego te, & renuisti, & despexisti omne consilium meum! quid mirum, si & ego te subinde tardius audiam, aut prorsus audire renuam? O quoties obturasti aures tuas ad clamorem pauperis; & miraris, si clames ipse, & non exaudiaris?

Homo. Vere scio Domine, quod ita sit; & quod non justificetur homo compositus Deo. Si voluero contendere tecum, non potero tibi respondere unum pro mille. Si justificare me voluero, os meum condemnabit me. Peccavi in cælum, & coram te, & jam non sum dignus levare ad te oculos meos. O si cor meum non reprehenderet me, fiduciam utique magnam haberem ad Deum. Iniquitatem si adspexi in corde meo, non exaudiet Dominus. Sed quis poterit dicere, mundum est cor meum? Certe vir pollutus corde & labiis ego sum. Ego sum qui peccavi,

& malum coram te feci. Quis vero mundum faciet de immundo conceptum semine, nisi tu Domine, qui lavisti nos in sanguine tuo? Munda itaque cor meum & labia mea. Amplius lava me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Doleo ex intimo corde, ob amorem tui, quod offenderim te, Deum, Salvatorem, & summum bonum meum. Iuravi & statui deinceps, per gratiam tuam, custodire judicia justitiæ tuæ, præsertim in his N. & N. Cor contritum & humiliatum Deus ne despicias, neque irascaris super orationem servi tui.

## §. 3. *Præparatio ad Orationem per directionem Intentionis & finis.*

Christus. Quia agnoscis peccata tua, ego libens ignosco. Nam quod cæcus ille dicebat, *Deus peccatores non audit*; id sano sensu verum est; nempe de impœnitentibus acceptum: nam qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis. Itaque peccata tua non te pusillanimem faciant, sed humilem. Sacrificium mihi gratissimum est spiritus contribulatus, seu cor contritum & humiliatum.

Hoc præmisso, diligenter expende, quo fine ad orationem venias. Nam ad principem nemo supplex venit, nisi certum finem sibi propositum habeat. Ita tu quoque memor infirmitatis & egestatis tuæ, attende serio, cur mecum loqui, quid à me petere velis? ubi ope & gratia mea magis egeas: quem potissimum hostem armis orationis impetere & ferire debeas, id est, ad quod vitium expugnandum, ad quam virtutem obtinendam cælesti auxilio præcipue opus habeas. Certum, inquam, scopum tibi præfige, & huc orans mentem & desideria dirige. Novi ego quidem, qui novi omnia abscondita cordis, quid desit tibi. Sed hoc te ipsum quoque nosse volo, ut cognitio propriæ necessitatis & indigentiæ, sit tibi quasi stimulus & calcar, quo ferventius ac studiosius te inter orandum geras. Alias orans eris, quasi aërem verberans, & in vacuum, nullo præfixo scopo, jacula mittens. Idem meminisse te par est in

in aliis orationibus, quæ vel ſpectant ad laudandum me, vel ad gratias pro beneficiis agendum, &c.

Homo. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua Domine, ſuper mel ori meo, quibus tam dignanter & ſuaviter ad orandum me inſtruis! Sed heu confitebor adverſum me inſipientiam meam Domino, & tribulationem meam ante ipſum pronunciabo. Nam infelix ego homo cur diſſimulem miſeriam meam coram te, cui patent interiora cordis mei, & delicta mea à te non ſunt abſcondita? Hoc eſt autem quod gemo, quia tam raró invenit ſervus tuus cor ſuum, ut puram & ſinceram orationem effundat in conſpectu tuo, adeo illud abripiunt curæ & ſolicitudines hujus ſæculi. Heu, quoties ſine ſpiritu & intellectu, ad orationem venio, & quid orem neſcio. Lingua orat & mens mea ſine fructu eſt, mera & arida conſuetudine fere ad orandum venio, vix raro memor finis, id eſt, gloriæ tuæ, vel ſalutis propriæ. Parum quoque ſollicitus, quomodo orationem pro certis vitiis meis vincendis, aut virtutibus magis neceſſariis obtinendis, rite & decenter inſtituam. Parce mihi Domine, qui ſolus noſti, uti verus Pontifex, compati infirmitatibus noſtris. Tu enim cognoviſti figmentum noſtrum.

Vides ſicut olim, ita & nunc, pro dolor, quia ſenſus & cogitatio humani cordis in malum prona ſunt, ab adoleſcentia ſua. Corpus enim, quod corrumpitur, aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit ſenſum, ſola, quæ ſurſum ſunt cogitare, quærere & ſapere volentem. Et quod magis mirandum, vel potius miſerandum, infelix ego tunc fere magis experior miſeriam iſtam, quando malis & miſeriis meis apud te remedium quærere debeo; id eſt, tempore orationis: tunc enim mille curæ, quaſi impetum faciunt in me, & cogitationes meæ diſſipatæ ſunt, torquentes cor meum. O quid intus patior, dum mente cæleſtia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti! opto inhærere cæleſtibus, ſed deprimunt res temporaneæ, & paſſiones immortificatæ. Sic jactor inter fluctus in hoc mari magno, & factus ſum mihimetipſi gravis, dum ſpiritus tendit ſurſum, & caro gaudet eſſe deorſum. Devs meus

ne elongeris à me, neque declines in ira à ſervo tuo. Impera ventis & mari, ut fiat tranquillitas magna in corde meo. Domine, ante omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

## §. 4. *Attentio & Reverentia ſub oratione. Remedium adverſus Diſtractiones.*

CHRISTVS. Quod homo invitus patitur, id illi ad peccatum non imputabitur. Tu ſaltem conare, quantum potes, abigere muſcas illas importunas, orationis victimam defœdantes. Si nequis vincere, patienter ſuſtine. Orationi tuæ nihil meriti decedet; imo accedet etiam, ſi viriliter agas. Delector enim ego hoc orantis agone, & exercitio; & tum fere propior ſum, cum longius abeſſe videor. Tu vero id unum cura, ut ſemper firmum habeas propoſitum attente & pie orandi; idque ſub orationis initium ſerio feciſſe permagni intereſt. Vnde licet contingat, pro humana infirmitate, mentem orantis inter orandum diſtrahi, vis tamen illius propoſiti initio facti per omnem orationem ſeſe diffundit; eamque conſervat in valore ſuo, quamdiu non intervenit voluntas contraria, propoſitum illud abrumpens. Quid enim volo, fili, niſi cor tuum; hoc ſi bonum, omnia bona.

Vt autem cor tuum efficacius in oratione ſtabilias, hoc unum ſemper memento, quo cum agas, dum oras. Quis enim veſtrûm ſerio cogitans, ſtare ſe in conſpectu meo, Iudicis ſui, Domini ac Creatoris ſui, ſummi regis; &c. non ſtet attonitus, & attentus, plenus reverentiæ & timoris? Quis non horreat, obvertere mihi dorſum, & mentem ad alienas, & inanes cogitationes; nedum oculos ad vana, aut os ad fabulas & nugas convertere? Ecce quid animi fuerit, quidve ſolicitudinis ac formidinis dilectis meis Abrahamo, Moyſi, Davidi, Ioanni Præcurſori meo, Petro, publicano, aliiſque multis cum verſarentur in conſpectu meo. Nonne ego ſupremus Monarcha cæli & terræ, cui Cherubim & Seraphim, & omnes angelicæ poteſtates trementes, aſſiſtunt? Accedentem ad Deum oportet cre-

credere, quia eſt, ajebat Apoſtolus meus. Ita video prorſus, incredulitas veſtra, & cæcitas, aut languida fides, qua me præſentem creditis, irreverentes vos facit coram me, coram quo tremunt, qui portant orbem.

HOMO. Erubeſco Domine, cogitans, quis ſis tu, & quis ſim ego. Nempe audet vilis terræ vermiculus, & putris ranuncula è palude ſua prorepere ad thronum gloriæ ſummi Dei; & curiam intrare cæleſtem, illam utique curiam, ubi Rex Regum ſtellato ſedet ſolio, circumdatus innumerabili ſpirituum beatorum exercitu. Siccine ingrediar ego in locum tabernaculi admirabilis uſque ad domum Dei? Egone in conſpectu Angelorum pſallam tibi; adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo? Hoc eſt, quod ſerio & viva fide penſabant viri ſancti & dilecti tui: hinc tam religiosè & reverenter coram te, in oratione verſati ſunt. Sed, heu, zelus eorum longe eſt à me, & hinc ego elongor à te, ita ut ſæpe nuſquam minus ſim, quam ubi eſſe videor, cum in oratione verſor. Sic dum orando cauſam meam agere volo, deteriorem facio & dum placare te cupio, magis offendo.

## §. 5. *Frequentia & aſſiduitas orandi.*

CHRISTVS. Quid mirum, ubi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum, ubi affectus figitur, inde intellectus difficulter avellitur. De terra es, nec ſatis curas, ut converſatio tua ſit in cælis, ſed terrena nimium verſas ac diligis; hinc tibi ſubnaſcuntur illæ ſpinæ, quæ tam valide lacerant cor tuum, & ſuffocant bonum ſemen, ne fructum ferre poſſit. Iam vero tu ipſe cogita quam vehementer diſpliceat mihi, quod videam filios hominum circa negotia carnis ac ſeculi, & bona hujus vitæ totos occupari tam ſerio: & orationis, à qua dependet æterna ipſorum ſalus, & gloria nominis mei, tam modicam eſſe curam. Aſpice filios hujus ſeculi, edunt, bibunt, ludunt, ducunt in bonis dies ſuos, nec in his prolixe morari cuiquam eorum grave eſt. Circa villas, & juga boum occupantur. variis ſe immergunt curis & negotiis, infinitis ſe miſcent quæſtionibus, nunquam

otiosi, & male tamen semper occupati, quia nunquam vacant, ut videant, quoniam ego sum Deus. Aut si quando orare libet, vel id in ultimam horam, & tempus minus idoneum rejiciunt, vel obiter & perfunctorie faciunt. Siccine ferret princeps aliquis terrenus se tunc primum admitti à te ad colloquium, cum vulgus & fæx populi præcessit?

Non sic vir ille secundum cor meum, David electus meus. Rex erat, & regni amplissimi negotiis implicatus; sed tamen prævenerunt oculi ejus ad me diluculo, ad meditandum eloquia mea; & septies in die laudem mihi dixit; imo & media nocte surrexit ad laudandum me.

Non sic alii plurimi amici mei, qui mihi student magis placere, quam hominibus; quibus anima plus est, quam esca, aut potus, aut vestimentum; quin omnia detrimentum faciunt, & arbitrantur ut stercora, ut me lucrifaciant. Libenter se subducunt occupationibus, ubi possunt; aut sic occupationes disponere curant, ut inter externa negotia, tempus quoque non desit uni negotio animæ, quod ceteris omnibus præponderat. Vnde statis horis intrant in cubiculum suum, & clauso ostio orant me in abscondito, effundentes coram me corda sua; quin & diluculo vigilant ad me, ut melior diei pars, qua mens liberior ac purior est, nobiliori operi, id est, orationi detur. Et hi sunt, qui recipiunt à me plenius lumen intelligentiæ, quo dirigantur in viis suis: hi sunt qui uberius gustant, quam suavis sit Dominus; & quam non habeat tædium conversatio illius.

Sic tu quoq; fili, vide quid prosit tibi, si universum mundum lucreris, & unum Necessarium, id est curam animæ tuæ negligas. Prudentiæ ergo tuæ pone modum; nec in multis sint actus tui: nam qui minoratur actu, sapientiam inveniet. Quære primum regnum Dei, & justitiam ejus, confidens, quia & cetera adjicientur tibi. Quid sollicitus es, & turbaris erga plurima? quid stulto labore consumeris? miserere animæ tuæ, placens Deo. cui bonus eris, si tibi nequam fueris?

Quorsum tam anxie cogitas de successu negotiorum, quæ moliris, cum damno orationis? hoc habe pro certo, quod ad felicem rerum tuarum eventum plus bona oratio,

quam

quam omnis humana ratio conferet. Iacta ſuper me curam tuam, quoniam mihi eſt cura de te, tanto quidem major, quo majori fiducia inniteris mihi, & providentiæ meæ cotus tuos committis. Certe niſi ego ædificem domum, in vanum laborant omnes, qui ædificant eam. Crediſne hoc? Beatus qui intelligit. Multi enim non capiunt verbum hoc: nempe qui confidunt in virtute ſua, & variis ſe torquent curis & laboribus, ſed infelices meditantur ut araneæ, dum ſe fruſtra exhauriunt & eviſcerant; quia non recurrunt cum Moyſe ad tabernaculum, ut conſulant Dominum. Vanum eſt vobis, ô filii hominum, ante lucem ſurgere. Tunc demum tempeſtive ſurgetis ad laborem, cum ſol juſtitiæ per orationem invocatus illuxerit vobis.

HOMO. Vtinam, mi Domine, quæ prolixe & ſalubriter ingeris auribus meis, efficaciter & cordi imprimas. intellexi, quid horteris & jubeas; doce me quoque facere voluntatem tuam, ut non impediar orare ſemper; & benedicam Dominum in omni tempore, ſemper laus ejus ſit in ore meo. utinam in lege tua ſit voluntas mea, ut meditari in ea die ac nocte ſint deliciæ meæ. Nullum ſane temporis momentum eſt, quo non fruamur beneficiis tuis, nullum proinde eſſe par erat, quod à tua laude vacaret. unde & Apoſtolus ſine intermiſſione nos orare monet: & tu ipſa æterna Veritas dixiſti, *oportet ſemper orare & nunquam deficere.*

## § 6. *Fiducia & reſignatio orantis.*

CHRISTVS. Hæc noſti ô homo, beatus eris, ſi ſic feceris. Ne ſis ſervus ſciens voluntatem Domini, & non faciens. Recole quot ego ſtimulis, monitis, exemplis & parabolis uſus ſim, ut vobis aſſiduitatem, frequentiam, fiduciam, & perſeverantiam orandi perſuaderem. Vtique paratus eſt dare, qui tantopere excitat ad rogandum. Memento Cananeæ tam conſtanter orantis; & poſt plures repulſas tandem exauditæ; item, illius qui noctu fores amici pulſabat; nec deſtitit, donec obtineret quod voluit. Item Iudicis, neque Deum, neque hominem timentis, qui tamen viduæ importune ſolicitantis cauſſam ſuſcepit.

Nunc

Nunc vero ſi rarius præſtantur vobis dona & beneficia mea, id vobis ipſis imputate. Non eſt abbreviata manus Domini facere vobiſcum miſericordiam ſuam: ſed vos non facitis vos dignos & capaces, dum non rogatis, quemadmodum in re tanta dignum eſt. Nam etſi adeatis me aliquando; id tamen ita facitis languide, quaſi non deſideretis accipere: neque ea fide, qua congruit, deprecamini; & niſi confeſtim concedam quod petitis, animum abjicitis, orationem deſeritis, male loquimini, aut ſuſpicamini de me; & de bonitate mea perverſæ cogitationes adſcendunt in corda veſtra, quaſi ſupra cardines cæli perambulem, & veſtra non conſiderem. Quin oculi mei ſemper aperti ſunt ſuper fideles meos, & aures meæ in preces eorum; nec deero ipſis in tempore opportuno.

Si moram ſubinde facio, id quoque utilitatis veſtræ cauſſa fit; ut deſideria dilata creſcant; & ſic capacior fiat homo donorum meorum. Nam diu deſiderata dulcius obtinentur; cito autem data vileſcunt. Itaque ſi quid roges à me, & non ſtatim dedero, tu nihilominus perſevera pulſans, & clamans: quia tandem aperietur tibi. aut ſi etiam nolim dare, tu tamen gratias æque referes danti & neganti, ſciens, quia id nego, quod novi non profuturum. Neſcit enim homo ſæpe quid petat, (uti & filii Zebedæi,) aut quid conducat ſibi in vita ſua, numero dierum peregrinationis ſuæ, & tempore quod velut umbra præterit: Ego vero novi optime, quid unicuique expediat: attamen, ob hominum inſipientiam aliquando do iratus, quæ nego propitius. Hoc unum ſcito, quia ſi non ad voluntatem, certe exaudieris ad ſalutem. Ita exauditus eſt Apoſtolus meus, à ſtimulo carnis liberari petens; imo ſic exauditus ſum ego ipſe à Patre meo, rogans calicem paſſionis transferri à me. An ſervus major aut melior erit Domino ſuo? Optima erit oratio tua, ſi conformis fuerit meæ, quam fudi in horto inter ſummas anguſtias cordis, ſubjiciens me totum voluntati Patris mei. hinc & illa orandi formula, qua Diſcipulos meos, & vos omnes ſic docui orare; *Fiat voluntas tua* &c.

§. 7.

### §. 7. *Petitio divini auxilii.*

HOMO. O immensa charitas! ô inexhausta pietas! secundum divitias bonitatis tuæ Domine, tam multis instruis me, & hortaris ad colloquium tuum, qui bonorum meorum non eges. Quid est, quod delitias reputas agere cum filiis hominum? Vtinam desideret anima mea inops & arida ad te, sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Vtinam repleatur os meum laude. Vtinam tam ego paratus sim accipere, quam tu paratus es dare. Oleum misericordiæ tuæ stillat, imo fluit ubertim; modo vasa vacua non desint. Ecce vas cordis mei; sed plenum sordibus & pravis desideriis, tu quæso evacua, & expurga; quin & dilata cor meum, ut impleas illud. Igne charitatis tuæ accende me frigidum, ut dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Non serpat humi, carnis aut peccati mole depressa, sed adscendat ad te velociter, & descendat super me misericordia tua.

## CAP. II.

## Variæ Expositiones & Exercitia in Orationem Dominicam.

O*Rationum omnium summa, exemplar & norma est* Oratio Dominica; *tantò utique majori in pretio habenda, quo pluribus cæteras omnes prærogativis antecellit:*

*Auctoritate inprimis, & dignitate; quia ab ipso Christo formata, à sacro illius ore profecta.*

*Brevitate quoque ac facilitate commendatur; attamen prægnans sensibus atque mysteriis mirabili ordine perfectissimè complectitur, quidquid rectè à Deo peti potest.*

*Quin & singulari pollet efficacia, ut facile Deum permoveat, orantique conciliet: quomodo enim cælestis Pater non exaudiat: quos filii sui dilecti, Advocati & Mediatoris nostri præceptis verbisque instructos supplices venire videt?*

*Denique omnes bonæ Orationis partes, leges & conditiones breviter, sed luculenter exprimit: adeoque sedulo & attente recitata devotionis spiritum vehementer excitat, ac promovet.*

*Vnde*

*Unde cum hæc Oratio Christi ore Apostolis tradita, singulariter Christianis commendata esse debeat; & Ecclesiasticis in Officio divino perquam familiaris & frequens sit, Puncta quædam pro illius Expositione paucis ex S. Thoma aliisque annotare visum fuit: ad quæ si orans subinde mentem reflecteret; fortasse affectu fructuque majore illi tam frequens unius ejusdemque orationis repetitio constaret.*

*Iam vero gustum illius, ut & aliarum rerum spiritualium, ideo rarius percipimus, quia fere circa corticem hæremus, nunquam, aut raro ad medullam ipsam penetramus.*

## *Pater noster qui es in cœlis.*

*Hæc est præfatio Orationis Dominicæ: Dei benevolentiam captans, & oraturo optimos orandi affectus, id est Amorem & Timorem commendans.*

Nam si Pater est, an non dignus Amore? Sed vide, quali. Nam modus bonitatis, est mensura dilectionis.

Sed quanta est bonitas patris æterni? Deus est, in seipso summe beatus, cœli terræque conditor, Rex ac Dominus: attamen Pater noster esse, & haberi cupit, & nos vicissim, viles terræ vermiculos, imo peccatores, indignos qui servi vocemur, filios suos esse & vocari gaudet. O qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & simus. O immensa Patris bonitas! sed ubi par filiorum Amor?

Porro quis eidem illi Patri Timor debetur? qui in cœlo velut solio majestatis suæ residet, & tamen ubique præsens arcana quæque perspicit, imo cœlestia simul ac terrena gubernat? Verè magnus est Dominus & laudabilis nimis, cujus potentiæ & magnitudinis non est finis, cui Cherubim & Seraphim trementes adsistunt.

Ecce qua charitate & fiducia, qua etiam humilitate & reverentia oraturus animam componere debeas.

*Sequuntur nunc septem Petitiones, quibus partim Bona petimus, partim Mala deprecamur: Nam cum Oratio sit interpres desiderii nostri, ea petimus in Oratione Dominica, quæ licite desideramus. Iam verò quod primò sub desiderium cadit, est Summum Bonum,*

*num, seu ultimus* Finis. *Deinde, quæ huic obtinendo idonea sunt, Media. Denique, ut removeantur quæ consecutionem impediunt, obstacula.*

*Porrò Summum Bonum & Finis noster, Deus est, cujus quidem* Gloriam *inprimis in seipso ex mero & puro Amoris affectu desideramus, dicentes:*

## *Sanctificetur nomen tuum.*

Id est, Nomen tuum in se summe sanctum & admirabile, tale etiam habeatur ab omnibus; agnoscatur per veram Fidem, laudetur per firmam Spem, colatur per sinceram Charitatem. Non eget quidem opera nostra, ut sanctum sit nomen tuum; sed quia sanctum & gloriosum est, adeoque fons & forma totius sanctitatis, id per nos sanctis moribus declaretur; ita formentur mores & omnes actus nostri, ut qui vident conversationem nostram, & opera quæ facimus, glorificent te Patrem nostrum in cælis.

Hoc nobis sit fixum in corde, frequens in ore, placens in opere: Sanctificetur Nomen Tuum.

Ecce praxin facillimam puræ Intentionis, crebro per diem exercendæ.

*Hoc prævio, proximum est desiderium gloriæ Dei intuitu nostri, ut nos ea fruamur velut summo Bono, & hic affectus nascitur ex dilectione Dei, qua nos ipsos in Deo diligimus, hinc petimus;*

## *Adveniat regnum tuum.*

Rogamus, inquam, ô Domine, quia hic sumus exules & peregrini à Patria, & à dulcissima chari Patris facie seclusi, gravi jugo principis mundi hujus premimur; fac ut toto corde anhelemus ad Te in Cælum. Non sinas nos diligere mundum, aut ea quæ in mundo sunt: sed quærere & sapere quæ sursum sunt. Cum verò peregrinationis nostræ finis advenerit, fac nos æquo ac læto animo hoc regnum mundi, & omnem pompam seculi contemnere: & illud regnum quærere cum desiderio; & invenire cum gaudio, quod nobis præparatum est ab origine mundi, ubi dabis nobis æterna tecum gloria & Te ipso frui.

Sed

*Sed jam ut potiamur Summo Bono, aliis quibusdam bonis, velut mediis & adminiculis opus habemus. Præcipuum est* Obedientia mandatorum Dei. *Nec enim aptus est regno Dei qui non facit voluntatem ejus; neque meretur ad vitam ingredi, qui mandata non servat. Sed qui servabimus, nisi Is qui jubet, etiam juvet? unde merito rogamus,*

## *Fiat voluntas tua.*

Tu enim, nosti ô Domine, quia etsi promptus sit spiritus noster, facere voluntatem tuam; tamen perficere non invenit, quia caro infirma est; imo prona ad malum est; & pugnat adversus spiritum. Nam corpus quod corrumpitur, aggravat animam. Vnde ad mala fere pronius feruntur quam ad bona sensus hominis ab adolescentia sua. Et hinc sæpius etiam, quid & quomodo oremus, aut quid nobis expediat, nescimus: Tu vero id nosti optime, qui nosti omnia. Fac ergo sciamus, quid nos velis facere; sed & gratia tua efficaci sic dirige voluntates nostras juxta beneplacitum voluntatis tuæ, ut quod vis, nos quoque velimus; quod præcipis, id alacriter faciamus. DA QUOD IVBES, ET IVBE QVOD VIS.

*Verum, ut homo Dei jussa alacrius peragat, etiam necesse est, præsentis vitæ bonis & subsidiis non omnino destitui. Variis enim necessitatibus & defectibus obnoxii sumus, quamdiu hoc mortale corpus gerimus. Itaque petimus,*

## *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

Tu inquam, qui aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione; pullos quoque corvorum, & volucres cœli non negligis; sed benigne curas ac pascis, & hominem quem creasti ad imaginem tuam, & quem pretioso sanguine cœli hæredem fecisti, cura tua destituet? Non petimus quod luxui & voluptati serviat; sed quod victui, & necessitati sufficiat: ne forte nos à servitio tuo sæculi curæ & sollicitudines abstrahant. Vt vero mente pariter ac corpore fortes serviamus tibi, animas quoque nostras pasce cibo verbi

verbi tui; quin & PANE illo cœlesti & Angelico conforta nos in hoc mundi deserto, ne deficiamus in via, qua tendimus ad Te, donec epulemur tecum in regno tuo.

Ecce, quo ordine, à quo, & quo fine bona temporalia petenda sint.

*Sequentibus petitionibus petimus à nobis removeri Mala, seu obstacula, quæ consecutionem* FINIS *impediunt. Sunt vero tria potissimum.*

*Primum est peccatum commissum, (in multis enim offendimus omnes.) hinc oportet ut humiliter & frequenter petamus, dimitte nobis debita nostra. Frustra vero petit misericordiam à Domino, qui non vult, cum potest, misereri proximo. Cujus rei memores, hac merito utimur orandi formula:*

*Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

In multis (heu miseri!) indies offendimus omnes. perimus Domine, nisi serves nos secundum magnam misericordiam tuam, Domine. Sed & scimus, quod si homo homini reservet iram, frustra à Te quærat medelam; dimitto itaque ex animo omnibus inimicis meis, & amore tui benefacere paratus sum his, qui oderunt, vel unquam læserunt me. Doleo ex intimo corde, quia offendi Te; parce peccatis meis, Domine.

Ecce praxin utilissimam & facillimam Contritionis frequenter exercendæ.

*Alterum obstaculum est Tentatio, quæ nos sollicitat ad peccata, & ab observantia divinæ voluntatis impedit. Vnde liberatus à peccatis, præteritis, timeat futura, & fugiat. Sine Deo autem quis effugiet? Conscii itaque hujus infirmitatis nostræ, & potentiæ tot hostium, quibus obnoxia semper est vita nostra, rogamus;*

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Agnoscimus ô Domine, quia sine te nihil possumus, à te vero est omnis sufficientia nostra, ne itaque deserat nos gratia tua; nec permittas ut pulsati forsan aliqua tentatione Mundi, Carnis, aut Dæmonis, mox succumbamus. Vides, quæ sit fragilitas nostra, & quantis insidiis viribusq; tente-

tur creatura tua tam care redempta. non dubitamus, pio providentiæ tuæ consilio geri omnia; nec tentari malum esse, sed vinci. Non itaque permittas nos tentari supra id quod possumus, ne tentati forte deficiamus; sed adjuva ut vincamus, facilis erit victoria, si tua nobis adspiret gratia.

*Liberati à malo Culpæ, in aliud etiam obstaculum, id est, mala Pœnæ frequenter impingimus. Tot, inquam vitæ præsentis adversa, velut fames, bella, morbi, damna rerum, famæ, vitæ, etiam pias quandoque mentes graviter concutiunt. Itaque merito tandem moramus,*

## *Sed libera nos à malo.*

Quod nos quidem pro affectu nostro malum censemus, vere tamen, & in se malum non est, nisi vitio nostro fiat. A Te Domine, Vita & mors, honestas, paupertas & omnia; & quomodo mala erunt, cum sint à SVMMO BONO? fiunt tamen ista non raro mala, culpa, id est, impatientia, pusillanimitate, & diffidentia nostra. Tu vero nos conforta gratia & solatio tuo, & fac, ut diligentibus Te omnia cooperentur in bonum. Hic ure, & seca, uti medicus ægrum, cui ab his licet duris remediis spes vitæ reliqua est. Hic corripe & castiga, uti Pater filium, cui servatur hæreditas. Imo proba, tenta, & purga me, uti aurifex aurum, quod igne probatur. Excoque & consolida, uti figulus vas destinatum non in interitum, sed in honorem, uti vas gloriæ in vitam æternam.

*His & similibus Meditationibus subinde condienda est Oratio Dominica; Alias, quid mirum, si multis tam sit frequens in ore, sed raro sapiat in corde?*

## MEDITATIO in Orationem Dominicam ex Epistolis S. Pauli collecta.

## *Pater noster qui es in cœlis.*

BEnedictus DEVS, & Pater Domini nostri IESV Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis *a*. qui prædestinasti nos in adoptionem filiorum, per Iesum Chri-

a 2 Corinth. 1.

Chriſtum *a*: ſolus habens immortalitatem, & lucem habitans inacceſſibilem *b*: cum gaudio gratias agimus tibi, qui dignos nos feciſti in partem ſortis ſanctorum in lumine *c*: Non enim accepimus ſpiritum ſervitutis iterum in timore; ſed accepimus Spiritum adoptionis filiorum; in quo clamamus Abba, Pater. Ipſe enim Spiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro, quod ſumus filii Dei. ſi autem filii; & heredes: heredes quidem Dei; coheredes autem Chriſti *d*.

a *Epheſ* 1. b 1 *Timoth*. 6. c *Coloſſ*. 1. d *Rom*. 8.

## 1. *Sanctificetur nomen tuum.*

Da ut imitatores tui ſimus, ſicut filii chariſſimi *a*: & ut filii lucis ambulemus, in omni bonitate, & juſtitia, & veritate: probantes, quid ſit beneplacitum tibi: nec communicemus operibus infructuoſis tenebrarum *b*, ne nomen tuum per nos blaſphemetur inter Gentes *c*. Digne Euangelio Chriſti converſemur *d*, ut ſumus ſine querela, & ſimplices filii tui, ſine reprehenſione, in medio nationis pravæ & perverſæ, tanquam luminaria in mundo, verbum vitæ continentes, ad gloriam tuam in die Chriſti *e*, ut ambulemus digne Deo per omnia placentes; in omni opere bono fructificantes, & creſcentes in ſcientia Dei *f*. da, ut ſive manducamus, ſive bibimus, ſive aliud quid facimus, omnia in gloriam tuam faciamus *g*.

a *Epheſ*. 5. b *Epheſ*. 5. c *Rom*. 2. d *Philip*. 1. e *Philip*. 2. f *Col*. 1. g 1 *Cor*. 10.

## 2. *Adveniat regnum tuum.*

Quia caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt *a*; hinc flectimus genua noſtra ad te Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti: ut des nobis ſecundum divitias gloriæ tuæ, virtute corroborari per ſpiritum tuum in interiori homine: Chriſtum habitare per fidem in cordibus noſtris *b*, ut non regnet peccatum in noſtro mortali corpore. Tu enim eripuiſti nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtuliſti in regnum Filii dilectionis tuæ *c*. Scimus autem, quoniam ſi terreſtris domus noſtra hujus habitationis diſſolvatur, quod ædificationem ex Deo habemus



a 1 *Corinth*. 15. b *Epheſ*. 3. c *Coloſſ*. 1.

mus, domum non manufactam, æternam in cælis: Dum autem ſumus in corpore, peregrinamur à Domino *a*, ideo deſiderium habemus, diſſolvi, & eſſe cum Chriſto *b*.

Propter quod non deficimus. Sed licet is, qui foris eſt homo noſter corrumpatur; tamen is, qui intus eſt, renovatur de die in diem. id enim quod in præſenti eſt momentaneum & leve tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternuum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis, quæ videntur, ſed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia ſunt; quæ autem non videntur, æterna *c*.

a 2 *Cor.*5. b *Phil.*1. c 2 *Corinth.*4.

## 3. *Fiat voluntas tua.*

Tu enim es Domine, qui operaris in nobis velle & perficere pro bona voluntate tua *d*. Itaque fac ut impleamur agnitione voluntatis tuæ, in omni ſapientia & intellectu ſpirituali: ut ambulemus digne, tibi per omnia placentes *e*; hæc eſt enim voluntas tua, ſanctificatio noſtra *f*.

Nolimus conformari huic ſæculo; ſed reformemur in novitate ſenſus noſtri, ut probemus, quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta *g*: nam noſtra ad bonum per ſe nimis infirma eſt: non enim ſufficientes ſumus cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis, ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt *h*. Da gratiam tuam, ut perficiamus eandem ex animo, ſicut adminiſtratorii ſpiritus tui in miniſterium miſſi propter eos qui hereditatem capient ſalutis *i*.

d *Philip.*2. e *Coloſſ.*1. f 1 *Theſſ.*4. g *Rom.*12. h 2 *Cor.*3. i *Hebr.* 1.

## 4. *Panem noſtrum quotidianum.*

Eſt magnus quæſtus pietas cum ſufficientia. Nihil enim intulimus in hunc mundum, haud dubium, quod nec auferre quid poſſimus. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus *k*.

Sint ergo mores noſtri ſine avaritia: contenti præſentibus. Tu enim dixiſti: non te deſeram neque derelinquam: ita ut confidenter dicamus: Dominus mihi adjutor *l*. Pro-

k 1 *Timoth.*4. l *Hebr.* 13.

pe es Domine. Nihil ſolliciti ſumus *a*, ſed ubique & in omnibus inſtituti, ſciamus ſatiari & eſurire, abundare & penuriam pati *b*. Ante omnia vero exerceamus nos ad pietatem, quæ ad omnia utilis eſt, promiſſionem habens vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ *c*.

Da nobis non ſperare in incerto divitiarum, ſed in te Deo vivo, qui præſtas nobis omnia abunde ad fruendum, bene agere, divites fieri in bonis operibus: facile tribuere, libenter communicare, theſaurizantes nobis fundamentum bonum in futurum, ut apprehendamus vitam æternam *d*.

Potens es autem, ô Deus, omnem gratiam abundare facere in nobis, ut in omnibus omnem ſufficientiam habentes abundemus in omne opus bonum. Qui autem adminiſtras ſemen ſeminanti: & panem ad manducandum præſtabis *e*.

a *Philip*: 4. b *Philip*. 4. c 1 *Tim*. 4. d 1 *Tim*. 6. e 2 *Cor*. 9.

## 5. *Et dimitte nobis debita noſtra.*

Quoniam non habitat in carne noſtra bonum, ut non quod volumus bonum, hoc faciamus, ſed quod nolumus malum, hoc agamus *f*: & regnante peccato in noſtro mortali corpore, obedivimus concupiſcentiis ejus *g*: heu quam ſæpe exhibuimus membra noſtra arma iniquitatis peccato *h*! & divitias bonitatis, patientiæ & longanimitatis tuæ contempſimus! non curantes, quoniam benignitas tua ad pœnitentiam nos adducit; ſecundum autem duritiam noſtram, & impœnitens cor theſaurizavimus nobis iram in die iræ, & revelationis juſti judicii tui, qui reddes unicuique ſecundum opera ſua *i*.

Sed veniat, Pater benigniſſime, ſuper nos miſericordia tua: & oſtendens divitias gloriæ tuæ, fac nos vaſa miſericordiæ tuæ; præparata in gloriam tuam *k*; & ubi abundavit delictum, ſuperabundet & gratia *l*.

Ecce remittimus & aliis minas, ut te Dominum noſtrum in cælis propitium habeamus *m*. Tu nos quoque indue ſicut electos tuos, viſcera miſericordiæ, benignitatem, humilitatem, modeſtiam, patientiam: ut ſimus invicem



f *Rom*. 7. g *Rom*. 6. h *ibid*. i *Rom*. 2. k *Rom*. 9. l *Rom*. 5. m *Ephеſ*. 6.

benigni, misericordes, donantes invicem, sicut & tu in Christo donasti nobis *a*; nulli malum pro malo reddentes; sed si fieri potest, quod in nobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes; nec defendentes nosmetipsos, sed demus locum iræ, tibi relinquentes vindictam. Nec sinamus nos vinci à malo, sed vincamus in bono malum *b*. Quæ pacis sunt, fac, sectemur; & quæ ædificationis sunt, invicem custodiamus *c*.

a *Eph.* 4. b *Rom.* 11. c *Rom.* 14.

## 6. *Et ne nos inducas.*

Memores fragilitatis nostræ; rogamus te, Pater pientissime, ut tentatio nos nos non apprehendat, nisi humana *d*: ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus nostri, & excidant à simplicitate, quæ est in Christo Iesu *e*. Fidelis es Deus, non patieris nos tentari supra id, quod possumus, sed etiam facies cum tentatione proventum, ut possimus sustinere *f*.

d 1 *Corint.* 10. e 2 *Cor.* 11. f 1 *Cor.* 10.

## 7. *Sed libera nos à malo.*

Confirma nos denique & custodi à malo *g*. contere Satanam sub pedibus nostris velociter *h*, ut non circumveniamur ab eo: non enim ignoramus cogitationes ejus *i*. Da ut induamus nos armaturam tuam, ut possimus stare adversus insidias Diaboli; & resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare: induite loricam fidei & charitatis, & galeam spem salutis *k*. Non simus fidentes in nobis; sed in te Deus *l*. Ideoque confidimus hoc ipsum, quia qui cœpisti in nobis opus bonum, perficies usque in diem IESV Christi *m*. Fidelem credimus esse te, qui repromisisti: quotquot enim promissiones tuæ sunt *n*; sunt, Est & Amen.

g 2 *Thessal.* 3. h *Rom.* 16. i 2 *Cor.* 2. k *Ephes.* 6. 1 *Thess.* 5. l 2 *Corinth.* 1. m *Philip.* 1. n *Hebr.* 11.

ORA-

# ORATIO DOMINICA

## Variis piis conceptibus ad meditandum idoneis instructa.

### *Ex Lud. de Ponte, Lessio, & aliis.*

### *Pater noster.*

MVltiplici jure & nomine Pater; 1. Titulo *Creationis* qua nos ad imaginem suam fecit.

2. *Adoptionis*, per gratiam, qua nos fecit heredes suos, & coheredes unigeniti sui. O quam merito Pater, qui toties paratus est peccantes recipere in eandem gratiam; ut tandem quoque admittat in gloriam, quæ est hereditas filiorum Dei. Et hæc quidem Paternitas magno stetit Filio Dei, qui morte crucis, & pretio sanguinis eam nobis comparavit.

3. Patrem se *Providentiâ* præstat, sustentando corpus, tot creaturis in cibum & remedium datis; & animæ tot gratiæ & salutis auxiliis tam amanter consulendo: ut vel hinc tantum solus verè Pater dici mereatur. Vnde ait: *Nolite vocare vobis Patrem super terram, unus est enim Pater vester, qui in cœlis est.* Et merito, nam, *Pater meus & mater mea dereliquerunt me*, (quid enim opes præstare possunt animæ, vel etiam corpori absque Deo?) *Dominus autem assumpsit me:* numquam deserit, nisi derelictus.

4. *Disciplinâ* & correptione. Nam Pater filium, quem amat, arguit & castigat.

5. Pater *Indulgentiâ* & amore. Quomodo miseretur Pater filiorum, ita misertus est Dominus timentibus se. Itaque si ille Pater, utique Filius ego. O quanta hæc dignitas! omnino par est, ut præstem ingenui filii partes amore, observantiâ, obedientiâ. Qui istuc ex servo ut vili mancipio provectus sum, quam indignum, si degenerem, & patrem tam bonum offendam?

Porro precationem ab hac compellatione nos ordiri voluit ad excitandum in nobis fiduciam adeundi Deum,

utpote Patrem, & obtinendi petita; & quia gloriatur in hoc nomine, quod Pater ſit, gaudet ſe ita compellari. Itaque filiali affectu ad ipſum accedamus, conemur ei placere per omnia, eaque petamus, quæ talem Patrem deceant.

## *Noſter.*

*Noſter*, inquam, non meus, 1. quia cum unicum habet filium naturalem, voluit quam plurimos habere adoptivos, tum Angelos, tum homines, idque ita, ut bono filiationis unuſquiſque gaudeat, ac ſi nullum haberet conſortem. Nam bona Dei non minuuntur communicatione in plures.

2. Cum ita ſit generaliter omnium, ut tamen ſingulariter ſit Pater ſingulorum, vult nihilominus dici *noſter*, ut moneat nos fraternæ charitatis, nulla exceptione gradus, dignitatis, ætatis, atque ut fratres invicem diligendos, proque omnibus communiter orandum, nullo ſpreto, undè Malachias; *Numquid non Pater unus omnium noſtrum? nunquid non unus Deus creavit nos? quare ergo deſpicit unuſquiſque fratrem ſuum?* Nihil tamen vetat privatim, pro affectu aliquando, ſic Deum alloqui, quod ita pleno jure filius ſim adoptivus, ac ſi forem unicus.

## *Qui es in cœlis.*

Cum in omni loco ſit, *Cælum* exprimimus, 1. ut reverentiam in nobis excitemus illius Majeſtatis in cœlo velut throno reſidentis.

2. Vt mentes noſtras ad cœlos erigamus, ubi eſt filiorum Dei patria & hereditas.

3. Vt intelligamus, nos hic eſſe exules & peregrinos, debere autem ita vivere quaſi in cœlis ſit converſatio noſtra.

4. Vt monear, illuc oculos animumque levare, unde ſolum veniet auxilium mihi.

Cælum quoque & propria Dei ſedes ſunt animæ ſanctæ à terris elevatæ, in quibus habitat Deus per gratiam, & eas lumine cognitionis ſuæ peculiariter illuſtrat.

Hactenus procemium; ſequuntur petitiones.

## I. *Sanctificetur nomen tuum.*

Habearis, qualis es, purus, ſanctus, juſtus, verus, rectus. Nihil ita Deus æſtimat quam ut ſanctus habeatur & prædicetur. Vnde toties ait, *Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum.* Hinc iratus eſt contra Moyſen & Aaron, quod non ſanctificaſſent eum ad aquas Contradictionis coram filiis Iſraël. Porro id unicum eſt Beatorum carmen: *Sanctus, Sanctus, Sanctus.*

2. Non ait, Potentia, aut Majeſtas tua; ſed *nomen tuum*, ut ſimul includat quicquid Dei apud nos nominatur, totum videlicet ſanctum eſſe, & pro eo celebrandum. Nominatur autem Omnipotens, Sapiens, Creator, *&c.*

3. *Tuum*, inquit, quia ſolum *tuum* eſt ſanctum per ſeipſum; unde juſti ſtillam participant. Ergo, *Tuum*, non noſtrum; Regi ſæculorum immortali & inviſibili, ſoli Deo honor & gloria in ſæcula ſæculorum; nobis autem confuſio faciei. Cur ergo tam ſtudioſe gloriam noſtram, & grande nomen quærimus, qui neſciri & contemni potius optare debuimus.

4. Abſolute ait, *Sanctificetur*, non reſtringens ad certas perſonas; quia optandum, ut id fiat ab omni creatura cæleſtium, terreſtrium, & infernorum: nec ad certum tempus; quia par eſt, ut laudetur nomen Domini in omni tempore.

5. Porro ſanctificatur Dei nomen, ſi homines credant, quæ revelat; ſperent, quæ promittit; faciant, quæ jubet: colant Deum, ut ipſe præcepit; ament eum ex toto corde, idque atteſtantibus operibus; ut qui vident opera noſtra bona, glorificent Patrem, qui in cælis eſt. Digna filii ingenui & bonæ indolis oratio, nihil prius aut potius deſiderare, quam gloriam Patris; honori ejus omnia poſtponere. Non nobis Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam, ſit nomen Domini benedictum ex hoc, *&c.*

## II. *Adveniat regnum tuum.*

At regnat in cœlo, & in terra, in mari, & ubique; & velint nolint, omnia ſerviunt ipſi, & in ditione ejus cuncta ſunt poſita. Itaque petimus,

1. Regnum, quo nunc, regnat in justis per gratiam, qui per omnia ipsi subjiciuntur.

2. Quo regnat in Beatis, per gloriam; istud autem adveniet nobis, si in primo permanserimus.

Quare ait, *Adveniat :* quasi sponrè secuturum. Et quidem illud omnes optant, at primum non ita, quia cum labore conjunctum est: justitia enim paratur & conservatur mortificatione carnis, & concupiscentiæ, quæ regnat in membris nostris, repressione.

3. *Regnum* illud consummatum atque perfectum, cum Deus erit omnia in omnibus, in Resurrectione mortuorum, quod exspectant animæ beatæ.

4. *Tuum*, non mundi Regnum, quod ambiunt filii hujus seculi, quod non nisi caducis bonis, infinitis curis, & mille periculis constat; multoque minus peccati regnum, quod funditus eversum cupio. Filiorum est, continuo suspirare ad patriam, & hæreditatem paternam, cæteris posthabitis, appetere. *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est. Cupio dissolvi, & esse cum Christo. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum*, &c.

III. *Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra.*

1. Voluntas tua, sola semper bona, recta, & perfecta in omnibus: quam nobis insinuat præceptis, consiliis, ac inspirationibus; nec non jussis eorum, qui Dei nomine præsunt. Ad hæc exequenda sufficit, quod Deus ita velit & jubeat; adeo quidem, ut si ei paream, & mandata ejus servem, vitam promerear; sin minus, mortem.

2. *Tua*, non *mea*, quæ perversa est: nec *carnis*, quæ contraria spiritui; nec *mundi*, quæ vana: nec *Diaboli*, quæ maligna: sed *Tua*, quæ est regula rectitudinis: nam quæ est voluntas tua, nisi sanctificatio nostra? Non enim exigis à nobis, nisi quod prosit nobis, non tibi, qui bonorum nostrorum non eges.

3. Modus faciendi, *Sicut in cœlo* ab Angelis, ubi nulla est rebellio voluntatis iniquæ; ita integre, prompte, velociter, fortiter, amanter, alacriter fiat in terris; ubi resistere voluntati tuæ, est nolle duci suaviter, funiculis charitatis, quod

est

est hominis, sed velle cogi, jumenti instar, viribus potentiæ tuæ; vel trahi vinculis institiæ tuæ. *Doce me*, Dimine, *facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.* Ecce Domine, *servus tuus sum ego, Domine, quid me vis facere? Loquere Domine, quia audit servus tuus.*

## IV. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

1. *Panem gratiæ & verbi Dei.* Non enim in solo pane vivit homo: sed & animæ subsidiis opus habet. Nam ut duplex est vita hominis, ita duplici quoque cibo seu pane nutritur.

2. Præcipue *Panem vivum*, qui de cælo descendit; Panem supersubstantialem Eucharisticum; qui confirmat cor hominis, & spiritum roborat.

3. *Panem corporalem*, vitæ sustentandæ necessarium; pro quo tamen adeo non vult nos esse solicitos, aut nimis anxios, ut à benedictione divina eum expectari jubeat.

4. *Nostrum:* non meum, utpote communem, & inter fratres partiendum, qui eundem Deum Patrem agnoscimus omnium, qui dona sua non uni, vel paucis, sed necessitati omnium servire voluit.

5. *Quotidianum*, Si de spirituali, non illum qui est paucorum singulariter dilectorum, quo indignum me reputo, sed commmunem, quasi portionem necessariam, sine qua non vivitur: Ita etiam si de corporali accipiatur non abundantem ad luxum, & genium, nec in plures annos reponendum, sed ad usum & necessitatem quotidianam.

6. *Da nobis*, pro omnibus tanquam fratribus petendum, etiamsi alioqui odientibus. *orate pro persequentibus & calumniantibus vos*, & *si* videris inimicum esurientem, ciba illum.

7. *Hodie*, quia vult nos quotidie petere, semperque ab ejus pendere providentia. Avocat etiam à superflua cura de crastino, ad exemplum dati olim Mannæ in singulos dies. *Oculi omnium in te sperant Domine, Tu da illis escam in tempore opportuno; aperi manum tuam & imple omne animal benedictione.*

V. *Di-*

## V. *Dimitte nobis debita noſtra ; ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.*

1. Multis enim debitis Deo ſumus obnoxii ; in multi offendimus omnes, tum ob mala commiſſa ; tum ob bon omiſſa, quæ facere debuimus. Niſi Deus ex miſericordi dimittat,quis ſuſtinebit? ſi pro rigore juſtitiæ agere volue rit, quis poterit unum reſpondere pro mille? Itaque ad ſo lam miſericordiam reſtat refugium.

2. Sed fruſtra, ſi nos proximis non condonemus offen ſas,quæ tamen exiguæ, ſi conferantur cum debitis,quibu nos Deo tenemur; nempe decem millibus talentorum. E nihilominus, quæ Dei bonitas eſt, paratus eſt dimittere de cem millia ; ſi nos mille dimittimus.

3. Sed vide & cave. Dimittet, ſicut dimittis. & han conditionem & clauſulam apponis orationi tuæ. Si ægre, tarde, minus ſincere, & imperfecte dimittis, idem tim & expecta à Deo. Omnino contra ſe profert ſententiam qui rogat ſibi dimitti debita, non dimittens debitoribu ſuis, idque ex animo. *Si inquitates obſervaveris Domine, Do mine quis ſuſtinebit?* &c.

## VI. *Et ne nos inducas in tentationem.*

Non petimus, ut non tentemur, quia id ſæpe expedit, & à Deo ſapienter permittitur ; ſed, ne tentationi ſuccum bamus : aut etiam, ne tentari ſinat, quando prævidet, no ſuccubituros. Tentatio ſæpe eſt occaſio & materia exer cendæ virtutis : Sed Dei eſt ita moderari tentationem, & opitulari imbecillitati noſtræ, ut non tentemur ſupra id quod poſſumus, ſed illæſi vadamus. *Proba me Domine & ten ta me, ure renes meos, & cor meum, & vide ſi via iniquitatis in m eſt*, &c.

## VII. *Sed libera nos à malo.*

Ab omni genere malorum. Sicut orat Eccleſia in Miſ ſa. *Libera nos quæſumus Domine ab omnibus malis præteritis præſentibus, & futuris*, nempe, æternis, & temporalibus; ani mæ & corporis.

Dein

Deinde à malo, hoc eſt, à maligno Dæmone, ne poteſtatem habeat exercendi in nos malitiam & invidiam ſuam.

Mala hic cenſentur, non tantum, quæ animam tangunt, ſed quæ corpus etiam, famam & fortunam ita afficiunt, ut animæ malum & nocumentnm inde timeri poſſit. *Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus, Prævalui adverſus eum.*

*Amen.*

*Fiat, fiat.* Magno deſiderio pronuntiabitur: nam deſiderium pauperum exaudivit Dominus. Magna etiam fiducia ut qui ea petamus, quæ petenda præſcripſit, ſicut ait Ioannes: *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad Deum, quia quodcunque petierimus ſecundum voluntatem ejus, audiet nos, ſcimus, quoniam habemus petitiones, quas poſtulamus ab eo.*

## CAP. III.

*in quo*

## LITANIÆ VARIÆ, AD SS. TRINITATEM & ſingulas Perſonas.

NOTA, *pie Lector, has, & ſequentes* LITANIAS *ex ſacra Scriptura potiſſimum collectas, Nomina, Titulos, Attributa, & Elogia divina tum Naturæ, tum Perſonis ſingulis appropriata complecti. Et poterant hujuſmodi plura colligi; ſed opuſculi anguſtia non permiſit. Addendum illud quoque: Si quis forte (ſciolus magis, quam pius) putet hæc Epitheta Vocandi potius caſu efferenda, quam Nominandi; is locis ſuis ſuppleat, vel ſubintelligat has particulas:* Qui es. *Interim meminerit, ſic quoque orare Eccleſiam,* Agnus Dei, &c. miſerere nobis. *Item* Sanctus DEVS, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis, miſerere nobis.

LI-

# LITANIÆ AD SS. TRINITATEM.

KYRIE ELEISON, Christe eleïson.
Kyrie eleïson.

*Miserere nobis.*

Parce de cœlis Deus,
Fili Redemptor mundi Deus,
Spiritus sancte Deus,
S. Trinitas unus Deus,
Deus ex quo, per quem, & in quo sunt omnia, *Rom. 11*
Qui solus es Deus, *Psal. 85*
Qui Moysi nomen Tuum Ego sum qui sum, patefecisti, *Exod. 3*
Deus Deorum Dominus, *Psal. 49*
Deus in quo vivimus, movemur, & sumus, *Act. 17*
Dominus Deus, fortis, zelotes, visitans iniquitatem Patrum in filios, *Exod. 20*
Cui soli debetur omnis honor & gloria, *1 Tim. 1*
Cujus majestate repleta est terra, *Psal. 71*
Qui facis mirabilia magna solus, *Psal. 135*
Dominus Altissimus super omnem terram, *Psal. 96*
Qui solus es bonus, *Lucæ 18*
Deus cujus iræ nemo resistere potest, *Iob. 9*
Qui es, qui eras, & qui venturus es, *Apoc. 1*
Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, *Exod. 3*
Rex Regum, & Dominus Dominantium, *1 Tim. 6*
Qui baltheum Regum dissolvis & præcingis renes eorum, *Iob 12*
Qui solus habes immortalitatem, & lucem inhabitas inaccessibilem, *1 Tim. 6*
Dominus Exercituum Deus Israel, *Isaiæ 37*
Fortissimus Deus Spirituum universæ carnis, *Num. 1*
Qui fecisti cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt. *Psal. 14*
Qui facis judicium injuriam patientibus, & das escam esurientibus, *ibid.*

Deu

Deus misericors, patiens, & multæ misericordiæ, & verax, — *Num.* 14. *Psal.* 85.
Deus judex justus, fortis, & patiens, — *Psal.* 7.
In cujus manu anima omnis viventis, & spiaitus universæ carnis, — *Iob* 12.
Deus noster Ignis consumens, — *Hebr.* 12.
Deus fidelis, & absque ulla iniquitate, justus & rectus, — *Deut.* 32.
Deus cujus iræ nemo resistere potest, — *Iob* 9.
Dominus scrutans cor, & probans renes. — *Ierem.* 17.
Qui aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, — *Psal.* 144.
Magnus consilio, & incomprehensibilis cogitatu, — *Ierem.* 32.
Qui facis magna, & inscrutabilia, & mirabilia quorum non est numerus, — *Iob* 5. & 9.
Pater orphanorum & Iudex viduarum, — *Psal.* 67.
Qui solvis compeditos, & illuminas cæcos, — *Psal.* 145.
Magnus Dominus noster, cujus sapientiæ non est numerus, — *Psal.* 146.
Suscipiens mansuetos Dominus, & humilians peccatores usque ad terram, — *ibid.*
Cujus oculi aperti sunt : super omnes vias filiorum Adam, — *Ierem.* 32.
Vnus legislator, & Iudex, qui potes perdere, & liberare, — *Ierem.* 4.
Qui sanas contritos corde, & alligas omnes contritiones eorum, — *Psal.* 146.
Dominus mortificans & vivificans, deducens ad inferos, & reducens, — 1 *Reg.* 2.
Deus non volens iniquitatem, — *Psalm.* 5.
Qui habes potestatem corpus & animam mittere in gehennam, — *Lucæ* 12.
Dominus formans lucem, & creans tenebras; faciens pacem, & creans malum, — *Isaiæ* 45.
Qui multiplicas gentes, & perdis eas, & subversas in integrum restituis, — *Iob* 12.
Cujus oculi lucidiores sunt super solem,

(Response to all lines: Miserere nobis.)

cir-

circumspicientes omnes vias hominum, *Eccl.* 23.
Qui revelas profunda de tenebris, & producis in lucem umbram mortis, *Iob* 12.
Deus apud quem non est personarum acceptio. *Rom.* 2.
Qui apprehendis sapientes in astutia sua, & consilium pravorum dissipas, *Iob* 5.
Qui vivificas mortuos, & vocas ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ suut, *Rom.* 4.
Deus universæ carnis, cui non est difficile omne verbum, *Ierem.* 32.
Qui fecisti terram in fortitudine tua, & præparasti orbem in sapientia tua, *Ierem.* 51.
Qui das pluviam super faciem terræ, & irrigas aquis universa, *Iob* 5.
Qui das escam omni carni, *Psal.* 136.
Qui omnia propter temetipsum operatus es, *Prov.* 16.
Vivens in sæcula sæculorum, *Apoc.* 10.
Qui omnia in mensura, & numero, & pondere disposuisti, *Sap.* 11.
Quem cœlum, & cœli cœlorum capere non possunt, *3 Reg.* 8.
Terribilis in consiliis super filios hominum, *Psal.* 65.
Apud quem tanquam momentum stateræ est orbis terrarum, *Sap.* 11.
Qui operaris omnia secundum consilium voluntatis tuæ, *Ephes.* 1.
Qui mensus es pugillo aquas, & cœlos palmo ponderasti, *Isaiæ* 40.
Qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum ejus mitigas, *Psal.* 86.
Qui appendis tribus digitis molem terræ, & libras in pondere montes, *Isaiæ* 40.
Deus magnus Dominus, & Rex magnus super omnes Deos, *Psal.* 94.
Rex seculorum, immortalis, invisibilis, solus sapiens, *1 Tim.* 1.

} Miserere nobis.

San-

Sanctus, Sanctus, Sanctus, } Miserer. nob. *Iesaæ* 6.
Deus protector noster, & merces nostra magna nimis, } Miserer. nob. *Gen.* 15.
Vnus Deus, & Pater omnium, qui es super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis, } Miserer. nob. *Ephes.* 4.
Propitius esto, Parce nobis ô S. Trinitas.
Propitius esto, Exaudi nos ô S. Trinitas.
Ab omni malo, Libera nos ô S. Trinitas.
Ab omni superbia, & elatione animi,
A gula, crapula, & omni Ventris ingluvie,
Ab ira, invidia, & omni mala Voluntate,
Ab omni luxuria, & immunditia,
Ab omni acedia, & inordinata tristitia,
Per immensitatem potentiæ tuæ,
Per infinitatem Sapientiæ tuæ,
Per abundantiam bonitatis tuæ,
Per æternitatem gloriæ, & majestatis tuæ,
Per altitudinem scientiæ & providentiæ tuæ,
Per ineffabilem magnitudinem charitatis & misericordiæ tuæ,
Per abyssum justitiæ & judiciorum tuorum,
In die Iudicii,
} Libera nos ô S. Trinitas.

Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt tibi serviamus in sanctitate & justitia omnibus diebus nostris,
Vt te Dominum Deum nostrum adoremus, & tibi soli serviamus,
Vt nomen sanctum tuum in vanum nunquam assumamus,
Vt festos & sacros Ecclesiæ dies religiosis & piis operibus sanctificemus,
Vt parentes, Prælatos, superiores, & qui parentum loco nobis sunt, debito honore, reverentia, & obedientia prosequamur,
Vt nullius vitæ, famæ, honori, ex ira, odio, vel invidia unquam noceamus,
Vt neminem damno, furto, vel quacunque injuria, seu dolo, seu vi lædamus,
} Te rogamus audi nos.

Vt ab illicitis carnis desideriis, & impuris affectibus cor nostrum custodiamus,
Vt nunquam adversus proximum falsum testimonium, aut mendacium loquamur.
Vt bona proximi non concupiscamus,
Vt te Deum nostrum ex toto corde, & ex tota anima, & totis viribus diligamus,
Vt te super omnia, & proximum propter te, sicut nos ipsos amemus,
Vt quod nobis fieri nolumus, alteri non faciamus.
Vt omnem gratiam in nobis abundare facias,
Vt divitias bonitatis, patientiæ, & longanimitatis tuæ non contemnamus,
Vt exhibeamus corpora nostra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem,
Vt ad regnum, quod parasti nobis ab origine mundi, nos perducere digneris,

} Te rogamus audi nos.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Placa nobis Patrem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Propitius esto nobis peccatoribus.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Dona nobis Spiritum sanctum.

O beata Trinitas, Audi nos.
O adoranda Trinitas. Exaudi nos.
Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson.
Pater noster. Ave Maria.

℣. Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum. ℟. Et laudabilis & gloriosus in sæcula.
℣. Benedictus es Domine in firmamento cæli. ℟. Et laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula.
℣. Benedicant te omnes Angeli, & Sancti tui. ℟. Et laudent te & glororificent in sæcula.
℣. Benedicant te cœli, terra, mare, & omnia, quæ in eis sunt. ℟. Et laudent te, & glorificent in sæcula.
℣. Benedicamus Patrem, & Filium, cum S. Spiritu. ℟. Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

*Oremus.*

*Oremus.*

Omnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti famulis tuis in confeſſione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoſcere; & in potentia majeſtatis adorare unitatem: quæſumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus ſemper muniamur adverſis.

Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime & miſerando manifeſtas: multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, ut ad tua promiſſa currentes cœleſtium bonorum facias conſortes.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui abundantia pietatis tuæ & merita ſupplicum excedis & vota; effunde ſuper nos miſericordiam tuam; ut dimittas, quæ conſcientia metuit; & adjicias quod oratio non præſumit. Per Dominum.

## L I T A N I Æ
### AD DEVM PATREM.
#### *Ex ſacra Scriptura collectæ.*

KYRIE ELEISON. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon.

Pater ſancte, audi nos. Pater juſte, exaudi nos.

*Miſerere nobis.*

Pater de cœlis Deus,
Fili redemptor mundi Deus,
Spiritus ſancte Deus,
S. Trinitas unus Deus,
Pater noſter, qui es in Cœlis, *Matth.* 6.
Benedictus Deus & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, 1 *Petr.* 1.
Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, 2 *Cor.* 1.
Qui conſolaris nos in omni tribulatione noſtra, *ibid.*
Pater Deus benedictus in ſecula, *Rom.* 9.
Pater quærens adoratores in Spiritu & veritate, *Ioan.* 4.
Pater ex quo omnia, 1 *Cor.* 8.
Pater gloriæ & Dominus cœli & terræ, *Epheſ.* 1.

Qui misisti Filium tuum unigenitum in mundum, ut vivamus per eum, — 1 *Ioan.* 4.
Parer Christi, qui usque modo operaris, — *Ioan.* 5.
Pater D. N. I. C. ex quo omnis paternitas in cœlo & in terra nominatur, — *Ephes.* 3.
Qui elegisti nos in Filio ante mundi constitutionem, — *Ephes.* 1.
Qui prædestinasti nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum, — *Ibid.*
Qui mysteria abscondis à prudentibus; & revelas ea parvulis, — *Matt.* 11.
Qui benedixisti nos omni benedictione spirituali in cœlestibus, — *Ephes.* 1.
Qui dimittis nobis peccata nostra, — *Matth.* 6.
Qui elegisti nos, ut essemus sancti & immaculati in conspectu tuo, — *Ephes.* 1.
Qui das spiritum bonum petentibus te, — *Lucæ* 11.
Pater luminum, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit, — *Iacob.* 1.
Pater vivificans, & mortuos suscitans, — *Ioan.* 5.
Pater videns in abscondito, — *Matth.* 6.
Pater habens vitam in temetipso, — *Ioan.* 5.
Agricola usque modo operans, — *Ioan.* 15.
Qui solem tuum oriri facis super bonos & malos, — *Matth.* 5.
Qui pluis super justos & injustos, — *Ibid.*
Qui numerasti omnes capillos capitis nostri, — *Matt.* 10.
Qui proprio Filio non pepercisti, sed pro nobis omnibus tradidisti illum, — *Rom.* 8.
Qui vocasti nos in societatem Filii tui, — 1 *Cor.* 1.
Qui gratificasti nos in dilecto Filio tuo, — *Ephes.* 1.
Cujus Filius servi formam accepit, ut servos redimeret, — *Phil.* 2.
Qui transtulisti nos in Regnum Filii dilectionis tuæ, — *Colos.* 1.
Qui dignos nos fecisti in partem sortis sanctorum, — *Colos.* 1.

}Miserere nobis.

Qui ad nuptias Filii tui nos vocaſti,
Qui dilexiſti nos, & dediſti conſolationem æternam, *Matt.* 22.
Qui ſic dilexiſti mundum, ut Filium tuum unigenitum dares, *2 Theſ.* 2.
Qui voce de cœlo delapſa, à magnifica gloria, clarificaſti Filium tuum, *Ioan.* 3.
Qui tibi in filio tuo bene complacuiſti, *2 Petr.* 1.
Cui complacuit dare nobis regnum, *Ibid.*
Cujus faciem ſemper vident Angeli in cœlis *Lucæ* 12.
Qui talem charitatem dediſti nobis ut filii tui nominemur, & ſimus, *Lucæ* 18.
Qui voluiſti nos conformes fieri imaginis Filii tui, *1 Ioh.* 3.
Qui regnum electis tuis à mundi conſtitutione paraſti, *Rom.* 8.
Qui ſine acceptione perſonarum judicas ſecundum opus uniuſcujuſque, *Matt.* 25.
In cujus domo manſiones multæ ſunt, *1 Petr.* 1.
Pater cui omnia ſunt poſſibilia, *Ioan.* 14.
Pater qui diligis Filium, & omnia dediſti in manu ejus, *Ioan.* 3.
Sine quo nemo venit ad Filium, niſi tu, Pater, traxeris eum, *Ioan.* 6.
} Miſerere nobis.

Propitius eſto; parce nobis Domine.
Propitius eſto; Exaudi nos Domine.
Propitius eſto,
Ab omni malo,
A poteſtate ſatanæ,
Ab ira, odio, & omni mala voluntate,
Ab imminentibus peccatorum periculis,
A morte perpetua,
Per altiſſimam, qua intueris abyſſos, ſcientiam tuam,
Per immenſam, qua omnia ex nihilo creaſti, potentiam tuam,
Per ſuavem, qua cuncta gubernas, providentiam tuam,
Per æternam, quâ mundum dilexiſti, charitatem tuam
} Libera nos Domine.


Per

Per infinitam, qua omnia imples, bonitatem tuam, libera nos Domine.
In die Iudicii, libera nos Domine.
Peccatores, Te rogamus audi nos,
Vt nomen tuum ſemper & ubique ſanctificetur,
Vt regnum tuum nobis advenire concedas,
Vt voluntas tua ſemper in nobis fiat ſicut in cœlo & in terra,
Vt panem noſtrum quotidianum nobis dare degneris,
Vt debita noſtra nobis clementer dimittere digneris,
Vt nos ſub umbra alarum tuarum protegere, & ex omni tentatione eripere digneris,
Vt nos ab omni malo liberare digneris,
Vt ſpiritum bonum petentibus te dare digneris,
Vt quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur,
Pater in nomine Filii tui,
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, &c,
Te rogamus audi nos.
Vt des nobis ſecundum divitias gloriæ tuæ, virtute corroborari per ſpiritum tuum in interiorem hominem, *Epheſ.* 3.
℣. Protector noſter adſpice nos Deus.
℟. Et reſpice in faciem Chriſti tui.
℣. Memento noſtri Domine in beneplacito tuo.
℟. Viſita nos in ſalutari tuo.
℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.
℟. Et ſalutare tuum da nobis.
℣. Domine Deus virtutum converte nos.
℟. Oſtende faciem tuam & ſalvi erimus.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

*Oremus.*

Omnipotens ſempiterne Deus, dirige actus noſtros in beneplacito tuo, ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare.

Deus celſitudo humilium, & fortitudo rectorum, qui per unigenitum Filium tuum, ita mundum erudire dignatus es, ut omnis illius actio, noſtra fieret inſtructio; excita

cita in nobis Spiritus tui fervorem, ut quod ille verbo & exemplo ſalubriter docuit, nos efficaciter imitari valeamus.

Deus à quo bona cuncta procedunt, largire ſupplicibus tuis, ut cogitemus te inſpirante quæ recta ſunt, & te gubernante eadem faciamus. Per Dominum noſtrum.

## LITANIÆ

Præcipua nomina, Titulos, Elogia & Officia VERBI Incarnati, IESV Chriſti Salvatoris noſtri complectens.

*Ex Scripturis utriuſque Teſtamenti.*

KYrie eleiſon. Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.

| | | |
|---|---|---|
| Pater de cœlis Deus, | Miſerere nobis. | |
| Fili Redemptor mundi Deus, | | |
| Spiritus Sancte Deus, | | |
| S. Trinitas unus Deus, | | |
| Verbum caro factum, | | *Ioan.* 1. |
| Verbum plenum gratiæ & veritatis, | | *Ioan.* 1. |
| Verbum Domini, | | *Pſal.* 32. |
| Deus per quem omnia facta ſunt, | | *Ioan.* 1. |
| Benedictus dominus Deus Iſraël, | | *Lucæ* 1. |
| Vnigenitus filius Dei, | | *Ioan.* 3. |
| Filius Dei dilectus, | | *Lucæ* 3. |
| Salvator Chriſtus Dominus, | | *Lucæ* 2. |
| Magnus & filius Altiſſimi, | | *Lucæ* 1. |
| Filius Dei vivi, | | *Math.* 16. |
| Emmanuel, id eſt, nobiſcum Deus, | | *Matth.* 1. |
| Vnigenitus Filius, qui es in ſinu Patris, | | *Ioan.* 1. |
| Filius Dei dilectus, in quo ſibi Pater complacuit. | | *Matth.* 3. |
| Omnipotens ſermo Domini, | | *Sap.* 18. |
| Sapientia ab æterno ordinata, | | *Prov.* 8. |
| Benedictus qui venit in nomine Domini, | | *Lucæ* 19. |
| Brachium Domini, | | *Iſaiæ* 53. |
| Salutare Dei noſtri, | | *Iſaiæ* 52. |

Imago Dei invisibilis, *Coloss.* 1.
Cui donatum est nomen, quod est super omne nomen, *Phil.* 2.
Portans omnia verbo virtutis tuæ, *Hebr.* 1.
Principium creaturæ Dei, *Apoc.* 3.
Primogenitus omnis creaturæ, *Coloss.* 1.
Primogenitus in multis fratribus, *Rom.* 8.
Heres universorum, *Hebr.* 1.
Flos campi & lilium convallium, *Cant.* 2.
Germen justum Domini, *Isaiæ* 4.
Exspectatio Gentium, *Genes.* 49.
Admirabilis, Consiliarius, Deus, Fortis, *Isaiæ* 9.
Angelus Domini, *Psal.* 33.
Angelus Testamenti, *Malac* 3.
Deus noster in terris visus, & cum hominibus conversatus, *Baruch.* 3.
Semen Abrahæ, *Galat.* 3.
Stella ex Iacob orta, *Num.* 14.
Leo de tribu Iuda, *Apoc.* 5.
Radix Iesse, *Isaiæ* 11.
Filius David, *Matth.* 1.
Filius Hominis, *Mat.* 8. *&c.*
Iesus Nazarenus, *Io.* 19. *&c.*
Vir à fœmina circumdatus, *Ierem.* 31.
Sanctum ex beata Virgine natum, *Lucæ* 1.
Filius Mariæ primogenitus, *Matth.* 1.
Fructus ventris Mariæ, *Lucæ* 1,
IESVS filius Ioseph à Nazareth, *Ioan.* 1.
Veritas de terra orta, *Psal.* 84.
In cujus nomine omne genu flectitur, cœlestium, terrestrium, & infernorum, *Philip.* 2.
In quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi, *Coloss.* 2.
Per quem omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil, *Ioan.* 1.
In quo habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, *Coloss.* 2.

} Miserere nobis.

Sacer-

| | | |
|---|---|---|
| Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech, | Miſerere nobis. | *Pſal.* 109. |
| Pontifex futurorum bonorum, | | *Hebr.* 9. |
| Pontifex ſanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, & excelſior cœlis factus, | | *ibid.* |
| Pontifex magnus, qui penetraſti cœlum, | | *Hebr.* 4. |
| Mitis, & humillis corde, | | *Matt.* 11. |
| Sponſus dilectus, candidus, & rubicundus, electus ex millibus, | | *Cantic.* 5. |
| Caput corporis Eccleſiæ. | | *Coloſſ.* 1. |
| Caput omnis principatus & poteſtatis, | | *Coloſſ.* 2. |
| Paſtor bonus, animam tuam dans pro ouibus tuis, | | *Ioan.* 10. |
| Paſtor & Epiſcopus animarum noſtrarum, | | 1 *Petr.* 3. |
| Sanctus Sanctorum, | | *Dan.* 9. |
| Princeps Paſtorum, | | 1 *Petr.* 5. |
| Teſtis fidelis & verus, | | *Apoc.* 3. |
| Propheta magnus | | *Lucæ* 7. |
| Vir Propheta, potens in opere & ſermone, coram Deo & omni populo, | | *Lucæ* 24. |
| Vere Propheta, qui venturus eſt in mundum, | | *Ioan.* 6. |
| Meſſias, Deſideratus cunctis Gentibus, | | *Ioan.* 4. & *Agg.* 2. |
| Qui miſſus es euangelizare pauperibus, ſanare contritos corde, & prædicare captiuis remiſſionem, | | *Iſai.* 61. & *Lucæ* 4. |
| Vnctus à Domino Spiritu S. & virtute, | | *Actor.* 13. |
| Vnctus à Deo oleo lætitiæ præ conſortibus tuis, | | *Pſal.* 44. |
| Specioſus forma præ filiis hominum, | | *ibid.* |
| Rex magnus ſuper omnem terram, | | *Pſal.* 46. |
| Rex Iudæorum, | | *Mat.* 2. &c. |
| Rex Iſraël, | | *Ioan.* 1. |
| Exelſus præ Regibus terræ, | | *Pſal.* 88. |
| Dominus Legifer noſter, | | *Iſaiæ* 53. |
| Lapis viuus à Deo electus & honorificatus, | | 1 *Petr.* 1. |

Lapis reprobatus ab ædificantibus, & fa-
ctus in caput anguli, *Pſal.* 117.
Lapis abſciſſus de monte ſine manibus, *Dan.* 2.
Lapis poſitus in Sion, ſummus, angularis, *Ephe.* 2. &
electus, pretioſus, 1 *Petr.* 2.
Poſitus in ruinam & reſurrectionem mul-
torum in Iſraël, *Luca* 2.
Lux mundi, *Ioan.* 8.
Lux vera, quæ illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundum, *Ioan.* 1.
Stella ſplendida & matutina, *Apoc.* 12.
Sol Iuſtitiæ, *Malac.* 4.
Via, Veritas, & Vita, *Ioan.* 14.
Vitis vera, cujus nos palmites, *Ioan.* 15.
Clavis David, *Apoc.* 3.
Oſtium Ovium, *Ioan.* 20.
Arca teſtamenti Dei, *Apoc.* 11.
Manna abſconditum, *Apoc.* 2.
Panis vivus & verus de cælo deſcendens, *Ioan.* 6.
Panis vitæ & intellectus, *Eccl.* 15.
Panis Dei dans vitam mundo, *Ioan.* 6.
Panis noſter ſuperſubſtantialis, *Matth.* 6.
Panis cor hominis confirmans, *Pſal.* 103.
Pinguis panis præbens delitias regibus, *Geneſ.* 49.
Rabbi, qui à Deo veniſti, Magiſter, *Ioan.* 4.
Princeps regum terræ, *Apoc.* 1.
Deus & Princeps pacis, 1 *Theſ.* 5.
Pax noſtra qui feciſti utraque unum, *Epheſ.* 2.
Magiſter & Dominus, *Ioan.* 13.
Dominus Dominorum & Rex Regum, *Apoc.* 17.
Vir dolorum, & ſciens infirmitatem, *Iſai.* 53.
Qui languores noſtros vere tuliſti, *Iſai.* 53.
Cujus livore ſanati ſumus, *Iſai.* 53.
Qui dilexiſti nos, & laviſti nos à peccatis
noſtris in ſanguine tuo, *Apoc.* 1.
In quo poſuit Deus iniquitatem omnium
noſtrum, *Iſai.* 53.
Tanquam ovis ad occiſionem ductus, *Act.* 8.

Miſerere nobis.

Qua-

| | | |
|---|---|---|
| Quasi Agnus coram tondente se obmute-scens: | | *Isaiæ* 53. *Exod.* 11. |
| Agnus absque macula, | | *Apoc.* 5. |
| Agnus occisus ab origine mundi, | | |
| Qui vulneratus es propter iniquitates nostras, & attritus propter scelera nostra, | | *Isaiæ* 53. |
| Qui salvum fecisti populum tuum à peccatis eorum, | | *Matt.* 11. *Actor.* 2. |
| Princeps & Salvator noster, | | *Act.* 28. |
| Salutare Dei gentibus missum, | | 1 *Ioan.* 2. |
| Propitiatio pro peccatis nostris, | | |
| Qui factus es nobis sapientia à Deo & justitia, & sanctificatio, & redemptio, | | 1 *Cor.* 1. *Hebr.* 3. |
| Apostolus & Pontifex confessionis nostræ, | | |
| Qui non venisti vocare justos, sed peccatores, | | *Matt.* 9. |
| Qui venisti quærere & salvum facere quod perierat, | | *Lucæ* 19. |
| Qui temetipsum exinanisti formam servi accipiens, | Miserere nobis | *Philip.* 2. 1 *Ioan.* 3. |
| Qui pro nobis animam tuam posuisti, | | *Actor.* 20. |
| Qui acquisivisti Ecclesiam sanguine tuo, | | *Matt.* 20. |
| Qui non venisti ministrari sed ministrare, | | |
| Qui factus es obediens Deo Patri usque ad mortem Crucis, | | *Philipp.* 2. |
| Vnus Mediator Dei & hominum, homo IESVS Christus, | | 1 *Tim.* 2. *Hebr.* 8. |
| Novi testamenti Mediator, | | *Hebr.* 12. |
| Auctor fidei & consummator, | | 1 *Thess.* 1. |
| Qui eripuisti nos ab ira ventura, | | *Ioan.* 20. |
| Dominus meus & Deus meus, | | *Psal.* 23. |
| Dominus fortis & potens in prælio, | | *Zach.* 2. |
| Dominus exercituum, | | *Apoc.* 1. |
| Primogenitus mortuorum, | | *Ioan.* 11. |
| Resurrectio & vita, | | *Apoc.* 2. |
| Qui fuisti mortuus, & vivis, | | |
| Qui traditus es propter delicta nostra; & resurrexisti propter justificationem nostram | | *Rom.* 4. |

Qui fecisti nos regnum & sacerdotes Deo & Patri, *Apoc.* 1.
Qui oblatus es, quia ipse voluisti, *Isaiæ* 53.
Pascha nostrum, 1 *Cor.* 5.
Habens claves mortis & inferni, *Apoc.* 1.
Cui data est omnis potestas in cœlo & in terra, *Matt.* 28.
Qui adscendisti super omnes cœlos, *Ephes.* 4.
Qui sedes ad dexteram majestatis in excelsis, *Hebr.* 1.
Advocatus noster apud Patrem, 1 *Ioan.* 2.
Per quem habemus accessum ad Patrem, *Ephes.* 2.
Qui es, qui eras, & qui venturus es, *Apoc.* 1.
In omnibus principatum tenens, *Coloss.* 1.
Vivens in sæcula sæculorum, *Apoc.* 1.
Pater futuri seculi, *Isaiæ* 9.
Templum & lucerna civitatis sanctæ, *Apoc.* 21.
Christus pax nostra, qui fecisti utraq; unum, *Ephes.* 2.
Spes nostra, 1 *Tim.* 1.
Rex gloriæ, *Psal.* 23.
Candor lucis æternæ, *Sap.* 7.
Splendor gloriæ, & figura substantiæ Dei, *Hebr.* 1.
Speculum sine macula majestatis Dei, *Sap.* 7.
Lignum vitæ, *Apoc.* 2.
Lumen vitæ, *Ioan.* 8.
Fons vitæ, *Psal.* 35.
Auctor vitæ *Actor.* 3.
Alpha & O mega, *Apoc.* 1.
Principium & finis, *Apoc.* 18.
Primus & novissimus, *Apoc.* 22.
Qui constitutus es à Deo Iudex vivorum & mortuorum, *Act.* 10 & 2 *Tim.* 4.
Qui es super omnia Deus benedictus in secula, *Rom.* 9.

} Miserere nobis.

Propitius esto, Parce nobis Domine.

Ab omni malo,
Per æternam ex Patre generationem tuam,
Per temporalem ex matre nativitatem tuam,

} Libera nos Domine.

Per

Per ſanctiſſimam vitam & converſationem tuam,
Per acerbiſſimam paſſionem & mortem tuam,
Per glorioſam reſurrectionem & aſcenſionem tuam,
Per adventum tuum ad judicium,
Per coæternam Deo Patri gloriam tuam,
} Libera nos Domin.

Peccatores;
Vt ante omnia quæramus regnum Dei, & juſtitiam ejus, *Matth.6.*
Vt diſcamus à te, quia mitis es & humilis corde, *Matt.11.*
Vt diligamus inimicos noſtros; & benefaciamus his qui oderunt nos, *Matth.5.*
Vt abnegemus noſmetipſos, & tollentes crucem noſtram te ſequamur, *Matt.16.*
Vt ſimus prudentes ſicut ſerpentes: & ſimplices ſicut columbæ, *Matt.10.*
Vt ſic luceant opera noſtra coram hominibus, ut glorificent Patrem noſtrum qui in cœlis eſt,
Vt perdamus animas noſtras in hoc mundo; & in vitam æternam eas coſtodiamus, *Ioan.* 12.
Vt non timeamus eos qui occidunt corpus, ſed illum qui poteſt & animam & corpus perdere in gehennam, *Matt.10.*
Vt non theſaurizemus nobis theſauros in terra, ſed in cœlo, *Matt.* 7.
Vt proximum temere nunquam judicemus
Vt in nomine tuo Patrem rogantes, juxta promiſſum tuum, exaudiri mereamur, *Ioan.*16.
Vt omnia, quæ nobis fieri volumns ab hominibus, & nos illis faciamus, *ibid.*
Vt caveamus, ne corda noſtra graventur in crapula, ebrietate, & curis hujus vitæ, *Lucæ*21.
Vt relicta via ſpatioſa quæ ducit ad perditionem; per anguſtam portam quæ ducit ad vitam, intrare contendamus, *Matth.7.*
Vt jugum tuum ſuave, & onus leve libenter & cupide ſuſcipiamus. *Matt.*12.
} Te rogamus audi nos.

Vt

Vt talenta à te accepta, ſedulo ad uſuram collocemus, *Matth.25.*
Vt Verbum tuum corde bono & optimo ſuſcipientes, multum fructum afferamus in patientia, *Lucæ 8.*
Vt te hora mortis noſtræ, & adventus tui incerti, ſemper vigiles & parati eſſe ſtudeamus, *Matth.25. &c.*
Vt ad rationem villicationis noſtræ reddendam ſerio nos comparemus, *Lucæ 16.*
Vt per gratiam tuam uſque in finem perſeverantes ſalvi fiamus, *Matth.10.*
} Te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miſerere nobis,
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.
Pater noſter. Ave Maria.

*Oremus.*

Deus qui per coæternam tibi ſapientiam, hominem, cum non eſſet, condidiſti, perditumque miſericorditer reformaſti, præſta quæſumus, ut eadem corda noſtra inſpirante, te tota mente diligamus, & ad te toto corde curramus. Per eundem Dominum noſtrum.

## LITANIÆ
### DE S. SPIRITV,
*Ex ſacra Scriptura.*

Kyrie eleïſon. Chriſte eleïſon. Kyrie eleïſon.
Pater de cœlis Deus,
Fili Redemptor Mundi Deus,
Spiritus ſancte Deus,
S. Trinitas unus Deus, *Ioan. 25.*
Spiritus à Patre Filioque procedens.
Spiritus de Chriſto teſtimonium perhibens, *Ioan. 15.*
Spiritus veritatis ſuggerens nobis omnia, *Ioan. 14.*
Spiritus docens nos omnem veritatem, *Ioan. 16.*
} Miſerere nobis.

Spi-

Spiritus in Mariam ſuperveniens, *Lucæ* 2.
Spiritus cujus virtute mirabili incarnatio Domini in utero virginis peracta eſt, *Ibid.*
Spiritus Domini replens orbem terrarum, *Sap.* 1.
Spiritus Dei habitans in nobis, 2 *Tim.* 1.
Spiritus ſapientiæ & intellectus, *Iſaiæ* 11.
Spiritus conſilii & fortitudinis, *Ibid.*
Spiritus ſcientiæ & pietatis, *Ibid.*
Spiritus timoris Domini, *Ibid.*
Spiritus gratiæ & miſericordiæ, *Hebr.* 10.
Spiritus ſanctificationis, *Rom.* 1.
Spiritus virtutis, dilectionis & ſobrietatis, 2 *Tim.* 1.
Spiritus gratiæ & precum, *Zach.* 12.
Spiritus fidei, pacis, & amoris, *Rom.* 8.
Spiritus Humilitatis & Caſtitatis, *Gal.* 5.
Spiritus charitatis, benignitatis, & manſuetudinis, *Ibid.*
Spiritus patientiæ, modeſtiæ, ac continentiæ, *Ibid.*
Spiritus compunctionis, *Rom.* 11.
Spiritus multiformis gratiæ, 1 *Petr.* 4.
Spiritus Domini qui initio creationis aquis incubans, eas foviſti & fecundaſti. *Gen.* 1.
Spiritus quo inſpirante loquuti ſunt ſancti Dei homines, 2 *Petr.* 1.
Spiritus cujus unctio nos docet de omnibus, 1 *Ioan.* 2.
Spiritus qui ſcrutaris omnia, etiam profunda Dei, 1 *Cor.* 2.
Spiritus poſtulans pro nobis gemitibus inenarrabilibus, *Rom.* 8.
Spiritus qui ſuper Chriſtum baptizatum in ſpecie columbæ deſcendiſti, *Matth.* 3.
Spiritus in quo renaſcimur, *Ioan.* 3.
Spiritus omnia ſcrutans, etiam profunda Dei, 1 *Cor.* 2.
Spiritus per quem diffuſa eſt charitas Dei in cordibus noſtris, *Rom.* 5.

} Miſerere nobis.

Spi-

Spiritus Domini ſuper Chriſtum requieſcens, *Iſai.* 11.
Spiritus adoptionis filiorum Dei, *Rom.* 8.
Spiritus adjuvans infirmitatem noſtram, *Rom.* 8.
Spiritus ſuavis, benigne, ſuper mel dulcis, *Eccl.* 24.
Spiritus principalis confirmans nos, *Pſal.* 50.
Spiritus qui in die Pentecoſtes ſuper Diſcipulos Domini in linguis igneis ſedens apparuiſti, *Actor.* 2.
Spiritus quo repleti Apoſtoli intrepide Chriſtum confeſſi ſunt, *Actor.* 4.
Spiritus arguens mundum de peccato, & de juſtitia, & judicio, *Ioan.* 16.
Spiritus fide purificans corda noſtra, *Act.* 15.
Spiritus nos vivificans, *Ioan.* 6.
Spiritus gratias & dona tua varie diſtribuens, 1 *Cor.* 12.
Spiritus dividens ſingulis prout vis, 1 *Cor.* 12.
Spiritus diſcretor cogitationum & intentionum cordis, *Hebr.* 4.
Spiritus Paracletus manens nobiſcum in æternum, *Ioan.* 14.
Spiritus diſciplinæ effugiens fictum, nec habitans in corpore ſubdito peccatis, *Sap.* 1.
} Miſerere nobis.

Propitius eſto ; Parce nobis S. Spiritus.
Propitius eſto ; Exaudi nos S. Spiritus.

Ab omni malo,
Ab omni peccato,
A tentationibus & inſidiis Diaboli,
Ab omni præſumptione & deſperatione,
Ab impugnatione veritatis agnitæ,
Ab invidentia fraternæ charitatis,
Ab omni obſtinatione & impœnitentia,
Ab omni immunditia mentis & corporis,
A ſpiritu iræ, rixæ & diſſenſionis,
A ſpiritu fornicationis,
Ab omni ſpiritu malo,
Per æternam ex Patre & Filio proceſſionem tuam,
} Libera nos S. Spiritus.

Per

Per miraculoſam conceptionem Filii Dei te cooperante factam,
Per deſcenſionem tuam ſuper Chriſtum baptizatum,
Per apparitionem in transfiguratione Domini,
Per adventum tuum ſuper Diſcipulos Chriſti,
In die judicii,

} Libera nos S. Spiritus.

Peccatores,
Vt nobis parcas,
Vt ſicut ſpiritu vivimus, ita & ſpiritu ambulemus, *Galat. 5.*
Vt ſpiritu facta carnis mortificemus, *Rom. 8.*
Vt non contriſtemus Spiritum S. Dei, *Epheſ. 4.*
Vt Spiritui gratiæ contumeliam non faciamus, *Hebr. 10.*
Vt ſolliciti ſimus ſervare unitatem Spiritus in vinculo pacis, *Epheſ. 4.*
Vt ſpiritu ambulantes deſideria carnis non perficiamus, *Epheſ. 5.*
Vt non omni ſpiritui credamus, ſed probemus ſpiritus, ſi ex Deo ſunt, 1 *Ioan. 4.*
Vt memores nos eſſe templum Spiritus ſancti, illud violare caveamus, 1 *Cor. 6.*
Vt errantes inſtruamus in ſpiritu lenitatis & manſuetudinis, *Galat. 6.*
Vt ſeminemus in ſpiritu, & de ſpiritu metamus vitam æternam, *Ibid.*
Vt paupertatem ſpiritus in nobis excitare & fovere digneris, *Matth. 5.*
Vt nos mites & manſuetos reddere digneris, *Ibid.*
Vt gratiam pii luctus & ſanctarum lacrymarum nobis dare digneris, *Ibid.*
Vt veræ juſtitiæ eſuriem ſitimque in nobis accendere digneris, *Ibid.*
Vt ſinceros miſericordiæ & charitatis affectus nobis infundere digneris, *Ibid.*
Vt ſpiritum rectum innovare, & cor mundum in nobis creare digneris, *Ibid.*

} Te rogamus audi nos.

Vt simus pacifici, & digni vocari filii Dei, — Psal. 4.
Vt persecutiones propter justitiam fortiter & constanter perferamus, — Ibid.
Vt nos à blasphemia Spiritus, cui remissio in hoc & futuro seculo negatur, custodias, — Ibid. Matt. 12.
Vt non contristemus Spiritum sanctum Dei, in quo signati sumus, — Ephes. 4.
Vt nos in finem usque in fide, spe, & charitate perseverare concedas,

Te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, effunde in nos Spiritum sanctum.

Agnus Dei qui tollis peccata mnndi, emitte promissum in nos Patris Spiritum.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, da nobis Spiritum pacis.

## *Pater noster. Ave Maria.*

℣. Cor mundum crea in me Deus.
℟. Et spiritum rectum innova in visceribus meis.
℣. Ne projicias me à facie tua.
℟. Et Spiritum sanctum ne auferas à me.
℣. Redde mihi lætitiam salutaris tui.
℟. Et Spiritu principali confirma me.
℣. Spiritus sancti gratia.
℟. Illuminet sensus & corda nostra.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

## *Oremus.*

Deus cui omne cor patet & omnis voluntas loquitur, & quem nullum latet secretum, purifica per infusionem S. Spiritus cogitationes cordis nostri, ut te perfecte diligere, & digne laudare mereamur.

Adsit nobis quæsumus Domine virtus Spiritus sancti, quæ & corda nostra clementer expurget, & ab omnibus tueatur adversis.

Omni-

Omnipotens ſempiterne Deus, cujus Spiritu totum corpus Eccleſiæ ſanctificatur & regitur, exaudi nos pro univerſis ordinibus ſupplicantes, ut gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi gradibus fideliter ſerviatur. Per Dominum noſtrum.

## CAP. V.

## ROSARIVM, OBLATIONES, & EXERCITIA quotidiana ad SS. TRINITATEM.

### ROSARIVM SS. TRINITATIS, *à præclaris Theologis uſitatum & commendatum.*

Ejus recitandi modus erit iſte.

*Præmiſſo ſymbolo Apoſt.* Credo, *&c.* dic:

Pater de cœlis Deus, miſerere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus, miſerere nobis,

Spiritus ſancte Deus, miſerere nobis.

S. Trinitas unus Deus, miſerere nobis.

*Deinde Roſarium per tres Decades hoc modo decurres. Initio cujusque Decadis, ſeu ad tres majores globulos Roſ. leges Orat. Domin. adjecto Hymno illo Angelico ex Apoc.* 7. Benedictio & claritas, & ſapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo noſtro in ſecula ſeculorum. *Ad ſingulos vero minores globulos legas verba Tribagii Seraphici* Iſai. 6. *& Doxologiæ Eccleſiaſticæ,* Sanctus, Sanctus; Sanctus, Dominus Deus Sabaoth; plena eſt omnis terra gloria ejus. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

*Teſtatur* Cornel. à Lapide *in c. 6. Iſai. hujuſmodi Exercitium multis doctis & piis viris magno fructu uſitatum eſſe. Eſt enim hoc brevis Doxologia,* inquit,

1. *Profeſſio fidei SS. Trinitatis contra hæreticos & infideles.*

2. *Eſt exercitium religionis, ſpei, charitatis, gratitudinis, aliarúmque virtutum.*

3. *Eſt excitamentum devotionis, & lætitiæ ſpiritualis, qua fortiter feras adverſa & tentationes: ardua ac difficilia omnia ge-*

*nerose superes, & quasi exemplo regii Prophetæ,* Benedicas Dominum in omni tempore.

4. *Vitam ac officium Angelicum pro modulo nostro æmulamur, dum hac uitimur, & ordimur assiduo laudare Deum, quod Angeli in cœlo sine intermissione faciunt: & nos una cum illis ibidem faciemus. Hæc enim vere vita & functio angelica est, laudare Deum. imo ita incipimus esse beati, & conversationem in cœlis habere: quia terrena transcendimus, & circa Deum ejusque laudem occupamur.* Ita fere Cornelius.

*Adde, sic monemur, praxis & exercitio rectæ intentionis assuescere; us omnia ad majorem Dei gloriam referamus.*

*Sic pariter noxium, illum, & homini quasi à natura insitum pravum affectum, quo propriæ gloriæ in omnibus fere studet, paulatim exuimus & abolemus. E contra profitemur omnem gloriam soli Deo, utpote supremo fonti omnis boni, jure reddi, nobis non nisi confusionem deberi.*

*Ad hos ac similes pios affectus excitandos alendosque, diversis viris eximiè doctis & piis curæ fuit, variis devotis conceptibus & meditationibus dictam Doxologiam,* Gloria Patri, *&c. illustrare. Videri potest* Card. Tolet. *Serm.* 14. *&* 15. *in Psal.* 31. Iulius Mazarinus *totis triginta concionibus.* Cornel à Lap. *in c.* 11. *ad Rom.* Mauburn. *in Roset. Exercit. p.* 1. *dist.* 1. *tit* 6. *c.* 7. Mihi inter cetera, brevis iste modus placet: *Gloria Patri,* qui me cum non essem, ad imaginem suam potentia sua creavit; *& Filio,* qui me, cum perditus essem, sua sapientia & sanguine restauravit; *& Spiritui sancto,* qui me filium iræ, tum in baptismo, tum alias sæpe post lapsum, sua gratia & bonitate justificavit.

Tanta, inquam, ac talis pro his omnibus & singulis sit *Gloria sicut erat in principio,* ante omnem creaturam, eadem & major etiam sit *nunc* in præsentis vitæ nostræ decursu, *& semper,* usque ad consummationem seculi, *& in secula seculorum, Amen;* in omnem æternitatem, sine ullo termino, ab omnibus Beatis, in Patria, ubi nulla erit satietas, quies, aut cessatio à laude divina. Talem inquam ac tantam laudem ac gloriam *nunc,* id est, hoc ipso tempore, dum recito istam doloxogiam, opto ac nitor deferre Deo ac reipsa simul exhibere. *Vide quam prægnans sit Piis sensibus brevis isthæc formula.*

*Vnde*

*Vnde censet* Corn. *dicto l. nihil sanctius, nihil Deo dignius aut gratius, nihil homini utilius orari, aut fieri posse. ibid. testatur Rosarium hoc à* B. Nicolao Serario Societ. IESV Theol. *editum. De eo quidem in ejus vita, operibus præfixa* leguntur ista:

*Incredibile dictu est, quanto pietatis sensu, illam divivinæ laudationis formulam, qua Psalmos omnes Ecclesia concludit, usurpare solitus sit. Hæc* (Doxologia) *illi privatim publiceque operum omnium principium & finis. Hanc nunquam sine præcipuo quodam ardore, qui in vultu quoque emicaret, pronunciabat. Hanc si à symphoniacis cani audiret ornatius, gestire scilicet gaudio ac triumphare videbatur. Quam vero uberes illi ex ea, cœlestesque sententiæ de summa illa divinitate affluerent, quamque ea volvenda inflammatum in dies divinæ gloriæ studium in pectore glisceret, non modo frequentibus, ubi se occasio dabat, sermonibus; sed publicis etiam monumentis prodere olim studuit,* &c.

*Porro ad hanc corollam majore cum fructu & affectu recitandam,* Nota ex Thoma Saillio *in Thes. Precum.*

1. Doxologia *ista tria potissimum nos agere posse.* 1. *Laudare SS. Trinitatem.* 2. *Eidem gratias agere.* 3. *Ab ea aliquid petere. Cogita ergo antequam corrollam incipias, quid horum velis, an omnia simul, an per distinctas decades, an unum per omnes.*

2. *Propone tibi causam, vel communem, vel singularem, ob quam Deum sic laudare velis. V. G. Volo gratias agere, aut laudare Deum ob Iesu Christi sacrosanctam Nativitatem, Passionem, &c. ob vocationem meam; ob beneficium tale N. privatum, vel publicum, &c. Similiter expende, quid petere velis, an virtutem aliquam, & gratiam, an liberationem à tentatione aliqua, an opem & auxilium in hac vel illa re. Quidquid enim petis, (siquidem recte) haud dubie, non nisi majorem Dei gloriam quæris.*

## Exercitium quotidianum
## AD SS. TRINITATEM,
### Blasii Palmæ *Clerici Regul. S. Pauli.*

CLementissime Domine Deus meus, Pater & Fili, & Spiritus sancte, qui me propter temetipsum creasti, & cui ob plurimas gravissimas causas mei totius tributum debeo: ob id ego nunc, quanta vi maxima possum dirigo &

& offero divinæ Majeſtati tuæ omnes cogitationes, verba & opera totius vitæ meæ; præcipue verò hujus diei, conjungens ea meritis & operibus IESV Chriſti, dulciſſimi Redemptoris mei, & Beatiſſimæ Virg. Mariæ, ſuaviſſimæ Matris & Patronæ meæ, & omnium Beatorum Angelorum, SS. & juſtorum, qui unquam fuerunt, ſunt, aut erunt.

O ſi præter anguſtum hoc cor meum, infinita alia ex divina potentia, cui nihil impoſſibile eſt, poſſiderem, quorum omnium id unicum eſſet votum, officium, & continuum ſtudium, aſſidue reſpicere, agnoſcere, cogitare, amare & laudare te Deum ac Dominum meum.

Proindeque proteſtor nunc coram te, & tota cœleſti curia, hanc eſſe mentem meam, hoc meum votum & deſiderium, in omnibus cogitationibus, verbis, & operibus meis, imo & in omnibus ſuſpiriis, motibus, & reſpirationibus meis, hoc me ſingulariter velle & intendere, ut cum illis jungam atque in eundem cumulum congeram, omnem illam vim, & multitudinem actuum ac cordium divinæ Majeſtati tuæ placentium, ut illa mecum nunquam intermittant exercititum illud ad quod ipſa jure creationis, & conſervationis obligantur, nimirum ut ſemper te cognoſcant, colant ac diligant.

Quod officium nunc quidem ego præſto, & præſtari à me volo, quanta maxima perfectione, ac ſinceritate fieri poſſibile eſt; idque nulla habita ratione, vel præmii, vel ſupplicii alicujus; ſed ſolum propter Te ſummum meum Bonum; cum hæc tibi debeam multis ex titulis, At præcipue ex his Quatuor;

1. Vt profitear tuam ſupremum majeſtatem, gloriam, & excellentiam, ideoque tibi cor meum intime conjungam.

2. Vt gratias tibi agam ob innumera beneficia, tum generatim, tum ſpeciatim mihi præſtita.

3. Vt tibi aliquatenus pro peccatis meis ſatisfaciam, & te mihi nunc & in hora mortis propitium inveniam.

4. Vt à te impetrem auxilium gratiæ, & illud omne, quod mihi opus eſſe noſti ad finalem perſeverantiam, & æternam tui fruitionem conſequendam.

Te itaque ſuaviſſime Domine mi, per viſcera miſericor-

diæ

diæ tuæ ſupplex oro; digneris admittere has omnes oblationes; & me præſervare ab omni peccato, eamque mihi præſtare gratiam, ut nullam cordis mei partem, cum quacunque re creata & tranſitoria commutem, ſed totus, quantus quantus ſum, Vni tibi Creatori Deo, Domino, ac ſummo Bono meo jugiter adhæream.

## OBLATIO
### *ſui ipſius pulcherrima;*

Qua homo ſpectatis Dei titulis quatenus eſt auctor naturæ, ei ſe totum ſecundum univerſum ſtatum naturalem offeret, percurrendo partes aut facultates ſingulas, in hunc ferme modum:

*Ex Franciſco Bourgoineo Congreg. Orat. Presbyt. in Ligno vitæ.*

OFfero Tibi, ô ſumma, æterna, & adoranda Trinitas unus Deus, animam meam quam è nihilo creaſti: offero corpus meum quod de limo formaſti; do Tibi intellectum meum, memoriam meam, cor & voluntatem meam; & omnem illarum facultatum vim & capacitatem, omnes actus, aut affectus, aut cogitationes, deſideria *&c.* qua ab illis in æternum procedent, aut procedere poſſunt, offero, & dedico.

Suſcipe, ô Domine Deus, omnes ſenſus meos, & illorum vim, functiones & uſum, oculos meos, & omnes appetitus, & omnes illorum operationes: omnes denique arterias, venas, membra & oſſa corporis mei, omnes illorum facultates, & motus aut actus, *&c.*

Hæc omnia in ſempiternum Tibi offero, dedico, conſecro & devoveo. Dignare hoc ſervitutis meæ Sacrificium in odorem ſuavitatis ſuſcipere.

## ALIA OBLATIO AD DEVM.

Qua homo ſpectatis Dei titulis ad ſtatum & ordinem gratiæ ſpectantibus, ei ſe totum quoad ſtatum vitæ ſpiritualis per gratiam offert ac dedicat.

*Ex eodem Bourgoineo.*

O Summe, potens, & miſericors Deus, adoranda & incomprehenſa Trinitas, offero tibi, dedo, & conſecro animam meam, omnes vires, & potentias illius, omnem capacitatem voluntatis, ad te amandum, intellectus ad Te cognoſcendum, ad me humiliandum, & ad Te glorificandum:

Do & offero omnem obedientialem animæ meæ potentiam ad cooperandum *divinæ gratiæ tuæ*, *ad implendas omnes voluntates tuas.* Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à Te non eſt abſconditus, ſuſcipe omnia poſſibilia voluntatis meæ deſideria ad Te laudandum, tibi placendum & ſerviendum:

Ac tandem offero & do Tibi omnes affectus, cogitationes, verba, & opera, facta & facienda, vitam meam, tempus meum, æternitatem meam, totum eſſe meum in natura & gratia, me denique tanquam viliſſimum & indigniſſimum mancipium Tuæ omnipotentiæ, & bonitatis, & à miſericordia tua totaliter dependens: atque ex vi hujus *meæ donationis nunquam per tuam gratiam* revocandæ omnia mea in perpetuum Tua eſſe intendo & deſidero.

## EXERCITIVM QVOTIDIANVM *longe utiliſſimum.*

*QVo non ſine magno gratiæ & pietatis incremento, homo ſeipſum & omnia opera ſua offert Deo, in unione actionum & meritorum Domini noſtri Ieſu Chriſti.*

*Mirum dictu, quantum profectui veræ pietatis & gratiæ ſerviat praxis & uſus rectæ* INTENTIONIS, *qua ad Dei ſolius gloriam omnia noſtra referimus.*

*Sed longe utilius erit hoc exercitium, ſi Chriſti actionibus noſtras jun-*

*jungamus, & sic eas æterno Patri offeramus. Hortatur ad hoc Paulus*, sive manducatis, *inquit*, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. 1 *Cor.* 10. *Et iterum*: Omne quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine D. N. Iesu Christi, *Colos.* 3.

*Sic actiunculæ nostræ alias vilissimæ, sic afflictiones, dolores & miseriæ, imo sic omnes etiam gressus, respirationes & suspiria Christi actionibus, meritisque unita summi pretii & dignitatis honorem induent, nec poterunt Deo Patri non esse gratissima.*

*Hoc tantundem est ac si plumbum, liquato auro immissum, auri decore & valore donetur. Hoc perinde est ac si vas aquæ, præstantis vini dolio infusum, totum mutetur in vinum. Hoc est, calefieri de velleribus Agni, qui tollit peccata mundi. Nos enim miseri & inopes, qui meritorum & justitiæ nostræ fiduciam non habemus, quomodo Patri placere possumus nisi per Filium, in quo sibi bene complacuit? Ille enim est caput nostrum, cujus influxu membra vegetantur, de cujus plenitudine nos omnes accepimus. Et qui poterit nos pius Pater despicere, si in faciem Christi sui respexerit? sed ecce Praxin.*

## AD DEVM PATREM OBLATIO.

O Clementissime Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, ego creatura tua licet indigna, & vile mancipium tibi Domino & Creatori meo benignissimo humiliter me sisto; & ad te non quidem meis, sed dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesu Christi meritis confisus, supplex accedo, gratiæ ac benignitatis tuæ particeps fieri cupiens, qua adjuvante in singulis meis cogitationibus, locutionibus, & operationibus, ita me ad voluntatis ac beneplaciti tui regulam dirigere valeam, quatenus tibi Domino meo gratum & acceptum debitæ servitutis obsequium exhibeam.

Tibi itaque, ô benignissime Pater, me totum ac omnia mea, qui es omnium dator & conservator, offero ad promptissimum servitium & obsequium tuum: idque in unione oblationis dilectissimi filii tui Domini Iesu Christi, qua ille adhuc infans tibi sese in templo; deinde orans in horto; tandem moriens in ara crucis obtulit & commendavit.

Esto ô clementissime Deus propitius mihi miserrimo peccatori; & ne despicias me opus manum tuarum; sed respice in faciem Christi tui, quem nobis dedisti advocatum & mediatorem.

Ipsius dignitas vilitatem meam compenset, ut quod meis non possum, ipsius meritis obtineam.

Dignare itaque pro infinita tua bonitate, & clementia, meum hoc licet vile obsequium ad majorem tui Nominis gloriam, & animæ meæ salutem propitius acceptare.

## OBLATIO
### *Somni & Vigiliæ.*

O Dulcissime Deus, offero Tibi somnum & vigiliam meam in unione omnis somni & vigiliæ; itemque Resurrectionis filii tui Salvatoris mei, qua ipse post triduum à morte velut somno excitatus, vi propria vitam resumsit. Præsta quæso, ita me necessaria corporis quiete uti, sic vigilias impendere, ut omnia cedant ad majorem tuam gloriam & animæ meæ salutem.

## OBLATIO
### *Cogitationum, locutionum, actionum, &c.*

O Amantissime Deus, offero Tibi omnes meas cogitationes, locutiones, & actiones, omnes labores omniaque negotia; hoc die, vel unquam à me suscipienda, una cum omnibus laboribus, actionibus, & molestiis, quas unigenitus tuus Salvator noster ad nos miseros peccatores redimendos aliquando suscepit.

Offero Tibi hæc omnia in agnitionem debiti illius, quo tibi, utpote supremo Domino meo obstrictus sum; & in gratiarum actionem, pro immensis tuis beneficiis, quæ mihi à vitæ exordio ad hanc usque horam contulisti.

Respice me quæso propitius, & per omnia ita me dirige secundum divinam tuam voluntatem, ut te donante tibi placita cupiam, & tota virtute perficiam, ad majorem tuam gloriam, & animæ meæ salutem.

## OBLATIO
*Refectionis & curæ corporis.*

O Benignissime Deus, offero Tibi necessariam corporis mei refectionem & curam, in unione cœnæ, & refectionis illius, quam dulcissimus Filius tuus Salvator meus instituit cum charissimis Discipulis suis instante Passionis hora.

Præsta mihi gratiam tuam, qua adjutus ita curam, refectionem corporis moderari valeam, ut illud ipsum sustentem, & conservem, sed ad tuum servitium & honorem tanto magis idoneum, citra quoque damnum aut incommodum animæ meæ.

## OBLATIO
*Orationis & exercitiorum piorum.*

O Misericordissime Deus, offero tibi meas hujus diei orationes seu preces, omniaque bona opera, & pietatis exercitia, te adspirante & adjuvante suscipienda.

Placeat tibi, ô æterne Deus, ea suscipere in unione omnium meritorum, & orationum Iesu Christi Filii tui, quas ille pro nobis in monte Oliveti, alibive perfudit.

Præsta quæso per amorem dilectissimi Filii tui, mihi semper salutarem petitionum, & orationum mearum effectum, quatenus tibi ad majorem tuum honorem, meamque salutem proficere videbitur.

## OBLATIO
*Adversorum, &c.*

O Mitissime Deus, offero Tibi tribulationes, angustias, dolores, omnesque afflictiones meas, quas hucusque tinui, aut posthac me sustinere vis: in unione acerbissimæ Passionis unigeniti Filii tui Salvatoris mei, & in unione omnium dolorum, cruciatuum, & afflictionum, quas ille pro me perdito peccatore redimendo sustinere non recusavit.

Præsta

Præſta, ô benigniſſime Deus, mihi gratiam & opem tuam, ut nec ego afflictiones à te ſuſcipere, nec propter te ſuſtinere refugiam, ſed in iis æquo & libenti animo toleratis nomen tuum laudem ac glorificem, & ſalutem animæ meæ ex iiſdem quæram, ac percipiam. Amen.

## AD DEVM FILIVM. OBLATIO.

O Benigniſſime & dulciſſime Domine Ieſu Chriſte, Salvator mundi, ego licet peccator indignus, tuo tamen pretioſo ſanguine redemptus, ad te Deum & Salvatorem meum humili mente, & intimo cordis affectu confugio.

Et quia tu te totum pro me miſero peccatore redimendo, in ara crucis Deo Patri in redemptionis pretium obtuliſti; ego quoque, ô amantiſſime, offero Tibi me ipſum totum, quicquid ſum, quicquid ero, cum omnibus quæ habeo, & habiturus ſum.

Suſcipe quæſo Domine in manus ineffabilis miſericordiæ tuæ animam pariter & corpus meum, ſenſus, ſermones, & actiones meas: & per omnia ita me dirigere ac gubernare dignare, ut omnes peccandi occaſiones ſemper effugiam, ne unquam in laqueum maligni ſpiritus incidam; ſed tibi Deo ac redemptori meo tuiſque mandatis indeſinenter inhæream, adeo ut me à te nec vita, nec mors, nec ulla fortunæ ſors ſeparet.

Rogo te, ô amantiſſime Ieſu, per illum amorem, qui te noſtræ ſalutis cauſſà è ſinu ſummi Patris in Virginis uterum traxit, ſupple imperfectionem actionum mearum, quæ ex parte mea exigui ſunt valoris & meriti, niſi de tua plenitudine ſupplementum defectus acceperint.

Conjunge obſecro indigniſſimum obſequium meum cum omnibus quæ egiſti & paſſus es ex perfectiſſima illa & ineffabili charitate, & obedientia; & cum divitiis ſatisfactionum & meritorum dilectionis tuæ Patri æterno illud offerre digneris, ut de tua abundantia mea ditetur inopia, & quam ex me ipſe nullatenus mereor, te mediante gratiam obtineam.

Obſe-

Obſecro etiam te, ô dulciſſime Ieſu per ſanctam Incarnationem, Paſſionem & mortem tuam, & per omnia quæ noſtræ ſalutis cauſſa egiſti, miſerere parentum, fratrum, ſororum, amicorum, benefactorumque meorum vivorum & defunctorum: communica iis meritum pretioſi Sanguinis tui, & Paſſionis tuæ, ut ope gratiæ tuæ adjuti ſic vitam præſentem inſtituant, ut tandem in cœlis æternæ vitæ præmia recipiant.

## AD SPIRITVM SANCTVM OBLATIO.

O Sancte Spiritus, cum Patre & Filio unus, & verus Deus, ſine cujus numine nihil eſt in homine. Regenerati enim ex aqua & Spiritu ſancto, membra ſumus Chriſti Ieſu, & filii Eccleſiæ ejus, quam Tu quoque continuo influxu gratiæ & bonitatis tuæ regis, protegis, fœcundas, atque ſanctificas.

Tibi itaque cor meum, meque ipſum totum offero, omnes res & actiones meas ſupplex tibi devoveo ac conſecro.

Tu, quæſo, purifica per infuſionem donorum & chariſmatum tuorum ſenſus, & cor meum, ut tibi ſemper caſto corpore ſervire, & mundo corde placere valeam.

Et quia ſine Te nihil boni à nobis cogitari poteſt, nedum perfici; tua me quæſo gratia ſemper præveniat, & ſequatur, ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentum: eaque cum ex ſeipſis indigna ſint, quæ placeant tibi, accipe clementer in unione ſanctiſſimorum operum & meritorum Chriſti Ieſu, ut ſicut ille per Virginem puriſſimam, Te obumbrante, conceptus, factus eſt nobis Salvator, ſic ex illius gratia, charitate, & meritis infinitis, noſtræ infirmitatis, & inopiæ ſubſidium ſentiamus.

Accende lumen ſenſibus, infunde amorem cordibus, infirma noſtri corporis virtute firmans perpeti. Amen.

## Cap. V.

# MODVS ASPIRANDI ad intimam cum DEO unionem, per Actvs virtutum internos :

*seu*

# Exercitia ad genuinum Dei cultum & amorem, & ad Christiani hominis perfectionem obtinendam aptissima.

*Ex Blasio Palma, Clerico Regulari S. Pauli, Italice magna omnium approbatione sæpius edita.*

## PRÆFATIO.

HOMO *Christianus, si modo, vocationi & nomini suo respondere velit, continuo adniti debet ad conjunctionem cum ultimo suo Fine, qui est* Devs; *ut ei, quoad fieri potest, uniat animam suam. Ad hoc verò censet S. Dionys. Areopag. compendiariam viam, & facillimum modum esse, si Anima fidelis continuo, per inflammatas adspirationes, & frequentes amoris actus, affectus ac desideria assurgat in Deum; interno affectu ad ipsum adspirando, cum ipso colloquendo, tractando; & ei denique corde puro, & inflammato desideret inhærere.*

*Hæc, eodem Doctore, est admirabilis illa, & occulta Sapientia unitiva, quæ sine prævia meditatione, & investigatione omni, trahit affectum amantis sursum in Deum: crescitque extensione affectus in illum: sese exercens, brevi, crebra, & ardente oratione, actuque virtutum: ita ut dicere possimus, fundamentum perfectionis, præsertim internæ, contineri certis quibusdam actibus & motibus animi, erga Deum & proximum: quos hic per modum orationum proponimus.*

*Vbi tamen cavendum est, ne, qui illas usurpat, ullum votum aut promissionem facere intendat, quæ vim habeat obligandi sub novo præcepto; sed tantum per modum liberæ oblationis, & devotionis eos actus exerceat; certus, quo sæpius & studiosius id est facturus,*

*rus, tanto se majus lucrum inde capturum: cum spe non vana, brevi expediendi se omni amore terreno, & uniendi se totum ei, qui solus est summum, & verum bonum, id est, Deo.*

*Quod ut rectius fiat, quia finis operi pretium ac laudem tribuit, proponemus ante omnia solemnem Protestationis formulam, qua anima, coram Deo, concipiat rectam intentionem, & Voluntatem ad rectissimam amussim componat, ut spretis omnibus aliis, solius Dei gloriam, & obsequium quærat.*

## I.
## PVRA INTENTIO,

### Seu protestatio, operandi purè pro Deo, sine omni commodo amoris, aut obsequii.

*Omne, quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in Nomine Domini Nostri Iesu Christi facite.* Coloss. 3.

1. O Sanctissima, & Individua Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus S. ego, misera & indigna creatura tua, firmo & constanti proposito me totum hodie in sanctissimam, & justissimam voluntatem tuam projicio; & abnegando meipsum ex toto corde pronuntio, ac protestor quod totus velim esse tuus; & nec habeam quidquam, nec habere velim unquam aliud, quam te solum: te solum volo quærere, te solum amare, idque sincere, simpliciter, ac pure, sine meo commmodo.

Et firmiter nunc propono, deinceps Tuæ Majestati supremæ servire, & eandem amare, non tam ut effugiam pœnas, carcerem, aut infernum evitem: neque ut mihi des consolationes, aut beatitudinem in altera, aut aliud quidquam desiderabile in vita præsenti; sed præcipue, ut quæram te solum, velim te solum, amem te solum: Et certe solus mihi sufficis, qui es verum, unicumque complementum omnium.

Quare uni tibi me do, & dedico in æternum, idque tam firmo & inviolabili proposito, tam sincero cordis affectu, ut tota anima mea te amare, tibique servire supradicta intentione velim, etiam si viverem seculis infinitis. Hoc, inquam, est consilium, hoc decretum, hæc enixa voluntas mea.

2. Si dare vis mihi dulcedines & consolationes, sis benedictus; facies enim tanquam benignus & amabilis Deus, qualis fuisti semper, es, & eris: & ego vicissim ago gratias infinitas: sicut etiam, si illas mihi dare non velis. Imo, si immittere vis mihi pœnas, ærumnas, & vexationes, æque benedico tibi, & infinitas gratias ago.

3. In hujus propositi confirmationem, nunc testem appello Beatissimam Virginem Mariam, Reginam cœlorum, cum omnibus Angelis & Sanctis in cœlo degentibus: quos omnes rogo, ut intercedant pro me, apud tuam divinam Majestatem: quo meum hoc propositum te solum pure in omnibus, & nihil aliud quærendi, crescat, & impleatur.

Quare, ó mi dulcissime Domine, ad te iterum me converto, & obsecro, ut digneris acceptare meum istud propositum, & dare vires, quibus illud implere valeam: quia sine te prorsus nihil possum. Et quia me talem agnosco, ideo ad te recurro, tibi me commendo; totumque committo, & in visceribus Misericordiæ tuæ abscondo. Suscipe me igitur, Deus meus: amplectere me, spes mea: immuta, & transforma me in te, per omnia, ô dulcissime Pater.

4. Hac ipsa intentione, & fine, statuo me exercere in infra scriptis exercitiis, & actibus virtuosis: quos si interdum ore, & opere explicare satis non potero, nihilominus intendo, & nunc propono, corde implere, omni momento temporis, & semper; maxime in hora mortis, conatu affectuque maximo; & modo excellentissimo; quo per me, vel aliam quamcunque creaturam fiunt, ac tu ipse nosti fieri posse. Et ecce nunc illos omnes tibi offero, perinde ac si eos ipse elicerem: simulque toto corde te rogo, per infinitam tuam bonitatem, & misericordiam, ut eos acceptare digneris. Amen.

## II.

## ACTVS FIDEI.

*Sine Fide impossibile est placere Deo.* Hebr. 11.

I. *Fides, tanquam fundamentum reliquarum virtutum, primum inter Virtutes Theologicas locum obtinet: & est habitus intelle-*

*ctus*

*ctus à Deo infusus, quo Fidelis illustratus assentitur, atque adhæret iis, quæ ab ipso Deo, per Ecclesiam, revelata, & proposita sunt.*

EGo itaque, ô fidelissime, & verissime Deus, firmissima & prima Veritas, toto animo amplector fundamentum hoc fidei: ideóque humillime in terram prostratus adoro, & veneror te, in cœlo & in terra: & optimo excellentissimoque modo, quo possum, firmissime profiteor: & ex nunc, & in perpetuum, corde credo, & ore confiteor omnia, quæ dixisti, revelasti, & proposuisti credenda: mediante sancta Ecclesia: præsertim ea, quæ continentur in Symbolo Apostolico; affirmans omnia certissima esse, ut nihil omnino de ipsis possit in dubium revocari.

2. Ideo coram tua Divina majestate, & tota curia cœlesti, confiteor, & firmissime protestor, velle me in hujus veritatis confessione vivere, & mori. Ah quam præterea cuperem, ut universus Mundus firmissima fide te cognosceret, & confiteretur: & summopere doleo, quod te non credat, adoret, veneretur, sicut oportet.

3. Quare obsecro te per pretiosum sanguinem, vitam, & mortem Domini mei, Iesu Christi: per merita sanctissimæ Matris ejus, & intercessionem sanctorum Apostolorum, Discipulorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, omniumque Sanctorum & Electorum tuorum, ut velis in me, & omnibus hominibus sanctum istud lumen Fidei augere, & in Infidelibus illud accendere: ut eo magis omnes te agnoscant, confiteantur, adorent, juxta desiderium sancti Prophetæ tui, cum quo exclamo: *Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes: omnis terra adoret te, & psallat tibi. Laudate Dominum omnes Gentes*, &c.

4. Sed & lubens offero tibi, si opus fuerit, vitam & sanguinem meum pro hac Fidei Veritate, & confessione tuenda. Atque utinam, ô sanctissima Trinitas, Pater, Fili, & Spiritus sancte, tibi placeret dare mihi gratiam Martyrii, pro eadem obeundi: ego me non modo promptissime, cum gratia tua, offerrem ad omnia dura & aspera: sed etiam pro maximo beneficio reputarem, si multa crudelia, pro tuæ Veritatis amore daretur perpeti. Exaudi me dulcissime Deus.

## III.
## ACTVS SPEI & CONFIDENTIÆ IN DEVM.

*Nolite amittere confideutiam vestram, quæ magnam habet remunerationem.* Hebr. 10.

I. *Spes est Virtus menti nostræ à Deo infusa, qua certo beatitudiuem, per merita Iesu Christi, Redemptoris nostri, simulque ex operibus nostris gratia Dei præventis exspectare debemus.*

EGo itaque, Deus meus omnipotens, totus inclinatus,& prostratus, te adoro & veneror: cui nihil impossibile, & difficile est, juxta verissimum illud effatum; *Apud Deum non est impossibile omne verbum.* Et quia per eandem omnipotentiam tuam promisisti mihi cœlestem gloriam: ideoque etiam me vocasti, ut essem tui consors & similis, ô Bonitas infinita, per auxilium tuum, & bona opera, quæ cum gratia tua speciali statuo facere, *Spero*, & à te solo consequi desidero, vitam æternam.

2. O Vere omnipotens Deus, ecce ego apertissime cognosco, tantum bonum mihi promissum, me possidere non posse, nisi te mediante: teque desiderare, & velle illud mihi dare: ideo enim Filium tuum pro me in mortem dedisti.

3. Gratulor mihi, & exulto, mi suavissime Iesu, bonitas infinita, quod per te solum possim beatus fieri: neque aliud nomen sub cœlo datum sit nobis, per quod salvi fiamus. Vnde nec placeret mihi beatitudo, nisi per te illam haberem, quandoquidem omnis spes mea, & fiducia in te posita est: eamque in te solo, fixam ratamque volo, benignissime & dulcissime Iesu, summum & ultimum Bonum cordis mei.

Et hinc tanto jubilo, tanta consolatione afficior: tantamque sentio fiduciam, ut videar mihi jam tenere ac possidere bonum, quod desidero: quandoquidem scio, quod Filius tuus unigenitus, per quem tantum bonum mihi dare vis, sit Redemptor meus, & in negotio tam arduo fidus advocatus.

4. Quare, Pater omnipotens, toto corde firmissime spero, posse me à te, cum sis liberalissimus, consequi & obtinere omnia, quæcunque mihi ad salutem necessaria fuerint.

Ac primo quidem veniam omnium meorum peccatorum, quantumvis multorum, & enormium: tum etiam vires ad superandas omnes difficultates, in hac vita occurrentes. Ac tandem gratiam perveniendi, ad fruendum perpetuo felicissimo tuo aspectu.

Et quanquam cælum, terra, & omnes creaturæ contra me conjurarent, & ipse jam in portis inferorum consisterem, nihilominus benevolentissime Pater, semper in te sperare vellem, & confidere, dicendo cum Propheta, *In te, Domine, speravi; non confundar in æternum. In Domino sperans non infirmabor.* Amen.

## IV.

## ACTVS AMORIS ERGA DEVM, & proximum.

*Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Luc. 10.

I. *Amor Dei, tantæ est nobilitatis & excellentiæ, ut omnes Beati, & omnes res creatæ, quæque creari possunt, præstantius nihil unquam possint agere, quam ut Deum diligant. Actus autem amoris est, bene velle rei amatæ, & gaudere de bono, quod habet; eique optare, quod non habet.*

EGO itaque desiderans exercere hunc excellentissimum actum, amabilissime Deus, ac suavissime Domine, summe gaudeo, mihi complaceo, tibique congratulor, de tuis infinitis perfectionibus, & attributis: quod solus tu sis qui es, & summum infinitum Bonum: sisque Deus inscrutabilis, & immensus, qui comprehendi non possis, neque satis ab ulla creatura cognosci.

2. Gratulor tibi tantam tuam super nos, & super omnia, potestatem, gloriam, dominationem, imperium: & quod hæc habeas à teipso. Profecto, Domine, si per impossibile, aliquid ego possiderem, quo tu careres, illud omne tibi li-

bentissime cederem, & tribuerem: imo si possem esse Deus, nollem tantum ideo, ut tu solus esses, nec parem haberes.

3. Opto quoque, & ex intimo cordis mei affectu desidero, ut omnes creaturæ, quæ sunt in cœlo, terra, & mari, & quidquid uspiam est, aut esse & reperiri potest: omne suum esse tibi acceptum referant, honorem tibi exhibeant, & obsequia: te laudent, magnificent, ament omnes, inducti sola tua infinita bonitate, & excellentia tuæ Majestatis: quia tu solus es omni amore dignissimus.

Sed & maximo gaudio me afficit, quod quidquid creaturæ præstare conantur tui amore, id omne tuæ dignitati, & magnitudini longe sit impar.

4. Et quia tu ex te ipso summe es amabilis, toto pectore desidero te amare, illa perfectione, qua te amarunt, amant, & in æternum amaturi sunt omnes Beati. Et hac eadem affectione cordis, offero tibi illum fervorem, floremq; charitatis, qua tu te ipsum amas, amasti, & in æternum amaturus es.

5. Superabundo gaudio, infinitas tibi gratias ago, quod tu ipsemet meum, & omnium creaturarum, officium suppleas, in amando teipso. Et hunc ipsum amorem tui ipsius, offero tibi, in gratiarum actionem, pro omni gloria, honore, beatitudine qua frueris; una cum omni illa gloria, honore, laude, quam unanimi consensu omnes beati Spiritus, & omnes justi hujus mundi tibi deferunt. Et in summa, tuum esse, tuam gloriam, & omne tuum bonum in teipso cupio, & propter teipsum.

6. Et hoc tibi de me certum esse velim, ô dulcis Amor meus, quod tam firma, tamque constanti voluntate statuerim te diligere, ut, etiamsi mihi nihil unquam, neque in hac, neque in altera vita, boni velles conferre: imo si in hac vita omnibus ærumnis afficeres, & in altera suppliciis addiceres æternis, nihilominus tamen amare te velim, & ex intimis medullis cordis mei tibi servire: ne ad momentum quidem (tua me gratia adjuvante) ab amore tuo desistens, aut quidquam remittens. Quod ut clementissime confirmare, & acceptare digneris, humillime peto.

7. Quan-

7. Quando vero, piiſſime Domine, præcipis mihi, ut amem etiam proximum meum, pro tam dulci præcepto tibi gratias ago: & ideo, quantum poſſum, impello voluntatem meam, ad ipſum amandum.

Cupio ipſnm amare, precorque ipſi à te omne bonum, quo felicior, tibique gratior fiat: maxime N. N. à quibus rebellis mea voluntas nonnihil abhorret.

Rogo dimitte illis omnia ſua peccata: & concede, ut arripiant remedia neceſſaria ad vitam æternam conſequendam: quod ſi noveris expedire, ut ego caream aliquo dono tuo, quod ipſis attribuas: ecce Domine Deus meus, nihil detrecto. Magna me voluptate perfundit amor, quo illos proſequeris; & perfectio, qua illos exornas: pro qua gratias tibi maximas habeo.

8. Quod ſi, te permittente, contingit me ab aliquo offendi, & vexari, nihilominnus jam nunc te obſecro, priuſquam illud eveniat, ut velis ipſi dare veniam & vitam æternam: & hoc, quia tu ipſum amas, egoque deſidero tibi in omnibus conformari, ut nihil unquam velim ego, niſi quod vis tu ipſe, Dominus & Deus meus, Amen.

## V.

## ACTVS ADORATIONIS AD SS. Trinitatem.

*Dominum Deum tuum adorabis.* Lucæ 4.

1. *Cultus latriæ. qui ſoli Deo debetur, eſt actus internus, ſimul ac externus, quo rationalis creatura Deum colit, humiliando ſe animo eum adorandi, & profitendi Deum. O Deus immenſæ majeſtatis & magnitudinis, Pater, Fili, & Spiritus ſancte.*

ECce ego omni illa, qua poſſum, ſubmiſſione, & humilitate, poſitus coram tua divina Majeſtate, Deus meus, agnoſco me creaturam, & opus manuum tuarum, à te per omnia dependens: te univerſorum abſolutum Dominum: digniſſimum, qui pro tali ab omnibus habearis & honoreris, infima cordiali ſubmiſſione humi proſtratus, & ex profunda abyſſo mei nihili te adoro, adoratione latriæ: & tan-

& tantæ Majestati in infinitum me submitto, omnemque reverentiam, & honorem, quem possum, exhibeo.

2. Contentus etiam sum, imo contentissimus, me nihil esse, nihilque posse, nisi à te proveniret, imo nollem esse, nec aliquid posse, nisi dependenter à te.

3. Ideoque invito, & invoco Sanctissimam Virginem, beatos Spiritus, & totam Curiam cœlestem; imo creaturas universas, ut mecum adorent, venerentur, & agnoscant tantam Majestatem; & jam nunc, una cum illis te adoro, & agnosco; imo isto meo actu omnes alias adorationes, alios cultus, quibus hactenus affectus es, & quibus affici te conveniebat; omnes, inquam, eos cultus uno fasciculo comprehensos, & colligatos, tibi offero, & dedico.

4. Tandem, ô Deus meus, consecro tibi omnia, qui es absolutus Dominus universorum: singulariter autem omnes meas cogitationes, verba, opera tam interna, quam externa tibi offero, & devoveo; illud unum supplicans, ut in me perfectissime impleatur amabilis tua voluntas, qua me creasti, & vocasti, ad tibi serviendum, Amen.

## VI.
## ACTVS LAVDIS
### & gratulationis.

*Laudate Dominum omnes Gentes.* Psal. 116.

I. *Laus quæ Deo tribuitur, prout è sacris literis discimus, consistit in omni actu virtutis, sive corde, sive ore, sive opere & externo quopiam signo, ad manifestandam excellentiam divinæ Virtutis, fiat. Et congratulatio est actus gaudii, quo afficimur de bono alterius, quod jam consecutus est, ac possidet.*

EGO itaque, ô Domine, volo nunc, adspirante gratia tua, elicere hos actus, & cor meum excitare, dicendo affectu intimo animæ meæ: Laudabilissime Deus, & Dominus meus, cum jubilo cordis mei pronuncio, proclamo, deprædico, totique mundo patefacio, quantum scio & possum, inæstimabilem magnitudinem, excellentiam, & magnificentiam tuam; quod sis Infinitus, & Immensus: Immutabilis, & æternus; Potentissimus, Sapientissimus, Optimus,

mus, Sanctiſſimus, & infinitæ perfectionis, Creator cœli & terræ, primum Principium, & ultimus finis omnium rerum: qui omnia ſumma providentia regis & gubernas. Horum omnium cauſa gaudeo, & gratulor tibi.

2. Et ideo nunc ego magno applauſu & toto pectore te laudo, exalto, magnifico, veneror: atque utinam hoc poſſim abſque ceſſatione præſtare, ſemper & in omni loco terrarum tantum, quantum te exaltant, magnificant, honorant, honorabunt, honorarunt, & honorare potuerunt ſimul omnes creaturæ, & omnes qui fuerunt, ſunt & futuri ſunt.

3. Imo cupio ſimul reddere tibi omnes illas laudes, quas potuiſſent, poſſunt, poteruntve deferre Beata Virgo; ſanctiſſima Humanitas Chriſti: & tantum, quantum poſſunt adferre innumeri Mundi, & infinitæ creaturæ, tam viſibiles, quam inviſibiles, quas omnipotens manus tua creare poteſt. Et tantas laudes, tantos honores deſidero tibi exhibere, quantos noſti exhiberi poſſe, & quantos mereris.

Quia vero me facultas iſtud præſtandi deficit, opto ſaltem, tribuere tibi omnes illos honores, & laudes, quas tuo adjutus auxilio offerre poſſum, & quantis tu teipſum amoris viribus amas: quibus nunc iſtum, qualemcunque meum affectum laudis, velut exilem appendicem, adjungo.

4. Congratulor autem tibi, condelector, & lætor, quod tu Deus meus, tam ſis magnus, tamque laudabilis, ut neque vires omnis creaturæ, vel in terra, vel in cœlo, ſufficiant ad te digne laudandum, & magnificandum: ſed interim gaudeo, te ipſum, laudabiliſſime Domine, id, in ſupplementum illarum omnium, abunde præſtare.

## VII.
## GRATIARVM ACTIO.

*In omnibus gratias agite.* 1 Theſſ. 5.

I. *Gratiarum actio eſt manifeſta confeſſio accepti beneficii, tendens in benefactorem, in ſignum compenſationis.*

EGo nunc, liberaliſſime Deus meus, agnoſco te omnipotentiſſimum, miſericordiſſimum, à quo omne bonum procedit: & confiteor à te mihi proveniſſe innumera beneficia,

neficia, & singularissima dona, ab instanti conceptionis meæ, usque ad præsentem diem: qualia sunt Creatio, Redemptio, Vocatio, donatio S. Spiritus, Conservatio, & infinita alia ab istis profluentia, & in iisdem contenta: licet eis fuerim indignissimus: maximo vero beneficio N. N. pro quo nunc, & pro omnibus aliis, tota contentione cordis mei, totisque viribus, infinitas tibi gratias ago, sicut infinitus est amor tuus, & bonitas tua, qua illa mihi largitus es.

2. Agnoscens itaque me tibi obligatissimum, ô Bonitas infinita, & nesciens, neque valens referre tibi gratias, quantas deberem, & cuperem, invoco IESUM Christum, Beatam Virginem, & omnes creaturas, tam visibiles, quam invisibiles, ad agendas tibi pro me gratias: & illas, quas ipsæ, quocunque gratitudinis genere modoque tibi reddiderunt, reddunt, & in æternum redditturæ sunt, ego illas, pro me nunc omnes tibi offero: & una cum illis, eodem affectu, recognitione, & gratiarum actione, tibi gratias ago.

3. Neque hoc eo facio, quasi mea sint ista bona, sed quia tua sunt. Ego enim promptus, & paratus sum illis privari, quotiescunque illa repetere tibi placuerit: & oro ut idipsum facias reipsa, quotiescunq; ad majorem tuam gloriam proficere judicaveris.

4. Ago etiam gratias divinæ Majestati tuæ, quod sis, qui es: & pro omnibus bonis, quæ possides. Præterea in gratiarum actionem, & gratitudinem pro omnibus donis, & beneficiis concessis, & concedendis mihi, & aliis omnibus creaturis, quæ sunt, fuerunt, vel erunt; specialiter pro his, quæ copiosissime largitus es hucusque sanctis Angelis, & hominibus, Beatissimæ Virgini, Sacrosanctæ Humanitati Filii tui, Domini nostri, eo, quo maxime delectaris, ritu modoque offero tibi, Deus, Deus, teipsum: qui es complementum, & perfectio omnium.

5. Neque his contentus, in signum gratitudinis, ex isto momento meipsum tibi dedico, dono, trado: cum desiderio & voluntate tibi fideliter serviendi, & cordialiter æternum te amandi: humillime rogans, ut hoc, quale quale munusculum, undequaque tua Majestate indignum, etiam antea mille nominibus tuum, acceptare digneris, Amen.

VIII.

# VIII.
# ACTVS OBLATIONIS.

*Sacrificium Sanctificationis offeres Domino.* Eccl. 7.

1. O Dignissime Domine, Deus meus, Pater, Fili, & Spiritus sancte, agnosco me per omnia tuum: tum quia me creasti, tum quia me redemisti: ut omittam innumera alia beneficia mihi præstita: pro quibus si millies me tibi singulis horis impenderem, nihilominus infinite tibi obstrictus manerem, ac debitor. Quare ego jam talis, qualis sum, libere, & maxima, qua possum, efficacia, me tibi consecro, offero, & per omnia dono, in plenissimum holocaustum, animæ, & corporis mei: & omnium quæ habeo, vel unquam possum acquirere.

Hoc autem facere cupio, eo modo, quo tu desideras, & quo maxime decet, ut me tibi offeram & consecrem. Ac proinde libentissime, & liberalissime submitto me sanctissimis tuis præceptis, & nutibus in perpetuum.

Et quia ego jam totus tuus sum, rogo ita me possideas, ut unquam ipse mihi amplius restituar, aut mei juris efficiar; sed ut omne meum velle, facere, dicere, non sit aliud, quam quod voluntas tua sanctissima, & rectissima vult me velle, facere, dicere: & meum non velle, non facere, non dicere, sit itidem tuum non velle, tuum non facere, tuum non dicere: fiatque pure solum quando, quomodo, quantum tibi, dignissime Domine, placet à me fieri, non aliter.

2. Præterea offero tibi omnes divitias, & bona spiritualia rerum omnium, tum creatarum, tum earum, quas habes in thesauris omnipotentiæ tuæ: ita ut si omnes meæ essent, libentissime vellem tibi illas cedere: vel saltem ad solum tuum honorem, & amorem expendere.

3. Offero tibi omnia bona spiritualia, cogitationes, verba, & opera bona, quæ fecerunt, faciunt, facturi sunt omnes homines, qui fuerunt, sunt, futurive sunt unquam in hoc mundo: imo omnes istas cogitationes, verba, & opera bona, quæ possent habere infiniti homines, quotque creari possunt à tua omnipotentia: ita ut, si possem, ex amore tuo

eadem facere vellem illa efficacia, qua tu ſcis maxima fieri poſſe: & illo modo, qui eſſet Majeſtati tuæ gratiſſimus.

4. Offero quoque tibi omnes pœnas, dolores, martyria, & omnia mala pœnoſa animæ & corporis, quæ paſſi ſunt, patiuntur, & paſſuri ſunt omnes homines, ſive in mundo, ſive in purgatorio, ſive in inferno, in ſatiſfactionem juſtitiæ tuæ, & augmentum gloriæ tuæ; & omnia, quæ ſcis ab omnibus & ſingulis tolerari poſſe, non ſolum in hoc orbe, ſed etiam in centum millibus, & infinitis Mundis, Purgatoriis, & flammis infernalibus: ita ut ſi tibi placeret, cum gratia tua omnia talia libenter propter amorem tuum, ſalutem meam, & proximi, vellem perpeti.

6. Præcipue tamen offero tibi precioſum ſanguinem, & infinita merita Domini mei IESV Chriſti; cum meritis Beatæ Virginis, & omnium Sanctorum, & una cum illis omnia ſupradicta: ſicuti etiam omnes meas cogitationes, verba, opera, ſtudia, occupationes, actus hodiernæ diei, & totius vitæ meæ.

Denique deſidero facere hanc oblationem, illo cordis affectu, quo tu noſti fieri poſſe flagrantiſſimo; & toties, quoties ſpiritum duco, ut totus in æternum ſim tuus, tibique addictus. Amen.

## IX.
## ACTVS RESIGNATIONIS ERGA DEVM.

*Omnem ſollicitudinem veſtram projicientes in eum.* 1 Petr. 5.

1. MI piiſſime Domine, omni affectu cordis mei abnegato per omnia, tibi me totum reſigno; & maximo quo tu ſcis fieri poſſe, deſiderio: & quantum per me fieri poteſt, deſidero perfectiſſime voluntatem meam in tuum divinum beneplacitum transfundere: in quo ſolo cupio mihi complacere, quieſcere, & in nulla re alia.

Quare te rogo, velis de me, meiſque rebus omnibus diſponere, quo modo, & quantum tibi placet, & videtur conducere ad majorem tuam gloriam.

Sic

Sic igitur totus in te resignatus, offero me paratum ad acceptandum à potentissima tua manu, quidquid mihi acciderit in hac vita, sive illud prosperum, sive adversum fuerit.

2. Quare si vis me vivere vitam, gratanter accipio: si vis me mori, non recuso: si vis me sanum, accepto sanitatem: si infirmum, infirmitatem: si locupletem, divitias: si pauperem, volo paupertatem: si honorabilem, placet honor: si inhonoratum, non abhorreo ab ignominiis: vis ut habeam consolationem, & illam volo: si desolationem, non absterreor: si me vis esse in gratia apud homines, volo & ego: si vis me esse odio; pro inimicis orabo, & in persecutionibus te laudabo.

3. Et ideo nolo habere oculos, nisi ad te videndum, neque aures, nisi ad te audiendum: neque linguam, nisi ad loquendum de te: neque cor, nisi ad te amandum: neque memoriam, nisi ad recordationem tuæ dulcedinis; neque intellectum, nisi ad agnitionem tuæ Majestatis: neque manus, nisi ad tuum famulatum: neque pedes, nisi ad tuum obsequium: neque corpus, nisi tibi ad victimam: neque vitam, nisi tibi in sacrificium.

4. In summa, ita sine omni exceptione tuus esse volo, ut, me ipso exspoliato, & omni mea proprietate exuto, Sanctissimæ tuæ voluntati (quandoquidem meam jam tibi donavi, & irrevocabiliter dono nunc, & in perpetuum) omnes meas cogitationes, verba, & opera, tam interna, quam externa, & omne meum esse, & posse, quæ gratia tua dignatus es mihi, largiri, permittam, resignem, transscribam.

Neque volo quidquam velle, aut non velle, nisi quomodo, quando, & quantum tu vis, & non vis: ita ut tuum Beneplacitum sit meum summum, & ultimum desiderium, jucunditas, consolatio, omni tempore & in re qualibet. Quare piissime Domine, assiste mihi tua sanctissima gratia, (sine qua scio me nihil posse) ut omnia cedant in honorem & gloriam tuam, & perfectissime adimpleatur sanctissima tua voluntas. Amen.

# X.

## DELECTATIO DE DEO.

*Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui,* Psal. 36.

*Verum gaudium est delectatio, ex illis rebus profecta, quæ Dei sunt, quia vera materia omnis gaudii est in Deo, & in excellentia ejus.*

1. O Quantas ergo jucundissime Domine, causas habeo, jubilandi & exultandi! quandoquidem tu es Deus ille, qui est, nimirum infinitæ Potentiæ, Sapientiæ, Bonitatis, Pulchritudinis, Misericoadiæ, Iustitiæ, Fidelitatis, & innumerabilium aliorum Attributorum, tanquam principium & finis omnis boni: cumque tantus ac talis esses, dignatus es eousque extollere naturam humanam, illamque tibi unire, ut vere dicatur; Deum esse hominem, & hominem esse Deum: Deum quidem naturâ, hominem vero dignatione & gratiâ. Quinimo, præterea promisisti mihi etiam æternam felicitatem, & Beatitudinem: idque innumerabilibus testimoniis ac signis tam in antiquo, quam in novo testamento confirmasti. O dignatio! O Bonitas infinita Dei, ac Domini nostri!

2. Itaque avide, Domine mi, desidero, & volo in posterum, adjuvante gratia tua, omnem animi mei delectationem, esse in te, ac de te solo, deque rebus, quæ tuæ sunt, meque ad te pelliciunt: sicut de te bene dixit, qui dixit: *Deus meus, & omnia.* Tu solus es bonitas, Thesaurus, Paradisus creaturæ rationalis, in hoc, & in altero Mundo.

3. Contra vero fastidio, prorsusque aversor hunc Mundum & omnia, quæ illius sint, Neque minus mihi molestum est ea videre, audire & cogitare, quam sordidissimam cloacam: cadaver putrescens, ac sterquilinium. Omnia enim, præ te, Domine, arbitror, ut stercora; abominor, ut rem contagiosam.

4. Et cupio tuæ solius dulcedinis gustu affici, tantumque tuis è rebus gaudium & voluptatem capere, omnes vero res mundanas & quæcunque cor meum à te avertunt, respuere, abhorrere, detestari. Ad hoc præstandum adjuva me

me, Domine, tua pietate, ut serviendo tibi, cum gaudio, & perfectione, in hac vita, possim te cum Beatis videre, & frui æternum in altera, Amen.

## XI.
## ZELVS HONORIS DEI, ET SALVTIS ANIMARVM.

*Zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi, ceciderunt super me.* Psal. 68.

1. ZElosissime Deus meus, qui gloriam tuam alteri non das, & omnes animas solus creasti; ideoque inter alia tua nomina, etiam *Dominus Zelotes, & Deus æmulator*, vocari voluisti; doleo, & summè crucior nomine omnium illorum hominum, qui in suis actionibus, relinquentes verum & rectum finem, qui solus es tu, summum & unicum Bonum; magis res temporales, & caducas hujus Mundi, quærunt, & amant, quam te: & continuo peccantes, tradunt se in potestatem crudelissumi sui hostis, Diaboli: id quod sine magno mœrore, & pœna, cogitare, & loqui non possum.

2. Quare, Deus meus, ego vilissimus peccator, nullius pretii apud te, offero pro gloria Nominis tui, ac pro salute totius mundi, merita omnium Electorum, qui fuerunt, sunt, & futuri sunt usque ad finem Mundi. Et si ego solus, ob amorem & honorem tuum, sustinere possem omnes pœnas, omnia tormenta, quæ omnes servi tui passi sunt, modo per ejusmodi perpessionem efficere possem, ut nullus unquam te amplius offenderet, toto corde rogarem, ac supplicarem tibi pro hac gratia.

Quin potius, amore tui integre (si ita tibi placet) abdico me omnibus, si quæ forte extant apud te, meritis meis & bonis operibus: (si tamen unquam aliqua tibi vere grata præstiti) & offero illa tibi æterno Patri, unita cum meritis Filii tui, pro conversione totius Mundi; ut sic ab omnibus honoreris in terra, sicut in cœlo.

Et si possent omnia flagella, quæ aliis debentur, propter sua peccata, meo tergo infligi, ut ipsis parceretur & meritum hujus mei supplicii, in bonum ipsorum cederet, etiam

pro

pro his te rogarem; & si ita expedit, jam humiliter te rogo; ut pro hoc, qualicunque meo obsequio, des omnibus gratiam perfectissime tibi serviendi; itaque te amandi, ut nullus amplius te offendat: sed perpetuo omnes te laudent, ac benedicant non minus, quam faciunt omnes Angeli, & Sancti in cœlo.

3. Præterea tanti facio honorem, & gloriam tuam, ut eligam potius manere æternum in inferno, & pati omnia tormenta, quam ut tu, vel unico momento, priveris tuo honore: cum tibi omnes honores debeantur, mihi autem omnes pœnæ, auxietates, & dedecora: & ne defrauderis tuo debito honore: veniant obsecro, super me omnia opprobria, auxietates, & miseriæ.

Et si hoc non sufficiat ad te honorandum, veniant super me omnia mala animæ & corporis, absque peccato: eaque talia, & tanta, qualia & quanta, tu scis posse inveniri, sive in inferno, sive in terreno hoc mundo, sive in purgatorio; &, si qua fieri possunt, iis adhuc majora, gravioraque. Sed tu interim, ô Amor meus, ne obliviscaris mei, sed des mihi gratiam, & fortitudinem ad sustinendum illa, sicuti ego libenter, pro amore, & honore tuo, paratus sum illa acceptare.

## XII.
## ACTVS TIMORIS DEI.

*Beati omnes, qui timent Dominum.* Psal. 127.

*Iustus timor est anxietas quædam cordis, quæ retrahit hominem ab illicito usu membrorum, & sensuum exteriorum, internorumque affectuum: ne anima, vel omnino, vel ex parte, à Deo separetur; aut quærat delectationem in aliqua creatura, atque ita refrigescat ardor spiritus.*

1. EGo itaque, timende ac tremende Domine, nunc considerans infinitam Majestatem, & magnitudinem tuam, in cujus conspectu tremunt omnes spiritus cœlestes, terrestres & infernales, totus confusus ob meam monstrosam indignitatem, descendo in abyssum nihili mei; magnopere timens, ne te offendam, & separer à divina tua gratia: sicut aliis multis evenit, eo quod in conspectu tuo recte non ambularent.

2. Ita-

2. Itaque dum cogito ſolum, quod poſſim te offendere peccatis venialibus, ac mortalibus, horreo; & totis artibus meis contremiſco; maxime quod agnoſcam me omnino debilem & imbecillem, & nihil poſſe, ſine gratia tua ſingulari.

3. Agnoſco tamen etiam Domine, hunc timorem eſſe mihi valde neceſſarium, & utilem; & ideo inſtanter illum à te peto; ipſumque ut in me augere, & animæ meæ imprimere velis, rogo, dicendo cum Pſalmiſta: *Configo timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui.*

## PIE LECTOR,

*Similes aliarum virtutum Actus quære infra* Sect. IV, *ubi propriam ſedem habent.*

## CAP. V.

### Contemplatio piiſſima ATTRIBVTORVM DEI, *ad affectus & Actus Virtuoſos eliciendos relata:*

Ex Blasio Palma, *Clerico Regulari S. Pauli.*

## PRÆFATIO.

*Licet omnes excellentiæ, & perfectiones divinæ abſolutæ, prout in Deo ſunt, neque inter ſeſe, neque à divina eſſentia, ſint re ipſa diſtinctæ: ſed ſint ſummum, abſolutiſsimum, & ſimpliciſſimum Ens, nihilominus quia noſter intellectus eſt nimis hebes ad illas, ut in ſe ſunt, intelligendas, ideo utitur variis, & diverſis conceptibus, atque diſtinctionibus, & conatur delibare aliquid illarum perfectionum: quas deinde ſolemus vocare* Attributa divina, *quæ nos tanquam excellentias diſtinctas (licet unitiſſimas inter ſe) attribuimus Deo.*

*Quarum cognitio, quamvis tam alta ſit ac ſublimis, ut major in mundo inveniri non poſſit: nihilominus tamen illis qui practice illam poſſident, erit excellentiſſima Regula ad acquirendas omnes Virtutes, & bona ſpiritualia: quia cognitio Dei, & imitatio virtutum*

*tum ejus, est nostra perfectio: sicuti è contra ignoratio Dei, est fons omnis peccati & miseriarum. Nosse enim te, consummata justitia est: & scire justitiam & virtutem tuam, radix est immortalitatis,* Sap. cap. 15.

*Quare ad normam & similitudinem actuum virtuosorum, jam præmissorum, etiam paucos quosdam, ex attributis divinis colligere visum est, ut devotus Christianus prævia hac face possit pervenire ad dictam notitiam & perfectionem vitæ; cum spe tandem consequendi completam, & consummatam justitiam, quæ est fruitio ipsius Dei in vita æterna.*

## I
## ESSENTIA DEI.

*Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti, Iesum Christum.* Ioan. 17.

1. DOmine mi, tu es simplicissima Essentia, & ideo in omni genere perfectionum absolute infinitus: nec quicquam tibi potest addi, vel deesse. Incomprehensibilis es respectu omnium locorum, omnium temporum, omnium voluntatum, & omnium intelligentiarum. Quia tu excedis omnia loca, comprehendis omnes differentias temporum, transcendis omnes mentes, absorbes omnia corda hominum & Angelorum, quo fit ut tu solus teipsum digne comprehendere, metiri, intelligere, & amare valeas.

2. Immensus es implendo, penetrando, eminendo super omnes res creatas & creandas: immobilis, indeterminatus, incircumscriptus: quia tua infinitate omnes terminos, & spatia imaginaria infinite transcendis. Et ideo natura, operatione, cogitatione, affectibus es immutabilis; quia non cadit in te umbra vicissitudinis, mutabilitatis, sed in eodem esse, & velle, semper es firmissimus.

4. Æternus es absque principio, & fine: amplecteris unico puncto, indivisibilis æternitatis, omnem durationem & differentiam temporum: neque obis aliud tempus, quam perfectissimum *Nunc* illud, quod tempori semper ex æquo respondet: tibi ipsi es adæquata & perfectissima mensura æternitatis.

4. Quia igitur, ut firmiſſime credo, tam grandis eſt, Domine mi, tua excellentia: nunc toto meo corde, ſumma cum humillitate & reverentia, te adoro & veneror, & una cum ſpiritibus Beatis & juſtis, te confiteor eſſe, qui es: & coram te humi proſtratus reverenter me inclino, & profundiſſima humilitate ſubmitto: & quia dignus es omni amore, te in æternum amabo, integro & ſincero amore.

Et præterea pro gloria tua deſidero, ut omnes creaturæ in æternum te ament, agnoſcant, revereantur, honorent & laudent: ideoque offero tibi meam vitam, vires, facultes, & quidquid habeo, vel poſſum habere.

5. Inſuper gaudeo & delector, quoties cogito, te Dominum eſſe tam magnum, infinitum, incomprehenſibilem, immenſum, immutabilem, æternum, & in te inveniri omnes perfectiones prædictas.

6. Congratulor tibi intimo affectu cordis, tuam tantam Majeſtatem, gloriam & beatitudinem, quam poſſides, & æternum poſſeſſurus es: ideo convoco omnes creaturas, ut mihi congratulentur, dicendo: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſæsula*, &c.

7. Duplici ſuperabundo conſolatione, & jubilo, cum ſpero & conſidero iſtud ipſum tuum bonum, futurum aliquando meum: quia illud mihi promiſiſti, promeruiſti, præparaſti, largitus es, per Chriſtum, Filium tuum Vnigenitum & Redemptorum meum: quo itidem tecum in æternum fruar, modo fidelis in amore tuo permaneam. *Atque tum ſatiabor, cum apparuerit gloria tua.*

## II.

## POTENTIA.

*Apud Deum omnia poſſibilia ſunt.* Matth. 19.

1. O Deus meus omnipotens, tu es illa Potentia, quæ omnia, quæcunque vult, poteſt & quæ nullam omnino infirmitatem admittit, neque unquam fatigatur, operando: omnia ex nihilo producit, eadem facilitate ad nihilum itidem omnia reductura, ſi velit: nec quidquam illi reſiſtere poteſt, ſed omnia ipſi obediunt.

O adoranda, tremenda, & religioſo ſilentio veneranda Omnipotentia! Tu rex ſeculorum, per teipſum omnia potes: à te inſtituta eſt, & dependet omnis potentia, omnis vis, fortitudo, induſtria, & energia omnium rerum. Tu, inquam, omnia ex nihilo creaſti, & ſuſtentaculo tui influxus eadem conſervas, & Omnipotentiæ tuæ manu, quaſi ſuſpenſa tenes, ne in Nihilum ſuum, unde prodiere, recidant. Tu Domine, per te ipſum potes dare, & agere non ſolum omne illud, quod omnes homines, una cum SS. Angelis animo concipere poſſunt, ſed etiam omne illud, quod infinita tua Sapientia cogitare poteſt: cum Omnipotentia tua ſit æqualis ſapientiæ tuæ, & æqualiter ſe extendat, & diffundat: quia hæc ſola eſt regula & menſura illius. Quam enim aliam habeat menſuram immenſa Potentia, niſi ipſam Immenſitatem.

2. Complaceo mihi, & gaudeo, Domine; de tanta tua Majeſtate & Potentia; ex cujus conſideratione, rogo te, ut profundiſſimam reverentiam, & ſubmiſſionem erga divinam tuam Majeſtatem animo meo imprimere velis. Placet etiam ut diſponas & ſtatuas de me, & omnibus creaturis, ſecundum tuum beneplacitum: quia nemo poteſt tibi dicere, *Cur ſic facis?* Omnia tua ſunt, & opera manuum tuarum.

3. Fac, Domine, ut ſemper præ oculis habeam hanc certiſſimam veritatem, nempe, te mihi aſſidue præſentem eſſe: & manu tuæ Omnipotentiæ mihi minitari fulmen æternæ damnationis, ſi mandatis tuis non obtemperem: & ita te nunquam offendam.

Da inſuper fiduciam, & ſecuritatem cordi meo erga te, ne ullum præter te timeam, & ne creatura ulla poſſit me ſeparare ab amore tuo: nam quid ſunt omnes aliæ creaturæ ſi tecum conferantur, quam Nihil? vel quid mihi mali, ſine tua permiſſione, poſſunt inferre? quod ſi tamen ab aliqua permittas me affligi, hoc ipſnm, Domine mi, cedit in meam ſalutem, & mihi cooperatur ad acquirendam vitam æternam. Et ideo omnem meam fiduciam pono, & repoſitam volo in te, Potentiſſime Deus, ac Domine, Amen.

III.

SAPIENTIA.

*A Deo profecta est sapientia.* Eccl. 15.

1. O Sapientissime Deus, tu es illa sapientia, quæ comprehendit omne, quod potest excogitari: ignorantia in te nullum habet locum: omnes res scis, nec falli potes vel errare; quia perfectissime, & distinctissime omnia cognoscis: omnes res præsentes, præteritæ, futuræ, omnes possibiles, imaginabiles: omnia quæ sunt, & quæ non sunt, tibi, Deus meus, sunt præsentia, & in sancto tuo conspecto posita.

2. Tu es prototypon, & primarium signaculum omnium rerum: tu puritate, & subtilitate tua penetras omnia, intimeque omnibus inexistens, apte cuncta disponis. Et licet attingas, & penetres à fine usque ad finem, & à summo usque ad imum, omnibusque te penitissime insinues, nihilominus minime te cum ulla re confundis aut permisces, nec labe vel minima contaminaris, sed semper in tua pulchritudine, candore. & sinceritate permanes.

3, Tu es auctor, & artifex: tu exemplar, idea, mensura, & finis omnium rerum: neque solum architectus illarum, quæ sunt, & acceperunt suum Esse, & speciem à te ipsis impressam, seu visibiles, seu invisibiles: sed etiam illarum, quæ non sunt, & per omnipotentiam tuam fieri possunt, utique in infinitum longe plures iis, quæ factæ sunt.

4. O Sapientia admirabilis! hæc totam simul ambit æternitatem, & intra se totam Immensitatem capit, totam ad se trahit Infinitatem, omnia in ipsa quoddam habent æternum Esse, & æternum vitam: Denique caret principio & fine, & per omnia est immutabilis.

5. Placet mihi Domine, gaudeo, & congratulor tibi istam tuam profundissimam sapientiam, quâ scrutator es cordium. Si ego vel parum hanc tuam sapientiam imminuere, vel obscurare possem, ne agnosceres malitiam meam, & scelera mea, non facerem: imo potius vellem ipse destrui & annihilari, quam ut vel unico puncto tua

ſapientia minuerunt. O ſapientiſſime Domine, ex iſto tuæ lucis inexhauſto fonte radium aliquem diffunde, precor, in mentem meam, ut perfecte cognoſcere poſſim pulchritudinem virtutis, & turpitudinem peccati: ut hoc fugiam, illam autem proſequar, & magis magiſque diligam; id quod ad gloriam, & honorem tuum cedat ſempiternum. Amen.

## IV.

## B O N I T A S.

*Bonus es tu, Domine, & in bonitate tua doce me juſtificationes tuas.* Pſal. 118.

1. DOmine & creator omnis boni, tu bonus es, non hoc vel illo modo, non in hoc vel illo genere bonitatis, ſed abſolute, ſine principio, & fine; ſine limitatione, ſine modo, niſi eo, quo ſine menſura præoccupas, & amplecteris omne bonum.

Tu es ipſa plenitudo & univerſitas boni, cui omnes res, à ſuprema ſubſtantia creatæ, uſque ad materiam nudam ac primam, omne ſuum bonum acceptum referre debent.

Tu ſimpliciſſimâ eſſentia tua, omnem excellentiam, omnem perfectionem, omnem beatitudinem; & omne bonum poſſides; nec Bonitas tua, & perfectio ullum habet limitem aut terminum: eo quod prima ac primaria, ſit neque ab ullo dependeat.

2. A te omnia dulcia trahunt ſuam dulcedinem, omnia pulchra ſuam pulchritudinem, omnia lucida ſuum ſplendorum: omnia, quæ vivunt, ſuam vitam: omnia, quæ ſentiunt, ſuam ſenſationem: omnia, quæ moventur, ſuum vigorem: omnia intelligentia ſuam notitiam, omnia perfecta ſuam perfectionem: omnia demum qualicunque modo bona hauriunt ſuam bonitatem.

3. Tu magnus es ſine quantitate, bonus ſine qualitate, infinitus ſine numero, formoſus ſine figura, æternus ſine tempore, immenſus ſine loco, diffuſus ſine extenſione, perfectus ſine multiplicitate, altiſſimus ſine ſitu.

4. Tu centrum Vniverſi, ad quod naturali pondere res omnes feruntur, in quo omnia conquieſcunt: à quo omnia ſuſten-

ſuſtentantur : in te ſunt illecebræ omnis amoris, conſummatio omnis deſiderii, terminus omnis motionis, ſatietas omnis appetitus.

Quanta eſt hæc vis tuæ illius ſummæ Bonitatis, ad cujus parvi radii ſplendorem tanto impetu currit omnis creatura! dum unaquæque illarum appetit particulare ſuum Bonum, & ad illud totis viribus connititur: quod bonum nihil aliud eſt, quum leve veſtigium, & ſignum tuæ Bonitatis. Hoc omnem creaturam tam potenter trahit : hoc in mundo tantos motus excitat. Quidquid enim in rebus creatis ſe movet, agitat, operatur, boni intuitu movetur & agitur. Si lenis umbra boni tanto impetu trahit, quanto magis trahet ipſa veritas? illa, inquam, pulchritudo & bonitas infinita ; clare viſa, id eſt, tu ipſe, Domine, dulciſſimum & ſummum Bonum?

5. Trahe mentem meam ad te, ô immenſa pulchritudo, eamque ad te, ſuper omnes res creatas, vinculo indiſſolubili, & ligamento æterni amoris adſtringe. Quid quæram & deſiderabo extra te, qui es plenitudo omnis boni : fons, finis, ſuavitas, vis & medulla omnis boni? Valeant ergo aliæ res omnes, te ſemper cogitem, amem ; ad te contendam ; tibi uni adhæream: in te commorer: te laudem, benedicam, & omnibus viribus animæ meæ, & tota vita mea uni tibi ſerviam. Omnes res tranſitoriæ, vel viles, vel charæ mihi ſint ; quatenus tuæ bonitati congruunt : nulla alia ratione illas contemnam, vel æſtimem. Perfice me, ſecundum altiſſimum tuum beneplacitum, in cogitatione & amore tuo: commuta me totum in te ipſum, ut unus tecum ſpiritus efficiar ; ut jam non mihi, ſed tibi vivam. Amen.

## V.

## SANCTITAS.

*Non eſt ſanctus, ut eſt Dominus.* 1 Reg. 2.

1. DOmine, Deus meus, Tu diceris ſanctus multis modis. 1. quia tua Eſſentia eſt prima radix, & origo omnis ſanctitatis, & puritatis. 2. quia eſt objectum, & men-

mensura omnis sanctitatis: uno verbo, tu es principium efficiens, forma, exemplar, & finis omnis splendoris sanctitatis, qui in creaturis reperitur. Et per te ipsum sanctus es: per essentiam tuam: nimirum sanctitate fundamentali, objectiva & formali. Tam perfecta est sanctitas tua, ut nihil quidquam ei possit addi, vel demi; quia est sanctitas essentialis, & universalis.

2. Gaudeo & complaceo mihi de ista tua sanctitate, fonte essentiali omnis pulchritudinis & puritatis: à qua omnes creaturæ intellectuales sanctitatem, & puritatem suam accipiunt. Hanc sanctitatem proposuisti nobis imitandam: non vero Potestatem, non Sapientiam, non altitudinem Majestatis tuæ; cum dixisti: *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.* (Levit 11.) Non postulas tamen à nobis tantam, quantam eminentia sanctitatis tuæ requirit; sed ejus saltem imaginem quandam qualem scilicet cum gratia tua infirmitas nostræ naturæ capere potest.

3. Hanc tuam Sanctitatem, & puritatem veneror, honoro, amo, & admiror. Vt pote cui omnis reverentia, honor & amor debetur. Hæc Præsentia sua sanctificavit, & sanctificat totum mundum: unde quocumque me verto, præsentem te conspicio, & ubique existentem te veneror, laudo, honoro, & benedico: tanquam in sacro templo gloriæ tuæ. Singulari tamen modo animam meam, quæ multo capacior & augustior est mundo corporeo, ad similitudinem Templi, cultui tuo sanctificasti, tibique in habitationem consecrasti. & ideo intra me, in penetralibus animæ meæ te habitantem adspicere valeo: hic in sancto silentio tecum ipso conversari, hic tecum delitiari possum: ibi te placare obsequiis: ibi te adorare: ibi à te istam sanctitatem & puritatem petere: idque jam, Domine mi, toto corde, & omnibus animi mei viribus cupio facere, & impetrare.

4. Conabor etiam, Domine, & nunc propono, totis viribus fugere omnes impuros, & inordinatos affectus, & omnes maculas animæ, quibus templum tibi sanctum violari, & profanari posset: quia, Domine, sine dubio, sicut necessario plurimum diligis tuam sanctitatem, ita necessario

rio magnopere odisti peccatum, & omnem immunditiam detestaris.

5. Denique tibi, tanquam auctori, fini, regulæ & exemplari omnis sanctitatis, à qua, ad quam & secundum quam sanctificantur omnes res in cœlo & in terra, sit gloria, benedictio, gratiarum actio, ab omnibus creaturis in cœlo & in terra. Amen.

## VI.
## BENIGNITAS.

*Ipse* Dominus *benignus est.* Luc. 6.

1. TV, mi Domine, Bonus diceris ratione perfectionis naturalis: ratione sanctitatis, & ratione beneficentiæ: quæ nominari potest Benignitas: & hæc nihil aliud est, quam quædam naturalis tua propensio, tua bona communicandi cum rebus inferioribus & creatis, pro capacitate cujusque.

O quam vere benignum te demonstras, Domine, quia cum nullius indigeres, tibique ipsi sufficientissimus esses, nihilominus ex nihilo res omnes creasti, & ex suæ nullitatis abysso eduxisti, dando eis essentiam, formam, pulchritudinem, appetitum boni, fugam mali, vires, functiones, impetum, motum, situm, modum, ordinem, perfectionem, & terminum: prout cuique illarum commodum est, & amabile: & hoc non ob tuam aliquam commoditatem, vel utilitatem: sed ut ipsis bene esse, & pro sua quæque capacitate participarent de tuis bonis, gustarentque fructum tuæ benignitatis. Et ideo omnes res te laudant, tacitisque vocibus tuam benignitatem celebrant. *Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum ejus annuntiant firmamentum,* &c. Psal. 18.

2. Sed in genere nostro humano facile omnium excellentissime resplendet tua Benignitas. Tu ad imaginem, & similitudinem tuam nos creasti, & charactere vultus tui nos signasti: intellectum, memoriam, & voluntatem nobis dedisti, ut mereremur, & consequeremur, tam præstantia bona. Angelos etiam nobis custodes, & rectores

aſſignaſti:tandem totum mundum creaſti,& plurimis bonis inſtructum pro habitatione & ſolatio nobis donaſti. Quid majus his beneficiis ? quid iſta benignitate mirabilius fingi & excogitari poteſt? maxime cum hæc omnia feceris, ut hac ratione nos perduceres ad ſedes cœleſtes, participeſque nos tuæ beatitudinis faceres.

3. Ergo quantus ſum, & quantum poſſum, gratias tibi ago, & innumerabiles gratiarum actiones refero tibi, Domine, pro tam inſigni benignitate, & omnes creaturas invito ad te laudandum, & benedicendum : *Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate, & ſuperexaltate eum in ſæcula*, &c.

4. Gaudeo Domine, quod tam benignus ſis, & des temetipſum; & quaſi abjicias ad res viles & infimas, quod infirma curare, abjecta erigere, humillima extollere gaudeas. Et ubi gravior neceſſitas, paupertas, miſeria inſtat, ibi liberalius opes tuas effundere & opem propenſius adferre ſoleas: id quod proprium eſt veræ Benignitatis.

5. Doleo & pœnitet me, non imitatum fuiſſe iſtam tuam Benignitatem:quia fui ſævus, aſper, impius erga proximum meum, nec bona fortunæ, vel animi in auxilium proximi converti: ſed ſæpius contrarium feci. Ideo nunc toto corde humillime à te veniam peto, & propono, te adjuvante iſtud inhumanitatis vitium emendare, & eſſe benignus, ſuavis, & amabilis erga omnes, idque ſtudio imitandæ divinæ tuæ benignitatis.

Quia ab iſta tua benignitate proxime & immediate provenit amor tuus, & diffunditur in omnes creaturas, quo vis bona tua cum illis eſſe communia. Quare obſecro, velis igne iſto accendere cor meum, ut fiam benignus, & charitate plenus. Amen.

## VII.
## PROVIDENTIA.

*Ecce Domine, tu cognoviſti omnia noviſſima, & antiqua.* Pſal. 138.

1. PRovidentia tua, Domine, gubernat omnia, à ſummo cœlo uſque ad infimas partes terræ : à ſupremo ſpiritu

ritu usque ad abjectissimum vermiculum. Hæc ab æterno omnes res cogitavit, concepit, distinxit, apteque disposuit. Sine lege istius nihil prorsus oritur, nihil moritur, nihil operatur, movetur, quiescit.

Hinc omnia, quæ carent ratione, tanta cum ratione operantur, & tam ordinate tendunt ad suum finem: homine excepto, quia dotatus libero arbitrio, ipsomet abutens, longissime sæpe recedit ab ordine divinæ, & patricularis tuæ Providentiæ, proponendo sibi alios fines, contrarios illis, quos illa ipsi constituit.

Neque ideo tamen ab universali tua Providentia se subducere potest: cum incidat in justas pœnas, peccato, & peccatoribus decretas: quo fit, ut etiam in improbis ordo divinæ tuæ Providentiæ mire respondeat.

2. Væ mihi, qui toties quæsivi subducere me à paterna tua Providentia, & vivere volui secundum imprudens meum judicium: & ideo dum volui subterfugere divinæ tuæ Providentiæ manum, quæ me ducebat ad vitam, in mille pericula, errores, & peccata, impegi: simulque incurri justissimas pœnas, consilio Providentiæ tuæ miseris peccatoribus constitutas, ad gloriam infinitæ tuæ Iustitiæ: quam, dum stolide me proripiebam à Benignitate, & Misericordia tua vel invitus incurrebam: &, ô me miserum! thesaurizabam mihi pœnas Iustitiæ: & dum subtrahere me volebam suavi jugo divinorum tuorum præceptorum, submittebam me durissimæ servituti dæmoniorum: & dum spernebam æterna præmia, promerebar æterna supplicia.

O stultitia, sanguineis lacrymis deploranda! pœnitet: ah toto corde me pœnitet: humillimque à te veniam peto.

3. Obsecro te, Domine, per omnia mirabilia dulcissimæ Providentiæ tuæ, aufer à me hanc stultitiam, & da gratiam, qua semper ante oculos geram tuam illam Providentiam: ut quidquid prosperi vel adversi acciderit mihi, ab ipsa mihi provenire intelligam, idque de manu tua pro magno beneficio accipiam. Hæc mea sit in adversis prima consolatio. Hæc in terroribus ingeneret mihi fiduciam, in periculis securitatem, in arduis fortitudinem; in rebus

adverſis patientiam, in perturbationibus tranquillitatem: animi in futurorum exſpectatione quietem. Hæc auferat à me omnem ſolicitudinem, ut à ſola benignitate Providentiæ tuæ ſecurus dependeam. Hæc dirigat omnes res meas, illaſque gubernet uſque in finem, prout novit expedire ad gloriam tuam, & meam ſalutem. Quibuſcunque mediis uti voluerit, proſperis, an adverſis: honore an ignominia, infamia an bona fama: abundantia, an penuria: infirmitate, an ſanitate: vita, an morte: nihil recuſo, nihil repudio: quidquid elegerit ipſa, id rectiſſimum & conſultiſſimum judico, & ut gratiſſimum exoſculor.

Hoc unicum enixum meum deſiderium & votum eſt, voloque, ut ſemper ſit, facere, dicere, cogitare, mi Domine, ſicuti tu judicas utilius eſſe ad gloriam tuam, & meam ſalutem, ut in omni æternitate te contempler, admirer, amem, honorem, laudem, benedicam, in omnibus rebus, & ſuper omnia. Amen.

## VIII.

## MISERICORDIA.

*Miſericordia Domini plena eſt terra.* Pſal 32.

1. MIſericordiſſime Domine, tu illa immenſa Miſericordia es, quæ excedit infinite omnem miſeriam, & malitiam noſtram. Primum enim, tu eduxiſti me ex Nihili tenebris & dediſti mihi vitam, & nobilem naturam, factam ad imaginem tuam, & cum ea maxima oramenta, intelligentiam, judicium, rationem, memoriam, voluntatem, contuliſti. Deinde ab humilli ſtatu naturæ elevaſti me ad ſublimem ſtatum gratiæ, adoptando me in filium tuum. Præterea primis duobus ſtatibus alium nobiliſſimum adjunxiſti, nimirum ſtatum gloriæ: nam multo perfectiora, & excellentiora ſunt dona gloriæ, quam gratiæ. Ad hunc gradum immenſa tua bonitas, & miſericordia me deſtinavit.

Quare, ô anima mea, ſi obtinuiſti ſecundum gradum, ſatage, ut evadas etiam ad hunc tertium: præſertim quia habes tot præſidia & adminicula ad conſequendam tantam

feli-

felicitatem : ut ſanctiſſima Sacramenta, relicta & acquiſita nobis à Chriſto Ieſu, Domino noſtro : qui etiam, pro complemento & cumulo omnium beneficiorum ſanctiſſimum Sacramentum pretioſi corporis, & Sanguinis ſui nobis reliquit.

2. Ah Domine illumina cor meum, ut poſſim cognoſcere immenſam miſericordiam tuam, cognitamque magni faciam, & habeam ſemper ante oculos, uti ducem & regulam; donec miſeræ hujus vitæ vinculis expediar, & anima mea obſtricta tantæ benevolentiæ nexibus & tam exquiſitis beneficiis, correſpondeat, toto corde te amando, totam ſe dedicando, ſanctoque tuo ſervitio & honori ſe mancipando.

O ſerviam tibi, Deus meus, tota vita mea: nihil aliud cogitarem, quam facere, quod ſit ad gloriam tuam, & ad eandem tanquam ad ſcopum optaſſimum omnes meæ actiones, vires, dotes tum naturæ tum gratiæ dirigantur. Aliud vires meæ tum corporis, tum animi non intendant, ſpectent, quærant, quam facere ſanctiſſiman voluntatem tuam. Et ô utinam aliqua ſaltem ex parte correſpondeam infinito tuo amori, quo me ſemper proſecutus fuiſti, ut tam magno benefactori non ſim omnino ingratus.

3. *Benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me ſunt, nomini ſancto ejus.*

*Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus.*

*Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis : Qui ſanat omnet Infirmitates tuas.*

*Qui redimit de interitu vitam tuam: Qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.*

*Qui replet in bonis deſiderium tuum, & ſic renovabitur, ut aquilæ juventus tua.*

Benedicite ſimiliter mecum Domino omnes Angeli, & Archangeli : & vos omnes Principatus, & Poteſtates, omnes Virtutes & Dominationſes, omnes Throni, Cherubim & Seraphim : Benedicite, inquam, & laudate, & iterum ſine fine laudate communem Dominum noſtrum: quia fecit nobiſcum non ſecundum iniquitates noſtras, ſed ſecun-

secundum magnam & Paternam misericordiam suam. Laudate illum Cœli, Terra, Mare, & omnia, quæ in eis sunt, laudent & superexaltent eum in sæcula. Detur ergo Deo gloria ab omni creatura: benedicat & gratias agat Domino, omnis creatura in omni loco Dominationis ejus: & hoc fiat in sæcula sæculorum. Amen.

## IX.
## IVSTITIA.

*Iustitia plena est dextra tua.* Psal. 47. *Quis novit potestatem iræ tuæ, aut præ timore tuo iram tuam dinumerare?* Psal. 89.

1. NVllus Domine, digne potest exprimere magnitudinem, & multitudinem suppliciorum, quæ peccatoribus præparasti; & assignasti olim perferenda, per omnipotentiam tuam. Sicut misericordia tua est infinita, ita infinita est justitia tua; quæ infinitis modis non solum in futuro sæculo, sed etiam in isto, quod proprium est misericordiæ, contra peccatores manifestabitur: ut omnes discant te timere, & quia benignitate suavissimi Patris non moventur, saltem severitate justissimi Iudicis terreantur, qui non sinet malum ullum impunitum, neque bonum ullum irremuneratum abire: quia apud te non est acceptio personarum, cum sis justissimus judex.

2. Delectat me, Domine, placetque mihi hæc tua justitia, qua si vel tantillum possem te privare, ne posses punire peccata mea, non facerem: imo protestor, si malitia mea, duritia, & obstinatione nollem converti ad pœnitentiam: atque adeo si induratus, impœnitens, desperatus mori vellem (quod grande malum ô Deus meus, procul averte) Si tamen eo usque desiperem, ex hoc hora protestor, & volo, ut justitia tua locum habeat, mittatque me ad æterna supplicia: ut quia voluntaria, & salutifera pœnitentia nolui glorificare misericordiam tuam, saltem in tormentis glorificem justitiam tuam.

3. Sed, ô mi dulcissime Domine, dum ago hanc vitam, possum per gratiam tuam provocare à tribunali Iustitiæ tuæ:

tuæ : ad tribunal Miſericordiæ tuæ : & ideo hac hora, pro ſemper, magna fiducia, Domine, toto corde, tota anima, totis viribus miſericordiam tuam appello, teque obſecro per Ieſum Chriſtum Filium tuum, ut ignoſcas mihi peccata mea; ne horrendo Iuſtitiæ tuæ tribunali reus ſiſtar. Sancte promitto, me in poſterum, cum divino auxilio tuo, emendare velle vitam meam, & vivere, ut decet ſervum bonum: tu per veram pœnitentiam; ſuavius & dulcius tua miſericordia glorificetur. Amem.

## X.

## FINIS VLTIMVS.

*Ego ſum α, & ω, principium, & finis, dicit Dominus Deus.* Apoc. 1.

1, QVemadmodum tu, Domine mi, es prima, & ſuprema cauſa efficiens rerum omnium, ita pariter es ultimus finis earundem : ac præcipue creaturæ rationalis. Vnde oportet me longe à creaturis animo recedere, nullamque in eis ſpem collocare ; quia permultum me impediunt, quo minus ad felicem illum, & ultimum meum finem perveniam, propter quem tu me creaſti : qui es verum unicum, & ſummum Bonum meum.

2. Vnde nihil mihi magis curæ ac cordi eſſe debet.quam ut conjungar tibi viſione, amore, gaudio; in qua unione conſiſtit & meum ſummum Bonum, & ſumma tui gloria. Quare omnes delectationes, & illecebras hujus vitæ, in comparatione hujus maximi Boni non niſi ut meras ſordes & ſtercora arbitror. Et ex hoc momento temporis dirigo omnes meas cogitationes,opera,& deſideria ad hunc finem; neque fatigabor, aut deſiſtam, donec ad eundem perveniam.

3. Verum quia ex me ipſo non ſum idoneus ad tam magnum Bonum ; ad te, ô miſericordiſſime Deus, recurro; ut per immenſam bonitatem, qua creaſti mundum, & factus es homo, propter homines ſponte te morti ſubdidiſti, perque alia infinita beneficia mihi præſtita ; & per æternum beneplacitum tuum, quo me gratis ad tam ſub-

ſublime faſtigium gloriæ prædeſtinaſti ; noli occludere mihi fontem tam profuſæ beneficentiæ : quamvis ego ſim ingratiſſimus,& negligentiſſimns, dum tempus habeo operandi bonum: ſed hoc ipſum potius tuam benignitatem incitet , ut tanto magis me adjuves, ac protegas,quanto ego ſum infirmior. Recordare,obſecro,finis,ad quem ab æterno me deſtinaſti, ne irritum ſit in me ſanctiſſimum conſilium, ac deſiderium tuum.

4.Illumina mentem meam lumine ſancti Spiritus tui,quo directore, poſſim perfecte cognoſcere vanitatem hujus mundi, & pericula, quæ in ipſo latent, deprehendam. Ex altera vero parte intelligam quoque magnitudinem, excellentiam, ſuavitatem immenſorum bonorum , quæ mihi in te ipſo præparaſti : pro quibus toto corde tibi gratias ago, & omni vanitati lubens renuncio.

5. Fac , mi Domine , ut mens mea aliud non cogitet, nec quicquam intellectui meo firmiter imprimatur , quam hic Vltimus Finis : ut ſpretis per omnia omnibus caducis, & temporalibus , me protinus elevem ad amandas res æternas, & hunc felicem & ultimum meum finem deſiderandum.

Nunquam deficiant mea bona deſideria , nec ceſſent ſuſpiria ,vel gemitus pro illa felici Patria; neque ego unquam ceſſem pugnare contra meipſum , quemadmodum etiam nunc propono facere , donec perveniam ad ſtadii hujus metam , quando omnes Sancti requieſcent in te ſummo Bono & ultimo Fine per viſionem & amorem ,& ineffabilem conſolationem : cum pervenerint ad conſummationem ſuæ intentionis, ac impletionem deſiderii tam optati & exſpectati; nimirum ultimi finis,& ſummi Boni: pro quo tam heroice decertaverunt, uſque ad glorioſiſſimam victoriam.. Amen.

CON-

# CONCLUSIO
## *Amorosi Pacti cum Deo.*

TAndem, dulcissime mi Domine, quia cognosco te esse unicum meum Bonum, summam meam felicitatem, & beatitudinem, nullo pacto committere debeo ut separer à te: sed magis curandum mihi omni studio, ut tibi semper arctissime conjunctus permaneam. Quare desidero, & operam dabo, ne momentum ullum temporis prætereat, quo non confirmem ea, quæ hactenus annotavi, & constitui. Et ut hoc assequi possim, cupio nunc, qua possum reverentia & humilitate, cum tua divina majestate inire pactum, perpetuo fœdere sancire, ut quemadmodum, quoad vixero, nunquam cessabo respirare: ita nunquam cessem in te Credere, te amare, te Laudare, Gratias tibi agere, me Offerre; me tibi Resignare, in te Sperare, Gaudere; & abhorrere à mundo, velut à peste; habere Zelum honoris tui, & salutis animarum: Te timere, me Humiliare, pœnitentiam agere, sancta proponere, & Amare proximum meum. Castitatem, Pauperatem, Obedientiam colere, & petere à te, quæ supra petivi. Præterea te cognoscere, adorare, Teque deum Infinitum, Immensum, Immutabilem, Æternum, Omnipotentem, Sapientem, Bonum, Sanctum, Benignum, Providum, Misericordem, Iustum, & ultimum nostrum Finem, confiteri. Atque hanc prorsus esse nunc mentem meam, summa cum animi demissione coram D. T. Majestate, & tota cœlesti curia protestor, quod cupiam toto corde, tota illa virtute, puritate intentionis, & efficacia, qua maxima possum, omnia ista observare, quæ supra notavi, & dixi. Idque toties quoties respiravero: & quoties ad aliquem hujusmodi actum tibi placentem ac gratum mentem convertero. Accipe Domine illum nunc: & pro illo, & pro omni tempore. Atque hoc animi mei desiderium ratum confirmatumque sit, gratiosissimo beneplacito tuo in æternum. Amen.

## CAP. VII.

## HYMNI RHYTMICI de *Sanctissima* TRINITATE.

PRofitentes Vnitatem
Veneremur Trinitatem
Pari reverentia.
Tres personas asserentes,
Personali differentes
A se differentia.
Hæc dicuntur relative,
Cum sint unum substantive;
Non tria principia.
Sive dicas tres, vel tria;
Simplex tamen est usia,
Non triplex essentia,
Simplex esse, simplex posse:
Simplex velle, simplex nosse;
Cuncta sunt simplicia.
Non unius quam duarum,
Sive trium personarum
Minor efficacia.
Pater, Verbum, Sacrum Flamen,
Deus unus; sed hi tamen
Habent quædam propria.
Vna virtus, unum Numen;
Vnus splendor, unum lumen,
Cuncta sunt hic paria.
Patri Natus est æqualis,
Nec hoc tollit personalis
Amborum distinctio.
Patri Compar, Filioque;
Spiritalis ab utroque
Procedit connexio.
Non humana ratione
Capi possunt hæ personæ;
Nec harum discretio.
Non hic ordo temporalis,
Non hic situs aut localis
Rerum circumscriptio.
Nil in Deo præter Deum,
Nulla caussa præter eum,
Qui caussat caussalia.
Digne loqui de personis,
Vim transcendit rationis;
Superat ingenia.
Quid sit gigni, quid processus,
Nescit homo, licet gressus
Tentet per sublimia.
Quisquis credit non festinet;
Et à via non declinet,
Abiens per devia.
Servet fidem, formet mores,
Nec deflectat ad errores,
Credat quod Ecclesia.
Vt in una jam moramur,
Sic in una moriamur
Fidei constantia.
Trinæ sit laus Vnitati,
Sit & simplæ Trinitati,
Coæterna gloria. Amen.

HY-

# HYMNVS RHYTHMICVS DE SANCTO SPIRITV.

QVi procedis ab utroque
Genitore, Genitoque
SPIRITVS paraclite:
Redde linguas eloquentes;
Sed accende primum mentes
Charitatis fomite.
Tu procedens à duobus,
Coæqualis es ambobus,
In nullo disparitas.
Par majestas personarum;
Par potestas singularum;
Et communis Deitas.
Amor Patris, Filiique,
Par amborum, & utrique
Gloria consimilis.
Cœlos, imples, terras foves,
Mare domas, cuncta moves
Permanens immobilis.
Tu commutas Elementa,
Per te suam Sacramenta
Præstant efficaciam.
Tu malignam vim repellis;
Tu subvertis & refellis
Hostium nequitiam.
Te docente nil obscurum;
Te præsente nil impurum;
Cuncta sunt splendentia;
Gloriatur mens jucunda;
Per te sana; per te munda
Gaudet conscientia.
Quando venis, corda lenis;
Quando subis, atræ nubis
Effugit obscuritas.
Sacer ignis, pectus uris,
Non comburis, sed à curis
Eruis, dum visitas.
Mentes prius imperitas,
Et sopitas, & oblitas
Erudis & excitas.
Cor ad fidem facit pronum,
Ori muto reddit sonum
Manans à te claritas.
O quam felix, quam festiva
Dies, in qua primitiva
Conditur Ecclesia!
Vivæ sunt primitiæ,
Nascentis Ecclesiæ
Tria plebis millia.
Panes legis primitivi
Vna fiunt adoptivi
Fide duo Populi.
Nempe duos unum fecit,
Cum duobus se præfecit
Lapis caput anguli.
Tu perversos corde vitas,
Sed synceros mente ditas
Dona sapientiæ.
Veritatem notam facis;
Et ostendis viam pacis:
Semitas justitiæ.
Dat liquorem Helisæus,
Largum fundit rorem Deus,
Vbi vasa vacua.
Vtres novi non vetusti;
Sunt capaces novi musti;
Tu fac corda congrua.
Non hoc musto vel liquore,

Non hoc ſimus digni rore
  Si diſcordes moribus.
In obſcuris vel diviſis
Sancta nequit paracliſis
  Habitare cordibus.
Conſolator alme veni:
Linguas tege, corda leni.
Nihil fellis vel veneni
  Tui fert præſentia.
Nil jucundum, nil amœnum,
Nil ſalubre, nil ſerenum,
Nihil dulce, nihil plenum
  Sine tua gratia.
Tu cæleſte condimentum,
Medicamen & unguentum,
Aquæ ditans elementum
  Virtute myſterii.
Nova facta creatura,
Te laudamus mente pura;
Iræ prius ex natura,
  Gratiæ nunc filii.
O qui dator es & donum,
Tu qui condis omne bonum,
  Mentis dona gaudium.
Tange corda, terge ſordes,
Vinclo pacis, fac concordes,
Adſis ad præſidium.
Sicut poſt aſcenſum Chriſti
Rudes linguis imbuiſti
  Variis Diſcipulos;
Sic nos viſe; ſic dignare
Diſſidentes congregare
  Vna fide populos.
Demum mortis ab hac valle,
Duc ad vitam recto calle
  Lætos de victoria.
Vbi Patris, ubi Tui,
Et æterni Verbi frui
  Mereamur gloria, Amen.

FINIS SECT. I.



ELE-



ELECTIS & DILECTIS
TRIVMPHANTIS
ECCLESIÆ CIVIBVS,
DEI DOMESTICIS.

Qui Reduces ab Exilio mundi, jam PATRIA fruimini.

Qui STVDIO VIRTVTIS ſtrenuè decurſo, jam BRAVIVM accepiſtis.

Qui REGNVM COELORVM violenti rapuiſtis,

Et jam lætamini, ſicut victores capta præda.

Qui amicti ſtolis albis, AGNVM ſequimini quocunque ierit.

TRANSIISTIS PER IGNEM & AQVAM;

Iam introducti eſtis in refrigerium.

FLENTES OLIM MISISTIS SEMINA VESTRA;

Nunc cum exultatione portatis manipulos veſtros.

ESVRIISTIS & SITIVISTIS IVSTITIAM;

Nunc ſatiamini ab ubertate Domus Dei.

PAVPERES SPIRITV RELIQVISTIS OMNIA;

Iam grandi uſura centuplum accepiſtis;

FIDELES OLIM SERVI & OECONOMI;

Nunc conſtituti ſuper omnia Bona Domini, in terra viventium.

OLIM PARVI IN OCVLIS VESTRIS; ET VILES SECVLO;

Nunc honorati nimis; & confortatus eſt principatus veſter.

EMENSI ESTIS HOC TEMPESTVOSVM SECVLI MARE;

Iam portum felices tenetis.

De vobis SECVRI; de nobis SOLLICITI.

Ita ſperare jubet *Amoris nexus*, Qui in Chriſto connectit

Militantis & Triumphantis Eccleſiæ cives.

TV O IESV REX, & CORONA SANCTORVM ANNVE.

Beati qui habitant in DOMO tua, Domine!

In ſecula ſeculorum laudabunt te.

# SECTIO II.

## De cultu & veneratione Sanctorum cum Christo regnantium in cœlis.

## PROFERIA SECVNDA,

### CAP. I.

*Colloquium inter Christum & hominem, quo traditur modus & Praxis colendi Sanctos.*

HOMO.

QVam dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria tua. Dum enim contemplor felicitatem Electorum tuorum, qui nunc tecum epulantur in regno tuo, & inebriantur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potantur; sitit etiam anima mea ad te Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Tædet animam meam vitæ meæ tot miseriis & doloribus plenæ. Quis dabit mihi pennas, sicut columbæ, & volabo, & requiescam? Melior enim est dies una in atriis tuis super millia. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Cupio dissolvi & esse tecum, mi Christe Iesu. O quam beati, qui habitant in domo tua Domine! in sæcula seculorum laudabunt te.

CHRISTUS. Sustine adhuc modicum, mi homo; & ut securius istuc pervenias, prius viam disce, qua ad gloriam pervenerunt Sancti & Amici mei, observa eorum vestigia, si vis ad eandem metam pervenire. Quorum præmia delectant te, vide ne labores & certamina recuses. Nemo coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Nonne oportuit illos, imo & meipsum laborare & pati; & sic intrare in gloriam? Et ecce Electis meis quoque inter istas carnis miserias vita in patientia, mors in desiderio fuit, sed verbis & exemplo meo probe didicerant, quod regnum cœlorum vim pateretur, & violenti raperent illud. Magna

utique bona ſunt, quæ præparavi diligentibus me, & mirum alicui videri poterit, ſi non niſi Amicis meis ſtrenue laborantibus & bonum certamen certantibus illa donem?

Nec tu privaberis hiſce bonis, ſi ambules, ſicut illi in innocentia, & adſcenſiones diſponas in corde tuo, in valle iſta lacrymarum, in loco, quem poſuit tibi primi parentis, & tua ipſius iniquitas. Sed noli timere, Ego tecum ſum, protector tuus; ego ante te ibo, & glorioſos terræ humiliabo. Qui ſanctis adfui, tibi non deero: & dabo tibi benedictionem, ut eas de virtute in virtutem, donec cum Electis meis videas Deum Deorum in Sion, & inebrieris ab ubertate domus meæ.

Homo. Beatus homo, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Doce me, quæſo, facere voluntatem tuam; particeps enim & ego eſſe cupio omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua.

Christvs. Hæc eſt voluntas mea, ſanctificatio tua; ſanctus eſto, quoniam ego ſanctus ſum, à quo omnes Sancti hauſerunt, quid in ipſis ſanctitatis fuit. Poſſem ego quidem me unum, uti abſolutum omnis virtutis & perfectionis exemplar, tibi proponere; ego enim ſum Via, Veritas, & Vita. Ego ſum oſtium, per me ſi quis intraverit, ſalvabitur. Sed perutile tibi fuerit, electos meos, fratres tuos, carnis infirmitate tui ſimiles, qui tamen per gratiam meam mundum, carnem, Satanamque ſtrenue vicerunt, intueri; cum forte non videatur adeo mirum ſi in operibus meis inveniatur eximia & ſingularis perfectio; & rara omnis gratiæ ac virtutis excellentia; cum plenitudo divinitatis habitet in me corporaliter. Id vero non poteris non mirari, ſi Sanctos videas in fragili carne non ſecundum carnem vixiſſe, ſed perdidiſſe, ſalutari odio ſui, animas ſuas in hoc mundo, ut in vitam æternam cuſtodirent eas.

## I. *Laudatio Sanctorum.*

Inprimis ergo frequenter audi, lege, meditare, & admirare Sanctorum geſta, lauda ipſorum virtutes, id eſt, Conſtantiam, Patientiam, Fortitudinem; extolle Caſtitatem, & Abſti-

Abstinentiam; prædica Obedientiam, Paupertatem, mundique contemptum: quot in eis virtutum insignia, tot potentiæ & bonitatis meæ miracula prædicas.

Si igitur vis honorare Amicos meos in gloria mecum regnantes, aut quemlibet è Sanctis Patronum tibi magis dilectum colere; si gratum illis desideras obsequium præstare; lauda Deum, agens illi gratias, quod Sanctum N. ab æterno sibi elegit amicum; quod illum prædestinavit, vocavit, justificavit, & demum glorificavit; quod gratiam, & virtutes infudit, quod tot bene agendi occasiones obtulit, quod inter tot tentationes, insidias, laqueos & pericula præsentis vitæ protexit; quod perseverare dedit in finem; & nunc eum in cœlis tanta gloria & honore coronet. Denique quod eorum exemplo nos commoneat, & excitet, ut ad simile præmium, & bravium, fortiter pugnando contendatis.

Et hinc non est cur timeas, ne fortè per Sanctorum laudes quidquam derogetur laudi & gloriæ meæ. Quia non potes eorum laudare virtutes, quin me laudes, auctorem omnis virtutis & gratiæ; sine me enim nihil potuerunt facere; ego dedi velle & perficere. Omnis ergo Sanctorum laus ad me velut fontem redit, ego vitis, ipsi palmites erant, nullum fructum à semetipsis ferre potuissent, nisi in vite mansissent. Vnde dum illis mercedem dono, non tam ipsorum opera bona, quam mea dona corono.

Verum hoc ipsi semper agnoverunt ingenue; nihil se habere, quod non acceperint, & quamvis facerent omnia, fassi tamen sunt servos se inutiles esse; unde nec vane gloriati sunt, sed nomini meo semper dabant gloriam. hoc tu adverte, & imitare; sic vere laudabis Sanctos, & Deum in Sanctis suis.

HOMO. Mihi autem nimis honorificati sunt Amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. Quis enim digne valeat laudare Sanctos tuos? perstringit eorum majestas & gloria oculos meos, qui fulgent coram te, quasi splendor firmamenti, & quot cœlum stellis, tot virtutibus lucent. Vere mirabilis es, Domine, in Sanctis tuis.. Laudo, & glorifico te pro immensa pietate tua, quia tam large

prævenisti eos in benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite eorum coronam de lapide pretioso, gloria & honore coronasti eos Domine.

## II. *Invocatio Sanctorum.*

Christvs. Ad Sanctorum quoque laudem, & gloriam spectat, ut invocentur in auxilium, & in necessitate vos protegant. Est quidem tantummodo ex me auxilium tuum; nec est in alio aliquo salus, quam in Nomine meo: sed hoc gratuito concessi Electis meis, ut, cum mihi fideliter, & toto corde servierint, facilior & promptior sim ad opem & gratiam præstandam his, quorum causam apud me Sancti, id est, intimi amici mei velut Intercessores & Patroni susceperint. Iungitur enim Ecclesia Thriumphans Militanti in vinculo charitatis; & articulus de communione Sanctorum, quam vos indies in Symbolo profiteri soletis, admonet vos, quam utiliter Sanctos imploretis & honoretis, quos ego tantopere honoravi. Quoties ego retraxi flagella mea de populo; quoties regnis, Provinciis, Civitatibus peperci propter servos & electos meos, qui steterunt clamantes ad me, ut averterent iram meam. Et si tantum valuit deprecatio Iustorum, cum degerent in carne tot miseriis & defectibus obnoxii, quid non poterit, cum extra omnem naturæ corruptionem positi, velut familiares & Aulici mei degunt mecum felices in regno meo? tanto utique ad commiserendum proniores, quo propiores facti sunt ipsi fonti misericordiæ: & quo verius agnoscunt vestras miserias. Neque enim beata illa Patria charitatem eorum abstulit, sed auxit. Sunt illi quidem jam in portu, at vos in mari fluctuantes & naufragantes vident: implorati autem à vobis, protinus recurrunt ad me, ut ego succurram, nec æquum est ut confundam faciem eorum, aut quidquam denegem eis.

Homo, Dulcia sunt hæc eloquia tua Domine, ego enim indignus peccator, sed opis indigus, sæpè nescio quo fugiam, dum peccatis multis sordidus non audeo comparere in conspectu tuo. Sed nunc veniam confidentius, sub

umbra

umbra Dilectorum tuorum,ut quod meis non possum, placentium tibi meritis, precibusque consequar. O utinam particeps ego sim omnium timentium te, & custodientium mandata tua.

## III. *Imitatio Sanctorum.*

CHRISTVS. Verum scito, mi homo, quia frustra laudat & invocat Sanctos, qui imitari non curat. Sanctorum enim vita tibi cæterisque Fidelibus meis norma vivendi est. Ad eandem enim metam tenditis, & cur non eandem quoque viam tenetis? An forte vitam petitis, & via pergitis, cujus novissima ducunt ad mortem? O quam multi sunt inter eos, qui gerunt nomen & insignia mea, quibus solemne est cum Divite illo vestiri purpura & bysso, epulari quotidie splendide, omnem vitam in deliciis agere, & nihilominus Lazari mortem sortemque audacter sibi promittere? qui cum impio Balaam nequiter vivunt, & nihilominus stultissimo voto novissima optant Sanctorum similia. Quid dementius? Quomodo exigere audent, quod meruerunt? quomodo metere volunt, quod non seminarunt? quid? an cum operariis meis, qui in vinea mea portarunt pondus diei & æstum, mercedem petunt illi, qui stertendo, ludendo, edendo, ducunt in bonis dies suos? Serviunt mundo & carni, & à me mercedem repetunt? quid magis præposterum? mihi quidem dispensatio à Patre meo credita est, sed ut solis operariis mercedum tribuam. nam quæ seminaverit homo hæc & metet; qui seminat in carne sua, de carne metet & corruptionem; & qui seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.

Tu vero, ô homo, intuere fideles operarios meos, in quibus vera perfectio & religio refulsit. Illi servierunt mihi in fame & siti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis; in orationibus & meditationibus sanctis; in persecutionibus & opprobriis multis. Quam frequentes, & ferventes erant illi in exercitiis piis: quia invictum ab oratione spiritum nunquam relaxabant. Quam rigida abstinentia domabant corpora sua! quam sol-

ſollicita cuſtodia adverſus omnem concupiſcentiæ impetum ſeſe munire ſtudebant! hæc conſidera mi homo, & vide, quam modicum ſit & pene nihil quod tu agis; quid eſt vita tua, ſi illis fuerit comparata, cum quibus coronari deſideras?

HOMO. Operuit confuſio faciem meam, Domine Deus meus, quia tam diſſimilis factus ſum fratribus meis, & peregrinus filiis Matris meæ Eccleſiæ. Heu quomodo apparebo in conſpectu tuo, in conſilio Iuſtorum, tanta charitate ardentium? Illi cum timore & tremore operabantur ſalutem ſuam. Alius verebatur omnia opera ſua, ſciens quod parceres delinquenti. Alius caſtigabat corpus ſuum & in ſervitutem redigebat, ne cum aliis prædicaret, ipſe reprobus fieret. Alius, etſi ſanctus ab utero matris ſuæ, ſeceſſit in ſolitudinem, ut facilius ſervaret innocentiam. Non veſtiebatur mollibus, ſed de pilis camelorum tegebat lumbos ſuos, & non niſi mel ſylveſtre cum locuſtis ſumebat in cibum. Alii in jejunio & oratione Deo ſerviebant omnibus diebus vitæ ſuæ. In lege Domini omnis eorum voluntas & voluptas erat, hoc illis præcipuum in omni vita, aut cum Deo, aut de Deo loqui. O quantus Sanctorum fervor! O zelus ſerviendi Deo! O quam mirabilis fuiſti in Sanctis tuis, Domine!

CHRISTUS. Non immerito tu quidem, mi homo, miraris magnalia virtutis meæ, & Sanctorum glorioſa certamina prædicas; ſed jam gloria eorum non ſine confuſione tua. Ecce enim Sancti homines erant ſimiles tui, paſſibiles, mortales, fragiles, nec fortitudo lapidum fortitudo eorum: nec caro eorum ænea erat. Sed ex eodem luto formati, eadem infirmitate carnis circumdati erant, ſicut & tu. Senſerunt & illi legem in membris ſuis repugnantem legi mentis ſuæ. Mundus illos quoque graviter perſecutus eſt. Nec mitior illis Satanas, quam tibi, imo multo infenſior fuit. Et tamen vide, quam fortiter ſteterint in bello. Quomodo urgebat eos charitas mea! requiem non indulgebant corpori ſuo, & fugiebat ſomnus ab oculis eorum: cum timore & tremore operabantur ſalutem ſuam: ſoliciti ambulabant coram me, ut uni mihi placerent. Ita ibant de virtute

in virtutem : crefcebatque eorum femita, quafi lux fplendens ufque ad perfectam diem. Ecce hi funt qui venerunt ex magna tribulatione. Hi ludibria & verbera experti, infuper & vincula & carceres, lapidati funt, fecti funt, tentati funt, in occifione gladii mortui funt; circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, anguftiati, *&c.* & his omnibus æterna gloria digna illis vifa eft, ad quam per tot labores & certamina contenderent, pro qua tibi fubinde oratio paulo longior, brevis inedia, aut levis mortificatio dura nimis & molefta videtur.

Sed quære nunc ex Apoftolo meo Paulo, an illum pigeat laborum, quos pro me pertulit: quod caftigaverit carnem fuam, & in fervitutem redegerit, quod toties virgis, tot plagis cæfus fit; quod tot pericula, tot ærumnas, terra marique paffus fit; quod plus omnibus laboraverit, quod angelum Satanæ, id eft, ftimulum carnis, (me ita difponente ad falutem ejus) permoleftum fenferit? quin gloriabatur etiam tunc in infirmitatibus fuis, & fpe futuri leniebat moleftiam præfentium malorum : fciebat enim non effe condignas paffiones hujus temporis ad futuram gloriam: nam momentaneum & leve tribulationis hujus æternum gloriæ pondus operatur in vobis. Vnde nec fames, nec nuditas, nec mors, nec ulla creatura poterant illum feparare à charitate mea, quin bonum certamen certaret, fidem fervaret, curfum confummaret, & fic repofitam fibi coronam juftitiæ exfpectaret.

Quære etiam, fi lubet, ex Martyre meo Laurentio, an illum pœniteat modico temporis fpatio corpus fubjeciffe tormentis & igni torrendum dediffe. Ecce jam mille & plures anni lapfi funt, quod unius tantum diei & noctis laboribus cum inæftimabili gloria fruitur. & quot adhuc annorum millia, quot millium myriades fuperfunt, quibus eadem perfruetur? Similiter converte te ad omnes Sanctos, & videbis, quia nemo fine certamine coronatus eft, nemo fe non certaffe vellet. feminarunt omnes in lacrymis, & ideo jam in exultatione metunt. laborarunt modicum, & invenerunt fibi multam requiem. tranfierunt per ignem & aquam, & fic educti funt in refrigerium. Abfterfi

cgo

ego omnem lacrymam ab oculis eorum, & jam non erit amplius neque luctus, neque clamor, nec ullus dolor, quoniam priora transierunt. Si ergo illi sic glorificaverunt Deum in corpore suo, & calicem salutaris acceperunt, quid tu retribues Domino, pro omnibus quæ retribuit tibi? Eadem certe te insignivi imagine; eodem sanguine te redemi, & vocavi in eandem hæreditatem incorruptibilem, & æternam, conservatam in cœlis. Vt quid ergo non potes cum his sanctis bibere calicem meum? Et tamen cum illis vis esse consors regni mei, vis cum his coronari & dividere spolia, quibuscum pugnare non vis?

Homo. Miser ego positus à longe anhelo & suspiro. Excitant me, fateor, Sanctorum prælia: delectant & præmia: Trahunt exempla ad imitandum. Velle quidem adjacet mihi, perficere autem non invenio: memorare quæso, Domine, quæ mea substantia: nonne ventus est vita mea? Quid potero miser ego, nisi tu operi manuum tuarum dexteram porrexeris? Tu es virtus & corona Sanctorum omnium. Te cooperante tam miranda gesserunt Amici tui. Tu quoque præveni me gratia tua, & adjuvando prosequere. Omnia possum in te, qui me confortas. Deduc me Domine in semitam mandatorum tuorum, quam ipsi Sancti tam alacriter cucurrerunt, quia tu dilatabas cor eorum, ut per illorum vestigia veniam ad te, & una cum Sanctis tuis laudem te, & adhæream tibi in omni æternitate.

Christus. Confide, mi homo: Ego Sanctis meis certamen forte dedi, ut vincerent, & discerent, quoniam omnium fortior est patientia. Tecum vero nunc mitius agitur. Nec enim est cur putes ad hoc requiri tempus persecutionis. Pie vivere volenti non facile deerit persecutio. Tu saltem in parvis proba conflictibus, quam viriliter stare possis in majori certamine.

Ecce Apostoli mei reliquerunt omnia, & secuti sunt me; tu saltem affectum relinque, & si bona hujus vitæ affluant, noli cor apponere. Martyres sanguinem suum fundere, & mori pro nomine meo non dubitabant: tibi vero non dico, Morere, pone vitam, vince Tyrannos, aut sanguinem pro me funde: sed mortifica membra tua quæ sunt super ter-

terram. Carnis desideria reprime. Abnega temetipsum. Esto patiens, humilis, mansuetus. Ne reddas malum pro malo. Ori tuo pone custodiam, sepi aures tuas spinis. Averte oculos tuos, ne videant vanitatem. Reconciliare fratri tuo. Frange esurienti panem tuum. An hæc & similia gravia tibi erunt? Non potes ferre mortem? Fer saltem patienter contumeliam, aut levem injuriam. Nondum usque ad sanguinem restitisti, uti tot Martyrum meorum millia. Ecce ipsæ juvenculæ & tenellæ Virgines sexum & ætatem superant, & conculcato mundo, carne, ac dæmone, devictis quoque Tyrannis, illibata mente, ac corpore ad vexillum crucis evolant; & tu non poteris castigare corpus tuum, & in servitutem redigere? Sed suaviter vivendo, & delicate nutriendo servum, id est, corpus tuum, speras tam molli, ac lata via, te recta ire in cœlum. Age, non est hæc via Sanctorum. Surge qui dormis & ego illuminabo te. Non est abbreviata manus mea. Ego qui Sanctis adfui, tibi non deero: si tu ipse non desis tibi. Itaque ferventer Sanctos lauda, frequenter invoca; diligenter imitare. Ego, ut illorum, sic & ero merces tua magna nimis.

## CAP. II.

## DE CVLTV ET VENERATIONE

### *SS. Angelorum, & præcipue* ANGELI *Custodis, Admonitio.*

*PRæcipuo devotionis cultu sanctos Angelos venerari par est. Id à nobis tum excellens naturæ Angelicæ dignitas; tum singularis eorum in nos amor & beneficia postulant. Sunt enim creaturæ nobilissimæ, spiritales substaniæ: Aulici Dei, & semper vident faciem Patris qui in cœlis est.* Neque hoc tamen, *ait S. Bern.* ministerium evacuat pietatis: qui cœlos incolunt, terras non despiciunt. Omnes enim administratorii Spiritus sunt, missi in ministerium propter eos qui hæreditatem capiunt salutis. *Serm. 2. de S. Victor.*

Dili-

Diligunt nempe concives ſuos, *inquit S. Auguſt.* per quos ſuæ ruinæ ſciſſuras reſtaurari exſpectant. ideoque magna cura & vigilantiæ ſtudio adſunt nobis; omnibus horis & locis ſuccurrentes, & providentes neceſſitatibus noſtris. Ambulant enim nobiſcum in omnibus viis noſtris; intrant, & exeunt nobiſcum, attente conſiderantes, quam pie, quam honeſte, in medio pravæ nationis converſemur.

Adjuvant laborantes, protegunt quieſcentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, congaudent gaudentibus, & compatiuntur patientibus. Quoties bene agimus, gaudent Angeli, & triſtantur Dæmones. Quoties à bono deviamus, Diabolum lætificamus, & Angelos ſuo gaudio defraudamus, *&c. S. Auguſt. in Soliloq. cap.* 27.

*Singulari vero reverentia Angelos noſtros Tutelares, quibus mandavit Deus de nobis, ut cuſtodiant nos in omnibus viis noſtris, colere & obſervare debemus: & ſæpius in illis Dei laudare clementiam, qui tam fideli fortique præſide unumquemque adverſus maligni hoſtis inſidias, & tam varia præſentis vitæ pericula communivit.*

*Cæterum gratiſſimus Angelis & nobis & utiliſſimus cultus erit; Præſentiam illorum ſemper, & ubique revereri. Præclare Bernardus:* In quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habe. Tune audeas illo præſente, quod me vidente non auderes? in Pſ. *Qui habitat. Serm.* 3.

*Porro viſum eſt ſapientibus, nihil efficacius malis obſiſtere conatibus quam ſi quis viri gravis intuitum, ſola etiam mente ſibi proponeret.* Sed *quem pudet hominis Ethnici verbis Chriſtianum compellare, hunc pudeat iſto minus pium videri.* Accipe, *inquit*, utilem & ſalutarem clauſulam, quam te affigere animo volo. Aliquis VIR BONUS (*Talis utique Angelus cuſtos*) nobis eligendus eſt, ac ſemper ante oculos habendus, ut ſic tanquam illo ſpectante vivamus; & omnia tanquam illo vidente faciamus. Magna pars peccatorum tollitur, ſi peccaturis teſtis adſiſtat. Aliquem habeat animus, quem vereatur, cujus auctoritate etiam ſecretum ſuum ſanctius faciat. O felicem illum, qui non actus tantum, ſed & cogitatus emendat.

*Itaque hujus moniti memor, Tutelaris tui ductum diligentur obſer-*

*observa, & prompte sequere. Sæpius per diem; in periculis & tentationibus semper illum invoca, ut protegat te fideli custodia, omnes gressus tuos dirigat, actus prosperet, occasiones malas, & pericula submoveat: hostium fraudes & insidias avertat.*

*Ita piis viris in more positum fuisse legimus, qui ad omne negotium angelico se præsidio munire studebant, non proprios tantum custodes Angelos invocare soliti, sed eos quoque, quibuscum caussa salutis, pacis, aut divinæ gloriæ tractandum erat. Vnde & Angelos Regnorum, Provinciarum, Civitatum, Locorum, & præsides solicite implorabant. Exempla habes, (ut alios ommittam) in S. Francisco Xaverio.* Tursell. lib. 6. vit. c. 5. *in S. Aloysio;* Cepar. lib. 2. vit. c. 3. *in Petro Fabro,* Orland. Hist. Soc. lib. 3. n. 29. *S. Franciscus quam fuerit devotus erga S. Michaëlem,* vide Bonav. in vit. cap. 9. *Hos imitare, & deprehendes arcanum hoc esse, sed efficax ad res feliciùs agendas; ad multa pericula declinanda præsidium.*

## LITANIÆ DE SANCTIS ANGELIS.

### *Ex Sacra Scriptura collectæ.*

KYRIE ELEISON. Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Pater de cœlis DEVS, miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.
Spiritus S. Deus miserere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miserere nobis.

| | | |
|---|---|---|
| S, Michaël princeps cœlestis excercitus, | Ora pro nobis. | *Dan.* 10. |
| Qui prælium magnum in cœlo cum Dracone commisisti, | | *Apoc.* 12. |
| Qui Draconem cum Angelis apostatis de cœlo projecisti, | | *Ibid.* |
| Qui cum Diabolo disputans, de corpore Moysi altercatus es. | | *Iud. Epist.* *Deut. ult.* |
| S. Gabriel, qui Danieli divinam visionem patefecisti, | | *Daniel.* 9. |
| Qui cum Azaria & sociis ejus in fornacem descendens, flammam ignis excussisti, | | *Daniel* 3. |

Qui Zachariæ Ioannis ortum & ministerium prænunciasti, *Luca* 1.
Qui missus à Deo ad Mariam in Nazareth, Incarnationis Verbi Dei nuncius extitisti, *Ibid.*
S. Raphaël unus è septem spiritibus qui adsistunt ante Dominum, *Tob.* 12.
Qui Tobiam Iuniorem fidus viæ comes salvum duxisti, *Tob.* 5.
Qui dæmonium à Sara depulisti, *Tob.* 8.
Qui Tobiæ seniori visum restituisti. *Tob.* 12.
S. Seraphine, qui ignito carbone os Isaiæ purgasti; *Isaiæ* 6.
S. Cherubine, qui ad custodiendam viam ligni vitæ constitutus fuisti, *Genes.* 3.
Qui super solium Dei excelsum & elevatum statis, *Isaiæ.* 6.
Qui jugiter Deo, Sanctus, Sanctus, Sanctus, concinitis, *Ibid.*
Qui ab Abraham habitu peregrinorum hospitio suscepti estis, *Genes.* 18.
Qui Sodomitas cæcitate percussistis, *Genes.* 19.
Qui Loth cum suis, de medio impiorum eduxistis, *Ibid.*
Qui Abraham cognita ejus obedientia, ab immolatione unici Filii revocasti, *Genes.* 22.
Qui per scalam Iacob adscendistis & descendistis, *Genes.* 28.
Qui cum Iacob luctatus, eum in femore percussisti, *Genes.* 32.
Qui Iacob de cunctis malis eruisti, *Genes,* 48.
Qui Domos Israëlitarum pertransiens, primogenita Ægyptiorum percussisti, *Exod.* 12.
Qui Israëlitas ex Ægypto per mare rubrum, & desertum in terram promissionis deduxisti. *Exod.* 14. &c.
Qui Mosi legem Dei tradidistis, *Actor.* 7.
Qui Balaam cum asina ad maledicendum Israëlitis pergenti restitisti. *Num.* 22.

Ora pro nobis. *Vel,* Orate pro nobis.

Prin-

Princeps exercitus Domini, qui in auxilium Ioſue miſſus fuiſti, *Ioſ.* 5.

Qui ob peccatum Davidis ſeptuaginta millia virorum de populo peſtilentia percuſſiſti, 2 *Reg.* 24.

Qui Danieli in lacum Leonum cibum procuraſti, *Dan.* 14.

Qui una nocte in caſtris Aſſyriorum centum octoginta quinque hominum millia peremiſti, 4 *Reg.* 19.

Que Heliodorum theſauros templi rapere volentem acriter caſtigaſtis, 2 *Mach.* 3.

Qui Ioſeph trepidum ad conjugium Mariæ Virginis animaſti, *Matth.* 1.

Qui Chriſti Nativitatem Paſtoribus annunciaſti, *Lucæ* 1.

Qui nato Salvatore gloriam Deo, & pacem hominibns gratulando decantaſtis, *Ibid.*

Qui Ioſeph de fuga cum puero IESV & Matre ejus in Ægyptum monuiſti, *Matth.* 2.

Qui Chriſto in deſerto, poſt depulſum tentatorem, miniſtraſtis, *Matth.* 4.

Qui Chriſtum in agonia poſitum confortaſti, *Lucæ* 22.

Qui lapidem à ſepulcro Chriſti revolviſti, *Matt.* 28.

Qui juxta ſepulcrum Chriſti in albis ſedentes, Chriſtum redivivum mulieribus prædicaſtis, *Ioan.* 20.

Qui Chriſto in cœlos adſcendente ejus Diſcipulis apparuiſtis, *Actor.* 1.

Qui Apoſtolos è carcere eductos palam in templo ſtatuiſti, *Actor.* 5.

Qui Petrum è vinculis & manu Herodis mirabiliter liberaſti, *Actor.* 12.

Qui Herodem divinos honores uſurpantem percuſſiſti, *Ibid.*

Qui Lazarum in ſinum Abrahæ deportaſtis, *Lucæ* 16.

Ora pro nobis. *Vel,* Orate pro nobis.



Qui

Qui hominum curam & cuſtodiam à Deo
mandatam accepiſtis, *Pſal.* 90.
Qui ſemper faciem Patris, qui in cœlis eſt,
videtis, *Matt.* 18.
Qui ſemper uno peccatore pœnitentiam a-
gente gaudetis, *Lucæ* 15.
Adminiſtratorii ſpiritus qui capientibus
hæreditatem ſalutis in miniſterium miſſi
eſtis, *Hebr.* 1.
Miniſtri Dei, qui facitis voluntatem ejus, *Pſal.* 102.
Qui Cornelio Centurioni per Petrum ſa-
lutis monita procuraſti, *Actor.* 10.
Qui orantium preces ad Deum defertis, *Tob.* 14. & *Actor.* 10.
Qui cum Chriſto in majeſtate ſua ad judi-
cium procedente venturi eſtis, *Matt.* 25.
Qui ad ſupremum tribunal totum mun-
dum tuba citabitis, 1 *Theſſ.* 4.
Qui Electos in fine ſeculi congregaturi
eſtis, *Matt.* 24.
Qui de Chriſti regno omnia ſcandala colli-
getis, *Ibidem.*
Qui malos de medio juſtorum ſeparabitis, *Matt.* 13.
Omnes ſancti beatorum ſpirituum Ordines,

Ora pro nobis. *Vel,* Orate pro nobis.

A cunctis periculis per SS. Angelos tuos, libera nos Domine.
Ab inſidiis Diaboli per SS. Angelos tuos, libera nos Domine.
A peſte, fame, & bello per SS. Angelos, libera nos Domine.
A ſubitanea & improviſa morte per SS. Angelos, libera nos Domine.
Peccatores, te rogamus, audi nos.
Per SS. Angelos tuos, te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas, te rogamus audi nos.
Vt Eccleſiam tuam regere & conſervare digneris, te rogamus audi nos.
Vt Reipub. Chriſtianæ pacem & unitatem largiri digneris, te rogamus audi nos.

Vt

Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, te rogamus audi nos.
Agnus Dei; *&c.* Pater Noster.

## *Psalmus ex variis Psalmis.*

LAudate Dominum de cœlis: laudate eum in excelsis.

Laudate eum omnes S. Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes ejus.

Benedicite Dominum omnes Angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus.

Benedicite Domino omnes virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus.

Benedicite anima mea Domino: & noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Qui redemit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia & miserationibus.

Quoniam Angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum; & eripiet eos. Gloria Patri.

℣. In conspectu Angelorum psallam tibi Deus meus.
℟. Adorabo ad templum sanctum tuum; & confitebor nomini tuo Domine.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

## *Oremus.*

DEus, qui miro ordine Angelorum ministeria hominumque dispensas: concede propitius, ut à quibus tibi ministrantibus in cœlo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Dominum nostrum.

*Oratio ad S. Michaëlem Archangelum.*

O Sancte Michaël Archangele, cœleſtis militiæ Princeps, qui ſemper ſtas in adjutorium populo Dei, & præliatus es cum magno Dracone, Serpente antiquo, eumque projeciſti de cœlo, & eccleſiam Dei fortiter propugnas, ut portæ inferi non poſſint prævalere adverſus eam; Oro te ex intimo corde, ut & mihi adſis in hoc difficili & ancipiti prælio, quod mihi fragili & inermi creaturæ cum eodem hoſte gerendum eſt.

Tu eſto mecum, ô Princeps fortiſſime, ut ſuperbo Draconi, quem tu virtute divina glorioſe viciſti, quemque Chriſtus ſupremus Rex noſter, in aſſumpta noſtra natura proſtravit, fortiter reſiſtere, eique feliciter prævalere poſſim; & ita de hoſte triumphans una tecum, & cum ſanctis Angelis jugiter laudem Dei clementiam, qui quidem Angelis malis poſt peccati ruinam, juſto judicio negavit miſericordiam; nobis tamen hominibus poſt lapſum, tam miſericorditer reſurgere dedit ad gratiam.

*Oratio ad S. Angelum Cuſtodem.*

OBſecro te Angelice ſpiritus, Cuſtos ac Tutor meus fidelis, ut me cuſtodiæ ac potectioni tuæ ex divina bonitate commiſſum, in via pacis, proſperitatis & ſalutis, hodie ſemperque dirigas; atque ab omni ſpiritu malo, gravique tentatione defendas.

Noſti enim dulciſſime Cuſtos, quia conditus ſum ad Dei ipſius noſtri Creatoris imaginem; redemptus quoque pretio tam magno, id eſt, Chriſti ſanguine, de poteſtate Satanæ: Tibi vero Dei providentia in curam & tutelam traditus. Et quorſum hæc omnia? niſi, ut non perderet hoſtis invidia, quem tanta circumdata Dei bonitas & clementia.

Adſiſte tu ergo mihi fideli cuſtodia, ne fruſtrentur in me tanta divinæ bonitatis inſignia. Rogo te chariſſime Angele, per amorem clementiſſimi Dei quo, cæteris Angelis reprobis de faſtigio felicitatis ſuæ per ſuperbiam corruentibus, tu una cum bonis in gratia & gloria ſervatus es; Precor-

cor, inquam, ut & ego te favente & juvante sentiam efficax Dei auxilium, quo server à lapsu & periculis, in gratia vero, bonisque operibus, & Dei creatoris mei cultu & amore constans permaneam; donec ad visionem ejus in cœlesti patria perveniam, cumque una tecum & Sanctis omnibus laudem per omnia secula. Amen.

*Alia brevis, ad S. Angelum Custodem.*

O Angele Dei, qui custos es mei, me tibi commissum pietate superna, hac *die*, vel *nocte*, *hora*, illumina, custodi, rege & guberna.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te. ℟. Vt custodiant te in omnibus viis tuis.

OMnipotens æterne Deus, qui me licet indignum ad imaginem tuam creasti, & Angelum tuum sanctum ad mei custodiam deputasti, da mihi servo tuo, illius ductu & custodia malorum omnium tam animæ quam corporis pericula feliciter pertransire, & post hujus vitæ curriculum, cum illo ad æternã gaudia pervenire. Per Dominum.

## CAP. III.

### *De Patronis è numero Sanctorum eligendis, & indies peculiari devotione colendis.*

*PAtronum è Sanctorum numero certum unum pluresve elige, dilige, & imitari stude, per horum manus, omnia tua opera Deo indies offer. Eorum Patrocinio te mane & vesperi, & sæpius interdiu, præsertim in rebus arduis & adversis, in periculis & tentationibus commenda. Hos velut arbitros & testes actionum tuarum habe; sed & directores habere satage. Valet enim hic quoque monitum Philosophi, quod supra de Angelis allatum est.*

*Porro cuus festos eorum dies Ecclesia celebrat, tunc quoque tu pie ac devote cliens Patronos tuos peculiari aliquo pietatis Exercitio honorare memento: videlicet pridiano jejunio; eleëmosyna aliqua spirituali vel corporali; oratione solito diligentiore; carnis castigatione, &c. Sic honorati & conciliati SS. Patroni non deerunt suis clientibus, in necessitatibus & angustiis.*

# EXERCITIVM quotidianum,

## *Seu Commendatio ſui ad Deum, & ſanctos Patronos*

PAter de cœlis Deus, miſerere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus, miſerere nobis.
Sancta Trinitas unus Deus, miſerere nobis.
Sancta Maria, ora pro nobis.
Sancte Michaël Archangele, ora pro nobis.
Sancte Angele cuſtos, ora pro me, & tuere.

*Similiter recenſe, & invoca cæteros Patronos tuos. Deinde ora hoc, vel ſimili modo:*

## OBLATIO SVI AD DEVM.

O Dulciſſime Domine Ieſu Chriſte; in unione charitatis qua te æterno Patri tuo commendaſti & obtuliſti, pro ſalute noſtra iu cruce moriens, & ad exemplum trium Magorum, Tibi recens nato tria myſtica munera ardenti cordis affectu offerentium, & in virtute charitatis, qua unquam placuerunt, & ſervierunt tibi omnes Sancti & electi tui, ego indignus peccator offero tibi Deo creatori meo tria munuſcula, exigua illa quidem, attamen Vni Tibi ſummo jure debita; Offero, inquam, Intellectum, Voluntatem, & memoriam meam:

Offero corpus, Animam, & Statum vitæ, ad quem me vocare dignatus es.

Omnes Cogitationes, Locutiones, & Actiones meas, AD MAJOREM NOMINIS TVI GLORIAM, ad meam ſalutem, & proximorum ædificationem pure & plene refero.

Rogo te clementiſſime Ieſu, ex intimo corde, per viſcera æternæ bonitatis tuæ, & per virtutem charitatis, qua clamans ad Patrem tuum, exauditus es pro reventia tua, & dulcedinem amoris quo tres Magos, & eorum munera tam benevole & clementer ſuſcepiſti. Rogo te per omnem miſe-

misericordiam,& bonitatem, quam ab initio mundi in hanc usque horam erga miseros & peccatores ostendisti, ut & me respicias oculis misericoɹdiæ tuæ: & gratiam habeas istam licet indignam oblationem meam; & sic deinceps me regas efficaci gratia tua, ut ad tuam GLORIAM, meam, & Proximorum salutem, omnia quæ in me, aut circa me sunt; dirigantur & disponantur. Tibi enim placere, tibi adhærere desiderat anima mea, nunc & in æternum.

## OBLATIO SVI
### *ad beatam Virginem.*

SAncta Maria, Mater Dei, & virgo, ego licet indignus, qui serviam tibi, attamen de materni cordis tui clementia confisus, eligo te hodie coram Angelo meo custode, & tota cœlesti curia, in meam matrem & peculiarem Dominam, Patronam, & Advocatam. Firmiterqe propono me deinceps Tibi & Filio tuo servire velle fideliter, & adhærere perenniter.

Obsecro te Mater sacratissima, per amorem quo Filius tuus jam moriturus in cruce semetipsum Patri suo, Te vero Discipulo suo & hunc vicissim tibi commendavit, ut me suscipias in curam & tutelam tuam; & adsis mihi in omnibus periculis & augustiis totius vitæ meæ; sed præcipue adsistas in hora mortis meæ. Amen.

## COMMENDATIO
### *ad SS. Patronos.*

O Sancti Patroni mei, mihi singulariter electi & dilecti: Commendo me vobis ex toto corde per amorem Domini nostri IESV Christi, & rogo vos per singularem illam & ineffabilem Dei omnipotentis bonitatem & misericordiam; qua vos ab æterno sibi elegit amicos, & gloriæ ac regni sui prædestiniavit hæredes.

Obsecro vos quoque per copiosam illam & efficacem Dei gratiem: qua vos in via, velut vasa misericordiæ præmuniit & præparavit ad gloriam.

Vos enim etsi in hac valle miseriæ, & fragili carne constituti, attamen induti virtute de cœlo adversus omnes hostes vestros stetistis immobiles: nec ullis Mundi insidiis aut carnis illecebris, aut Dæmonis artibus à charitate Christi Iesu potuistis separari; sed illi in finem & mortem usque constanter adhæsistis, ideoque velut invicti pugiles, nunc cum Christo duce vestro regnatis & triumphatis in gloria.

Congaudeo, & congratulor ex animo gloriæ & felicitati vestræ, Deumque laudo, qui vos ita dilexit, & evexit, ô sancti Patroni mei, sed interim suspirat & anhelat, ad Vos gemens ac tremens anima mea, inter tot hostes, & salutis discrimina, rogans vos per divinæ misericordiæ viscera, & suprema illa, quibus nunc in cœlis fruimni, gaudia; ut mei clientis vestri memores apud Altissimum tanquam Patroni fideles, obtineatis mihi efficacem Dei gratiam, qua & ego sequar vestigia vestra, & fortiter hostibus meis, Mundo, Carni, ac Dæmoni resistam: nec ullis unquam ipsorum insidiis viribusque succumbam; sed Christo Salvatori meo in mortem usque exemplo vestro constanter adhæream, & sic vitam hanc mortalem instituam, ut nunc vobis in gratia, & tunc conjungar in gloria, & Deum una vobiscum laudem per omnia sæcula. Amen.

## COMMENDATIO ET OBLATIO

*Ad sanctos tres Magos & Reges, quorum sacra Corpora religiose asservat & colit*

## AGRIPPINA COLONIA.

O Sancti Magi, Reges inclyti, Gentium primitiæ, Patroni magnifici, Rogo vos per amorem Domini nostri Iesu Christi, quo vos Reges ita dilexit, & allexit Rex Regum, ut desertis sedibus vestris & spretis longinquæ viæ periculis & incommodis, veniretis ad visitandum, & adorandum cœli terræque Regem in Bethlehem natum.

Rogo vos per virtutem gratiæ supernæ, qua vos misericorditer præventi recens natum mundo salvatorem tam arden-

ardenter & ſtudioſe quæſiviſtis; & inventum tam religioſe & reverenter adoraſtis; & eluſis Herodis impii Regis inſidiis feliciter in regionem veſtram rediiſtis.

Rogo vos per eximias illas virtutes, Fidem, Religionem, & Charitatem veſtram, quæ tunc in vobis, non ſtella tantum, oculos, ſed magis ipſo Iuſtitiæ Sole recens orto, mentes veſtras illuminante, mirabiliter effulſerunt. Vos enim, quamvis parvulum infantem, ſine ullo apparatu regio, in humili tugurio, in vili præſepio, inter jumenta jacentem & vagientem videretis, attamen ut Dominum ſupremæ majeſtatis forti & indubia fide agnoviſtis, & ut Regem Cœli & terræ myſticis veſtris muneribus magnifice honoraſtis, & ut Deum, ac Creatorem veſtrum intima devotione, in terram procidentes, humiliter adoraſtis.

Rogo, inquam, vos per has virtutes veſtras, & per amorem; & humanitatem, qua vos, & munera veſtra ſuſcepit Salvator, dum parvulus natus eſt nobis; ut & me ſuſcipiatis in tutelam veſtram, & obtineatis mihi Tria à Chriſto munera pretioſa, & mihi nimis utilia; Fidem vivam, Spem firmam, Charitatem fervidam.

Obtinete mihi quoque Tres virtutes ſumme neceſſarias, virtutem puræ Caſtitatis, ſinceræ Humilitatis, & veræ Pietatis; ut his velut donis, à Chriſto liberaliter ego præventus, viciſſim tanto promptius, & gratius offeram illi quantulacunque bona & dona mea; id eſt, Thus devotæ Orationis; Myrrham Mortificationis; & Aurum Charitatis, ſeu bonæ operationis. Ad majorem ejus gloriam, qui eſt Rex ſæculorum immortalis. Amen.

## ORATIONES ad Sanctos.

### *Ex P. Caniſio, S. I.*

### *Precatio de quovis beato Apoſtolo.*

BEnedictus ſis Domine, perennis fons bonorum omnium, qui ſanctos Apoſtolos Filii tui primogenitos, ac primos Euangeli præcones, Eccleſiæque Chriſtianæ colu-

columnas ac fundamenta præ Sanctis omnibus delegisti, ut eorum salutaribus doctriuis & admirandis operibus fides Catholica apud Iudæos & Gentes, totoque terrarum orbe plurimum illustraretur.

Tuam igitur majestatem humillime rogo, ut sicut super Apostolicæ confessionis petram à te fundati, & per eosdem religionis nostræ princeps ad fidei unitaratem vocati, atque in Ecclesiæ domo congregati manemus: ita non solum Apostolicam illorum doctrinam & traditionem firmis gratisque animis retineamus, verum etiam sanctam eorum conversationem irreprehensibiliter vivendo sectemur.

Et cum Christiana professione ardentem inprimis charitatem, jugemque patientiam conjungamus. Per Iesum Christum Dominum nostrum.

Intercede pro nobis beate N. Christi Apostole, prædicator veritatis atque Martyr, tuisque precibus obtine, ut Catholicæ fidei sinceritas, variis & peregrinis doctrinis exstinctis, in orbe reflorescat, & ego terminis Apostolicæ prædicationis atque traditionis innitens, ea quæ vocationi meæ congruunt, sollicite præstem, nihil autem Christi amore & Ecclesiæ unitate in omni vita antiquius ducam. Per eundem Iesum Christum Dominum nostrum Amen.

## *Precatio de quolibet sancto Christi Martyre.*

BEnedicam Dominum, tam gloriosum, potentem ac mirabilem in sancto suo N. qui tam præclare in utraque, tum militante tum triumphante, fulget Ecclesia.

Pretiosa ejus in terris vita, pretiosior mors, pretiosissima ejusdem in cœlis gloria, qua Rex æternus coronavit militem suum pro fide atque justitia ad mortem usque certantem, quia fundatus erat supra firmam petram, & tanquam aurum in fornace probatum resplenduit.

O invictum Christi athletam, quem non hujus vitæ blandimenta, non hostium insidiæ, non suppliciorum vis aut tortorum immanitas; non vita, neque mors, aut ulla creatura à charitate, quæ est in Christo Iesu superare potuerunt. O Sancte M. ora pro nobis, ut adversa omnia tum

nos ipſos, & mortem quoque Dei amore vincamus, utque Chriſti calicem exemplo tuo intrepide bibamus, qui tecum à communi Domino in cœlis coronari deſideramus.

## *Precatio ad quemvis S. Confeſſorem.*

DOmine Ieſu Chriſte Rex gloriæ, & ſplendor Sanctorum, gratias ingentes agimus tibi, qui tot præclara lumina, & ardentes quaſi faces in Eccleſia, collocaſti, ut qui in domo tua vivunt, & aliena luce indigent, Sanctorum tuorum vocibus, monitis, virtutibus, exemplis & ſcriptis paſſim illuminentur.

Inter alios vero Confeſſores ſanctum N. eximie ſublimaſti, multis ut eſſet exemplo & patrocinio: cujus & precibus apud te cupimus adjuvari, ut cum tuis Confeſſoribus fidem Catholicam non ſolum corde & ore, ſed etiam vita & opere perfecte confiteamur.

Vtque ſcientes & facientes Domini voluntatem, in domo tua, tamquam accenſa luminaria, undiquaque ſplendere, & nomen tuum ſemper glorificare poſſimus. Qui vivis & regnas, per omnia ſæcula ſæculornm. Amen.

## *Ad quamlibet ſanctam Fœminam, præſertim Virginem.*

LAudemus Deum noſtrum, qui inter cætera potentiæ ſuæ miracula etiam in ſexu fragili multa & miranda patravit; alias quidem aliis præcellentibus virtutum & gratiarum dotibus ornans; ſed præcipue generoſum & pluſquam virilem animum teneris & infirmis vaſculis, præſertim virginibus, inſerens, ut tyranni minas, mortem & tormenta contemnerent, & ad agonem non aliter quam ad delicias & epulas pergerent.

Hæc Dei magnalia in te hodie præcipuè veneror, ô dilectiſſima Chriſti ſponſa, N. & ſimul per tantam tibi à Chriſto conceſſam gratiam ſupplex precor, ut & mihi majorem gratiam Deo placendi, meamque vocationem complendi impetres: Et maxime quidem, ut in vera fide, charitate & patientia indies proficiam; mundi illecebras & carnis voluptates ſanctæ continentiæ, & abſtinentiæ ſtudio vincam,

cam, nihilque Christi jugo suavius, & amore charius sentiam, quoad tecum beata immortalitate potitus, Deum laudem in sæcula.

*Precatio ad quemlibet Sanctum, cujuscumque ordinis.*

GRatulor tibi ex animo sancte Dei N. quem Rex æternus gloria & honore cœlesti mirificè coronavit, & supremæ curiæ principibus in regno suo sublimiter aggregavit.

Et quoniam non est, cur de teipso solicitus esse velis aut debeas, nostri & fratrum curam, quæso, geras & in charitate illa quæ non excidit, amanter procures quæ nobis ad bene beateque vivendum inprimis necessaria esse nosti.

Succurre intercessione tua in his tantis vitæ periculis, & inter hostes medios constitutis, ut à maculis expurgati, ad vos communemque patriam secure proficiscamur per Iesum Christum Dominum nostrum.

*Precatio ad Sanctos omnes Ecclesiæ triumphantis vetus ac generalis.*

OMnes Sancti tui, quæsumus, Domine, nos ubique adjuvent, & intercessione sua lætificent, ut dum eorum merita recolimus, patrocinia sentiamus. Et pacem tuam nostris concede temporibus, & ab Ecclesia tua cunctam repelle nequitiam. Iter, actus, & voluntates nostras, & omnium famulorum tuorum, in salutis tuæ prosperitate dispone. Benefactoribus nostris sempiterna bona retribue, & omnibus fidelibus defunctis requiem æternam concede. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum.

## DE FESTIVITATIBVS

Sanctorum rite peragendis, utilis admonitio ex S. Bernardo.

T*Ria sunt quæ in festivitatibus Sanctorum vigilanter considerare debemus*; Auxilium *Sancti*; Exemplum *ejus*; Confusio-

fusionem *nostram.* Auxilium *ejus, quia qui potens in terra, potentior est in cœlis, ante faciem Domini Dei sui. Si enim, dum hic viveret misertus est peccatoribus & oravit pro eis, nunc tanto amplius, quanto verius agnoscit miserias nostras, orat pro nobis Patrem, quia beata illa Patria Charitatem ejus non imminuit, sed augmentavit. Neque enim, quia impassibilis omnino, ideo & incompassibilis factus est, sed nunc potius induit sibi viscera misericordiæ, cum ante fontem misericordiæ existit.*

*Debemus etiam attendere* Exemplum *ejus, quia quamdiu in terris visus est, & cum hominibus conversatus est, non declinavit neque ad dexteram, neque ad sinistram, sed viam regiam tenuit, donec veniret ad illum, qui dicit,* Ego sum Via, Veritas, & Vita. *Intuemini humilitatem operum ejus, auctoritatem verborum ejus, & tunc videbitis, quomodo tam verbo, quam exemplo luxerit inter homines, qualia nobis vestigia dereliquerit, ut ambulemus per ea, & non erremus in eis.*

*Sed & diligentiori intuitu* confusionem *nostram inspiciamus; quia homo ille similis nobis fuit, passibilis, ex eodem luto formatus, ex quo & nos. Quid ergo est, quod non solum difficile, sed & possibile credimus, ut faciamus opera quæ fecit, ut sequamur vestigia ejus? Confundamur fratres, & contremiscamus ad vocem istam, si forte hæc confusio adducat nobis gloriam, si forte gratiam generet nobis timor iste.*

*Homines isti fuerunt, qui præcesserunt nos, qui tam mirabiliter processerunt per vias vitæ, ut vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in Sanctorum festivitatibus & gaudere & confundi debemus: gaudere, quia Patronos præmisimus: confundi, quia eos imitari non possumus.* Serm. in vigil. SS. Petri & Pauli.

## CAP. IV.

## MODVS

### Recitandi Orationem Dominicam:

### Vna cum memoria & veneratione SANCTORVM.

### *Pater noster, qui es in cœlis.*

O PATER Æterne, in cujus domo mansiones multæ sunt, ubi locum Electis filiis tuis paravit Vnigenitus tuus;

tuus; ad quem possidendum, jam plurimi ipso duce feliciter pervenerunt, & nunc revelata facie vident Te suavissimum Patrem suum. Ecce nos exules Filii Evæ de exilio ad Patriam, imo ad Te Patrem nostrum, intimis votis, & suspiriis anhelamus: idque tanto ardentius & confidentius, quia fratres nostros olim carnis & naturæ conditione nobis similes, illuc jam nos præcessisse novimus; unde & nos tua gratia per eorum vestigia, & patrocinia eo perventuros speramus. Nam qui tam abundanter replet in bonis desiderium eorum, num & nobis, utpote filiis suis unam benedictionem non reservaverit? Meritorum quidem & justitiæ nostræ fiduciam non habemus: Sed quia copiosa Filii tui Redemptio non relinquit nos meritis inopes, hæc tibi pie Pater inprimis obtendimus. O Pater, respice in faciem Christi tui, in quo tibi bene complacuit.

Et ecce supplices quoque pro nobis ad thronum gloriæ tuæ veniunt ipsi Electi tui, fratres nostri (unum enim eundemque Patrem habemus in Cœlis) jam quidem de salute sua securi, sed de nostra solliciti. Nam & nos sibi cohæredes habere desiderant; & orationibus meritisque suis nos ad portum felicitatis provehere satagunt.

Horum quoque intuitu nos ô clemens exaudi, qui propter Dilectos tuos, Abraham, Isaac, Iacob, Davidem, *&c.* non semel propitium & beneficum in alios te fore promisisti. Itaque ante omnia petimus, ut

## I. *Sanctificetur nomen tuum.*

Adoramus te sanctissime Deus, quia tibi soli debetur omnis honor & gloria; unde & honorem ac amorem sancti nominis tui per nos semper & ubique diffundi ac promoveri rogamus. Omne quod agimus, dicimus, cogitamus, ad solius nominis tui gloriam dirigi volumus & optamus.

Ad hoc sicut excitamur exemplo, utinam sic & adjuvemur auxilio sanctissimæ Virginis MARIÆ, quæ electa in Matrem Fili Dei, magnificabat non seipsam, sed Dominum, eo quod respexisset humilitatem ancillæ suæ; & fecisset illi magna, qui potens est, & sanctum Nomen ejus.

Itidem

Itidem nos monent SS. ANGELI, quorum unicum officium & ſtudium eſt, ſanctificare & laudare nomen Domini. Vnde & indeſinenter tibi canunt, *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Nato autem Salvatore, mox gloriam Deo in excelſis concinunt; ſed neque nunc deſinunt laudare Deum; quin & nos ad Deum per ſancta opera ſanctificandum identidem monitis & inſtinctibus ſuis exſtimulant. Sic ergo luceat lux noſtra, ſic opera pateant, ut qui vident, Deum inde glorificent.

2. *Adveniat regnum tuum.*

Adoramus te Domine, quia Rex es ſummæ majeſtatis & potentiæ; & per Filium feciſti nos hæredes Regni tui. Vnde & per preces, lacrymas, gemitus & ſuſpiria SS. PATRIARCHARVM & PROPHETARVM rogamus, ut quemadmodum illi regnum novi & Æterni Regis; Meſſiæ, inquam, Filii tui Adventum in carne tot ſuſpiriis, & ardentiſſimis Votis deſiderarunt, ut nimirum veniret tandem Rex ille manſuetus, pacificus, Rex gloriæ, potens in prælio, deſideratus tam diu cunctis Gentibus ſeſſurus in ſede David Patris ſui, & redempturus Iſraël (neque enim licebat illis ingredi in regnum Dei, niſi prius introiret Rex gloriæ, aditumque patefaceret:) ſic & nos patefacto jam regni cœleſtis introitu, deſideremus ab incolatu hujus ſæculi ad regnum majeſtatis tuæ citius perduci; ubi melior eſt dies una ſuper millia, in tabernaculis peccatorum. O beati qui habitant in domo tua Domine! O regnum tuum, regnum omnium ſæculorum! O quando perveniet in nos regnum Dei!

3. *Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra.*

Adoramus te, pater ſuaviſſime, qui non vis, nec potes velle, niſi quod juſtum, ſanctum, ac ſalutare eſt; unde & ſupplices oramus per merita & interceſſionem SS. APOSTOLORUM & DISCIPULORVM tuorum, ut ſicut illi vocati à te, promptiſſime voluntati tuæ paruerunt, dum ad unius juſſionis vocem, mox relictis omnibus, te

 ſequu-

ſequuti ſunt; & demum juſſi ire in mundum univerſum, ad prædicandum Euangelium, nullis difficultatibus aut remoris abſterriti, ſuſceperunt opus impoſitum; & hoc unum deinceps egerunt, ut homines docerent facere Voluntatem Dei, & ſervare mandata ejus, quorum obſervantia unica eſt homini ad ſalutem via; ita, inquam, fac, ut & nos ſtudeamus cognoſcere, quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta; cognitam vero perficere ſerio curemus; ne ſimus ex iis, qui ſcientes Dei voluntatem, nec facientes, plagis multis fiunt obnoxii. Da quod jubes Domine, & jube quod vis.

### 4. *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.*

Adoramus te, benigniſſime Pater, quia paſcis nos à juventute noſtra, & tam corpori, quam animæ paterno affectu neceſſaria provides. Vnde & precamut te per merita ac patrocinia SS. MARTYRVM tuorum, ut ſicut illos in hoc ſæculo inter tot preſſuras, pœnas, & certamina, cibaſti pane lacrymarum in menſura; ſed & ſæpe aluiſti eos in fame; vel certe (quia non in ſolo pane terreno vivit homo) pane filiorum, id eſt, patientiæ, ſpei, verbi tui, & conſolationis, pane vitæ & intellectus confirmaſti cor eorum, nunc vero vincentibus das edere de ligno vitæ quod eſt in medio Paradiſi tui. Sic & nobis in tot vitæ hujus anguſtiis & neceſſitatibus dare digneris eſcam corporis & animæ, in tempore opportuno; ne deficiamus in via, qua ſuſtinemus & ſequimur te. Vtinam aſſequamur, & ſatiemur cum ipſis nos quoque ab ubertate domus Dei.

### 5. *Et dimitte nobis debita noſtra.*

Adoramus te, Pater miſericordiſſime, quia multus es ad ignoſcendum, & præſtabilis ſuper malitia. Vndè & ſupplices rogamus te per merita & interceſſionem SS. CONFESSORVM tuorum, ut ſicut illi viſcera charitatis & miſericordiæ erga proximos unquam clauſa geſſerunt; quin omnes offenſas & injurias libenter & ultrò dimiſerunt inimicis ſuis; orarunt pro perſequentibus ſe, & benefecerunt his,

his, qui oderunt eos; sic & nos parati simus ad dimittendum proximis propter te; ut tu vicissim facilior sis ad ignoscendum nobis, & propitius fias peccatis nostris; neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

### 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

Adoramus te, Pater amantissime, qui neminem tentas, sed intentator malorum es. Vndè & humillimè supplicamus per merita & orationes SS. VIRGINVM, ut sicut illæ, licet ætate, sexu, ac viribus debiles, attamen virili animo per gratiam tuam omnes tentationes, id est, Mundi illecebras, Carnis spurcitias, Dæmonis insidias, fortiter & feliciter vicerunt, ita & nobis tua gratia & ipsarum intercessione detur, nullis unquam tentationibus cedere; sed amore tui, viriliter resistere omnibus, quæ nos possent separare abs te, cui soli adhærere nobis bonum est; nunc & in æternum. Interim nihilominus tu Domine proba & tenta nos, utrum sincere diligamus te. Sed ne patere nos tentari supra id, quod possumus; sed fac cum tentatione proventum & exitum: nam si gratiam tuam addas: & fidem nobis adaugeas, omnia poterimus in eo, qui nos confortat.

### 7. *Sed libera nos à malo.*

Adoramus te, Pater mitissime, quia solus es bonus, & summum hominis bonum. Vnde & rogamus per merita, preces, & patrocinia Omnium SANCTORUM, & Electorum tuorum, tecum jam in cœlo regnantium, ut sicut illos ex hac corruptione *carnis*, in qua fomes omnis *malitia* est, & ex hoc *mundo*, qui totus in *maligno* positus est; & à *Satana* qui incentor *malorum* est, liberasti, eoque perduxisti, ubi liberati ab omni malo, jam felices fruuntur omni bono, quod Tu ipse es; sic & nos ab omnibus malis & miseriis erepti, Electis tuis tandem aggregemur, ubi pariter te Summum & omne bonum obtinere, & una cum sanctis in æternum laudare possimus. Amen.

*Subjunge in fine orationem Ecclesiæ, qua claudit Precationem Dominicam: nam hoc loco apprime congruit.*

LIbera nos, quæſumus Domine, ab omnibus malis præteritis, præſentibus, & futuris: & intercedente beata & glorioſa ſemper Virgine Dei genitrice Maria, cum beatis Apoſtolis tuis Petro & Paulo, atque Andrea, & omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus noſtris: ut ope miſericordiæ tuæ adjuti, & à peccato ſimus ſemper liberi, & ab omni perturbatione ſecuri. Per eundem Dominum noſtrum, *&c.*

## CAP. V.

## LITANIÆ SANCTORVM Rhythmicæ, &

*Varii Hymni Rhythmici ad diverſos SS. Eorum ſimul Elogia paucis complectentes.*

SVmme PATER, ſancte
DEVS,
Sator mundi, factor meus,
Potens & propitius,
Salva, precor, creaturam,
Pro qua carnis hanc naturam
Tuus ſumpſit Filius.
IESV noſtram ſuſcepiſti
Carnem, Crucemque ſubiſti
Cœli miſſus culmine.
Quidquid carnis per reatum
Cor contraxit inquinatum,
Tuo lava ſanguine.
Sancte SPIRITVS benignè
Charitatis urens igne
Renes & præcordia:
Mentes, precor, noſtras munda
Et ſuperni nos fecunda
Roris abundantia.
DEVS Trinus in perſonis,
Individuus in donis,
Vnus in ſubſtantia,
Noſtram fac infirmitatem
Per ſpem, Fidem, Charitatem
Tua firmet gratia.
O MARIA fulges Polo;
Sed poſt Deum præes Solo;
Nec non Salo Domina,
En nos Tibi mancipamus;
Tu fac clemens quod rogamus,
Fortes ad certamina.

Alma

Alma DEI Creatoris,
Sed & Rei peccatoris
Mater clementissima,
O sis reis Advocata;
Hinc es Mater; & hinc nata
PROLES ex te maxima:
Virgo potens & præclara,
Super omnes Virgo rara?
Partu Virgo clarior,
Corde simus fac purgato,
Quo sit Tibi, quin & Nato
Cultus noster carior.
*Michaël* Dux Angelorum.
Qui Draconem de Cœlorum
Profligasti sedibus,
Ne superbi deprimamur,
Fac demissos, ut jungamur
Per te Cœli civibus,
*Gabriel* qui nunciasti,
Cum Mariam salutasti,
Grandia mysteria,
Fac ut toto redamemus.
Corde Deum, & laudemus
Tanta pro clementia.
O *Raphael* qui Tobiæ
Ducem te præbebas viæ,
Cæco lucis copiam,
En errantem, fer tutelam,
En me cæcum, fer medelam:
Eia, fac ut videam.
Age *Custos* gloriose,
Serve Dei generose,
Creatura nobilis,
Mei, precor, curam gere,
Dux fidelis & tuere
Præsens in periculis.

Sancti *Seraphim* ardentes
Per amorem, nostras mentes
Inflammate fortiter;
Vt ardenter redamemus,
Et vobiscum collaudemus
Deum nunc & jugiter.
Sancti *Cherubim* lucentes,
Nostras illustrate mentes
Numinis notitia:
Dei nosse majestatem;
Sed & nostram vilitatem,
Per vos præstet gratia.
Commendate nos ô *Throni*,
Christi plagis, passioni,
Sanguinisque pretio.
Donis Iesu sic fruamur,
Vt in throno tunc sistamur
Iudici propitio.
O vos *Dominationes*
Vestræ nos Orationes
Muniant Dominio.
Cedat Satan, Caro, Mundus
His, queîs Christus Rex, spes, pondus,
Pars, sors & possessio.
Precor vos, ô *Principatus*,
Vt qui Princeps nobis natus,
Datus & in pretium;
Solus in nos dominetur,
(Mundi Princeps exturbetur)
Cordis servans atrium,
*Potestates* opem ferte;
En quot hostes nos apertè,
Quot occultè vulnerant!

Christi sudor, & flagella,
Cruor, clavi, crux, mors, bella.
Persequentum conterant.
O *Virtutes* vos cœlorum,
Mirâ terris vi gestorum,
Et signorum præsides;
Per vos nostra sustentetur,
Nam se nixa collabetur
Fluida maceries.
*Archangeli* summo Deo
Assistentes, mihi reo
Ferte patrocinium.
Dum tentati suspiremus,
O si per vos sentiamus
Cœlitus auxilium,
Ave Cœtus *Angelorum*
Summo Regi Beatorum
Præsens ad obsequia.
Restauranda pro ruina
Malignorum, nos divina
Per vos servet gratia.
*Patriarchæ & Prophetæ*
Zelum nobis obtinete,
Vestra per præsidia.
Vt vobiscum regustemus,
Quæ nunc sola spe tenemus,
Bona cœli gaudia.
Sancti *Reges*, qui jam nato
*Regi* Regum corde grato
Tria fertis munera,
Mentem *Thus* det elevatam;
*Myrrha* carnem castigatam,
*Aurum* formet opera.
O *Præcursor* Christi, magnus
Pastor à te dictus *Agnus*,
Mundi tollit crimina.
Hoc Pastore fac regamur,
Donec hîc peregrinamur,
Exules à Patria.
Ave *Ioseph* sponse digne
Matris Virginis benignæ,
Custosque castissime.
Lunæ splendor atque Solis,
Amor Sponsæ nos & Prolis
Fac accendat intimè.
*Petre* Claviger Cœlorum,
Et Patrone peccatorum
Christi clarus gratia,
Fac nos verè pœnitentes;
Vt quod nostras fœdat mentes
Lavet pœnitentia.
*Paule* Vas electionis,
Quantis te replevit donis
Mira Dei pietas!
Ora Christi per amorem,
Ne nos mortis in errorem
Mundi trahat vanitas.
Fac *Andrea* qui subisti,
Vt fidelis servus Christi,
Crucem cupidissimè,
Nobis absit gloriari,
Nisi Cruce salutari,
In qua salus animæ.
O *Ioannes* Christi care,
Cui mater sine pare
Datur in custodiam,
Mortis, precor, in agone
Te cum Matre mecum pone
Hostis contra furiam.
O *Iacobe* qui bibisti,
Velut consors Regni Christi,
Passionis calicem:
Fac ut expers mentis vanæ,
Toto corde Christianæ

Se-

Sequar vitæ tramitem.
Cœtus vos *Apoſtolorum*,
Terræ Duces, & Cœlorum
Chara luminaria,
Chriſtum, precor, exorate;
Vt nos pari charitate
Trahat ad cœleſtia.
Euge *Stephane* beate,
Martyr Chriſto conſecrate,
Primus rubens ſanguine,
Fac amore nos ferventes,
Et adverſis non cedentes,
Promptos hoſti parcere.
Fortis pugil ô *Laurenti*,
Quem nil movit vis tormenti,
Nec Tyranni feritas;
Quæ te fecit ſic invictum,
Vt nos armet ad conflictum
Fortis, ut mors, charitas.
O *Vincenti* qui viciſti,
Et invictus jam cepiſti
Præmia vincentium,
Des invictum robur menti:
Soli Chriſtus nam vincenti
Manna dat abſconditum:
O cruore purpurata,
Et jam Chriſto ſociata,
Salve cohors *Martyrum*;
Quantam regno vim Cœlorum
Intuliſtis, nec malorum
Vis effregit animum!
Nec nunc deſunt perſequentes,
Quin in noſtras ſævit mentes
Mundus, Caro, Satanas,
Nec tam dira ſunt tormenta,
Quam nociva blandimenta,
O nos ſervet charitas.
Sancte Pater *Auguſtine*,
Bonitatis qui divinæ
Clarus es indiciis,
Fac nos ſolvat peccatorum
Vinclis *Deus*, & malorum
Liberet ſuppliciis.
Salve Pater *Benedicte*,
Legiſlator, Dux invicte,
Potens patrocinio,
Vitæ nobis dux & mortis
Sis, ut bonæ tecum ſortis
Perfruamur gaudio.
O *Bernarde*, ſine felle
Tibi mens, ſed omni melle
Dulcius eloquium:
Noſtra quoque mens miteſcat,
*Ieſus* illi fac dulceſcat
Omne ſuper gaudium.
Euge turba *Confeſſorum*
Fide viva, zelo morum,
Chriſti flagrans munere,
Ope veſtra dum fovemur,
Et nos Chriſtum profitemur
Ore, Corde & Opere.
Ave Virgo *Catharina*
Doctos vincens, & divina
Prævalens ſcientia.
Contra Sophos infrunitos
Pia fac nos eruditos
Niti Sapientia:
*Virginum* ſalvete chori,
Quibus datum mundo mori,
Carniſque deliciis,

Vester castas nobis mentes
Sponsus amans continentes
Vestris donet meritis.
Ave dulcis *Magdalena*,
Charitate Dei plena,
Peccatorum gloria:
Toto fac pœniteamus
Corde, tecum diligamus
*Iesum* super omnia.
*Anna* salve labe carens,
Sancta Dei *Matris* parens,
Magnis fulgens meritis:
Mater præsto sis cum Nata;
Sed & Proles nos beata
Vitæ donet præmiis.
Ave Cohors Electorum,
*Angelorum & Sanctorum*
Cœtus omnis inclyte:
Vestra semper nos tutela
Christi ducet in sequela,
Et salutis tramite.
Omnes *Sancti* triumphantes
Et in Cœlis jubilantes
Perenni lætitia,
Nostra Deo præsentate
Vota, simul nos servate
Stabiles in gratia.
Omnes *Sancti*, qui regnatis
Christo juncti, quem laudatis
Cunctis procul hostibus:
Per vos nostra mancipetur,
(Vt vobiscum coronetur)
Vita Dei laudibus.
O quos nunc viator orat,
Quantùm *Deus* vos honorat!
Quanta beat gloria!
Honor Illi, lausque pura
Sit ab omni Creatura,
*Qui dat unus omnia.*

## HYMNVS RHYTHMICVS
### *ad SS. Angelos.*

LAus erumpat ex affectu,
Dum psallentes in conspectu,
Cœli stamus Civium.
Vox jucunda, laus decora,
Quando voci concanora
Puritas est cordium.
Angelorum choros laudet,
Quisquis ad eorum gaudet
Provehi consortia.
O laus digna, qua Sanctorum
Reccensetur Angelorum
Celebris victoria!
Draco victus profligatur,
Et adhærens effugatur
Inimica legio.
Exturbatus est turbator,
Præceps ruit occupator
De sublimi solio.
Sub tutela Michaëlis
Pax in terris, pax in cœlis,
Laus & jubilatio.
O quam potens hic virtute
Pro communi stans salute
Triumphat in prælio!
Hinc incentor pravitatis,
Throno pulsus claritatis
Hunc

Hunc oberrat aëra
Dolos ſtruit, virus fundit:
Angelorum ſed retundit
Æmulum cuſtodia.
Tres diſtinctæ Ierarchiæ
Trinitatis Theoriæ,
Vacant & myſterio.
Sed nec deſunt contemplantes
In conſpectu Throni ſtantes,
Noſtri miniſterio.
O quam miræ charitatis
Eſt ſupernæ Civitatis
Trina diſtributio!
Quæ nos amat & tuetur,
Vt ex nobis reſtauretur
Ejus diminutio.
Sicut inter ſunt mortales
Status plures; nec æquales
Gradus dantur gratiæ.
Sic contingit & Beatis,
Vt ſit ſummæ Deitatis
Diſpar gradus gloriæ.
Sicut lunæ nunc & ſolis,
Et ſtellarum magnæ molis
Impar fulget claritas;
Sic in illa regione,
Iuſta datur portione
Gloriæ diſparitas.
Vetus homo novitati,
Se terrenus puritati
Conformet cœleſtium.
Coæqualis his futûrus,
Etſi nondum planè purus,
Spe præſumat præmium.
Hos devote veneremur
(Vt ab ipſis adjuvemur)
Alacres obſequio.
Deo jungat nos amore,
Angelorum cum fervore,
Æmula devotio.
De ſecretis reticentes
Interim cœleſtibus,
Drigamus ſurſum mentes
Supplices cum manibus;
Vt cœleſtis tueatur
Cohæredes Curia:
Et utrimque concinatur
Iugis Deo gloria. Amen.

## HYMNVS RHYTHMICVS
### de Vita & Elogiis *S. Ioannis Baptiſtæ.*

PRæcurſorem ſummi Regis,
Et Præconem novæ legis
Ornat cœli gloria.
Sed & ortus gratioſa,
Nec non mortis pretioſa
Terris eſt memoria.
Pater ſenex novum Natum
Dandum ſtupet; dum Legatum
Audit miſſum cœlitus,
Nam ætatem & naturam
Spectans, ægrè rem futuram
Credere decrepitus.
Pater hærens hoc infirmat,

Quod atteſtans mox confirmat
Linguæ deſtitutio.
Dum non paret verbo Parens,
In ſublato fit apparens
Sermone punitio.
Præcurſore nondum nato;
Nec dum partu reſerato
Dona clarent cœlica.
Noſtro ſole tunc excluſus,
Verioris eſt perfuſus
Luce ſolis myſtica.
Prius novit diem verum,
Quam noſtrorum ſit dierum
Vſus beneficio.
Ille notus nondum natus,
Nondum naſcens eſt renatus
Meſſiæ commercio.
Alvo Deum Virgo claudit,
Clauſo clauſus hic applaudit
Ventris è cuſtodia.
Linguæ geſtus obſequuntur.
Dum pro lingua ſic loquuntur
Infantum prodigia.
Mater parit; Pater credit:
Redeunte fide, redit
Linguæ beneficium.
Eia felix partus Matris,
Quo ſoluta lingua Patris
Celebrat myſterium.
Thori fructus Matri dantur,
Et jam Matris expiantur
Sterilis opprobria.
Ortu tanti Præcurſoris
Multi timent, ſed timoris
Comes eſt lætitia.
Se de mundo ſervans mundum,
Mundè vivit intra mundum,
In ætate tenera.
Sed è mundi mox convictu
Cedens, loco, veſte, victu
O quam præfert aſpera!
Lege vitæ ſub anguſta,
Mel ſylveſtre cum locuſta,
Cibum non abhorruit.
Camelorum tectus pilis,
Per deſertum, mundo vilis;
Cœlo magnus claruit.
Quem dum replet lux ſuperna,
Veræ lucis fit lucerna;
Veri *Solis* Lucifer.
Novus præco novæ legis;
Imò novus novi Regis
Pugnaturi ſignifer.
Singulari Prophetia
Prophetarum monarchia
Sublimatur omnium.
Hi venturum, Hic præſentem,
Hi promiſſum, Hic viventem
Monſtrat orbis Dominum.
Ardens vita, verbo lucens:
Et ad veram lucem ducens,
Multa docet millia.
O præclarus mos docendi,
Vbi formam dant vivendi
Doctoris veſtigia!
Non lux quidem fuit iſte,
Sed ut daret tibi, Chriſte,
Lucis teſtimonium.

Non

Non lux erat, ſed lucerna;
Verum Chriſtus lux æterna;
Lucem creans omnium.
Dum baptizat Chriſtum foris,
Chriſtus reddit dignioris
Aquæ beneficium.
En ut ambos curat Numen,
Iſti Flamen, illi flumen
Addidit præconium.
Qui baptizat, elevatur,
Baptizatus non lavatur,
In quo nulla macula.
Aquæ lavant, quin lavantur,
Queis lavandi vires dantur,
Vi mundantis omnia.
Contemplemur omnes iſtum,
Quem putabat turba Chriſtum,
Stupens ad prodigia.
Qui cervicem non erexit,
Sed indignum ſe deſpexit
Domini corrigia.
Atteſtante palam Chriſto,
Non ſurrexit major iſto
Natus de muliere.
Seſe Chriſtus ſic excepit,
Qui de carne carnem cepit
Sine carnis opere.
O columna veritatis,
Nuſquam palpans crimina
Scribas pungit & Doctores,
Vocans legis transgreſſores,
Viperæ genimina.
Arguebat & Herodem,
Vnde vinctus ab eodem,
Sed haud victus carcere.
Fert injuſtè juſtus pœnam,
Rem deteſtans, vah, obſcœnam
Regis & adulteræ.
Inde ſævit vis Tyranni,
Sed hinc crevit laus Ioanni,
Tyranno ſupplicium.
Stultus ſervit ſapienti,
Quia juſtus in præſenti
Probatur per impium.
In natalis ſui cœna,
Capitali plecti pœna
Rex Ioannem juſſerat.
Spiculator ſaltatrici,
Læna defert Genitrici
Caput, quod petierat.
Crux deſignat ſublimari
Chriſtum, ſed hunc minorari
Capitis abſciſſio.
Mors eſt juſti pretioſa,
Quam præceſſit glorioſa
Vitæ converſatio.
Nos ad laudem tui, Chriſte,
Præcurſoris & Baptiſtæ,
Reddimus encomia.
Tu nos ab hac mortis valle
Duc ad vitam recto calle,
Per ejus veſtigia. Amen.

## HYMNVS RHYTHMICVS de S. Petro Apoſtolo,

*Vitam & elogia ejus breviter complectens.*

PEtri laudes exequamur:
Ad quas *Petra* provocamur
*Baſis* & memoriâ.
Laus Auctori cedat mundi;
Primus Paſtor in Secundi
Celebretur gloria.
*Petrus* ſancti fax Amoris,
Lux doctrinæ, dux fervoris,
Norma ſapientiæ.
Sed exemplar & Timoris,
Factus lapſum poſt erroris,
Forma pœnitentiæ.
Hunc piſcantem Piſcatoris
Ad capturæ dignioris
Opus traxit gratia.
Nam qui jubet ſic piſcari,
Piſces vitæ vult ſervari,
Quos prehendunt retia.
*Petrus* Chriſti ſe vocantis,
Nulla tamen tunc patrantis
Signa vel prodigia:
Voci cedit, verbo credit,
Sequi juſſus mox obedit,
Inſequens veſtigia.
Vanis præfert veritatem,
Linquit rete, linquit ratem,
Quin relinquit omnia.
O beate Bar-Iona
Cui Chriſtus cœli bona
Spondet, & ſubſellia!
Pede calcat fluctus maris,
Sed nutantem ſalutaris
Regit illum dextera.
Fidem quatit ſi tempeſtas,
Tua, Chriſte, mox poteſtas
Fac tranquillet æquora.
Mota Chriſti quæſtione,
Brevi claudit ſub ſermone
Fide neceſſariam.
Hunc perſonam dicit unam:
Sed nec tacet opportunam
Naturæ diſtantiam.
Carni ſcire quod negatum,
Hoc cœleſti revelatum
Pandit magiſterio.
Spiritalis hinc ſtructura
Architecti ſurgens curâ,
*Petri* ſtat imperio.
Poteſtate nam miranda,
Ligas hic, quæ ſunt liganda;
Rata ſunt quæ ſolveris.
Claves tibi Chriſtus dedit,
Quibus cœli porta cedit,
Et tremendas Inferis.
Transformantis ſe Meſſiæ,
Moyſis, necnon Heliæ
Frueris colloquio.
Hic manere ſi fors datum,
Tali ſorte te beatum,
Cenſes & conſortio.
Sed quid erit majeſtatem,
Et perenni Deitatem
Contemplari gloria?
Iunctis ubi tot Beatis,
Dies una claritatis

Melior quam millia?
*Petrus* Christo salvatori
Fidus comes, optat mori
Pariter cum Domino.
Zelus calcar est Amoris,
Sed & casus sit Timoris
Iugis admonitio.
Christus casum mox futurum
Sciens pandit, ne securum
Sterneret præsumptio.
Sed prostratum Patientis,
Anxiumque Resurgentis
Restauravit visio.
Quod negando ter peccavit,
Simplex Amor expiavit,
Trinaque confessio.
Qui sequuti delinquentem,
Quis det sequi pœnitentem
Simili cordolio?
Christus carum Petro gregem
Commissurus, prius legem
Charitatis ponderat.
Amat *Petrus*, & amatur;
Sed rogatus tremens fatur:
Cautum casus fecerat.
Auro carens & argento
Coruscat miraculis:
A nervorum sub momento
Claudum solvit vinculis.
Paralysi dissolutus
Æneas erigitur:
Petrum præsens Dei virtus
Ad votum prosequitur.
Accersitus ad Tabitæ
Funus, prece fusâ, vitæ
Reparat officia.

Vmbrâ sanat hic languentes,
Morbos pellit non cedentes
Medici peritiâ.
Sacri gregis curam gerit,
Defraudantes gravi ferit
Conjuges supplicio.
Fraudes odit & fallaces:
Hinc tam gravis in mendaces
Dei sævit ultio.
Vinctum tenet hunc Herodes;
Sed frustratur; dum custodes
Adhibet præsidio.
Vinclis ruptis relaxatur,
Et securus spatiatur
Angeli subsidio.
*Petrum* Simon magus odit;
Magum Simon Petrus prodit,
Præsidentem mox explodit,
Satanæ negotio.
Dum volare Magus quærit,
Gravi ruens lapsu perit;
Sic divina justè ferit
Obstinatos ultio.
Nero fremit furibundus;
Malus luget impium;
Nero cujus Vrbs ac Mundus
Horruit imperium.
Inde Petro crux paratur
A ministris scelerum.
Crucifigi se testatur
Velle Christus iterum.

Cru-

Crucem videns præparari,
Suo gaudet conformari,
Magiſtro diſcipulus,
Sed eodem ſitu lignum
Haud ſubiri cenſus dignum,
Cælum ſpectat pedibus.
Ergò Chriſtum ſequens, Cruce
Scandis Cœlum; quo te Duce
Nobis detur aditus.
Eja portas Gregi pande,
Memor iſtud Tibi grande
Munus datum cœlitus.
Paſtoris noſtri meritis,
Ac prece ſalutiferâ,
Nos à peccati debitis
Æterne *Paſtor* libera.
Amen.

## HYMNUS
### *In laudem* S. Laurentii *Martyris.*

LAureato per agonem
Laudis geſtit mens ſermonem
Promere *Laurentio.*
O ſi puras ex amore
Corde laudes dem & ore
Martyrum delitio!
Accuſatus non negavit,
Et ardores non expavit
Ardens Chriſti charitas.
Sic nec igne depravata,
Sed fornace comprobata
Fulget auri puritas.
Sicut chorda muſicorum
Tenſa ſonum dat canorum
Plectri miniſterio;
Sic in cheli tormentorum
Melos Chriſti confeſſorum
Dedit hujus tenſio.
Tortor vide, quali fide
Stat invictus inter ictus,
Minas & incendia.
Spes interna, vis ſuperna
Conſolantur, & hortantur
Virum de conſtantia.
Nam theſauros dum requiris,
Per tormenta non acquiris,
Tibi; ſed Laurentio.
Hos in Chriſto coacervat,
Cujus pugnam Chriſtus ſervat
Triumphantis præmio.
Neſcit Sancti nox obſcurum,
Vt in pœnis quid impurum
Fide tractet dubia.
Neque cæcis lumen daret;
Si non ei radiaret
Numinis præſentia,
Fidei confeſſio
Lucet in Laurentio.
Non ponit ſub modio,
Statuens in medio
Lumen coram omnibus.
Iuvat Dei famulum
Crucis ſuæ bajulum,
Aſſum quaſi ferculum,
Fieri ſpectaculum
Angelis, Hominibus.

Non abhorret prunis volvi,
Qui de carne cupit ſolvi,
Et cum Chriſto vivere.
Neque timet occidentes
Corpus, ſed non prævalentes
Animam perimere.
Sicut vaſa figulorum
Probat fornax, & eorum
Solidat ſubſtantiam,
Sic & ignis hunc aſſatum,
Teſtem cœlis comprobatum
Reddit per conſtantiam.
Nam cum vetus corrumpatur,
Alter homo ſolidatur
Veteris exitio.
Vnde nimis confortatus
Eſt Athletæ principatus
In Dei ſervitio.
Hunc ardorem factum foris
Rorem putat vis amoris,
Et zelus juſtitiæ.
Ignis urens, non comburens
Vincit prunas, quas adunas
O miniſter impie!
Parum ſapis vim ſinapis,
Si non tangis, vel non frangis.
Sed & fragrat; quando flagrat
Thus injectum ignibus.
Sic arctatus, & aſſatus,
Sub ardore, ſub labore,
Dat odorem pleniorem
Martyr de virtutibus.
O Laurenti laute nimis,
Rege victo Rex ſublimis;
Chriſti potens gratia:
Regis Regum fortis miles,
Qui duxiſti pœnas viles,
Certans pro juſtitia:
Qui tot mala deviciſti,
Contemplando bona Chriſti,
Et æterna præmia,
Fac nos malis eluctantes,
Demum cœlo jubilantes
Tecum frui gloria.

HY-

## HYMNUS COMMUNIS

*In festo cujuscunque* Sancti.

LVx illuxit triumphalis,
In qua vitæ temporalis
Iam decurso stadio,
Stolâ primâ decoratur;
Et secundam præstolatur
*Sanctus* N. cum gaudio.
Hujus fidem, gesta, mores,
Et pro Christo tot labores
Digne decet recoli.
Vt qui vita, verbis, signis,
Castus, pius, & insignis,
Factus est lux seculi.
Præsens illi vita vilis,
Ad superna mens sublimis;
Zelat pro justitia.
Blandimentis, aut tormentis
Non evertit statum mentis
Dolus aut sævitia.
Hic contempsit mundi flores;
Pompas, opes, & honores
Arbitrans ut stercora.
Mundi calcans hoc desertum,
Non cucurrit in incertum,
Viâ pergens regia
Non loricam, ensem, scutum:
Verum fide cor imbutum
In conflictum protulit.
Rarus sermo, durus victus,
Parcus somnus; his invictus
Armis hostem domuit.
O festiva dies ista,
Qua te felix Agonista.
Coronavit Dominus!
Finis fuit in agone,
Sed honoris & coronæ
Nullus erit terminus.
Mole carnis liberatis,
Et à Christo decoratis
Regni diademate.
Nunc adeptus quod quærebas,
Clarè vides, quod videbas
Prius in ænigmate.
Luctus, labor & certamen,
Transierunt; sed solamen,
Requies & præmia,
Quæ tunc à te Iesu Christe,
Tuo dantur Agonistæ,
Finis erunt nescia.
Sors mutata jam doloris;
Vrbs æterni nam decoris
Nil admittit asperum.
Nunc illuxit, ô germane
Dei cultor, illud mane
Quod non habet vesperum.
Invenisti fidum ducem,
Qui te duxit ad hanc lucem,
Dei Patris Vnicum,
Hunc dum sequi gestis purè,

Non

Non aberras, ſed ſecurè
Iter carpis cœlicum.
In hac valle lacrymarum,
Sicut cervus ad aquarum
Fontes, anhelaveras:
Nunc torrente voluptatis,
Domo fruens ubertatis,
Affatim te ſatias.
Adventanti gratulatur,
Cum concive gloriatur
Angelorum Curia.
Gaude felix N. & exulta,
Quia merces tua multa,
Et immenſa gloria.
Inter cæli Senatores
Iam locatus, fac exores
Chriſtum mundi Iudicem:
Vt quam ſontes, heu, timemus
Te Patrono declinemus
Iram Dei vindicem.
Culpas lava, carnem frena:
Fac exortes omni pœna,
Precum efficacia.
Vt in Chriſto vera Vite
Radicati, veræ vitæ
Capiamus præmia.
Amen.

FINIS SECT. II.





ILLVSTRISSIMIS
GRATIÆ PRÆCONIBVS,
VIVIS POENITENTIÆ
SPECVLIS,

PECCATORVM PATRONIS:
DAVIDI REGI & PROPHETÆ,
Viro ſecundum cor Dei;

Sed tamen Homini; qui cecidit, ut caſu ſuo nos cautos redderet.

Cujus (ô magna Dei pietas!) unica vox, ſed ab imo profecta corde, meruit indulgentiam.

Apostolici quoque Coetvs Vertici
PETRO BAR-IONÆ,

Coeli Clavigero, Ecclesiæ Basi,
Ovivm Pastori:

Sed qui & ipſe permiſſus eſt labi, ut lapſis diſceret compati:

Qui immemor ſui; & deſertor Domini, ſed mox reſipiſcens, flevit amarè.

Tam conſtans Ejvs, quem negavit, Amor fuit, tantum unus Chriſti reſpectus valuit.

TIBI quoque MARIÆ PECCATRICI
Quondam famosæ,

Sed nunc AMICÆ, imo SPONSÆ formosæ:
cui dimissa sunt peccata multa,

QVIA DILEXISTI MVLTVM.

O efficax OCVLORVM imber!

PEDES rigat SALVATORIS,
Et sordes abluit criminis.

NEC TV HIS SEJVNGENDVS ES
BEATE LATRO,

Cui CRVX Compendium, Scala PARADISI
fuit. O ter felix LATRO, qui
REGEM agnoscis,

Quem Crucis & ignominiæ consortem vides,
REGNUM,

Et ecce, mox eodem die voti compos regni, &
Gloriæ consors factus es.

O POENITENTIVM EXEMPLA!
O PECCATORVM SOLATIA!

Qui sequuti sumus PECCANTES,
Sequamur POENITENTES,

Et sequemur æternum cum Christo
REGNANTES.

SE-

# SECTIO III.

## De Pœnitentia ſeu converſione Peccatoris, & Exercitiis huc ſpectantibus.

## PRO FERIA TERTIA.

### CAP. I.

### *Colloquium Chriſti & Hominis de modo agendæ Pœnitentiæ.*

#### §. 1. *Deploratio ſtatus & miſeriæ hominis peccatoris.*

HOMO.

INfelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? ut quid vivo diutius, ut quid etiam terram occupo; ego lignum aridum & infrugiferum; ego ſemper ingratus, & injurius in Deum meum; dum non niſi peccata peccatis accumulo, & ſic theſaurizo mihi iram in die iræ, & juſti judicii Dei? Heu ſcio & nimis experior, quia non habitat in carne mea bonum; & corpus quod corrumpitur, aggravat animam. Facio igitur malum, & pecco quotidie; &, quod gravius eſt, rarò aut nunquam recogito, quam grave ſit, quod delinquo, nec ſtudeo condignis lacrymis & gemitibus placare mihi faciem Dei creatoris mei, quem toties ad iram provoco.

Heu quam multa habeo quæ defleam, cum nihil ſit, unde merito redeam! Tenebræ cordis, & lubrica conſcientia, caſus in vitia, & gratiæ jactura, tot laquei & peccandi pericula, quid niſi flere & gemere movent? Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? Et plorabo die ac nocte, damna temporis præteriti, & pericula futuri; & mala animæ meæ, quæ multiplicata ſunt ſuper numerum. Ah Domine Deus meus; quid unquam fiet de me, cum deficiam quotidie, & non deſinam offendere te? Quando con-

convalescam de infirmitate mea? Quando resurgam, qui dejectus sum in limo profundi! putas adhuc spes esse poterit resurgendi? putasne mortuus homo rursum vivet?

En de profundis clamo ad te Domine; O exaudi vocem meam: Non est mihi spes de me; Et utinam firmior sit in te. Desperatio enim mihi ingeritur valida, quia infirmitas mea indies crescit ex culpa. Et si dixero, nunc incipiam; tempus est jam de somno surgere; tempus enim nunc acceptabile est, & dies salutis; statim adest peccatum præ foribus quasi jugum grave, & sicut talentum plumbi deprimens collum meum: & erigitur adversum me inimicus meus, & consuetudo mali quasi victum, & vinctum trahit me compedibus suis.

Vide Domine afflictionem meam, erue me à circumdantibus me, quia confortatus est timor eorum super me. Periit enim consilium à me, & fortitudo mea defecit. Confractum est brachium meum, & gladius meus salvare me non poterit. Tu solus es qui mihi ad refugium relictus es; sed quem ego, heu, nimis sæpè reliqui; unde & meritò timeo relinqui, imò jam vereor, ne projectus sim à facie oculorum tuorum. Nam vultus tuus super facientes mala, ut perdas de terra memoriam eorum. Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.

## §. 2. *Redargutio & confusio Peccatoris.*

Christus. Audivi gemitus tuos, ô homo, & clamor cordis tui pervenit ad aures meas: nam juxta sum, his qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu salvare paratus sum. Verum & tu paulisper audi justas querelas meas. Ego quidem calamum quassatum non contero, nec linum fumigans extinguo: meum enim non est perdere quemquam ex his quos dedit mihi Pater meus. Sed tu ipse vide quam merito contra te exardesceret sicut ignis ira mea. Ego condidi te ad imaginem & similitudinem meam, & sanguine meo redemi te, prius mancipium Satanæ, ut servires mihi. Verumtamen tu servire me fecisti in peccatis tuis, præbuisti mihi labo-

laborem in iniquitatibus tuis. Reduc in memoriam; & judicemur ſimul. Narra, ſi qud habes, ut juſtificeris.

Nonne ego ſum pater tuus, qui poſſedi te, & feci, & creavi te? Tu vero Patrem qui te genuit dereliquiſti, & oblitus es Dei creatoris tui. Si Pater ego ſum, ubi eſt honor meus? Et ſi Dominus ego ſum, ubi eſt timor meus? Ecce Filium te mihi enutrivi & exaltavi, tu autem ſprevisti me. Cur, qui in domo Patris tui poteras enutriri croceis, & veſtiri duplicibus, maluiſti abire in regionem longinquam, adhærere alienigenis, amplexari ſtercora, & nudus fame ac frigore tabeſcere? quid feci tibi, aut quid moleſtus fui, ut deſereres me? Quare me dereliquiſti fontem aquæ vivæ, & fodiſti tibi ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas?

Animam tuam mihi in cariſſimam ſponſam elegeram; tu autem maluiſti poſt alios amatores ire. Ego viam rectam & planam monſtrabam tibi; nam ſum ipſa via, veritas, & vita. Vt quid ergo laſſatus es in via iniquitatis, & ambulaſti vias difficiles, in quibus non niſi contritio & infelicitas, & viam pacis noluiſti cognoſcere?

Ego legem vitæ & diſciplinæ dederam tibi, ut ſervando mandata mea, oſtenderes quod diligeres me, & vitam haberes; Tu vero odiſti diſciplinam meam, & ſermones meos projeciſti retrorſum. O quoties vocavi ego, & renuiſti! quoties extendi manum meam, & non aſpexiſti; & ſpreviſti omne conſilium meum! Nonne jugum meum ſuave, & onus meum leve? ut tu potius ires emere tibi quinque juga boum, & abires poſt concupiſcentias cordis tui, quæ mergunt in interitum & perditionem? Fili hominis uſquequò gravi eorde? ut quid diligis vanitatem & quæris mendacium?

HOMO. Vere ſcio quod ita ſit, & quod non juſtificetur homo compoſitus Deo. Si juſtificare me voluero, veritas condemnabit me; Si innocentem aſſeruero, pravum me comprobabis. Si voluero contendere tecum, non potero tibi unum reſpondere pro mille. Peccavi. Quid faciam tibi ô cuſtos hominum? Ecce iniquitatem meam ego cognoſco, & factus ſum mihimetipſi gravis. Cur non tollis peccatum meum? nam ſicut onus grave gravatæ ſunt ſu-

per me iniquitates meæ. Fateor, iram merui, non indulgentiam. Vnde si ejicis meà facie tua, juste facis. Sed si miserum & indignum vel inter mercenarios recipis, misericorditer facis. O si superexaltet misericordia judicium, quia ipsa est super omnia opera tua.

Ecce miser ego, peregrinus & exul à cœlesti Ierusalem descendens incidi in latrones, & exspoliatus tunica immortalitatis, & multis plagis acceptis, semivivus relictus sum; & jam putruerunt cicatriees meæ à facie insipientiæ meæ, & non est sanitas in carne mea. Si tu, me neglecto, præterieris, quis miserebitur mei, aut quis alligabit vulnera mea? Si tu non infuderis vinum consolationis, & misericordiæ oleum; quis idoneam medicinam conficiet? si denique denarium, id est, salutis pretium tu non persolveris; quis ad hoc sufficiet?

## §. 3. *Pœnitentiæ necessitas, & Excitatio Peccatoris.*

Christvs. Animæquior esto, ô homo, & noli timere. Perditio tua ex te tantummodo, ex me auxilium tuum. Ego sum Samaritanus, verus ille Medicus, qui ad hoc in mundum veni, ut mederer contritis corde. Ego qui languores tuos ipse portavi; imò qui vulneribus tuis ex sanguine meo remedium præparavi. Nolo enim mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat: ideoque veni quærere, & salvum facere quod perierat. Non veni vocare justos, sed peccatores. Neque enim opus est benè habentibus medico, sed male habentibus. Momento vocis meæ, qua invitavi ad me omnes peccatores terræ, dicens; Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.

Veni ergo & tu, & revertere per aliam viam in regionem cœlestem, quam monstravi peccatoribus, ut ambularent in ea. Via autem hæc est, Pœnitentia. Si ergo vis vitam; Diverte à *malo* & fac *bonum*, memor esto unde excideris, & pœnitentiam agens prima opera fac. Redi prævaricator ad cor, & vide quia amarum est reliquisse Dominum Deum Creatorem tuum. Depone omnem malitiam; abjice opera tenebrarum; fac fructus dignos pœnitentiæ; abnega impietatem & secularia desideria. Atque deinceps

sobriè,

ſobriè, juſtè & piè vive in hoc ſeculo. Hæc eſt via, quæ ducit ad vitam, & alia non erit præter eam.

Homo. O quam dulcia faucibus meis hæc eloquia tua Domine! ſuper mel & favum ori meo. Iam utique ſecundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ lætificaverunt animam meam. O fidelis ſermo & omni acceptione dignus! quia Chriſtus venit in hunc mundum peccatores ſalvos facere, quorum primus ego ſum. Iam ergo memor eſto verbi tui, in quo mihi ſpem dediſti: Recipe filium prodigum, & profugum à facie tua; & nunc revertentem ad dulciſſimum Patrem ſuum, brachiis dilectionis amplectere; ne projicias me à facie tua, & dimitte omne malum ſervo tuo, & ne deleas de libro viventium nomen meum.

## §. 4. *Incitatio peccatoris ad maturandam pœnitentiam.*

Christvs. Ego ſum, ego ipſe ſum, qui deleo iniquitates tuas, propter me; & peccatorum tuorum non recordabor. Ego qui juſtifico impium, dimittens ei omnia delicta, propter nomen meum: nam & miſereri potius eligo, quam iraſci, & parcere malo, quam punire. Quid ergo times? quid trepidas ad ſinum tantæ pietatis accedere? paratior ſum ad indulgendum, quam tu ad pœnitendum.

Sed vide, ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Multa hic ſunt moræ & dilationis incommoda. Nonne dum æger es, non differs curam valetudinis, ſed mox accerſis medicum, & principiis obviandum cenſes, ne fortè fruſtra paretur medicina, poſtquam morbus per longiorem moram invaluit.

Prudenter; ſed cur idem non facis, cum animus tuus æger eſt! tunc certè multo periculoſius laboras, quam ſi corpus, tuum, & intima viſcera peſtis, aut veneni vis pervaſiſſet. Quid ergo ſtertis, quid moraris? ſurge, propera, & convertere ad Deum ſalvatorum tuum: ne quando ut leo rapiat animam tuam, & non ſit qui redimat, neque qui ſalvum faciat. Memento creatoris tui in diebus juventutis tuæ: & cave ne aſſueſcas cuicunque peccato. Nihil enim fortius hominem ligat, quam mala conſuetudo. Vt difficile eſt,

naturam expellere, ſic malam conſuetudiuem, quæ eſt quaſi altera natura. An verò mundo & carni florem, at fecem debes mihi, qui tibi dedi omnia; nec vilia, ſed optima: & tui cauſa fui in laboribus à juventute mea?

HOMO. Durus eſt multis hic ſermo Domine: nec poſſunt eum capere. Vnde iſtæ eorum voces: Venite & fruamur bonis, quæ ſunt, & utamur creatura tanquam in juventute celeriter. Non prætereat nos flos temporis. Coronemus nos roſis, antequam marceſcant. Nec deſunt inter illos, qui longitudinem dierum ſibi promittunt; & interim ducunt in bonis dies ſuos, quaſi in fine ſat tempeſtivum ſit, recogitare annos præteritos in amaritudine animæ ſuæ; & tunc demum rogare te, ut delicta juventutis & ignorantias eorum non memineris. Quaſi juſtum hoc ſit, ubi abundavit delictum, ſuperabundet & gratia. Et hæc quidem dicunt inſipientes in corde ſuo; cujus rei vita & ipſa opera teſtimonium perhibent.

## §. 5. *Pœnitentia non differenda ſpe longioris vitæ.*

CHRISTVS. Scio, quia ſtultorum infinitus eſt numerus; ſed tu, noli æmulari in malignantibus; & ſi te lactaverint peccatores, ne acquieſcas eis. Ne ambules cum eis, prohibe pedem à ſemitis eorum. Nam cum irruerit repentina calamitas, & interitus quaſi tempeſtas ingruerit: quando ſuper eos venerit tribulatio & anguſtia, tunc invocabunt me, & non exaudiam; eò quod deſpexerint omne conſilium meum; & increpationes meas neglexerint. Audi quiſquis ſpe longioris vitæ differs meliorem: Stulte, quid ſi hac nocte, quid ſi hac hora, repetam à te animam tuam, quo putas, infelix ibit? ô quot millia hominum deluſit iſta ſpes, aut magis ſtulta præſumptio! at nunc in inferno poſiti ſunt, mors depaſcit eos; & hoc maxime torquet illos, quia neglexerunt operari bona, dum tempus haberent. nimirum ob ſpem incertam, certum ſalutis remedium neglexerunt, nec tam voluerunt deſerere, quam differre pœnitentiam. Sed dilatio iſta perditio fuit: præciſa eſt enim velut à texente vita eorum, dum adhuc ordiri viderentur: mortui ſunt,

ſunt,antequam ſe mori ſcirent;& qualis eorum in extremis pœnitentia fuerit,tu ipſe collige. hoc ſcilicet, illos maximè tunc pœnituit,ac etiamnum, ſed fruſtra pœnitet,quod pœnitentiam tempore opportuno neglexerint,& pœnas æternas paucis horis, quod facilè poterant, non redemerint.

Vtinam tu ſaperes damno alieno, & cautior fieres in re tam ardua. Promiſi ego quidem veniam pœnitenti, ſed vitam non promiſi in craſtinum differenti. Hodie ergo ſi vocem meam audieris, noli obdurare cor tuum; neſcis enim quando veniam tibi: quid ſi ut fur in nocte, & hora, qua minimè putabis? vigila itaque, & omni hora, paratus eſto.

Ecce, quid eſt vita tua, niſi vapor ad modicum parens? quid corpus mille caſibus, miſeriis,& periculis obnoxium? quod ventus quandoque & levis febricula, aut caſus aliquis ſubitus in momento proſternit, & huic tam fragilli fulcro tu audes inniti & fidere?

Nonne ſtultam iſtam fiduciam ſatis arguunt tot obvia quotidie mortalitatis exempla; quæ,ſine diſcrimine ætatis, ſexus, conditionis, ſed non ſine certo providentiæ meæ conſilio,frequenter ingeruntur oculis tuis,ut diſcas,quam inanes ſint hominum ſpes, quam fallaces cogitationes; & memineris, accidere tibi poſſe, quod cuiquam potuit. & felix, & ſapiens eſt, pui ex alieno malo emendat ſuum.

HOMO. Iuſtus es Domine, & rectum judicium tuum; ſed parce mihi, ſi loquar ad Dominum meum,ego pulvis & cinis. Nunquid voluntatis tuæ eſt mors impii? nonne miſerationes tuæ ſuper omnia opera tua? & cum iratus fueris, miſericordiæ recordaberis? Nonne tu dixiſti; Nolo mortem peccatoris? &, impietas impii non nocebit ei, in quacunque tandem die converſus fuerit ab impietate ſua? An non ergò pœnitendi tempus erit,quouſque eſt vivendi?

## §. 6. *Non differenda Pœnitentia intuitu divinæ miſericordiæ.*

CHRISTVS. Nimis inſipiens es, ô homo, quiſquis tibi blandiris ſpe miſericordiæ, immemor juſtitiæ meæ: ideone tu malus eris quia ego bonus ſum?

An ideo miſericors & facilis ad veniam prædicor, ut tu pec-

pecces ſecurius, & liberius ad iram me provoces, & tandem, cum me pro libitu non ſaturaſti opprobriis, nihilominus miſericordiam meam tibi fidenter promittas? Fateor, magna eſt miſericordia mea erga peccatores, dum tempus eſt miſerendi: ſed tu, qui toties à me per internas inſpirationes, toties per præcones verbi mei monitus es, at ſemper reſtitiſti ſpiritui meo, & inſtar aſpidis ſurdæ, & obturantis aures ſuas, non exaudiſti vocem meam, quomodo miſericordiam meam in fine ſperare audes, qui ſecundum duritiam & impœnitens cor tuum theſaurizas tibi iram in die iræ?

Eſt potius cur timeas, ne fortè ob contemptum miſericordiæ meæ ultrò toties oblatæ, tradaris in reprobum ſenſum, & deinceps totus abeas poſt deſideria cordis tui; & ita cum in profundum veneris, contemnas: adeoque tandem indignus miſericordia ſoli juſtitiæ reſerveris. hac enim merito ultione percutitur peccator, ut moriens obliviſcatur ſui, qui vivus & ſanus oblitus eſt mei.

Ne ergo dicas, Miſeratio Domini magna eſt, multitudinis peccatorum meorum miſerebitur; ut enim miſericordia, ſic & ira ab illo citò proximant, & in peccatores reſpicit ira illius. Tu potius ambula dum lucem habes, ne tenebræ te fortè comprehendant, quodcunque poteſt manus tua, inſtanter operare. Neſcis, quid olim facies, aut poſſis, cum defecerit virtus tua. Nunc adoleſcentior corrige viam tuam, in cuſtodiendo ſermones meos. Ecce nunc tempus acceptabile, nunc dies ſalutis, ſi hos negligis, nimis temerè aliud tibi ſpatium Pœnitentiæ polliceris. Sera Pœnitentia rarò vera: non tam enim deſeruntur peccata, quam deſerunt, quia peccandi vires deficiunt; & mirum valde eſt, quod rei tam incertæ & dubiæ audeas ſalutem tuam committere, qui alibi certiſſima quæque ſollicitè perquiris. Nunc offero tibi gratiam meam, quæ repudiata olim forſan juſtè negabitur.

O ſi ſcires quam periculoſum & noxium ſit, in vacuum gratiam meam recipere, & vocantem me repellere, anhelares ad me, ſicut cervus ad fontes aquarum: ſatageres, ut per bona opera certam vocationem tuam faceres: age

nunc ergo, quod tunc actum voles, cum plus agere non poteris, & non egisse, cum poteras, vehementer dolebis; sed nec residuum amplius dolori remedium invenies. Quæ seminaverit homo, hæc & metet. hæc vita est tempus sementis, in morte tempus messis aderit; si seminaveris in carne tua corruptionem, de carne metes corruptionem. Tu itaque nunc semina in lacrimis, quod tunc in exultatione metas.

Intelligite hæc, qui obliviscimini Deum; intelligite, ne quando rapiat, & non sit qui eripiat.

Ecce ego dimisi nonaginta novem oves in deserto, & te unam errantem quæsivi: & jam velut pastor bonus paratus sum tollere te in humeros meos, ut reducam te gaudens in ovile meum, noli diutius defraudare me desiderio meo, & Angelos meos gaudio, quo gaudent super uno peccatore pœnitentiam agente.

HOMO. Verè erravi sicut ovis quæ periit; sed tu require servum tuum Domine, qui venisti quærere & salvum facere quod perierat. Tibi soli peccavi & malum coram te feci; sed en occasionem illustrandæ gloriæ tuæ, si juxta promissiones tuas, misero & humili præstes misericordiam tuam: & vincas, cum judicaris, sinistra hominum judicia, qai de te non sentiunt in in bonitate; sed in vindicandis hominum delictis rigidum valdè & immitem judicant. Ego vero cònscius clementiæ, & bonitatis tuæ revertar ad te, ut filius prodigus ad Patrem misericordiarum. Ne projicias me à facie tua.

## §. 7. *Examen Conscientiæ, primo dispositio ad Contritionem & Confessionem.*

CHRISTVS. Revertere, fili mi, quid foris vesceris siliquis porcorum, cui apud me pasci licet delitiis filiorum? Revertere in toto corde tuo, & ego recipiam te in amplexus meos. Sed ecce modum: Recogita inprimis omnes annos & dies in peccatis actos in amaritudine animæ tuæ; & seriò teipsum examina; diligenter omnes conscientiæ latebras excute. Si obiter tantum & perfunctorie hoc egeris, multa te effugient: pravum enim & inscrutabile est cor homi-

hominis, & quis cognoſcet illud? Nihil difficilius, quam Nosse Seipsvm : ſed nec quidquam utilius. Vanum autem eſt, ſcire omnia, ſi teipſum neſcias. Morbum ſuum noſſe, ſanitatis initium eſt.

Homo. In multis offendimus omnes. & tu quidem Domine probaſti me & cognoviſti me, & omnes greſſus meos dinumeraſti; quia omnia nuda & aperta ſunt oculis tuis; tu ſcis optimè quid ſit in homine, & intelligis cogitationes meas de longe; Sed delicta quis noſtrûm intelligit? ab occultis meis munda me Domine. vereor enim omnia opera mea, ſciens, quod non parcas delinquenti. multiplicatæ ſunt iniquitates meæ, ſuper capillos capitis mei; & non potui, ut viderem. Sed tu, ô lux vera, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc muudum, illumina tenebras mentis meæ, ut videam, ubi declinaverim à mandatis tuis; & rurſus dirigar in viam rectam. Reſponde mihi, quantas habeo iniquitates & peccata.

## §. 8. *Contritio, prima pars Pœnitentiæ.*

Christvs. Facilè reſpondebit tibi conſcientia tua, niſi fortè cauteriatam aut obduratam habueris. interroga illam ſeriò, non ſilebit. Nonnè ſæpius non rogata angit & arguit, & ſecreto verbere flagellat peccati reum; Si quæ tamen poſt diligens examen non occurrunt memoriæ, illa meæ committe miſericordiæ: nec te ſcrupulis fatiga: volui enim ego hoc Pœnitentiæ ſacramentum tibi potius eſſe ad ſolatium quam tormentum. Attamen amor ſui facit non rarò, ut declinet homo cor ſuum in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis. Tu verò in teipſum fungere partibus Rei, Accuſatoris, & Iudicis, omni affectu ſepoſito; cumque te nocentem deprehenderis, non parcas tibi; ſed ſeverius teipſum coargue, & dole ex intimo corde, quod offenderis & contempſeris me Deum Creatorem & Salvatorem tuum, quem ſummo Amore, utpote ſuper omnia bonum, complecti debueras.

Cogita, quantopere ob rei viliſſimæ jacturam ſubinde doleas & plores: & non doles, cum feciſti detrimentum animæ tuæ, & amiſiſti me, ſummum Bonum tuum? Dominum

minum me fateris, ſed ubi eſt Timor meus? Patrem vocas me, & ubi eſt Amor meus? Quoties ego Tibi ſecreto locutus ad cor, dixi, imo dixit tibi propria conſcientia tua; Perverſa eſt via tua, non hac itur in cælum, hæc eſt via lata, quæ ducit in perditionem, non hac iverunt, qui Deo placuerunt. Vſquequò tu diliges vanitatem & quæres mendacium? ſed tu projeciſti nihilominus ſermones meos retrorſum; & ecce adhuc ego ſto ad oſtium & pulſo, & vix admittor.

HOMO. Non intres in judicium cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis Vivens. Memento, quæſo Domine, quod ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me, & cum nihil oderis eorum, quæ feciſti, cito anticipent me miſericordiæ tuæ, quia pauper factus ſum nimis.

## §. 9. *Modus excitandi in ſe Contritionem ſeu dolorem de peccatis.*

CHRISTVS. Memento ô homo, quæ fecerim tibi. quid enim habes quod non accepiſti? & vide quia malum & amarum eſt, dereliquiſſe te Dominum Creatorem tuum & tam ingratum & injurium eſſe ſummo benefactori tuo.

Ego CREAVI Te ad imaginem & ſimilitudinem meam, & ſignavi ſuper te lumen vultus mei, ut agnoſceres & laudares me Creatorem tuum, & conſtitui te ſuper opera manuum mearum. Sed tu, cum in honore eſſes, non intellexiſti; comparatus es jumentis inſipientibus, & factus es ſicut equus & mulus quibus non eſt intellectus.

Sed & ego hactenus tam paterne ac provide CONSERVAVI te, & fovi te, ſicut aquila provocans ad volandum pullos ſuos, & ſuper eos volitans. ego vires & valetudinem, ego in tot periculis & adverſis ſalutem præſtiti, ego victui neceſſaria, & alia innumera beneficia tribui: tu vero quoties ipſis donis & beneficiis meis inſolentior factus, his in mei contumeliam abuſus es; dum incraſſatus, & impinguatus dereliquiſti Deum factorem tuum?

Et ſi hæc parva videntur, recole multo majora. Cum per-

perditus esses Satanæ mancipium, & æternæ mortis debitor, ego tui caussa de cœlo veni, & Homo Factus sum, propter te servi formam accepi, cum essem Dominus omnium: tot labores & dolores sustinui, & Redemi te pretio magno, non corruptibilibus auro vel argento, aut gemmis pretiosis, sed sanguine meo, ut glorificares & portares me in corde, & corpore tuo, & quid debui facere vineæ meæ, & non feci?

Sed quid retribuisti mihi, pro his omnibus, quæ retribui tibi? nonne mala pro bonis, & odium pro dilectione mea? exspectavi, ut faceres uvas, & ecce labruscas. Vendidisti animam tuam sine pretio, cujus pretium est Sangvis meus. Nam quid sunt isthæc omnia, ob quæ tam facile & sæpe perdis animam tuam, & prodigis ac vilipendis sanguinem meum, quid, nisi fumus & umbra? vanitas? aut turpis lucri cupiditas? hæc omnia Apostolus meus, cæterique amici mei arbitrati sunt velut stercora, ut me lucrifacerent. Tu verò tanti ea facis, ut sæpe me malis offendere, quam hominem, æterna bona & gaudia perdere, quam caduca; & mandata mea potius, quam mundi judicia contemnere.

Et quid prodest tibi, si universum mundum lucreris, animæ vero tuæ detrimentum patiaris? Hæccine reddis mihi, homo stulte & insipiens?

Homo. Quis stabit ad loquendum tibi, aut respondebit unum pro mille? agnosco, quia tu es Deus longanimis, & patiens, & multæ misericordiæ, qui misereris omnium, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. ô quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? quia non custodivi legem tuam, in vanum accepi animam meam, pro qua tu dilectam animam tuam dedisti in mortem. Quid dicam tibi, ô immensa bonitas? peccavi, sed parce mihi, & noli me condemnare, qui pro me damnari voluisti.

Christus. Ego dilexi te in charitate perpetua, & te vicissim ad amorem mei tam suaviter, & tantis præmiis invitavi: tu vero cucurristi velut adultera post amatores multos; & ut esses amicus mundi, mihi inimicus fieri non horruisti. Dereliquisti me, fontem aquæ vivæ, & fodisti

tibi ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas, cum poſſes haurire aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Maluiſti, inquam, hoſtem ſequi, qui obſequium ſibi præſtitum, & brevis voluptatis uſuram æternis ſuppliciis penſat, quam me, qui ſequentes me gloria & honore corono.

## §. 10. *Dolor de peccatis cum ſpe veniæ.*

HOMO. Peccavi Domine, & malum coram te feci. Sed abſit ut dicam cum impio: Major eſt iniquitas mea, quam ut veniam merear. Quin ſcio, quia multus es ad ignoſcendum; & licet peccata mea multiplicata ſint valde, tamen & miſericordiæ tuæ non eſt numerus. Deſperarem utique, ſi neſcirem miſericordias Domini. Et tentator quidem non dormit; ſed huic oppono, mi Ieſu, memoriam abundantiæ ſuavitatis tuæ, quam exhibuiſti Davidi graviter peccanti: Adulteræ, Proditori, Mariæ peccatrici, Petro neganti, Chananeæ clamanti, Latroni ſeditioſo pendenti, ipſis etiam Crucifixoribus tuis. Sperent ergo in te, qui noverunt nomen tuum, quoniam non derelinquis quærentes te Domine, imo qui etiam non quærentes invitas.

Erravi, ſicut ovis quæ periit. Doleo ex intimo corde, ob amorem tui. Et utinam nunquam offendiſſem te, utinam deinceps non offenderem in æternum. O quis mihi tribuat, ut ſim juxta menſes priſtinos, & ſecundum dies, in quibus fruebar adhuc paterna dulcedine vultus tui! veruntamen nunc etiam reſpice in me, & miſerere mei, quia unicus & pauper ſum ego; ſuſcipe ſervum tuum in bonum, quo enim ultra fugiam à facie tua? Nuſquam mihi bene fuit ſine te, poſtquam fui profugus à te. Ne projicias me à facie tua, nec ſimul tradas me cum peccatoribus. Sacrificium tibi ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum non deſpicias. Qui ſcrutaris cor & renes, tu noſti deſiderium cordis mei, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

CHRISTUS. Numquid oblivisci poteſt mater infantem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui! & ſi illa oblita fuerit, ego non obliviſcar tui: ego enim dedi animam meam pro te, & lavi te in ſanguine meo: ſi fuerint peccata

tua ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.

HOMO. O quam bonus & suavis est Domine spiritus tuus in omnibus! Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus: qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas, qui redimit de interitu vitam tuam, qui coronat te in misericordia & miserationibus, qui replet in bonis desiderium tuum, renovabitur ut aquilæ juventus tua. Gratias tibi ago Domine ex intimis medullis animæ meæ, quia vitam & misericordiam hucusque dedisti mihi, nec in ipsis peccatis, ut quidem poteras, perdidisti, ut nimirum bonitas tua ad pœnitentiam me adduceret.

### §. II. *Altera pœnitentiæ pars*, Confessio.

CHRISTVS. Sed, ut plenius restituaris gratiæ meæ, postquam confessus es adversus te injustitiam tuam mihi, vade & ostende te quoque Sacerdoti, cui potestatem dedi ligandi atque solvendi. Qui enim abscondit scelera sua, non dirigetur: qui autem confessus fuerit & reliquerit, misericordiam consequetur. Fili, pro anima non confundaris dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam. Aperi itaque vicario meo integre, & sincere conscientiam tuam & ille tibi cælum aperiet; ad hoc enim traditæ sunt illi claves regni cœlorum.

Quid erubescis coram homine, tui simili & peccatore dicere, quod non erubuisti coram me facere? ubicunque enim es, semper apertus es oculis meis, qui contemplantur in omni loco bonos & malos. Facessat ergo hic pudor: tunc solum utilis, cum vis peccare: noxius, cum vis pœnitere. Quid enim est celare peccata, nisi vulnera tegere, & necessarium medici manum nolle admittere, donec computrescant à facie insipientiæ tuæ. Siccine pluris tibi est honor tuus, quam salus tua? & propalari times apud unum hominem tui similem, postea coram toto mundo accusandus & damnandus?

Quid facies miser in die illa tremenda, quando revelabo abscondita tenebrarum, & manifestabo consilia cordium?

dium? & nihil occultum erit, quod non sciatur? & quod in tenebris dictum gestumque est, in lumine coram toto orbe patebit? non ergo pudeat dicere, quod non puduit facere.

O quam multis sacramenta mea, vasa gratiæ & salutis, intempestivi pudoris vitio fiunt lapis offensionis, & petra scandali! Sed tu vince hunc præposterum pudorem, & humilia te coram Sacerdote, quem vice mea delegavi tibi, uti medicum & consiliarium. Dic iniquitates tuas; ut justificeris.

HOMO. Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, quin & Homini, quem loco tui veneror. tu Domine remitte impietatem peccati mei. Homo sum, & scio, quia non habitat in carne mea bonum; & si dixero, quia peccatum non habeo, mendax sum; & me ipsum seduco. Errare, labi, ignorare, decipi, hoc meum est; cur negem aut dissimulem; cur innocentior aut sanctior apud hominem videri velim; quam tu me esse nosti: qui vides intima quæque cordis mei? aperiam potius illi candide omnia vulnera mea; ut ita facilius curer ab illo; quem ut destinatum à te mihi medicum agnosco.

## §. 12. *Fuga occasionum & recidivæ.*

CHRISTVS. Fili peccasti, ne adjucias iterum. Sed & de pristinis deprecare, ut tibi dimittantur. Rediens ergo à Confessione, jam velut totus in Iordane, id est, balneo sanguinis mei, mundatus es à lepra peccatorum tuorum: vide ergo ne revertaris velut sus ad volutabrum, aut instar canis ad vomitum: ecce jam sanus factus noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat. Facilis relapsus, argumentum est pœnitentiæ minus seriæ.

Propone ergo firmiter, omnia prius pati, quam me rursus offendere. ad hoc vero plurimum tibi proderit, nosse in quod vitium feraris proclivius. item quibus peccandi occasionibus labi soleas frequentius, ut hic te potissimum munitas, ubi te infirmiorem, & magis periculo obnoxium deprehenderis.

Diligenter vero, & non obiter ipsam scrutare radicem, à qua una fere pullulant omnes illæ spinæ, tribuli, & noxia

germina animæ tuæ. Illam ergo si excideris, aut saltem represseris, multum profecisti.

Verum hæc res serio à paucis agitur, hinc hærent semper in eodem luto, accusant conscientiam, non sanant. Deponunt peccata sua, & proponunt meliora; sed mox redeunt ad vomitum. Nunc deflent commissa, & paulò post rursus deflenda committunt: atque hunc ludum omni fere vita mecum ludunt, donec mors inexspectata eos rapiat, & demergat in profundum; & puteus inferni super eos urgeat os suum.

Cave, ô homo, ne imiteris eos qui sic abutuntur patientia ac longanimitate mea: & toties gratiam meam in vacuum recipiunt; rursum crucifigentes sibimetipsis Filium Dei & ostentui habentes. Dico tibi difficile est eos rursus renovari ad pœnitentiam. Terra enim sæpe venientem super se bibens imbrem, & generans herbam opportunam illis, à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo. Proferens autem spinas ac tribulos, reproba est; & maledicto proxima; cujus consummatio est in combustionem. Nonne etiam homo hominem à quo sæpius offenditur, tandem prorsus excludit à gratia & amicitia sua?

HOMO. Heu Domine, lætatus sum paulo ante in his quæ dicta sunt mihi à te ad consolandum me. Sed nunc rursus verba profers terrore & amaritudine plena. Quid dicam, Domine mi? Confundor & erubesco levare faciem meam ad te, quoniam iniquitates meæ multiplicatæ sunt super caput meum. Nam & ego vilis factus sum nimis, toties iterans vias meas, & canis abominabilis oculis tuis, toties reversus ad vomitum. Quò ibo à spiritu tuo, & quo à facie tua fugiam?

CHRISTVS. Quo, mi homo, nisi ad ejus misericordiam, cujus potentiam peccando contempsisti. Nemo vestrûm recte fugit à me, nisi ad me: à mea severitate ad meam bonitatem. Quis enim locus te excipiet fugientem, ubi me non invenies præsentem? Ista autem ingerens tibi, si contristavi te ad pœnitentiam; bene quidem. Quæ enim secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Hoc unum moneo te, ut aliorum periculo

& da-

& damno ſapias, qui ore quidem confitentur peccata ſua; cor autem eorum non eſt rectum cum Deo; quin ſemper eadem repetunt, & ſic tandem pereunt.

Quam facile eſſet multis effugere peccata, ſerio ſi vellent pericula fugere? Nimis proni ad mala ſunt ſenſus hominis ab adoleſcentia ſua? & tu inter ipſas occcaſiones, ſeu incentiva peccandi illæſus tranſibis? Nunquid poteſt homo abſcondere ignem in ſinu ſuo, ut veſtimenta illius non ardeant; aut ambulare ſuper prunas, ut non comburantur plantæ ejus? ecce David, Salomon, Petrus, aliique plures ſapientia & ſanctimonia celebres erant; his tamen occaſio in ruinam fuit, unde & tibi in exemplum humanæ fragilitatis, & cautelæ proponuntur. Illi enim tam facile lapſi docent te quoque labi poſſe; & tu audeas tibi fidere, & in mediis periculis ſecuritatem promittere? beatus homo, qui ſemper eſt pavidus.

## §. 13. *Bonum propoſitum.*

HOMO. Iuravi & ſtatui cuſtodire judicia juſtitiæ tuæ. Sed quid ego poſſum facere ſine te? fruſtra ego propono, niſi tu gratiam apponas, & operi manuum mearum porrigas dexteram. Volo ego quidem ſervire tibi, ſed ſine te non valeo; tu ergo, qui dediſti velle, da perficere. Confirma hoc Domine, quod operatus es in me, nec projicias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Confige timore tuo carnes meas, & Amore tui vulnera cor meum, ut his velut duobus pedibus ambulem jugiter in ſemita mandatorum tuorum.

## §. 14. *Tertia Pœnitentiæ pars,* Satisfactio.

CHRISTVS. Ambula coram me, & ego ero tecum, in omnibus viis tuis, & dirigam greſſus tuos. Sed, an neſcis peccatori, quantum ſe glorificavit, & in delitiis fuit, tantum illi deberi tormentum? nonne æquum eſt, ut pro menſura

ſura delicti, ſit & plagarum modus? tu, ſi ſapis, præverte ſententiam Iudicis; & in temetipſum animadverte: ne forte tandem mittaris in carcerem, non exiturus inde donec reddas noviſſimum quandrantem. Facilius eſt modo divinæ juſtitiæ ſatisfacere, dum adhuc tempus eſt miſericordiæ & dies ſalutis: facilius hic ſolvere delicta, quam reſervare in illud tempus, cum ego juſtitias judicabo.

Itaque convertere ad me in toto corde tuo, in *jejunio*, in fletu, & planctu. Voluptates quidem & carnis delitias ſequendo ſæpius offendiſti me; nonne æquum eſt, ut caſtiges corpus tuum, & in ſervitutem redigas, ut ſicut caro læta te traxit ad culpam, ſic afflicta reducat ad veniam?

Sed & *Oratio* humilium & manſuetorum mihi ſemper placuit, meque permovit ut propitius fierem peccatis eorum. Eandem ergo & tu ſerio adhibebis, ut ego tanquam verus Pontifex & advocatus ad dexteram Patris interpellem pro te, & pretium ſanguinis mei, & merita paſſionis meæ, quibus ſatiſfeci pro peccatis totius mundi, offeram æterno Patri meo.

*Eleemoſynis* quoque redime peccata tua: nihil æque me flectit ad miſericordiam, quam ſi videam vos egenis & afflictis fraternæ charitatis affectu miſereri. Si vero iis miſericordiæ viſcera clauſeris, & eorum clamorem audire neglexeris, vide ne ipſe aliquando clames, & non exaudiaris. Vis ergo ſatisfacere pro peccatis tuis? Ecce bona eſt Oratio cum Iejunio, & Eleemoſyna.

Porro Satisfactio omnium optima, mihi gratiſſima, tibique utiliſſima eſt, adverſus ipſa vitia, & vitiorum radices omnem pœnitentiæ vim dirige. Itaque ad illa virtutum exercitia ſerio, ac potiſſimum te converte, quæ ipſos vitioſos animi tui affectus magis oppugnent; quæque magis moleſta ſint carni, qua parte pronior eſt ad peccandum. Nam quorſum pedi malagma admoves, dum ſaucium caput remedium poſcit? ſua cuique morbo; ſic & vitio remedia ſunt. Pœnitentiam certam non facit, niſi odium peccati, quando ſic pœnites, ut tibi amarum ſapiat in animo, quod antea dulce fuit in corpore, tunc vere pœnites, & me tibi concilias.

Sed

Sed dura tibi forte videntur, quæ moneo; at duriora sunt ista à quibus te per hæc monita præservari cupio. Attamen, dic mihi, nonne tu hactenus duriora pro mundo, & carne tua passus es? quod illis placuit, quod Satan suggessit, fecisti prompte & alacriter; quod ego præcepi, consului, rogavi, per amorem & sanguinem meum, ut mortificationem meam circumferres in corpore tuo, respuisti. An fallor?

Ecce ego arguam te, & statuam contra faciem tuam. Nonne si spes aliqua lucri, honoris aut præeminentiæ affulsisset tibi, mox omnem movisses lapidem, longissima itinera, terra marique suscepisses? Si morbo correptus fuisses, omnem potius substantiam erogasses in medicos, ferrum & ignes passus esses, quam vitæ periculum subisses. Si ab alio injuria, damno aut contumelia læsus fuisses; quid non fecisses pro commodo, fama & honore tuendo? At vero, ut mihi placeres, quam exiguum est, quod egisti? Vere, si laborasses modicum; invenisses multam tibi requiem; & si decimam partem eorum, quæ fecisti pro sæculo, fecisses pro cœlo; salvus utique & beatus viveres, nam jugum meum suave, & onus meum leve.

Verum credere istud vix poteras; quid mirum? non gustabas, quam suavis sit Dominus, nec sapiebas ea, quæ sursum sunt; utpote inescatus his, quæ sunt super terram. Sed quem fructum habes ex illis, in quibus nunc erubescis, quorum finis mors est? Liberatus autem à peccato, servus factus es justitiæ; sicut ergo exhibuisti membra tua servire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc ea exhibe servire justitiæ in sanctificationen, & tunc cognosces, quam suavis & bonus sim ego, his qui recto sunt corde.

HOMO. Vere Domine, ubi convertõ me ad omnia, in quibus hactenus frustra sudavi, nihil video in omnibus, nisi vanitatem & afflictionem animi; & nihil permanere sub sole. Tu autem Domine in æternum permanes. Quid ergo? Tibi, ô Domine, adhærere deinceps mihi bonum est, & ponere in Te VNO spem meam. & quid me separabit à Charitate tua? utinam hoc nec vita, nec mors, nec ulla creatura valeat. Sed quomodo veniam ad te, & uniar tibi,

niſi traxeris me in funiculis charitatis tuæ ? Trahe me, quæſo, ut curram ad te velut cervus ad fontes aquarum. Adjuva me propter gloriam nominis tui, quia tu es Deus Salvator meus.

*Prolixius excurrit hoc colloquium quam ab initio deſtinaveram. Sed quid refert ? paulo accuratius ea materia tractari debuit, cujus uſus quotidianus eſt, maxineque neceſſarius. nam quotidie peccamus. Et hæc diligentius expendiſſe fortaſſe proderit, ut non tam ſæpe, aut certe, non fœde peccemus.*

## LITANIÆ POENITENTIVM, ex Sacra Scriptura collectæ.

*Quarum uſu excitatur Peccatoris animus ad ſpem indulgentiæ, & ſtudium Pœnitentiæ.*

KYRIE ELEISON. Chriſte eleiſon.
Kirie eleiſon.
Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos.
Pater de cœlis DEVS, miſerere nobis.
Fili Redemtor mundi Deus, miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus, miſerere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miſerere nobis.

PARS I.

*Miſerere nobis.*

Deus qui non vis mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur & vivat, *Ezech.* 33
Qui Angelis peccantibus non peperciſti, ſed in tartarum cruciandos detruſiſti, 2 *Petr.* 2.
Qui Adam poſt lapſum ad agnitionem culpæ & reſipiſcentiam vocaſti, *Gen.* 3.
Qui impium Cain de venia deſperantem à facie tua projeciſti, *Gen.* 4.
Qui Noë diluvio & impiorumm exitio per Arcam clementer eripuiſti, *Gen.* 7.
Qui Loth de medio peccatorum eduxiſti, *Gen.* 19.
Qui Pharaonem ficte pœnitentem & induratum, tandem horribiliter puniviſti. *Exod.* 14.
Qui populum Iſraël de tribulatione ad te clamantem, è dura Pharaonis ſervitute liberaſti, *Ibid.*

Qui

Qui Moysi quadraginta diebus jejunanti legem in monte dedisti, *Exod.* 34.

Qui precibus Moysis, populi prævaricantis peccata dimisisti, *Exod.* 32.

Qui Ionam ex ventre ceti ad te clamantem salvasti, *Ion.* 2.

Qui Ninivitis in jejunio, sacco, & cilicio pœnitentibus pepercisti, *Ion.* 3.

II.

Qui Davidem per Nathan ad agnitionem culpæ venire fecisti, 2 *Reg.* 12.

Qui Davidis confitentis, & in cilicio pœnitentis peccatum transtulisti, *Iibd.*

Qui eidem ob peccatum numerati populi, trium plagarum optionem detulisti, 2 *Reg.* 24.

Qui Achab humiliato & pœnitenti pepercisti, 3 *Reg.* 21.

Qui Iudith in cilicio & cinere pro salute populi deprecantem exaudisti, *Iudith* 9.

Qui Ezechiam cum populo in sacco, cinere, & jejunio te invocantem ab exercitu Assyriorum liberasti, 4 *Reg.* 19.

Qui Manassem pœnitentem exaudisti, & in regnum suum restituisti, 2 *Par.* 33.

Qui Esther jejunantem in oculis Regis Assueri gratiam invenire fecisti, *Esth.* 14.

Qui Mardochæum in sacco & cinere te invocantem à patibulo liberasti, *Ibid.* 16.

Qui Machabæis jejunantibus & in sacco & cinere te invocantibus auxilio fuisti, 1 *Mach.* 3.

Qui Sacerdotes pro populo plorare, orare & sacrificare jussisti, *Ioël* 2. *& alibi.*

III.

Qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere, 1 *Tim.* 1.

Qui redempturus mundum, Ioannem pœnitentiæ præconem præmisisti, *Matth.* 3.

Miserere nobis.

Qui eundem victus, & vestitus asperitate mirabilem, speculum pœnitentiæ dedisti, *Matth.* 3.
Qui quadraginta diebus & totidem noctibus jejunasti, *Matth.* 4.
Qui dives in misericordia, propter nimiam charitatem qua dilexisti nos cum essemus mortui peccatis, convivificasti nos in Christo, *Eph.* 2.
Qui Matthæum in telonio sedentem tua gratia prævenisti, *Matth.* 9.
Qui Publicanum cum dolore & humilitate pectus percutientem, justificationis gratia donatum testatus es, *Luc.* 18
Qui Paralyticum, dimissis primum peccatis à morbo liberasti, *Luc.* 5.
Qui Filii prodigi ad Patrem revertentis exemplo, peccatoribus spem veniæ & indulgentiæ præbuisti, *Luc.* 15.
Qui Mulieri Samaritanæ fontem aquæ vivæ patefecisti, *Ioan.* 4.
Qui Zachæi pœnitentis, & aliena restituentis domui salutem attulisti, *Luc.* 19.
Qui Chananæam in oratione perseverantem benigne exaudisti, *Matt.* 15.
Qui mulierem in adulterio deprehensam clementer absolvisti, *Ioan.* 8.
Qui publicanos & peccatores recepisti, & cum eis manducasti, *Luc.* 5. & 15.
Qui Mariæ Magdalenæ multum diligenti peccata multa dimisisti; *Luc.* 7.
Qui Petrum, ter negantem benigne respiciens, ad agnitionem criminis & lacrymas pœnitentiæ permovisti, *Luc.* 22.
Qui latroni pœnitenti, pendens in cruce, Paradisum promisisti, *Luc.* 23.
Qui peccatum non fecisti, & peccata nostra in corpore tuo super lignum pertulisti, 1. *Petri.* 2.
Qui attritus es propter scelera nostra. *Isai.* 53.

} Miserere nobis.

IV.

I V.

Qui diligis omnia, quæ ſunt, & nihil odiſti eorum quæ feciſti, *Sap.* 11.
Qui quaſi aurum in fornace probas Electos tuos, *Sap.* 3.
Qui das locum & tempus pœnitentiæ in peccatis, *Sap.* 12.
Qui flagellas omnem filium quem recipis & diligis, *Hebr.* 12.
Qui quos amas, arguis, & caſtigas, *Apoc.* 3.
Qui non vis aliquos perire, ſed omnes ad pœnitentiam reverti, 2. *Petr.* 3.
Qui veniſti quærere & ſalvum facere quod perierat, *Luc.* 19.
Qui miſereris omnium, & diſſimulas peccata hominum propter pœnitentiam, *Sap.* 11.
Qui factus es propitiatio pro peccatis noſtris, 1 *Ioan.* 2.
Qui peccatorum in jejunio, fletu, & planctu ſe ad te convertentium miſereris, *Ioël* 2.
Qui miſericordiam vis & non ſacrificium, *Luc.* 5.
Qui non veniſti vocare juſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam, *Ibid.*
Qui benignitate tua nos ad pœnitentiam adducis, *Rom.* 2.
Qui Paulum perſequentem ac devaſtantem Eccleſias mirabiliter vocaſti, *Act.* 9.
Qui eundem triduo jejunantem & orantem illuminaſti, *Ibid.*
Qui poſt pœnitentiam, omnium peccatorum noſtrorum non recordaris amplius, *Ezech.* 18.
Deus benigne, miſericors, patiens, & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. *Ioël* 2.

} Miſerere nobis.

V.

Propitius esto, Parce nobis Domine.
Ab omni malo, libera nos Domine.
Ab omni peccato, libera nos Domine.
A subitanea mala morte, libera nos Domine.
Per Baptismum & sanctum jejunium tuum, libera nos Domine.
Per labores & dolores tuos, libera nos Domine.
Per sanguinem tuum, quem in remissionem peccatorum nostrorum effudisti, libera nos Domine.
In die tribulationis, & angustiæ, & tremendi judicii tui, libera nos Domine.

V I.

Peccatores, Te rogamus audi nos.

*Te rogamus audi nos* (said after each of the following lines):

Vt ad veram pœnitentiam nos perducere digneris.
Vt nos ipsos dijudicare, & judicium tuum evadere possimus, 1 *Cor*. 11.
Vt dignos pœnitentiæ fructus tempestive faciamus, *Matth*. 3.
Vt sicut exhibuimus membra nostra servire immunditiæ & iniquitati, sic ea nunc exhibeamus servire justitiæ ad sanctificationem, *Rom*. 13.
Vt non demus ultra locum Diabolo, nec Sol unquam occidat super iracundiam nostram, *Ephes*. 4.
Vt abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrie, juste, & pie vivamus, *Tit*. 2.
Vt castigemus corpora nostra & in servitutem redigamus, 1 *Cor*. 9.
Vt non regnet peccatum in mortali nostro corpore, *Rom*. 6.
Vt non exhibeamus membra nostra arma iniquitatis, *Ibid*.
Vt non diligamus mundum, neque ea quæ in mundo sunt, 1 *Ioan*. 2.

VII. Vt

VII.

Vt non conformemur huic ſeculo, ſed reformemur in novitate ſenſus noſtri, *Rom.* 12.
Vt non plus ſapiamus, quam oportet, ſed ſapiamus ad ſobrietatem, *Ibid.*
Vt non inebriemur vino in quo eſt luxuria, *Epheſ.* 4.
Vt tanquam vera Chriſti membra carnem noſtram crucifigamus cum vitiis & concupiſcentiis, *Galat.* 5.
Vt omnis ſermo malus ex ore noſtro non procedat, ſed ſi quis bonus ad ædificationem fidei, *Epheſ.* 4.
Vt omnis amaritudo, ira & indignatio tollatur à nobis, *Ibid.*
Vt non efficiamur inanis gloriæ cupidi. *Ibid.*
Vt deponamus veterem hominem cum actibus ſuis, & novum induamus in juſtitia & ſanctitate veritatis, *Ibid.*
Vt non ſecundum carnem vivamus, ſed ſpiritu facta carnis mortificemus, *Rom.* 8.
Vt divitias bonitatis, patientiæ, & longanimitatis tuæ nunquam contemnamus, *Rom.* 2.
Vt adeuntes ad thronum gratiæ cum fiducia, miſericordiam conſequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno, *Hebr.* 4.
Vt induti armaturam Dei poſſimus ſtare adverſus inſidias Diaboli, *Epheſ.* 6.
Vt cum metu & tremore, ſalutem noſtram operemur, *Phil.* 2.
Vt omnia detrimentum arbitremur propter Chriſtum, *Phil.* 3.
Vt peccatis mortui, juſtitiæ vivamus, 1 *Petr.* 3.
Vt per multas tribulationes hujus ſeculi, nos in regnum Dei introire concedas, *Act.* 14.
Vt nos hic urere & purgare & in æternum parcere digneris,
Vt nos exaudire digneris,
Fili Dei,

} Te rogamus audi nos.

Agnus

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miſerere nobis.
Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos.
Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon.

Pater noſter.

℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

℣. Domine non ſecundum peccata noſtra facias nobis.

℟. Neque ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis.

℣. Domine ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum. ℟. Cito anticipent nos miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis.

℣. Adjuva nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos, & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.

℣. Ab occultis meis munda me Domine. ℟. Et ab alienis parce ſervo tuo.

℣. Ne memineris Domine, delicta noſtra, vel parentum noſtrorum. ℟. Neque vendictam ſumas de peccatis noſtris.

℣. Ne tradas Damine beſtiis animas confitentium tibi.

℟. Et animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem.

℣. Domine averte faciem tuam à peccatis meis. ℟. Et omnes iniquitates meas dele.

℣. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui. ℟. Et ſpiritu principali confirma me.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

*Oremus.*

DEus qui nullum reſpuis, ſed quantumvis peccantibus per pœnitentiam pia miſeratione placaris: reſpice propitius ad preces humilitatis noſtræ, ut tua valeamus implere præcepta.

DEus qui juſtificas impium, & non vis mortem peccatoris; majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, ut nos famulos tuos de tua miſericordia confidentes cœleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua potectione conſer-

ves,

ves, ut tibi jugiter famulemur, & nullis tentationibus à Te separemur.

DEus qui non mortem sed pœnitentiam desideras peccatorum, fragilitatem conditionis humanæ benignissime respice, & conatus nostros pietate tua prosequere, ut per immensam misericordiam tuam peccatorum nostrorum veniam, in tuo servitio constantiam, & tandem præmia perseverantibus promissa feliciter consequamur, per Dominum nostrum Iesum Christum, *&c.*

## CAP. III.

## VARIÆ ORATIONES POENITENTIVM.

### Orationes adversus septem Vitia Capitalia; quæ singulæ singulis Psalmis Pœnitentialibus subjungi possunt.

#### I. *Adversus* SVPERBIAM.

DOmine Iesu Christe, mitis & humilis corde, qui à teipso nos Humilitatis documentum sumere, verbo & exemplo jussisti; nam cum in forma Dei esses æqualis Æterno Patri; formam servi accipiens, humiliasti temetipsum; factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis;

Tolle à nobis omnem superbiam, mentisque tumorem; ut nulla in re gloriantes, præterquam in Te, neminemque despicientes, submisse de nobis sentiamus: Teque solum humili corde laudemus. Et si quid boni habere videmur; non à nobis, sed à Te descendere, perenni omnium bonorum fonte, agnoscentes, non nobis sed nomini tuo gloriam perpetuo demus.

#### II. *Adversus* AVARITIAM.

LIberalissime Deus, qui bonorum nostrorum non eges; & bona tua nobis tam abunde largiris; sed & de bonis ad usum vitæ concessis, nos liberales erga proximos inopes

pes esse jubes: ideoque eleemosynas & charitatis opera nobis assidue commendas: Inclina cor nostrum in testimonia tua, & non in Avaritiam; Da nobis temporalia pro nomine tuo libenter tribuere, & liberaliter communicare.

Cupiditatem vero, quæ omnium malorum radix est, à cordibus nostris evelle: Vt aliena non appetentes, propria autem, non ex tristitia, aut necessitate, sed plena manu pioque animo largientes, sicut hilares datores à te diligi, paratumque à constitutione mundi regnum percipere valeamus. Amen.

### III. *Adversus* GVLAM.

DOmine Iesu, Abstinentiæ speculum, qui ut salutarem abstinentiam nobis verbo & exemplo commendares, carnis nostræ mortalitate assumpta, quadraginta diebus & totidem noctibus jejunasti: & non in solo pane, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei, hominem vivere docuisti: Da faucibus nostris mellifluum eloquiorum tuorum gustum, quæ sunt dulciora super mel & favum: Vt ciborum lautitiem, & omnia Gulæ irritamenta respuentes, sobrie & pie vivamus in hoc seculo: & simplici victu, eoque moderato contenti, dona tua cum gratiarum actione sumamus; nec deo ventri, sed tibi Deo viventi, & nos tam benefice pascenti serviamus. Amen.

### IV. *Adversus* LVXVRIAM.

DOmine Iesu Christe; castarum mentium custos, & pudicitiæ amator, qui ut munditiã tibi maxime placere ostenderes, ex purissimæ Virginis Martis utero carnem humanam assumere dignatus es; Respice propitius fragilitatem nostram. Cor mundum in nobis crea; & spiritum rectum innova in visceribus nostris. Et da nobis carnis concupiscentiam continentiæ freno cohibere; omnia libidinis incentiva vincere, & carnem ipsam timore tuo configere: ut hoc domestico hoste devicto, tibi casto corpore serviamus, & mundo corde placeamus. Amen.

V. Ad-

## V. *Adversus* INVIDIAM.

IEsu amantissime, charitatis exemplar, qui amore Dei & proximi, universa legis præcepta concludis: Da nobis te Deum & Redemptorem, ex toto corde, ex tota anima, menteque tota diligere; quando tu tantopere nos prior dilexisti, ut animam tuam pro nobis dederis.

Deinde ut proximos nostros ex intimis amemus visceribus, effice: illumque solum odio habeamus, cujus invidia mors introivit in orbem terrarum; ut de proximorum prosperitate gaudentes, eorumque adversitati condolentes, de nullius infelicitate lætemur, sed omnibus Invidiæ stimulis repulsis, ad te, qui vera charitas es, perveniamus. Amen.

## VI. *Adversus* IRAM.

MItissime Iesu, qui ut agnus mansuetus, qui portatur ad victimam, & sicut ovis ad occisionem ductus, non aperuisti os tuum, sed tractus, illusus, consputus, percussus, & denique Cruci affixus, non modo malum pro malo non reddidisti; sed insuper pro transgressoribus Deum Patrem orasti: Insere quæso cordibus nostris mansuetudinis & patientiæ virtutem; ut Iræ furorem comprimentes, mansueto corde malum in bono vincamus, & inimicos nostros diligamus: quo beneficentiâ nostra, tanquam ardentibus prunis incensi, ad mutuum inflammentur amorem, atque ita unanimes uno ore, ac fraterna charitate honorificemus te Patrem nostrum in terris, & tandem assequamur in cœlis. Amen.

## VII. *Adversus* ACEDIAM.

DOmine Iesu, qui nullum fugiens laborem, nostri causa fatigatus ex itinere, sæpius esuristi, sitisti, variaque pertulisti incommoda: sed & in oratione frequens pernoctasti: Expelle à corde & corpore nostro omnem desidiam & torporem; ut ad tibi serviendum in vigiliis, jejuniis & orationibus prompti simus & alacres; ac nos totos ad tuam

gloriam, & proximorum salutem exponamus: ut non dormitet anima nostra præ tædio, sed viam mandatorum tuorum alacriter curramus, ubi dilataveris cor nostrum, per amorem tui & proximi, ne forte tepiditas nostra aliquando nauseam tibi moveat, & incipias nos evomere ex ore tuo.

Accende igitur in nobis, ignem tuæ charitatis, nostramque imbecillitatem perfice, ut in te, & à te corroborati, per bona opera vocationem nostram certam facere satagamus; & quodcumque potest manus nostra, instanter operetur; ut tibi soli placeamus; & tu sis tandem merces nostra magna nimis. Amen.

*Tres breves & nervosæ Orationes pro remissione peccatorum & emendatione vitæ.*

Ex precibus German. P. Canisii.

ORATIO I.

O Dulcissime Domine Iesu Christe, ego indignus peccator admoneo Te omnium sanctarum cogitationum, quas unquam ab æterno hucusque habuisti, & illius maxime, qua tu, ô Verbum Æternum, Homo FIERI cogitasti. Admoneo Te quoque omnium piarum cogitationum, quas unquam pro tui nominis honore sancti in cœlis, piique homines in terris habuerunt, aut deinceps habebunt.

O clementissime Domine, precor ex intimo corde, ut vicissim ignoscas mihi omnes vanas, turpes, & malas cogitationes, quas hucusque contra aut præter tuam voluntatem habui, aut ut alii haberent, quomodocunque caussa fui. *Pater noster. Ave Maria.*

ORATIO. II.

O Piissime Domine Iesu Christe, ego miser peccator admoneo te omnium bonorum & salutarium verborum quæ unquam locutus es super terram, vel quæ ab aliis in nomine tuo unquam prolata sunt, aut deinceps proferenda.

Rogo te humiliter, ô bone Iesu, dimitte mihi omnia verba quæ hucusq; contra divinam voluntatem tuam locutus sum, aut ut alii loquerentur auctor fui. *Pater noster. Ave Maria.*

ORA-

## ORATIO III.

O Suavissime Iesu Christe, ego peccator indignus, sed pretioso sanguine tuo redemptus, admoneo te omnium bonorum operum; quæ salutis nostræ caussa operatus es in medio terræ, vel quæ unquam ab aliis in nomine tuo facta sunt, aut posthac facienda.

Obsecro te, piissime Domine, ignosce mihi quidquid unquam malè agendo contra legem tuam, & nominis tui gloriam ignoranter, vel scienter commisi, vel ut ab aliis committeretur caussa fui.

Porro ô benegnissime Domine, omnes cogitationes meas, omnia verba, omnia opera, dirige & ordina secundum tuum divinum beneplacitum, ad laudem nominis tui; eaque juxta perfectissimum exemplar sanctissimæ conversationis & vitæ tuæ conforma. Tuus sum, & ero, ô Domine, vivens & moriens, in manus tuas, me & omnia mea commendo. *Pater noster. Ave Maria.*

## ORATIO POENITENTIS, *ex Eodem.*

O Iesu Christe, Salvator mundi, qui omnes peccatores clementer invitas, & quidquid ad te venerit, non ejicis foras, sed benignè suscipis, foves ac reficis, admoneo te illius immensæ charitatis, qua te pro nobis sponte in cruce obtulisti, & largissima pretiosi Sanguinis tui effusione tam abundanter exsolvisti pretium salutis nostræ, & expiasti peccata mundi.

Per sacratissimam & efficacissimam pœnitentiam tuæ sanctissimæ vitæ, & mortis innoxiæ rogo te supplex, ut ignoscas mihi omnia peccata mea, quemadmodum promtè Latroni in cruce pendens ignovisti, eique Paradisum promisisti.

Projicio nunc omnia peccata mea in profunda & dolorosa vulnera tua. Quidquid mihi deest de sufficientia contritonis & pœnitentiæ, hoc tu clementer supplere digneris ex divitiis satisfactionum & meritorum tuorum, &

omnium dolorum, pœnarum ac laborum, quos in tuo ſanctiſſimo corpore libens aſſumpſiſti, & uſque ad acerbiſſimam mortem pro nobis ſuſtinere voluiſti.

Et quemadmodum tu fons omnis clementiæ, ex mera charitate, & intimo cordis ſuſpirio pro inimicis tuis oraſti, imo ſanguinem quoque tuum pro tuis tortoribus fudiſti; ita me indignum fac quoque participem tuæ ſanctiſſimæ vitæ & paſſionis; ne pereat in me fructus ejus, ſed omnibus liberatus peccatis, & dignis eorum ſuppliciis, me tutum omnino ad te, & tui cultum & amorem convertam.

Concede mihi, ô ſumme clemens Salvator, ut te peccatis meis nunquam amplius crucifigam, ſed virtute & merito crucis tuæ de præteritis peccatis meis ſincere doleam, præſentes tentationes fortiter ſuperem, deinceps viam crucis & pœnitentiæ teneam, & in bonis operibus in finem uſque perſeverem; Tibi enim vivere, & in te mori cupio.

Commendo tibi corpus & animam, & omnia mea, amicos quoque & benefactores meos, vivos & defunctos. O Ieſu fili David miſerere nobis, & fac nos omnes ſerio declinare peccata, & tua implere mandata, ad majorem tuam gloriam, & noſtram ſalutem. Amen.

## ORATIO.

### *Elegantiſſima* S. Bernardi *pro remiſſione peccatorum.*

IN unione doloris tui, quo cauſſam doloris mei aſſumpſiſti, & emendationem pro peccatis meis ſuſcepiſti, Domine Ieſu Chriſte; cum univerſitate dolentium, & vere pœnitentium, & te in veritate quærentium, confiteor tibi omnia peccata mea, mala commiſſa, & bona omiſſa, vel non pure, aut negligenter facta, ſicut tu ea noſti in numero, pondere, & menſura, & dies perditos vitæ meæ, in quibus te offendi, & laudem tuam minui, & à te Summo Bono cecidi, & proximum ſimul in caſum traxi.

Suſcipe ergo Domine de mea miſera vita reſiduum annorum meorum. Pro his vero quos vivendo perdidi, quia perdite vixi, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicias. Dies mei declinaverunt & perierunt ſine fructu;

impoſ-

impossibile est enim ut revocem eos, sed placeat tibi; ut recogitem eos in amaritudine animæ meæ.

Domine abyssus profundissimæ miseriæ meæ abyssum invocat altissimæ misericordiæ tuæ. Ne contineas in ira miserationes tuas, & fontem inexhaustæ misericordiæ tuæ circa me exsiccari non permittas propter peccata mea, qui misereris omnium; & nihil odisti eorum quæ fecisti, dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam.

Tuum est Domine, remittere peccata, miserere mei quia jam tempus est gratiæ & miserationis. Et dum tempus est emendationis, da mereri gloriam benedictionis, ne in die consummationis me feriat verbum maledictionis.

Fac me quæso Domine assueta mala relinquere, & tibi placita opera agere, & studium quod hucusque in peccatis exercui, te adjuvante deinceps in tua voluntate exerceam, ut ubi abundavit delictum, tua gratia reabundet.

Et rogo te per temetipsum, & per amorem piissimæ Matris tuæ gloriosæ Virginis Mariæ, & per intercessionem omnium Sanctorum, atque electorum tuorum, ut ignoscas omnibus peccatis, negligentiis, & ignorantiis meis; & ne perdas me cum iniquitatibus meis, neque in finem iratus reserves mala mea.

Recordare Domine Iesu, quia tuum non est perdere ex eo quod Pater tuus dedit tibi; sed tuum est proprium misereri semper & parcere; neminem perdere, sed salvare; quia Pater tuus misit te in mundum, non ut judices mundum, sed ut vitam habeamus per te: ut sis pro nobis, non contra nos. Quod enim debuimus, tu solvisti; quod peccavimus, tu luisti; quod negleximus, tu supplêsti.

Proficiat ergo Domine nunc & in extremis meis plenaria, imo superflua satisfactio tua: amara mors tua, & pretium fusi sanguinis tui, renovatio satisfactionis tuæ, venerabile mysterium Corporis & Sanguinis tui, quod tibi quotidie offertur in ecclesia pro salute fidelium; in quo es tu ipse Sacerdos & sacrificium: ille qui offert, pariter, & cui offertur, & hoc ipsum quod offertur, ad promerendum in præsenti gratiam, quam non mereor; ad obtinendum in futuro requiem & gloriam, quam tua amarissima mors impetravit.

Imperfectum meum, Domine, viderunt oculi tui, sed tu pie, misericors & præstabilis super malitia, ne imputes mihi ad æternum supplicium, qui omnia ad summum & perfectum bonum optime & perfectissime & sapientissime præordinasti; & ne permittas me deleri de libro vitæ: sed offer mihi portionem, quæ me contingit, in subsidium, tuæ videlicet pretiosæ Passionis, pro qua hominem voluisti habere tibi cohæredem in terra viventium.

Te igitur, Domine, moveat & inclinet ad misericordiam humanæ fragilitatis consideratio, quia nosti, quæ sit hominis substantia, & quod non vane constitueris hominem super terram. & conserva me opus tuæ pietatis, ne incassum circa ipsum laboraveris, & ne infructuosa sit in me immaculati cruoris tui effusio.

Tu qui es purificationem faciens peccatorum, præsta, ut emundatus à peccatorum sordibus, & illuminatus acie mentis cognoscam te; atque agnoscens in directione cordis mei jugiter ad te tendam & adspirem, ut felici tandem exitu ad te merear pervenire Iesu Christe, qui cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

## CAP. IV.

## ORATIO DOMINICA,

*Variæ ad usum Pœnitentium accommodata.*

### MODVS

*Recitandi Orationem Dominicam cum reflexione mentis ad Parabolam Filii Prodigi; eliciendo affectus compunctionis; per sequentia vel similia suspiria.*

Ex P. Christ. Mayer in Indust.

*Pater noster.*

O Pater amantissime, qui majori affectu & cura solicitus es pro filiis tuis licet indignis, quam ullus pater, imo quam mater ulla pro filio uteri sui; Heu quo deveni miser ego culpa mea, & sponte à tali patre discedens; gra-

tiamque ejus & bona mihi tam liberaliter concessa dissipans! Eheu fovebar olim velut in sinu dulcissimi Patris mei; nutriebar in domo ejus, mensæ particeps eram; utpote filius, & nihil mihi deerat. Nunc versor in regione longinqua, inter alienos, & ignotos peregrinus, exul, famelicus & nudus.

1. *Sanctificetur nomen tuum.*

Quot nominibus debui, quot modis potui, sanctificare, redamare, & glorificare te Patrem infinitæ majestatis, potentiæ, sapientiæ, bonitatis; tot beneficiis præventus, tot subsidiis munitus! Doleo, quod non fecerim! en ex hoc momento totis præcordiis meis quam intentissime desidero id facere in æternum.

2. *Adveniat reguum tuum.*

O quam stulte duram Mundi, Carnis, Diaboli tyrannidem elegi præ dulci jugo tuo! lassatus jam in via iniquitatis & perditionis, quam avide rursus adspiro ad paternum regnum, ad regnum gratiæ, & gloriæ tuæ, ubi pax, & gaudium in Spiritu sancto!

3. *Fiat voluntas tua.*

O quot malorum mihi causa extitit mea propria, perversa voluntas, qua contra sanctissimam tuam voluntatem sic abusus sum, ad reatum pœnæ contrahendum, qua uti debebam ad augmentum gratiæ & gloriæ promerendum! non mea, sed tua sanctissima voluntas deinceps semper, & in omnibus, de me, & à me fiat, sicut fit à Beatis in cælo.

4. *Panem nostrum.*

O Pater liberalissime, satians Electos tuos ab ubertate domus tuæ: à quibus ego nimis stulte segregavi me: quanti mercenarii in domo Paris mei abundant panibus, & ego hic fame pereo! Heu nutriebar olim croceis, & pane filiorum; nunc vix siliquis porcorum inanem ventrem impleo. O utinam liceat mihi, si non ut filio, saltem ut mercenario rursus vesci pane gratiæ tuæ!

## 5. *Et dimitte nobis.*

En proſtratus coram te clamo: Pater, peccavi in cœlum, & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut unum de mercenariis tuis. Doleo, quod unquam offenderim te: ignoſce, ſicut & ego ignoſco omnibus, propter te.

## 6. *Et ne nos.*

Recepiſti me nunc quidem Pater in gratiam cum oſculo pacis, conſtringis me brachiis charitatis; ſed noſti infirmitatem meam, obſecro, ne permittas me in æternum amplius ſeparari à te, & abire vagum in deſideria cordis mei.

## 7. *Sed libera nos.*

Præſerva, & libera me ab omnibus malis, hujus & futuræ vitæ, quatenus obſunt gloriæ tuæ & ſaluti meæ promovendæ, ut abſque impedimento tibi perfecte ſerviam in terris, & beate id fruar in cœlis, ubi excluſo omni malo, tu eris omnia in omnibus, & ſummum bonum diligentibus te in æternum. Amen.

## ORATIO DOMINICA
### adverſus ſeptem vitia Capitalia.

ORatio Dominica *piorum ſenſuum fœcundiſſima eſt, & quaſi Panoplia, ſeu mavis Panarion, adverſus peſtes & morbos animæ, qui omnes ex infauſta ſeptem vitiorum Capitalium radice pullulant. Contra hæc non incongrue adhibetur* ORATIO DOMINICA.

*Vnde ſeptuplex iſthæc malignitas ſub figura Beſtiæ ſeptem capita habentes* in Apocal. *deſcribitur, quæ cum abominabilis nimium, & homini infenſa ſit, nunquam ceſſat uno vel altero capitum nos impetere; & malitiæ ſuæ virus in nos diffundere, ita ut cum unum eliditur, alterum ſe erigat; quo debilitato, aliud convaleſcat; ac ſic ſibi invicem ſuccedant.*

*Imo non raro ſimul velut agmine facto nos impugnant, prout homo ſalutis ſuæ non incurius ſubinde expertus novit.*

*Quare*

*Quare Salvator, qui hujuſmodi luctum nobis ad exercitium virtutis & meriti cumulum reliquit, opportunum nobis remedium ad manum dedit in Oratione ſua, quam ſeptem petitionibus, quaſi totidem telis inſtructam nobis tr addit, quibus ſingulis ſingula Beſtiæ illius capita configamus. Itaque dicendo,*

## *Pater noſter qui es in cœlis;*

LEva oculos tuos ad Deum, Patrem tuum, qui in cœlis habitat, & alta à longe cognoſcit; imo prope eſt omnibus invocantibus ſe, & his qui tribulato ſunt corde. Cogita ergo, quis & quantus in cœlis ſit adjutor tuus, quam potens & bonus; nempe Deus, & ipſe Pater tuus. Ne ergo, time in hoc conflictu; confidens de paterno Dei in te affectu, cum Propheta; Dominus Protector vitæ meæ, à quo trepidabo? Et inprimis quidem dicens,

## I. *Sanctificetur nomen tuum.*

Contra primum Beſtiæ caput, id eſt, SUPERBIAM, telum dirige:

Cum enim ſuperbia quæ initium eſt omnis peccati, inſtigat nos ad elarionem animi, vel ſtudium proprii honoris, laudis, & excellentiæ; ſapienter hanc peſtem profligamus, ſi illi omnem laudem & gloriam deferamus, qui ſolus ex ſe vere ſanctus & magnus eſt: ideoque merito laudandus, ac glorificandus. Dicamus ergo, O *Pater noſter* cœleſtis, *ſanctificetur nomen tuum*, non noſtrum, *tuum*, inquam, *nomen* ſanctum agnoſcatur, glorificetur, & laudetur ab omnibus, & per omnia.

Hoc enim vere dignum & juſtum eſt; cum è contra nihil indignius ſit, quam ut ſe extollat, vel honorem & laudem appetat homo peccator, pulvis & cinis, putredo, & vermis, uſurpando ſibi, quod Dei ſolius eſt; cum dicat Apoſtolus, *Soli Deo honor & gloria.* Et propheta humanam gloriam prorſus abhorreat, dicens, *Non nobis Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.*

Ergo ſimili affectu dicamus & nos, *Sanctificetur nomen tuum.* Quia ſi nos ipſi gloriam noſtram non quærimus, erit qui quærat: ſi Deum ſolum in omnibus & per omnia hono-

noremus, ille honorantes se honorabit, contementes autem se reddet inglorios & ignobiles. Qui gloriam Deo debitam usurpant sibi, confusio operiet eos.

2. Discusso & eliso superbiæ capite, plerumque diabolus ad *Avaritiæ* tentamenta sese convertit, post bonum honestum, utile proponens ac suadens. Itaque inflammat animas desiderio bonorum hujus seculi, & hoc unice laborat, ut homo his acquirendis conservandis tempus & ætatem omnem impendat, in illis spem ponat, & à multis divitiis felicitatem suam æstimet.

Nos è contra pensantes, quam sint hæc vana, caduca, insufficientia ad satiandum cor humanum; promissa tamen à Deo ad necessitatem, etiam non sollicitis nobis, si primum quæramus regnum Dei & justitiam ejus: consultius sane terrenis despectis, erigimus oculos mentis ad illud cœleste regnum; ad illam hereditatem immarcessibilem, incorruptam, & incontaminatam in Cœlis, quam soli merentur accipere, qui divitiis cor non apponunt; qui regnum mundi & omnem ornatum seculi contemnunt: & ad cœlestis regni opes continuo suspiraut: orantes ex animo:

*Adveniat regnum tuum.*

Regnum omnium sæculorum, ubi replebimur in bonis domus tuæ; & satiabimur, cum apparuerit gloria tua: credimus enim videre bona Domini in terra viventium. O quæ & quanta illa! nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit, quæ præparavit Deus diligentibus se.

Interim quoque *regnum tuum* justitiæ & gratiæ nobis *adveniat*: quod nos licet pauperes rebus, bonis tamen operibus & meritis divites faciat. Nam pauperem quidem vitam gerimus, sed habemimus multa bona, si timuerimus Deum. Vere enim divitiæ non sunt terrenæ opes, sed virtutes, & gratiæ dotes.

3. Sed cavendum, ne expetentibus regnum Dei, languor & torpor obrepat: nec enim *omnis qui dicit, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed qui fecerit voluntatem Patris qui in cœlis est.*

Ita-

Itaque poſt devictam Avaritiam, proximum contra *Accediam* certamen erit. Eam hoc telo pete:

*Fiat voluntas tua ſicut in cœlo & in terra.*

Hoc eſt, utinam ſicut Cœlites, ita & nos terræ incolæ eam faciamus. In cœlo ſumma exultatione laudatur Deus. In cœlo ad obſequium ejus mira promptitudine Angeli asſiſtunt. Vtinam hoc ſimili devotione, alacritate, & promptitudine à nobis fieri poſſet in terra. Id ſaltem ex animo velle, multum eſt coram Deo; qui bonæ voluntatis inſpector eſt.

4. Quia vero carnis infirmitas cogit nos corporis vires cibo potuque reficere, & huic operi ſe voluptas admiſcet, hac occaſione *Gulæ* vitio diabolus nos illaqueare; & ad exceſſum in qualitate, aut quantitate cibi, inducere nititur. Quo contra ſedulo rogandus nobis eſt Deus, qui nos creavit natura fragiles, & huic indigentiæ, reſtaurandi quotidie per cibum vires, obnoxios; dicendo:

*Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.*

O clemens Deus, neceſſaria victus nobis largiri dignare; & ſic nos regere, quantenus cauſſam neceſſitatis non vertamus in negotium voluptatis; nec ad vitæ luxum, ſed ad naturæ ſuſtentationem, uſum earum rerum, quas nobis benigna tua manus largita eſt, referamus; carnis impetum, lege Dei & rectæ rationis coërcentes. Dignare etiam nobis dare panem cœleſtis ſapientiæ, ut guſtantes quam ſuavis ſit Dominus, Gulæ illecbras reſpuamus; præ cujus etiam ſaporis dulcedine omnes corporis delicias, tanquam porcorum ſiliquas faſtidiamus.

5. Sed dum Gula refrænatur, plerumque Diabolica malignitas *Iræ & Impatientiæ* occaſiones machinatur, ut rancoris vitio ſuperati, abſtinentiæ fructu ſpoliemur; Et Deo reddamur inviſi, inter ipſa etiam jejunia; ſicut & illi apud Iſaiam, *qui ad lites, ad contentiones jejunabant.*

Contra hoc virulentum Beſtiæ caput valida manu intorquet telum, qui orat ex animo:

*Dimit-*

*Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

Remissionem enim peccatorum indies à Deo petere necesse habemus; nam in multis offendimus omnes. Si vero Deus iniquitates observaverit, quis sustinebit? Porro non aliter eam consequemur, quam si in nos peccantibus non irascamur; sed ex corde dimittamus (tunc quidem libera fronte ac securè dicturi; Dimitte nobis, sicut & nos dimittimus:

Cujus quidem clausulæ appositio merito nobis timorem & sollicitudinem incutit. Quid enim si nom dimittas debitoribus tuis? quid si minus plene & sincere? quid si etiam dolose & specietenus ignoscas; & interim iram animo foveas, & vindictam mediteris; certe contra te, non pro te Deum invocas, non Patrem habiturus, sed judicem: audiesque, Ex ore tuo te judico, serve nequam, vis dimitti tibi, sicut tu dimittis, *&c.*

Nos ergo cautiores facti, faciamus quod monet Dominus: *Cum stabitis ad orandum, dimittite, si quid habetis adversus aliquem.* Alioquin, si homo homini reservat iram, quomodo à Deo quæret medelam?

6. Quod si lenes animo, & ad omnem injuriam placabiles esse didicerimus, curandum restat, ne hæc lenitas in mollitiem quandam & remissionem animi degeneret, & sic in *luxuriam* carnis diabolus nos sensim inducat.

Videntes itaque hoc tam detestabile malum *Luxuriæ* longe latéque per humanum genus dominari; ita ut non minus hodie, quam olim omnis caro corruperit viam suam, vehementer habemus ab hoc pestifero Bestiæ capite timere, cum Sapiens dicat: *Multos vulneratos dejecit, & fortissimi quique interfecti sunt ab ea.* ideo Deum supplices Adjutorem imploremus, nisi Deus dederit. Oremus ergo,

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Hoc est, ne nos ad resistendum fragiles induci permittas, quia si viribus nostris relinquimur, absque dubio inducimur & superamur: ea est nostra in malum pronitas.

7. Sed

7. Sed quamvis in congereſſibus præmiſſis improbus inimicus fruſtrari ſeſe ſenſerit, nihilominus non deſiſtit; illo tandem ſibi propriiſſimo vitio, *Invidiæ* ſcilicet veneno, *(nam invidia diaboli mors introivit in orbem terrarum* ) animam perimere ſtudens, ut proximi proſperitas in noſtram cedat crucem & torturam.

Vnde fit, ut non rectis oculis adſpiciamus proximum noſtrum, dolentes de rebus ejus proſperis ; & de adverſis gaudentes. A quo peſſimo & diabolico vitio petimus in fine liberari, dicendo:

*Sed libera nos à malo ;*

Invidiæ ſcilicet, quod perfecte malos efficit : quia veneno, quo ille extreme Malus plenus eſt, inficit & incendit. Quid autem pejus, quam bonum alterius in ſuum vertere malum, qui congaudentes alieno bono, illud quaſi ſuum reddere poterant, & ſic ipſuſmet ex eo fieri melior; felicior ac ſummo Bono vicinior, digniorque.

## ORATIO DOMINICA *ad* DEUM PATREM *recitanda ;*

### Vt per virtutes & merita Filii ejus, noſtra vitia & defectus expientur.

*Pater noſter.*

O Sanctiſſime Pater ; per immenſam illam charitatem, qua dediſti nobis, ut filii Dei nominemur & ſimus, rogo Te ex imo corde, ut clementer ignoſcas mihi, quod te amantiſſimum Patrem meum hactenus debito honore & filiali amore proſequi neglexerim ; ſed te peccatis meis frequenter & graviter offenderim ; teque ex corde meo , in quo velut in cœlo & ſolio tuo, propriam ſedem habere debueras, peccatis meis ſæpius turpiter ejecerim.

O clementiſſime Pater, reſpice in faciem Chriſti Filii tui & miſerere mei. Rogo in unione illius infinitæ charitatis, qua ab æterno Filium tibi coæqualem genuiſti; & tempore præordinato hominem fieri pro nobis voluiſti : Rogo in virtute abundantiſſimæ ſatisfactionis, quam idem dilectiſſi-

mus Filius tuus, & innocens frater noster Iesus Christus, tibi pro me præstitit, ut ardentissimam charitatem divini cordis illius, una cum dignissima laude & honore, quem in summa humilitate tibi exhibuit, benigne suscipias, in compensationem omnium peccatorum & defectuum meorum.

### 1. *Sanctificetur nomen tuum.*

O dulcissime Pater, obsecro te, ex omni affectu cordis mei, parce mihi, quod sanctissimum nomen tuum, non eo, quo par erat religionis cultu, honore, & reverentia sanctificaverim: imo etiam sæpe contumelia affecerim; Christianum quoque nomen, quod gratia tuâ gero, moribus indignis tam fœde sæpius deformaverim.

O summe Pater, obsecro te, ut in expiationem omnis culpæ meæ digneris accipere absolutissimam vitæ sanctimoniam charissimi Filii tui, in qua ipse benedictum Nomen tuum glorificare, & tot signis, miraculis, sermonibus & operibus, triginta tribus, & amplius annis, quibus vixit in terris, laudare ac sanctificare unquam intermisit.

### 2. *Adveniat regnum tuum.*

O Pater misericordiarum, rogo Te, ignosce mihi clementissime, quod Te cœli terræque Regem & regnum tuum æternum, in quo solo est vera pax, requies & gaudium, nunquam eo quo decuit ardore, & zelo quæsiverim. Rogo dulcissimam clementiam tuam, ut sanctissimos labores gratissimi Filii tui, quibus me & omnes homines sibi in regno tuo cohæredes fecit suscipere digneris, pro omnibus negligentiis & defectibus meis, quos ego infelix admisi, dum, quæ sursum sunt, tam negligenter quæsivi & sapui; tam vero ardenter, quæ super terram.

### 3. *Fiat voluntas tua.*

O misericordissime Pater, ignosce mihi quæso pro infinita bonitate tua, quod divinam & altissimam voluntatem tuam, meæ, ut debui, non semper prætulerim: toties velle meum, quod semel tibi devoveram, de uno per peccatum usur-

usurpaverim: & piissimam voluntatem tuam circa me factam minus promptè, reverenter, & libenter amplexus sim.

Obsecro Te, ô æterne Pater, ut promptissimam resignationem cordis, amantissimi Filii tui, & perfectissimam ejus obedientiam, quà tibi factus est obediens usque ad mortem crucis, suscipere digneris in emendationem omnis meæ inobedientiæ, & prævaricationis mandatorum tuorum.

### 4. *Panem nostrum.*

O largissime Pater, qui aperis beneficam manum tuam, & imples omne animal benedictione, adeoque & me licet indignum pascis à juventute mea, tot corpori meo, tot animæ bona tam liberaliter providens? Precor ex totis cordis visceribus, Parce mihi, quod dona & beneficia tua, tum ad corpus, tum ad animum nutriendum spectantia, tam ingratus accepi, toties iis ipsis ad tui injuriam, & meam damnationem abusus sum; dum vel iis nimium cor apponerem; vel iis inordinate fruerer, vel pro illis debitas tibi gratias non persolverem.

Obsecro Te, mi Pater, per amorem Filii tui unigeniti, ut ipsius jejunia, famen, sitim, & mirabilem abstinentiam, omnesque gratiarum actiones, quas ipse cibum sumpturus offerre solitus est, accipere digneris in compensationem omnis meæ incuriæ & ingratitudinis, quam unquam in donis & beneficiis tuis percipiendis admisi.

### 5. *Et dimitte nobis.*

O Pater immensæ bonitatis, si debita & iniquitates nostras observaveris, quis sustinebit? adeo in multis offendimus omnes. Itaque rogo te, per æternum amorem tuum, ut clementer ignoscas mihi, quidquid unquam, aut uspiam quomodocunque deliqui; aut si forte peccantibus in me non plane juxta præceptum dimisi; vel inimicos meos non ex corde dilexi?

O justissime Deus, rogo Majestatem tuam, ut, in satisfactionem suscipias infinitum pretium Sanguinis, & affectiosissimam orationem dilectissimi Filii tui, qua pendens in Cruce, inimicis suis à te ignosci postulavit.

### 6. *Et ne nos inducas, &c.*

O benigniſſime Pater, ignoſce mihi, per inæſtimabilem charitatem tuam, quod concupiſcentiis, & pravis deſideriis hactenus, non ſatis diligenter & ſerio reſiſtere conatus ſim; ſed magis Mundo, Carni, ac Dæmoni mala ſuggerentibus conſenſerim. Vnde merito variis malis factus ſum obnoxius. Precor, ô Domine, ſi divinæ providentiæ tuæ conſilio, vis me ſubinde tentationes ſentire; nunquam tamen permittas conſentire. Digneris quæſo, ô potententisſime Deus glorioſam victoriam Chriſti, Filii tui, qua Mundum, Satanam, Carnemque ſubegit una cum ſanctiſſima converſatione ejus, omnibuſque laboribus, & doloribus illius ſuſcipere, in ſupplementum omnis negligentiæ & fragilitatis meæ; adeoque me liberes ab omni Malo, & perducas ad omne Bonum quod utique alibi non eſt, nec aliud, niſi tu Solus & vnvs, ô Deus meus, & omnia. Amen.

## Cap. V.

## *Inſtructiones & Exercitia pro Confeſſione ſacramentali.*

### Brevis inſtructio Confeſſionis utiliter inſtituendæ.

*INter aſceticæ ſeu piæ vitæ exercitia nullum frequentius confeſſione: ſed cujus in multis exiguus aut nullus eſt fructus, quia non tam veræ pietatis & melioris vitæ ſtudio, quam pro conſuetudine obiter & perfunctorie peragitur.*

I. Itaque cogita, *quod pia ſacramenti Pœnitentiæ frequentatio ſit medium facillimum brevi magnos faciendi progreſſus in Via perfectionis. Nam* 1. *per eam peccata & peccandi affectus, exuuntur.* 2. *Virtutis & profectus ſpiritualis ſtudium excitantur.* 3. *Oratio & Dei charitas augetur.* 4. *Conſcientiæ puritas, tranquillitas & ſecuritas acquiritur; horror mortis minuitur, &c.*

II. *Excita, ſeu renova fervens Deſiderium, firmumque propoſitum debita cum diſpoſitione, cura, ac devotione hoc ſacramentum Pœnitentiæ obeundi; idque intuendo,*

1. Fi-

1. Finem *hujus sacram. Adeo pretiosum; qui est Venia peccatorum, curatio languorum animæ, Renovatio fervoris, Augmentum meritorum gratiæ, gloriæ,* &c.

2. Modum *adeo facilem & efficacem merita Christi sibi applicandi, tantosque divinæ gratiæ thesauros participandi, per crebrum, serium, affectuosum hujus sacramenti usum.*

3. Incitamenta huc utilia, *qualia sunt, Dei voluntas, qui unice desiderat sanctificationem nostram; Divinorum beneficiorum multitudo, Peccatorum gravitas, Vitæ brevitas, Temporis gratiæ incertitudo, Districti judicii metus, Æternitatis horror, Pœnarum alterius vitæ acerbitas.* &c.

III. *Pete efficacem Dei gratiam, qua agnoscas, detesteris, aperias, & emendes peccata tua, per infinitam Dei misericordiam, quæ tam benigne te ad pœnitentiam exspectat & excitat,* &c.

IV. *Revoca in memoriam peccata tua certa quadam Methodo, qua juvari solet memoria. Vide ubi in Deum, in Teipsum, in Proximum peccaveris; cogitatione, verbo, opere. Eaque collige* Breviter, *missis generalibus, & impertinentibus, seu non necessariis, & quæ sub conditione à plerisque narrari solent, & quæ ad excusationem sui magis, quam accusationem spectant.* Integre, *explicando omnium peccatorum, quæ conscientiam gravant, species, numerum certum, aut verisimilem, & circumstantias necessarias, mutantes speciem,* &c. Clare, *certis, simplicibus & perspicuis verbis singula exprimendo. certa à dubiis, materiam gravem à levi, actum deliberatum à subreptione, seu advertentiam ab inadvertentia; consensum plenum à semipleno,* &c. *secernendo.*

V. *Potissimum circa veram cordis* Contritionem *labora; Vt de his, omnibusque peccatis totius vitæ doleas ex solo & puro Dei amore,* &c.

2. *Vt firmum & constans* propositum *concipias, hæc omnia præsertim magis voluntaria, & in quæ sæpius impingis, serio emendandi,* occasiones *eorum & pericula cavendi : Deo deinceps perfectius serviendi & placendi. Et hæc omnia cum filiali fiduciâ paternæ Dei misericordiæ,* &c. *Porrò utilissimum erit, si assuescas frequentare hunc actum contritionis; præsertim ante orationem, in pericula lapsus, post lapsum : in tentatione, ante somnum, idque vel unico suspirio.* O Iesu amo Te, & doleo ex corde, quia offendi Te.

# REMEDIA

## quædam communiora defectus & vitia emendandi.

I. *Concipe, & ſæpius renova ſerium & fervens propoſitum cavendi omnia peccata, maxime ea in quæ pronior es.*

II. *Mane proteſtare coram Deo contra moleſtiores tentationes, & procliviores lapſus, deteſtando eos; ac contra voluntatem tuam eſſe ac ſemper fore, firmiter decernendo.*

III. *Præmeditatione practica ante quodvis opus majoris momenti utere, cum renovatione Intentionis, & Propoſiti, emendandi conſuetos defectus, & petitione grati , idque fiat ſaltem per brevia ſuſpiria.*

IV. *Attende ſcopum ſeu finem cujuſvis operis, & cave ſollicitè, ne aberres, vel impingas in defectus tibi familiares. Serio age, quod agis.*

V. *Exercitium præſentiæ Dei in omnibus adhibe, crebra & affectuoſa ad Deum ſuſpiria ejaculans.*

VI. *Intuere Chriſtum uti vivum ſpeculum & exemplar omnis perfectionis, & imitari nitere, excitans teipſum, eo ipſo quod geris, nomine* Chriſtiani.

VII. *In tentationibus recurre ſtatim filiali affectu & fiducia ad Ieſum, ejuſque dulciſſimum cor, & ſacra vulnera. Item ad ſinum dulciſſimæ Matris Virg. Mariæ, ſic facile evaneſcet omnis tentatio. Renova quoque proteſtationem mane factam contra ejuſmodi ſuggeſtiones & tentationes. Heroice te reſigna. Tempeſtivè te manifeſta Patri ſpirituali, pete conſilium, & ſequere.*

VIII. *Renova zelum exſtirpandi radices has N. vel illas N. peccatorum, per examen particulare; per exercitium mortificationis,* &c.

### *Oratio præparatoria ante Confeſſionem Sacramentalem.*

Conditor cœli & terræ, Rex Regum, & Dominus dominantium; qui me de nihilo feciſti ad imaginem & ſimilitudinem tuam, & me proprio tuo Sanguine redemiſti: quem ego peccator non ſum dignus nominare, nec invocare, nec corde cogitare.

Te ſuppliciter deprecor, & humiliter exoro, ut clementer reſpicias me ſervum tuum nequam. Et miſerere mei, qui miſertus fuiſti mulieris Chananææ, & Mariæ Magdalenæ; qui pepercisti publicano, & latroni in cruce pendenti.

Tibi confiteor, Pater piiſſime, peccata mea; quæ ſi volo abſcondere, non poſſum, tibi Domine: parce mihi Chriſte, quem ego nuper multum offendi cogitando, loquendo, operando, & in omnibus modis, in quibus ego fragilis homo & peccator peccare potui, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Ideo, Domine, precor tuam clementiam, qui de cœlo pro mea ſalute deſcendiſti: qui David à peccati lapſu erexiſti, parce mihi Domine, parce mihi Chriſte, qui Petro te neganti pepercisti. Tu es Creator meus, & Redemptor meus; Dominus meus, & Salvator meus; Rex meus, & Deus meus.

Tu es ſpes mea, & fiducia mea; gubernatio mea, & auxiliatio mea; conſolatio mea, & fortitudo mea; defenſio mea, & liberatio mea; vita mea, ſalus mea, & reſurrectio mea; lumen meum, & deſiderium meum; adjutorium meum, & patrocinium meum,

Te deprecor & rogo, adjuva me, & ſalvus ero; guberna me, & defende me; conforta me, & conſolare me; confirma me, & lætifica me; illumina me, & viſita me. Suſcita me mortuum, quia factura & opus tuum ſum.

Domine, ne deſpicias me, quia famulus & ſervus tuus ſum, quamvis malus, quamvis indignus & peccator; ſed qualiſcumque ſim, ſive bonus, ſive malus, ſemper tuus ſum. Ad quem ergo fugiam, niſi ad te vadam? Si tu me ejicis, quis me recipiet? ſi tu me deſpicis, quis me adſpiciet?

Recognoſce me ergo indignum ad te refugientem, quamvis ſim vilis & immundus: quia ſi vilis & immundus ſum, potes me mundare: ſi cæcus ſum, potes me illuminare: ſi infirmus ſum, potes me ſanare: ſi mortuus & ſepultus ſum, potes me reſuſcitare: quia major eſt miſericordia tua, quam iniquitas mea: major eſt pietas tua, quam impietas mea: plus potes dimittere, quam ego committere; & plus parcere, quam ego peccare.

Non ergo despicias, Domine, neque attendas multitudinem iniquitatum mearum; sed secundum multitudinem miserationum tuarum miserere mei, & propitius esto mihi maximo peccatori.

Dic animæ meæ: Salus tua ego sum: qui dixisti, Nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat. Converte me Domine ad te, & noli irasci contra me.

Deprecor te clementissime Pater, propter misericordiam tuam supplico & exoro, ut perducas me ad bonum finem, & ad veram pœnitentiam, puram confessionem, & dignam satisfactionem omnium peccatorum meorum, Amen.

## *Oratio ante confessionem Sacramentalem.*

DOmine Deus, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina quæso splendore gratiæ tuæ cor meum, ut sufficienter cognoscam defectus & peccata mea, eaque cum vero cordis dolore & contritione confitear, sicut oportet coram te, & sacerdote ministro tuo, ac plene pro iisdem satisfaciam, eaque emendem, ad laudem & gloriam tuam, & benedictæ Matris tuæ, ac Sanctorum omnium, ac salutem animæ meæ, Amen.

## *Oratio post confessionem.*

GRatias tibi ago pientissime Iesu, quod me indignum peccatorem ad pœnitentiam patienter exspectaveris, veniam & indulgentiam peccatorum mihi clementer concesseris. Suscipe obsecro hanc humilem confessionem meam quam feci, & quicquid mihi nunc defuit ad plenam & synceram enumerationem peccatorum meorum, & convenientem pro iisdem dolorem, tu ex fonte misericordiæ tuæ, ac thesauro passionis tuæ benignè supplere digneris, meque perfectè absolutum habere in cœlis: & præsta auxilium gratiæ tuæ; ut deinceps peccata devitem, ac fidelius tibi serviam, intercedente gloriosa Virgine genitrice tua Maria, & omnibus sanctis, qui tibi placuerunt ab initio mundi: juravi enim & statui deinceps custodire judicia justitiæ

ſtitiæ tuæ, te adjuvante, qui vivis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum, Amen.

*Alia Oratio ante confeſſionem Sacramentalem.*

SVſcipe confeſſionem meam, piiſſime ac clementiſſime Domine Ieſu Chriſte, unica ſpes ſalutis animæ meæ, & da mihi, obſecro, contritionem cordis, & lacrymas oculis meis, ut defleam diebus ac noctibus omnes neglig nt ias meas cum humilitate & puritate cordis.

Appropinquet oratio mea in conſpectu tuo Domine. Si iratus fueris contra me, quem adjutorem quæram? quis miſerebitur iniquitatibus meis? Memento mei Domine, qui Chananæam & Publicanum vocaſti ad pœnitentiam, & Petrum lacrymantem ſuſcepiſti. Domine Deus meus, ſuſcipe preces meas.

Salvator mundi, Ieſu bone, qui te crucis morti dediſti, ut peccatores ſalvos faceres, reſpice me miſerum peccatorem invocantem nomen tuum: & noli ſic attendere malum meum, ut obliviſcaris bonum tuum: & ſi commiſi unde me damnare potes, tu non amiſiſti undc ſalvare ſoles.

Parce ergo mihi, qui es Salvator meus, & miſerere peccatrici animæ meæ: ſolve vincula ejus, ſana vulnera. Domine Ieſu, te deſidero, te quæro, te volo: oſtende mihi faciem tuam, & ſalvus ero.

Emitte igitur, piiſſime Domine, meritis puriſſimæ & immaculatæ ſemper Virginis Genitricis tuæ Mariæ & Sanctorum tuorum, lucem tuam, & veritatem tuam in animam meam, quæ omnes defectus meos in veritate mihi oſtendat, quod confiteri me oportet, atque juvet & doceat ipſos plene & contrito corde explicare. Qui vivis & regnas cum Deo Patre.

*Oratio poſt Confeſſionem.*

SIt tibi Domine, obſecro, meritis beatæ ſemper Virginis Genitricis tuæ Mariæ, & omnium Sanctorum, grata & accepta iſta confeſſio mea, & quidquid mihi defuit, nunc & alias de ſufficientia contritionis, de puritate & inte-

gritate confessionis, suppleat pietas & misericordia tua: secundum illam digneris me habere plenius & perfectius absolutum in cœlo. Qui vivis & regnas.

## ACTVS CONTRITIONIS,

ad remissionem peccatorum obtinendam efficax; in formam orationis redactus.

Porro circa eum observanda sequentia:

1. *Actus fidei.* 2. *Dolor de peccatis.* 3. *Amor Dei super omnia.* 4. *Propositum de futuro.* 5. *Oblatio sui per Christum.* 6. *Spes veniæ per Christum.* 7. *Petitio gratiæ & auxilii Dei.*

DOmine Iesu Christe, verus Deus & homo, Creator ac Redemptor meus.

2. Pœnitet me ex toto corde, quod offenderim te, Dominum & Deum meum,

3. Quem amo super omnia.

4. Et propono firmiter amplius non peccare, omnesque peccandi occasiones devitare, confiteri & implere pœnitentiam, quæ mihi fuerit injuncta,

5. Et in satisfactionem peccatorum meorum offero tibi sacratissimam vitam, Passionem, ac mortem tuam, totumque pretium sanguinis tui pro nobis effusi, merita quoque B. Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum, atque omnia opera mea, & totam vitam meam.

6. Et confido in bonitate & misericordia tua infinita, quod per merita pretiosi Sanguinis tui, mihi remissurus sis omnia delicta mea.

7. Et gratiam uberem largiturus, qua vitam sanctè instituere, tibique perfecte usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis ac regnas Deus in sæcula benedictus, Amen.

### Admonitio de Actu Contritionis.

CONTRITIO *adeo res est pretiosa & efficax, ut momento vel mille, gravissima etiam, peccata extinguat, hominem Deo reconciliet; ac beatam æternitatem peccato deperditam recuperet, si quem (sublata Confessionis occasione) sic mori contingat.* Cor

con-

contritum & humiliatum Deus non deſpiciet. *Contritio vero maxime nititur amore Dei ſuper omnia, continetque tres actus:*

PRIMVS, *eſt Dolor ob offenſum Deum, qui digniſſimus eſt, ut ab omnibus, ſuper omnia ametur, & colatur.*

*Amici bonum, quod quovis lethali peccato perditur, infinitum eſt, majus omnibus bonis: hinc & malum quod quovis lethali peccato incurritur, infinitum eſt, majus malis omnibus: proinde tanti boni jactura, & mali tanti perpeſſio, majorem merito dolorem incutiat, quam ſi bona cuncta vitæ præſentis, valetudo, fama, vita, cætera omnia ſint perdita. Interire millies, jocus eſt, ſi æternis inferorum ignibus conferatur, quibus nos peccatum vel unicum obſtringit.*

SECVNDVS, *eſt propoſitum, non amplius delinquendi, atque ſi quid inique ſit acquiſitum, reſtituendi.*

*Ex hoc firmo animi decreto, ita paratum ſe quis offert ad omnes Dei leges ſervandas, ut dicat:* Dixi, Domine, cuſtodire legem tuam: quicquid precepiſti, ô mi Deus, faciam quam poſſum integerrime.

TERTIVS, *eſt Spes veniæ, & Petitio gratiæ ad ſeriam vitæ emendationem.*

*Accuſare ſe, & ſe non emendare, eſt Deum tentare: nec quicquam valet, à malis veniam poſcere, & mala de novo iterare. Sanguis autem & mors Domini Ieſu hanc nobis fiduciam ingerit, ut hæc ſperemus, petamus tanta, ſeriam ſcilicet emendationem vitæ poſt tam graves ac multiplices offenſas.*

## Accuſatio ſui:

## *Et propoſitum emendandæ vitæ, ubi quis in culpam, quam ſciverat ſibi maxime cavendam, relapſus eſt.*

O Mi amantiſſime Deus, ego ingratus, ego perditus homo ad te redeo, poſtquam ſatis à te per illicita ſum evagatus: nunc te amicum quæro, quem ipſe mihi hoſtem feci. Iterum deliqui: & poſt tot jam caſus, iterum cecidi. Ah! Domine, in culpam illam, quam ſciebam tibi plurimum diſplicere, mihi maximè nocere, in hanc ipſam iterum relapſus ſum.

Quantum mihi hæc cavenda eſſet, præſciebam, & tamen non cavebam. Ita Majeſtatem tuam ô Deus offendi; gra-

tiam tuam perdidi, cœlum amisi, meipsum damnavi, & quam ob caussam? ob rem nihili, & meram vanitatem: quid enim aliud est voluptas illa, quid commodum illud, *&c.* quæ captabam?

Scio, Domine, tu mihi super omnia es amandus: agnosco, mi Deus, quod lex tua & tuus honor, cariora mihi esse debeant creatis omnibus, & tamen tam perditè meipsum amo, ut meum honorem, lucellum meum, meamque libidinem, tibi, tuæ legi, tuoque honori prætulerim jam sæpissimè.

Ah! quam adhuc carnalis sum! & licet ego negem, opera mea loquuntur. Mundus non tantum mihi nondum crucifixus est, sed totus in me vivit & spirat, plenus sum pravis motibus, fœdis concupiscentiis, desideriis, & infinitis miseriis: & tamen humilior; quin æstimari & præferri gaudeo.

Vita mea merus est Euripus, merissima inconstantia, & mutabilitas: sensus mei exteriores, quoquò volunt, liberrimè exspatiantur: quam variæ, & quam fœdæ imagines animum meum sæpius incursant! Quam ego, ô mi Deus, dura & immobilis cautes sum, cum de pœnitentia agitur! ad loquendum quam promptus & incautus! surdus ad monita salutis; ad fabulas & nugas avidus: quæ cœlum & Deum concernunt, nimis peregrina mihi sunt & fastidiosa; quæ ad terrena lucra, & corporis commoda spectant, facillimè apprehendo.

Cum orandum est, totus nauseo; cum epulandum, totus inhio. ad cultum divinum testudo sum, ad lusum & jocos aquilâ velocior. ad honesta repo, ad vetita vòlo. ad invidiam & suspiciones pronissimus sum, ad excusationem alienæ imperfectionis perdifficilis. mihi mollis & lenis sum, aliis durus & rigidus. Vix tangor, & en irascor, & ferio; certè lingua, cum manu non possum. Nemo me lædit, in quem non ultionem mediter & vindictam.

Concupiscentiæ ignes, ô Deus tu nosti, quam mihi sint vicini: hic ego quidem dissimulo & tego, tibi tamen, ô Mundi ocule, aperta sunt omnia: nullum cordis secretum est, quod tibi celari possit. O quoties, & quanta facturum

me

me propono & spondeo: mox omnia in ridiculum, imò in flagitiosam oblivionem evanescunt.

Iure igitur doleo, me dolenda toties committere: imò vel hoc ipsum doleo, me non magis dolere, nec satis, ut par est, propriam sentire miseriam.

Et quamvis hactenus ad omnem pietatem lentissimus fuerim, & heu nimis alacer & festinus ad vitia, tamen talis deinceps esse nolo. Ego non ero ego. Non ego qui fui. *Dixi, nunc cœpi*, iter ad cœlum nemo bene perficit, nisi qui qui quotidie incipit.

Igitur firmissimè statuo, ope tua Domine, confisus, priores culpas illas, & omnem peccandi occasionem quam diligentissimè cavere. ô sit hæc mutatio dexteræ Excelsi!

Dominus meus, & Deus meus, ô cor mundum & castum in me crea: innova, oro, in me spiritum rectum, ut tandem aliquando vitam seriò emendem, ex animo te amem, & ad finem vitæ sic perseverem.

## FORMVLA

Excitandi affectus pios Gratitudinis, contritionis, &c. tum ante, tum post Confessionem.

*Ex P. Christ. Mayor. in Indust.*

O Iesu Deus cordis mei, infinitè misericors, & longanimis, infinitè suavis, & amabilis, quomodo cum Patre & S. Spiritu multiplicas super me, inter cæteros Electos tuos inæstimabiles divitias misericordiæ, longanimitatis, bonitatis, & caritatis tuæ, hucusque toties me tam ingratum cum Petro respiciendo; toties me indignum cum Magdalena longe à te aberrantem in viam salutis revocando; toties tam immundum in sanguine tuo dealbando; toties tam prodigum filium in osculum pacis recipiendo; toties tam infidelem sponsam in intimam familiaritatem invitando.

Verè miserator & misericors es Domine, patiens, & multum misericors. Verè suavis es universis, & miserationes tuæ super omnia opera tua. Confiteantur tibi omnia opera tua; maximè opera misericordiæ & pietatis, & Sancti tui

miſerationes tuas experti, benedicant tibi, miſericordias tuas æternum cantantes.

Agnoſco, veneror, amplectorq; viſcera miſericordiæ tuæ tantæ erga me, Electoſque omnes, comprehenſores, & viatores; atque illorum, omniumque poſſibilium creaturarum poſſibili affectu gratias ago, agamque æternum pro ineffabili illo æternæ dilectionis exceſſu, quo me inter illos à tot peccatis, in quæ incidiſſem, clementer præſervaſti; in tot quotidie toties labentem tam longanimiter toleraſti; tam miſericorditer ad pœnitentiam lapſum exſtimulaſti, tam benignè pœnitentem in gratiam recepiſti: inſuper mihi tam liberaliter efficacem voluntatem reſipiſcendi copioſam gratiam ſanctius deinceps vivendi, & firmam ſpem perſeverandi gloriamque conſequendi, communicare hucuſque dignatus es.

Pro his aliiſque innumeris bonitatis tuæ beneficiis, utinam tota vita laudaſſem te, & gratias egiſſem! Vtinam te infinito honore & amore digniſſimum ſemper amaſſem & glorificaſſem! Vtinam nunquam offendiſſem, nec offenderem poſthac in æternum!

Sed eheu, quam parum agnovi, amavi, glorificavi te, ô Bonitas infinita; quid retribui tibi pro omnibus quæ retribuiſti mihi, præter innumeras offenſiones, ingratitudines, negligentias Doleo de his & de omnibus, & ſingulis totius vitæ peccatis, ex animo, non propter ſupplicii metum; aut gloriæ detrimentum: ſed purè propter te Deum meum infinite amabilem, quia tibi quem diligo diligamque æternum, ſuper omnia, diſplicent.

Ardenter deſidero, firmiterque propono, emendare omnia peccata mea, maxime hæc N. cum gratia tua per hæc media, & novo fervore me totum tuo impendere ſervitio, *&c.*

Per eandem benignitatem & charitatem tuam infinitam, qua cum Patre & Spiritu ſancto, ô Bone Ieſu, me ingratum peccatorem, & pœnitentes omnes toties oculis miſericordiæ tuæ tam benigne reſpexiſti, longanimiter toleraſti, in ſanguine tuo dealbaſti, & nunc reſpicere, tolerare, & dealbare non deſinis, memento & miſerere

totius ecclesiæ tuæ sanctæ, ejusque capitum & membrorum, *&c.*

O Regina Sanctorum omnium, Mater Dei, & virgo, S. Angele custos, Sancti Patroni mei N. omnesque Electi benedicite, laudate, & superexaltate Dominum mecum, & pro me, pro hoc aliisque beneficiis mihi, & vobis, omnibusque collatis, & conferendis in æternum gratiamque impetrate, illum nunc perfectè glorificandi in via, olim beatè vobiscum in patria; æternum illi cum Cherubim & Seraphim accinentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Benedictio & charitas, *&c.*

## Alia Formula pulcherrima excitandi affectus post Confessionem,

*Ex eodem: ibid.*

1. O Iesu infinite amabilis, unde mihi tam vili terræ vermiculo, tam immundo peccatori, tam ingrato servo, tam prodigo filio, tam infideli sponsæ tanta miseratio tantæ benignitatis: tanta dignatio tanto majestatis, tanta dilectio tantæ charitatis, ut me toties à te longe aberrantem oculis misericordiæ tuæ respicere, erroneum reducere, cæcum illuminare, lapsum erigere, & ad pacis osculum invitare digneris? Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.

Agnoscaris, ameris, & glorificeris infinitè, infinities ab omnibus, in omnibus, super omnia, gratis, propter te in æternum, & ultra.

Quomodo multiplicas super me hucusque misericordiam, charitatem, & bonitatem tuam! Agnosco, veneror, amplector: omniumque creaturam possibilium possibili affectu gratias ago, agamque in æternum.

Quam parum & imperfectè te infinito honore, amore, obsequio dignissimum redamavi; glorificavi, insuper quoties sic N. offendi! Agnosco, detestor ingratitudinem meam tantam erga te, atque ex animo doleo propter te. Ignosce, supple per te. Ex momento hoc te tuumque sanctissimum beneplacitum brachiis dilectionis, & omni possibili

ſibili pietatis affectu (licet me velles annihilare, aut reprobare, quod infinita bonitas tua non permittet) arctiſſimè conſtringo, conſtringamque in æternum.

Da ut ſciam, velim, poſſim id perfectè præſtare, ſicut ſcis & vis; & omnes mecum, per lacrymas, ſudorem, & ſanguinem tuum.

Ieſu Deus cordis mei, da gratiam omnia peccata, maximè hoc N. emendandi; in hac N. virtute proficiendi, hoc N. opus reformandi : in ſancta vocatione perſeverandi. Fac, ut in te vivam, in te moriar, in te perennem : ſim obſecro totus tuus, & tu meus, ô Ieſu, in æternum, per merita tua, beatæ Virginis & omnium SS.

*Hic Pœnitentiam injunctam perſolve.*

11. SImilem gratiam, indulgentiam, miſericordiam omnibus, pro quibus mori dignatus es, & pro quibus maximè orare teneor, & ſoleo, præſta, ô Bone Ieſu, per infinitam charitatem tuam, per lacrimas, ſudorem, & ſanguinem tuum, per merita Beatæ Virginis Matris tuæ, & omnium Sanctorum.

Defunctis requiem concedendo, ut à peccatis expiati, & in refrigerium educti, pro me ingrato peccatore, te perfectiſſimè ament, laudent & glorificent.

Iuſtos in gratia conſtitutos conſervando, promovendo, adjuvando, ut in ſanctitate, & juſtitia tibi ſervientes omnibus diebus vitæ ſuæ eant de virtute in virtutem, donec beatè videaris ab eis in cœleſti Sion.

Peccatores omnes oculis miſericordiæ tuæ benigne reſpiciendo, agnitionem, timorem, & amorem tui miſericorditer convertendo, ut & ipſi dealbati in ſanguine tuo, miſericordias tuas nunc in terris, olim in Cœlis, cum Beatis omnibus decantent in æternum.

# D. DOMINICI CARTHVSIANI.

## *Exhortatio ad Pœnitentiam.*

Homo Dei creatura,
Cur, in carne moritura,
Eſt tam parva tibi cura
Pro æterna gloria?
Illa quanta ſit ſi ſcires,
Præter eam nil ſitires;
Nec mundana ſic ambires,
Vana, tranſitoria.
Et ſi pœnas infernales
Agnoviſſes, quæ, & quales;
Tuos utique carnales
Appetitus frangeres:
Et innumera peccata,
Dicta, facta, cogitata,
Mente tota conſternata
Merito deplangeres.
Tot ſunt gaudia Sanctorum,
Tot tormenta reproborum,
Quod immanitas amborum
Nullo ſenſu capitur:
Donec anima poſt mortem,
Aut bonorum ſumat ſortem,
Aut malorum ad cohortem
Improviſe rapitur.
Quando caro ſepelitur,
Heu de ſpiritu nil ſcitur:
Vtrum gaudet, an punitur,
Non fit magna mentio.
Luctus quidem ſimulatur;
Sed ſubſtantia vaſtatur,
In propinquis generatur
Zelus & contentio.
Mors eſt bonis, mors eſt malis,
Sed ſors nimis inæqualis
Subinfertur, æternalis
Vitæ, vel interitus.
Exſequiæ ſi celebrantur,
Si vel noti convivantur,
Ni defuncto ſuffragantur,
Si tunc eſt immeritus.
Nullum tempus pœnitendi,
Mora nulla revertendi,
Nec tunc locus fugiendi
Miſeris ſupererit.
Si vis ſurſum, detrahêris,
De abyſſis extrahêris,
Iudici ut præſentêris;
Nihil tibi proderit,
Ieſum ſi non dilexiſti,
Nec Mariæ ſerviviſti,
Nec patronum quæſiviſti
Tibi in ſubſidium;
Quis orabit pro delicto?
Quis judicio tam ſtricto
Fiet in præſidium?
Quis ſpondebit pro convicto?
Pacis Angeli adſtabunt,
Sicut ſcriptum eſt, plorabunt;

Iuſtam

Iustam tamen approbabunt
Iudicis sententiam.
Et quod sonat magis dure,
Omnes Dei creaturæ
Aggravabunt justo jure
Ream conscientiam.
Sed hæc factis ex scele-
stis
Ipsa sui fiet testis.
Nullam judicis in gestis
Intuens injuriam.
Tunc horribiles tortores,
Tot incutient terrores,
Vt jam sentiens dolores
Vertatur in furiam,
Tunc à nobis reprobata,
In seipsa desperata,
Anima sic desolata
In profundum mergitur.
Vbi chaos obfirmatur,
Numquam ut egrediatur,
Sicut Abraham testatur,
Huc illuc non pergitur.
O quæ lingua vel narra-
re,
Vel quis sensus cogitare,
Quis vel audet numerare
Mala multiplicia,
Quæ damnandis sunt pa-
rata,
Et diversis deputata,
Prout singula peccata
Exigunt & vitia?
Ignis, frigus procellarum,
Sulphur, fœtor tenebra-
rum,
Ingens luctus animarum,
Pars earum calicis.
Sempiterna mors, dra-
cones,
Fames, dæmones, bufones,
Amarissimos agones
Superaddunt miseris.
Tot sunt loca tenebrosa,
Tot tormenta monstruosa,
Quot hæc terra spatiosa,
Atque visibilia,
Quasi parum sint miran-
da,
Nec ad illa comparanda:
Ista quippe enarranda,
Hæc indicibilia.
Sic lætitia Sanctorum,
Iucunditas Angelorum,
Dei gloria Deorum
Est inenarrabilis.
Eris clare Deum videns
Amans, tenens, fruens, ri-
dens,
Potens, sciens, placens, lu-
dens,
Fulgens, liber, agilis.
Vbi Conditoris tui
Vultu semper possis frui:
Felix prosus, illa cui
Visio conceditur.
A qua numquam separa-
tur,
Sed perpetuo lætatur:
Mali nihil formidatur,
Nec quis ibi læditur.
Illic Angelorum chori,
Sancti facie decori,
Vivere, & nunquam mori,
Mortis nec memoria.
In æternum sed gaudere,

Summo bono inhærere,
Cuncta bona poſſidere
In æterna gloria.
Numquam auris hîc audivit,
Nec videre quiſquam ſcivit;
Solum qui in cœlis vivit,
Scit experientia;
Quid à malis liberati,
Et in gloria locati,
Ipſi poſſident beati
Iu Chriſti præſentia.
Sed his paucis propalatis,
Partim tactis & narratis,
Quæ tum ſanctis tum damnatis
Præparata legimus:
Iam prudentius agamus,
Sanctam vitam eligamus,
In hoc mundo defleamus
Mala quæ peregimus.
Non vivamus ut jumenta,
Ne poſt mortem ad tormenta
Veniamus & lamenta
Intolerabilia.
Modo veniam precemur,
Mortem Chriſti meditemur;
Ad ſuperna præparemur
Deſiderabilia.
Ecce mundus evaneſcit:
Decor ejus jam marceſcit:
Et quotidie vileſcit
Fallax ejus gloria,
Quæ demergit ad inferna.
Ergo gloria ſuperna,
Vita nobis ſempiterna,
Iugis ſit memoria.
Vt defuncti ſublevemur,
Cum cæleſtibus lætemur,
Et in Deo gloriemur,
Summe delectabili,
Qui ſolus glorificandus
Eſt, amandus & optandus,
Laudeque magnificandus,
Eſt interminabili, Amen.

## S. AVGVSTINVS.

*Videte qualis debeat eſſe Pœnitentia : quia multi aſſiduè ſe dicunt eſſe peccatores, & tamen adhuc illos delectat peccare. Profesſio eſt, non emendatio. Accuſatur anima, non ſanatur : Pronunciatur offenſa, non tollitur. Pœnitentiam certam non facit, niſi odium peccati, & amor Dei. Quando ſic pœnites, ut tibi amarum ſapiat in animo, quod antea dulce fuit in vita; & quod te prius oblectabat in corpore, ipſum te cruciat in mente, jam tunc bene ingemiſcis ad Deum & dices : Tibi ſoli peccavi, & malum coram te feci.* Serm. 7. de temp.

S. GRE-

## S. GREGORIVS.

*Pœnitentiam agere, eſt & perpetrata mala plangere, & plangenda non perpetrare. Nam qui ſic alia deplorat, ut tamen alia committat, adhuc pœnitentiam agere, diſsimulat, aut ignorat.* Hom. 34 in Euang.

## S. AMBROSIVS.

*Quid in craſtinum differs? Potes & hodiernum diem lucrari. Cavendum eſt enim, ne & illum non teneas; & hunc amittas. Non exiguum detrimentum eſt vel horæ unius: & una hora totius vitæ portio eſt.* Epiſt. 82.

## S. AVGVSTINVS.

*Percutitur hac animadverſione peccator, ut moriens obliviſcatur ſui, qui dum viveret oblitus eſt Dei. S. Auguſt* Serm. 10. de omnibus SS. *Vide eundem* libr. 50. Homil. 41.

## IDEM.

*Deus converſioni tuæ indulgentiam promiſit, ſed dilationi tuæ diem craſtinam non promiſit.* in Pſal. 144.

## FINIS SECT. III.



Deo



Q

DEO OPT. MAX.

MAGNI MARIS hujus

ARCHITHALASSO:

cui VENTI & MARE obediunt.

Sub Cujus Imperio
AD ÆTERNITATIS PORTVM
Per Vastum hoc Mundi PELAGVS,
Varias inter PROCELLAS,
In Magna ECCLESIÆ NAVI,
Christiana NAVIGAT Gens Mortalium;
Feliciterque provehitur;

Auxiliante imprimis
FIDEI CYNOSVRA,
SPEI ANCHORA,
CHARITATIS REMIGIO.

CLAVVS PRVDENTIÆ cursum dirigit:
MALVS IVSTITIÆ recta Navem servat:
RVDENTES FORTITVDINIS eandem firmant:
BOLIS TEMPERANTIÆ pericula præcavet:
RATIO sedens in SPECVLA,

Hostes, Sidera, Tempestates, observat;
Scopulos & syrtes declinat
HVMILITAS.

PAVPERTAS fugit PIRATAS:
CASTITAS vitat SIRENES:
OBEDIENTIA clamat CELEVSMA.

Sed & interim ANTLIA Pœnitentiæ SENTINAM
exhaurit.

Denique ORATIO, IEIVNIVM, ELEEMOSYNA
Cæteræque VIRTVTES VELA ſua pandunt.

Sed quid hæc proſunt, aut poſſunt omnia?
Si non ſecundus adſpirat VENTVS:
Tuæ, inquam, ô ſupremum NVMEN & FLAMEN,
GRATIÆ FAVONIVS?

Sine quo poſſumus nihil;
Ex quo eſt omnis noſtra ſufficientia.

Et ecce, MOTVS Magnus in MARI factus
Graviter quaſſat NAVEM.

DOMINE, SALVA NOS, PERIMVS.
Mirabiles Elationes MARIS;
At mirabilior in altis DOMINVS.
O magne mundi RECTOR,
Quando imperabis VENTIS & MARI;
Vt fiat tranquillitas magna?
Quando dabis HALCYONIA?
Et lætum canentes ALLELVIA, dicere,
Tranſivimus per ignem & AQVAM,
Et eduxiſti nos in REFRIGERIVM?

SE-

# SECTIO IV.

## Varia Exercitia ad ſtudium Virtutum, & Chriſtianæ perfectionis utilia complectens.

### ORATIO PRÆPARATORIA, ad omnem piam lectionem.

*Beatus homo quem tu erudieris, Domine, & de lege tua docueris eum: ita Domine: Beatus omninò, quia errare nequit Te Duce; nam* VIA *es: nec falli Te Doctore, quia* VERITAS *es: nec perire, Te Protectore, nam* VITA *es. Itaque Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me. Nam multa quidem paſſim audio virtutis ac pietatis documenta; multa de gratiæ tuæ obtinendæ mediis; monitis ac mandatis tuis piè ac diligenter à Servis tuis conſcripta lego; ſed quomodo intelligam, niſi tu* illumines *intellectum? & quomodo perficiam, niſi & tu* inflammes *affectum?* Velle *quidem adjacet mihi,* perficere *autem non invenio. Nihil utique poſſum ſine Te; at in Te omnia, à quo eſt omnis noſtra ſufficientia.*

*Itaque dum ego lego, quæ piè conſcripta ſunt in libris; Tu eadem ſcribe quæſo digito tuo in tabulis cordis mei: Nam pulchrè dicta mulcent quidem aures; ſed ſine te non movent animos. Fruſtra,* inqvam, *loquitur mihi homo ſimilis mei, quantumvis piè, doctè, diſertè loquatur: niſi tu Domine mihi loquaris intus ad cor. Eja ergo loquere Domine, quia audit ſervus tuus: Sin minus, fac ut audiat, qui facis ſurdos audire, & mutos loqui.*

*Sed inſuper fac, ut ardeat cor meum in me, dum loqueris mihi. Doce me facere voluntatem tuam, ne ad gravius judicium mihi ſit, ſciviſſe quid velis, & non feciſſe. Servus enim ſciens voluntatem Domini, & non faciens, plagis vapulabit multis. At ſervus tuus ſum ego: Da ergo mihi intellectum, ut diſcam mandata tua: adde gratiam, ut cuſtodiam illa in toto corde meo. Nam tibi uni deinceps parere, & placere, æternumque adhærere deſiderat anima mea.* O Deus *cordis mei; & pars mea* Deus *in æternum.*

## Cap. I.

## DE DOCTRINA PIE VIVENDI colloquio inter Christum & Hominem tradita.

### §. 1. *Aspiratio ad viam salutis.*

HOMO. Sapientia Æterna, Domine Deus meus, quam admirabile est nomen tuum in universa terra? Tu quidem omnia hæc creasti ex nihilo potenti dextera tua; & ex immensa bonitate tua formasti me; cum non essem, ad imaginem tuam; cum verò perditus essem, redemisti me in sanguine tuo; & pretiosam animam tuam in mortem dedisti, ut ego vitam haberem.

Signasti quoque super me lumen vultus tui, ut agnoscerem te Summum Bonum meum. Vnde & ad te, ô Deus meus, desiderat anima mea, quemadmodum cervus ad fontes aquarum. O quando & quomodo apparebo ante faciem Dei? Nec enim in hac terra deserta, invia, & inaquosa; in hoc loco horroris & vastæ solitudinis, viam satis certam & securam reperio.

Tu itaque lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, illuminare mihi qui in tenebris, & umbra mortis sedeo, ad dirigendos pedes meos in viam pacis & salutis: Illumina tenebras meas: Dic quid faciendo vitam æternam possidebo? Tu qui viam Dei in veritate doces, ostende mihi viam, in qua ambulem, ut perveniam ad te, ô Salus, ô Vita mea.

CHRISTVS. Merito de via quæris, quæ ducit ad vitam. Est enim via quæ videtur homini bona, sed novissima ejus ducunt ad mortem. Arcta vero & angusta est via quæ ad vitam ducit? & pauci inveniunt eam: At spatiosa via, quæ ad perditionem tendit: & heu quam multi vadunt per eam! Nimirum his curæ non est, in bivio, imò inter tot ambages & diverticula quærere de via recta, & gnarum viæ ducem requirere.

Hinc in circuitu impii ambulant, & non invenientes viam pacis & veritatis, miserè pereunt. Indicabo ergo tibi,

ô homo,

ô homo, quid ſit bonum, & quid ego Dominus requiram à te: utique facere judicium & juſtitiam; & diligere miſericordiam; & ſollicitè ambulare cum Deo tuo.

Homo. Scio Domine, quia non eſt hominis via ejus; nec viri eſt, ut ambulet, & dirigat greſſus ſuos. Neſcit omnino finem ſuum: ignorat introitum & exitum ſuum homo peregrinus & advena ſuper terram. Sine te ſumus ſicut oves errantes, non habentes Paſtorem. O Paſtor bone, require ſervum tuum. Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Et vide, ſi via iniquitatis in me eſt, & deduc me in via æterna.

## §.2. *Via, vita* Christvs; *Per Obſervationem mandatorum ejus.*

Christvs. Vis viam ſcire? Ecce, Ego ſum Via, Veritas & Vita, *Via* in exemplo; *Veritas* in promiſſo; *Vita* in præmio. Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ. Ego exemplum dedi vobis, ut ſequamini veſtigia mea; ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Inſpice ergo vitam meam, & fac ſecundum exemplar, quod tibi in monte monſtratum eſt: Nempe, diſce à me, quia mitis ſum & humilis corde; non enim veni, ut facerem voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me: imo factus ſum obediens Deo Patri uſque ad mortem, mortem autem Crucis.

Vade ergo & tu, ô homo, & fac ſimiliter: Eſto humilis & obediens: &, ſi vis ad vitam ingredi, ſerva mandata. Primum autem & maximum mandatum eſt: Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo, *&c.* & Proximnm tuum ſicut teipſum. Qui habet mandata mea, & ſervat ea; ille eſt qui diligit me. Nam probatio dilectionis exhibitio eſt operis.

Homo. Eja Creator mi, operi manuum tuarum porrige dexteram, ut non declinem à mandatis tuis. Vtinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas juſtificationes tuas: nam à lege Domini voluntas mea. Sed, heu, infelix ego homo, condelector quidem legi ſecundum interiorem hominem, ſed ſentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, ut non quod volo bonum, hoc faciam, ſed

quod nolo malum; adeo proni ſunt ad malum ſenſus hominis ab adoleſcentia ſua: & corpus quod corrumpitur, aggravat animam: Et quomodo diligam te, quemadmodum diligi vis, & debes? cum modus diligendi te ſit, diligere ſine modo; quia tu excedis omnem modum.

CHRISTVS. Mandata mea gravia non ſunt; multò minus impoſſibilia: Iugum enim meum ſuave & onus meum leve. Si mihi non credis, convincent te tot millia fidelium meorum, qui toto corde adhæſerunt mihi. Imo pueri quoque, & tenellæ virgines, ſexu & ætate fragiles, confundent te. Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter ſanctos ſors illorum eſt. Carnem cum deſideriis ſuis amore mei crucifixerunt; mundum & omnes ejus illecebras calcarunt; minas quoque & omnia tormentorum genera fortiter ſpreverunt; Satanam viriliter vicerunt, & ſic jugum meum amplectentes cum gaudio, in toto corde ſequuti ſunt me Redemptorem ſuum. Et tu non poteris quod illi, & illæ?

HOMO. Hi ſunt, qui ut nubes volant, ego autem debilis & claudus humi repo nimis, confortata eſt virtus eorum, & non potero ad eam pertingere.

CHRISTVS. Contemplare ergo, ô homo, (humanum dico propter infirmitatem carnis tuæ) eos qui ſapientes ſunt, ut faciant mala, & lætantur cum malefecerint; ſed & vitulos Ephraim doctos diligere trituram, filios, inquam, hujus ſæculi: Ecce quam impigrè currunt, & ſudant, quomodo diſcruciant ſeſe, ut modica, & mox peritura, terræ bona comparent ſibi! Cur, & unde fortiores illi ſunt filiis lucis in generatione ſua? Cur, cum illi ſic exhibent membra ſua ſervire iniquitati ad iniquitatem, tu non poſſis ea exhibere ad ſerviendum juſtitiæ in ſanctificationem? Experire ſaltem, & vel modicum labora, & invenies tibi multam requiem. Videbis quantò facilius ſit cœlum lucrari, quam terram; mihi quam mundo placere & ſervire. Agnoſces quoque miſeriam eorum qui ambulant vias tam difficiles, quia labor & contritio, & infelicitas in viis eorum, qui viam pacis non cognoverunt; At viæ meæ, viæ pulchræ ac faciles. Vt quid ergo diligitis vanitatem & quæritis

mendacium? quid laſſamini in via iniquitatis? Vſquequo gravi corde, ô mendaces filii hominum in ſtateris? Quid proderit vobis totum mundum lucrari, & animæ detrimentum facere?

Homo. Quò ibo à te Domine? verba vitæ æternæ habes. Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis. Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Vias tuas demonſtra mihi & ſemitas tuas edoce me. Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum, quia ipſam volui; viam autem iniquitatis amove à me.

Christvs. Audi verba mea, quia ſpiritus & vita ſunt. Ego docens te utilia. Beatus homo, qui audit me, & cuſtodit ſermones meos. At vani ſunt omnes homines; in quibus non ſubeſt ſcientia Dei. Ecce paucis & facilibus monitis inſtruam te in via hac qua gradieris. Ducam te per ſemitas æquitatis; quas cum ingreſſus fueris, non arctabuntur greſſus tui, & currens non habebis offendiculum. Tu auem diligenter auſculta ſermones meos, & repone eos in corde tuo. Si enim volueris ſervare mandata mea, conſervabunt te.

Homo. Loquere Domine, quia audit ſervus tuus. Sed & da mihi intellectum, ut diſcam mandata tua, & cuſtodiam illa in toto corde meo. Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Ne ſervus ſciens voluntatem Domini, & non faciens, plagis multis vapulare dignus ſit.

## §. 3. *Conſideratio* Finis *creationis noſtræ.*

Christvs. Ante omnia Finem creationis tuæ ſæpè & ſeriò tecum conſidera. Noſti enim, quia ſine cognitione Finis legitime ordinari media non poſſunt. Cogita ergò quorſum creatus ſis Homo: & factus ad imaginem & ſimilitudinem meam: Cur tam nobile donum Rationis præ cæteris animantibus acceperis: Cur in hunc mundum quaſi in ampliſſimum theatrum introductus ſis. Denique cur tot laboribus totius vitæ meæ, & ſanguine meo pretioſo redemptus; tot inſuper Sacramentis, & cœleſtis gratiæ præſidiis inſtructus ſis.

Numquid enim vanè conſtitui omnes filios hominum? Et quorſum tot illis corporis animique dona contuli? an

ut ſtudeant cumulandis divitiis? ut famam nominis & gloriam quærant? magnificè & amplè ædificent, quaſi hîc æternum victuri; ut conjungant domum ad domum, & agrum agro copulent; ut circa villas, & juga boum occupentur; ut induantur purpura & byſſo, & epulentur quotidie ſplendidè; ut voluptati, otio, ludis, & jocis vacent; ut comedant & bibant, & ducant in bonis dies ſuos, rati hanc eſſe partem ſuam? Vah impia, & nimis impar liberalitati meæ cogitatio. Nam multò quidem altiore fine ego hominem condidi, & redemi.

HOMO. Lauda ô anima mea Dominum: laudabo te Domine in omni vita mea. Quid enim eſt homo quod memor es ejus? Aut quid appoſuiſti erga eum cor tuum, tu qui nullam habes indigentiam? An forte bonorum noſtrorum egebas, ut conderes nos? At quid habemus, quod non accepimus? Tuus eſt orbis terræ, & omnis plenitudo ejus. Solum, ut divitias bonitatis & gloriæ tuæ in nobis oſtenderes, feciſti nos. Cum enim natura tua ſit Summa Bonitas, nihil magis deſiderat ipſa, quam ut ſe communicare ac diffundere poſſit. Quis poterit, ô Domine, enarrare mirabilia Potentiæ, Sapientiæ, & bonitatis tuæ? Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus. Adhæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero Creatoris mei.

CHRISTVS. O ſi ſaperes, & intelligeres, & finem tuum ac beneficium Creationis tuæ, ut par eſt, æſtimare noſſes! Audi ergò, & intellige. Ego quippe intellectum tibi dedi, & firmavi ſuper te oculos meos, ut non ſis ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, ad cognoſcendum Deum Creatorem ſuum: *intellectum*, inquam, dedi, ut agnoſceres me Deum ac Dominum tuum: *Voluntatem*, ut me diligeres, & cœleſtia ſolum appeteres: *Memoriam*, ut mei & beneficiorum meorum ſemper memineris: *Linguam*, ut me prædicares: omnes deinque *Senſus* & vires tum corporis, tum animæ, ut hæc omnia ad Nominis mei Gloriam converteres: Et, cum fideliter hoc munere perfunctus fueris, tunc demum Ego ipſe ero merces tua. Ego Summum Bo-

BONVM tuum, quo adepto plane ſatiabitur deſiderium tuum. Nam animam ſummi boni capacem, quidquid ſummo minus eſt, implere non poterit.

Ecce mi homo, hic eſt Finis tuus, ad quem conditus es. Ideò poſitus es velut peregrinus, & incola in hoc mundo, non habens hic manentem civitatem, ſed ut futuram inquiras. Ideo conſtitutus in hoc ſtadio, ut ſtrenuè currendo & certando tandem accipias bravium, & coronam juſtitiæ.

At ô cæci & infelices, qui non capiunt, nec intelligunt hæc, adeóque nihil minus curant, quam id cujus gratiâ conditi ſunt: &, quaſi in vanum acceperint animas ſuas, ita circa præſentia tantum ſolliciti ſunt: & toti in his occupantur, quæ inquirunt gentes, quæ ignorant Deum: imo quæ pecudes, quibus non eſt intellectus ad aliorum finem cognoſcendum, appetunt. Vnde quaſi jumenta computreſcunt in ſtercore ſuo: ita vivunt corrupti & abominabiles facti in ſtudiis ſuis, quaſi non ſit Deus; & non ſcientia in Excelſo: vel quaſi unus ſit interitus hominis & jumenti, & æqua utriuſque conditio. Adeò raro vel numquam cœlum & cœli præmia cogitant!

HOMO. Vere Domine ſignatum eſt ſuper nos lumen vultus tui; quia unà cum lumine Rationis, ſeu dono intellectus impreſſa ſunt animis noſtris, benevolentiæ, amoris ac gratiæ tuæ veſtigia: & hinc quoque dediſti lætitiam in corde meo, naſcentem ex conſideratione doni tam excellentis: & bonorum, quæ præparaſti diligentibus te, eoque dono bene utentibus. Tu enim pars hæreditatis meæ, & calicis mei; tu es, qui reſtitues hæreditatem meam mihi. Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram, ò Deus cordis mei, & pars mea DEVS in æternum!

## §. 4. *Recta & pura Intentio.*

CHRISTVS. Cognito ergo fine Creationis tuæ, quid eſt GLORIA mea, vide, ut in omnibus actionibus tuis huc tendas, & velut in ſcopum collimes: id eſt, ut omnia opera tua referas AD MAIOREM GLORIAM NOMINIS MEI. Praxis enim puræ & Rectæ INTENTIONIS, eſt quaſi com-

compendium omnis pietatis, & perfectionis. Si oculus tuus simplex & rectus fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Sive itaque manducas, sive bibis, sive aliud quid agis, omnia ad gloriam nominis mei facere memento.

Ecce labor modicus. Sed cujus immensus est fructus: sementis exigua, sed quæ messem mire copiosam profert. Ars facilis, sed quæ aurum ex plumbo, & quovis vili metallo conficit: id est, Dei amorem & gratiam ex quolibet opere, vili alias & inutili, elicit & auget.

Nam beneficio Rectæ Intentionis opera tua de se indigna, indifferentia, ac mere naturalia, virtutis & meriti rationem induunt, divinam lucrantur gratiam : nihil etiam perdunt commodi temporalis, sed & tibi ipsi magis jucunda & facilia, & mihi longe gratiora fiunt.

O quam multi fraudantur fructu laborum suorum, vitio corruptæ intentionis! qui tamen fere blandiuntur sibi, tamquam gens, quæ justitiam fecerit, & placent sibi in multitudine operum suorum, quæ tamen exiguo gloriæ meæ, aut veræ pietatis affectu faciunt : sed tantum, ut videantur ab hominibus; aut propter retributionem hujus potius quam futuræ vitæ. Verum erit, cum accepero tempus, ego justitias judicabo : nempe in die magna, cum scrutabor Ierusalem in lucernis; tunc ego illuminabo abscondita tenebrarum, & manifestabo consilia cordium.

O quam multa quæ nunc arrident, tunc amarescent! quàm multa quæ nunc splendent, tunc sordebunt! Quid enim coram me Iudice, qui redditurus sum unicuique juxta opera sua; & in primis juxta operum intentionem, quid, inquam, laude ac mercede dignum multi vestrûm proferent? Amen dico tibi, jam ante receperunt mercedem suam; id consecuti sunt, quod quæsierant, id est, mundi gloriam, nominis famam, commoda carnis, opes, favores, dignitates : & quid superest, quod ego remunerer? Qui enim commodi, aut honoris sui potius, quam gloriæ meæ, & mihi placendi desiderio, ad opera etiam pia ducuntur, non mihi, sed sibi ipsis, mundo, & carni serviunt : & quomodo mercedem à me exigere audeant?

Vide vanitatem hominum ſtulto & inani labore ſe conſumentium. Seminant multum,& inferunt parum; comedunt & non ſatiantur ; bibunt & non inebriantur ; & qui colligunt mercedes , mittunt eas in ſacculum pertuſum. Tu vero, mi homo , cautior eſto, & vide , ne & tu agendo multa nihil agas, & omnem laboris tui fructum perdas : ut quid appendis aurum tuum, & non in panibus ; & argentum tuum non in ſaturitate? Vſquequo claudicas in duas partes? Si ego ſum Dominus Deus tuus, in toto corde tuo ſequere me. Si quid aliud mavis, vel amas ſupra me, quid titulo & nomine meo gloriaris? Quid uſurpas inſignia mea? Si ſervire delectat , mihi ſervire regnare eſt : ſi gloriam quæris, magna gloria eſt ſequi Dominum : Ego ſequentes me glorificabo , qui autem contemnunt me , erunt ignobiles. Si mercedem optas , à me uno poſtula; & unde potes majorem exſpectare ? Nec enim oculus vidit , nec auris audivit , nec in cor hominis adſcendit, quæ præparavi diligentibus me. O ſi in hanc remunerationem ſæpius reſpiceres ! nullus certe labor gravis tibi videri poſſet. Nam ſpes mercedis ſolatium eſt laboris : Et ecce EGO ERO MERCES TVA MAGNA NIMIS.

HOMO. Dignus es Domine accipere laudem,& gloriam, & honorem ab omni creatura : & cur non à me quoque, qui creatus ſum ad imaginem tuam , & emptus à te pretio tam magno, ut glorificem te Deum meum in corde & corpore meo? Quis plantat arborem,aut vineam,& de fructu ejus non edit? Tu vero Domine plaſmaſti me, & plantaſti in terra hac. Tu vineam hanc , Animam meam, de Ægypto tranſtuliſti ; in hoc ſtatu.N.vocatione.N.officio.N. me collocans. Abſit à me, ut cum exſpectaveris uvas ex me, non proferam niſi labruſcas.

Vtinam ſit anima mea ſicut hortus irriguus,bonis fructibus, id eſt,ſolidis virtutibus fœcundus. Abſint inanes flores, tantum placentes oculis, id eſt, falſæ virtutes & opera non niſi in ſpeciem bona, quæ tanquam fœnum velociter areſcent. Eradicetur omnis plantatio ſpuria , quam non plantavit Pater veritatis, ſed vanitatis & ſuperbiæ.

Vti-

Vtinam sim, inquam, sicut lignum quod plantatum secus decursus aquarum, fructum tibi reddat in tempore suo; ne veniens, & non inveniens fructum veræ pietatis in eo, maledicas arbori infructuosæ, & jubeas eam exscindi, & in ignem projici.

Ad te itaque suspirat anima mea, ad te respiciunt oculi mei, qui habitas in cœlis: Absit ut statuam oculos meos declinare in terram; & laborare malim pro vili stercore, quam pro honore & amore tui, & præmio vitæ cœlestis. Non libet inanem gloriam venari, cui æterna promittitur. Apostolus quidem tuus omnia arbitratur ut stercora, ut te lucrifaciat. Et vere: quid enim habemus ex iis, ubi transierint, nisi quod erubescimus? O quam optabimus aliquando magis serio laborasse pro te, & non in vanum! Ecce Domine, tibi cor meum offero, fœdere sempiterno, & tibi dico omnia opera mea. SANCTIFICETVR NOMEN TVVM in me, & sit benedictum in sæcula.

CHRISTVS. Cave igitur, aliud Bonum quæras: Bonum tuum quære, ô Homo. Est enim bonum aliud alteri, sed tu quære Bonum tuum. Nemo Bonus nisi summus DEVS, quid ergo tibi deest, cui adest Summum Bonum? Sunt & inferiora bona, quæ aliis & aliis bona sunt. Pecori quid bonum est, nisi implere ventrem, carere indigentia, dormire, vivere, sanum esse, generare? Tale tu bonum quæris, cohæres Filii Dei? quid gaudes, quia socius es pecorum? Erige spem tuam ad Bonum bonorum omnium. *Ita* S. Aug. *in Psal.* 101.

HOMO. Mihi adhærere Summo Bono, tibi, inquam, Deo meo bonum est, & ponere in te spem meam: voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor Nomini tuo Domine, quoniam bonum est. Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram?

CHRISTVS. Interim bonis inferioribus, id est, cæteris creaturis meis non prorsus interdico tibi: neque enim frustra feci eas. Scito tamen his omnibus non aliter utendum, neque amanda ea, aut quærenda, nisi in quamtum tibi auxilia esse possunt, seu media ad finem tuum consequendum. Felix qui ex omni re creata elicit amorem Creato-

ris; & qui ex creaturis ſibi facit ſcalam in cœlum, quæ alias fiunt in muſcipulam pedibus inſipientum.

Homo. Conſidero hæc omnia à te Domine condita propter me, omnia pulchra & bona valde: ſed quanto tu pulchrior, melior, & amabilior, conditor eorum? Si ita amatur ſtilla & gutta boni, quanto magis amandus ipſe fons, & immenſus Bonitatis Oceanus? Vtinam te ſuper omnia diligat anima mea, & nihil aliud, niſi propter te.

### §. 5. *Studium mortificationis ſui ipſius, ſeu cuſtodia cordis & ſenſuum.*

CHRISTVS. Bonum quidem deſiderium tuum: ſed fruſtra adſpiras ad amorem mei, niſi te ipſum oderis. Nam male conveniunt amor carnis & amor Creatoris: Itaque qui amat animam ſuam, perdet eam; qui vero odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodiet eam. Vnde ſi ſecundum carnem vixeris, morieris; ſi vero ſpiritu facta carnis mortificaveris, vives. Sine hoc ſalutari odio tui non potes meus eſſe diſcipulus. Mortifica igitur deſideria tua, ſenſus tuos, & membra tua ſuper terram, ut non, quæcunque volueris, facias.

Inprimis omni cuſtodia cuſtodi cor tuum, quia ex ipſo vita procedit. Theſaurum valde pretioſum ego commiſi tibi: ſed tu illum vaſe fictili, cui plura quam ulli vitreo pericula imminent, id eſt, arca cordis tui, incluſum circumfers, multis utique inſidiatoribus & hoſtibus obnoxium: quem tamen tu ipſe ſæpe prodis, dum ſenſus malè cuſtodis & proſtituis.

O quam pauci ſerio cuſtodiunt vias ſuas, ut non delinquant in lingua ſua! unius vero linguæ damna & delicta nulla lingua recenſere ſufficit. Si quis autem ſe religioſum exiſtimat, non refrenans linguam ſuam, hujus vana eſt religio. Nonne tu ipſe toties expertus noſti, ſenſum aliquem amoris mei, ac guſtum devotionis multo tandem labore colligi, ſed & eundem tam facile paucis verbis inanibus & otioſis diſſipari? Vide quantum momenti ad profectum pietatis, unius linguæ diſciplina conferat. Sed hoc pauci

cogi-

cogitant, quamvis experientia didicerint, in multiloquio non deesse peccatum, & quantumvis dixerim ego Æterna Veritas, de omni verbo otioso reddendam esse in extremo judicio rationem.

Sed & aliorum sensuum diligens custodia plurimum facit ad hoc, ut homo in amore mei proficiat, & perseveret usque in finem. O quam multorum animas oculi deprædati sunt! Eva, Dina, David, pluresque alii tibi exemplo sint; nam felix & sapiens est, qui ex alieno malo cavet suum. Averte ergo oculos tuos ne videant vanitatem. Quin potius instar Iobi pange fœdus cum oculis tuis, ne per illos cæcum amorem, aut noxium aliquem affectum haurias. Facilius erit tibi eum non admittere, quam admissum ejicere.

Sepi aures tuas spinis, ne pateant bestiis vastantibus cor, velut detractoribus, maledicis, turpiloquis. Quando sederis ut comedas, statue cultrum in gutture tuo, id est, gulam refrena, nec effundas te super omnem escam, & vide ne sumens cibum voluptati naturæ servias potius quam necessitati. Quin partem aliquam cibi gulæ subtrahe & mihi in membris meis offer.

Cogita, quas ego delicias tui causa dereliquerim, quas amaritudines adsumpserim: ideoque & tu ipse denega tibi multa, quæ carni placent, sed spiritui nocent: & ut ab illicitis te facilius cohibeas, etiam in licitis subinde appetitum restringe, sciens, quia ego gaudia longe majora præparavi his, qui isthæc varia amore mei contempserint.

Homo. Operuit confusio faciem meam Domine, cum video te in laboribus à juventute tua, ubique sectari dura & aspera; nos vero nomine Christianos, tam degeneres esse ab exemplo tuo. Quid enim aliud nos tota vita docuisti, qui proposito tibi gaudio, sustinuisti crucem, confusione contempta, quam voluptates spernere, abnegare nos metipsos, ferre crucem, & sequi te. Tu utique noveras reprobare malum, & eligere bonum: Elegisti autem, quod durius & carni molestius erat: id ergo melius, id utilius, id magis eligendum.

Sed quam pauci in hoc sequuntur te! Omnes quæ sua, id

id eſt; carni ſuavia ſunt, quærunt, nec pudet nos ſub ſpinoſo capite membra eſſe delicata. Diſcipuli & ſervi tui ſumus, & haberi volumus. Sed heu quanto promptius mundum & principem ejus audimus! quam ſtudioſe carnis deſideria perficimus! Domine ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

Christvs. Tu vero deinceps ſequere veſtigia mea, & mortificationem crucis meæ jugiter porta in corpore tuo. Caſtiga corpus tuum, & in ſervitutem redige. Ecce electi mei, viri virtutum, quomodo oderunt animas ſuas in hoc mundo, ut in vitam æternam cuſtodirent eas: at hoc erat vere eas amare. O ſi agnoſceres & tu, quia mundus tranſit, & concupiſcentia ejus: fugit & vita tua velut umbra, quaſi vapor ad modicum parens. Quid vero tandem optabis feciſſe? quid demum ſupererit tibi de cunctis gaudiis tuis niſi crux, tribulatio, & afflictio animi? O quam ſe tunc deceptos plangent, quando extrema gaudii luctus occupabit, qui nunc exultant in rebus peſſimis, & ſub ſentibus eſſe dilicias computant! Nam in fine denudatio operum illius; & malitia horæ extremæ oblivionem faciet luxuriæ magnæ. O ſi amaritudines, quibus terminantur iſtorum voluptates & gaudia, deguſtares, clamares utique; Mors in olla; Mors in deliciis carnis; nec liberet edere ex eo, quod guſtatum adfert mortem: neque bibere velles de calice hoc, cujus vinum nunc quidem ingreditur blande, ſed poſtea mordebit ut coluber, & ut regulus venena diffundet: cum fæces calicis mei bibent omnes peccatores terræ: nam tandem ignis & ſulphur, & ſpiritus procellarum pars calicis eorum.

Et quidem ſi medicus præciperet tibi infirmo, & certis aſtineres eduliis, quantumvis guſtui gratiſſimis; pareres utique amore vitæ & valetudinis: quanto magis mihi, cauſſa animæ tuæ & ſalutis æternæ? uſquequo ergo velut parvulus diliges infantiam, &, ut ſtultus, quæ tibi ſunt noxia, cupies?

Homo. Benedictus ſis in æternum Domine, quia ſic mones me, ut & ego non extendam ad calicem Babylonis manus meas. Quin renuit deinceps delectari anima mea.

Memor autem ero tui, ô IESV, & deliciæ mihi non deerunt: nam delectationes in dextera tua, & deliciæ tuæ, esse cum filiis hominum.

Teneant ergo alii tympanum & citharam, vescantur pinguibus, vestiantur mollibus, lasciviant in stratis suis; ubique relinquant signa lætitiæ suæ: ego vero delectabor in Domino: hæc mihi sola & maxima voluptas erit, propter te aliam nolle voluptatem; ut gustare possim, quam suavis sis Domine DEVS meus; quod intelligere non facies, nisi ablactatos à lacte, avulsos ab uberibus terrenæ voluptatis: nec dabis Manna de cœlo, nisi cibis Ægypti consumptis: adeo non licet summis pariter delectari & infimis.

Interim sentio (cur dissimulem coram te, qui nosti intima mea?) quanta sit vis voluptatis; per quam etiam Cedros Libani eversas esse & stellas, quasi de cœlo cecidisse video: & quid infirmus ego de me præsumere potero?

## 6. *Diffidentia sui, & assiduæ Orationis cura.*

CHRISTVS. Hoc est sapientiæ & salutis initium, agnoscere quam sitis infirmi, & quod non sitis sufficientes aliquid ex vobis, tanquam ex vobis cogitare, nedum agere: sed quod omnis sufficientia vestra ex me sit.

Sine me nihil potestis facere: sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. Nisi manu artificis moveatur malleus, digitis scribæ calamus, quid efficient utraque?

HOMO. Vere nisi tu Domine ædificaveris domum, in vanum laborant omnes, qui ædificant eam. Frustra nitimur nos ædificare turrim, qui sumptus ex nobis non habemus ad perficiendum. Tu autem omnia operaris in omnibus, quæ salutis sunt. Sine te nihil, omnia possum in te qui me confortas.

CHRISTVS. Merito itaque deseruntur à me filii superbiæ, qui confidunt in virtute sua, & in multitudine divitiarum suarum gloriantur, ut relecti sibimetipsis, videant, quam nihil sint & possint, sine me; & quod ego sim solus, qui do velle, posse, perficere.

HOMO.

Homo. In te Domine vivimus, movemur, & ſumus. Fortitudo mea & laus mea tu es, bone Iesv: tu ſolus factus es mihi in ſalutem. Vnde non in arcu meo ſperabo, nec gladius meus ſalvabit me. Non manus noſtra excelſa; ſed dextera Domini faciet virtutem, *&c.*

Christvs. Nihil ergo ſolicitus ſis, ſed in omni oratione petitiones tuæ innoteſcant apud Devm. Innitere non ſuper baculum arundineum; ſed ſuper Dilectum tuum, omnem curam in eum projice; & videbis mutationem dexteræ Excelſi, qui facit mirabilia magna ſolus. Vidiſti ſubinde aliquos parum profeciſſe! aut etiam omnino defeciſſe fiducia ſui, & orationis incuriâ factum ſcito. Hinc eſt, quod hortatus ſum ego ſæpe vos; itemque Apoſtolus meus, oportere ſemper, & ſine intermiſſione orare, & non deficere. Et quamvis hoc multis difficile videatur, attamen quam ſit facile, norunt ii, qui inter ipſa etiam negotia, ſtudia, colloquia, nullo negotio mentem ſuam elevare ſolent in Deum. Vel ſemel enim oculos in cœlum attollere cum intimo cordis affectu, ardens oratio eſt, & tenerrime cor meum afficit. Affectus enim fons ſit oportet ejuſmodi orationum, quales ſunt, Dolor de peccatis, Deteſtatio vanitatis hujus ſæculi, tædium præſentis vitæ, deſiderium futuræ, Gratiarum actio pro infinitis meis beneficiis, Admiratio mirabilium Dei, Fiducia in Deum, Zelus divini honoris, ſed cumprimis ardens mei Amor, quo deſiderat anima conjungi Dilecto ſuo.

Affectuum autem hujuſmodi ignis maximè exardeſcit in Meditatione: qui proinde ſemper jaculatoriis fovendus eſt. Et illarum quidem materiam tum virtutes magis neceſſariæ; tum omnia quæ ſenſibus occurrunt, ſuggerere poſſunt. Vnde ajebat Vir ille ſecundum cor meum, *Delectaſti me Domine in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo.*

Ita vero uti creaturis, non eſt omnium: ſed eorum, qui exercitatos habent ſenſus, ad diſcretionem boni & mali. Nam vir inſipiens non cognoſcet, & ſtultus non intelliget hæc. Alioquin eundem Prophetam meum præeuntem ſequere, & crebro per breves, ſed ignitas formulas ad me ſuſpirantem imitare. Tales ſunt, ut paucas è multis ſuggeram:

Quam magnifica ſunt opera tua, Domine! Omnia in ſapientia feciſti? impleta eſt terra poſſeſſione tua.

Vtinam diligantur viæ meæ, ad cuſtodiendas juſtificationes tuas!

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt! Cor mundum crea in me Deus, *&c.*

Quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea, *&c.*

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte, nequando dicat inimicus meus, prævalui adverſus eum.

Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit; in loco paſcuæ ibi me collocavit.

Sit nomen Domini benedictum ex hoc, *&c.*

Vnam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, *&c.*

## §. 7. *Exercitium Præſentiæ Dei.*

CHRISTVS. Hoc modo fiet etiam, quod ad profectum pietatis non minus utile tibi futurum eſt; ut nimirum memoriam præſentiæ meæ jugiter geras in corde tuo; & ſic agas omnia, ut qui verſeris ubique in oculis meis:

Ambula itaque coram me, & eſto perfectus. Vis autem male agere? quære tibi locum, ubi ego te non videam; & age ſecure quod vis. An neſcis, quia cœlum & terram ego impleo, & quod omnia nuda & aperta ſunt oculis meis? nam oculi mei lucidiores ſuper ſolem, in omni loco contemplantur bonos & malos? Quid eſt, quod multi, quaſi equus & mulus ſine freno præcipites feruntur in omnem nequitiam; & quare ſine timore filii hominum perpetrant mala? nimirum, quia me ſibi præſentem non credunt, & non proponunt Deum ante conſpectum ſuum. Tu vero in omnibus viis tuis cogita Dominum; me, inquam, & ego dirigam greſſus tuos. Vide quanti ſit conſpectus alicujus viri boni & gravis, ad continendum hominem in officio & modeſtia. En quam ſolicite & accurate coram eo agis omnia,

mnia, quam etiam caute provides, ne eo præſente quidquam mali vel indecori committas. Et tu audebis me præſente, quod homine ſpectante non auderes? An forte plus hominis oculos revereris, quam Dei, Domini, judicis tui, qui poteſtatem habet & corpus, & animam tuam mittere in ignem æternum?

HOMO. Quò ibo à ſpiritu tuo, & quò à facie tua fugiam, qui intime præſens es mihi, & ſcrutaris cor & renes meos? Sed, heu, cur non ita vivo, uti oportebat hæc credentem! Heu ſtupiditas cordis noſtri! Sic agimus, ita vivimus, loquimur, *&c.* Quaſi circa cardines cœli perambules, & noſtra non conſideres. Hominem mei ſimilem, vermis vermem timeo, & Deum meum, Regem univerſi, Iudicem omnium Regum terræ non formido! Miſerere mei, IESV Fili David. Et quid volo, niſi ut videam? Videam, inquam, te circa me, imo intra me? non longe enim es ab unoquoque noſtrûm. Abſit ut deinceps non ſit Deus in conſpectu meo ſemper; tu ſis mihi à dextris ne commovear. O quanta mihi indicta eſt neceſſitas bene ſanctéque vivendi, qui ſemper & ubique verſor in conſpectu Iudicis cuncta cernentis!

## §. 8. *Ordo Vitæ ſeu Actionum & cura temporis.*

CHRISTVS. Cura proinde, ut honeſte & ſecundum ordinem omnia tua fiant. Nam qui ſcit, ſe magnum habere ſpectatorem, imo cenſorem actionum, ſerio cavet, ne confuſe & inordinatè agendo oculos ejus offendat. Quid tu facies, me omnia tua coram ſpectante? In primis ergo certo ordine actiones tuas diſtribue, quin & ſingulas diei horas deſcribe tibi, quoad licet. Vide quid ſingulis agendum; & hoc unum age, quod agis, tempore præſcripto.

Miraris hujuſmodi monitum, quaſi nimis ſcrupuloſum & minutum? Sed ſcito, quia quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt. An neſeis quantus ego ſim amator ordinis, qui in certo ordine, pondere, ac menſura creavi omnia? At vero hoſtis meus Satan, oſor eſt ordinis, auctor confuſionis: nempe illuc ſpectans ubi nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat. Vnde ejus ſolius fraus eſt, cum pio vacas operi, alia

tibi agenda & curanda ſuggere; ut te ab illo diſtrahat. Tu vero, ut eum eludas, in unum id incumbe, quod agis; aliorum curam abjice; aut tantiſper ſepone. Omnia fac in tempore ſuo. Vt negotia ſunt, ita te illis accommoda. Graviora & magis neceſſaria, uti ſunt, quæ gloriam meam, & ſalutem tuam concernunt, meliorem utique & juſtam temporis portionem merito requirunt. Cave præpoſteram multorum agendi rationem, qnibus maxima de minimis cura eſt, & de maximis minima. Qui tempus deterius reſervant mihi, poſtquam meliorem temporis partem negotia ſæculi & curæ corporis abſumpſerint. O iniqui rerum æſtimatores! Hinc confuſio tenet eos: inde turbantur & moventur ſicut ebrii, & omnis ſapientia eorum devoratur.

Tu vero non ſic, ſed pie & prudenter diſpone actiones tuas, & primum quære Regnum Dei, & Iuſtitiam ejus: ſic magna tranquillitate animi perfrueris. Ordo enim eſt cauſa pacis: facit noſſe Quid & Quando agendum ſit: cogitationum volubilitatem corrigit: opus quodcunque ſuſceptum urget ac perficit, otium excludit; dum ipſe recurſus temporis te monet officii, & unaquæque hora opus ſuum exigit.

Homo. Iuſta ſunt quæ hortaris, Domine, & grata mihi, ſed quî poſſunt hæc fieri? Tu ſcis Domine, quantum temporis nobis etiam ſæpe invitis eripiant occupationes, negotia, amicorum viſitationes, & colloquia, aliæque neceſſitates hujus vitæ. Quin vides, ô Iesv, vides, uti corpus hoc quod corrumpitur, aggravet animam, & terrena inhabitatio deprimat ſenſum cœleſtia cogitantem.

Christvs. Hoc eſt quod vehementer diſplicet mihi, tam raros eſſe, qui pretium temporis agnoſcant, quod ego hominibus indulgeo ad agendam pœnitentiam, ad augendam gratiam meam, & gloriam in cœlis acquirendam. Ecce præterit tempus acceptabile, ſed nunquam revocabile, & nemo recogitat corde: tranſeunt dies ſalutis, & nemo ſibi occaſiones bene agendi non redituras periſſe cauſſatur.

Tu vero devita, quantum potes, fures temporis, (amicos, ſermones, & occupationes parum utiles) & quoniam dies mali ſunt, redime tempus, potioribus amicis, Mihi & Animæ tuæ, tribuendum. An grave & moleſtum eſt, quod poſtulo?

ſtulo? Vide quantum temporis corpori, cibo, ſomno, recreationi, colloquiis, conviviis, *&c.* detur: & tu tantillum non dabis Deo, Animæ, Æternitati? O quàm ſunt homines prodigi temporis, cum ſerviendum eſt vanitati! quam parci, cum pietati vacandum eſt, cui merito omne tempus debebatur!

Porro & hoc moneo, fili, ne in multis ſint actus tui, distractus in varia, non ſufficies ad ſingula. Qui minoratur actu, ſapientiam inveniet. Coanguſtatum enim eſt ſtratum cordis tui, & pallium breve utrumque operire non poteſt. Sapientum quoque ſæculi non nemo agnovit, quod ad bonam mentem nemo perveniat occupatus. Et quomodo tu, tot obrutus negotiis, ad veram pietatem pervenies? Vides negotioſos homines? O ſi inſpicere poſſes ipſorum conſcientias; videres quam miſere lacerentur quaſi inter ſpinas, & vepres: & quomodo inter tot curas & negotia paulatim exinguatur ſpiritus, affectus exareſcat, & omnis rerum ſacrarum guſtus ſenſim ſine ſenſu depereat. Sic nempe itur in duritiam cordis; ab illa in averſionem; & denique in contemptum & interitum. quid mirum? alieni comederunt robur eorum, & ipſi neſcierunt.

Si ſapere vis malo alieno, (quod vere ſapientis eſt) vaca & vide, quia ego ſum Deus, dignus à te coli ſuper omnia. quorſum tibi, ſi me neglecto turberis erga plurima, & cum damno animæ totum mundum lucreris? Sed eſto, vocatus es ad laborem, non potes te prorſus eximere negotiis: & ego nolo te deeſſe negotiis vocationis tuæ; ſaltem utilibus, honeſtis, neceſſariis tantum occupari ſtude: ſic ſane te magis tempori, quam tempus tibi deeſſe comperies. Vel ſaltem frequentius convertatur anima tua in requiem ſuam, & vide cui potiſſimum ſis obnoxius debitor; Domino utique, qui ſuper omnes benefecit tibi.

Quotidie ergo ſemel ad minus adſcende cum Moyſe in montem, ut colloquaris mecum. Secede tantiſper à turba, & intra in cubiculum tuum, & velut ex tempeſtate in portum quietis te recipe; & clauſo oſtio, in abſcondito loquere mihi: & ego illic, utpote in ſolitudine, tibi loquar ad cor, quæ ad pacem tibi. Ecce, & pia illa Heroina Iudith in ſuperiore parte domus ſuæ habebat Oratorium, quod indies

cum ancillis orandi gratia ingredi solita fuit. Putas hoc obfuisse consiliis & negotiis ejus? imo nemo virorum, tam prudens aut felix fuit, nemo Principum populi tantam opem & salutem universæ illi Regioni attulit.

Si autem vis in hoc quotidiano secessu utile exercitium; facile occurret, ubi familiarior mihi esse cœperis, & rarior inter homines. Ecce; Ora, Lege. Cum oras, mihi loqueris: cum pia legis, ego loquor tibi: & quid dignius, quid utilius, aut jucundius homini?

HOMO. O quam modicum est Domine quod postulas à nobis! Vere omne tempus vitæ nostræ soli debebatur tibi. Nullum enim temporis momentum est, quo non fruamur beneficiis tuis; nullum quoque esse debebat, quod vacaret à laude & memoria tui. Vtinam faciam quæ docuisti me, ut ordinatione tua totus mihi decurrat dies. Vtinam sic intendam aliis, ut nunquam obliviscar tui, & amorem gloriæ tuæ, & supernæ Ierusalem ponam in principio lætitiæ meæ.

## §. 9. *Viæ Dux, seu magister spiritualis.*

CHRISTVS. Sed & cave, ne sis sapiens apud temetipsum, sic enim facile corrues. Væ autem soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se. Tracta cum sapientibus caussam tuam. Nemo tam sapiens, ut consilio sapientioris subinde non egeat. Audiens sapiens sapientior erit: qui vero odit increpationes, insipiens est.

O quam multos fallit amor sui; quam multi in caussa propria cæcutiunt, qui in alienis nimium oculati sunt! Ecce David, quis illo sanctior, aut mihi carior? attamen postea lapsus est, & peccavit peccatum grande, nec agnovit, (qui alioquin satis gravi raptorem ovis sententia ferire noverat) donec aperte, per servum meum Nathan corriperetur. Moyses quoque servus meus, quamvis facie ad faciem ei loquerer, is nihilominus soceri sui Iethro, hominis ethnici consilium libenter, nec minus utiliter audivit; ita Paulus Ananiam, Eunuchus Reginæ Candacis Philippum, Cornelius Centurio Petrum humiliter audierunt.

Habê

Habe ergo & tu fidelem viæ ducem, qui non ignoret aſtutias Satanæ: quem conſulas in dubiis; cui reveles ſecreta cordis tui; quem ſecure ſequaris. Sed ſi vera & dura, potius quam blanda & mollia prophetat tibi, ne oderis eum. Meliora ſunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oſcula blandientis. Cave imiteris eos qui diligunt iniquitatem, & oderunt animas ſuas, adeoque prurientes auribus, quærunt ſibi magiſtros molles, & à veritate auditum avertunt; Cave, inquam, ne credas his, loquuntur tibi non niſi placentia; qui dicunt pax, & non eſt pax. Nonne medicus ægrum perdit, cui parcit? Sic qui te beatum dicunt, ipſi te decipiunt.

Vide ergo cui animam fidas. Si profecturus eſſes ignota via, & mediis noctis tenebris, an ignarum viæ ducem velles? Si periculoſo morbo laborares, an rudem & imperitum cuperes medicum? an mollem, qui parcendo tibi perderet te? Imo equi & jumenti ſui curam nemo committit, niſi experto & fideli: & cui animam committas, parum referre putas; Illi denique ſecurius committes animam tuam, qui novit curare ſuam. Si cæcus cæco ducatum præſtet, nonne ambo in foveam cadunt? Et qui ſibi nequam, cui bonus erit?

Homo. Falli & errare humanum eſt. Fateor Domine. Vtinam provideas mihi ducem habentem zelum Dei ſecundum ſcientiam, qui idoneus ſit inſtruere me in ſpiritu lenitatis & manſuetudiuis: qui non quæ ſua ſunt, quærat ſed quæ Iesv Chriſti; qui, inquam, amore tui, & proximi, non parcat mihi, ut utrique tu parcas, Domine. Corripiat me plane juſtus in miſericordia, & increpet me; oleum autem aſſentatoris non inpinguet caput meum: & in illo quidem, non tam hominem, quam te in illo loquentem audiam. Nam veritas undecunque eſt, à te eſt, qui es prima veritas.

## §. 10. *Examen Conſcientiæ quotidianum.*

Christvs. Reſtat unum, quod niſi quotidie & ſerio curæ tibi fuerit, fruſtra videberis in cæteris laborare. Eſt autem quotidianum Examen Conſcientiæ; quod quidem tanti momenti eſt, ut ſine eo vita pia & ſpiritualis

diu ſubſiſtere, aut ſolidus in virtute progreſſus ſperari nequeat. Nam cum initium ſalutis ſit notitia peccati, quomodo ille de emendatione vitæ, cordis compunctione, aut pietatis profectu ſerio cogitabit, qui ne quidem curat noſſe defectus ſuos? Quomodo de venia & remiſſione peccatorum à me obtinenda ſolicitus erit, qui neſcit ubi offenderit? quomodo ſanari quæret, qui morbum ſuum non agnoſcit! Quin magis blanditur ſibi uti ſanus per omnia, & complacet ſibi, quaſi homo frugi, & qui non ſit operatus malum; & dicit, quia dives ſum, & nullius egeo: & neſcit, quia ipſe eſt miſer, & miſerabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.

O Homo, ſi intus videres te, diſpliceres tibi, & placeres mihi, ſed quia ignoras te, places tibi, & diſplices mihi. Quam multi multa ſciunt, & ſeipſos neſciunt! cum tamen vanum ſit omne, quod ad æternitatem non prodeſt. Quam multi circa alios & aliena occupantur, & ſeipſos negligunt! Tu, mi homo, ſi ſapis, quidquid ſit de aliis, inprimis pone cor tunm ſuper vias tuas, & miſerere animæ tuæ, qua nihil tibi carius aut pretioſius in vita tua; cujus ſi detrimentum patiaris, & totum mundum lucreris, quid proderit tibi?

Homo. Eheu Domine, in multis oſtendimus omnes. Sed delicta quis intelliget? Omnino, * ſi dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipſos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Heu quæ iſta ſtupidias cordis noſtri, ut non ſcrutemur vias noſtras, an etiam cor noſtrum reprehendat nos? ſed, cauteriatas conſcientias habentes, diſſimulamus peccata noſtra, quaſi gens quæ juſtitiam fecerit; & de progreſſu in via Domini tam parum curamus?

Christus. Si vos ipſos dijudicaretis, non utique judicaremini. Sed quia proprium ſcrutinium ſubterfugitis, nonne majus judicium ſumitis? Proinde hortor ego vos, ſi quæ forte per diem dicitis in cordibus veſtris: ſi quæ mala decernitis & agitatis in animo: (nam ex corde exeunt omnia crimina) de his in cubilibus veſtris, cum ſoli eſtis, extra turbam & ſtrepitus, & jam ad quietem membra componitis, compungimini, dolete, & reſipiſcite.

O quàm

O quàm male consulunt sibi qui totum diem inter occupationes, negotia, curas, & strepitus extrahunt; demum lassi & somnolenti ad quietem properant; ut vel tantillum orationi, & examini vacare tædeat! Quid dicam de his, qui consurgunt mane ad sectandam ebrietatem, & potandum usque ad vesperam, donec vino æstuent: qui diem inter cœnam, pocula, lusus, jocos, & fabulas claudunt; sicque demum, instar temulenti Holophernis, aut bestiæ, somno & vino sepulti, jacent in stratis suis? O stulti! quid si hac ipsa nocte mors petat jugulum vestrum; miseræ animæ quò ibunt? Nonne ubi ceciderit lignum, ibi erit? quid si somnum illum longus & perpetuus somnus excipiat, quid tunc viri isti divitiarum invenient in manibus suis? Quid si infelices adhuc vino madidi sistantur Iudici? O quam horrendum erit incidere tales in manus Dei viventis! Intelligite hæc, qui obliviscimini Deum, ne quando rapiat, & non sit qui eripiat.

Homo. Illumina Domine oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum. Agnosco enim non hominis, sed pecudis vitam esse, sic claudere diem, sic ordiri, immemorem Dei; sine quo nec ad momentum vivere, nec moveri, nec esse possumus. Da mihi, ne unquam adscendam in lectum strati mei, neque dem somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem; quin prius recogitem tibi transactum diem in amaritudine animæ meæ; & sic corde contrito & humiliato, quod non despicis, reconciliatus tibi, in pace in idipsum dormiam & requiescam.

Christvs. Sic fac, mi homo, & vives. Serio, inquam, ac severe te ipsum quotidie, vesperi potissimum examina; dicta, facta, cogitata totius diei quasi ad tribunal revoca; quid commissione, quid omissione peccaveris, recognosce. Quomodo monita salutis, à me tibi hactenus tradita, in praxin & usum redigere studueris expende, & ubicunque te deliquisse deprehendis, teipsum coargue, dole ex animo: pœnam in teipsum statue: in sequentem diem meliora propone: gratiam meam in hoc postula: sed inprimis gratias pro acceptis eo die beneficiis age. Denique corpus & animam mihi commenda. Sic securius dormies.

Alias

Alias certe audacia magna eſt ; imo periculoſa temeritas, conſcientiâ onuſtâ peccatis me offenſo, & non reconciliato; ſomnum capere. Adde, quod niſi quotidie, & quidem non perfunctorie, ſed diligenter hoc Examen inſtitueris, in eodem ſemper hærebis luto: eadem poſt menſes, imo plures annos in te vivent vitia, & vires etiam acquirent: adeóque invaleſcent, ut poſtea ea expugnare non ſufficias; quia raſtro diſciplinæ & quotidiani Examinis, ſpinas & tribulos, quos hæc terra maledicto obnoxia; id eſt, corrupta natura, identidem germinat tibi, exſtirpare neglexiſti.

HOMO. Benedicam te Domine in omni tempore; ſemper laus tua in ore meo. Benedictus es Domine, qui docuiſti me à juventute meâ; & utinam uſque in ſenectam & ſenium ne derelinquas me. Vtinam dirigantur viæ meæ, ad cuſtodiendos omnes hos, quos nunc audivi, ſermones tuos. Ne ſervus ſciens voluntatem Domini ſui, & non faciens, pluribus plagis vapulare dignus ſit.

## CAP. II.

## EXERCITIA VARIA in Orationem Dominicam.

### *Gradus ad Perfectionem, juxta ſeriem Orationis Dominicæ.*

### I. Dei Amor, Præſentia, & Reverentia.

*Pater noſter qui es in cœlis.*

IN Cœlis habitas, velut in throno gloriæ tuæ; Sed alta à longe cognoſcis, & noſtra intime conſideras. Nam oculi tui lucidiores ſole. Vnde è ſolio majeſtatis tuæ contemplaris in omni loco bonos & malos: dilectos vero filios tuos peculiari favore ac benevolentia reſpicis. Da mihi obſecro, quod jubes, ut amem te, & ambulem coram te; timeam quoque te, non ut reus Iudicem, ſed ut filius Patrem; & ſtudeam eſſe perfectus, ſicut tu Pater meus cœleſtis perfectus es.

II. In-

## II. Intentio Pura, ſeu Zelus Divinæ Gloriæ.

*Sanctificetur nomen tuum.*

Id unice, & ante omnia deſidero, ô bone Iesv, ut in Nomine tuo flectatur omne genu; ut à me & ab omnibus recta & pura intentione omnia fiant ad majorem gloriam Nominis tui: ut ab omnibus cognoſcaris & colaris, ô ſanctiſſime Redemptor mundi: Vtinam ſic quoque luceat lux noſtra coram hominibus, ut videntes converſationem noſtram bonam, glorificent te Patrem noſtrum in cœlis.

## III. Amor & deſiderium Rerum cœleſtium.

*Adveniat regnum tuum.*

Sumus enim advenæ & peregrini ſuper terram: Ad hoc vero nati, & quod majus eſt, ſic formati ad imaginem tuam; imo redempti per ſanguinem tuum, ut ſimus conſortes regni tui, (non enim habemus hic manentem civitatem, ſed futuram inquirimus) ut quæ ſurſum ſunt quærentes & ſapientes, non quæ ſuper terram, converſationem noſtram habeamus in cœlis. O ſi primum quæreremus Regnum Dei, & juſtitiam ejus; de cæteris enim tu nos, Domine, facis ſecuros. Quid ergo erit in mundo (qui totus in maligno poſitus eſt,) quod mihi ſic arrideat, ut immemor fiam Regni tui, ubi in bonis replebitur deſiderium noſtrum? Quid erit, quod me ſeparet à te? Valeant omnia regna Mundi, & omnis gloria eorum. Melior eſt mihi dies una in Regno tuo, ſuper millia: imo cætera regna vana, brevia, caduca ſunt; Solius Regni tui non erit finis.

## IV. Reſignatio & Conformitas cum voluntate divina.

*Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terrâ.*

Fiat omni modo per me, in me, & de me, quoad corpus, & animam, & omnia mea. Omnes Angeli, omnia Elementa, mare & venti, & omnes creaturæ obediunt voci tuæ: quanto magis ego vermis terræ, ſervus tuus faciam voluntatem

tem tuam? Tua voluntas utinam ſit ſumma & ſola mea voluptas: ſed & vera mea felicitas, velle quod vult Deus. Quid enim mihi eſt in cœlo,& à te quid volui ſuper terram, ô Devs cordis mei, & pars mea Devs in æternum!

## V. Moderatio circa uſum Creaturarum.

*Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.*

Non petimus quod voluptati ſerviat, ſed quod neceſſitati ſufficiat. O Domine, oculi omnium ſperant in te,& tu das illis eſcam in tempore opportuno. Tu aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione. Ecce projicio & ego in te omnem curam meam, quoniam tibi eſt cura de nobis. Tribue tantum victui meo neceſſaria; & fac, ut habens victum, & quibus tegar, his contentus ſim; gratus in omnibus erga te datorem omnium. Abſit à me, ut abundantiam donorum tuorum luxus, ſaturitas, & otium comitetur. Heu quam multi à fructu frumenti, vini & olei multiplicati, impinguati & incraſſati derelinquunt te Deum factorem ſuum! Mihi ſat magnus quæſtus erit, pietas cum ſufficientia.

## VI. Dilectio Proximi etiam Inimici.

*Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.*

O quam ſuavis eſt, Domine, Spiritus tuus! Sic ne nos doces orare? quaſi modus gratiæ & indulgentiæ tuæ pendeat ex moribus noſtris, & affectu noſtro in proximum. O nova & mira orandi forma! & ſimul pietatis tuæ teſſera! Ecce quales ſumus in proximos, talis tu eris in nos. Ergone difficilis ero ad condonandum proximo, ut te quoque talem experiar. Quin potius ero tardus ad iram; & Sol non occidet ſuper iracundiam meam. Abſit à me, ut ſim implacabilis, vindictæ cupidus,& memor injuriæ adverſus proximum meum, ne & tu memineris iniquitatum mearum antiquarum, & in ira tua corripias me. Quid ni denarium unum libens dimittam proximo, ut tu innumera talenta dimittas mihi?

VII. For-

## VII. Fortitudo in tentationibus.

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Quid enim eſt vita hominis ſuper terram, niſi tentatio? Sed ne ſinas me tentari ſupra id quod poſſum. Nihil autem poſſum ſine te ; at omnia in te, ſi cônfortet me gratia tua. Da ut tentationes *Carnis* mortificatione, & occaſionum fuga præveniam. *Leoni* illi rugienti , qui circuit quærens quem devoret, reſiſtam fortis in Fide. *Mundi* judicia contemnam : momentanea æternis minime præferam. Fac ut omnis tentatio mihi ſit ad diſciplinam; nulla ad ruinam.

## VIII. Confeſſio Divinæ providentiæ.

*Sed libera nos à malo.*

Nam ecce, dum ſic ad apicem virtutis enitimur, multa nos hic undique perturbant mala : ſed in quibus omnibus dominatur divina tua Providentia. Teſtatur id Propheta tuus dicens : *Non eſt malum in civitate. quod Dominus non fecerit*; malum nempe pœnæ, quale ſcilicet eſt bellum , fames, morbus, egeſtas, *&c.* Hæc ne in malum culpæ vergant , id obnixe rogamus : hoc enim foret maximum omnium malorum : Cæteroquin mala non erunt , ſi non ſeparent nos à te Summo Bono. Id tuæ potentiæ, bonitatis, & ſapientiæ eſt, ô Domine , ſic mala iſta dirigere, ut diligentibus Te omnia cooperentur in bonum. Tam enim potens es, ut nullum permitteres malum , ſi non poſſes inde elicere majus bonum.

# ORATIO DOMINICA.

*Ad tres virtutes Theologicas, & quatuor Cardinales accommodata.*

Seu, quomodo ſeptem illæ virtutes ſub totidem petitionibus Orationis Dominicæ petendæ & exercendæ.

*Pater noſter, qui es in cœlis:*

O Pater æterne, qui filiis tuis hereditatem in cœlis , & dona inviſibilia præparaſti, ſed filios non degeneres, & mo-

mores in eis tali Patre, id eſt, teipſo dignos requiris: da ut perfecti eſſe ſtudeamus, ſicut tu Pater noſter perfectus es. Non enim ſumus ſufficientes ex nobis; ſed omnis ſufficientia noſtra ex te eſt. Itaque in nomine, imo & verbis dilectiſſimi Filii tui, virtutes & dona petimus, ſine quibus tibi placere, & regnum tuum obtinere non poſſumus.

## I. FIDES.

*Sanctificetur nomen tuum.*

Vbi vera & viva fide DEVS colitur, ibi nomen ejus optime ſanctificatur. Credo Domine, quia omnipotens es, ſumme ſapiens, & ſuper omnia bonus; verax quoque & fidelis in promiſſis, imo ipſa veritas. Domine adauge fidem meam; Adjuva incredulitatem meam, ut te in vera fide & veritate ſanctificem.

Mirabilia quidem opera & judicia tua Domine; ſed vera & juſtificata in ſemetipſa. Admirabile eſt nomen tuum in univerſa terra; ſed non eſt apud te impoſſibile omne verbum. Teſtimonia tua credibilia mihi facta ſunt nimis, ideoque domum tuam (Eccleſiam) decet ſanctitudo. Nam quid indignius; quam talia credere; & talibus moribus fidei congruentibus ſanctificem nomen tuum glorioſum in ſæcula. Nam quid proderit nomen Chriſtianum, ſine moribus Chriſtianis?

## II. SPES.

*Adveniat regnum tuum.*

Quod paratum nobis eſt ab origine mundi. Ex infinito enim amore feciſti nos hæredes regni tui, cohæredes autem Chriſti. Spero itaque videre bona Domini in terra viventium. Quid enim ô Bonitas immenſa? Tot modis vocas me, & repellere me poteris? ſic invitas & trahis me, & deficere ſines in via? In te Domine ſperavi, non confundar in æternum. Hæc ſpes repoſita eſt in ſinu meo. Hæc in omni anguſtia confirmat cor meum, ut non deficiam in tribulationibus meis. Credo enim quod Redemptor meus vivit,

vit, & adimplebit me lætitia cum vultu ſuo, cum introducet me in Regnum ſuum. O Spes, quæ non confundit! Spes tantæ remunerationis ô quantum eſt ſolatium laboris!

## III. CHARITAS.

*Fiat voluntas tua.*

Amore tui, ô dulciſſime Pater, inflamma cor meum, ſic utique facere voluntatem tuam, & parere mandatis tuis grave non erit. Amanti enim nihil difficile, nedum impoſſibile, quia fortis eſt ut mors, dilectio. Hæc utinam repleat & regat cor meum. Hinc enim naſcetur & nutrietur inter te & me morum ſimilitudo, & voluntatum unio, ut ſit mihi unum velle tecum, & idem nolle; nec ſit ulla deinceps voluntatis meæ erga tuam rebellio: Sed in lege tua ſit omnis voluntas mea. Quodnam autem luculentius veri amoris & amicitiæ indicium eſſe poſſit? Nonne qui habet mandata tua & ſervat ea, ille eſt qui diligit te? Certe probatio dilectionis exhibitio eſt operis.

## IV. TEMPERANTIA.

*Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.*

Vt corpus cibo, ſic animus Temperantia paſcitur: imo ſobrius & moderatus victus & corpori & animæ utilis eſt. Itaque da mihi, ut uſum rerum delectabilium & ad vitam hanc pertinentium rectæ rationis freno gubernem: ne forte crapulâ & cura ventris gravetur cor meum: & ſic corpus quod corrumpitur, voluptatibus immerſum deprimat animum cœleſtia cogitantem. Merito autem quotidianum hoc pabulum poſtulo, quia voluptatis eſca, ſub omnibus pæne creaturis, quibus utimur quotidie, latet, & nobis inſidiatur ubique.

## V. IVSTITIA.

*Et dimitte nobis debita noſtra.*

Iuſtitiæ eſt reddere unicuique quod ſuum eſt. Quid autem proximo debemus, niſi, ut invicem diligamus? ut alter

alterius onera portemus; & sic adimpleamus legem tuam? denique ut proximo faciamus, quod nobis fieri vellemus? Iustum quoque est, ut qui decem millium talentorum; id est, longe gravioris debiti condonationem à te petimus: centum denariorum; id est, debiti minimi remissionem proximo non negemus. Hujus ergo justitiæ zelum & amorem da mihi Domine, ne ea neglecta incidam in manus justitiæ tuæ. Nam si homo homini sibi simili reservat iram, quomodo poterit à te sperare misericordiam? Nonne justum est, ut qua mensura mensus est, remetiatur ei?

## VI. FORTITVDO.

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Multis tentationibus obnoxia est vita hominis, imo tota ipsa tentatio est. Itaque virtute Fortitudinis corrobora cor meum, ut nec seducar prosperis, nec adversis superer, & separer à te. Vides enim quæ sit fortitudo mea, ut resistere possim. Quin Fortitudo & salus mea tu es Domine. Miserere ergo mei, & quoniam infirmus sum. Sed & fortes quæsierunt animam meam. O utinam fortior illis, tu, inquam, fortis & potens in prælio supervenias: sic utique non timebit cor meum, quoniam tu mecum es! Si Deus pro nobis, quis contra nos? Non enim patieris tentari nos supra id quod possumus, sed facies cum tentatione proventum.

## VII. PRVDENTIA.

*Sed libera nos à malo. Amen.*

Facilè effugiet omne malum, quem Prudentia rexerit, quæ est recta ratio agibilium. Da ergo mihi Domine virtutem hanc, ut quidquid ago, prudenter agam, & finem in omnibus respiciam. Nam ubi Prudentia præest, mala etiam cooperantur in bonum: at ubi deest, ipsæ quoque virtutes in vitium abeunt; ipsa bona evadunt mala. Fac ergo, ne instar cæci temere currentis, impingam, & corruam in malum, sed palpebræ tuæ præcedant gressus meos. Da mihi simplicitatem columbæ, sed imprimis prudentiam serpentis; ut

ut ſicut is malum capitis avertit objectu corporis : ſic ego, corpus & membra potius exponam tormentis: quam detrimentum animæ patiar, quod extremum eſt omnium malorum.

## MODVS RECITANDI Orationem Dominicam ad excitandos pios affectus, meditatione interpoſita.

*Ex P. Chriſt. Mayer.*

*Pater noſter.*

DOmine cœli & terræ, infinitæ cum unigenito Filio tuo & Spiritu ſancto majeſtatis, potentiæ, ſapientiæ, bonitatis, ac proinde infinite honorabilis, & amabilis, fons omnis boni, à quo certa cum fiducia ſperanda omnia bona naturæ, gratiæ, gloriæ.

1. *Sanctificetur nomen tuum.*

Sanctificeris, ameris, glorificeris à me, & omnibus, in omnibus perfectionibus tuis, potentia, ſapientia, bonitate, miſericordia, juſtitia, in omnibus judiciis & decretis tuis, circa me, omnes, & omnia; in omnibus operibus naturæ, gratiæ, gloriæ; in omnibus permiſſionibus, in omnibus beneficiis tuis, omni poſſibili modo; gratis propter te, infinite ſuper omnia, nunc, ſemper, æternum, & ultra. Vtinam ſic ſemper à me, & ab omnibus glorificatus fuiſſes, & deinceps ſemper ſic glorificeris & ſanctificeris!

2. *Adveniat regnum tuum.*

Vtinam in me, & omnibus perfecte regnes, nunc per gratiam, tandem per gloriam, Vtinam anima mea ante omnia quærat regnum Dei; quæ ſurſum ſunt, ſapiat, & deſideret; non quæ ſuper terram. Vtinam pertæſa præſentis exilii, ubi peccatum regnat, ubi ambitio, ſuperbia, *&c.* dominatur; ad illam beatam vitam, & regni æterni poſſeſſionem indeſinenter adſpiret. Vtinam id ſemper factum fuiſſet, & ex momento hoc fieret perfecte, ut tecum, & cum omnibus SS. tandem regnemus in omnem æternitatem!

## 3. *Fiat voluntas tua.*

Fiat à me, & ab omnibus viatoribus tua ſanctiſſima voluntas in perfecta præceptorum, & conſiliorum omniſque beneplaciti tui executione, purè propter te, tam exacte, alacriter & conſtanter, omnibus diebus & momentis vitæ noſtræ in terra ſicut fit à Beatus ſeu Comprehenſoribus æternum in cœlo; cum inſatiabili deſiderio tibi gratificandi pro beneplacito tuo. Vtinam id ſemper à nobis omnibus intellectu, affectu, effectu factum fuiſſet, & deinceps fiat, ſicut vis, cum omni poſſibili perfectione!

## 4. *Panem noſtrum quotidianum.*

Omnia ſubſidia corpori & animæ neceſſaria ad gratiam, perſeverantiam & gloriam conſequendam nobis miſericorditer largiri dignare, ſicut tibi placet; ad maximam tuam gloriam, hodie & omnibus diebus vitæ noſtræ, per tuam infinitam bonitatem.

## 5. *Et dimitte nobis.*

Condona nobis ex immenſo theſauro miſericordiæ tuæ omnia peccata noſtra, corde, ore, opere, omiſſione perpetrata; omnem ingratitudinem noſtram, pro tot beneficiis tuis; omnes injurias tibi, proximiſque noſtris, illatas: ſicut & nos, ex toto corde pleniſſime remittimus omnibus omnes offenſas, (ut reconciliati fratribus, facilius inveniamus viciſſim & nos gratiam in oculis tuis) idque ex puro amore tuæ infinitè amabilis, indefeſſo, aſſiduoque conatu uſque ad extremum vitæ ſpiritum.

## 6. *Et ne nos inducas.*

Ne permittas nos ullis unquam mundi, carnis, diaboli tentationibus ſuccumbere, ſed glorioſe de omnibus in virtute tua triumphare, nunc, ſemper, in hora mortis, ad majorem tuæ infinitæ potentiæ, ſapientiæ & bonitatis gloriam luculentius manifeſtandam.

7. *Sed*

### 7. *Sed libera nos.*

Præſerva & libera nos clementer ab omnibus malis corporis, & animæ, præſentibus & futuris; quantenus nos à perfectione, perſeverantia, & ſalute conſequenda, gloriaque tua promovenda impedire, aut tetardare poſſunt. ut ſine impedimento, perfectius te amare, & glorificare poſſimus in tempore, beatius olim in æternitate, idque non tam ob noſtrum emolumentum, quam ob gloriæ tuæ incrementum.

*Amen.*

Fiat, quod peto, ſicut vis, quandò vis, quomodo vis, per viſcera miſericordiæ tuæ, per merita Filii tui, B. V. Matris ejus, & omnium Sanctorum. Atque utinam hæc omnia pia deſideria renovarentur à me & omnibus, ſi fieri poſſet, gratuito amore tui, intenſiſſime, ſicut eſt placitum ante te, omnibus momentis temporis gratiæ!

## CAP. III.

## LITANIÆ CHRISTIANARVM VIRTVTVM,

*Ex Sacra Scriptura collectæ.*

KYRIE ELEISON. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon.
Chriſte audi nos. Chriſtc exaudi nos.
Pater de cœlis DEVS, miſerere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus, miſerere nobis.
S. Trinetas unus Deus, miſerere nobis.

Qui primos Parentes in originali juſtitia & innocentia creaſti. — Miſerere nobis. *Geneſ. 1.*
Qui Abel ſingulari religionis affectu munera ſua offereutem reſpexiſti, — Miſerere nobis. *Geneſ. 4.*
Qui Noë inter perverſos, juſtum inventum, à diluvio per arcam ſervaſti. — Miſerere nobis. *Geneſ. 7.*

Qui Loth & Abraham ſingulari hoſpitalitatis laude illuſtres feciſti, *Geneſ.* 18. & 19.

Qui Abraham mirabili obedientia, & fide decoraſti, *Geneſ.* 22.

Qui Iſaac & ſemini ejus benedictionem omnium gentium promiſiſti, *Geneſ.* 26.

Qui Iacob mira in adverſis patientia & fiducia roboraſti, *Geneſ.* 29. &c.

Qui Ioſeph ſingulari pudicitiæ, & caſtitatis amore donaſti, *Geneſ.* 39.

Qui Moyſen populi tui Ducem, & virum mitiſſimum, in omni domo tua fideliſſimum prædicaſti, *Num.* 12.

Qui eidem eximiam erga proximos charitatem, & fraternæ ſalutis zelum inſpiraſti, *Exod.* 32.

Qui Filiis Levi magnum vindicandi honoris tui zelum indidiſti. *Ibid.*

Qui Samuelem Prophetam juſtitiæ amantem, & ab omni munerum corruptela alienum populo tuo judicem dediſti, 1 *Reg.* 7. & 12.

Qui David regem, virum ſecundum cor tuum, juſtitiæ, manſuetudinis, ac pietatis laude ſublimaſti, 1 *Reg.* 13.

Qui Salomonem ſapientia mirabili, pace, & gloria ſuper omnes terræ Reges exornaſti, 3 *Reg.* 4.

Qui Tobiam inſigni patientia, & erga proximos miſericordia decoraſti, *Tob.* 2.

Qui Iudith ſingularis caſtimoniæ & pietatis viduam; orationis fiducia, & magnanimitatis gloria nobilitaſti, *Iudith* 8.

Qui Eſther & Mardochæi fidelitate populum tuum ab excidio liberaſti, *Eſth.* 8.

Qui Iob mira & rara patientia nobis omnibus in ſpeculum & exemplar patientiæ dediſti, *Iob* 1. &c.

Qui Eliam prophetam ſingulari zelo, & li-

} Miſerere nobis.

bertate

bertate spiritus, adversus Pseudoprophetas & impios armasti, *3 Reg.* 18.

Qui Iosiæ Regi pium legis & religionis zelum infudisti, *2 Par.* 34.

Qui Danielem prophetam singulari abstinentia, sobrietate & sapientià decorasti, *Dan.* 1.

Qui tres Pueros ob confessionem tui in fornacem ignis ardentis, intrepidos intrare, & illæsos exire fecisti, *Dan.* 3.

Qui Matathiam, & Iudam Machabæum, singulari zelo & amore legis, & patriæ religionis in hostes armasti, 1 *Mac.* 2. & 3.

Qui septem Machabæos unà cum Matre invictos inter supplicia fecisti, 2 *Mac.* 7.

Qui sacratissimam Virginem MARIAM ab omni peccato immunem in purissimam Sponsam & Matrem elegisti, *Lucæ* 1.

Qui eandem singulari Castitatis, Humilitatis, Obedientiæ, & Virtutum omnium privilegio præ cæteris electis omnibus exornasti, *Ibid.*

Qui senem Simeonem justum & timoratum, magno desiderio exspectantem redemptionem Israël, adventu tuo mirè recreasti, *Lucæ* 2.

Qui Annam filiam Phanuelis, assiduo tibi in jejuniis & orationibus in templo servientem, tui conspectu recreasti, *Ibid.*

Qui tres Magos Reges magno zelo ad requirendum & adorandum cœli terræque Regem recens natum excitasti, *Matth.* 2.

Qui eosdem Magos illustri Fide, ad agnoscendum in parvulo Infante Deum & Hominem, stella duce illuminasti, *Ibid.*

Qui Ioannem Baptistam mira vitæ austeritate & abstinentia præcursorem, & pœnitentiæ Præconem misisti, *Matth.* 3.

Qui eundem zelo & amore veritatis ad arguen-

Miserere nobis.

guendum impii Regis crimen intrepidum fecisti, *Marci* 6.
Qui discipulos & Apostolos; rudes, pauperes, & simplices elegisti, sed per eos, totum mundum Euangelio subjecisti, *Matth.* 4.
Qui Ioannem castitatis dono insignem, singulari amoris privilegio dignatus es, *Ioan.* 13.
Qui Cananææ supplicantis fidem & orandi perseverantiam commendasti, *Matt.* 15.
Qui centurionis & Reguli fidem miraculo & sanitatis beneficio approbasti, *Matth.* 8. & *Ioan.* 4.
Qui Publicani humilitatem singulari præconio extulisti, *Lucæ* 18.
Qui in turbis triduo te sustinentibus verbi divini audiendi zelum miraculo comprobasti, *Marci* 8.
Qui in die Pentecostes Apostolorum tuorum corda igne S. Spiritus in tuo amore cofirmasti, *Actor.* 2.

} Miserere nobis.

Propitius esto, parce nobis Domine.
Propitius esto, libera nos Domine.

Vt abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrie, & juste, & pie vivamus in hoc seculo, *Tit.* 2.
Vt operemur bonum, dum tempus habemus, *Galat.* 6.
Vt digne ambulemus vocatione qua vocati sumus, *Ephes.* 4.
Vt supportemus invicem in charitate soliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis, *Ibid.*
Vt simus factores verbi, & non auditores tantum, *Iacob.* 1.
Vt habentes alimenta & quibus tegamur, his contenti simus, 1 *Tim.* 6.
Vt nemini quidquam debeamus, nisi ut invicem diligamus, *Rom.* 13.
Vt provideamus bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus, *Rom.* 12.

} Te rogamus audi nos.

Vt

Vt corpora noſtra hoſtiam viventem, ſanctam Deo placentem, rationabile obſequium noſtrum exhibeamus, *Ibid.*
Vt nulli malum pro malo reddamus, *Ibid.*
Vt per bona opera certam vocationem noſtram facere ſatagamus, *2 Petri. 1.*
Vt bonum facientes non deficiamus, *Galat. 6.*
Vt ſemper in Domino gaudeamus, *Phil. 4.*
Vt non quæ noſtra, ſed quæ IESV Chriſti ſunt, ante omnia quæramns, *Phil. 2.*
Vt qui ore confitemur Deum, factis non negemus, *Tit. 1.*
Vt omne quodcunq; facimus in verbo, aut in opere, omnia in gloriam Dei faciamus, *Col. 3. & 1 Cor. 10.*
Vt errantes in ſpiritu lenitatis & manſuetudinis inſtruamus, *Galat. 6.*
Vt omnia noſtra in charitate fiant, *1 Cor. 16.*
Vt alter alterius onera portemus, & ſic adimpleamus legem Chriſti, *Galat. 6.*
Vt gratiam Dei in vacuum non recipiamus, *2 Cor. 6.*
Vt Sanctorum intuentes converſationem, eorum fidem & patientiam imitemur, *Hebr. 13.*
Vt militantes Deo non implicemus nos negotiis ſecularibus, *2 Tim. 2.*
Vt in omnibus ſumamus ſcutum fidei, in quo tela nequiſſimi ignea extinguere poſſimus, *Epheſ. 6.*
Vt ſic curramus in hoc vitæ ſtadio, ut tandem bravium accipiamus, *1 Cor. 9.*

Te rogamus audi nos.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Adauge nobis FIDEM.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Infunde nobis SPEM.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, Accende in nobis CHARITATEM.
Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos.
Kyrie eleïſon. Chriſte eleïſon. Kyrie eleïſon.
Pater noſter.

*Oremus.*

DEus qui diligentibus te facis cuncta prodesse: da cordibus nostris inviolabilem tui amoris affectum, ut desideria de tua inspiratione concepta, nulla possint tentatione mutari.

DEus qui superbis resistis, & gratiam præstas humilibus, concede nobis veræ humilitatis virtutem, cujus in se formam fidelibus Unigenitus tuus exhibuit; ut nunquam indignationem tuam provocemus elati, sed potius gratiæ tuæ capiamus dona subjecti.

URe igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine: ut tibi casto corpore serviamus, & mundo corde placeamus.

DEus, qui Unigeniti tui patientia antiqui hostis contrivisti superbiam, da nobis, quæsumus, quæ idem pie pro nobis pertulit, digne recolere, sicque exemplo ejus, nobis adversantia æquanimiter tolerare.

DEus, qui justificas impium, & non vis mortem peccatoris: majestatem tuam suppliciter deprecamur: ut nos famulos tuos de tua misericordia confidentes cœlesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserves, ut in stadio virtutum indefesse currentes accipiamus bravium, & nullis tentationibus unquam à te separemur. Per Dominum nostrum.

## Cap. IV.

## EXERCITIA PIISSIMA, seu Praxis & Actus variarum VIRTUTUM.

Ex Ludovico Palma Clerico Regul.

*Alia ejusdem mire pia & utilia exercitia habes supra Sect. I.*

### I. Actus Compunctionis & odii contra peccata.

*Declina à malo & fac bonum: inquire pacem & persequere eam.* Psal. 33.

1. *COntritio est, qua quis ex animo super omnia detestatur commissa peccata, ob Deum offensum; cum firmo proposito confitendi, & non amplius peccandi: adjuncta spe veniæ.*

O Deus

O Deus meus, & Misericordia mea, ego verè contritus, flecto genua cordis mei, summoque cum dolore animi humiliter me accuso, & coram divina Majestate tua meam culpam agnosco, confitendo omnia peccata mea, & omnes abominationes commissas toto tempore vitæ meæ, in superbia, avaritia, luxuria, invidia, gula, ira, acedia; & in vitiis omnibus, quæ ab istis promanant: quia, proh dolor! nimis inclinatus, & effusus in omnia fui. Cujus me summopere pœnitet, ac doleo peccasse non amore præmii justis promissi, quo dignus non sum; neque timore suppliciorum peccatoribus infligendorum, quibus undequaque sum dignissimus: sed ideo tantum, quia offendi te, ô Deus meus, qui ex te ipso summe bonus es, & super omnia colendus; imo ipsa Charitas, ipsa Bonitas, ipsa Majestas.

II. Et propter magnum amorem, quem tibi debeo, quemque erga te gero, Domine, odi, detestor, abominor peccatum, amorem proprium, inordinatum amorem creaturarum, & omne illud, quod me potest impedire, quo minus tibi per sanctum tui amorem conjungar & uniar.

Quidquid peccavi cogitatione, verbo & opere, sive ex fragilitate, sive ex ignorantia, sive ex malitia, contra te, Deum meum, contra proximum, & meipsum, quocumque modo: toto cordis affectu, quo possum, dico meam culpam, meam maximam culpam: pœnitet me peccasse, ac doleo, quod hac hora non sentiam tantum odium peccati, neque habeam tam serium dolorem, nec tantam curam deflendi præterita; neque tam firmum propositum cavendi futura peccata, quantum vellem & deberem habere, ut meis tantis abominationibus respondeat.

III. Ideo te precor, Deus meus, accepta illud odium infinitum, quo tu peccatum detestaris, in supplementum ejus; quod ego habere deberem: & in vicem doloris, quo careo, offero tibi, Misericordissime Pater, dolores Iesu Christi, Filii tui, & Redemptoris mei, simulque sacrificium immaculatæ vitæ ejus: & sanctum fervorem ac zelum, qui illum traxit ad ignominiosissimam, & acerbissimam Mortem, ut peccatum destrueret.

IV. Ah Iesv, mi clementissime, ad pedes misericordia-

rum tuarum me prosterno, obsecrans te per charitatem illam, quæ de cœlo te traxit in uterum Virginis, ut mihi applices merita amarissimæ tuæ passionis, & pretiosissimi sanguinis, quem pro peccatoribus, quorum ego maximus sum, effudisti: & ita suppleas omnes meos defectus, & ignoscas mihi omnia vitia, peccata, negligentias, & ingratitudines.

Largire, quæso, ut omnia ista in posterum longe à me fiant: & quamvis ego natura non possim esse impeccabilis, saltem, ô Bonitas infinita, fac mihi hanc gratiam, ne unquam mortaliter peccem. Sane hoc est, quod etiam tu ipse vis, desideras, petis, & mandas: da quod jubes, & jube quod vis.

Deinde fac, Domine, ut loco supradictorum vitiorum, in me imprimantur omnis generis sanctæ virtutes; quod totum cedat tibi in gloriam, gratiarum actionem, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

## ACTVS BONI PROPOSITI.

*Iuravi, & statui custodire judicia justitiæ tuæ.*

Psalm. 118.

I. O Potentissime Deus, quia illuminante gratia tua cognosco, quantopere sim obligatus ad bene operandum, & prosequendam virtutem: ad declinandum à malo, & fugiendum peccatum: ideo nunc omnino mihi diffisus, totusque confisus, & innixus sanctæ tuæ gratiæ, propono, & tota virtute liberi mei arbitrii, plenissimo, deliberatissimoque consensu statuo, nunquam amplius peccare: & potius millies singulis horis profundere vitam, quam unquam graviter te, Deus meus, offendere: aut tentare quidquam, facere, dicere, aut cogitare, quod sit contra tuum beneplacitum: sed ut basiliscum fugere omnem occasionem peccandi, & quidquid tibi displicet: quandoquidem ego volo quæcunque tu vis, ac detestor, quæcunque tu detestaris.

Et si forte quod absit, continget, me committere, vel omittere quidpiam, contra tuum beneplacitum, id omne jam nunc protestor, non fore meæ voluntatis & mentis, sed malignæ suggestionis, & subiti motus, huic meo decreto contrarii. Tu, Domine, fac, ut in eodem firmus persistam, & ut nullas tales obreptiones admittens, omnium desideriorum & motuum meorum, gratia tua juvante, plenus sim dominus.

Quapropter libere tunc renuncio omni consensui, tuæ voluntati contrario, & absolute me abdico libertate arbitrii, quoties ad malum alliciar, & in periculo versabor te offendendi, & in omni eo, quod tendit ad malum.

II. Præterea propono etiam in posterum perfectissime omnia tua divina præcepta servare, & quæ tibi in Baptismo, aut aliis votis promisi: conabor etiam quantum per gratiam tuam potero, imitari sanctissimam vitam tuam, & comparare habitum omnium earum virtutem, quæ tibi magis placent: & facere per omnia tuam rectissimam voluntatem, & in omnibus reprimere meam, in mala propensam, subjiciendo illam tui amore omnibus meis superioribus, æqualibus & inferioribus; tandemque ingredi viam perfectionis, per illa media, quæ tu Magister meus, in sancto Euangelio tuo, verbis, & exemplis monstrasti.

III. Adjuva me igitur, Domine; quia sine tuo singulari auxilio non valeo exsequi, & implere bona ista mea proposita: da mihi vivam fidem, fortem & constantem animum; ut sicut tu peccare non potes per naturam, ita ego non possim per gratiam tuam.

IV. Denique rogo te, ut declarationem hanc meæ voluntatis acceptare, & approbare digneris tuo judicio; ut omnia sint, & fiant ad gloriam & honorem tuum, salutem animæ meæ, & proximi mei, & secundum sanctissimam tuam voluntatem: cui, cum toto meo Esse, quod mihi largitus es, me dedo, & consecro, Amen.

## III. ACTVS.

### Humilitatis, & cognitionis ſui.

*Qui ſe humiliat, exaltabitur.* Lucæ 14.18.

I. *HVmilitas eſt Virtus, quæ reprimit appetitum, ne ſe immoderate in alium extollat.*

Et quomodo ego, viliſſimus vermiculus terræ, cum video te, Deus meus, amore mei humilitatem ad patiendam ignominioſiſſimam mortem; quomodo, inquam, ego me audebo extollere, & non potius, infra terram abſcondam! cum & me agnoſcam tam ſuperbum, & ingratum, ut non credam inveniri aliquam creaturam, quæ ſi à te habuiſſet tantam gratiam & tot beneficia, quot ego, non multo majore fervore & ſpiritu tibi ſerviiſſet, quam ego. Imo quia hanc veritatem ex corde, & ſicuti eſt, in reipſa, non ſatis agnoſco, fateor me ſuperbiſſimum, & in veritate aliis omnibus viliorem; adeoque propter meam vanitatem & ſtultam ſuperbiam, tibi, Deo meo, merito inviſum & execrabilem.

II. Heu me! ſic excæcavit me ſuperbia mea, ut meipſum non agnoſcam, & non videam, Domine, quanto plura dona à te accipio, tanto gravior ſit ingratitudo mea, & majora peccata mea; tantoque ſtrictior à me tibi reddenda ſit ratio. Ideo profecto ego ſum vilior peccator omnibus aliis; & credo neminem tam longe unquam à te receſſiſſe, quam ego receſſi per mea flagitia; imo credo maximos quoſque peccatores ſi habuiſſent talia auxilia; qualia ego, majore feſtinatione ad te redituros, ac forte ſemper, & majore ſinceritate cordis, & affectu, te amaturos, & honoraturos fuiſſe: ſane magis dolerent de ſuis peccatis, ac fidelius tibi ſervirent, quam ego.

III. Obſtupeſco, Domine, quomodo ſuſtineas conſpectum meum, cum ſim creatura tibi tam ingrata. Et ideo prorſus indignum me reputo, ut tibi ſerviam, tuque exaudias orationes meas; indignum omni gratia, & cœleſtibus inſpirationibus; imo indigniſſimum, quia tam parum ad

lucem

lucem tuam reſpicio : ideóque pridem fui promeritus, ut à te projiciar, & relinquar in tenebris & erroribus: indignus etiam, cum ſim tibi tam inobediens & refractarius, qui habitem inter tuos fideles: & in domo ſervorum tuorum : à quibus, ſi pro meritis me tractare vellent, nihil aliud audre me oportet, quam contumelias & convitia. Quin etiam procul amandari me conveniet à conſortio omnium hominum, ne forte putredo meorum abominabilium ulcerum, & vitiorum, quenquam illorum inficiat.

IV. Vellem etiam omnibus notam eſſe meam extremam vilitatem & miſeriam, ut omnes juſta me abominatione deteſtarentur, ac zelo gloriæ tuæ pro meritis exciperent.

V. Admiror Domine tuam erga me pietatem inæſtimabilem, qua me tolerâſti hucuſque, neque ut ſumma erga te ingratitudine promerebar in profundiſſimum inferni puteum deturbaſti. Imo agnoſco me ſolum propter meam ingratitudinem, inter omnes alias creatuaas indignum divina tua cura, providentia & amore, quibus omnes alias creaturas proſequeris : & horreſco intuens me ipſum, tanquam rem, ultra quam dici poteſt, ſordidam, odioſam, & abominabilem: petoque à te, ô lux æterna, ut ſemper magis me ipſum agnoſcam, ne unquam ſuper alios amplius perverſe me extollam.

Ah Domine, ex infima abyſſo miſeriæ meæ clamo, & invoco abyſſum Miſericordiæ & pietatis tuæ ; dona mihi hanc gratiam. Amen.

## IV. ACTVS
### Petitionis ad Deum.

*Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo ; dabit vobis.* Ioan. 15.

I. BEnevolentiſſime Deus, & Dominus meus, quamvis ego ſim tuus creatione, conſervatione, Redemptione, Iuſtificatione, ſpeciali vocatione, & naturali conditione: magis tamen peculiariſſima electione liberi mei arbitrii cupio

cupio esse, & sum tuus: ideo nullius alterius januam, pro gratia aliqua, præter tuam; qui es fons & origo omnis boni, mihi licet pulsare.

II. Neque aliud desiderare, petere, aut velle à te debeo, nisi illud unum, quod tibi magis placet & majorem tuam gloriam concernit: & si quando meam voluntatem alterius cujusquam rei desiderio moveri continget, illam jam nunc abominor, detestor, & fieri nolo: precorque divinam Majestatem tuam, ne unquam in similibus me exaudias. Imo propterea primo & principaliter peto, & summa qua possum, contentione te rogo, ut perfectissima tua voluntas in me semper fiat: mea vero nullius sit efficaciæ: adeo ut nihil prorsus in me inveniatur, quod non sit tuum.

Quia tamen voluntas mea prorsus otiari non potest, opto, ut quocunque feratur, non sola feratur, Domine, sed semper conjuncta cum tua, quæ sola est sancta & recta. Ita cum gratia tua desidero, ita apud me statuo, ita coram curia tua cælesti protestor.

III. Quare, Domine, quoties aliquid à te peto, nihil intendo petere, nisi per IESVM Christum, Filium tuum; sanctissimis ipsius, & meis qualibuscunque desideriis pariter conjunctis. Itaque benigne Pater, si non mea, saltem gratiosa desideria Filii tui merentur admitti. Sic exhibes Iustitiam ipsi, mihi misericordiam: tibi vero ipsi concilias honorem & gloriam. Voluntas dulcissimi Filii tui, Deus meus, vult, desiderat, mandat, ut ego sum mitis & humilis corde, patiens, benignus, charitate repletus; cupit ut vivam tibi, mihi moriar. Da, benevole Pater, Filio tuo, ut impleatur hoc, tam pium sanctumque desiderium ejus; sic enim satisfiet etiam tuo: & ipsius honor & totius SS. Trinitatis laus & gloria augebitur.

IV. Domine, quia nihil ego boni ex meipso præstare queo, concede mihi hanc gratiam, ut ego te sinam facere, quæcunque volueris; & ut meum facere, sit acquiescere tibi, ut agas in me id unum, quod maxime tibi placuerit.

Et ut in me nihil sit, quod tibi displiceat, exorna me sanctis virtutibus, dando mihi augmentum Fidei, Spei, & Charitatis: humilitatem spiritus, puritatem cordis, & omnes illas Vir-

Virtutes, dona, gtatias, quas ſcis mihi eſſe neceſſarias; & quidquid de gratia tua in mea ſive anima, ſive corpore deſideras inveniri: quo melius tibi poſſim placere, dignius & fidelius ſervire, & te perfectius amare.

Rogo inſuper, ut mihi des gratiam perveniendi ad eum gradum perfectionis, quem ab æterno deſideras me conſequi: des etiam auxilia, media ac diſpoſitiones neceſſarias ad obtinendum eundem.

V. Præterea, tota contentione pectoris mei, peto à te, veram contritionem de peccatis meis; & plenam remiſſionem illorum: & ut in poſterum des, me millies potius velle corpore mori, quam ut vel ſemel moriar anima.

VI. Ita pius, es dulciſſime Domine: ita ad rogandum ipſe me excitas Miſericordia tua, ut ego terra & cinis petere audeam, non ſolum id quod habes, ſed illud etiam, quod es ipſemet: peto, inquam, infimus tuus cliens, ea qua poſſum demiſſione animi, te ſolo, & unico perfrui; in te ſolo, reſpirare, & quieſcere, & non in aliquo tuo dono quantumvis excellente, nobili, pretioſo, divino.

VII. Peto puriſſimam illuminationem intellectus, ad tria præcipue cognoſcenda. Primum ad cognoſcendum perfectiſſime beneplacitum tuum, & faciendam integre ſanctiſſimam voluntatem tuam. Deinde ad cognoſcendam propriam meam vilitatem, ingratitudinem, & ad omne bonum indignitatem. Denique ad habendam perfectam notitiam omnium virtutum moralium, illaſque conſequendas, quo in me, Deus meus, amor tuus nudus, purus, ac ſincerus magis magiſque proficiat.

VIII. Tandem rogo te, placeat tibi acceptare meas orationes, non ut à me procedentes, ſed velut à te inſpiratas: & illas conjungere cum orationibus Filii tui, IESV Chriſti, ſanctiſſimæ Matris ſuæ, SS. Angelorum, Apoſtolorum, Martyrum, Doctorum, Virginum, Confeſſorum, & utriuſque Eccleſiæ, triumphantis ac militantis: ad obtinendas ſupradictas gratias & dotes ſpirituales & corporales: tam mihi quam proximo: ne que attendas, Domiue, perſonam meam, ſed illorum, quorum offero tibi merita, preceſque, per IESVM Chriſtum, Filium tuum: à quo derivatur,

& provenit omne opus meritorium, & omnis voluntas. Quod totum cedat ad sempiternam gloriam, & honorem amabilissimæ, adorandæ, gloriosissimæque Trinitatis, Amen.

## V. ACTVS

### Renunciandi voluptatibus, pro conservanda Castitate.

*Erunt sicut Angeli in cœlo, qui neque nubent, neque nubentur.* Matth. 22.

I. PVrissime Domine, & meritissime possessor cordium humanorum, tibi libentissime do omnimodam possessionem, & directum dominium meorum omnium, renunciando omni affectui terreno, & sensuali delectationi: ita ut si ego possem frui omnibus voluptatibus, & deliciis sensus & carnis, quæ ab omnibus hominibus delibari ac percipi solent, quæque desiderantur; & si possem illis etiam sine peccato perfrui, nihilominus tamen liberalissima mente illis renunciarem, & promptissime illas refugerem: sicuti nunc renuncio & refugio, quo tibi magis placeam, tibi purius vivam, meque tibi conformem.

II. Præterea non solum repudio quascunque delectationes carnis, sed etiam sensualitatis: ut sunt oculorum, ne adspiciant illa objecta, quæ oculis hominum videntur pulchra, delectabilia, & curiosa, aut etiam quamcunque rem creatam, quæ ipsos afficiat.

Sic etiam renuo omnem aliam dilectationem, quam à quacunque re creata possent accipere sensus mei; id quod toto corde desidero in me impleri, tantum ut magis oblecter in te, tibique gratior fiam. Quia cum laqueos omnium illecebrarem abrupero, & meum cor ab omni gustu, & oblectatione terrena purgavero, tunc demum facilius illud se tibi conformabit, & uniet cum tuo corde, mi dulcissime Iesu. Et sic potero felici tui conspectu potiri, quemadmodum dixisti; *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Exstingue igitur in me, Domine, & exstirpa ra-

radicitus, funditusque omnem cupidinem carnis, & sensuum.

III. Imo ut magis tibi placeam, serviam, & te purius amem, non solum repudio omnes supradictos gustus, voluptates, & delicias: sed etiam statuo ne illis quidem inhiare, quæ sunt spiritus, nisi qua prosunt ad excitandum in me fastidium sensualium, eoque perducunt, ut mea tota oblectatio, gustus, & consolatio in te solo sit, & in beneplacito sanctissimæ voluntatis tuæ, Amen.

## VI. ACTVS

### Renunciandi bonis temporalibus, amore paupertatis.

*Qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* Luc. 14.

I. REx Regum, & Dominus Dominantium, Deus meus, superabundo consolatione, & cor meum exultat gaudio, quando cogito te absolutum esse universorum, & inter universa mei quoque, postremi & minimi Dominum. Vnde ab alio, quam à te, possideri nolo: nec aliud ego possidere aut habere volo pro meo bono, & thesauro, quam te: ita ut si mihi offerretur possessio, & Dominium totius mundi, cum omni sua opulentia, splendore, potentia, ego promptissime ipsi renunciarem, sicut in præsens illi sponte libereque renuncio: neque illi solum., sed etiam omnibus aliis rebus, quæ ab humano corde in hac vita desiderari possunt: atque hoc tui solius amore.

II. Et ne, cum omnibus renunciaro, meum animum detineant aliqua de singulis, profiteor Domine, quod si me nunc exui velis amictu, quo tegor, & omnibus commoditatibus meis privari, æquo id animo ferrem; ut magis me tibi, qui nudus pro me in Cruce pependisti, conformem, & magis in mea nuditate tibi placeam, Domine Iesu.

Si exturbarer & excluderer domo, quam inhabito, tibique Domine magis placeret me habitare cum feris in sylvis, aut in quocunque alio loco vili morari, forem contentus.

III. Si quando privabor melioribus cibis & fructibus terræ, & ad sustentationem vitæ non nisi panem durum, ac cibarium cum aqua habuero, contentus ero, & pro eo gratias agam: quandoquidem & illo sum indignus, propter multiplicia peccata mea. Ah Domine, imprime cordi meo hanc veritatem: adjuva, & ne permittas me istis vanis bonis mundi, aut quacunque re creata, exquisita, pretiosa, vel tenuissime affici: sed totum meum bonum, thesaurus, & divitiæ meæ in te sint, & cor meum in te solo conquiescat. Amen.

## VII. ACTVS

### Renunciandi propriæ voluntati, ex virtute obedientiæ.

*Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Luc. 9.

I. Rector & primus motor universi, cui omnia obediunt, Deus infinitæ Majestatis, desiderio ardet cor meum, quoties mecum ipse cogito (cogito autem sæpissime) quomodo possim tibi placere, & me per omnia beneplacito tuo conformare. Et propterea nunc ultro & libere, me totum tibi offero, & mancipo; peculiariter autem propriam meam voluntatem, cujus liberam possessionem tibi trado, & resigno: quandoquidem aliud, præter hanc, in mea potestate non habeo. Hanc ergo per omnia, & in omnibus, cum plenissimo usu & exercitio sanctæ obedientiæ, sanctissimæ tuæ voluntati subjicio: renunciando plane firma resolutione, quantum possum, voluntati & libero meo arbitrio.

II. Tuaque gratia fretus, propono, semper tibi obedire, in omni re, non facili magis, quam difficili; amplectendo de novo, & acceptando libentissime omnia sancta tua præcepta, & quantum ratio vocationis & officii mei patitur, etiam consilia: desiderans, ut illa sint perpetua regula, ac lucerna pedibus meis, & lumen semitis meis: dulcia sint faucibus meis eloquia tua; adimpletio eorum super mel & favum. Voluntas tua sit corona capitis mei: & tanquam torques in collo meo, facere quæ tu, Deus meus, mandare no-

nobis, & ſuadere dignaris. Nolo proinde meam voluntatem, vel in minimo unquam tibi eſſe rebellem, ſed ſemper ad unguem tuæ conformem: ita ut ſola contraria cogitatio, & motio, ſit mihi dolori, ac tormento.

III. Subjicio etiam hanc meam voluntatem, tui amore, omnibus meis ſuperioribus, in omnibus illis rebus, quæ ſunt conſentaneæ divinæ tuæ legi, aut ei non expreſſe contrariæ. Quantumvis autem ardua, moleſtaque mandaverint; nihilominus propono, cum tuo auxilio, prompte illa exſequi.

IV. Ah Domine tolle, tolle tandem penitus à me propriam meam voluntatem; nec ſit amplius indicium, neque veſtigium meæ voluutatis in me: ſed omnia mea tua ſint: exure, & redige illam ardore & igne tui amoris in favillam; ut ablato & conſumpto malo, totus ego tandem purus & tibi gratus evadam, Amen.

## VIII. ADSPIRATIO
### Mentis in Deum.

*Os meum aperui, & attraxi ſpiritum*, Pſal. 118.

I. O Deus meus, propter immenſum illum amorem, quo me proſequeris, utinam ego ſic redamem te, ſicut mereris & debes amari.

II. O Domine mi, Deus amoris, Bonitas infinita, utinam, ſicut ego in te, & per te ſolum vivo, ſum, & moveor, ita etiam meum vivere, moveri, & eſſe totum cedat in honorem, & gloriam tuam.

III. O Pater miſericordiarum, utinam talem me facias, qualem Filius tuus meretur, & Spiritus ſanctus me eſſe deſiderat.

IV. Amare te volo, Domine, quia ſumme bonus es: mei vero ipſius curam habere non alia de cauſa, quam quia tuus ſum; & conſervatio mei ad honorem tuum pertinet. Et ideo proteſtor, totam curam, quam habiturus ſum de me, non futuram quaſi de re mea, ſed quaſi de tua, id eſt, non mei, ſed tui cauſa me amabo.

V. Gratum hoc tibi ſit, Deus meus: & acceptum habe, Domine, ob amorem dilectiſſimi Filii tui, Ieſu Chriſti Redemptoris mei, in quo tibi bene complacuit.

## IX. ACTVS
### Eliciendi, cum audimus vel videmus aliquod bonum proximi.

*Particeps ego ſum omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua*, Pſal. 118.

I. DOmine Deus meus, cum audio, & video proximum meum, particulariter N. tibi ſervire, & boni aliquid facere vel moliri; gaudeo, & multum in hoc mihi complaceo. Et bonum ipſius quaſi meum reputo: & tanquam meum, illud tibi offero, dedico, cum omnibus illis bonis quæ omnes Sancti peregerunt olim, & peragunt adhuc in univerſo mundo, ad æternam gloriam tuam, perinde ac ſi ipſemet ea feciſſem, & facerem.

II. Ago tibi gratias, Domine, pro bonis inſpirationibus & auxiliis, quæ tam huic perſonæ, quam omnibus aliis meis proximis tribuiſti, & tribuis ad bene operandum, loquendum, & cogitandum: neque aliter de hoc tibi gratias ago, quam ſi tale beneficium propriæ fuiſſet exhibitum animæ meæ.

III. Quin etiam inſinuo, & immitto me in proprium cor ipſius, & omnium famulorum, & famularum tuarum, ut ſimul cum eis ex corde perficiam omne illud, quod ipſi in cultu & obſequio tui faciunt, & deſiderant facere. Tu enim ſcis, Domine, quod ego idem omnino vellem præſtare, ſi tu à me idem fieri velles, & ad idem agendum gratiam, vires, occaſionem, & facultatem dares. Nulla profecto me difficultate, nullo timore ab illo præſtando me abſterreri ſinerem.

IV. Adauge vero, Domine, enixe rogo, in illo, bonum, gratiam, & merita, cum omni virtute, quantum ipſe, te inſpirante, deſiderat, aut te ſciente, indiget: ut à quo tibi grata præſtantur obſequia, multo etiam gratiora, & perfectiori modo deferantur.

V. Denique largire, quæso, Domine mi, ut quisquis viderit tale bonum, exemplo inflammatus, paria meditetur, & agere studeat, secundum dispositionem tuæ voluntatis, ad majus tuum obsequium, & gloriam. Amen.

## X. ACTVS ELCIENDI,

### Cum audimus & videmus aliquod malum proximi.

*In quo judicio judicaveritis, judicabimini, & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* Matth. 7.

I. MI perfectissime Domine, cum audio, & video aliquod malum, maxime sprituale, proximi mei, summopere compatior humanæ fragilitati, quamvis omnibus communi; & præcipue compatior defectui hujus N. Attamen non credo, tantum esse malum illud quantum mihi videtur, vel esse dicitur: imo forte nullum est: neque tale videtur lucidissimo oculo tuo, quale nostro fallaci. Si tamen, Domine scrutator cordium nostrorum, est culpa aliqua, magnopere doleo de lapsu fratris mei: multo magis autem de tua offensa.

II. Ego in vicem hujus defectus, & in compensationem tuæ offensæ, offero tibi pretiosum sanguinem Iesu Christi, Filii tui tantopere humiliati & attriti propter scelera nostra: illius charitatem, mansuetudinem, ac longanimitatem inter continuos nostros defectus tibi repræsento.

III. Sed heu! & ego id ipsum perpetravi: vel in alio simili te non minus offendi, proh dolor! & gravius etiam te offenderem, nisi tua me gratia præservaret. Vnde etiam toto corde gratias ago tibi pro auxilio, sine ullis meritis meis mihi præstito.

IV. Optime scio, Domine, te ex quovis malo elicere posse majus bonum; aliàs malum non permitteres. Cedat ergo ad majorem tuam gloriam defectus iste; ad majorem vero humilitatem & cognitionem sui ipsius, qui peccavit.

V. Oro denique, occlude omnium oculos, ne inde sumant audaciam patrandi similia: liga linguas morsu conscientiæ, ne de re illa male loquantur, neve ex minore delicto, quod per humanam infirmitatem admissum est, per defectum charitatis, & improbitatem humanam plura alia nascantur.

## XI. ACTVS CHARITATIS,

Eliciendæ ex quacunque re creata bona malaque.

*Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8.

I. BEnignissime Domine, magnam capio voluptatem, non solum ex omni illo amore, quo te prosequuntur omnes sancti, & justi, qui sunt in hac vita: sed multo magis illo, quo te longe sincerius complectuntur, tum illi, qui in penetralia felicitatis admissi, clarissimo tui conspectu fruuntur, homines & Angeli: ac præcipue inter illos SS. Humanitas I. C. Redemptoris nostri, & Beatissima Virgo Maria.

II. O si ego possem te amare omnibus illis affectibus, quibus illi omnes te amant! quam id libenter & hilariter præstarem! Sed quia non possum, gaudeo saltem, ipsos, qui melius possunt, id facere: optoque ut semper magis magisque id faciant, & in amore eodem perseverent in æternum, secundum beneplacitum tuum.

III. Ex altera parte, Domine, vehementer displicet mihi: ac doleo, plurimos alios è servis tuis negligentius te amare: plerosque etiam pro amore, tibi referre injurias. Obsecro Domine, pro infinita Bonitate tua, ignosce illis, & largire gratiam tuam, qua se emendent, & te vel jam incipiant amare super omnia, & in omnibus exsequi tuam sanctissimam voluntatem.

IV. Sed quid dicam de illis, qui à te ad imaginem, & similitudinem tuam formati, & innumirabilibus beneficiis donati, cum te, quem super omnia amare deberent, ne agnoscunt

ſcunt quidem, infideles & improbi? quantum hoc, amabiliſſime Domine, dolorem mihi creare debet, quas excutere lacrymas? Vtinam omnium illorum corda, & voluntatem in poteſtate mea haberem, ut poſſem illos tuo amore inflammare! Ecce, Domine, ſaltem cogitatione mea purgatos, ab omnibus peccatis quales ego eſſe deſidero, & tu facere potes, omnes illos puros, & ſanctos tibi offero, ad honorem & gloriam tuam.

O quanta mihi felicitas eveniret, ſi poſſem ego ſupplere defectum ipſorum, proſequendo te actibus illis amoris, quibus ipſi te proſequi deberent! & non ſolum ipſorum defectum, ſed etiam pravorum Angelorum, & hominum damnatorum, qui pro amore & laudibus, execrabili contra te odio iraque flagrant, longe pejus, quam flammis inferni. Sed quia ne pro mea quidem parte, ſatis amare, ac laudare te ſufficio, omnem & meum, & aliorum defectum, deſiderio ſaltem quo poſſum, & quantum poſſum, ſuppleo.

V. Interea magnum mihi ſolatium eſt, quod ſciam tuam divinam Majeſtatem infinito ſuæ voluntatis affectu ſatisfacere pro omnibus, & omnes amandi partes explere: cum infinito amore amas te ipſum. Quare ſummopere gaudeo, & hunc amorem nunc tibi humiliter exhibeo, & pro me offero, in ſupplementum etiam omnium illorum. qui omittunt hoc facere, ô Deus, amor meus, ſummum, & unicum bonum meum!

## ORATIO

*Divi Thomæ Aquinatis, ad multas magnaſque virtutes impetrandas aptiſſima.*

Concede mihi, quæſo omnipotens & miſericors Deus, quæ tibi placita ſunt, ardenter concupiſcere, prudenter inveſtigare, veraciter agnoſcere; & perfecte adimplere.

Ad laudem & gloriam nominis tui ordina ſtatum meum: & quod à me requiris ut faciam, tribue ut ſciam, poſſim, & velim: & da exſequi ut oportet, & expedit ſaluti animæ meæ.

Via mihi, quæso, ad te sit tuta, recta & consummata, non deficiens inter prospera & adversa, ut in illis non extollar, & in istis non deprimar. In prosperis gratias tibi referam, & in adversis servem patientiam. De nullo gaudeam vel doleam, nisi quod promoveat ad te, vel quod abducat à te. Nulli placere appetam, vel displicere timeam, nisi tibi.

Omnia in charitate da facere, & quod ad cultum tuum non pertinet, quasi mortuum reputare. Actiones meas da peragere non ex consuetudiue, sed ad te referre cum devotione.

Vilescant mihi omnia transitoria propter te, & chara mihi sint omnia tua, & tu Deus meus plus quam omuia. Delectet me omnis labor qui est pro te, & tædiosa sit mihi omnis quies, quæ non est in te.

Frequenter & ferventer da mihi dulcissime Domine, cor meum ad Te dirigere, & defectionem meam cum emendationis proposito, dolendo pensare.

Fac me Deus meus humilem sine fictione, hilarem sine dissolutioue, tristem sine dejectione, maturum sine gravitate, agilem sine levitate, veracem sine duplicitate, timentem sine desperatione, in te sperantem sine præsumptione, castum sinc corruptione, proximum corripere sine indignatione, ipsumque ædificare verbo & exemplo sine elatione, obedientem sine contradictione, patientem sine murmuratione.

Da mihi, dulcissime Iesu, cor pervigil, quod nulla à te abducat curiosa cogitatio: da immobile, quod nulla deorsum trahat indigna affectio; da invictum, quod nulla fatiget tribulatio: da liberum, quod nulla sibi vendicet violenta delectatio: & da rectum, quod nulla seorsum obliquet sinistra intentio.

Largire mihi dulcissime Deus meus, intellectum te cognoscentem, diligentiam te quærentem, sapientiam te invenientem, conversationem tibi placentem, perseverantiam te dulciter & fiducialiter exspectantem, fiduciam te feliciter amplectentem: Da tuis pœnis configi per pœnitentiam, tuis beneficiis in via uti per gratiam, & tandem tuis gaudiis in patria frui per gloriam. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivis & regnas, *&c.*

## CAP. V.

## ALIA EXERCITIA præcipuarum virtutum.

*Ex via vitæ æternæ.*

### I. EXERCITIUM
*Vivæ Fidei.*

CRedo tibi, ô veritas, ô bonitas, & hic, & ubique mihi præsentissime, & hæc, N. & quæcunque scripta, facta, & à te dicta sunt; ad meam esse instructionem, & certissima esse profiteor coram curia tua neque esse quod excusem, nisi credam illa, & opere id ostendam per gratiam tuam.

Tu potentissimus, & sapientissimus, & optimus, & ego non credam tibi? & hæc testimonia voluntatis tuæ non amplectar? vere credibilia mihi, & amabilia facta sunt nimis. Sive rationem & Sapientes, sive rerum naturam inspiciam, & audiam. Vtinam te audivissem semper, ô omne bonum, & nunquam te offendissem. Vtinam vita mea te honorassem, & ex patientia mea ostendissem fidem meam.

Verum ex nunc in æternum credam, & diligam te opere, & veritate. Fac de me quod tibi visum in æternum, & ego gratia tua quam scivero voluntatem tuam faciam ex intimo tui amore, & quæcunque revelasti pro salute mea amplectar & omnes voluntates tuas, ô vita mea, & omne bonum, Amen.

### II. EXERCITIVM
*Spei.*

Tu scis Deus meus, tu scis quód non simus sufficientes aliquid facere ex nobis, uti nec hoc N. tanquam ex nobis. Itaque ego pulvis & cinis ad te confugio, uti per te, & per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeam, & in te sperans non confundar. Tunc enim, ô bonitas sic N. me vocas, & repellere me poteris? sic invitas & trahis ad sequendum te, & deficere sines in viâ?

In te Domine ſperans, ſcio, non confundar in æternum etſi inveniam in membris meis legem repugnantem legi mentis meæ, neque dignus ſim gratia tua, ſed qui dediſti mihi Corpus & Sanguinem tuum in pretium, & te hodie paratus es dare in pignus ſalutis, & qui tot beneficiis N. prævenisti me, & petere toties juſſiſti, & dare promiſiſti, ô bonitas, ô veritas, dabis utique mihi quod petam, ut toto corde ſperem in te; & quamvis occideris me, o ſpes, & vita mea, in te ſperabo; etſi conſurgerent in me caſtra mundi hujus, & totius vanitatis, tamen portio mihi erit cuſtodire legem tuam & te ſequi; quo enim ibimus à te bone Ieſu? nonne vita mea es, & verba vitæ æternæ habes?

## III. EXERCITIUM

### *Charitatis.*

O charitas Deus meus, da mihi intellectum & diſcam mandata tua, ſive per epiſtolam, ſive per creaturam loquaris ad cor meum; quicquid enim ad ſalutem diſco, tu præſentiſſimus mihi me intimo amore doces, ô ſalus mea, & medicina animæ meæ. Et quanto id amore doces me, qui Nihilum ſum apud te! tunc bonorum meorum eges, ut tu ſpontaneo amore, tot me bonis, & charitate tua prævenias?

Sic enim, Pater æterne, dilexiſti mundum, ut Filium tuum unigenitum dares. Sic tu benigniſſime Ieſu Fili Dei, ut pro me in mortem vitam dederis tuam: & gravia mihi eſſe queant mandata & conſilia tua? diligam ergo te Deus fortitudo mea, ô quam tibi adhærere mihi bonum eſt!

Quid ergo me ſeparare poterit à charitate tua? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius? fortis enim ut mors dilectio tua, & aquæ multæ ſpero non poterunt extinguere charitatem, id eſt, ignem quem veniſti mittere in terram, & vis vehementer accendi. Amen.

## IV. Exercitium,

*Pro charitate Proximi.*

O charitas Deus meus, Credo tibi & ſpero in te, & diligo te toto corde, & proximum propter te. Etenim in hoc cognoſcent omnes, quod diſcipuli tui ſumus, ſi dilectionem habuerimus ad invicem.

Hoc inquiebas eſſe mandatum ſimile maximo. Qui enim diligit proximum, vere legem implevit, & qui non diligit, manet in morte. Si ergo ante omnia mutuam in nobiſmetipſis continuam charitatem habere debemus, ex hoc nunc in æternum ſuper omnia hanc ſervare volo, & diſcipulus tuus eſſe, neminem judicare, neminem verbo aut opere contriſtare, ſed ſolari, juvare, ultro honore omnes prævenire, omnes in te diligere, omnibus etiam minimis facere quod tibi facerem, ô amantiſſime Ieſu.

Mandatum enim, dixiſti, novum do vobis, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos. Cum igitur dignatus ſis animam ponere pro nobis & me: & ego debeo & cupio gratia tua, pro fratribus non pecuniam, non commoditatem ſolum ponere, ſed & animam meam.

Da autem mihi, ô Ieſu, non diligere verbo, neque lingua, ſed opere & veritate, ut quæcunque volo ut faciant mihi homines, id faciam illis ſeu tibi potius: qua enim menſus menſura fuero, remetieris mihi, & teipſum dabis mihi, qui es ſpes mea, ſalus mea, & refugium meum.

## V. Exercitium

*Gaudii ſpiritualis.*

Quod mihi in hac ſolitudine gaudium, Deus meus, niſi tu omne bonum? ſed eheu! longe & à me, & prope, & intra me, videoque te per ſpeculum in ænigmate. Quantum ergo & quale gaudium mihi eſſe poteſt, qui in his tenebris ſedeo & lumen tuum, o Sol juſtitiæ, non video? Gaudens tamen gaudebo in Domino, & exultabo in Deo Ieſu meo, qui poſt tenebras ſpero lucem.

Vtinam

Vtinam cor meum & caro exultent in te Deum vivum. Vbique enim etiam in hac lacrymarum valle materia gaudii mihi eſt. Servit enim mihi omnis creatura, & cœli enarrant gloriam tuam, & annuntiant mihi amorem tuum.

Muros video cœleſtis Ieruſalem poſitos in oculis meis ne tui, ne patriæ obliviſcar. Adhæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero tui. Delectaſti me Domine, in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo.

Et cum ſcriptum legam: Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui: nonne dabis eas mihi, quæ ſunt: Gaudere in te Domino meo ſemper, & exultare in te, in gloria tua, quodque tibi flectatur omne genu? utinam ſic gaudeam, ut vitæ hujus gaudia repellam conſtanter, & te fruar, ac tædia feram fortiter, & quidquid tibi viſum fuerit. Tuus enim ſum: & quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deum.

## VI. EXERCITIVM,

*Pro Fiducia in periculis.*

Protector noſter, adſpice Deus, & eſto firmamentum & refugium meum: etenim credo tibi, Domine, & in te ſpero, & toto corde te diligo. Deus meus ne elongeris à me, Deus meus, in auxilium meum reſpice, & me emptum ſanguine tuo ſtantem in lubrico, undique laqueis & foveis animæ meæ cinctum trahe in funiculis charitatis tuæ.

O quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, ut volem & non deficiam, ut ſequar ſic te Paſtorrm meum gratiâ tua, & adhæream tibi toto corde meo!

Tibi, ô Ieſu, derelictus eſt hic pauper; orphano mihi, quæſo ô Pater miſericordiarum, ſine quo nihil poſſum, eſto Tutor & Adjutor: Tu enim es Deus meus, ſpes mea unica, protector meus, cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. Amen.

## VII. EXERCITIUM,

*Gratitudinis erga Deum.*

Confitebor tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua. Mirabilis enim facta est ſcientia tua ex me ſuper miſericordia, & veritate tua erga me. Vnde enim hoc mihi, ut recorderis mei, & tot me prævenias benedictionibus dulcedinis, & amantiſſimæ charitatis tuæ?

Adhæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero tui in principio lætitiæ meæ. Tu enim potentiſſimus, & ego vapor, & nihil; tu ſapientiſſimus, & lumen; & ego tenebræ, & ignorantia; tu bonitas ipſa, & juſtitiæ meæ, ſicut pannus menſtruatæ; & tamen hæc mihi præſtas, & aperis manum tuam mihi, & imples me omni benedictione.

Ideo eructavit cor meum verbum bonum, & dico tibi opera mea, & totum me, ut facias de me volentem in bonis & malis in tempore, & in æternitate, trado me tibi, qui tradidiſti temetipſum pro me. Reddo me tibi, ut vivas in me, & tibi moriar, & diligam te toto corde meo. Amen.

## VIII. ALIUD EXERCITIUM

*Gratitudinis pro innumeris Dei beneficiis.*

Quid retribuam tibi, Deus meus, pro omnibus quæ retribuiſti mihi, cor, corpus, & animam meam? Credo enim tibi, & in te ſpero, & vere toto corde te diligo.

Ecce vota mea tibi Domino meo reddam coram omni populo tuo, & deſideria hæc, qui dediſti incipere N. dabis ſpero perficere.

Spondent hoc beneficia plura, corpus & ſanguis tuus pignora mihi ſunt, ſed ſuper omnia Charitas tua, quod non me deſeres, neque derelinques. Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes.

Repleatur os meum laude tua, ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam. Benedicam te Domine in omni tempore, non labiis tantum; ſed & factis. Vtinam

ſic luceat lux mea coram hominibus, ut videant opera mea bona, & glorificent te qui in cœlis es. Amen.

## IX. EXERCITIUM,

### *Pro Affectu Resignationis.*

O Chriſte Ieſu, refugium meum, Domine mi, credo, & in te ſpero, & te toto corde diligo. cum vero in te vivamus, moveamur, & ſimus, ex hoc momento in æternum tibi vivam, & movebor, & ero.

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? ſi quid eſt, toto corde abnego, ut amem te tota anima mea. Et vere quid velle miſeri extra te poſſumus, in te uno omnia habentes?

Ecce appoſuiſti mihi in hoc N. aquam & ignem, mortem & vitam, triſtia & læta, ſperanda & timenda; quid optabo aut timebo? ad quæ extendam manum meam? ego neſcio introitum & exitum meum, ô Ieſu, neſcio, tu ſcis, fac de me quod placet tibi, tuus ſum ego toto corde.

In manibus tuis ſortes meæ, ſive in morte, ſive in vita. ad te levabo oculos & extollam manus meas in ſancta, benedicam te Domine in æternum, in æternum.

O unica ſpes Chriſte Ieſu, Deus meus, fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terra, fiat, fiat, non quod ego volo, ſed quod tu. Ecce ut jumentum factus ſum apud te, & ego ſemper tecum, ideo omnem ſolicitudinem meam, ſive de publicis, ſive privatis agatur, in te projicio, ex nunc in æternum; quoniam ſcio, tibi de illis & iſtis, ter maxime Deus, eſt cura, etiam de me; etſi novetis me, & Nihilum meum, cuſtodi me obſecro propter te, ut pupillam oculi, & ſub umbra alarum tuarum protege me.

Etſi non eſt malum in civitate, quod non feceris, amantiſſime Domine mi, quid querar? fiat, fiat voluntas tua; & ſi non eſt bonum niſi à te, ad quem reſpiciam niſi ad te? & præſtolabor cum ſilentio ſalutare tuum Deus meus, & diligam te toto corde meo. Amen.

X. Ex-

## X. Exercitium,
*Pro affectu Humilitatis.*

Discere me jubes à te, Maigster bone, ut mitis sim & humilis corde. Et unde obsecro, qui nihil sum & vapor, ignorans odio an amore dignus sim, ipse me seduco? Si nihil sum, si nihil habeo quod non accepi, & tua sunt omnia, cui me præponam? Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum. Et Deo gratias, Deo gratias, Deo gratias, video quid sim, ubi sim, & qualis; ubi, eheu, esse hodie, possim, quid faciam & facere hodie possim? mala scilicet omnia ex me, & bona aliqua per te; non enim sumus sufficientas facere aliquid ex nobis, tanquam ex nobis, sed sufficientia nostra ex te est, & omnia opera nostra operatus es in nobis.

Nunquid ergo gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea, & coram te, ter maxime Deus qui exaltas humiles & despicis superbos, etiam Angelos, mente cordis sui, & humilias omnem superbum. Cupio igitur gratia tua recumbere tecum in novissimo, de nullo queri; omnia enim in vero judicio fecisti, nullum æmulari; ex te enim & in te & per te sunt omnia, Deus cordis mei & omnia.

## XI. Exercitium,
*Pro Contemptu Rerum terrenarum.*

O sapientia Æterna, ô Veritas, ô Magister bone, qui eructasti nobis abscondita à constitutione mundi, da mihi, ut idem sapiam tecum, idem loquar. Beatos eos appellem, nempe pauperes, mites, patients, pacificos, quos tu appellasti, & sunt in æternum apud te, tot Sancti & electi tui.

Da ut de mundo, & concupiscentia ejus sentiam quod tu Deus meus: nonne enim transit instar navis, floris, volucris, fluminis, fumi & vaporis quidquid est? quid enim qui ab orbe condito hoc in loco, urbe, regione, vel etiam à sæculo fuerunt, ubi nunc sunt? ubi ergo & illi brevi erunt, qui nunc sunt? transierunt illi, & non est invenire vestigium eorum, transibunt & hi.

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Scio, ſcio, & tu ſola veritas, ſola bonitas, quam diligo ſuper omnia, pro qua deſero omnia. Quid enim prodeſt mihi & ulli homini, ſi univerſum mundum lucretur, & animæ ſuæ detrimentum patiatur? quid prodeſt?

Vere enim non ſatiatur oculus viſu, nec auris auditu impletur, neque anima his terrenis omnibus; res enim omnes extra nos ſola cognitione fere in nobis ſunt, imo æque anima in opinione ſola atque reipſa quieſcit, neque in ullo omnino quieſcere poteſt cor meum, niſi requieſcat in te.

Cur ergo in vanum curro, & aërem verbero? cur ullius hominis diem quæro, aut judicium revereor? Mihi pro minimo eſt ab ullo judicari, aut ab humano die.

Quid vero mihi opus eſt cætera quærere, quibus expleri non poſſum? & quæ, ſi primum quæſivero te, ultro adjicies mihi? Errant igitur qui confidunt in Nihilo, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem; & pepererunt iniquitatem; ova aſpidum ruperunt, & telas araneæ texuerunt, & cum dictum ſit à te, Niſi quis renunciaverit omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus, abnego omnia & adhæreo tibi, Deus meus, omne bonum. Amen.

## XII. Exercitium,

### *Pro Paupertate.*

O Rex regum & Dominus dominantium, qui mihi hic ades & ubique me conſervas, verene dixiſti: Beati pauperes ſpiritu, ô veritas, & ego beatus eſſe nolim, & habere regnum tuum, & ſimilis eſſe tibi Regi meo, Deo meo, & ſedere aliquando, & tecum judicare? vere elegiſti pauperes in hoc mundo, & deſiderium pauperum ſoles exaudire.

Elige ergo me, & exaudi me, qui ecce toto corde & ſincere abnego omnia propter te, parva & magna, ſaltem affectu, ut dicere aliquando poſſim: Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te, quid ergo erit nobis? quid? certe theſaurus maximus in cœlo. Et quis ille? Tu ipſe amantiſſime Ieſu. tu enim theſaurus meus, in quo cor meum & omne deſiderium meum.

Nu-

Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus vertar illuc; & ego nudus, nudum te Iesum sequi cupio, & perfectus esse, & vendere omnia, ut inveniam in te hic & in æternum centuplum & omnia. Amen.

## XIII. Exercitium,

### *Pro Obedientia.*

Humiliasti temetipsum Domine Deus meus, & Rex meus, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, ut discerem à te ut sim mitis & humilis corde; & ego non sequar te sic invitantem me: non audiam te dicentem; Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit?

Sequar per gratiam tuam: melior certe est obedientia quam victimæ, & auscultare magis quam offerre adipem arietum; quasi enim peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Itaque per gratiam tuam subjectus ero omni creaturæ propter te, maxime superioribus meis sive bonis, sive dyscolis; & voluntarie sacrificabo tibi; qui oblatus es propter peccara mea, & attritus propter scelera mea, ut nec in ullo opere inveniatur voluntas mea.

Neque inquiram, velut nec Abraham, quare præceperis mihi, tu enim sapientia æterna es, & ego puer nesciens interitum & exitum meum. Tu bonitas infinita es, & de me quasi solus essem, solicitus esse dignaris; & scio, vir obediens loquetur victorias.

Quid igitur est Domine Iesu, Redemptor mi, quid vis me facere? paratum cor meum, paratum cor meum: da quod jubes, & jube quod vis servo tuo, filio ancillæ tuæ. Veni enim facere voluntatem tuam, Deus meus, volui, & volo legem tuam in medio cordis mei. Amen.

## XVI. Exercitium,

### *Pro Castitate.*

O fili Virginis Iesu Christe, dilectissime animæ meæ, cujus oculi contemplantur me omni loco, beati sane sunt mundi

mundi corde, vere beati, quoniam ipsi te videbunt; hoc est unicum votum meum, & omne desiderium meum.

Audivi dicentem Ecclesiasten tuum: Qui diligit cordis munditiam, propter gratiam labiorum suorum, habebit amicum regem: ideo ego eam diligo, ut tu mihi, amantissime Domine mi, amicus sis, qui dedisti mihi gratiam, ut caperem verbum, quod non omnes capiunt, ut non nuberem, sed essem, sicut Angelus Dei, sollicitus tantum de iis, quæ Domini mei sunt; ut anima mea tota pulchra, & sine macula, & ruga, audire aliquando mereatur: Veni, veni de Libano soror mea spensa, veni, coronaberis.

Sed quia scio, quoniam aliter non possum esse continens, nisi tu Deus des mihi, rogo te per viscera misericordiæ tuæ, custodias animam meam, quoniem ego sanctus sum, ut vitem occasiones eas, & conversationem N. & diligentissime sensus custodiam, ut ignem illum evadam, qui ad internecionem devorat, urat vero me ignis amoris tui, quem voluisti vehementer accendi, Amen.

## XV. Exercitium,

### *Pro Patientia.*

Audio te patientissime Iesu, & video te velut præsentissimum, virum dolorum, & scientem infirmitatem, audio dicentem verbo & exemplo, ut in patientia possideam animam meam: qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me.

Itaque cupio tollere crucem, & sequi te. scio enim quod non sines me tentari supra id quod possum. Tu nosti vires, onus jumeuti tui, quale ego factus sum apud te. Et scio, bona, & mala, paupertas & honestas à te Deo meo sunt; neque est malum in civitate, quod non fecerit Dominus. Et si bona de manu tua accepimus, mala quare non sustineamus?

Iram tuam Domine portabo, quoniam peccavi tibi; omni gaudium existimabo, uti me hortatur Apostolus, cum in varias tentationes incidero, & cogitabo te, amantissime Iesu, qui talem sustinuisti adversus temetipsum pro me contra-

traditionem, ut patientia mea multo preciosior auro inveniatur in laudem & gloriam nominis tui, qui tot ac tanta pro me passus es, ut intrares in gloriam tuam. Et, spero, momentaneum hoc N. & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operabitur in nobis. Amen.

## XVI. Exercitium,

*Pro Abstinentia.*

O æterna Sapientia, fierine potest, ut non tinniant adhuc ambæ aures nostræ præcepto illo tuo primo, dato homini, primo & sancto: In quocumque die comederis, morte morieris, & adhuc Evæ nostræ libet auscultare, & hosti huic vilissimo succumbere, & ventri ut deo parere? & edere, & nunquam satiari siliquis porcorum? justus comedit & replet animam suam, venter autem impiorum insatiabilis.

Nonne omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet, & illi quidem, ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem ut incorruptam?

Nolo igitur amore tui, qui pro me esuriisti quadraginta dies, & sitisti, felle & aceto in cruce potatus es, nolo propter vilissimam escam, momentaneam voluptatem, destruere opus tuum, Deus meus: sed libens, si placuerit, sequar te Domine cum Nazaræis, vinum & siceram non bibam, in quo est luxuria, sed desidero cum Daniele & Elia, Ioanne, & omnibus Sanctis tuis sobrie, & juste, & pie tibi vivere, & exspectare beatam spem, & adventum gloriæ tuæ ô meus, ô satietas, ô vere omne bonum meum. Amen.

## XVII. Exercitium,

*Pro fervore Spiritus renovando.*

Domine Iesu, Rex meus & Deus meus, tu pro me in laboribus es à juventute tua: omnes electi tui portant pondus diei & æstum; sol, sydera, elementa; & omnes creatu-

ræ tuæ ſerviunt mihi, ut ego ſerviam tibi: Filii hujus ſæculi quid non faciunt pro viliſſimis bonis? pro fumo honoris, umbra voluptatis, quomodo ſudant & ſeſe diſcruciant! Et ego ſervus tuus emptus pretio tam magno, conductus mercede tam grandi, adhuc ſtabo toto die otioſus? Quin ſuave jugum tuum, & onus leve gaudens ſuſcipiam, portabo & glorificabo te in corpore meo; & per gratiam tuam, quodcunque poteſt facere manus mea, inſtanter operabor pro te, qui ſic operaris omnia in omnibus pro me; & ſic operatus es ſalutem meam in medio terræ. Nam qui parce ſeminat, parce & metet: Bonum autem facientes ſi non deficiamus; ô quam copioſe, tempore ſuo metemus, portantes manipulos noſtros cum exultatione! Tunc ſatiabimur ab ubertate domus tuæ; & comedemus panem in regno tuo in æternum, ſi hoc brevi vitæ momento in ſudore vultus noſtri veſcamur pane & regno tuo vim faciamus!

Quid ergo egeſtatem operatur mihi manus remiſſa, cum manus fortium ſibi paret divitias? Audio dicentem, Qui congregat in meſſe, filius ſapiens eſt; qui autem ſtertit æſtate, filius confuſionis. Ecce nunc tempus acceptabile, & tempus meſſis, vita præſens: nunc dies ſalutis, in quibus multos meritorum & gratiæ tuæ manipulos colligere licet: veniet hyems, in qua nemo operari poterit. Mors enim non tardat: & tempus irrevocabile volat. Da mihi, ut horum memor, ſatagam per bona opera certam facere vocationem, ne ſi forte tepidus eſſe cœpero, incipias & tu evomere me ex ore tuo.

## XVIII. Exercitium,

*Pro mortificatione curioſitatis.*

Domine Ieſu Chriſte, in quo omnes theſauri ſcientiæ & ſapientiæ abſconditi ſunt: utinam noverim te, noverim me; utinam noverim voluntatem tuam! Illa enim ſola ſcientia ſufficit mihi, quia in æternum ſapiens & ſalvus eſſe poſſum; & cognoſcere te, videre te, ac poſſidere in te omnia; eo plura ac perfectius, qno minus me hic vana curioſitas in diver-

diversa distraxerit. Vnum enim est necessarium, & hæc est vita æterna, ut unum te cognoscamus.

Hæccine vera sunt? hæccine viva fide credo? & quasi crederem, sic vivo, cogito, loquor, & operor coram te? & in te spero, ô spes unica; & te amo, ô infinita bonitas hic mihi præsentissima?

Credo, Domine, adjuva incredulitatem meam, spero in te solo, & scio, non confundar: vanitas enim vanitatum, & omnia vanitas: & sicut amore tui super omnia doleo, quod offenderim te, ita toto corde amo te super omnia. Et quid ultra me separare poterit à te, ô Iesu, o vita, o amabilissima charitas! ô Deus cordis mei & omnia! Quid nunc, anima mea, quæram altiora & fortiora me scrutari? Cur oculos convertam ad vanitatem, & non ad te ô Iesu, in quo solo est salus nostra? Sed, eheu! per negligentiam terra nostri cordis inculta spinas & tribulos germinat; & quia in seipsa non invenit requiem, foris cogitur evagari anima nostra; & dum à sui circumspectione torpescit; incuria sui, curiosam in alia facit. Et vero omnis sapientia, scientia, experientia, vana est, quæ ad æternitatem non prodest. Quid ergo est nisi afflictio Animæ, quæ satiari non potest, neque in ulla creatura quiescere, sed in te solo, in quo sunt omnia? O felix animus cui tu unus es omnia, & quæ in te videt omnia, & à te accipit, & ad te dirigit omnia, ô Deus cordis mei, & omnia.

## XIX. Exercitium,

*Pro pace & tranquillitate animi.*

Crebro homini pio usurpandum.

*Nam Pax Dei exsuperat omnem sensum.*

Agnosco, Domine Iesu, mihi præsentissime, quod in pace factus sit locus tuus. Tu vero solus, pax nostra, & centrum, & requies, & omne bonum mihi es. Quid ergo opto, aut spero jam præter te? Quid metuo, aut doleo extra te? Tu amor meus; tu timor meus.

Domine mi, mane obſecro mecum, & in te ſine quieſcat anima mea; & delectetur in te : Quid enim eſt, quod paci illi, quæ in te eſt, comparari valeat, cum exſuperet omnem ſenſum; & plus quam juge convivum ſit ſecura & quieta mens, quam inhabitas?

Abſit ergo, Domine mi, ut iſta N. res me turbet? hanc petam; de illa doleam extra te. Nulla enim adferre mihi ullum bonum poteſt, ſi pace tua caream. Et quid mihi deeſſe poteſt, ſi te omne bonum habeam? Cur præ ſordibus & ſpinis his N. te ô ſummum hominis bonum, perdam pacem, inquam, animæ meæ? Habeant ſibi, quæ volunt, filii hujus ſæculi; Ego autem in te gaudebo, & exultabo in Deo Ieſu meo; Tu vero diſpulſa nube vanitatis hujus, & oſtenſa luce voluntatis tuæ, facies (ita ſpero & humillime rogo) ut pax, & ſerenitas tua repleat & exhilaret cor meum. Nunquid, etſi haberem inter omnia, ſine te, nihil eſſem, & nihil haberem inter omnia; ſed & renunciare omnibus deberem, ſi vellem tuus eſſe diſcipulus? Quorſum ergo haberem illa, ſi te una cum illis habere non poſſem? Si Bonum meum unicum tollerent, aut minuerent, id eſt, pacem animæ meæ? Et quidem ideo petuntur, & quæruntur iſta, ut quieſcat in iis cor noſtrum; ſed quis unquam hoc aſſequutus eſt? imo inquietum ſemper eſt cor, donec in te ſolo requieſcat. Nam capax ſummi boni, quidquid te minus eſt, illo repleri aut ſatiari non poteſt.

Ita ſcio, ita credo, ita mihi denunciant ſæcula præterita, & omnis creatura.

Cur vero non reſpuo illud bonum? cur illud malum non admitto, quod dum longe eſt, & extra muros eſt, velut hoſtis adſpectu ſolo, & affectu turbat animam meam? Abſit Domine, averte hoc à ſervo tuo; cujus certe pax & omne bonum eſt conquieſcere in voluntate tua. Tu noſti quid expediat publice & privatim gloriæ nominis tui, & meæ ſaluti: Ego vero, cum id ignorem; quid ſpero, vel metuo; quid doleo, vel gaudeo, niſi de voluntate tua?

Et vero, quidquid eveniat, nihil ſcio, fiet, nec capillus de capite peribit; non folium arboris, non arena movebi-

bitur, abſque providentia tua: Vnde nec mirari debeo, nec de ullo unquam eventu conqueri: facta enim eſt, & fiet voluntas tua; quin & mea; quia toties eam reſignavi, uti & jam reſigno tibi, cujus ego totus ſum, & omnia: Vnde humillime rogo, ut nunquam, ô Sapientia æterna, quidquam ſecundum meam inſipientem voluntatem facias; aut fieri permittas. Fiat mihi potius in omnibus ſecundum verbum & beneplacitum tuum. Sola tua voluntas ſecundiſſimus ventus quo adſpirante inter tot fluctus vitæ præſentis, ad portum ſalutis, & beatæ æternitatis ſecure pervenire liceat. Amen.

## XX. EXERCITIUM,

### *De recto uſo bonorum.*

Vtiliſſimum Divitibus in hoc ſæculo; *ut Væ divitum,* iis vertatur in beatitudinem *Pauperum.*

*Legite ô divites, & intelligite.*

O benigniſſime Deus, cujus eſt orbis terræ, & plenitudo ejus; qui bonorum noſtrorum non eges, ſed bona tua nobis tam large communicas: prout & ego de liberali manu tua iſthæc bona me recepiſſe fateor;

Sed verene bona ſunt? O bone Ieſu, tu æterna Veritas dic mihi obſecro; quia pungit & angit me ſermo tuus. *Væ,* inquis, *vobis divitibus, qui hic habetis conſolationem veſtram*: & divitem illum teſtaris recepiſſe bona in vita ſua, ſed demum ſepultum in inferno.

Siccine nos gloriamur in bonis iſtis, & beatos dicimus, quibus hæc ſunt; cum tu æterna veritas iis *Væ* commineris? imo addis, *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cœlorum*; & rurſum: *Facilius eſt camelum tranſire per foramen acus, quam divitem intrare in regnum cœlorum.*

Hæccine vera ſunt! immo veriſſima; utpote verba æternæ veritatis. Quomodo ergo nos illa vocamus bona, & ea curis ac laboribus paramus? An quod facient poſſidentes bonos, & tibi ſummo bono gratiores? Verum audio te non divites, ſed pauperes elegiſſe in hoc mundo. Item, *Si dives fue-*

*fueris, non eris immunis à delicto*; & iterum, *omnes qui volunt divites fieri in hoc sæculo, incidunt in tentationes & laqueos diaboli; & desideria multa inutilia & nociva, quæ mergunt homines in perditionem.*

Sed forte auxilio sunt ad commodius serviendum tibi? Verum audio, *Non potestis Deo servire & Mammonæ*; & iterum: *Qui amat aurum, non justificabitur. Nihil enim est iniquius quam amare pecuniam*; &, *Beatus vir, qui post aurum non abiit, nec speravit in pecunia thesauris*; *Beatos* quoque pronuncias *pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum.*

O vox Domini confringentis cedros! & revelantis condensa! An huic credo Deus meus? verene credo tibi ô æterna Veritas? Væ mihi misero, quem fluxa bona ad breve momentum concessa in tale discrimen adducunt, ut per ea separari possim à te summo bono, & mergi in perditionem ac extremum malorum!

Quid faciam tibi, ô custos hominum? quare posuisti me in loco & statu tam lubrico? Quid faciam, ut per bona temporalia non amittam æterna? Iubes, ut divitiis, si affluunt, cor non apponam, ut non superbe sapiam; ut honorem te de substantia mea, imo tua; nihil enim intuli in hunc mundam, sed nec auferre quidquam potero. Dispensator quidem tuus sum; sed eheu! ubi veneris positurus rationem cum servis tuis, quomodo fidelis inveniar?

Angustiæ mihi sunt undique. Sed ecce, scio quid faciam. Potius quam peream æternum, abjiciam omnia propter te; & tu restitues mihi longe meliora. Arcta est via & angusta porta, potius quam excludar à te, libentissime ponam, aut potius apud te deponam omnia. Scio enim, quia tu potens es depositum meum servare, qui teipsum servas mihi, ô Deus meus & omnia.

Dixisti, ô æterna Veritas, non solum religiosis & monachis? sed omni Christiano, *Nisi quis renunciaverit* (saltem *affectu omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.*

Renuncio itaque omnibus, & humillime rogo te per viscera misericordiæ tuæ, ut possim esse discipulus tuus: ô Domine salus & vita nostra, tu non delectaris in perditione & morte cujusquam; Aufer ergo à me concupiscentiam

tiam oculorum, & suscipe hoc desiderium meum, quo jam secundum affectum animi mei omnibus renuntio, reipsa etiam paratus facere potius, quam te offendere; & pauper esse potius cum Lazaro, quam cum Epulone dives.

Itaque cor meum, & omnia mea, id est, quæ tua sunt, tibi lubens offero. Dispone de iis, prout tibi placet: Si enim tua sunt, uti vere sunt, iniquus sim, si jus tuum usurpem mihi.

Esto igitur, tollat ea vel vis hominum, vel clades bellorum, vel malitia Satanæ, vel injuria tempestatum, vel alius quicunque casus: Ego in te unum respiciam: patienter & humiliter dicam cum Iobo: *Dominus dedit, Dominus abstulit; sit nomen Domini benedictum.*

Si petat à me pauper, aut potius tu ipse per pauperem subsidium: reddam libens, nam tuum repetis; & tamen quæ charitas tua est, centuplum promittis. An forte diffidam tibi, & potero unquam à me ullum tristem ac vacuum dimittere? Nequaquam; ita coram te, & cœlesti curia tua propono.

Quidquid præterea cognovero ex ratione, aut prudentum consilio, aut tua inspiratione, fore ad majorem tuam gloriam, (non meam) id paratus sum facere. Deserenda semel in morte, jam potius affectu, tui caussa desero; perdenda, jam volens perdo; ut serventur tibi, adeoque mihi apud te. Iam abrenuntio omnibus, ut sim tuus discipulus.

Si mundus hæc non intelligit, cujus est hic thesaurizare, domum ad domum conjungere, familias augere, splendide vivere, ambulare in magnis, grande nomen quærere: utinam saltem ego inter discipulos tuos, & dispensatores fideles per gratiam tuam esse desiderem, tanquam redditurus brevi rationem villicationis meæ, & responsurus tibi, quærenti, cur non dederim ad usuram talenta tua: neque enim fallere te possum. Scio quid à servo meo exigerem; scio quid à me tu postules. Absit vero ut sim servus sciens voluntatem Domini, & non faciens.

Ergo me, & omnia mea ex toto corde reddo tibi. Ecce jam affectu pauper sum: Ecce reliqui omnia, & sequor te. Quid ergo erit mihi? Tu Deus meus, & omne bonum:

Tu

Tu merces mea magna nimis. Tu pars & hereditas mea; & quidni sufficiat mihi? Quin etiam nunc das mihi teipsum; id est, corpus & sanguinem tuum. insuper centuplum, & vitam æternam promittis. Credo tibi, quia Veritas es; omnis autem homo mendax. Credo tibi, quia summa bonitas es, & beneficiis vinci non potes. Etenim quæ vere tua sunt, ea reddimus tibi, ô Deus cordis mei, suscipe ea, sicut sincero corde offero: Tu vero, quando placebit tibi, me à bonis seculi pauperem, sed tuis donis divitem suscipias in æterna tabernacula tua, Amen.

## CAP. VI.

### Exercitia matutina & vespertina complectens.

### EXERCITIVM MATVTINVM.

*VT recte pieque diem transigas, plurimum refert bene cœpisse. Itaque mane evigilans, protinus diei auspicio* DEI *memoriam junge, & cave, ne Actionum & Cogitationum primitias, alius habeat præter Deum. Malè & infeliciter tibi nullus ibit dies, quem Deo auspice cœperis. A fonte enim omnis boni, quid nisi bonum?*

### Quinque puncta exercitii matutini.

1. *Sis gratus.* 2. *Cor offer.* 3. *Opus dispone futurum.* 4. *Vita peccatum.* 5. *Subsidiumque pete.*

### I. GRATIARVM ACTIO.

O Æterne Deus, laudo te, & gratias ex intimis cordis mei visceribus ago tibi, quia me *Creasti* ad imaginem tuam; & pretioso Filii tui sanguine *Redemisti* me: Sed & præter alia innumera beneficia, hucusque tam clementer *Conservasti* me; & hac nocte à periculis malisque me custodiens, ad hujus diei initium incolumem perduxisti. Quid retribuam tibi Domine, pro his & aliis omnibus, quæ dedisti mihi?

### II. OBLATIO SVI IPSIVS.

Ecce Domine totum libens offero tibi, à quo profluxit omne quod habeo: Corpus, Animam, utriusque vires, &

omnes

omnes hujus diei Cogitationes, Verba, & Opera AD MAIOREM NOMINIS TVI GLORIAM pure & plane refero; ut in his omnibus laudetur & glorificetur nomen tuum benedictum in ſecula: idque in unione omnium operum, quæ Salvator noſter in terris in perfectiſſima charitate pro ſalute noſtra geſſit: ut ex abundantia meritorum unigeniti Filii tui, in quo tibi bene complacuit, mea juvetur infirmitas, & defectus ſuppleatur.

## III. DISPOSITIO ACTIONVM.

Sed quid me vis facere, ut placeam tibi? Scio Domine, quia rigidam totius vitæ & temporis rationem reddemus tibi, quando venies poſiturus rationem cum ſervis tuis. Et hinc meritò vereor omnia opera mea, ſciens quia non parces delinquenti? neſciens autem, qua hora venturus ſis, & citaturus me, ut reddam rationem villicationis meæ: & quid, ſi hodie? Itaque cum in hoc ſtatu, N. officio, N. gratia tua vivam, ſtudiis & operibus vocationi meæ congruentibus, velut N. & N. diligentius incumbam; omnia honeſte, & ſecundum ordinem facere conabor.

Et quia jubes primum quærere regnum Dei; negotiis & curis externis parcius me tradam, ne tempus deſit negotiorum omnium maximo, ſeu curæ ſalutis & æternitatis. Agnoſco enim quia vanum eſt, curate & lucrari omnia, & te ſolum, ſummum bonum perdere. Quin potius præ omnibus, & in omnibus te quæret anima mea, ô Deus meus & omnia.

## IV. FVGA PECCATI.

Vtinam, ô Domine, dirigantur hodie viæ meæ ad cuſtodiendas juſtificationes tuas! Et certe non libet ambulare vias peccatornm, vias difficiles, in quibus nil niſi contritio & infelicitas; nam etſi initio videantur bonæ; tamen illarum noviſſima ducunt ad mortem. Iuravi & ſtatui cuſtodire judicia juſtitiæ tuæ. Dixi, Cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Avertam oculos meos, ne videant vanitatem: & utinam omni cuſtodia ſervem cor meum.

meum. Scio, has N. & illas N. occasiones sæpius mihi fuisse damnosas; Et quomodo eidem me rursus hodie periculo committam? Non faciam o Domine, amore tui cui uni placere, servire, & adhærere desiderat anima mea.

## V. PETITIO GRATIÆ DIVINÆ.

Verum, o Domine, quid prodest hæc velle, nisi tu des posse & perficere? Frustra proponit homo, nisi quem gratia tua disponit. Tu nosti fragilitatem meam, quia inops & miser ego sum, nec quidquam sine te facere possum, imo ne cogitare quidem: sed ex te uno est omnis sufficientia mea. Exurge itaque in adjutorium mihi, & efficaci tua gratia vires adde, ut quod volo bonum, feliciter perficere possim.

Tu quoque, ô sanctissima Dei Mater, Virgo, & Patrona mea singularis, curam clientis tui suscipe, & monstra te esse matrem. Tuque o Angele custos, qui jussu bonitatis divinæ mei curam suscepisti. Et vos, ô SS. Patroni mei N. N. mihi præcipue dilecti, hodie clienti vestro fideliter adsistite, & in viam salutis dirigite. Vestris, quæso, precibus & meritis apud Deum agite, ut ejus gratiæ ductu sic vivam hodie, ut vobiscum vivam, gaudeam, Deumque laudem in æternitate. Amen.

## EXERCITIUM
### Ingentis meriti & efficaciæ, seu actus Heroicus & Pactum cum Deo ineundum.

Ex Philippo Rovenio *Archiep. Philip. Vicar. Holland. in Instit. Christ. piet.* Et P. Mart. à Matre Dei, *Carm. Excalc. in Gymnas. Phil. Christ. Quos de vi & præstantia hujusmodi Exerc. plenius consule.*

Homo pius *Deum indesinenter laudare & modico labore plurimum mereri cupiens, hujusmodi* Pactum *cum* Deo *inire potest; Nempe, quod ad certa quædam signa v. g. sonitum campanæ, adspectum Cœli, tunsionem pectoris*, &c. (*nam signa pro placito assumi & multiplicari possunt*) *velit & gratum habeat quodvis opus*

*opus bonum, & Deo gratum, quod unquam factum est, seu hodie fit, aut unquam deinceps futurum est, aut fieri posset. Item, toties se ipsum velle* Deo *offerre; dolere de peccatis; renovare proposita vota; Deum adorare, laudare*, &c.

Vim & valorem hujusmodi Actus *à contrario colligere licet. Si quis statueret secum, quoties audit campanam, cœlum respicit*, &c. *toties se velle ratum & gratum habere, quicquid unquam mali actum vel agendum est, optaretque se ejus esse participem, quantæ is se culpæ obstringeret: Hoc itaque si in malo tam efficax est, quidni idem bono applicatum immensæ virtutis & meriti erit? Sed en* Formulam hujusmodi Pacti.

O benignissime Pater misericordiarum, Deus, Dominus, ac Creator meus: ex quo, per quem, & in quo sunt omnia. in te enim vivimus, movemur & sumus: proindeque supremi jure Dominii omnia serviunt tibi: Hinc & tuus sum ego; uti nunc meipsum trado tibi in servum perpetuum fœdere sempiterno; ut omnia vitæ meæ momenta, & omnia quæ intra me, & circa me sunt, benedicant Nomini tuo. Sed quia præsentis vitæ necessitates minus sinunt mentem indesinenter intendere laudibus tuis, hinc tale Pactvm tecum, mi Domine, inire cupio.

Quoties cœlum suspexero; vel pectus percussero, vel piam imaginem adspexero. Quoties horologium; aut signum Missæ, vel Elevationis sacratissimæ hostiæ percepero; Rosarium, vel librum in manus accepero. Quoties carnem, mundum, vel Dæmonem, me in quacunque materia fidei, spei, charitatis, castitatis, patientiæ, humilitatis, *&c.* tentantem sensero, *&c.* Nunc pro tunc declaro, toties me facere & exercere velle omni meliori, quo fieri potest, modo & forma, Actus hosce sequentes: etsi forte pro tunc ad hoc mente minus adverterem.

Toties inquam, gaudeo & gratulor tibi ex animo, ob infinitas perfectiones tuas, quod sis qvi es, id est, Devs summe potens, sapiens, bonus, misericors, justus, *&c.* Summum Creaturæ rationalis bonum. Quod nullius egeas, utpote teipso sat beatus, & sufficiens tibi; nostra autem omnis sufficientia ex te sit.

Gau-

Gaudeo etiam, Domine, propter opera bona, quæ unquam facta sunt, hodie fiunt, fientque deinceps, propter amorem tui: aliaque omnia, quæ fieri possent ab iis quos creasti & creare potuisses; idque eâ, quâ possibile est, perfectione.

Gaudeo ob ea quæ Dominus noster Iesus Christus, Virgo Maria, SS. Angeli, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, omnesque SS. & fideles omnes egerunt ad gloriam tuam; nec non ob amorem, quo te æternum prosequentur, & laudes, quas tibi in perpetuum dicent.

Offero tibi omnia Sanctæ Missæ Sacrificia, quæ vel hactenus in Ecclesia peracta, vel deinceps usque ad consummationem seculi peragenda sunt; idque animo *Adorandi* & laudandi te uti DEVM supremæ majestatis, potentiæ, sapientiæ, bonitatis, *&c.* Item *Gratias* tibi agendi; nec non *Placandi* te, & bona gratiæ & gloriæ *Impetrandi* à te.

*Doleo* de peccatis meis omnibus & singulis ex animo, propter amorem tui. *Spero* de infinita misericordia tua veniam. *Propono* cum gratia tua, non amplius offendere te.

Doleo quoque ob tot peccata à mundi initio, hucusque à quocunque homine commissa, iisque te tam graviter offensum. Opto ex animo, ut compensari aliqantenus meo sanguine possent. Vtinam vice cujusque peccati singulis Æternitatis momentis mille tibi obsequia à SS. Angelis & omnibus Beatis deferantur.

Dimitto ex animo, amore tui omnibus qui me offenderunt, vel quomodocunque læserunt: & opto illis pro singulis offensis, à te peculiarem aliquam gratiam, seu beneficium. Et utinam nunquam ipsi tuam offensam incurrant.

In manus tuas committo me, & omnia mea; præsertim finem vitæ meæ, ut disponas de me, uti re maxime tua, in tempore & æternitate, quod tibi placuerit, & visum fuerit forte ad Majorem gloriam tuam.

Postremo offero tibi, quidquid possum melius, & meliori modo; præcipue vero VITAM, Passionem, & Sanguinem D. N. I. Christi in gratiarum actionem pro beneficiis omnibus Corporis & animæ, quæ à te hactenus accepi,

&

& deinceps accipiam, præsertim pro charitate, qua ab æterno dilexisti me. Et pro dono perseverantiæ obtinendo; ut tibi inseparabiliter adhæream.

Hunc ipsum Actum, quo ad singula membra, aliaque his implicite inclusa, toties ratum esse volo quoties aliquod è signis præstitutis, vel præstituendis edidero: imo tot vicibus, quot creaturæ productæ sunt à te, aut produci possunt: quoties spiritum duxero. Denique quoties possibile, vel imaginabile est, id ipsum iterari, ac multiplicari. Atque hoc pure ob amorem tui, omnesque bonos ac sanctos fines, qui ab ullo haberi possent.

DOMINE, quod dixi, dictum, factum, gratum, ratumque volo; affectu, effectu, fructuque, quoad licet, maximo.

*Hunc actum hac forma prolixiore, semel in die præsertim mane, vel ante, seu post* Sacrum, *exercere sufficit. Sed sæpissime ad signa constituta repetatur; quod haud erit difficile, cum sola & unica mentis directione, seu reflexione fieri possit. Item dicendo,* O IESV, *vel,* O DEVS meus & OMNIA.

## ORATIO VTILISSIMA,

### Qua mane quivis Actiones suas, & omnia DEO commendet, ac Christi Meritis uniat.

*Ex precibus German. P. Petri Canisii Soc. I.*

LAudo te ex toto corde meo, & gratias ago tibi, Domine Deus meus, quod, cum nihil essem creaveris me ad imaginem tuam: ita nimirum ut æterni & summi Boni, id est, tui ipsius capax essem. Et cum jam perditus essem, utpote filius iræ, & reus æternæ maledictionis; tu nihilominus ex vi immensi amoris tui, per tuam sanctissimam vitam & passionem, mortem, & pretiosum sanguinem tuum redemisti me.

Vnde, sicut omne Bonum de tua solius manu recipio; ita hoc quidquid est, & me ipsum totum ad laudem & gloriam supremæ Majestatis tuæ vicissim lubens in perpetuum offero.

Denique cum indignus essem omni gratia, & beneficio; imo plenus immunditia, & dignus supplicio: tam benigne mihi Spiritum sanctum, una cum donis suis largitus es. Et super hæc omnia, æterna mihi in cœlis bona & gaudia præparasti.

Obsecro quoque per immensam bonitatem tuam, ô benignissime Salvator Iesu Christe; ut hoc die me ab omni peccato custodias, ne perdam gratiam tuam, sed cor meum, & omnem intentionem meam, intellectum, & voluntatem, omnes corporis & animi vires ad tui solius cultum & honorem convertam; ut cogitationes, verba & opera mea tibi per omnia placeant.

Sed quia ob summam imperfectionem meam, non sum sufficiens, quid quam agere, imo ne cogitare quidem ex me ipso, quod coram oculis divinæ Majestatis tuæ gratum, mihi utile, aut meritorium esse possit; Ex te autem est omnis sufficientia nostra: hinc te supplex & humillime rogo, ut defectui & inopiæ meæ ex infinita abundantia charitatis tuæ, & inexhausto meritorum tuorum thesauro succurrere digneris.

Et sic demum offero & commendo tibi Domine Iesu Christe indignissima & ex se vilissima opera mea; ut tu unias ea dignissimis, & sanctissimis operibus totius vitæ tuæ, in ardentissima & perfectissima charitate factis, qua tu omnia ad salutem nostram operatus es, in medio terræ; pro beneplacito & gloria æterni Patris tui.

Denique quidquid hodie me agere vel pati necesse fuerit, hoc, precor, non tantum clementer suscipe; sed etiam per tuam sanctissimam Incarnationem, Vitam, Passionem, ac Mortem, meritorium mihi ac salutiferum effice; ut per hoc animæ meæ salus magis magisque juvetur, & omnis vita mea, tuæ sanctissimæ vitæ ac passionis exemplo perfectius conformetur: utque hoc pacto ad juvandam proximi mei salutem, ad pacem & charitatem cum eo servandam magis fiam idoneus. Ante omnia vero, ut divinæ Majestatis tuæ voluntatem, obsequium, & amorem toto corde promovere ac perficere valeam. Amen.

# BENEDICTIO

## Mane & veſperi uſurpanda:

*Ex eodem.*

PAx Domini noſtri IESV Chriſti ; & virtus ſacratſſimæ Paſſionis ejus. Signnm S. Crucis, & Titulus triumphalis IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM. Integritas quoque Beatiſſimæ Virginis Mariæ; Cuſtodia SS. Angelorum, præſertim tutelaris mei; & ſuffragia omnium Electorum Dei, ſint inter me, & omnes inimicos meos viſibiles & inviſibiles, nunc & in hora mortis meæ; Amen. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Amen.

## EXERCITIVM VESPERTINVM.

*VEſperi, dum cubitum te conferes, cave ne Dei ſis immemor, cujus favore hucuſque diem & vitam perduxiſti; forſan non perducturus uſque mane niſi Deum tibi hoc veſpere concilies. Mortis ſanè memoriam ipſe quodammodo lectus ingerit, in quem velut in ſepulcrum nuda membra reponis: & quid eſt ſomnus ipſe, niſi frater & imago mortis? Nimium temerarius eſt, qui offenſo, & non reconciliato Deo, audet ſe nocti & ſomno credere. Quin ſic potius ad nocturnam te quietem compara, ac ſi quis auri inſuſurret:* Hac nocte repetent à te animam tuam. *Ideoque memento orandum cum Propheta:* Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in mortem, ne quando dicat inimicus meus, prævalui adverſus eum.

## Quinque puncta exercitii Veſpertini.

1. *Solve Deo grates.* 2. *Pete lumen.* 3. *Diſcute mentem.* 4. *Delicti veniam poſce.* 5. *Recide malum.*

## I. GRATIARVM ACTIO.

O Infinita Bonitas, gratias ex intimo corde ago tibi, pro omnibus beneficiis tuis, quæ mihi indigno hodie, & tota

vita mea tam liberaliter contulisti. Sit tibi laus & gloria a me, & ab Electis tuis, in cœlo & in terra; & ab omni creatura tua, in sæculorum sæcula.

## II. PETITIO LVMINIS.

O Sapientia Æterna, in multis eheu, offendimus omnes; sed delicta quis intelligit? Tu ô lux vera illumina tenebras meas, ut videam, & sciam quid desit mihi. Tu nosti omnia abscondita cordis : & omnes gressus meos consideras. Da ergo ut quicquid hodie contra te, cogitando, loquendo, vel operando deliqui, id plene recogitem tibi in amaritudine animæ meæ.

## III. DISCVSSIO CONSCIENTIÆ.

O Scrutator cordium & renum Deus; infelix ego peccavi hodie in Cœlum & coram te : Et quomodo possum celare te, qui prævidisti omnes vias meas; & intellexisti cogitationes meas de longe? Quid faciam tibi, ô custos hominum? Heu mi Domine; Peccavi, & delicta mea à te non sunt abscondita. Sed & si meipsum dijudico, en reprehendit me cor meum, in his maxime.

*Hic examina conscientiam tuam, eoque totius diei decursum repete: ubi fueris, quibuscum egeris, quid cogitaveris, dixeris, feceris, expende. Sed memento pro ratione status, officii seu vocationis tuæ examen instituere! sic facile, quid commissione, quid omissione peccaveris, agnosces. Item, quid in exercitio Virtutis N. tibi magis necessariæ, quid in exterminatione vitii N. tibi magis infesti profeceris, serio dispice,* &c.

## IV. PETITIO VENIÆ.

O Pater misericordiarum, qui non lætaris in perditione peccatorum, respice me secundum multitudinem miserationum tuarum. Ego omnes offensas hujus diei, & totius vitæ meæ depono in abyssum æternæ charitatis tuæ, qua dilexisti nos. Doleo ex intimo corde meo, me tam ingratum fuisse tot beneficiis tuis, & toties te Deum & sum-

num bonum meum offendisse. Precor per mortem & amorem filii tui Iesu Christi, parce misero & dimitte mihi clementissime, quidquid hodie, vel unquam in Te, proximum, & meipsum peccavi.

## V. PROPOSITVM EMENDATIONIS.

O potentissime Deus, sine cujus numine nihil est in homine, coram te, & omni curia cœlesti propono firmiter, exactius regulam voluntatis tuæ sequi; mores corrigere, vocationi meæ propius attendere: peccata simul ac pericula fugere, *&c.*

Verum hæc ego quidem volo; sed sine te non valeo. Tu ergo qui das Velle, adde Posse ac Perficere. Da quod jubes, & jube quod vis; ut sobrie, juste, & pie vivam in hoc seculo: & æternum te laudem cum Sanctis tuis in futuro.

Suscipe hoc desiderium meum Domine, sicut incensum in conspectu tuo. sacrificium hoc vespertinum & serotinum deprecationis meæ ne despicias pro infinita misericordia tua.

Vos vero, ô sancti Patroni mei, inprimis Virgo Mater, & tu Angele Custos, & tu N. omnesque cœlites, qui indefesse laudatis Deum, etiam dum ego tantisper quiesco & sileo, Vos mei curam agite, & Deo me commendate, ut protegar ab insidiis hostium meorum, qui nobis dormientibus semper vigilant, parati ad nocendum. Sit Deus protector noster, & nulla nobis adversitas nocere poterit.

Domine Deus auge in nobis Fidem, Spem & Charitatem. Radicitus exstirpa omne peccatum, & vitium, discordiam, infidelitatem, errores, opiniones. Increpa errantes, converte incredulos. Schismaticos in Ecclesiæ unitatem recollige, lumen gratiæ tuæ illis ostende. Ecclesiæ tuæ Pastores & Præpositos, cæterosque Primores, Imperatorem, Reges, Duces, Episcopos; & omnem Potestatem ab omnibus adversitatibus corporum animarumque custodi.

Peccatores ad veram pœnitentiam converte. Iustos in bono conserva. Cogitationes eorum, verba & opera confirma. Miserere omnium Domine: & in tua servitute deditos tibi corrobora. Enutri operarios: erige mœstitia pressos, infir-

infirmos cura, egentibus necessaria administra, peregrinantibus optatum largire in Patriam reditum: in periculis maris constitutus portum salutis tribue: prægnantes lætifica, captivos solve.

Dimitte omnibus qui mecum peccaverunt, vel quos ad peccandum impuli. Affectis per me injuria, scandalizatis vel circumventis, redde centuplum. Sanguine vel familiaritate mihi conjunctorum, parentum, Fratrum, Sororum, quorum utor opera vel ope, qui pro me orant, qui orationi meæ se commendarunt, omnium de me bene sentientium iter in via salutis dirige. Exaudi illos in quacunque tribulatione ad te clamaverint. Inimicis nostris & nobis Charitatem largire perpetuam. Sit in omnibus patientia, benignitas, misericordia. Procul sit invidia, ira, & amarulentia.

Sed & piissime Pater, miserere omnium animarum in Christo dormientium. Inprimis parentum meorum, cæterorumque, cum quibus familiariter sum conversatus, vel quorum hæreditatem nunc possideo, omniumque, qui in tua fide requiescunt. Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. Amen.

PATER æterne, per vitam & mortem dilectissimi Filii tui; perque viscera misericordiæ tuæ rogo te, concede mihi, ut in bono perseverem, & moriar in gratia tua.

BONE IESV per charitatem æterni Patris, & ultima in cruce verba, quibus Patri spiritum commendasti, Te rogo, suscipe spiritum meum in fine vitæ meæ.

SPIRITVS sancte Deus, miserere mei, & sancta inspiratione tua me semper & potissimum in hora mortis meæ corrobora.

Sanctissima Trinitas, unus Deus miserere mei, nunc & in hora mortis meæ. Amen.

# ASPIRATIO HORARIA.

*O Deus infinitæ misericordiæ :* Doleo *ex amore tui, quod unquam offenderim Te.* Amo *te ex toto corde meo.* Adoro *&* laudo *te per ardorem charitatis & infinita merita dilectissimi* Filii tui, *Vna cum amore* Spiritus sancti, *cum desiderio & fervore* B. Virg. MARIÆ *& omnium* Electorum *tuorum*, Petoque *ut des mihi continuum tui amoris augmentum, omnes meas actiones præveniendo & dirigendo ad Gloriam tuam.*

## FINIS SECT. IV.





AMORI & DELICIO GENERIS HVMANI,

# IESV CHRISTO,

Cujus deliciæ ſunt eſſe
Cum Filiis Hominum.

LIGNO VITÆ,

In medio PARADISI plantato;
Cujus fructus immortalitatem præſtat edentibus.

AGNO PASCHALI,
IMMACVLATO EVCHARISTICO;

Qui in perpetuam Exitus ab Ægypto comedendus eſt memoriam.

MANNÆ DE COELO VERO,

Quod omnem Saporis in ſe ſuavitatem continet.

PANI ANGELORVM,
Sed & CIBO VIATORVM,

Quem manducandum, peregrinantibus in hoc deſerto, quaſi prodigus ſui
DEVS dedit MORTALIBVS.

VITI VERÆ,

Quæ cœliſti ſucco Palmites in ſe manentes fœcundat & vegetat:
Quin & Vinum profert germinans Virgines: Ac lætificans cor hominis.

PELICANO MYSTICO,
Qui Pectoris sui cruore pullos nutrit suos.

SAMARITANO SOSPITALI,
Qui VINUM Charitatis, & OLEUM Misericordiæ nostris infundit vulneribus.

SACERDOTI IN ÆTERNUM SECUNDUM ORDINEM MELCHISEDECH;
Qui panem & vinum, immo Se ipsum obtulit.

PONTIFICI SUMMO, SANCTO, INNOCENTI, IMPOLLUTO, SEGREGATO à PECCATORIBUS.
Qui necesse non habet pro suis, uti alienis peccatis offerre victimas.

PASTORI BONO,
Qui in loco pinguis PASCUÆ OVES suas posuit;
Immo CARNE & SANGUINE suo pascit.

Et quid majus dare potuit,
Qui nobis SEIPSUM dedit;
NASCENS in Socium;
CONVESCENS in Edulium;
MORIENS in Pretium; &
REGNANS daturus est in Præmium?

# SECTIO V.

# DE MODO PIE COMMVNICANDI, celebrandi & audiendi Miſſam,

*Vna cum Orationibus & variis Exercitiis, ad uſum tam Sacerdotum, quam Laicorum accommodatis:*

## PRO FERIA QVINTA.

## CAP. I.

### Colloquium ſeu Meditatio de ſacra Communione recte & utiliter inſtituenda omni ſtatui ſerviens.

### §. I. *Excitatio, ſeu invitatio ad ſacram Communionem.*

CHRISTVS.

VEnite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Ego enim ſum paſtor bonus, qui poſui animam meam pro ovibus meis, & paſco eas pabulo vitæ longe dulciſſimo, id eſt, ipſo Corpore & Sanguine meo. Feci enim grande convivium, ut oſtenderem divitias & potentiam Regni mei. Venite ergo & comedite panem meum, & bibite vinum, quod miſcui vobis: delitiæ enim meæ ſunt eſſe cum filiis hominum. Conſortes gratiæ & gloriæ meæ, id eſt, omnium bonorum meorum, vos reddere cupio, omni jure & more veræ ac fidelis amicitiæ. Et ideo de cœlo veni in hunc mundum, & *Homo Factus* ſum, tot labores, cruciatus, & mortem ipſam ſuſtinui, & deſiderio magno deſideravi hoc Paſcha manducare cum Diſcipulis meis.

Vt vero perpetuum memoriale tanti amoris mei, & pignus futuræ gloriæ relinquerem vobis, meipſum dedi. Ecce, totum me dedi vobis: naſcens in ſocium, conveſcens in edulium, moriens in pretium, & tandem regnans in præmium. Et quid potui majus, aut excellentius dare? aut quid potui amplius facere, quod non feci?

HOMO.

HOMO. Vere tu Domine ſuavis, & mitis, & multum miſericors. O quam admirabile eſt nomen tuum in univerſa terra! Sed quid eſt homo, quod memor es ejus? aut filius hominis, quia viſitas, & ita magnificas eum? Nonne pulvis, & cinis, & univerſa vanitas, omnis homo vivens? & dignum ducis, ſuper hujuſcemodi aperire oculos tuos? ingredi ad eum, & manſionem apud eum facere? Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? Tu Domine dives es in omnes, & potens ſuper omnia, & tua ſunt omnia: ego vero egenus & pauper ſum; ſed & tu bonorum meorum non eges. Et quid, ſi dem tibi omnem ſubſtantiam meam, imo ſi meipſum dedero, quid dignum poterit eſſe tantis beneficiis tuis?

CHRISTVS. Immola Deo ſacrificium laudis, & redde Altiſſimo vota tua. Pergratum æterno Patri, & mihi placens ſacrificium eſt, oblatio ſeu perceptio Corporis, & Sanguinis mei, Hoc ergo frequenter, ſed & reverenter fac in mei commemorationem. Ad hoc enim hæc ſacra myſteria, in Eccleſia mea exſtare volui, ut amorem meum, & beneficium redemptionis tuæ, perenni memoria recoleres. Scio, te aliud mihi non poſſe rependere: ſed an gratum animum, & tanti beneficii memoriam reddere non potes? potes utique; nec convenientius, quam in hujus myſterii pio & frequenti uſu: Et ſi negligis, vide ne & tu cenſearis cum ingratis & indignis illis, & excludaris à cœna mea.

HOMO. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam palam exhibuiſti timentibus te! qui, ut dulcedinem tuam in filios tuos demonſtrares, pane ſuaviſſimo de cœlo præſtito eſurientes reples bonis. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, quibus me tam amanter invitas ad te! ſed heu, quis ego ſum, ut de menſa tua, ô Rex magne ſuper omnes Reges, comedam panem omnibus diebus vitæ meæ?

## §. 2. *Dignitas & excellentia Auguſtiſſimi Sacramenti.*

CHRISTVS. Hoc eſt quod te volo diligentius expendere: ne forte, ſi levius æſtimes beneficium, quod præſtiti fidelibus meis, tandem fias tepidus, & nauſeet anima tua ſu-

ſuper cibo iſto tanquam leviſſimo ; & ſic ego quoque inci-
piam te evomere ex ore meo. O quam felix es, mi Chriſtia-
ne, ſi noveris bona tua, qui in loco tam pinguis paſcuæ col-
locatus es, & cui tanto beneficio, & convivio tam nobili
frui conceſſum eſt! Sed tu imprimis beatus es, ô Sacerdos,
quem ſingulari honoris privilegio elegi mihi de populo,
ut ſtes coram me, velut Amicus & Conſiliarius meus inti-
mus, in menſa mea, & cibum inde capias, quin & ceteris fi-
delibus meis diſpenſes. Tibi certe conceſſum eſt, quod
Angelis negatum eſt (& quo merito tuo?) Dominum ma-
jeſtatis, officio prorſus admirando, tremendo, & vere divi-
no, ore ſacro conficere, & quaſi è throno gloriæ ſuæ evo-
catum in altari præſentem ſiſtere, (obediente Deo voci ho-
minis) eumque manibus contrectare, ac cæteris diſpenſa-
re. Stupent ad hoc cœli, & Angeli myſterium attoniti
venerantur; dum infra ſe vident, quem ſupra ſe ſemper
adorant. Et homo, vel Sacerdos, hoc ipſum animo frigi-
do, impuro, & diſtracto tractare audet? & qui toties paſci-
tur pane Angelorum, adhuc ſiliquas cum porcis de-
ſiderat!

Homo. Magna omnino dignitas hominis; major Sacer-
dotis. Sed & magnum procul dubio utriuſque debitum vi-
vendi tantæ dignitati conformiter. Verum, heu, Domine,
video prævaricantes, & tabeſco: & quam in multis ipſe de-
ficio! Imperfectum meum vident oculi tui. video & ego
aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis
meæ; & captivantem me in lege peccati, ut non quod volo
bonum, faciam, ſed quod nolo malum.

### §. 3. *Vtilitas & neceſſitas dulciſſimi Sacramenti Euchariſtiæ.*

Christvs. Ecce ad hoc ego offero tibi gratiam & o-
pem meam, imo ipſum me gratiæ fontem, & omnis boni
autorem, in hoc ſacramento largior. Scio, quia ſine me ni-
hil potes facere, ſed ecce, ego ſum panis vivus, qui de cœ-
lo deſcendi: Panis, inquam, cor hominis confirmans, quem
ſi frequenter, & reverenter acciperes, brevi ſentires muta-
tionem dexteræ Excelſi; tunc enim ſicut adipe, & pingue-
dine

dine repleretur anima tua : fortis & potens fieret ad opera virtutum, & in fortitudine cibi illius ambulares per hoc mundi desertum, usque ad montem Dei. Quem vero hostem timeat, qui me adjutorem, & intime sibi præsentem habet? Confidenter hic dicet, cum Apustolo meo: *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* &, *Omnia, possum in eo qui me confortat.* Aut cum Viro illo secundum cor meum, *Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.*

Homo. Sit tibi, Domine, æterna laus & gloria quia parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me. Et utinam deinceps ex illa vires, & robur accipiam pugnandi contra hostes meos. Cur vero hactenus id minus factum est, & infirmata est in paupertate virtus mea? cur tam facile cessi tentationibus, & adversis? An, quia fastidivi mensam tuam, & oblitus sum comedere panem meum, & hinc defecerunt vires meæ præ inopia? An quia minus digne & reverenter id sæpius facere præsumpsi?

Christus. Dixisti quod res est, mi homo. Nam, sicuti vita corporis cibo sustentari debet, qui, quod calor naturalis absumit, continuo reparet: ita plane vigor spiritus, ne æstu concupiscentiæ paulatim consumatur, cibo frequenter restaurari debet. Quis sit ille cibus, quæris? *Ecce Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus vere est potus* : hic est panis quotidianus, panis, qui de cœlo descendit; quo si frequentius, & dignius se reficerent Fideles, & inprimis Sacerdotes mei, velut leones ignem spirantes, ab hac mensa recederent, hostibus, & ipsi Diabolo terribiles, (*sic loquitur Chrysost. Homil.61. ad pop. Ant.*) Nullum certe efficacius remedium adversus tela nequissimi ignea, & tentationes, maxime carnis, cum qua vobis alioquin est quotidiana pugna, & rara victoria. Ejus enim cupiditates facile restinguet aqua, quæ hauritur in gaudio, de fontibus Salvatoris; meis inquam, quos in hoc Sacramento omnibus aperui, & vinum germinans virgines, quod hic propinatur : quia ego solus satio animam inanem, & esurientem bonis, & delitiis nunquam perituris; ego præbeo illi panem omne delectamentum in se habentem. Et quid non boni eveniet illi,

ad

ad quem ego fons & auctor omnis boni venire dignabor? Venite ergo & comedite panem meum, & bibite vinum, quod miſcui vobis, & inebriamini chariſſimi.

## §. 4. *Frequentia, quâ ad SS. Myſteria accedendum.*

HOMO. Sed video Domine, quia pleriſque durus eſt ſermo tuus, & non omnes capiunt eum. Nam ut eos prætercam qui ambulant in tenebris, nec credunt verbo veritatis, dicentes: *Quomodo hic poteſt nobis carnem ſuam dare ad manducandum?* videmus alios paſſim multos facile cedere argumentis, quibus ſuaderi videtur rara communio.

CHRISTVS. Ego novi, quam proni ſint ſenſus hominum ad mala; quam levibus, & frivolis ex cauſſis ſe retrahi, & impediri ſinant à cultu & ſervitio meo, quia alias ſtudioſe nimis omnem captant occaſionem ſerviendi mundo, carni, & voluptatibus. O quam facile credunt Dæmoni ſuadenti voluptatem, invitanti ad eſum pomi vetiti, & divinitatem mendaciter pollicenti! Et mihi, qui carnem meam in cibum offero, & ad manducandum tam amice hortor & invito, quin & manducantes divinæ conſortes naturæ, nec non immortales fore ſpondeo, credere & parere recuſant! Mihi, qui ſum ipſa Via, Veritas & Vita.

Sed ecce fraudem Pharaonis etiam nunc agnoſce, qui invidens honori meo, non vult dimittere populum meum, ut ſacrificet mihi in deſerto, ſed in medio Ægypti eum occupat operibus luti, laterum & palearum, (quid enim aliud ſunt terrena hæc, argentum & aurum, opes, honores, & curæ hujus ſeculi?) ut non vacet ad ſerviendum mihi. & tamen, quam ſunt homines alacres & indefeſſi ad labores, ex quibus non manducant, niſi panem doloris! qui multo minori labore poterant comedere panem habentem in ſe omne delectamentum, & omnem ſaporis ſuavitatem.

Non ſic olim fideles mei, non ſic, ſed ambulabant in ſimplicitate cordis ſui; amore & zelo pleni, perſeverantes erant in communicatione fractionis panis, & orationibus. Ita nimirum quotidiano hujus cibi uſu crevit & adolevit primitiva Eccleſia mea, ut præ illius deſiderio facile con-
tem-

temnerent omnia, nec ullis minis, tormentis aut blandimentis seduci sese finerent.

Recole, ô Christiane, sed tu inprimis ô Clerice, ista primordia nascentis Ecclesiæ; quando credentium erat cor unum & anima una: admirare zelum & amorem. Ecce, quo major in illis erat contenmptus rerum terrenarum, eo major erat cura cultus & honoris mei. Sed ubi nunc ille zelus? illa inebriatio Spiritus, pax & gaudium in Spiritu sancto? heu, quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus!

Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium? quare lignum vitæ relinquitis? quare deseritis fontem aquæ vivæ, & quæritis vobis cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas? Sane si sciretis donum Dei & quis est, qui vos invitat, & qui seipsum vobis offert in cibum, magna alacritate curreretis; nec opus esset vos ad hanc cœnam magnam, & ad has nuptias compellere. Verum abscondita sunt hæc modo à sapientibus hujus sæculi, qui non sapiunt ea, quæ Dei sunt. At vero norunt pauci pauperes spiritu, qui majores in uno hoc cælesti ferculo delitias, quam in omnibus mundi gaudiis inveniunt.

Homo. Erubesco Domine, & in memetipso confundor, quoties hæc audio & cogito: dum mores primorum fidelium & nostros adspicio; heu quanta disparitas! sed ne despicias nos Deus salutaris noster; fac nos, quales habere desideras; torpentes excita, cæcos illumina, claudos erige, tardos compelle intrare, ut impleatur mensa tua. Doce me facere voluntatem tuam, quia servus tuus sum, ut voluntarie sacrificem tibi, & confitear nomini tuo Domine: ut quemadmodum cervus ad fontes aquarum, ita desideret ad te anima mea: ut concupiscat & deficiat anima mea in atria tua, Domine. Quidni enim ultro veniam & accurram, ut hauriam de fontibus Salvatoris? cur non libens introibo ad Altare Dei ad Deum qui lætificat juventutem meam?

### §. 5. *Impedimenta frequentis Communionis.*

CHRISTVS. Conſtanter itaque omnia obſtacula quibus alios paſſim retineri vides, tu zeli & amoris gladio perfringe. Sed inprimis pone modum negotiis, & curis hujus ſæculi, quibus velut ſpinis mens humana pungitur, & cave ne in multis ſint actus tui. Quorſum enim cor tam miſere & multipliciter vis diſtrahere, cujus unione longe felicius vivitur? Quid turbaris erga plurima, & VNVM ſuper omnia tibi neceſſarium, idemque mihi gratiſſimum, id eſt, curam animæ negligis? nonne anima plus quam corpus? & quid proderit, lucrari omnia, & animam perdere? mihi quidem nihil ingratius aut moleſtius, quam has audire voces: Villam emi, & juga bonum; uxorem duxi, & ideo non poſſum venire. Nonne has & ſimiles olim ego tam ſevere & manifeſte damnavi? tu vide an æquum ſit, rebus tam inanibus me poſtponi.

HOMO. Fateor Domine nimis indignum eſt, ob res inanes & caducas derelinquere te, menſam tuam, quam tu in tanta charitate, tot delitiis, tot divitiis, non tibi ipſi, non Angelis, ſed nobis hominibus præparaſti. Verum tu ipſe noſti, inter tot negotia, tum privata, tum publica; in tot curis & neceſſitatibus hujus vitæ quam difficile homini ſit, mentem habere collectam, & ſufficienter diſpoſitam, ad rite participandum tantis Myſteriis.

CHRISTVS. Quin tu tanto magis feſtina ad me, cujus conſilio & providentia geruntur omnia: quo enim negotia ſunt magis ardua, quo majori prudentia indigent: tanto, inquam, magis recurre ad tabernaculum, & conſule Dominum: habes ibi fontem ſapientiæ, magni conſilii Angelum. Si itaque indiges ſapientia, pete à me, & dabitur tibi. O ſi ſcires, quam multi texant telas araneæ, & in vanum laborent! quam multis multa cedant infeliciter, quia os Domini non interrogant! Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere, pergere ad labores; & negotia; niſi ego ſol juſtitiæ conatibus veſtris præluxero.

HOMO. Vere Domine, cogitationes mortalium timidæ, & incertæ omnes providentiæ noſtræ. Tu itaque mihi

deinceps lux & dux eris, & consilium meum justificationes tuæ. ideoque sæpius eum Moyse recurram ad tabernaculum, ut consulam Dominum.

### §.6. *An sacra Communione abstinendum ob judicia & sermones hominum.*

Christvs. Sed & plurimi sunt, qui ob metum & judicia hominum, rarius accumbunt mensæ meæ. Tu vero, qui solum judicem supremum timendum esse nosti, ut qui habet potestatem mittere in gehennam, tu qui mihi placere vis, cur potius ex ore vulgi, quam meo pendes? Nonne omnis homo mendax? ego sum ipsa veritas? Mihi ergo placere & parere ante omnia stude, & noli conformari huic seculo nequam. Si vero hominibus placere desideras, meus servus esse non poteris.

Cæterum si pie vivens, & mihi serviens persecutionem & calumniam pateris; gaudere te magis convenit quam dolere; quod dignus habearis, pro nomine meo contumeliam pati; hoc enim vere Christianum est: interim vero te conscientia bonæ voluntatis solare: veniet dies, cum ego Iudex supremus manifestabo omnia consilia cordium, & arguam judices cogitationum iniquarum. tunc ipsi quidem turbabuntur timore horribili, tu vero stabis in magna constantia, si nunc in patientia steteris: vincenti enim dabo Manna absconditum, & nomen novum.

Homo. Fac, Domine, ut mihi pro minimo sit, ut ab homine judicer aut ab humano die. Quia dies ille magnus revelabit omnia. Vni tibi placere appetam, & displicere timeam.

Sed nunquid placebit tibi, si conscius indignitatis meæ, & majestatis tuæ, nec non reverentiæ tantis mysteriis debitæ, nihilominis præsumpsero toties venire ad te? Nonne vereri debeo, ne familiaritas contemptum pariat? ita enim multi censent; & ego ipse sanctius forsan & reverentius, & majori gustu fructuque faciam, quod rarius fecero.

## §. 7. *An titulo Humilitatis, & Reverentiæ abstistinendum à frequenti Communione.*

CHRISTVS. Obsecro vos, ô fideles mei, sed in hoc non satis fideles, ne ultra dicatis malum bonum; & socordiam ac tepiditatem vestram virtutis specie induatis, fallentes vosmetipsos; nam oculos meos lucidiores sole fallere difficile erit. Vosne raritas, & mora temporis, aut dilatio disponit, ut digniores fiatis mensa mea? Ecce ego novi, quid sit in homine, qui novi omnia abscondita cordis. Sed quam præparati veniatis ad me, post moram satis longam, testis est mihi conscientia vestra, quam ego intime pervideo: arguam vos & statuam contra faciem meam, quia impia hæc pietas est; & irreligiosa reverentia, quæ pietatis titulum prætexit pigritiæ, & specie reverentiæ, religionis zelum fingere novit. Sed mentita est iniquitas sibi. Siccine saluti propinquior fit æger, quo diutius medicum fugit? illene magis incalescit, qui longius ab igne recesserit? Ego vero sum medicus, qui portavi languores vestros; ego sum qui veni ignem in terram mittere, & quid volo nisi ut ardeat, & corda vestra succendat?

Sed apertius loquar tecum, mi homo, ut agnoscas, quam graviter hic cum multis erres. Sacramentum Corporis & Sanguinis mei confert gratiam, nisi suscipiens aliunde ponat obicem, hoc utique fateris; nonne ergo quo frequentius sumis, eo plus gratiæ percipis? crescente autem gratia, simul crescit fides, spes, charitas, devotio, reverentia, puritas, cæteræque virtutes, quæ intellectum illuminant, affectum excitant, cor purificant, *&c.* & nonne hic est ornatus, hæc vestis illa nuptialis, quam præcipue requiro à te, ut digne venias ad mensam meam?

Vides ergo, quomodo una communio disponat ad aliam; adeoque ad crastinam optime dispositus veniat, qui hodiernæ effectus seu fructus secum attulerit. Nec est cur hinc contemptum timeas. Inter homines quidem ex familiari conversatione facile contemptus nascitur, quia ex frequenti convictu, defectus, imperfectiones, & vitia cujusque

magis innotescunt; at quanto sæpius & familiarius mihi jungeris, tanto plures & majores in me perfectiones invenies, ac proinde majore me honore ac reverentia prosequeris.

Verum apertius est hoc, quam ut probari necesse sit, quamvis contrarium suadeat pater mendacii, & multis persuadeat, qui modicum de gloria mea, de salute sua parum solliciti, ambulant in desideriis cordis sui. Hinc, quia sciunt, arctiorem sui custodiam, & continuum timorem, comites esse debere frequentis communionis, ipsi qui oderunt disciplinam, malunt frequentem communionem, quam pravam consuetudinem intermittere, ut quasi sine freno liberius abeant post concupiscentias suas. Nam & genus libertatis æstimant, à communione & sacrificio vacare, cum tamen mihi servire regnare sit. Quod si forte solemni festo, aut offici debito exigente communicent, aut sacrificent; tantisper pietatem colunt, donec munere suo perfuncti sint; mox ad ingenium & pristinos mores, velut canis ad vomitum, & sus ad volutabrum reversuri. Audite cœli & auribus percipe terra, vos enim querelæ meæ testes advoco, quando me non audiunt homines, quibus intellectum dedi. *Filios enutrivi & exaltavi, ipsi autem spreverunt me. Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui: Israël autem me non cognovit, & populus meus non intellexit.* Quam male, inquam, mihi vicem referunt homines, quos ego creavi & redemi, ut servirent mihi! quibus ego tot terræ bona nutriendo corpori; animæ vero Corpus & Sanguinem meum dedi. Nimirum similes facti jumentis insipientibus, aut potius stupidiores illis, non agnoscunt benefactorem suum. Illa enim quantumvis rudia, dominos tamen suos cognoscunt, parent illis & famulantur ad nutum, ad quorum præsepia modico tantum fœno pascuntur, Hi autem, quibus mensa mea & cælesti epulo quotidie frui datum est, heu, ingrati, non respiciunt benefactorem suum.

§. 8. Que-

## §. 8. *Querimonia Christi adversus sacerdotes tepidos, & negligentes.*

Sed ad vos imprimis, ô sacerdotes, qui despicitis nomen meum, spectat hæc querela mea. Nonne ego elegi vos in ministros meos, & dispensatores mysteriorum Dei; dans vobis potestatem, qualem neque Regibus & Principibus terræ, imo nec Angelis ipsis dedi? Sed quotusquisque in vobis hîc serio recogitat corde? Quis incendit Altare meum gratuito? Quis voluntarie sacrificat mihi? Nonne sicut populus, sic sacerdos; omnes quæ sua sunt, quærunt? Vnusquisque festinat in domum suam, Domus autem mea deserta est.

Iam vile passim est, & vulgarium sacerdotum munus, frequentius agere sacerdotem, quotidie assistere sacris Altaribus, & offerre Deo Sacrificium: nimirum qui de Altari vivere debent. At quos ego exaltavi, & lautius enutrivi, ipsi spreverunt me. Nam incrassati, impinguati, dilatati, derelinquunt Deum factorem suum: & qui edunt panes meos, viventes splendide de patrimonio meo, ipsi magnificant super me supplantationem. Siccine honori sibi ducunt Proceres Aulæ regiæ, si plebs rustica indies accumbat ad mensam Regis, & ipsi interim circa rus, & pecora, & viliora ministeria occupentur?

Nonne quibus plus datum est, plus requiretur ab eis? Nam Laicos quidem seculi curæ, educatio prolium, mercimonia, & vitæ hujus negotia facilius excusabunt; vos autem, qui segregati estis mihi in opus ad quos adsumpsi vos, ut militetis mihi, ideoque non implicemini negotiis secularibus; quam excusationem habebitis? Cætera omnia vobis aliena sunt; hoc unum maxime proprium; servire Deo. Ego enim elegi vos ex omni populo, ut stetis coram me, & ministretis mihi, colatisque me, & adoleatis mihi incensum; deinde ut sitis quasi legati & mediatores apud Deum pro delictis populi.

Itaque ad vos præcipue pertinet, frequenter fungi sacerdotio, & habere laudem in nomine ipsius, ut qui præ cæteris Deo cultum & honorem, proximis opem, defunctis solamen,

men, peccatoribus ſubſidium, vobis ipſis ſingularem curam debetis; omnes vero ſimul fraudatis, quoties non legitime impediti, hæc ſacra myſteria negligitis. Et levis iſta vobis injuria videtur, quod tam ampla & magnifica poteſtas, vobis à me gratuito collata, culpa negligentiæ veſtræ otioſa & in fructuoſa maneat, & gratiam Deij in vacuum recipiatis?

O quantum boni facere, quantum mali avertere Sacerdotes poſſunt, qui officio ſuo legitime funguntur! Sed quomodo poteritis ſubſiſtere in judicio meo, cum ponam rationem cum ſervis meis, & talenta vobis data, cum uſuris repetam?

Ecce deſolatione deſolata eſt terra, quia non eſt qui recogitet corde. Manum ſuam miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia ejus. Vndique venerunt vaſtatores, & conculcaverunt partem meam; & facti ſunt greges mei in rapinam, & oves meæ in devorationem. Vos vero, ô Sacerdotes non adſcenditis ex adverſo, neque opponitis murum pro domo Iſraël, ut ſtetis in prœlio in die Domini, ſed comeditis agnos de grege, & vitulos de medio armenti, bibentes vinum in phialis aureis, optimo unguento delibuti: nec eſt, qui patiatur ſuper contritione Ioſeph.

An forte remedia tot malis à ſolis militum copiis & armis exſpectaris? Fruſtra confiditis in principibus, in filiis hominum, in quibus non eſt ſalus. Fallimini, ſi putatis in robore exercitus bella conſiſtere. Longe potentior belli nervus, pietas eſt, quia ad omnia utilis eſt. Sed hæc quam rara in viris, qui caſtra ſequuntur? ubi luxus, libido, rapacitas, blaſphemiæ, & quæ vitia non dominantur? Et quid mirum, ſi per hujuſmodi homines infeliciter cauſſa pacis, patriæ, & religionis agitur? Dei eſt adjuvare, & in fugam convertere; veſtrum vero eſt, ô Sacerdotes, ſtare inter vivos & mortuos, donec ceſſet quaſſatio. Veſtrum, levare puras manus ad Deum cum Moyſe; Sic utique facilius vinceret Ioſue, & Amaleciias deleret. Veſtrum, inquam, eſt ſtare inter veſtibulum & altare, & dicere: Parce Domine, parce populo tuo; veſtrum eſt offerre Patri meo ſanguinem meum, ut hoc ſacrificio placatus avertat flagella iracun-

cundiæ ſuæ, nec permittat effundi ſanguinem innoxium, aut ſinat eos fieri in opprobrium, qui pretio tam caro redempti ſunt.

Hæc ſunt arma militiæ veſtræ, quibus pacem & ſalutem Reipublicæ Chriſtianæ recuperare,& propugnare debetis. Quis ſapiens inter vos & cuſtodiet hæc, ut in diebus ſuis placeat Deo; & in tempore iracundiæ fiat reconciliatio?

Scrutamini Scripturas,& omnes hiſtorias evolvite,invenietis,quia virgam iræ & ultionis meæ non immiſi niſi peccatis provocatus;nec retraxi,niſiSacerdotes pio zelo exſurgerent, & placarent indignationem meam. Vnde & negligentia ſeu depravatio cultus & ſacrificii mihi debiti, indicium fere ſemper fuit imminentis magnæ vaſtitatis & deſolationis. Nimirum privantur ingrati beneficio, qui neſciunt Dominum; nec intelligunt dignitatem & officium Sacerdotii. Fitque hoc juſto meo judicio, ut tollatur ab indignis regnum,& detur genti facienti fructus ejus,& qui contemnunt me, fiant ignobiles.

Homo. Heu Domine! Quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus! Venerunt gentes, impii, alieni, latrones in hæreditatem tuam. polluerunt templa & ſanctuaria tua. circumdederunt nos mala quorum non eſt numerus. Nos vero, quid dicemus ad hæc? Non eſt malum in civitate, quod Dominus non fecerit. Viſitas enim in virga iniquitates noſtras, & in verberibus peccata noſtra.

Christvs. Ego cum accepero tempus, juſtitias judicabo. Ego ipſe ſuper paſtores requiram oves meas: & viſitabo eas.

Homo. Iuſtus es Domine, & rectum judicium tuum. Sed parce peccatis noſtris. intuere & reſpice opprobrium noſtrum: nec in æternum iraſcaris nobis. Sacerdotes tui induantur juſtitia, & ſancti ſunt, quia tu ſanctus es, ut honorificent miniſterium ſuum, & ſacrificent ſacrificium juſtitiæ; quia victimæ impiorum abominabiles.

## §. 9. *Reverentia seu præparatio per affectum* Timoris, *quo accedendum ad sacra Mysteria.*

Christvs. Dum ergo frequentiam sacræ mensæ suadeo, nolo immemor sis reverentiæ, qua huc veniendum. In Zachæo amor, & alacritas mihi vehementer placuit, sed non minus in Centurione timor, & reverentia. Ille me gaudens suscepit in domum suam, hic vero conscius propriæ infirmitatis, non audebat recipere me sub tectum suum. Optimum vero est utrumque affectum jungere, & duobus quasi pedibus Timore & Amore ad hanc mensam venire.

Porro timorem quidem excitabit in te Fides: nam si credas firma fide, me Deum, ac Dominum, qui cœlum & terram majestate repleo, quem Angeli trementes adorant, in hoc Sacramento vere & realiter præsentem esse, quomodo non tremebundus accedes? Plane quidquid hic peccatur, dixeris defectu fidei fieri. Impurus, aut peccato sordidus nemo veniet, si me omnis puritatis auctorem, & omnis impuritatis ultorem hic præseutem esse credat.

Ecce quam manifeste ille secretorum meorum conscius, & fidus interpres voluntatis meæ: Paulus electus meus idipsum moneat: *Probet*, inquit, *seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indigne, judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini.* Quid clarius?

Homo. Terret me hoc fulmen verborum, & quis illa sine horrore legat, audiat, vel cogitet? quis ad tremenda Sacramenta Corporis & Sanguinis tui venire audeat? Etiam cœli coram te non sunt mundi; quanto magis homo putredo & vermis? Dicam ergo potius cum alio Apostolo tuo: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum:* ne forte reus fiam Corporis & Sanguinis tui, si temere appropinquem tibi.

Christvs. Verbis quidem acrioribus & formidine plenis, sed verissimis utitur Apostolus meus ad cautelam vestram, ne panis vitæ cuiquam culpa sua mortis venenum fiat. Et tamen, quam pauci, qui verba Apostoli, etsi gravissima,

ma, pro dignitate ponderent? Raritatis argumentum eſt, acceſſus multorum ad tremenda hæc Myſteria tam facilis & temerarius. Ecce quam leviter & imparati hûc multi veniunt; quaſi nullum hujus cibi tam nobilis, ab aliis vulgaribus diſcrimen noverint, & quaſi nihil levius putent, quam me ſuſcipere, aut potius, quaſi neminem minus, quam me hic præſentem credant.

Sed heu, quam juſta mihi etiam hic eſt querimonia adverſus vos, ô Sacerdotes & Chriſtiani mei: vos, inquam, qui ſic inhonoratis me, & tam irreverenter tractatis ac recipitis Sacramenta Corporis & Sanguinis mei! Vos qui juxta idolon Dagon ſtatuere audetis Arcam Domini, id eſt, ad ſacroſanctum corpus meum non timetis accedere corpore & corde tot peccatis ſordido. Quæ conventio lucis & tenebrarum? quæ ſocietas Chriſti & Belial? Concidat idolon avaritiæ, gulæ, libidinis, vanitatis *&c.* alias Arca exitium magis quam ſalutem tibi adferet. Quid vobis, ô ſtulti Philiſtæi, (impii Chriſtiani) cum Arca Domini? non eſt mihi voluntas in vobis, & munus non ſuſcipiam de manu veſtra. Quo mihi multitudinem victimarum veſtrarum? plenus ſum, ne offeratis ultra ſacrificium fruſtra, incenſum abominatio eſt mihi, manus enim veſtræ iniquitate plenæ ſunt. Olim quidem Sacerdotibus dictum eſt: *Sacerdotes ſancti erunt Deo ſuo, & non polluent nomen ejus, incenſum enim Domini, & panem Dei ſui offerunt, & ideo ſancti erunt.* Et iterum: *Sacerdotes qui accedunt ad Dominum, ſanctificentur, ne percutiat eos*, &c. Quin & cæteris de populo acceſſuris ad ſacrificia, vide, quam ſevere ſanctitas ac munditia præcepta ſit. Homo habens maculam, aut aliud vitium corporis, ab offerendis panibus & ſacrificio repellitur. Sancti eſſe jubentur, qui non niſi figuram & umbram gerebant: quid vos, qui tractatis rem ipſam & veritatem, & ipſum Sanctum Sanctorum: Quæ proportio finiti ad infinitum? aut quæ comparatio panum, boum & ovium ad ipſum Dei Filium? an non æquum, ut pro diſtantia dignitatis, ſit quoque diſcrimen ſanctitatis?

Iam vero ipſa vera ſacramenta Corporis & Sanguinis mei quoties corde, ore, manibuſqve impuris polluuntur, &

tamen ſecure vivitis, quaſi gens, quæ juſtitiam fecerit. An, quia non profetur cito contra malos ſententia, ideo ſine timore filii hominum perpetrant mala? Nunquid tam graviter peccarunt filii Aaron indigne ſanctuarium ingreſſi, & alienum ignem offerentes? aut Bethſamitæ Arcam curioſius intuiti; quorum pluſquam quinquaginta millia ob irreverentem Arcæ conſpectum ſubito deleta ſunt? Num ita graviter peccavit Oza religioſo, ut ipſi quidem videbatur, officio Arcam ſuſtinens? an gravius peccavit Balthaſar, indignis manibus ſacra vaſa contrectans? Et hos tamen, alioſque plures, aut ignis conſumpſit; aut terra vivos abſorbuit; aut alia gravis vindicta corripuit: adeo ſevere ſemper omnis irreverentia, & impietas erga ſacrificium, & res mihi dicatas olim caſtigata eſt.

O felices vos, ſi lavetis manus veſtras in ſanguine peccatorum, & aliorum mala vobis ſint in cautelam; ut deinceps ſacrificetis mihi ſacrificium juſtitiæ de corde puro & conſcientia bona. Victimæ enim impiorum abominabiles ſunt coram me, & gravius peccant offerentes indigne me regnantem in cœlis, quam qui me crucifixerunt ambulantem in terris. Hi enim, ſi me cognoviſſent, nunquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. Illi vero cum Deum me eſſe, & vero in hoc Sacramento præſentem fateantur, adeo tamen indigne me tractare non verentur.

HOMO. Iuſtus es Domine, ſi diſputem tecum, & omnes viæ tuæ, veritas; nec eſt homo ſuper terram, qui poſſit arguere te, & dicere, Cur ita facis? ſola voluntas tua juſtiſſima facti regula eſt. Veruntamen loquar ad Dominum, cum ſim pulvis & cinis. Hortaris nos Domine, ut frequenter veniamus ad Sacramenta tua; ſed viciſſim per hujuſmodi exempla ſeveritatis tuæ quem non absterreas? An non ego merito metuere debeo, ne cum Oza & Bethſamitis peream ad contactum & conſpectum Arcæ ſanctiſſimi corporis tui? Ne veſte nuptiali carens ejiciar à cœna tua? Non eſt enim homo qui vivat & non peccet. In multis offendimus omnes; & quis præſumat venire ad te? deſidero ego quidem; ſed, ſi iniquitates obſervaveris, Domine, quis ſuſtinebit? Domine ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. CHRI-

Christvs. Verba mea non pusillanimem te reddant, sed humilem: Sacrificium mihi gratum spiritus contribulatus: Si illud præmiseris, sacrificium Corporis & Sanguinis mei securus offerre poteris. Cor contritum & humiliatum ego non despiciam. Etiam cum peccatoribus manducare & conversari volupe mihi fuit: non enim est opus bene valentibus Medico, sed male habentibus.

Itaque ut dignè accedas ad mensam meam, primum purga conscientiam sincera confessione, & vera contritione ab omni peccato mortali, & peccandi affectu. Vt vero adhuc dignior, mihique gratior venias, & majorem gratiam percipias, veniales etiam culpas, & omnes pravos animi affectus, & quidpuid oculis meis displicere nosti, exuere satage; omnino quò purior ad me venies, eo majorem gratiam recipies.

Attende, quid fecerim in ultima cœna mea, hoc Sacramentum instituens. Priusquam enim Discipulos meos ad sacram Cœnam admitterem, pedes eorum ablui, ut hac ceremonia, mysterii plena, mentis munditiam ostenderem, iis necessariam, qui digne ad Sacramenta mea venire cuperent. Nam qui lotus est, seu mundus à peccatis gravioribus, non indiget, nisi ut pedes lavet, id est, ut affectus animi purgatos habeat. Sicut enim, qui per terram ambulat, quamvis incedat caute, vix tamen cavet quin cœno & pulvere pedes maculet; ita difficile vobis est in terris vivere, & non infici aliquando terrenis. Vnde sicut affectus animi sæpe ex terrenarum rerum usu inquinantur; sic sæpe lavandi sunt; sed tunc maxime, cum ad me ipsum puritatis fontem, accedere vultis.

Interim quotidiani defectus, quos ego sæpe permitto ad exercitium virtutis & humilitatis custodiam, (modo desit affectus, & adsit vincendi conatus) non debent vos absterrere. Novi ego compati infirmitatibus vestris, & gratius mihi est, vos ad me amore duci, quam timore retrahi: quia Lex mea potius amoris, quam terroris est.

Homo. Benedictus sis Domine, qui pro humanitate tua benigne & amanter instruis me. Tanto itaque alacrius & securius deinceps veniam ad te, si modo, quantum in me

me est, nihil, te propitio, mihi conscius sim super peccato mortali, aut peccandi proposito, (*Verba sunt Gersonis*) peccatis autem venialibus, quæ non omnino impediunt, expiandis, multa & facilia media te largiente suppetunt. Hoc unum scio, quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.

## §. 10. *Præparatio propinquior ad sacram Communionem per affectum Amoris.*

CHRISTVS. Posito jam pede Timoris, quæ est præparatio quasi remota; accede jam propius altero & quasi dextero Amoris pede. Imprimis fit diligens cura rectæ & piæ Intentionis, ut non ex more, aut alio fine pejore, sed amore mei, & salutis propriæ, *&c.* cum fame & desiderio cœlestem cibum capias. Cibus ille palato suavior; & alendo corpori utilior est, qui cum fame & appetitu sumitur; insuavis & noxius, qui fastidienti stomacho ingeritur: ita prorsus ego animas inanes & esurientes bonis impleo; & fastidiosos divites dimitto inanes.

HOMO. Heu nos miseri, cur non urget nos amor tui? non stimulat fames, & nuditas? non incitant vulnera & pericula nostra?

CHRISTVS. Gustate & videte, quam suavis sim ego, quam potens, bonus, liberalis, misericors. Vide quoque quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & nudus: in me autem sperant oculi omnium, & ego do illis escam in tempore opportuno. Sed hæc considerare, paucis curæ est, & ideo nauseat anima eorum super cibo isto tanquam levissimo; adeoque quibus frui licet delitiis mensæ meæ, adhuc suspirant ad ollas Ægypti; & qui pasci poterant pane filiorum, magis inhiant siliquis porcorum.

Tu vero, cum sederis mecum, ut comedas, diligenter attende, quæ posita sunt ante faciem tuam: nempe, quis sit & quam pretiosus cibus iste, qui tibi sumendus proponitur. Videntes olim Filii Israël manna de cœlo, dicebant admirabundi: *Man hu, quid est hoc?* Quanto magis tu, Christiane, qui non Manna Angelicis manibus formato, sed corpore

re meo, ſancti Spiritus opera concepto paſceris? nonne potius hujus cibi excellentiam cogitans, admiraberis, idque non frigide & ruditer, ſed ut in meditatione tua exardeſcat ignis? Noſti, quomodo olim Agnus Paſchalis (figura Sacramenti hujus) ſumi debebat? nihil ex illo crudum, aut coactum aqua, ſed aſſum tantum igni comedendum erat: ſic quoque igne amoris præparari hic cibus debet, ut magis ſapiat & proſit.

Aptiſſima huc erit meditatio vitæ & paſſionis meæ, in qua quidem ita exarſit amor meus, ut aquæ multæ non potuerint extingnere eum. Monumentum vero tanti amoris, hoc Sacramentum inſtitui. Si amare piguit, pudeat non redamare. In his & ſimilibus exercitiis, & piis affectibus plenius te docebit & diriget unctio Spiritus.

Neque enim grave & moleſtum tibi videbitur, modicum temporis exercitio tam pio & utili, ante uſum tanti Myſterii impendere; ſi cogites, quot ritibus & ceremoniis, quanto apparatu Sacrificia veteris legis peragi debuerint. Lege Numeros, Leviticum, *&c.* admirare, & ſic tecum ratiocinare: Si hoc in umbra & figura, quid in re ipſa & veritate?

Quid vero magis indignum, aut mihi moleſtum eſſe poſſit, quam ſi videam, nihil paſſim minore cura, & ſollicitudine fieri, quam cultum & ſacrificium meum, quo tamen nihil in terris ſublimius, nihil excellentius? Feſtinat quiſque in domum ſuam, at domus mea deſerta eſt, properatur ad negotia, ad colloquia, & hoſpitis, imo Regis Regum, qui de cœlo venit ad te, non ut reficiatur à te, ſed ut reficiat te, exigua cura eſt. Siccine tu ipſe invitatus ab amico tuo excipi te velles, tam inurbane tractari, tam inofficioſe dimitti?

Regiæ illæ puellæ (*Eſther* 2.) anno integro excoli debebant, ut tandem proditura coram rege Aſſuero, gratiam invenirent in oculis ejus: & Sacerdoti, aut cuivis fideli meo moleſtum erit, horulam, aut vel quartam horæ partem impendere, ut debite ornatus & præparatus adſiſtat Regi Regum, & gratiam inveniat in oculis ejus?

Homo. Heu, cæcitas & duritia cordis humani, tam ineffabile donum non attendere, non magis revereri! omnia

alia

alia sollicite nimis & accurate peragi, ad sacram vero Domini mensam tam obiter & perfunctorie nos præparari? Ecce Domine, confiteor tibi adversum me iniquitatem meam; sed & imperfectum meum vident oculi tui; hujusmodi ego loquor tecum mi Domine, & te vicissim talia loquentem audio: (& nonne ignitum eloquium tuum vehementer?) & tamen languet & friget cor meum; & anima mea velut terra sine aqua tibi: ignem gero in sinu meo, & cur non ardet cor meum? Fons aquæ vivæ ante oculos meos est, & cur non desiderat anima mea ad te, sicut cervus desiderat ad fontes aquarum?

CHRISTVS. O fideles animæ, quas ego in perpetua charitate dilexi, & pretio tam magno redemi, quas pabulo tam pretioso hactenus pavi, & deinceps paratus sum pascere; Vos, ô amici & convivæ mei, attendite vobis; nec ibi sitis incurii, ubi caussa tam gravis & ardua, & plena periculis agitur; ubi inquam, sors tam inæqualis, vitæ vel interitus, nimirum pro cujusque dispositione & meritis obtingit. Ecce fontem, imo mare gratiarum habetis, ex quo tanto plus quisque hauriet, quo vas capacius attulerit. Dilata, ô homo, os tuum & implebo illud, sinum animæ tuæ charitatis, devotionis, ac perfectionis desiderio amplia, ego qui solus desiderium cordis satio, te replebo donis gratiæ meæ, ut tu in me, & ego in te maneam: me autem habens, quid erit, quod ultra desideres? mea enim, & mecum sunt omnia.

HOMO. Mane mecum Domine, & pone te sicut signaculum super cor meum. Trahe me post te, ut curram in odore unguentorum tuorum. Accende in me ignem quem venisti mittere in terram. Vtinam diligam te Domine, firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus, utinam ardentissimo Angelorum & omnium Electorum amore complectar te, ut me nihil separare possit à te, tu enim es sors mea, & pars mea, Deus in æternum cui adhærere, mihi bonum est. Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram?

CAP.

## CAP. II.

# LITANIÆ EVCHARISTICÆ,

## tum Sacrificantibus, tum Communicantibus utiles,

### *Ex ſacra Scriptura collectæ.*

Nota : *Quæ his ſignis* [ ] *incluſa reperies, ad ſolos Sacerdotes pertinent; & ab aliis præteriri poſſunt.*

KYrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.

*Pater* de cœlis *Deus*, qui ſic dilexiſti mundum, ut Filium tuum Vnigenitum dares; eumque pro nobis carnem ſumere, & Crucem ſubire feciſti: Miſerere mei:

*Vt eum totis viſceribus, & intimis amoris affectibus excipiam: & meipſum totum, quantus ſum, tibi reddam, nec mihi, ſed tibi vivam.*

*Pater* Æterne, qui amore noſtri proprio Filio non pepercisti, ſed pro nobis omnibus illum tradidiſti : Miſerere mei:

*Vt tantæ charitatis opus grata mente recolere, atque in hoc Sacro Myſterio commemorare valeam.*

*Pater* ſanctiſſime, qui miſiſti Filium tuum in mundum, non ut judicet mundum, ſed ut mundus ſalvetur per ipſum: Miſerere mei:

*Vt Corpus & Sanguis ejus non mihi ſit ad judicium & condemnationem; ſed ad vitam & ſalutem.*

*Pater* ſapientiſſime, qui mirabili conſilio ſalutem noſtram operatus es in medio terræ: & Filium tuum, quem ab æterno tibi æqualem genuiſti, in tempore de Virgine naſci, & in hoc Sacramento, novo & admirabili modo exiſtere, & uſque ad conſummationem ſeculi nobis adeſſe voluiſti: Miſerere mei :

*Vt*

*Ut tam ineffabilis gratiæ & charitatis tuæ beneficiis nunquam ingratus inveniar.*

*Pater* optime apud quem Advocatum habemus *Iesum Christum*, qui est propitiatio pro peccatis nostris: Miserere mei:

*Ut per eum peccatorum veniam & indulgentiam apud te consequi merear: Ecce enim Agnus Dei qui tollit peccata mundi.*

*Pater* potentissime, qui voce clara testatus es hunc esse Filium tuum dilectum, in quo tibi bene complacuit: Miserere mei:

*Et quia tibi de actibus meis placere non valeo, respice in faciem Christi tui, ut per eum gratiam in oculis tuis inveniam.*

*Pater* liberalissime, qui, juxta promissionem Filii tui dilectissimi, dabis nobis si quid petierimus in nomine ejus: Miserere mei:

*Ut hoc quod unice precor, obtineam: nimirum ne unquam indigne, vel ad judicium Corporis & Sanguinis Filii tui mysteria sumam.*

*Pater* orphanorum, in quem sperant oculi omnium, & tu das illis escam in tempore opportuno: Miserere mei:

*Et panem quotidianum da mihi hodie; Panem, inquam, vivum, qui de cœlo descendit, ut confirmet cor meum, & nutriat in æternum.*

## II.

FILI Redemptor mundi *Deus*, qui ex infinita charitate opus nostræ Redemptionis suscepisti; & in castissimo Mariæ Virginis utero carnem sumens, in similitudinem hominum factus es, & habitu inventus ut homo: Miserere mei:

*Ut tam immensæ charitatis tuæ, & sanctissimæ Incarnationis memoriam intimo corde recolam, quoties per hoc Sacramentum nasceris in anima mea.*

*Iesu* dulcissime Salvator, qui parasti mensam in conspectu nostro adversus omnes qui tribulant nos: Miserere mei:

*Ut nunquam prævaleant adversum me inimici mei, nec timeam mala, quoniam tu mecum es, & in hoc Sacramento mihi intime præsens.*

*Iesu*

*Iesu* amabilissime, qui dixisti: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: Miserere mei:
*Vt relever pondere peccatorum meorum, quoniam sicut onus grave gravata sunt super me; & refice hoc cœlesti pabulo esurientem ac deficientem spiritum meum.*
*Iesu* misericordissime, qui misertus es super turbas, diu te sustinentes: & non habentes quod manducarent, mirabili virtute potentiæ tuæ omnes ad satietatem pavisti: Miserere mei:
*Vt non deficiam in via, si fuero cœlesti fraudatus alimonia.*
*Iesu* liberalissime, qui pinguem nobis dedisti panem, præbentem delicias regibus, & cibas nos ex adipe frumenti: Miserere mei:
*Vt sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, nec arescat aliquando cor meum, si obliviscar comedere panem meum.*
*Iesu* benignissime, qui nos exhortaris ad sumendum te, dicens: Caro mea vere est cibus, & Sanguis meus vere est potus. Et: Nisi manducaveritis Carnem Filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis: Miserere mei:
*Et da mihi hunc panem, & potum digne sumere, ut non esuriam nec sitiam iterum, nec moriar in æternum.*
*Iesu* suavissime, quem Zachæus suscepit gaudens in domum suam: ac Centurio præ reverentia non est ausus recipere sub tectum suum: Miserere mei:
*Vt utriusque affectum, id est, Amorem & Timorem, semper jungam, cum Te suscipio in domum meam.*
*Iesu* humillime, qui etiam cum Publicanis & peccatoribus familiarius agere, & manducare dignatus es, dicens: Non esse sanis opus Medico, sed male habentibus: Miserere mei:
*Vt ad me quoque peccatorem divertere digneris; & sana animam meam, quia infirmatur ad mortem.*
*Iesu* Rex magne & mirifice, qui ut ostenderes potentiam ac divitias Regni, fecisti nobis grande convivium, & ad illud omnes Regni tui subditos tam amanter vocare dignatus es: Miserere mei:

*Vt ad hoc divinum convivium lætanter & propere; sed nunquam nisi veste nuptiali indutus accedam.*

*Iesu* amantissime, qui desiderio desiderasti, antequam patereris, hoc Pascha manducare cum Discipulis tuis: Miserere mei:

*Vt quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita ad te Deum vivum in hoc Sacramento desideret anima mea.*

*Iesu* purissime, qui volens instituere hoc Sacramenrum, primum pedes Discipulorum tuorum, positis in terram genibus abluisti, in signum puritatis ac munditiæ, quam nobis hæc SS. Mysteria sumpturis commendatam esse voluisti: Miserere mei:

*Et amplius lava me ab iniquitate mea; & à peccatis meis munda me; non tantum pedes; sed & manus & caput abluens; id est, ut affectus, & opera, & intentio pura siut, dum mensæ tuæ particeps esse cupio.*

*Iesu* benignissime, qui lignum vitæ in medio Paradisi, id est, Ecclesiæ tuæ, contra omnes morbos, & ipsam mortem animæ nostræ posuisti, Miserere mei:

*Vt fructum vitæ & immortalitatis inde capiam, & renovetur ex eo, sicut Aquilæ, juventus mea.*

*Iesu* largissime, qui teipsum nobis dedisti nascens in socium, convescens in edulium, moriens in pretium, & regnans demum daturus es in præmium: Miserere mei:

*Vt pro tantis beneficiis omni tempore benedicat tibi anima mea, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto tuo.*

*Iesu* veracissime, qui te ipsum tradens in cibum & potum, dixisti: *Hoc est Corpus meum,* quod pro vobis tradetur: Et, Hic est Sanguis meus, qui pro vobis effundetur: Miserere mei:

*Vt non vacillem in fide & verbis oris tui: quia tu es ipsa Veritas, in cujus ore non est inventus dolus aut mendacium; es quoque Deus summe potens, apud quem non est impossibile omne verbum.*

*Iesu* mitissime, qui discessurus ex hoc mundo ad Patrem, reliquisti nobis juge monumentum immensi amoris tui; & fecisti in hoc Sacramento memoriam mirabilium tuorum, jubens nos hoc facere in tui commemorationem: Miserere mei:

*Vt*

*Vt ſemper memoria memor ſim tui, ineffabilem potentiam, ſapientiam, ac bonitatem tuam hic relucentem venerer aſſidue; nec unquam obliviſcar omnes retributiones tuas.*

*Ieſu* manſuetiſſime, qui nec Iudam à conſortio Diſcipulorum, & menſa tua, in ultima Cœna excludere voluiſti: Miſerere mei:

*Vt ego, heu nimis indignus, & infidelis ſervus tuus, nunquam cum Iuda fiam reus Corporis* & *Sanguinis tui.*

*Ieſu* gratiſſime, qui peracto hoc Myſterio coram Diſcipulis tuis, Patri Æterno gratias egiſti, & hymno dicto, ad hortum orationis locum egreſſus es: Miſerere mei:

*Vt nunquam ab hoc tam excellenti convivio ingratus recedam: ſed tanti beneficii ſeria conſideratione, magis magiſque in tui amorem exardeſcat anima mea.*

*Ieſu* Sacerdos in æternum, & Paſtor bone, qui temetipſum in Ara crucis obtuliſti victimam; & poſuiſti animam tuam pro ovibus tuis, eaſque paſcis ipſo Corpore & Sanguine tuo: Miſerere mei:

*Vt quia erravi ſicut ovis quæ periit, require ſervum tuum, & reporta me humeris tuis in ovile tuum, & paſce in loco paſcuæ, ubi me collocaſti.*

*Ieſu* clementiſſime, qui Diſcipulis in Emaus euntibus te ſpecie peregrini adjunxiſti, & in fractione panis demum te cognoſcendum præbuiſti: Miſerere mei:

*Vt te, quem ſub his figuris vere mihi præſentem credo, etſi oculis non video, tandem revelata facie contemplari merear: & interim dum me dulci alloquio tuo, & pabulo Corporis tui paſcere digneris in via; amore & deſiderio tui ardens in me ſit cor meum.*

## III.

SPIRITVS ſancte DEVS, qui Myſterium Incarnationis Domini N. *Ieſu Chriſti* mirabili virtute divinitatis operatus es in utero Virginis; eam ineffabili modo fœcundans, & ſanctificans, ut dignum Filii DEI habitaculum effici mereretur: Miſerere mei:

*Vt ego quoque eundem Dominum ac* Deum *meum ſyncero affectu ac puro corde in hoc Sacramento concipere, & deinceps ſanctis operibus palam oſtendere valeam.*

## IV.

S. Trinitas unus Devs, qui aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione: Miserere mei:

*Vt panis ille qui confirmat cor hominis, detur mihi ad vescendum, & in fortitudine cibi illius ambulem per hoc desertum usque ad montem sanctum tuum.*

*S. Trinitas* unus *Deus*, qui filiis Israël in memoriam liberationis à dura servitute Pharaonis Agnum Paschalem, nostri Salvatoris typum, edere jussisti: Miserere mei:

*Vt quotiescunque sumo hæc divina Mysteria, nostræ redemptionis opus grata mente recogitem.*

*S. Trinitas* unus *Deus*, qui filios Israël per desertum euntes Manna de cœlo, & cibo Angelico, omne delectamentum in se habente pavisti, sed tandem super eo nauseantes severe punisti: Miserere mei:

*Vt purgato cordis palato, gustem & videam quam suavis sit Dominus; nec unquam nauseet anima mea super cibo isto tanquam levissimo.*

*S. Trinitas* unus *Deus*, qui non semel olim irreverentiam & injuriam circa Sacrificium, & Arcam (figuras tantum & umbras hujus Sacramenti nostri) commissam gravi punitione castigasti: Miserere mei:

*Vt his exemplis monitus, cautius, sanctius, & religiosius Sacrosancta Mysteria tua tractare satagam.*

[*S. Trinitas* unus *Deus*, qui pro infinita clementia tua elegisti me in ministrum tuum, & de stercore erigens pauperem, voluisti me fungi Sacerdotio, ut offeram tibi dona & sacrificia in odorem suavitatis: Miserere mei:

*Vt huic tam sublimi & sanctæ vocationi dignis moribus respondeam, tibique puris manibus ac mundo corde semper immolem Sacrificium laudis, & reddam tibi Altissima vota mea.*

*S. Trinitas* unus *Deus*, qui vis sanctos habere ministros, dicens: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum: Miserere mei:

*Vt à terrenis carnis desideriis abstrahatur cor meum, ut in sanctitate & justitia coram te servire valeam omnibus diebus vitæ meæ.*]

V.

## V.

Sancta Maria, quæ ſola inter mulieres benedicta, ad altiſſimum Dominicæ incarnationis myſterium electa, & à Spiritu ſancto præparata, Dominum cœli & terræ caſtiſſimis viſceribus tuis concipere, novem menſibus geſtare, ac mundo Salvatorem edere meruiſti: Ora pro me:

*Vt & ego indignus famulus tuus hunc ipſum Dominum, imo Filium tuum pura mente in hoc [ſacrificio] (vel) Sacramento ſuſcipere & portare [aliiſque diſpenſare] valeam.*

Omnes *SS. Angeli*, & *Archangeli*, qui Dominum veſtrum propter nos hominem factum humiliter adoraſtis, & jacentem in præſepio Regem veſtrum cum ſtupore venerati eſtis, nec non gaudium de nato Salvatore nunciaſtis, & jam regnanti in cœlis ad miniſterium ſemper adſiſtitis; quin etiam ipſum Altare, celebrante Sacerdote, frequentes ac venerabundi cingitis: * Orate pro me:

*Vt & ego hunc panem Angelorum digno ſemper honore tractem, & ejus frequenti uſu ſic confirmetur cor meum, ne unquam mihi prævaleant inimici mei.*

Sancte *Ioſeph*, qui in ſponſum Mariæ Deiparæ, & in Nutritium Chriſti *Ieſu* à *Deo* delectus, Sponſæ & conjugi tuæ ſedulam curam, & obſequium; Alumno, ac filio tuo putatitio omnem cultum & honorem præſtitiſti: Ora pro me:

*Vt & ego utrique ſedulo famulari valeam: & præſertim Chriſto in Venerabili Sacramento debitum cultum ac reverentiam ſemper exhibeam.*

## VI.

Sancte *Simon*, qui longa exſpectatione & vehementi deſiderio Meſſiam videre cupiviſti, eumque tandem oculis tuis cernere, & in ulnas tuas ſuſcipere meruiſti, dicens præ gaudio: Nunc dimittis, *&c.* Ora pro me:



* *Ita teſtantur SS. Patres, Chryſoſtom. Gregorius M. Vide in Aphoriſ noſtris Euchariſt.*

*Vt & ego ardenter desiderem videre Iesum in gloria, nec minus vehementi desiderio ad ipsum in hoc Sacramento vere præsentem semper anhelem, eumque suavissime complecti merear ulnis animæ meæ.*

Sancti *Magi* & *Reges*, qui stella duce de longinquo venientes, ad Regem Regum recens natum properastis, eique munera vestra singulari fide & intima devotione, procidentes in terram, humiliter obtulistis: Orate pro me:

*Vt ego quoque ad hunc ipsum Regem vere in hoc Sacramento præsentem adorandum, & muneribus meis licet exiguis honorandum, simili fide & religione veniam, vel potius donis ejus præveniar, & simili, qua vos, clementia suscipiar.*

Omnes SS. *Patriarchæ* & *Prophetæ*, qui variis typis, figuris, & umbris hujus Sacrificii & Sacramenti mysteria præfigurastis, & ad Messiam ingenti desiderio, multis votis ac suspiriis anhelastis: Orate pro me:

*Vt ego, non quidem umbram, sed rem ipsam; non figuram, sed ipsam veritatem; non Arcam, sed Sanctum Sanctorum; non oves aut boves, sed ipsum Dei Filium sancte tractare, ac puro corde complecti valeam.*

Omnes SS. *Innocentes*, qui Christo recens nato tenella corpora vestra, & ipsos infantiæ atque innocentiæ annos novelli Martyres consecrastis: Orate pro me:

*Vt ego ingrediar in innocentia mea, ad Altare* Dei, *& una cum hoc* [Sacrificio] *seu Sacramento, meipsum* Deo *meo hostiam vivam, sanctam, placentem offerre valeam.*

*S. Ioannes Baptista*, qui visitatus à Christo, & Matre ejus exultasti præ gaudio in utero Matris tuæ. Postmodum vero indignum reputabas te, qui solveres corrigiam calceamenti ejus; dignus tamen, qui, ipsius Christi præconio, maximus inter natos mulierum, & plusquam Propheta audires; & sacrum ipsius verticem baptizando contingeres: Ora pro me:

*Vt & ego lætabundus introëam ad Altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam. Sed tamen non sine timore & profunda humilitate coram tremenda ejus majestate comparere studeam.*

VII.

VII.

S. Petre Princeps Apoſtolorum, qui Chriſtum Filium Dei vivi, non quidem ex inſtinctu carnis & ſanguinis, ſed revelatione Æterni Patris in cœlis, confeſſus es: & paſcendas ab eo oves; ſed & claves cœli accepiſti: Ora pro me:

*Vt ego in hoc Sacramento viva & immobili fide confitear verum* Deum *ac Dominum meum* Ieſum Chriſtum, *eumque vere ac realiter hic præſentem agnoſcam, proindeque eum, ut par eſt, reverear.*

*S. Paule*, qui factus ex lupo agnus; ex perſecutore prædicator Euangelii; ex vaſe contumeliæ, vas Electionis; & raptus in tertium Cœlum, de cœleſtibus Myſteriis ſingulariter edoctus fuiſti, adeóque inſtitutionem, & legitimum uſum hujus Sacramenti graviſſimis verbis tradidiſti: Ora pro me:

*Vt ego acceſſurus ad hæc tremenda Myſteria, prius ſerio juxta monitum tuum probem meipſum; ſollicite cavens, ne illa ad judicium & mortem ſuſcipiam; nec unquam reus efficiar Corporis & Sanguinis Domini.*

*S. Ioannes* dilecte Domini, qui in noviſſima Cœna ſingularis tui erga Magiſtrum, ejuſque viciſſim erga te amoris fiducia recubuiſti ſuper pectus Domini, & inde ſuxiſti fluenta cæleſtia, quæ eructaſti poſtea ſcribens Euangelium, & inſtar Aquilæ ſublimius evolans ad contuenda, nobiſque reſeranda divini & incarnati *Verbi* myſteria: Ora pro me:

*Vt ego ad Chriſtum Salvatorem meum in Sacramento præſentem magis trahar amore, quam deterrear timore: & ſancta fiducia innitar ſuper Dilectum meum, hauriamque in gaudio aquas vitæ de fontibus Salvatoris.*

Omnes SS. *Apoſtoli*, qui in ultima Cœna, ab ipſo Chriſto Salvatore Sacerdotes creati, poteſtatem accepiſtis conſecrandi hæc SS. myſteria; ſed præmiſſa pedum lotione, quaſi ſymbolo puritatis, de interiori munditie hîc neceſſaria admoniti, & ſic ad verum Agnum, id eſt, Corpus & Sanguinem Domini veſtri manducandum admiſſi eſtis: Orate pro me:

*Vt & ego gratiam & munus Sacerdotii* [per vestros Successores manuum impositione mihi collatum] *debito honore venerer, & non nisi mundata prius conscientia ad participanda hæc divina Mysteria veniam.*

SS. *Euangelistæ*, qui institutionem hujus Sacramenti illustri testimonio asseruistis: Orate pro me:

*Vt ego plena fide, spe viva, charitate fervida hoc magnum Mysterium venerari semper ac participare valeam.*

Omnes SS. *Discipuli Domini*, qui una cum primis Fidelibus perseverantes eratis quotidie in communicatione fractionis panis, ita ut credentium esset cor unum, & anima una: nec quisquam aliquid *suum* esse diceret: Orate pro nobis:

*Vt & nos, qui de uno Pane, & de uno Calice participamus, non nisi in unione pacis & vinculo charitatis, ad Sacramentum pacis & Amoris accedamus: idipsum dicamus & sentiamus omnes, & sic unanimes uno ore honorificemus & glorificemus* Deum, & *Dominum nostrum* Iesum Christum, *qui est pax nostra faciens utraque unum.*

## VIII.

Omnes SS. *Martyres*, qui Christo Regi Martyrum Corpus & Sanguinem suum nobis in ara Crucis & communionis offerenti, Corporis & Sanguinis vestri victimam reddidistis: Orate pro me:

*Vt ego Spirituali Martyrio mortificem membra mea super terram, &* [oblaturus] (*seu*) susceptururus *sacra Mysteria, me ipsum prius mactem* Deo *hostiam vivam, acceptabilem, sanctam, Deoque placentem, sacrificium Iustitiæ in odorem suavitatis.*

Omnes *SS. Pontifices* & *Confessores* Sacerdotes Domini, qui ut ministri Christi, & fideles dispensatores Mysteriorum Dei, sancte functi estis Sacerdotio; & pro populo hostiam placationis frequenter obtulistis; eundemque pane verbi, & Sacramenti indefesse pavistis: Orate pro me:

*Vt & ego munere fidelis* [Sacerdotis] (*sive*) Christiani *strenue fungar, ne oblata salutis remedia sprevisse, vel gratiam Dei in vacuum recepisse forsan inveniar.*

IX.

IX.

S. *Francisce*, qui conſcius puritatis ac ſanctitatis ad Sacerdotium requiſitæ, ab eo præ reverentia abſtinuiſti: Ora pro me:

*Ut & ego munus tam ſanctum & ſublime condigne æſtimare ac honorare ſtudeam.*

S. *Thoma* de Aquino, qui angelico pollens ingenio, & excellenti doctrina cultum ac venerationem ſanctiſſimi Sacramenti ſingulariter in Eccleſia promoviſti: Ora pro me:

*Ut hujus Sacramenti fides, devotio, & reverentia magis indies creſcat ac proficiat in anima mea.*

Omnes SS. *Monachi* & *Eremitæ*, qui egreſſi de Ægypto hujus ſeculi, id eſt, mundo mortui, & avulſi ab uberibus, ablactati à lacte, quod propinat mundus, non amplius ſuſpiraſtis ad ollas carnium, ſed concupiſcentias carnis viriliter calcantes, cibo Angelorum, manna de cœlo, pane vivo paviſtis in deſerto hujus ſeculi animas veſtras, donec veniretis ad terram promiſſionis lacte & melle manantem: Orate pro me.

*Ut ego viles Ægypti cibos faſtidiam; voluptates, inquam, ſeculi ſpernam præ deſiderio hujus cibi cœleſtis, nec delecter ſiliquis porcorum, cui datum eſt veſci pane filiorum.*

Omnes SS. *Virgines* & *viduæ*, quæ plusquam virili animo, conſtans propoſitum continentiæ & caſtitatis arripuiſtis, adeoque obtuliſtis corpora veſtra hoſtiam vivam ſponſo veſtro Deo viventi, Regi ſeculorum immortali, & ſic caſtas ac perpetuas cum Sponſo nuptias celebratis: Orate pro me:

*Ut ego per vinum germinans Virgines caſtitatis zelum imbibam, ac continue puri cordis amore indiſſolubile teneam cum Sponſo veſtro connubium, eumque in hoc Sacramento vere præſentem medullitus ac totis viſceribus amplectar, & exoſculer.*

X

S. *Maria Magdalena*, quæ una cum Sorore Chriſtum hoſpitio excepiſti, ſed vacans à miniſterio, & ſedens ad pedes Domini, audiebas verbum illius. Alias quoque in convi-

vio Pharisæi, pedes Domini lacrymis tuis ubertim manantibus lavisti, & capillis tersisti; sic & amorem in Dominum, & dolorem criminum palam ostendens. Denique pendenti in Cruce adhæsisti, & sepultum vi amoris æstuans quæsivisti: Ora pro me:

*Vt & ego à curis seculi abstraham cor meum, & quæram præ omnibus in otio sancto vacare Deo: Deceßurus vero ad Dominum meum in hoc Sacramento, prius contriti cordis lacrymas offeram Deo meo, & crucifixo libenter adhæream; non quærens gloriari, nisi in Cruce Domini mei Iesu Christi.*

Omnes *Sancti & Electi Dei*, qui jam revelata facie, in patria, visione beata aspicitis; & pleno jam ore manducatis Panem illum, quem nos nonnisi per speculum in ænigmate conspicimus, & aliena specie velatum accipimus. Vos enim felices portum tenetis; ad quem nos miseri tendimus; ô quot inter tempestates & pericula! Viatico egemus, ut superemus. Viaticum Christus est; Via utique, Veritas, & Vita: & unicum solatium peregrinationis nostræ: Orate pro nobis:

*Vt eo nos saltem sustentemur in Via: donec vobiscum & nos satiemur ab ubertate domus Dei, & torrente voluptatis ejus potemur in Patria.*

## ORATIO.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra Mysteria venerari; ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis & regnas in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

## Cap. III.

## ORATIO DOMINICA,

### Variis Exercitiis & piis conceptibus ad praxin piè Communicandi accommodata.

*Accessuri ad sacrum* Convivium, *in quo Christus ipse sumitur, non immeritò Christi quoque verba, & ipsam, quam de sacro illius ore hausimus, Orationem, velut Benedictionem mensæ præ-*

*præmittemus. Sacerdos quidem in Missa; paulò ante Communionem, eam recitat; sed in ea ante Missam perutiliter quoque meditabitur; quin & Communicaturus quisque hinc facile pios affectus hauriet. Dicamus ergo ex intimo animi sensu:*

## *Pater noster.*

POtentissime, sapientissime, clementissime, qui, ut dulcedinem in filios tuos demonstrares, Pane suavissimo de cœlo præstito, esurientes reples: & quæ creasti, omnia tam paterne & mirabiliter alis, foves, ac conservas. Ecce & ego unus, licet vilissimus filiorum tuorum, confidenter nunc levo oculos meos ad te, *Qui es in cœlis*, ut tu paternæ benevolentiæ oculis respicias super me miserum, & inopem; procul agentem à facie Patris, inter filios Evæ, in valle lacrymarum, exulem & peregrinum super terram; & suspirantem ad te dulcissimum Patrem meum. Quid vero nunc potissimum petam à te? nisi ut

### 1. *Sanctificetur nomen tuum.*

Hoc enim est præcipuum votum, & desiderium cordis mei, ut omnia, quæ facio, dico, cogito, cedant ad majorem gloriam Nominis tui. Et nunc præcipue, cum ad sacra Mysteria Corporis & Sanguinis Filii tui venio; hoc unum intendo, hoc unice desidero, ut laudetur suprema Majestas, Potestas, Bonitas & Sapientia tua; cui debetur ab omni creatura, omnis honor & gloria, æterna laus, & gratiarum actio. quia sic dilexisti nos, ut Filium tuum Vnigenitum nobis dares, & in cibum, & in salutis pretium. Pro quo, cum digne à nobis laudari nequeas, utinam ipse Filius tuus clarificet te, nam & tu exaltasti eum super omnia; & dedisti illi Nomen, quod est super omne nomen.

### 2. *Adveniat regnum tuum.*

Cujus regni felicitatem, ac delitias in hoc Sacramento prælibamus. Dedisti enim nobis in pignus futuræ gloriæ Corpus & Sanguinem Filii tui: & sic nos quoq; per gratiam adoptionis fecisti tibi heredes, coheredes autem Christi. In-

Interim vero, dum adhuc in exilio peregrinamur à Domino, fac nos, sic uti hoc sacro pingnore, ut indies, magis magisque in nobis proficiat regnum tuum gratiæ, & tandem perveniat in nos regnum tuum gloriæ.

### 3. *Fiat voluntas tua.*

Quæ est autem voluntas tua, nisi sanctificatio nostra; maxime cum accessuri sumus ad hæc sancta sanctorum? vis etiam ut manducemus Carnem Filii hominis, & bibamus Sanguinem ejus; aliàs non habituri vitam in nobis: Quis autem hoc facere præsumeret, conscius infirmitatis suæ, nisi id tam amanter & dignanter tu una cum Filio velles, & præciperes? (Nam idem est utrique Velle, idem Posse.) Quia ergo ita vis; fiat quod vis; & quomodo vis. Nempe Sanctos nos esse vis, quia Sanctus es, imo Sanctus Sanctorum, ad quem accedimus, Filius tuus. Sed quis Sanctum faciet, nisi tu? Da quod jubes. Fac ut Sancta non tractemus nisi sancte, caste, & religiose. Vnde,

*Sicut in cœlo,* Sancti pleno ore, puro corde, & ardenti desiderio manducant hunc panem vivum revelata facie: *ita &* nos in *terra,* magno desiderio, & puro affectu comedamus eum sub speciebus velatum, donec & nos cum Electis fruamur illo in propria specie; & satiemur ab ubertate domus tuæ.

### 4. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

Oculi enim omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam in tempore opportuno. Tu aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, & mihi deesse poteris? Scis autem Domine, quia non minus Anima, quam Corpus cibo reparari indiget, ut vivat. Nam sicut illud naturalis calor, sic hanc æstus concupiscentiæ continuo depascitur. Sed ô felices filios, qui in Domo tanti Patris (Ecclesia) sic abundant panibus! Hic Panis gratiæ, & verbi Dei, copiose frangitur. Hic panis Sacramentorum, & præsertim Panis ille vivus, qui de cœlo descendit, qui natus in Bethleem, id est, in Domo Panis, Panis Angelorum, Manna cœli, omnibus apponitur. O pretiosa & nobilis esca! ô gran-

ô grandis æterni Patris charitas & misericordia! Mihi enim non serenti, neque metenti, neque horrea habenti frumentum Electorum, & Panis vitæ è cœlo datur. Tu Domine seminasti illum in terris; tu mortis falce messuisti: tu eum in horreo Ecclesiæ tuæ nutriendis filiis tuis totum exposuisti.

Da mihi ergo, benignissime Pater, ut hoc *Pane* sæpius digne reficiar; imo etiam quotidie (*si non sacramentaliter, saltem spiritualiter*) recipiam, quod quotidie mihi prosit; nam quia pecco, & deficio quotidie, merito etiam quotidie remedium accipio, quod vires reficiat. O utinam hoc cœlesti *Pane* & viatico ita sustenter in hoc deserto, ut in fortitudine cibi illius ambulem usque ad montem Dei!

### 5. *Et dimitte nobis debita nostra..*

Heu, quam multa & gravia! in multis enim offendimus omnes: vere miseri nos & inopes solvendo non fuimus, nec sumus.

Sed ecce Domine, apud te est misericordia, & copiosa apud Filium tuum redemtio; quem nostri misertus dedisti nobis. Ille justus, impollutus, & innocens per omnia: quod nos debuimus, ille solvit: quod nos peccavimus, ipse luit, & justitiæ tuæ abunde satisfecit, donans nobis immensum thesaurum meritorum suorum, & infinitum pretium sanguinis sui.

Hoc autem totum pretium velut depositum habemus in pretioso sanctissimi Sacramenti scrinio reconditum.

Hunc ergo thesaurum nunc offero tibi ô Pater æterne, ut inde capias, quantum exigis à me pro debitis meis. Ego, unde solvam, non habeo; at Filii tui superabundant merita, ut inde nostra solvantur debita.

Propter hunc itaque dimitte nobis, *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Dimittimus, inquam, ne forte extra vinculum charitatis indigne tractemus Sacramentum pacis & unitatis; & frustra à Deo quæramus medelam; si homo homini reservemus iram. Quæ enim nobis communicatio in Corpore & Sanguine Domini, si membris corporis ejus mystici, id est, proximis nostris, communione pacis & amoris conjungimur?

Opor-

Oportet nos utique, cum accedere volumus ad altare, prius reconciliari fratribus noſtris, ſi quid habent adverſum nos, & ſic venire ad offerendum munus noſtrum. Hoc filius tuus nos & facere docuit, & ipſe fecit. Nam pendens in cruce, & ſolvens omnium debita, dimiſit inimicis ſuis; & pro tortoribus te ſupplex oravit, dicens: Pater, ignoſce illis, *&c.* dimitte mihi itaque debita mea, pro quibus Filius tuus offert merita ſua: his enim ſecluſis, ſi iniquitates obſervaveris, Domine, quis ſuſtinebit? *&c.*

### 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

O Domine, qui paraſti in conſpectu noſtro menſam adverſus omnes, qui tribulant nos, & panem apponis hic, qui cor hominis confirmat adverſus omnes tentationes Mundi, Carnis & Dæmonis: da mihi per cibum cœleſtem & vivificum vires, & robur, ut tentatus non ſuccumbam, ſed tibi conſtanter adhæream.

Non ſtudeam eſſe amicus hujus *Mundi*, aut conformari huic ſeculo, ſed virtute cœleſtis cibi transformer in te, ut uni tibi placere cupiam, & diſplicere timeam. Sordeat mihi terra, quia hic cœlum intueor, & mundi totius Dominum complector.

Nihil me *Carnis* deliciæ moveant, cui carne Agni immaculati, & Manna cœli veſci datur: in quo delicias longe majores, & omnem ſaporis ſuavitatem invenio.

*Dæmon* vero quid poterit in me, quando mecum eſt Deus? ſi autem Deus pro nobis, quis contra nos? *&c.*

### 7. *Sed libera nos à malo.*

Multis enim in hac vita caſibus & miſeriis obnoxii ſumus: ea vero cenſentur mala, quatenus nos fragiles dejiciunt, & abſtrahunt à Te: abduci autem à Te, id eſt, ſummo Bono, hoc utique eſt ſummum malorum. Quis vero liberabit nos ab hoc malo, niſi Tu fons omnis boni? & quem nobis dediſti Advocatum apud Te, omniſque ſalutis & felicitatis auctorum: *Ieſus Chriſtus*, qui nos à peccat & à morte liberavit in ſanguine ſuo?

Hoc

Hoc Mediatore fac ut omnia nobis cooperentur in bonum, quia non eſt nobis in alio aliquo ſalus. Is ergo, ut vere præſens eſt in hoc Sacramento, ita nobiſcum ſit ubique, Ille nos paſcat, regat, conſervet, protegat, ducat pro clementiſſimo ſuo beneplacito, velut oves paſcuæ ſuæ; quidquid nobis evenerit, malum non erit, ſi non ſeparet nos à Summo *Bono*. Nam mihi adhærere Deo bonum eſt, *&c.* quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? *&c.*

*Poterit hæc meditatio orationis Dominicæ, ut ante, ſic poſt Miſſam aut communionem eſſe uſui.*

## ORATIO DOMINICA

Iuxta quatuor ſacrificii fines; ſeu quatuor Oblationum genera.

Ad uſum tum *Celebrantium*, tum *Communicantium*, accommodata.

### *Sacrificia in veteri lege varia erant.*

Holocauſtum; Hoſtia pacifica; *eaque duplex*, una in gratiarum actionem *pro beneficio accepto*: Altera ad impetrandum *beneficium. denique* Hoſtia pro peccato. Vide Levit. primis ſeptem capp.

*Itaque quatuor Sacrificiorum genera paſſim recenſentur, his titulis:*

1. Latreuticon, *ſeu Sacrificium* Laudis, *Deo offerri ſolitum pure ad ejus laudem, & honorem ſupremæ Majeſtatis, atque amorem ſummæ Bonitatis ejus. Hinc tota victima cremari debuit, ut notaretur* 1. *Summum Dei dominium in res omnes.* 2. *Omnia ad eum referenda, ut ultimum finem.* 3. *Nos totos eſſe Dei,* &c.

2. Euchariſticon, *ſeu Sacrificium gratiarum actionis, quo pro beneficiis divinis gratiæ referuntur.*

3. Impetratorium, *quo gratiam ac divina beneficia, tum corporalia, tum ſpiritualia nobis aliiſque petimus.*

4. Propitiatorium, *quod ad veniam peccatorum petendam, & Deum nobis placendum pertinet.*

*Omnem horum ſacrificiorum vim & efficaciam unicum* Novæ Legis Sacrificium *eminenter in ſe complectitur.*

*Vnde pius & utilis* Miſſam audiendi, Celebrandi, *&* Communicandi *Modus erit, ad hos quatuor fines ſacram Actionem referre: In quem uſum* Oratio Dominica *commode ſubſerviet, juxta modum ſequentem:*

## *Pater noſter qui es.*

DOmine ſancte Pater, qui legalium multitudinem hoſtiarum in unius Sacrificii novæ Legis Hoſtia concluſiſti; quique nobis in Dilecto Filio tuo, ſacerdote Magno, & Summo utriuſque Teſtamenti Pontifice, perfectæ Oblationis exemplar, ſecundum quod nos faceremus, ipſe in MonteCalvariæ monſtraſti: Fac quæſumus, ut per tuam gratiam, fiamus conformes imaginis Filii tui, qui nobis ſimilis fieri dignatus es in forma ſervi.

Et ſicut ille ſemetipſum cruento modo in Cruce, quoad Corpus & animam, ſecundum ritum Aaronis; & incruento modo, ſecundum ordinem Melchiſedech, in ultima Cœna, tibi Æterno Patri ſuo obtulit; ita nos ejus exemplo, Corpora noſtra in hoſtiam viventem, ſanctam, tibi placentem & rationabile obſequium quotidie offeramus: Animam quoque, & omnes ejus vires ac potentias; in *Holocauſtum* laudis: in ſacrificium *Euchariſticum* pro donis acceptis, in *Impetratorium* pro accipiendis: & denique in *Propitiatorium* pro peccatis immolemus.

## I. LATREVTICVM.

### *Sanctificetur nomen tuum.*

Domine Ieſu Chriſte, qui Æterni Patris amore, non tuam, ſed illius in omnibus & per omnia gloriam quærens, tradidiſti temetipſum po nobis oblationem & hoſtiam Deo in odorem ſuavitatis; Laudo & Adoro ex toto corde meo ſummam tuam Poteniam, Bonitatem, Sapientiam, Iuſtitiam, Miſericordiam, *&c.* quæ in hoc Sacrificio, & opere Redemptionis mirabiliter elucent.

Gau-

Gaudeo per hanc oblationem vana Gentium idola, & profana ſacrificia abolita, & ſincerum verumque tibi Deo vivo & vero cultum ac honorem reſtitutum eſſe; Vnde ego nunc immolo tibi ſacrificium laudis, & reddo Altiſſimo vota mea. *Credo* tibi, & *Spero* in te, & *Amo* te ſuper omnia: meque ipſum tibi plene reſigno, & totius Intellectus, Voluntatis, & Memoriæ meæ victimam tibi offero in holocauſtum perpetuum; idque donec

*Adveniat Regnum tuum.*

Quod paraſti nobis ab origine mundi, ô Rex magne, & Princeps Regum terræ, qui regnaſti à ligno; & principem hujus mundi ejeciſti foras; Qui dilexiſti nos, & laviſti nos à peccatis noſtris in Sanguine tuo, ut faceres nos regnum & Sacerdotes Deo.

O Ieſu Rex meus, & Deus meus; Ecce ego ſervus tuus, & filius ancillæ tuæ: Eligo te hodie mihi in hac Communione ſeu Sacrificio Miſſæ, in Regem perpetuum; & offero me tibi in ſervum ſempiternum. Tibi ſoli ſacrificabo deinceps hoſtiam laudis, & nomen tuum invocabo. Sit nomen tuum, Domine, benedictum, ex hoc nunc & uſque in ſeculum.

## II. EVCHARISTICVM.

*Fiat voluntas tua.*

Domine Ieſu Chriſte, qui veniſti in hunc mundum, ut faceres voluntatem Patris tui, & opus Redemptionis noſtræ, quod tibi dederat, perficeres. Vnde & ad eam implendam factus es obediens Deo Patri, uſque ad mortem, mortem autem Crucis. Hujus autem obedientiæ merito, omnis gratia, ſalus & vita, & omnia in nos bona tam copioſe redundant.

Sed quid ego retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi: Scio nihil tibi gratius fieri poſſe, quam ſi voluntas tua per nos in omnibus fiat.

Ecce itaque in unione ſanctiſſimi Sacrificii tui, quo te Æterni Patris voluntati ſponte ſubjeciſti: (Oblatus enim

es, quia ipse voluisti) quodque ego nunc in hac Communione, vel Missa recolo; omnem voluntatem meam tuæ libens & integre subjicio; & hanc ab omnibus, ubique & semper, plenissiméque fieri percupio; idque in Gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis, Creationis, Redemptionis, Conservationis, Gubernationis, &c.

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, Nomini sancto ejus, &c.

## III. IMPETRATORIVM.

### *Panem nostrum quotidianum.*

O Pater amantissime, cujus infinita liberalitate Iesus Christus Filius tuus datus est nobis Dux, Medicus, Pastor Nutritius, &c. Sic enim dilexisti mundum, ut Filium tuum Vnigenitum dares.

Qui ergo proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit? præsertim cum tantam ejus fiduciam ipse nobis Filius suggerat, dicens: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

Nunquid ergo, si petierimns *Panem*, dabit nobis lapidem, aut pro ovo scorpionem?

Ecce nomen ejus, & simul infinita merita Sacrificii in Cruce peracti, repræsento tibi, Pater Æterne; & rogo ut Panem quotidianum des nobis, Panem Corporis, sed Animæ præcipuè: sub *illo* quidem petens omnia vitæ præsenti necessaria subsidia, ut melius serviamus tibi: sub *isto* cibum animæ, seu dona gratiæ, & quæcunque ad cor confirmandum pertinent; ne deficiamus in via, qua tendimus ad Patriam; ubi satiabimur ab ubertate domus tuæ, &c.

## IV. PROPITIATORIVM.

### *Et dimitte nobis.*

O Pater misericordiarum, apud quem habemus advocatum D. N. Iesum Christum, qui factus est propitiatio pro peccatis nostris; & reconciliavit nos tibi in Sanguine suo cum

cum ſe *Hoſtiam pro peccato* in Ara Crucis obtulit. O pretium magnum! ô copioſa redemptio, & ſatisfactio ſuperabundans pro meis, imo totius mundi peccatis!

Hanc modo repræſento & offero tibi, ô pie Pater, dum in hac Miſſa, vel Communione, illius memoriam renovo.

Sed & victimam corporis & membrorum meorum voluntaria mortificatione immolo tibi in ſacrificium ſpiritus contribulati. Cor contritum & humiliatum Domine, ne quæſo dſpicias: ſed reſpice in faciem Chriſti tui, qui peccata noſtra pertulit in corpore ſuo; cujus livore ſanati ſumus.

Quid vero proderit nos à peccatis præteritis liberatos eſſe, ſi non muniamur adverſus futura? Rogamus itaque:

## *Et ne nos inducas.*

Nam proni ſunt ſenſus hominis ad malum ab adoleſcentia ſua. Domine tu noſti miſeriam noſtram, & infirmitatem figmenti tui, & quam nihil poſſimus ſine te. Rogo te per vim clementiæ tuæ, & propitiatorii illius Sacrificii in Cruce peracti, ut procul à nobis omnia ſcandala, tentationes, pericula, occaſiones amoveas, per quæ denuo nos ad peccandum induci poſſe prævides.

Abſit ut iratus nobis, tradas nos in deſideria cordis noſtri; & tentationibus, quaſi fluctibus maris expoſitos ſine Rectore & remige jactari ſinas. Quin tu, ô fidelis Deus, eſto mecum in tentatione, & non permittas me tentari ſupra id, quod poſſum.

Ad hoc offero tibi Sacrificium Corporis & Sanguinis tui, ut vires contra tentationes Mundi, Carnis ac Dæmonis mihi præſtes. Si tu Domine nobiſcum & pro nobis, nihil nobis nocere poterit.

## *Sed libera nos.*

O Domine, qui neminem vis perire, ſed omnes ſalvos fieri; mala quoque pœnæ, per quæ in malum culpæ, id eſt, offenſam tui, & jacturam ſalutis impelli poſſemus, à nobis auferri petimus. Flagella iracundiæ tuæ, Bella, famem, morbos. *&c.* à nobis clemens averte.

Agnoſcimus nos merito hæc pati, quia peccavimus in te fratrem, imo Patrem noſtrum; & jam non ſumus digni vocari filii tui.

Attamen propter temetipſum Domine, & propter nomen tuum, quoniam bonum eſt, amove à nobis plagas tuas, & omnia mala propitiatus averte, aut ſaltem fac, ut diligentibus te, omnia, etiam mala, cooperentur in Bonum.

Hoc fine offero tibi ô Ieſu, ſacrificium iſtud, ſeu Communionem Corporis & Sanguinis tui, imo Teipſum velut antidoton & alexipharmacon omnis mali. Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam Tu mecum es.

*Aliud Exercitium in Oratione Dominica, VII Verbis in Cruce accommodatum habes infra cap. 7. de Modo Aud. Miſſam, n. 12.*

## Cap. IV.

## METHODVS ſeu PRAXIS

### Expedita, pie & utiliter, tum Communicandi, tum celebrandi Miſſam.

*AD fructus ex ſacramento Euchariſtiæ, & ſacrificio Miſſæ percipiendos; ipſe Modus accedendi plurimum momenti habet.*

*Adverte itaque Modum valde imperfectum, & expertem ſpiritualis conſolationis eſſe, non niſi vulgares quaſdam & conceptis verbis expreſſas peccandi formulas ante & poſt Miſſam & Communionem recitare. Majorem utique requirit induſtriam & præparationem hoc Sacramentum tam ſublime, & tantis pollens gratiarum donis ac virtutibus; ſed tamen in operatione reſpondens modo ac diſpoſitioni recipientis.*

*Eſt enim hoc Sacramentum cibus animæ, non minus ei utilis & neceſſarius, quam ſuus corpori. Cæterum prodeſt is cibus, nutritque plurimum, qui cum fame ſumitur: ad hanc autem excitandam conducit, aliquod corporis exercitium cibi ſumptioni præmittere: illud enim vitioſos humores in ventriculo reſiduos abſumit ac diſſipat; unde excitatus calor naturalis acuit ſtomachum, ut cibi ſit appetentior, & cibus ipſe fiat aptior ad concoctionem, bonamque totius corporis nutritionem.*

*Pari*

*Pari prorsus ratione, ut animæ cibus (id est, Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi) magis prosit, cnm fame sumendus erit quid facto opus, paucis accipe:*

*Mens piis meditationibus, sanctisque exercitiis occupanda. Hæc enim pravas animæ passiones paullatim expellent, & calorem in ea charitatis, & divini amoris ignem accendent; ut cibi cœlestis fiat avidior aptiorque ad illum cum fructu, & augmento sumendum.*

*Alioquin sine fame & orexi sumes hunc Cibum, adeoque gustum illius perexiguum habebis: Et quid restat, nisi ut tandem nauseet anima tua super cibo isto tanquam levissimo? quia nimirum non gustas, quam suavis sit Dominus in hoc cœlesti cibo, qui etsi contineat omnem saporis suavitatem, tamen non nisi animam inanem & esurientem satiabit bonis.*

*Exercitia itaque dabimus ad majorem hujus cibi famem fructumque accommodata, sed quæ per modum piarum adspirationum usurpes, non obiter & perfunctorie, sed affectuose, & corde potius, quam ore pronuncies.*

*Vnus enim animi affectus est, quo nisi commendetur & condiatur quodvis pietatis opus, ingratum erit, ac prorsus insipidum.*

*Liberum cuique erit hæc exercitia extendere. Nos enim Modum duntaxat, & formam præscripsimus. Quamvis verear ne sint, qui hoc, vel simile exercitium fastidiant tanquam prolixius, quod toties circa Communionem aut Missam adhibeant.*

*Sed utinam illi majestatem hujus sacrificii & Sacramenti melius perpenderent, & ex illius usu fructum & spiritualem refectionem percipere magis serio cuperent: nihil enim durum amanti: unde operæ & laboris nescit fastidium, in quo gratiæ cœlestis flagrat desiderium.*

*Quod si non vacet semper, utile tamen erit sæpius hoc pacto sacram Communionum, ant Missæ sacrificium instituere.*

*Quamquam non videam, qua fronte hac in re possit à nobis accusari prolixitas, qui alias in rebus ludicris vanisque nimium sumus prolixi & temporis prodigi.*

*Quotusquisque est, qui non in dies singulos unius solidæ horæ (ne dicam plurium) spacium, facile indulgeat curando & cibando corpori? Et grave erit tantundem, imo vel horæ quadrantem dare cœlesti convivio? At tibi non nisi mortale corpus, hic anima immortalis pabulum accipit.*

*Quid! cætera corporis, & rei familiaris negotia tanta cura & diligentia, tam accurate & attente peragi, Animæ vero & salutis negotium, & hoc negotiorum omnium maximum, tam oscitanter & præcipitanter tractari!*

## EXERCITIUM. ante Missam aut Communionem.

Puncta hujus exercitii varia, ad tria principalia revocari possunt. I. Probatio sui. II. Excitatio Devotionis. III. Postulatio Gratiæ.

### I. PUNCTUM.

### PROBATIO SUI.

P*Robationis necessitatem indicant* I. Sacrificia veteris Testamenti, *quæ signa tantum seu umbra & figuræ hujus Sacramenti erant, & tamen non nisi à mundis sanctisque tractari debebant. Mirum sane, quot cerimoniis ritibusque expiari debuerint, qui illa offerebant.* Vide Exod. 38. Lev. 22. *&c.*

2. *Gravissima Apost. Verba, quibus indigne sumentes asserit reos fore Corporis & Sanguinis Domini. O quam necesse, serio monentem vel potius minantem audire!* Probet se ipsum homo, & sic de pane illo edat, *&c.*

2. Ipsa ratio, *quia sancta nonnisi sancte tractanda, quid autem sanctius hoc Sacramento, in quo præsens est ipse Sanctus Sanctorum?*

I. *In primis ergo examina conscientiam tuam, quam si gravioris culpæ ream invenis, pœnitentiæ Sacramento expiabis, ne indignus accedas, & judicium tibi manduces. Leviores quoque culpas & inordinatos animi affectus removere conaberis, ut pleniorem ex hoc Sacramento fructum capias. Deinde concipe intimum de peccatis dolorem, cum firmo emendationis proposito.*

O Dulcissime *Deus* Creator ac Salvator meus, doleo ex intimo corde, quod unquam offenderim te Dominum ac Deum meum, te, quem amare debeo super omnia, quia & super omnia bonus es, & plurima mihi bona tribuisti: &, heu, infelix & ingratus ego peccator non retribui, nisi mala pro bonis.

Verum propitius esto peccatis meis Domine, nunc enim firmiter statuo ac propono non amplius te offendere, omnesque peccandi occasiones fugere, ideoque nunc hoc Sacramentum sumere cupio, ut in amore tui confirmer, & contra omnes peccandi occasiones muniar, ut tu in me, & ego in te maneam.

II. *Vide an recta & syncera intentione ad hæc sacra Mysteria venias, an ex consuetudine tantum, aut alio fine inordinato. Valde autem utilis est Probatio Intentionis, quia Intentio dat speciem actui, & est radix meriti. Praxis erit hujusmodi.*

CVpio ô *Deus*, offerre tibi hoc sacrificium ad laudem & gloriam nominis tui, ad utilitatem quoque animæ meæ, totiusque Ecclesiæ tuæ sanctæ. Itaque voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, Domine, quoniam bonum est.

Quid enim aliud quæram præter te, ô *Deus* meus & omnia? Si te habeo, quid est quod non habeam? Si te colo propter te, tu eris merces mea magna nimis. Quid autem mihi sit in cœlo, & à te quid velim super terram? cum tu sis pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu, qui restitues hæreditatem meam mihi? *&c.*

*Posset autem Directio* Intentionis *particularius fieri, si spectentur* Fines *ad quos ex vi institutionis, Sacrificium adeoque Sacramentum referri debet.*

## I. Enim est LATREVTICVM,

*Seu holocaustum, offerendum Deo, in agnitionem supremi ejus dominii, & tanquam summus cultus supremæ Majestati ejus debitus.*

O Domine, dignus es propter summam excellentiam, sapientiam, & potentiam tuam, accipere ab omni Creatura laudem, gloriam, & honorem. Itaque confitebor tibi Domine in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum, immolabo tibi Sacrificium laudis, & reddam tibi, ô Altissime, vota mea, *&c.* Sis benedictus, laudabilis, & gloriosus & superexaltatus in secula.

 II. Est

## II. Est EVCHARISTICVM,

*Seu pacificum, offerendum Deo gratiarum actionem pro innumeris ejus beneficiis.*

QVid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? qui toties propitiatur omnibus iniquitatibus meis; & insuper coronat me in misericordia & miserationibus? Qui toties replet in bonis desiderium meum, & tam benigne providet corpori & animæ meæ? Minor ego sum cunctis miserationibus tuis Domine; quia misericordia tua magna est super me, *&c.*

O Domine, quia me fecisti, debeo tibi meipsum; & quia me fecisti per Filium, qui pro me factus est homo, deberem plusquam meipsum.

Sed quid sum ego! pulvis & cinis; quid cætera? Ventus & vanitas. Sed & tu, Domine, bonorum meorum non eges. Ecce itaque Filius tuus dilectus. Eum tibi, ô Pater, offero in gratiarum actionem, quia nihil possum melius, nec gratius offerre, quam eum in quo tibi bene complacuit.

## III. Est PROPITIATORIVM,

*Offerendum Deo, in propitiationem peccatorum.*

O Domine, tam amanter invitatus ad splendidum convivum tuum, quid faciam ego miser, nudus, & inops, nec habens vestem nuptialem; & conscius tot peccatorum, quibus iram merui potius quam gratiam? Ecce Mediator Dei & hominum, Christus Iesus Filius tuus. Hunc offero Tibi; ipsum inquam, qui peccatum non fecit, sed factus est propitiatio pro peccatis nostris & lavit nos in sanguine suo, *&c.*

O Domine respice in faciem Christi tui, & vide quantos in vita labores; in passione pœnas, in morte dolores pro nobis sustinuit. Offero tibi hæc omnia in satisfactionem pro peccatis meis, idque per hoc Sacrificium, ut hujus virtute, illornm vim ac efficaciam mihi impertias, & clementer indulgeas delicta mea, neque vindictam sumas de peccatis meis.

IV. Est

## IV. Eſt IMPETRATORIVM,

*Offerendum Deo, ad impetranda Bona Corporis & Animæ, & avertenda quæcunque mala, idque pro nobismetipſis, Amicis, & Inimicis, Iuſtis, & Peccatoribus, Vivis, Defunctis,* &c.

O Domine, dives in bonis, & largus in donis : à quo, per quem, & in quo ſunt omnia. Ego vero egenus & pauper ſum. Sed quid non impetremus à te, qui nobis dediſti fontem ipſum omnis gratiæ, id eſt, Vnigenitum Filium tuum; & ſimul cum illo omnia nobis bona donaſti? In hunc omnes gratiæ, bonitatis, ac ſapientiæ theſauros ſine menſura congeſſiſti, ut eſſet dives in omnes.

Eum itaque offero tibi, ut per eum qui interpellat pro nobis, & exaudiri meretur pro reverentia ſua, des Eccleſiæ tuæ incrementum & pacem; Iuſtis perſeverantiam; Peccatoribus veniam, Defunctis refrigerium; nobis omnibus tuam gratiam, & tandem vitam æternam, *&c.*

V. *Quia hoc Myſterium inſtitutum eſt à Chriſto, in memoriam Paſſionis ſuæ, perutile eſt, Deoque gratiſſimum, ſpeciali directione Intentionis illud offerre ob memoriam & venerationem Paſſionis Dominicæ.*

## II. PVNCTVM.

## EXCITATIO DEVOTIONIS.

*Acceſſurus ad hæc tremenda Myſteria, non contentus habituali devotione, actualem omni ſtudio excita. Proderit ad hoc, una cum exercitio nobiliſſimarum virtutum meditari ſequentia; (nam in meditatione exardeſcit ignis devotionis) nempe: Quis ſit, qui in hoc Sacramento venit, Ad quos veniat; Quare; Quomodo, Quoties veniat,* &c.

### I. Exercenda FIDES.

*Cogitando quod ſit Chriſtus ipſe, verus Deus & homo, pro nobis natus, paſſus, & mortuus, vere & realiter hic præſens,* &c.

O Chriſte Ieſu, verus Deus & Homo, unius cum Patre ſubſtantiæ, majeſtatis & potentiæ; firma fide credo ac profiteor, quia tu vere ac reipſa præſens es in hoc Sacra-

mento. Tu enim ipſa veritas dixiſti : *Hoc eſt corpus meum.* Credo quidquid dixit Dei Filius, nihil hoc verbo veritatis verius: Domine adauge fidem meam, *&c.*

*Hoc fidei exercitium hic cumprimis utile eſt, quia viva fides hujus articuli eſt, cui innititur omnis Sacramenti hujus devotio. Nam ſi viva fide Chriſtum vere Deum ac hominem in hoc ſacramento præſentem credimus, qui fieri poteſt tam modico reverentiæ ac pietatis affectu tractari à nobis tam ſancta ac tremenda Myſteria?*

## II. Exercenda SPES,

*Cogitando quod ſit Deus ſumme clemens, miſericors, mitis, ſapiens,* &c.

O Domine virtutum, beatus homo qui ſperat in te, quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deum omnis boni fontem, & gratiæ actorem, quem in hoc Sacramento præſentem habes : Accede ad eum confidenter, quoniam ſuavis, & mitis, & multæ miſericordiæ eſt omnibus invocantibus ſe. Ille ſolus dare poteſt omnia, quia ſuper omnia potens eſt, imo dare vult omnia, quia ſumme bonus eſt.

O ſpes mea Deus, propter hoc lætatum eſt cor meum, dum teipſum in hoc Sacramento recipio, quia ſpero plane nihil te non daturum, qui nobis dediſti teipſum; in te Domine confido, non confundas me ab exſpectatione mea.

## III. Exercenda CHARITAS,

*Cogitando, quod ſit Deus ſumme bonus, perfectus, liberalis, tam amans noſtri,* &c.

O Dulciſſime Salvator Chriſte *Ieſu*, quanta fuit tui vis amoris quæ te traxit è ſinu Patris in hanc lacrymarum vallem, ut humanam carnem aſſumeres, infinitas miſerias, injurias, imo crucem, mortemque ſubires : idque ſolum propter miſeros nos homines & propter noſtram ſalutem.

O quan-

O quantus amor! damnare nos poteras, & salvare maluisti; nos rei eramus, & tu innocens subis supplicium, ut eos liberes.

Ex amore itaque ad nos in carnem venisti; & demum biturus ex hoc mundo ad Patrem, in pignus amoris hoc acramentum nobis reliquisti, ut modo prorsus novo & nirabili semper maneres nobiscum, cujus deliciæ sunt esse um filiis hominum.

O Domine quantum dignus es amari, qui tanta facis more nostri? diligam itaque te Domine fortitudo mea. Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

O Deus charitas, qui in charitate manet, in te manet: upio te suscipere in hoc Sacramento, ut tibi firmius uniar moris vinculo. Quis me separabit à charitate Christi Salvatoris mei? utinam hoc, nec vita, nec mors, nec ulla fortunæ sors, aut ulla creatura valeat.

## IV. Exercenda HVMILITAS,

*Et Reverentia, meditando quod sit Deus summæ majestatis, & tamen è throno gloriæ suæ veniat ad te infimum terræ vermiculum*, &c.

O Domine Deus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra! Tu es Rex cæli & terræ, quem audant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestaes.

Sed quid est homo, quod memor es ejus, faciens ei memoriam mirabilium tuorum? aut filius hominis, quoniam isitas eum, in hoc Sacramento ad eum venies? Domine, on sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tanum, *&c.*

## V. Excitanda FAMES,

*Et desiderium, considerando* I. *Multiplices fructus & gratias hujus Sacramenti: deinde tuas miserias & necessitates.*

O Panis sancte, panis cor hominis confirmans quem qui manducat, vivet in æternum, qui non manducat, vitam

tam non habebit. Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria tua Domine, ubi Panem illum dispensas, & das escam timentibus te.

Inclina aurem tuam & exaudi me, quoniam inops & pauper sum ego; & refice esurientem animam meam, ut in fortitudine cibi illius ambulem per hujus mundi desertum usque ad montem Dei, donec manducem te pleno ore in regno tuo, & satier ab ubertate domus tuæ.

VI. Denique *Exercitium seu Meditatio Passionis Dominicæ, inprimis efficax est, ad excitandam cordis devotionem*, &c.

## III. PVNCTVM.
## POSTVLATIO GRATIÆ.

*Quia omnis nostra diligentia, & omnis Præparatio minor est, quam ut tantis Mysteriis sufficiens esse queat, merito tandem a Deo gratiam; à B. Virg. Angelo Tutelari. SS. Patronis, & cœlitibus, opem subsidiumque supplices postulavimus.*

I. *Itaque roga Deum per merita Filii, & omnium SS. ut gratiam tibi præstet digne suscipiendi hoc Sacramentum.*

O Summe Pater misericordiarum, respice in faciem Christi tui, qui tibi in perfectissima charitate factus est obediens usque ad mortem crucis, & in virtute meritorum ejus, nec non dulcissimæ matris ejus Virginis Mariæ, SS. Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & inprimis Patronorum meorum N.N. & omnium SS. gratiam mihi tribue, ut gratum tibi obsequium exhibere valeam, fac quæso, ut quod meis non possum, placentium tibi meritis precibusque consequar.

II. *Repræsentatis Christo peccatis, imperfectionibus, omnibusque necessitatibus tuis, per merita passionis & sanguinis ejus pete veniam, & pie communicandi gratiam.*

O Iesu Salvator mundi, qui venisti peccatores salvos facere, & dixisti: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos: Ecce ego peccator ad te venire audeo, quia copiosa est apud te redemptio.

Venio ad te, à quo recedens erravi, ſicut ovis quæ periit; ſed tu Paſtor bone, qui poſuiſti animam tuam pro ovibus tuis, qui veniſti quærere, & ſalvum facere, quod perierat, require ſervum tuum Domine, quia mandata tua non ſum oblitus.

Venio ad te multis plagis ſaucius, tot pravis paſſionibus graviter affectus, ſed tu Domine, ſi vis, potes me ſanare. Noſti enim male habentibus opus eſſe medico.

Tu vero es ille Samaritanus, verus animarum medicus, qui languores noſtros portaſti, tu es, qui dediſti in animæ meæ medicamentum, pretioſi Corpotis tui Sacramentum.

Miſerere ergo mei Domine, & ſana animam meam, quia peccavi tibi, Sacrificium tibi, Domine, ſpiritus contribulatus. Cor contritium & humiliatum non deſpicies. Hoc prius offero tibi, ut Sacrificium pretioſi Corporis & Sanguinis tui, ſecurius offerre valeam.

Tu itaque dirumpe vincula peccatorum meorum. Sic enim digne ſacrificabo tibi hoſtiam laudis, & nomen Domini invocabo, *&c.*

III. *Ad Spiritum ſanctum humiliter convertere, ut donis ſuis Chriſto Ieſu, dignum in te præparet habitaculum, ſicut fecit in Virgine Deipara.*

Quæ incluſa ſunt his ſignis [ ], ad ſolos Sacerdotes ſpectant.

O Clementiſſime Deus, ſine tuo numine nihil eſt in homine, ex te enim omnis ſufficientia noſtra. Sine te nihil boni facere, nec ſtatu aut vocatione noſtra digne fungi poſſumus. Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum, ſalvum fac ſervum tuum Deus meus ſperantem in te. Sanctus ſum dono fidei & gratiæ quo me in Baptiſmo ſanctificaſti.

[Sanctus quoque ſum munere Sacerdotii, quo me fungi voluiſti (id enim ſanctum eſt; ut ei digne reſpondeam, ſanctus eſſe debeo, id eſt, ſegregatus à terrenis, purus, caſtus, multis gratiæ dotibus & virtutibus conſpicuus;) Sancti eſſe debebant, qui figuram tantum & umbram hujus Sacramenti gerebant: quanto magis ego, ipſam tractans rem & veritatem?]

Sed

Sed quis ſanctum & mundum faciet de immundo conceptum ſemine? Tu utique ô Deus ſanctificator, qui es Sanctus Sanctorum, à quo omnis ſanctificatio noſtra, &c.

IV. *Implora opem Sanctorum, ut tibi gratiam ſanctæ Communionis impetrent à Domino.*

O Sancti Dei omnes, per eum vos rogo, quem vos facie ad faciem, nos autem hic per ſpeculum in ænigmate videmus, & velatum in hoc Sacramento ſuſcipimus; ſuccurrite mihi quæſo precibus veſtris apud Deum, ut ſic illum nunc in Sacramento poſſim recipere, ut aliquando eum in propria ſpecie vobiſcum merear videre.

Tu præcipue ô ſacratiſſima Virgo Mater, quæ Spiritu ſancto cooperante, gratia plena, Deum & hominem puriſſimis viſceribus tuis concipere & portare meruiſti, impetra mihi, quæſo, gratiam ſancti Spiritus, per amorem Filii tui, ut & ego eum digne in hoc Sacramento excipere & portare valeam, &c.

Adſis ô Angele Cuſtos, & clientem tuum pio ductu dirige; ut Panem illum Angelorum, Dominum cæli & terræ, decenter excipiam.

O Patroni N. N. mei, Aulici Dei, ſuccurrite, & Domino veſtro hoſpitium cordis mei congruenter adornate. &c.

V. *Denique, ſi præmiſſis hujuſmodi exercitiis, necdum ſentis eum quem deſideras; & quem Sacramenti dignitas requirit, affectum, fervorem, & amorem in ſuſceptione hujus Sacramenti noli dejici animo, ſed humiliter ora Deum, ut ſaltem deſiderium cordis & bonæ voluntatis affectum ſuſcipiat.*

O Deus ſcrutator cordis mei, cupio ſumere utinam reipſa poſſim, mirabile & cœleſte Sacramentum omni, qua par eſt, pietate & religione, omni affectu, deſiderio, & fervore Angelorum, & electorum tuorum. Domine ante te omne deſiderium meum; paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, offero tibi totum cor meum, & omnia. Deſiderium pauperis exaudi, ô Domine, præparationem cordis ejus audiat auris tua. Suppleat divina & immenſa tua benignitas, quicquid humana mea non valet infirmitas, &c.

*Adver-*

*Adverte hoc Excercitium, ut & sequentia ita formata; ut & Sacerdotibus celebrantibus Missam, & Laicis communicantibus servire possint, pauculis omissis aut mutatis.*

*Possunt iis quoque uti audientes Missam, pro spirituali Communione, ut sic intentio audientis Missam magis conformetur intentioni celebrantis; & hic est utilissimus modus audiendi Missam.*

*Porro exhibemus hic varia Exercitia, longiora, breviora; velut diversa fercula in una mensa; ut varietas arceat fastidium, ex crebra unius & ejusdem repetitione nasci solitum. Varii quoque, vario palato diversa poscunt.*

## ASPIRATIONES sub Communionem.

*MAgno reverentiæ & intimæ pietatis affectu adventus tanti Hospitis excipiendus est. Frequentabis ergo actus vivæ Fidei, Spei, & Charitatis: agnosces & prædicabis Dei majestatem, bonitatem, & clementiam, propriam fateberis miseriam & fragilitatem. Hinc intimis animi desideriis & affectibus cum Christo jam præsente colloqueris. Huc possunt adhiberi breves sed ignitæ Adspirationes, quales in Psalmis & Euangeliis multæ: Sed corde potius, quam ore proferendæ: donec post recessum ab altari in quiete prolixius easdem expendere liceat. Nos hic aliquas suggeremus.*

### *Sub sacra Communione; tum & alias usui futuræ.*

Diligam te Domine fortitudo mea; Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

Quid est homo, quod memor es ejus, aut filius hominis, quia visitas eum?

Quam bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde!

Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia ejus.

Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi ejus.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, & veritas Domini manet in æternum.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus, *&c.*

Mihi

Mihi adhærere Deo bonum eſt, & ponere in Domino Deo ſpem meam.

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram?

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultat Spiritus meus in Deo ſalutari meo, *&c.*

Beatus venter qui te portavit, *&c.*

Vnde hoc mihi ut Dominus meus veniat ad me?

Benedictus, qui venit in nomine Domini. Domine, non ſum dignus, *&c.*

*Similia unicuique facile privata induſtria; aut potius unctio ſuggeret.*

*Huc ſpectant & hujuſmodi amoroſa ſuſpiria.*

Quis es tu, Domine, & quis ſum ego?

Tune venis ad me, Rex ſummus, ad infimum ſervum? *&c.*

Tu qui de ſinu Patris, veniſti in puriſſimum Virginis uterum, intrabis in hoc vas impurum, & ſtabulum ſordium?

Scio, Domine; amor urget & vincet te. Eja veni Domine, & noli tardare. Sed veniat, obſecro, tecum illa multum deſiderabilis bonitas, manſuetudo, charitas, & miſericordia tua, per quam excuſetur, & juvetur miſeria mea.

Ecce Domine jam habeo te, qui habes omnia. Poſſideo te, qui potes, & poſſides omnia: Ergo ô Deus meus & omnia: abſtrahe cor meum à cæteris omnibus extra te, in quibus nil niſi vanitas & afflictio ſpiritus; in te uno fixum ſit cor meum, in te ſit requies mea, ubi eſt theſaurus meus, ſumma veritas, & vera felicitas, & felix æternitas.

Sentiat, ô Domine, mens mea dulcedinem præſentiæ tuæ. Guſtet, quam ſuavis ſis Domine, ut ineſcata amore tui, nihil quærat extra te, unde gaudeat, quia tu es gaudium cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

Tu es medicus animæ meæ, qui languores noſtros tuo livore ſanaſti. Ego vero ſum infirmus ille, ad quem ſanandum de cœlo veniſti, itaque ſana animam meam, quia peccavit tibi.

Tu

Tu es Paſtor bonus, qui poſuiſti animam tuam pro ovibus tuis. Ecce ego ovis illa, quæ perierat, & tamen dignaris me paſcere Corpore & Sanguine tno: ſuſcipe me nunc in humeros tuos. Quid negabis mihi, qui Teipſum dediſti? Rege me, & nihil mihi deerit, in loco paſcuæ, ubi me collocaſti; donec ad paſcua vitæ æternæ perducar.

O lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in mortem, *&c.*

O ignis jugiter ardens, & nnuquam deficiens. Ecce me tepidum & frigidum: ure renes meos & cor meum; ut ardeant amore tui. Ignem enim veniſti mittere: & quid vis niſi ut accendatur?

O Rex cœli & terræ, dives in miſericordia, ecce ego egenus & pauper ſum, tu noſti, ubi magis egeam; tu ſolus me ditare & juvare potes. Deus adjuva me, & ex theſauris bonitatis tuæ ſuccurre inopi animæ meæ.

O Dominus meus, & Deus meus. Ecce ſervus tuus ſum ego, da mihi intellectum, & excita affectum, ut ſciam, & faciam voluntatem tuam.

Tu es Agnus Dei, Agnus ſine macula. qui tollis peccata mundi, tolle de me, quod mihi nocet, & tibi diſplicet; & da, quod noſti tibi placere, & mihi prodeſſe.

Tu es amor meus, & omne gaudium. Tu es Deus meus & omnia. Tu es pars hæreditatis meæ, & calicis mei, tu es qui reſtitues hæreditatem meam mihi.

O Deus meus & omnia, abſorbeat, quæſo mentem meam vis ignita & melliflua amoris tui, ut amore amoris tui mundo moriar, qui amore mei dignatus es in cruce mori, ô Deus meus & omnia.

## CAP. V.

### EXERCITIVM poſt Miſſam aut Communionem.

Pro Sacerdotibus & Laicis.

*PEracta Miſſa aut Communione, permagni refert, noſſe uti illo tempore, quo apud nos demoratur Chriſtus, & tanti*

*hospitis præsentia frui. Neque enim tempus, ad negotia salutis agenda, magis opportunum habere possumus, quam cum ipsum, penes & intra nos habemus salutis Auctorem.*

*Pulcre ac pie, ut solet monet Thomas de Kempis lib.* 4 *de Imitat. Christi.* Oportet, *inquit*, ut non solum præpares te ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea, post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota præparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad majorem gratiam. ex eo quippe redditur quis valde indispositus, si statim fuerit ad exteriora nimis effusus.

*Ex teipso disce, quid hic facto opus sit. Si quispiam invitasset te; sed domo jam exceptum, mox, quasi tædio consortis, desereret te, & ad quæ nescio ludicra & inania sese converteret, non dignatus te familiari colloquio, aut ullo benevolentiæ & humanitatis officio, nonne inurbanum & indignum hoc esse diceres, detestans etiam hujusmodi amicum, utpote parum officii memorem?*

*Vide itaque, quid de iis dicendum, qui Deo in domum suam recepto, (qualis vero, quantusque hic hospes est?) mox illi dorsum obvertunt, & abeunt; nec curant cum eo paulisper conversari, quid hoc est, nisi vilipendere hospitem? imo etiam graviter offendere? maxime cum is sit hospes, qui venit ad te, non ut reficiatur à te, sed ut reficiat te.*

*Quid ergo sic properas? quid quæris præter Deum tuum? plus ille te docebit, quam omnes libri; plus delectabit, quam omnes amici; plura præstabit commoda, quam omnes mundi artes, opes, scientiæ,* &c.

Tu ergo duc hospitem in cubciulum interius, id est, cor tuum; cave à multiloquio; (*ait cit. Thomas,*) mane in secreto, & fruere suavissimo hospite tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

*Nos vero pro praxi facile Exercitium dabimus; idque tribus potissimum Punctis comprehensum.*

I. PVN-

# I. PVNCTVM.

## GRATIARVM ACTIO.

I. *Vt excites te ad debitam Gratiarum actionem, exerce actus vivæ Fidei; mixtis affectibus Humilitatis, Reverentiæ, admirationis,* &c.

O Clementissime Salvator, Christe Iesu, quam suavis es & mitis, & multæ misericordiæ, omnibus invocantibus te? Cum enim non essemus, divina Potentia *Creasti* nos: cum inimici tui essemus, è cœlo veniens mira Sapientia *Redemisti* nos: & quia sine te tam corpore, quam spiritu, vivere, moveri, & esse non possumus, immensa *Bonitate* tua, tot Sacramentis & auxiliis gratiæ nos usque *Conservas*, imo corpus & Sanguinem tuum, id est, *Teipsum*, modo prorsus admirabili, in hoc Sacramento largiris. O charitas! ô pietas! ô novum, & grande mysterium!

Tunc Deus meus, ad me venire dignaris? Rex ac Dominus summæ Majestatis, ad infimum servum? Deus ad hominem? Creator ad creaturam?

Vnde hoc mihi, ut tu Domine venias ad me? à quo abire poteras, quia homo peccator sum: quid est homo, quod memor es ejus, aut filius hominis, quia visitas eum? An nescis, quis sim ego? pulvis utique & cinis, vas sordium, esca vermium; & ad hunc tu de cœlo venis? O Deus, & Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra?

II. *Hic exerce actus Gratitudinis, & Laudationis Dei, pro tantis beneficiis.*

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? utinam aperiantur labia mea, & repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam; & enarrem universa miribilia tua.

Magnificet anima mea Dominum, tot tantisque affecta beneficiis, & exultet spiritus meus in Deo salutari meo, quia respexit humilitatem servi sui, & fecit mihi magna qui potens est, & esurientem implevit bonis.

Benedic ergo nunc anima mea Domino, & omnia, quæ intra me, sunt, Nomini sancto ejus; Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus; Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis; qui sanat, per hujus Sacramenti virtutem, omnes infirmitates tuas, &c.

III. *Quia solus omnino non sufficis, tantis beneficiis digne prædicandis, omnes Sanctos, imo & creaturas omnes ad Deum collaudandum invita. Sicut tres Pueri in fornace ignis incolumes, omnes cœli, terræ, marisque creaturas ad Dei laudem provocabant, dicentes una voce;* Benedicite omnia opera Domini Domino, *&c. Sed quanto potius nos, cum eum recepimus intra nos, per quem à morte & æterni ignis incendio liberati sumus? Vnde pro Ecclesiæ ritu Sacerdotes illud Canticum post Missam recitare solent.*

Magnus es Domine & laudabilis nimis; Et quis narrabit potentias tuas, auditas faciet omnes laudes tuas? Ego quidem, etsi omnia membra mea verterentur in linguas, & omnes vitæ meæ respirationes in tui laudes & gratiarum actiones; attamen longe minor essem cunctis miserationibus tuis. Vnde agnoscens insufficientiam meam, id unum votis omnibus exopto, ut omnes Creaturæ tuæ, mecum & pro me laudent & benedicant nomen tuum in æternum.

Sed ante omnia, ô clementissime Deus, accipe laudes & gratiarum actiones, quas Filius tuus Salvator noster in assumpta humanitate ab instanti Incarnationis toto vitæ suæ decursu persolvit. Et illas præcipue, cum instituens hoc Sacramentum, & quasi jam tum agnoscens, impares nos esse gratiis tanto beneficio referendis, elevatis oculis in cœlum, ad te Deum Patrem suum omnipotentem, omnium nostrûm nomine tibi gratias egit.

Suscipe ô mitissime Pater, & illas gratiarum actiones, quas B. V. Vnigeniti Filii tui Mater, tibi obtulit, quando eum, quem ego ipse jam inclusum pectori meo complector, ipsa suis castissimis visceribus concepit, portavit, & peperit; Nec non & illas, quas toto vitæ suæ tempore, & potissimum, quoties jam sublatum in cælos, in Sacramento recepit, ex ardenti cordis desiderio & intima devotione persolvit.

Bene-

Benedicant quoque, & laudent te omnes Angelici ſpiritus, qui throno Majeſtatis tuæ jugiter trementes adſiſtunt & cantant inceſſabili voce, dicentes: Sanctus; Sanctus; Sanctus.

Deſidero quoque ex toto corde, ut omnes Sancti & amici tui, tecum modo regnantes in cœlis, quorum communionem credimus, meam inſufficientiam compenſent ſuis digniſſimis laudibus, quas unquam hic in terris, in uſu, & veneratione hujus Sacramenti devotiſſime obtulerunt; & quas tibi modo decantant, cum revelata facie comedunt Panem vitæ, & torrente voluptatis tuæ potantur. Participem me fac Deus omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua.

O utinam pariter omnium piorum fidelium affectus, fervores, & omnia tibi in terris placentium vota, deſideria & merita in me unum colligere poſſem; & ſic tota animi intenſione te amare, & honorare, pro tanto amore & honore, quo me in hoc Sacramento dignatus es.

Profiteor enim, ſi quotquot in mundo fuerunt, ſunt, aut eruut devotorum, qui debita cum præparatione, devotione & fructu diviniſſimum hoc Sacramentum unquam acceperunt, vel accipient: Si, inquam, eorum omnium conatus, deſideria, & grati piique affectus, in me unum concurrerent, libens ſane & ultro omnia prorſus in laudem & gloriam Nominis tui, & debitam gratiarum actionem converterem. Et tamen (ingenue fateor, o Domine) nihilominus ſervus inutilis eſſem, nec condigne te laudare poſſem; quia major es omni laude. Sed parce mihi Domine, quia inops & pauper ſum ego, & ſaltem deſiderium pauperis, ſed obſequium bonæ voluntatis non deſpicias. O utinam benedicant omnia opera Domini Domino, laudent & ſuperexaltent eum in ſecula, *&c.*

# II. PVNCTVM.

## OBLATIO.

I. *Offer Deo Patri Filium, una cum omni ejus meritorum thesauro.*

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, quomodo dilexisti nos! Ita nimirum, ut Filium tuum Vnigenitum dares; semel quidem in pretium, sed indies in cibum. Quid tibi pro tanta charitate vilis ego creatuta retribuam? Hoc ipsum, quo tu nihil dignius dare poteras; ego nihil majus accipere. Ipsum, inquâm, dilectissium Filium tuum offero tibi, mi Pater, quem pro salute mea tam amanter obtulisti; & in hoc [*Sacrificio*] Sacramento, quod pro jugi illius beneficii memoria celebramus, tam gratiose [*offerendum*] sumendum dedisti.

Quem potius tibi offeram, ô Pater æterne, quam Filium tuum dilectum, in quo tibi bene complacuit? Quem alium dirigam intercessorem tibi ego reus, nisi hunc, qui est propitiatio pro peccatis meis? Advocatum pontifex Summus, non alieno sed proprio perfusns cruore, Hostia sancta; Agnus sine macula, qui peccatum non fecit; sed tulit peccata mundi, & languores nostros suo livore sanavit?

Ecce spes mea; tota fiducia mea, Christus Iesus Filius tuus Salvator meus. Noli quæso, despicere hanc oblationem, quamvis id mereatur offerentis vilitas; sed adspice, precor, propitius, quia in infinitum major est oblati dignitas. Respice in faciem Christi tui, qui tibi pro nostra salute factus obediens usque ad mortem in cruce pro nobis sese hostiam obtulit.

Nonne hic est innocens ille, quem, ut servum redimeres, Filium tradidisti? Recole, pie Pater, quia hic est ipse, quem, etsi ex tua virtute parem tibi ab æterno genuisti, meæ tamen carnis participem fieri voluisti, ut consors humanitatis, consortem me faceret divinitatis.

Attende in Filio, q uod te moveat misereri servo; & dum dilecti Filii tibi patent vulnera, mea quæso tegantur scelera:

lera: & quia caro mea te laceſſivit ad iram, caro Filii tui te flectat ad miſericordiam.

Suſcipe igitur, ô ſancte Pater, omnipotens, æterne Deus, ſanctam hanc & immaculatam hoſtiam Filii tui, quam ego indignus famulus tuus tibi offero, una cum omnibus ejus virtutibus, meritis, vulneribus, cruciatibus, plagis, ſuſpiriis, ſacri ſudoris ac cruoris guttis.

In unione illius amoris, quo ipſe tibi in Ara crucis ſemetipſum obtulit, in laudem & gloriam nominis tui, in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis in me, & in totum genus humanum collatis.

In expiationem quoque peccatorum meorum; in ſupppletionem omnium defectuum meorum: in ſolatium & refrigerium omnium fidelium vivorum, & defunctorum, *&c.* Per eundem, quem hic offero, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, *&c.*

II. *Offer teipſum Chriſto, qui ſe tibi tam amanter offerre dignatus eſt.*

O amantiſſime Salvator, quam magna eſt miſericordia tua ſuper me! quem, etſi vilem & indignum peccatorem, emiſti pretio tam magno, pretioſiſſimo, inquam, ſanguine tuo!

Nam ut me Satanæ mancipium liberares, tu verus Dei Filius temetipſum in ara crucis Deo Patri in redemptionis pretium obtuliſti: ut vero me paſceres, & confortares, temetipſum nunc in cibum dediſti.

Quid retribuam Domino, cum inops & pauper ſim ego, pro omnibus quæ retribuit mihi? Viſne ut præbeam tibi cor meum? Nihil æquius. Nonne Deo ſubjecta erit anima mea, à quo eſt omne ſalutare meum?

Omni prorſus jure animam meam ſibi vendicat, qui pro mea ſuam poſuit. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum. Ecce animam ſimul & corpus meum. Accipe me totum, qui me totum feciſti; & cum totus perieram, pro me totum te dediſti.

Verum quæ commutatio, ſi pro te reddam me? nempe pro Domino ſervum? pro Deo hominem? pro Sancto &

justo impium? pro Agno immaculato sordidum peccatorem? &c.

Sed tu Domine qui dignum habuisti me, pro quo dares, non alium quam te; nunc quoque, suppliciter rogo, ne avertas faciem tuam à me, neque despicias me Deus salutaris meus.

Suscipe servum tuum in bonum; qui accepisti pro me formam servi. Suscipe hominem, qui pro me factus es homo. Suscipe peccatorem, qui venisti quærere, & salvum facere quod perierat: qui es Pastor bonus, & Agnus sine macula, tollens peccata mundi.

Suscipe pariter obsequium servitutis meæ, quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli, in unione illius sacrificii, quo tu temetipsum pro me Deo Patri in ara Crucis hostiam obtulisti.

Conjunge vile servitium meum, cum omnibus quæ egisti & passus es ex perfectissima charitate & obedientia, & cum divitiis satisfactionum & meritorum tuorum Patri æterno illud offerre digneris, ut de tua abundantia mea ditetur inopia, & quam ex me ipso nullatenus mereor, te mediante gratiam obtineam.

In manus tuas commendo spiritum meum, ô Domine Deus veritatis, qui me redemisti. Tibi deinceps adhærere mihi bonum est, & ponere in te Domine spem meam, Quid enim mihi sit in cœlo, & à te quid velim super terram? Tu enim es pars hæreditatis meæ & calicis mei: tu es, qui restitues hæreditatem meam mihi.

## III. PVNCTVM.

## PETITIO.

I. *Ne dubites, hic avide & instanter multa petere, tibi ipsi & proximis. Thesaurum infinitum opum cœlestium hic habes. Pete, quantum vis. Aviditas petentis liberalitatem donantis provocat. Dilata os tuum, & Deus implebit illud. Inprimis humiliter pete veniam peccatorum, negligentia*

*tiæ quoque, & defectuum, quos in usu hujus Sacramenti admisisti.*

O Clementissime Salvator, in multitudine misericordiæ, & bonitatis tuæ introivi [ad altare tuum] ad mensam convivii tui, à qua conscius miseriæ & iniquitatis meæ, merito abstinere debueram, ne forte accessu temerario reus fierem Corporis & Sanguinis tui.

Verum tu dulcissime Dñe delicta mea, & ignorantias meas ne memineris, sed potius reminiscere miserationum tuarum Domine, ut non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Si enim iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit? quis accedere ad mensam tuam audebit? quis feret rigorem justitiæ tuæ? aut quis subsistet in conspectu divinæ majestatis tuæ, coram quo etiam cœli non sunt mundi?

Ecce, ô Domine, confiteor adversum me injustitiam meam, tu quæso remitte impietatem peccati mei. Tibi soli peccavi, & malum coram te feci. Sed tu qui venisti peccatores salvos facere, salva me, nec projicias me à facie tua, pro cujus salute temetipsum sponte tradidisti in pretium; pro cujus alimonia temetipsum in cibum dedisti. O quanta erit fiducia peccatoris, cui cognita est tanta pietas Salvatoris!

Quid ergo, ô Christe Salvator, impedire me poterat, quo minus venirem ad te, qui è summo cœlo salutis meæ caussa venisti? Infirmus quidem & afflictus sum nimis; sed an ideo à facie tua fugiam?

Imo vel ideo solum ad te venio, quia infirmus sum, non enim opus est bene habentibus medico, sed his qui male habent, tu autem solus es medicus animæ meæ, qui languores nostros tuo livore sanasti. Sana ergo animam meam, ô Domine, quia peccavi tibi.

Iniquitates meæ sicut onus grave gravatæ sunt super me: & quis alleviabit, aut quis portabit onus meum? Tu es ô Domine, Agnus Dei qui tollis peccata mundi: qui bajulasti crucem, ut nostram portares iniquitatem; qui dixisti: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos: & cur ad te non veniam, qui solus relevare potes peccatorum meorum sarcinam?

Ego vitiis pravisque passionibus coinquinatus sum, & ideo ad te confugi: quis enim alius mundum faciet de immundo conceptum semine, nisi tu Domine, qui lavisti nos à peccatis nostris in sanguine tuo? Quæso lava me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

Ego sum filius ille prodigus, & inobediens, qui à te profugus omnem consumpsi sustantiam; & nunc extremam patior inopiam; quo ibo, si ad te non redeo, mi amantissime Pater? tu enim es Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui semper recipis in gratiam revertentes ad te filios, & affectu paterno foves, & amplecteris.

Ego quidem non sum dignus vocari filius tuus, sed tu nihilominus vis haberi, & esse Pater meus. Sis itaque mihi propitius & clemeus, recipe exulem filium, operi nudum, refice esurientem. Quomodo miseretur pater filiorum, sic miserere mei, ô miserator & misericors Domine. Nunquid enim lætaris in morte & perditione peccatoris, qui ut ego viverem pro me dignatus es mori?

Ecce, qua fiducia ad te veni, ô Christe Salvator, quamvis sim homo peccator. Sed tu parce mihi per infinitam misericordiam tuam, si non ea, qua par erat cura, præparatione, ac devotione tremendum hoc peregi mysterium.

Memorare Domine, quæ mea substantia, spiritus quidem promptus est, caro autem infirma, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.

II. *Quia jam tecum habes Deum & Salvatorum tuum, Ducem, Medicum, Doctorem, Patrem & omne bonum; Potentissimum simul ac Optimum, id est, qui & possit, & velit tibi donare omnia ad salutem utilia, ideo magna fiducia effunde in conspectu ejus cor tuum, & tribulationem tuam ante ipsum pronuntia, & opem gratiæ in necessitatibus postula.*

O benignissime Deus, cupio ex toto corde tibi servire deinceps & justitia & sanctitate, omnibus diebus vitæ meæ. Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas!

Hoc votis omnibus desidero, ut cor meum ab omnibus rebus creatis abstraham, tibique totus uniar, ut per hujus sacramenti virtutem, ego in te, & tu in me maneas. Tibi adhærere cupio, quia tu es Deus Salvator meus, Lux, Dux, Medicus, Magister imo Pater meus, & omnia.

Vtinam exhibeam corpus meum hostiam viventem, sanctam, Tibi placentem. Vivam ego, jam non ego; vivat vero in me Christus, quem intra meipsum habeo. Iuravi ô Deus, & statui custodire judicia justitiæ tuæ.

Verum ô Domine, velle quidem adjacet mihi, perficere autem non invenio, quia in membris meis invenio aliam legem repugnantem legi mentis meæ, ut non quod volo bonum, hoc faciam. Ad te itaque, ô Domine, levavi oculos meos, quia imperfectum meum vident oculi tui.

Tu respice precor oculis misericordiæ tuæ infirmitatem meam: nam sine te nihil boni facere possumus, ex te autem est omnis sufficientia nostra. Tu itaque deduc me Domine in semitam mandatorum tuorum, quia ipsam volui.

Eripe me de inimicis meis Domine, qui parasti in conspectu meo mensam, (cujus nunc ex gratia tua factus sum particeps) adversus eos qui tribulant me. Fac mecum signum in bonum, ut videant, qui oderunt me, & confundantur, quia tu Domine adjuvisti me, & consolatus es me.

Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Proba me Deus, & scito cor meum, interroga me, & cognosce & semitas meas, & vide si via iniquitatis in me est, & deduc me in via æterna; dirige in conspectu tuo viam meam; ut declinem à via, cujus novissima ducunt ad mortem.

O scrutator cordis mei, vides, quam sim fragilis & pronus ad hoc, N. vel illud, N. vitium: ego quidem lapsum cavere propono; sed tamen labor, nisi tu manum supponas; Adjuva ergo, ô Domine, infirmitatem meam gratia tua.

III. *Virtutes Christiano homine; & tuo potissimum statu, seu vocatione dignas expende. Ad easque speciale auxilium gratiæ per virtutem hujus Sacramenti, pete.*

 O Chri-

O Christe Iesu, mitis & humilis corde, qui, cum in forma Dei esses, teipsum exinanisti formam servi accipiens, ac etiamnum humilias te ad manus cujuslibet indigni Sacerdotis; qui demittis te ad species panis & vini, adeoque à multis viliter & contemptim te tractari sinis; da mihi, ut non sit exaltatum cor meum, neque elari sint oculi mei, non ambulem in magnis, *&c.* ut non altum sapiam, sed timeam.

O mi Domine, qui cum dives esses, pauperis servi formam accepisti. Inclina cor meum Deus in testimonia tua, & non in avaritiam, ut delecter in via testimoniorum tuorum, sicut in omnibus divitiis, ut habens victum & amictum, his contentus sim, *&c.*

O Agne immaculate, qui de Virgine nasci voluisti, da mihi puritatem mentis & corporis per illud quod hic nobis das, *Vinum* germinans virgines. Cor mundum crea in me Deus *&c.*

O Christe Iesu, qui ut agnus innocens ductus es ad victimam, tot injurias & opprobria passus es, da mihi spiritum patientiæ & mansuetudinis. Discam à te mitis esse, & humilis corde, *&c.*

O Christe Salvator, qui sitiens aceto & felle potatus es; & omnes spiritus delitias nobis in hoc sacramento parasti, aufer à me ventris concupiscentias. Da ut tibi Deo meo serviam, non ventri, aut voluptati; Aufer à me ventris concupiscentias; ne cor meum unquam gravetur crapula & ebrietate, *&c.*

O Domine, qui in horto cum sudore sanguinis prolixe & ferventissime orasti, fac ut laudem te ex toto corde, ne dormitet anima mea præ tædio in tuo cultu ac servitio. Redde mihi lætitiam salutaris tui, *&c.*

O Domine, qui ex vera charitate pro inimicis tuis orasti: fac ut diligam proximum sicut meipsum, & benefaciam his, qui oderunt me, *&c.*

O dulcissime Salvator & Scrutator cordium; tu nosti, quid sit in homine, qui omnes vias meas consideras. Tu scis optime quibus in hoc statu, N. officio N. in quo per gratiam tuam constitutus sum, virtutibus & donis magis indigeam.

Tri-

Tribue itaque mihi gratiam tuam, qui tam copiosum gratiæ thesaurum, imo teipsum gratiæ auctorem nobis in hoc Sacramento dedisti, & me nunc ad illius participationem tam clementer admisisti. Quæ autem non obvenient illi bona, ad quem divertere dignatur fons ipse bonorum? Ingressus aliquando in Zachæi domum, dixisti; *Hodie huic domui salus facta est.* Ingressus jam es, ô Christe, domum animæ meæ, dic ei, quæso, *Salus tua ego sum*; quia dicere tuum, est facere, & tu solus es Deus Salvator meus.

Adjuva me Deus salutaris meus, & propter gloriam nominis tui libera me, & salva me, quid est enim *Iesus*, nisi Salvator? vere non est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.

O Domine, quia tam dignanter venisti ad me, non dimittam te, nisi benedixeris mihi, tu qui aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione.

O utinam accipiam benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari meo, quatenus eam de virtute in virtutem, donec clare te videam Deum deorum in Sion, quem nunc in Sacramento velatum, & per speculum in ænigmate video.

IV. *Pete quoque proximis tuis, his præsertim quos habes singulariter commendatos, hujus Sacrificii aut Sacramenti fructum applicari.*

O *Domine*, cujus viscera misericordiæ patent omnibus: qui neminem vis perire, sed omnes homines salvos fieri, ideoque pro omnibus mortem subiisti, & hoc Sacramentum instituisti: salvos fac servos tuos, Deus meus, sperantes in te: memor esto congregationis tuæ, quam possedisti ab initio.

Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ, & rege eos, & extolle illos usque in æternum.

Subveni, quæso, famulis tuis, quos pretioso sanguine tuo redemisti. Mitte eis Domine auxilium de Sancto, & de Sion tuere eos.

Miserere parentum, fratrum, amicorum, benefactorumque meorum, & N. N. Communica iis meritum pretiosi sanguinis tui, in salutem nostram effusi; ut in vita præ-

præsenti gratiam ad serviendum & placendum tibi percipiant: & sic demum ad æternæ vitæ gloriam perveniant, & te ipso fruantur æternum, ut ope gratiæ tuæ sic vitam præsentem instituant, ut tandem in cœlis æternæ vitæ præmia recipiant. *Adde hic etiam defunctos*, &c.

V. *Per manus & merita beatissimæ Virginis* Mariæ *pete commendari Deo Sacrificium aut Communionem tuam.*

O dulcissima Virgo Mater, quæ eundem Dominum, quem ego modo suscepi, de Spiritu sancto conceptum, in sacratissimo utero tuo portare meruisti; intercede pro me apud eundem Filium tuum, omnisque negligentiæ & indignitatis, in summi hujus Sacramenti sumptione commissæ veniam mihi impetres. *Vel sic ora cum mellifluo Bernardo:*

O Mater misericordiæ, per te precor accessum habeam ad Filium, & per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostræ corruptionis, & humilitas tua Deo tam grata nostræ veniam impetret vanitati & superbiæ.

Copiosa Charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, & fœcunditas tua gloriosa fœcunditatem nobis conferat meritorum. O Domina nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos repræsenta.

Fac ô benedicta per gratiam, quam meruisti; per misericordiam, quam peperisti; ut qui te mediante dignatus est fieri particeps infirmitatis & miseriæ nostræ, te quoque intercedente participes nos faciat bonitatis ac gloriæ suæ, Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster, qui est super omnia benedictus in sæcula.

VI. *Sanctorum, & inprimis Patronorum, ope ac intercessione fructum hujus Sacrificii, aut Communionis à Deo pete.*

O *Sancti* Dei omnes, qui jam pertransistis hujus mortalitatis pelagus, & pervenire meruistis ad portum felicitatis æternæ; qui in carne viventes, sic Domino, serviistis, ut jam cum ipso sine fine regnetis.

Obsecro vos per vestram charitatem, securi estis de vobis, solliciti estote pro nobis. Per ipsum vos rogo, qui vos elegit, qui nunc replet in bonis omne desiderium vestrum,

ſtrum, eſtote memores noſtri, qni adhuc in mediis naufragii periculis verſamur.

Subvenite mihi miſero peccatori, qui ad portum quietis, quem vos feliciter attigiſtis, adſpiro, ut per veſtras orationes veſtro tandem jungar conſortio.

Sed interim, dum hæreo in via, opus mihi viatico eſt, ut non deficiam in via. Viaticum noſtrum eſt Chriſtus ipſe Salvator, quo vos ſatiamini in patria, nos ſuſtentamur in via, donec veniat tempus, quo vobiſcum ſatiemur & nos ab ubertate domus Dei.

Adeſte mihi, quæſo, precibus meritiſque veſtris, ut panis ille cœleſtis, & viaticum divinum, quod modo ſumpſi, mihi contra omnes infirmitates, pericula & inſidias præſtet robur & tutamen : ut in fortitudine cibi illius ambulem per hujus mundi deſertum uſque ad montem Dei, & ibidem dulciſſima illius fruitione vobiſcum jugiter gaudeam ; & Deum una vobiſcum laudem per omnia ſæcula. Amen.

## ADMONITIO
### Ad omnes Chriſtianos, præcipuè Sacerdotes, de pio hujus Sacramenti uſu.

*IN ſuperioribus punctis ante & poſt Communionem, plus minuſve, pro opportunitate temporis poterit exerceri pius Aſceta; ne cibi tam excellentis guſtu fructuque fraudetur.*

*Vnde enim ſit, ut qui divina Sacramenta toties frequentant; adhuc tam frigidi, torpentes & imbecilles maneant? Comedunt, & non ſatiantur; bibunt, & non inebriantur; ſeminant multum & inferunt parum! Nonne is qui in hoc Sacramento reipſa ſumitur, eſt ignis conſumens, jugiter ardens, & nunquam deficiens? nonne lux mundi eſt? nonne Caro ejus verè eſt cibus, & Sanguis ejus verè eſt potus?*

*Cur ergo de cibo tam pretioſo & pingui non repletur ſicut adipe & pinguedine anima noſtra? Cur, qui pane Angelorum toties paſcimur, adhuc delectamur ſiliquis porcorum? Cur, qui lucem & ſolem ipſum toties recipimus, non fulgemus? cur mores actuſque noſtri radii non ſunt? cur mundum non illuſtramus? Cur, qui*

*ad*

*ad ignem tam prope & sæpe accedimus, non ardemus, cur alii quoque non accendimus?*

*Nimirum obiter & perfunctoriè opus tam arduum gerimus; usu potius, quam affectu ducimur. Meditationem negligimus, in qua debebat hic ignis exardescere.*

*Hæc sæpe cogita, ô Christiane; sed tu inprimis ô Sacerdos; ne tantam Dei gratiam toties in vacuum recipiatis.*

## EXERCITIVM *mirè elegans, & efficax,*

### Post Missam aut Communionem.

*Ex* P. Antonio Molina Carth. *in Instruct. Sacerd. qui asserit, hac forma utiliorem excogitari non posse.*

O Pater misericordiarum & Deus totius consolationis: qui ex abundantia infinitæ charitatis tuæ dedisti nobis unigenitum Filium tuum, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam; utque ex immenso meritorum ejus thesauro nostra suppleatur inopia: En ego miser peccator, sed per misericordiam tuam, vocatus in societatem Filii tui: nunc quoque particeps factus sum Corporis & Sanguinis ejus. Proindeque illum jam in pectore meo complector, & tanquam rem meam, intime mihi conjunctam possideo.

Atque ut talem, in unione charitatis, qua seipsum olim dedit pro nobis in ara crucis, & modo se dat & communicat in Sacramento Altaris: tibi eum offero una cum omnibus meritis atque virtutibus, in æternam laudem & gloriam tuam: ut in illo tibi perfectè complaceat: & nos, qui tibi placere de actibus nostris non valemus, dilectissimi Filii tui meritis & patrocinio, perfectè placeamus.

Offero tibi Pater sanctissime, omnem ejus charitatem, religionem, obedientiam, humilitatem, paupertatem, mansuetudinem, patientiam, cum aliis omnibus virtutibus, quibus excelluit, ut totum, quod mihi deficit, per illas suppleatur.

Cumque ego debitas tibi gratias agere nequeam, pro beneficiis in me collatis, offero tibi omnes laudes, quas ipſe obtulit, cum viſibilis inter homines verſaretur in terra: & quas tibi nunc offert in gloria.

Cum vero ſatisfacere nequeam tibi pro debitis, ſeu peccatis meis; offero tibi omnes ejus labores, jejunia, vigilias, fatigationes, orationes; quidquid denique fecit aut pertulit, à primo inſtanti conceptionis, quouſque ſpiritum emiſit in Cruce: omnes auguſtias, dolores ac tormenta paſſionis, omnem ſanguinem pro me effuſum, omnia vulnera pro me accepta, ac mortem pro me toleratam.

Ecce hic eſt theſaurus, Pater clementiſſime, in quo totam ſpem repoſui; hæ ſunt divitiæ, quas offero in ſatisfactionem omnium debitorum meorum.

Adſpice pie Pater, in faciem Chriſti tui, & cum ſit hic Filius tuus dilectus, in quo tibi ſemper bene complacuit, qui mihi nunc intime conjunctus eſt, ſupplex rogo, ut me quoque reſpicias oculis miſericordiæ tuæ. Sub ejus protectione ac tutela, ſub umbra meritorum ipſius compareo coram te, ut illum præcipue intuens, me quoque clementer ac benigne reſpicias, tanquam mancipium ejus, & ſervum perpetuum.

Ne permittas, obſecro, ut pereat illa anima, quæ toties in ſe recipit Filium tuum, qui à te miſſus venit in mundum, quærere & ſalvum facere, quod perierat. Hoc præſta mihi per infinitam miſericordiam tuam. Amen.

## CAP. VI.

### Alia Exercitia pro communicantibus continens.

### PRAXIS BREVIOR

*Pie communicandi, tam Sacerdotibus quam Laicis, tum ante, tum poſt Miſſam, & Communionem accommodata.*

#### 1. *Dirige Intentionem.*

O Summe ac potentiſſime Deus, in laudem & gloriam ſupremæ Majeſtatis tuæ; in memoriam ſanctiſſimæ vitæ, paſſionis, ac mortis *Ieſu Chriſti* Salvatoris mei: In gratia-

rum actionem, pro omnibus donis & beneficiis tuis, mihi indigno peccatori, & toti Ecclesiæ tuæ concessis; In propitiationem pro innumeris peccatis meis, pro salute mea, & proximorum N. pro solatio quoque Defunctorum N. &c. ego indignus peccator SS. Corporis & Sanguinis Filii tui Mysteria recolere, seu recipere cupio. Vere Domine in Te solo totum est, quod satiare possit cordis mei desiderium. Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? nonne tu ipse eris merces nostra magna nimis?

## 2. *Actum Contritionis exerce.*

Sed & sacrificium spiritus contribulati Tibi, mi Domine, una cum Sacrificio & Sacramento Corporis & Sanguinis Filii tui, Salvatoris mei humiliter offero. Doleo enim ex intimo corde, quod te Deum meum, summe bonum, & in me tam beneficum, ac toties in Sacramento me reficientem, unquam offenderim peccatis meis; præsertim talibus, N. & N. quæ tu nosti, ô Scrutator cordium: sed & miser ego peccator in amaritudine animæ meæ dolens confiteor. Vtinam nunquam offendissem Te: sed cor contritum & humiliatum Deus non despicies, Tu qui amore nostri dedisti nobis Vnigenitum tuum, ut nos lavaret à peccatis nostris in sanguine suo.

## 3. *Exerce Fidem.*

Equidem credo firmiter, mi bone Iesu, & viva fide profiteor, quia Tu ipse, *Deo* Patri æqualis in gloria & potestate, verus Deus & homo, vere & realiter præsens es in hoc Sacramento: qui de cœlo missus venisti in terra quærere, & salvum facere, quod perierat. Ideoque vere natus es de Virgine, passus, crucificus, & mortuus, & in memoriam amoris tui Corpus & Sanguinem tuum nobis in hoc Sacramento reliquisti.

## 4 *Exerce Spem.*

Et quidni sperem in Te, ô summa spes & unica salus animæ meæ? aut quo fugiam, nisi ad Te, ô *Iesu*, unicum refu-

fugium meum? qui dixiſti ore tuo ſacroſancto: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos.

O quam dulcia faucibus meis hæc eloquia tua, Domine, ſuper mel ori meo, ideoque venio confidenter ad altare tuum, ubi Teipſum ſpe plenus accipio. Si enim Te habeam, quid non habebo? quia Tu es qui habes, & potes omnia, & bonus es ſuper omnia.

Dominus regit me, & Nihil mihi deerit, in loco paſcuæ ibi me collocavit; nempe ubi ipſe Paſtor bonus, qui pro ovibus ſuis poſuit animam ſuam, nos paſcit, non alio cibo, quam Corpore & Sanguine ſuo.

Quid non dabis homini, cui Teipſum dediſti? Non patieris utique, bone Ieſu, mihi aliquid ad ſalutem deeſſe, qui toties recipio, mecumque habeo Te ſalutis auctorem. Non utique, propter nomen tuum, quod eſt Ieſus.

## 5. *Exerce Charitatem.*

Vere enim Deus Salvator meus es, & bonus es ſuper omne bonum. Et ideo diligo Te, Chriſte Ieſu, qui ex nimio amore mei in carnem veniſti, & ad mortem uſque dilexiſti me, & in ſignum hujus amoris in Sacramento Te ipſum dediſti. Amo, inquam, Te ſuper meipſum & omnia, aut certè ſic amare Te; & tibi ſoli ſemper adhærere vehementer deſidero, utinam per virtutem Sacramenti hujus, tanta inter Te & me coaleſcat amoris unio, ut nihil me ſeparare queat à charitate Chriſti Salvatoris mei.

## 5. *Renova Propoſitum.*

Quæ verò huic meo deſiderio tuoque imperio adverſantur, vel etiam quæ cœleſtis hujus Mannæ guſtum & dulcedinem impediunt, vel ut hæc N. & iſta N. ſeriò, & ſincerè cavere propono, idque ex ſolo amore tui. O utinam copioſa & efficax gratia tua in virtute, & unione hujus Sacramenti ſubveniat propoſito voluntatis meæ, per ſe (tu noſti Domine,) tam labilis & infirmæ. Imperfectum meum vident oculi tui, ex Te verò omnis ſufficientia mea.

## 7. *Exerce Humilitatem.*

Sed quomodo audeo accedere ad Te? Nonne tu ô Deus, Dominus, Creator, ac Redemptor meus, Rex cœli & terræ, *&c.* At, quis ego? Vilis terræ vermiculus, pulvis & cinis, & quod indignius est, toties erga Te inobediens & ingratus peccator, *&c.* Vere Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed memento Domine, quia cum esses Dominus omnium, assumpta servi forma venisti ad nos, & familiariter egisti cum Publicanis & peccatoribus. Denique humiliasti temetipsum usque ad mortem. Illa quæso te moveat humilitas, ut me vilem & humilem non despicias; Sed clementer ad me venias: aut venientem ad te benignè suscipias.

## 8. *Postula gratiam.*

Rogo te itaque, ô Pater æterne, per vim illius fortissimi amoris, qui traxit Vnigenitum tuum è sinu tuo in Virginis uterum, ut homo fieret propter nos homines:

Rogo te per vehementiam desiderii illius, quo desiderabat in ultima Cœna manducare Pascha cum Discipulis suis; & perficere opus redemptionis nostræ/ Per vim quoque illius amoris, quo sacrificium & sacramentum Corporis & Sanguinis sui in memoriam immensi amoris sui, & pignus futuræ gloriæ instituens, ipsis & nobis omnibus seipsum in cibum dedit.

Rogo te quoque per virtutem illius ardentissimæ Charitatis, qua semetipsum Tibi æterno Patri suo in ara Crucis in sacrificium & pretium pro nobis peccatoribus redimendis obtulit, ut salutari gratia tua ita me dirigas, & sacris mysteriis Corporis & Sanguinis ejus ita dignè me semper uti facias, ut copiosum inde fructum & robur contra omnes Mundi, Carnis, ac Dæmonis insidias consequar, Vitia, & hæc N. maximè fugiam.

Virtutes verò statui meo maximè necessarias, velut Charitatem, Humilitatem, Puritatem, N. & N. diligentius exerceam, & fidelius Tibi in dies servire studeam.

9. Of-

### 9. *Offer Teipsum & omnia Deo.*

Quid enim aliud retribuam tibi Domine pro omnibus quæ retribuisti mihi? Nonne vitam meam, corpus & animam, & omnia tibi debeo, qui donasti gratis omnia, imo ipsum Filium tuum, qui pro me vitam & animam suam posuit?

Vere Domine me totum Tibi debeo, qui reo redimendo innocentem Filium totum impendisti. Vtinam possem exhibere corpus meum hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. Vtinam anima mea tibi vivat, & omnia mea serviant tibi. Ecce paratum cor meum Deus, paratum cor meum. Tu, quæso Domine, qui animum potius quam manum respicis, servum pauperem ne despicias; non habentem, quod gratius offeram Tibi, ferentem duo minuta, id est, corpus & animam meam, quæ in tuum obsequium & omne beneplacitum pure ac plane resigno.

### 10. *Iunge oblationem aut Communionem tuam cum oblatione & meritis Christi.*

Tu vero, mi dulcissime Redemptor, Advocatus & Mediator apud Deum Patrem, ne despicias me, sed oblationem indigni peccatoris, una cum sanctissimis operibus tuis, in suprema charitate factis, æterno Patri propitius offer & commenda.

Conjunge hoc officium servitutis meæ cum pretiosissimo illo sacrificio, quo te Deo Patri in eminentissima charitate & obedientia in ara Crucis obtulisti.

Ecce Domine inops & pauper sum ego; tu vero dives in meritis & miserationibus, sed quibus divitias bonitatis tuæ potius, quam miseris peccatoribus cumulasti? Succurre ergo paupertati meæ ex immenso thesauro meritorum tuorum, & ex abundantia infiniti amoris tui perfice omnes actiones meas. Et nunc præsertim præparationis & devotionis meæ circa hæc tremenda Mysteria nimis exiguæ, & insufficientis defectum clementer adimple.

## 11. *Deo Patri repræsenta merita Filii.*

O Pater æterne, respice in faciem Christi tui. Ecce hic est Filius tuus dilectus, in quo Tibi bene complacuit: & tamen dilexisti Mundum, ut Filium tuum unigenitum dares pro mundi salute. Nimirum ut servum redimeres, Filium tradidisti; illum quoque pro nobis Advocatum apud Te & Mediatorem esse voluisti, ut quod nostris non possumus, ipsius meritis apud Te consequamur. Illius sacrificium in Cruce pro nobis oblatum, illius opera & merita ut perfectissima sunt, ita non possunt Tibi non esse gratissima.

Vtinam illius abundantia meam suppleat inopiam, ut ob honorem & amorem Filii gratum quoque nunc habeas servi tam vilis obsequium.

## 12. *Sanctos, maxime Patronos invoca.*

Ad vos quoque, ô Sancti & Amici Dei supplex confugio. Te inprimis, ô sanctissima Dei Mater, Virgo & Patrona mea, quæ gratia plena Deum & hominem purissimis visceribus tuis meruisti portare.

Et vos, o Sancti N. & N. Patroni, mihi singulariter electi & dilecti. Vos modo videtis illum facie ad faciem, & pleno ore manducatis panem illum, quem nos non nisi per speculum in ænigmate adspicimus, & speciebus velatum cipimus. Vtinam vestro interventu adjutus hoc cœlesti pane & viatico digne sæpius reficiar in via, ut tandem vobiscum eo satiari merear in patria. Amen.

## PRAXIS BREVIS PIE CELEBRANDI & Communicandi Sacerdotibus & Laïcis, tum ante, tum post Missam ad Communionem utilis.

### *Observa hic actus præcipuarum Virtutum.*

O Dulcissime Salvator Christe *Iesu*, *Adoro* te in toto corde meo: & *Gratias* ago tibi ex intimis visceribus animæ meæ, quod tanta charitate nos misere perditos redemeris pretio Sanguinis tui. Et in hujus Amoris tui memoriam, nec non pignus futuræ gloriæ, tam admirabili Poten-

tentia, Sapientia & Bonitate dederis nobis in cibum & potum ipſum Corpus & Sanguinem tuum. Denique ad hæc divina Myſteria, me viliſſimum peccatorem in numerum tuorum [*Sacerdotum*] ſervorum tuo innffabili clementia vocare dignatus ſis.

Sed heu infelix ego homo, qui hactenus tam indigne vocatione mea vixi, & toties; & tam graviter te *Deum* meum offendi peccatis meis (præſertim his N.) At nunc de iis *doleo* ex intimo corde meo ; ob *Amorem* tui ſuper omnia : & deinceps Tibi ſoli ſervire , placere , & adhærere propono.

Proindeque nunc accedens ad Menſam Convivii tui, ex omni affectu cordis mei tibi [*hoc ſacrificium Miſſæ*] digniſſimam hoſtiam Corporis & Sanguinis tui, quam tu ipſe ſemel pro nobis in Ara Crucis obtuliſti, pura & ſimplici Intentione, *offero* ad laudem & gloriam Æternæ Majeſtatis tuæ ; In memoriam ſacratiſſimæ Incarnationis, Vitæ , Paſſionis, ac Mortis tuæ.

In gratiarum actionem pro omnibus donis & beneficiis, toti cœtui Electorum, & mihi , licet indigniſſimo, hucuſque præſtitis ; vel unquam præſtandis : In propitiationem peccatorum. Pro ſalute quoque Fidelium Vivorum. N. Et ſolatio Defunctorum N,

Et utinam ex omni affectu , fervore , & deſiderio Amicorum tuorum , ſeu jam regnantium in cœlis , vel adhuc militantium in terris, hoc tam grande tuæ pietatis opus peragere poſſem , (*vel potuiſſem.*)

Corde ſiquidem *Credo*, mi *Ieſu*, & ore confiteor, quia Pater Æternus, *Deus* ſeipſo ſumme beatus, potens, perfectus, & nullius egens ſecundum infinitam miſericordiam ſuam ſic dilexit Mundum, ut te Filium ſuum Vnigenitum nobis daret Salvatorem.

Credo quoque, quod **Tu** ipſe Patri Æqualis per omnia, ex vi immenſæ charitatis tuæ de ſinu Patris deſcendiſti in uterum Virginis, & propter nos homines *Homo factus es.*

Credo, quod ex amore noſtri hoc Sacramentum in ultima Cœna inſtituens , verum Corpus & Sanguinem tuum, id eſt, Teipſum nobis ad manducandum dediſti. Et deni-

que Patri tuo factus obediens usque ad mortem, temet ipsum pro nobis hostiam in Ara Crucis obtulisti.

Ideoque *Spero* in te, & magna fiducia venio ad te, ô Domine, qui nostri caussa tam mira facere; & tam dira pati voluisti. Quid enim negabis, qui sic amasti, ut teipsum dares.

*Amo* te quoque, ô Bone *Iesu*, ex tota virtute cordis mei; & semper deinceps, & in æternum amabo; si tu dederis.

Sed quid retribuam tibi Domine, pro tanto munere, & pro omnibus quæ retribuisti mihi? Ecce *Abnego* memetipsum & totum me, id est Corpus, Animam, & omnia mea in omne beneplacitum benignissimæ voluntatis tuæ plene resigno.

Verum quid habeo, quod non acceperim? Quid est homo, si comparetur Factori suo? Quid vilis Creatura, vermis terræ, miser peccator, & servus inutilis præstare poterit *Deo*, Creatori ac Domino suo?

Agnosco quia inops & pauper sum ego: ideoque *Humilio* me sub potenti manu tua. Tu vero ô Domine Iesu, utpote Advocatus & Mediator meus, dives in meritis, & miserationibus, suscipe caussam meam.

Et ex thesauro immensæ charitatis tuæ fer opem inopiæ meæ: & pretium Sanguinis tui, omniumque meritorum tuorum repræsenta Æterno Patri tuo; & hinc supple omnem defectum meum, præcipue hujus meæ, heu, nimis modicæ & imperfectæ præparationis, qua ad hæc SS. Mysteria venio; ut sic Ei per Te placeat obsequium indignissimæ servitutis meæ.

Fac etiam, o Bone *Iesu*, per omnes miserationes tuas, ut hoc tremendum Mysterium & admirabile donum charitatis tuæ, debita semper Fide, Reverentia & Gratitudine prosequar: idque puro & ardenti corde nunc & semper recipiam: Statum hunc quoque meum N. ad quem me ex singulari gratia vocare dignatus es, Charitate, Castitate, Humilitate, Mansuetudine, Patientia, Sobrietate, *&c.* Moribusque tibi placitis, & [*Sacerdote,*] fideli servo tuo dignis excolere studeam. Idque ut servitus mea magis tibi placeat: Ad majorem gloriam tuam, Ecclesiæ utilitatem, & propriam, proximique salutem.

Vnde

Vnde tandem ſupplex obſecro, ut per virtutem Corporis & Sanguinis tui abſtrahas cor meum efficaciter ab omnibus noxiis affectibus, N. qui guſtum ac fructum hujus Sacramenti impediunt, & intime tibi unias & incorpores, ut guſtem quam ſuavis ſis Domine, & unus tecum efficiar ſpiritus, ut tu in me, & ego in te maneam; adeoque nihil ſit, quod me unquam ſeparare valeat à te. Nam tibi adhærere mihi bonum eſt, *&c.* Quid enim mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram? ô pars mea Deus in æternum!

## Modus brevis & utilis excitandi affectus ante & poſt Communionem.

### *Ex P. Chriſt. Mayer.*

AMabilis *Ieſu*, Deus cordis mei, unde mihi indigniſſimo peccatori tanta dignatio, tantaque dilectio tantæ Majeſtatis, ut me oculis miſericordiæ tuæ tam benigne reſpicere, tam amanter viſitare, tam miſericorditer reficere, tam paterne fovere, tam ſuaviter, efficaciter, mirabiliter, ad gloriam mihi prædeſtinatam, ut ſpero, deducere hucuſque digneris?

Benedicta ſit in æternum infinita Bonitas, Charitas, & Miſericordia tua, qua me ingratum, cum Patre & ſancto Spiritu ab æterno ſic dilexiſti; decernendo me cum Electis omnibus ſic Creare, Redimere, Dotare, Vocare, Conſervare, Glorificare: qua me in tempore quoad corpus, & animam ſic Creaſti, Conſervaſti, Dotaſti, tanto pretio lacrymarum, ſudoris, & ſanguinis tui pretioſiſſimi olim Redemiſti; tam liberaliter idem pretium mihi applicaſti & nunc applicare non deſinis, ſic juſtificando, ſic vocando, ſic præſervando, ſic te mihi uniendo, ſic ad bravium gloriæ invitando.

Agnoſco, & amplector charitatem tuam æternam erga me, omneſque Electos tuos, atque illorum, omniumque creaturarum poſſibilium poſſibili affectu medullitus gratias ago.

Agnoſco, & deteſtor ingratitudinem meam tantam erga te, atque intime Doleo: teque Dominum meum, ac Deum meum ſimili affectu Adoro, Laudo, Glorifico: in centrum

nihili mei infra omnes me dimitto, & Majeſtati tuæ inclino; cum gratia tua ſola ſim id, quod ſum.

In te, ô infallibilis Veritas, Credo: in te, ô unica ſpes mea, mihi plane diffidens Spero: te Amo, & amabo ſuper omnia in æternum, ô Fons omnis boni infinite amabilis: Gaudeo de omni perfectione, beatitudine, gloria, & beneplacito tuo; meque tibi uſque in mortem, & annihilationem mei Reſigno: totus tuus eſſe, & in æternum permanere deſidero: ſicut tu totus meus eſſe dignaris; omnem vitam meam obſequio tuo gratis offero, & infinitas vitas, ſi haberem, lubens offerrem.

Omnia pia deſideria te glorificandi, quæ unquam habui, renovo, prava revoco, ac deteſtor, & contra voluntatem meam eſſe, ac fore proteſtor. Vtinam te ſic ſemper amaſſem, & nunquam offendiſſem, nec offenderem poſthac in æternum!

Doleo de omnibus peccatis meis, quia tibi quem diligo ſuper omnia, diſplicent: cupio & propono ſerio emundare omnia, maxime hunc particularem defectum, N. & novo fervore me totum tuo impendere ſervitio, conando omnia agenda perfectè facere, maxime hanc virtutem exercere, N. aut reformare hanc actionem ordinariam, N.

In ſatisfactionem me totum tuo offero beneplacito: veniam cum finali gratiâ precor, & ſpero per te, bone *Ieſu*, in cujus meritorum abyſſum me demergo.

Tu æterna charitate tua ſupplere digneris omne imperfectum meum, per tua ſanctiſſima merita: meq; tuo in omnibus conforma beneplacito, & gratiam efficacem largire, hos defectus emendandi, has virtutes exercendi, aut actiones ordinarias reformandi, & perſeverandi in vocatione, & gratia tua uſque ad finem: ut Te, ô *Ieſu*, in quem credidi, in quem ſperavi, quem dilexi in via, cum Electis omnibus videam: amem, laudem, glorificem æternum in patria.

II. Per eandem charitatem tuam, qua cum Patre, & Spiritu ſancto ſic dilexiſti mundum, ô bone *Ieſu*, memento, & miſerere totius Eccleſiæ tuæ ſanctæ, ejuſque Capitum, Prælatorum, Principum, Paſtorum: Statuum Eccleſiaſticorum, Sæcularium, Religioſorum, omniumque qui maxime

xime possunt gloriæ tuæ, & saluti animarum prodesse, & ac obesse;

Parentum item, Fratrum, Benefactorum, & Amicorum meorum, qui se mihi commendarunt: qui me contristaverunt, aut quos ego contristavi, offendi, juvare neglexi, quos per me indignum in viam salutis dirigere decrevisti, omniumque vivorum & defunctorum, pro quibus mori dignatus es.

Horum omnium propitius miserere, defunctis requiem, vivisque gratiam concede, ut tibi perfectissime, sicût scis, & vis, placeant, per merita B. Virginis *Mariæ*, Matris tuæ, & omnium Sanctorum, quæ tibi tuis unita offero, ut ea repræsentes Æterno Patri, (una cnm omnibus desideriis, conatibus & obsequiis meis, valde imperfectis,) cui olim obediens factus usque ad mortem, nunc gloriosus Pontifex assistis ad interpellandum pro nobis.

Pater respice in faciem dilecti Filii tui, & per eum miserere nobis, gratiam largiens, ut te cum eodem dilecto Filio tuo, & sancto Spiritu cognoscamus, amemus, laudemus, & glorificemus, cum omnibus Electis tuis nunc, & in æternum.

Miserere nostri Domine, miserere nostri, & adjuva nos, sicut nosti nobis necesse esse in corpore, & anima. scis omnia, potes omnia, qui vivis, & regnas in sæcula.

III. O Regina Sanctorum omnium, sancte Angele custos, omnes sancti Patroni mei, pro omnibus beneficiis nobis collatis, & conferendis in æternum, Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen ejus in idipsum.

## EXERCITIVM PECVLIARE.

### *Pro Sacerdotibus ante Missam.*

O Summa & adoranda Trinitas, una, vera, & æterna Deitas, Deus, Creator, Salvator, & Gubernator meus; summe potens, sapiens, bonus, justus & misericors; ego creatura tua, quamvis indigna, te laudare; & tibi servire desidero; quia ad laudandum te creatum, & singulari gratia tua vocatum me recognosco. Sed quis tu? Deus ac Domi-

Dominus omnium: Rex cœli & terræ; magnus & laudabilis nimis: ego vero vilis terræ vermiculus, pulvis & cinis, &, quod indignius, toties erga te inobediens, & ingratus peccator: & quomodo ausim venire ad sacrificandum tibi, & confitendum nomini tuo, Domine?

Verum sacrificium tibi gratum est, spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies. Doleo itaque ex toto corde, quod unquam offendi te, ô Deus meus, & Summum Bonum meum. Averte faciem tuam à peccatis meis: & respice in faciem Christi, Filii tui unigeniti: hic est enim dilectus, in quo tibi bene complacuit; quem tantis gratiæ donis tam large cumulasti, ut de plenitudine ejus nos omnes acciperemus.

Ego itaque licet indignus peccator, attamen, per gratiam tuam Sacerdos & servus tuus, offero Tibi, ô summe Deus, sacrificium Corporis & Sanguinis Domini mei Iesu Christi: idque facere summopere desidero, ex omni affectu, fervore, & desiderio, quo illud unquam obtulerunt Sancti tecum nunc gaudentes in cœlo, aut offerunt pii etiamnum viventes in terra.

In unione quoque immensæ illius charitatis, qua sic dilexisti mundum, ut Filium tuum unigenitum nobis dares: In unione amoris, quo *ipse* de sinu tuo venit, in uterum Virginis, & *Homo factus* est. In unione sacrificii admirabilis, quod idem Vnigenitus tuus, in ultima Cœna, coram Discipulis suis instituit, & tandem in Cruce moriens consummavit.

Et simul offero tibi pretium sanguinis ejus, cunctosque labores, dolores, & omnem thesaurum charitatis ejus: Merita quoque beatissimæ Matris ejus: omnem fidem, spem, & charitatem Iustorum: omnem humilitatem, & mortificationem vere Pœnitentium: omnes gratiarum actiones, & laudes, quas tibi universa Ecclesia, tum militans in terris, tum triumphans in gloria persolvit.

Et primo quidem illud offero ad summam divinæ & æternæ Majestatis tuæ gloriam, cultum, & adorationem, tibi velut supremo Deo, Domino, ac rerum omnium auctori debitam. In honorem quoque & commemorationem sacratissimæ Humanitatis, Incarnationis, Nativitatis, Passionis,

Mor-

Mortis, Resurrectionis, & Adscensionis Domini nostri Iesu Christi.

Deinde offero tibi hoc sacrificium in gratiarum actionem, pro tam admirandis donis, & charismatis sanctissimæ humanitatis Filii tui Iesu Christi collatis: Et pro pietate illa magna nimis, qua illum nobis in Patrem ac Magistrum, Advocatum ac Mediatorem dedisti: Pro innumeris gratiæ donis, & virtutibus, quibus ornasti beatissimam Virginem, Filii tui Matrem, sanctos Angelos, & omnes Electos tuos; & inter cæteros Sanctum N. vel SS. quorum hodie festum seu memoriam celebrat Ecclesia: Item pro omnibus beneficiis tuis & auxiliis gratiæ, toti congregationi Fidelium tuorum, in genere vel in specie collatis; & iis maxime, quibus prædestinatos prævenis, & prosequeris, eosque efficaciter in finem suum dirigis.

Peculiares quoque gratias, per hanc gratissimam oblationem Filii tui, ago tibi; pro omnibus beneficiis tuis, mihi à principio vitæ meæ, in hanc usque horam tam liberaliter præstitis; præcipue vero, quod me indignum peccatorem, nullo meo merito, solo beneplacito bonitatis tuæ, ad hoc officium Sacerdotale, ipsis etiam Angelis venerabile, ad hæc inquam, sacrosancta Mysteria Corporis & Sanguinis Filii tui tractanda, & dispensanda, inter ministros tuos assumere dignatus fueris, ad laudem & gloriam nominis tui; & ad fidelis populi salutem.

Præterea, quia Filius tuus est propitiatio pro peccatis nostris; & totius mundi: offero etiam tibi, ô summe Deus, hoc sacrificium, in expiationem peccatorum, & satisfactionem, pro injuriis, contumeliis, blasphemiis, & peccatis omnibus. quæ passim in toto mundo fiunt, contra gloriam Nominis tui, heu, quam multa & gravia! sed major est apud te misericordia; & copiosa apud Filium tuum redemptio; imo copiosior omnibus mundi criminibus satisfactio ejus: En sanguis Filii tui clamat ad te de terra; utique non vindictam, sed veniam. Parce Domine, parce populo tuo, quem redemit Filius tuus sanguine suo.

Denique quia in hoc sacrificio ipsum omnis gratiæ fontem, & omnis nostræ salutis auctorem tractamus, offero tibi

tibi hoc ſacrificium Filii tui, ut per ejus ſanguinem & nomen petentes impetremus, quod noſtris meritis non valemus.

Propter hunc itaque reſpice Eccleſiam ſponſam ejus, eamque tibi ſine macula & ruga ſpecioſam exhibe; fidem, ſpem, charitatem ei adauge; Perſecutorum & hoſtium ejus contere ſuperbiam. Hæreſes & ſectas extermina. Populis à fide alienis veritatis tuæ lucem infunde; eoſque adduc in ovile tuum: ne pereant tot animæ, ad imaginem tuam creatæ, & ſanguine Filii tui redemptæ.

Provide Eccleſiæ tuæ Præſules & Paſtores fideles; ſeu operarios ſtrenuos, & irreprehenſibiles, qui ſollicite vigilent in cuſtodia gregis ſibi commiſſi, & exemplo Filii tui ſummi Paſtoris, etiam non dubitent animas ſuas ponere pro ovibus ſuis.

Da univerſis, quos in clerum ſeu Religioſæ vitæ ſtatum vocare dignatus es, morum ac vitæ ſanctimoniam, zelum pro honore tuo, & proximorum ſalute, in eis accende, ut fideles inveniantur miniſtri tui, & diſpenſatores myſteriorum Dei.

Supplico tibi etiam, ô Rex Regum, pro Regibus, Principibus, & Magiſtratibus Chriſtianis; ut des eis pacem & concordiam, zelum & amorem juſtitiæ, fidelem ſubditorum curam; in fide, & Eccleſia tuenda conſtantiam.

Reſpice propitius ſuper omnes congregationes illis commiſſas; & omnia membra Eccleſiæ & Politiæ clemens protege; ut qua quiſque vocatione vocatus eſt, in ea tibi digne & laudabiliter ſerviat. Da juſtis perſeverantiam; Proficientibus fervorem; ſed præcipue peccatoribus pœnitentiam. Tu enim non delectaris in perditione morientium, ſed ut mortui viverent, Filium tuum mori voluiſti. Trahe ergo ad te peccatores funiculis charitatis tuæ; nec enim venire poterunt, niſi charitas tua traxerit illos.

Exaudi, ô clemens, eorum inprimis vota & deſideria, quorum mihi cura ſingulariter incumbit: velut parentum, cognatorum, amicorum, benefactorum, & inprimis eorum, quorum animæ mihi commendatæ ſunt: & de quibus aliquando rationem exiges à me. Dirige omnes, quæſo, in

viam ſalutis æternæ, ut te donante tibi placita cupiant, & tota virtute perficiant.

Intuere omnes tentatos, ægros in anguſtiis & periculis poſitos, eſto benignus conſolator afflictiorum, & Pater pupillorum; clemens quoque Iudex Viduarum; & Protector omnium Fidelium Chriſtianorum, quia ad te ſunt oculi omnium, donec miſerearis eorum. Inimicis quoque noſtris parce Domine; fac ut ament te ſuper omnia; proximos propter te.

Reſpice quoque ad animas in Purgatorio detentas (N. & N. quibus tu ſcis me magis obligatum.) ſit illis plenum refrigerium, per hoc magnum ſalutis noſtræ pretium, id eſt, ſanguinem Filii tui, cujus una guttula cuncta totius mundi ſufficiens eſt expiare delicta.

Ecce Domine, quia voluiſti me fungi Sacerdotio, pro his omnibus legatione fungor apud te: omnes à me exſpectant elevationem manuum mearum, ſacrificium hoc incruentum: utinam dirigatur, ſicut incenſum in conſpectu tuo.

Verum ô Domine, quia ſum ipſe circumdatus infirmitate; quomodo laudabo te, cum non ſit ſpecioſa laus in ore peccatoris? aut quomodo pro alienis peccatis interceſſor veniam, qui de propriis non ſum ſecurus? Ecce itaque unicus advocatus, & Mediator noſter, qui & condigne laudet te, & interpellet pro nobis Filius tuus. Ille Agnus innocens, in quo macula non eſt, nec dolus inventus eſt in ore ejus. Ille clamans ad te, meretur exaudiri, pro reverentia ſua. Ille infinitum tibi theſaurum & pretium exhibet, pro votis, neceſſitatibus, anguſtiis, & periculis omnium, pro quibus ipſe tibi factus eſt obediens uſque ad mortem; & velut Paſtor bonus poſuit animam ſuam.

Per eum itaque da & mihi, ut hunc Statum, ad quem me vocare dignatus es, virtutibus illi debitis ac neceſſariis, velut charitate, zelo, caſtitate; manſuetudine, humilitate, *&c.* diligenter excolam. Tu me fac, qualem me tibi vis habere miniſtrum; Iuva Domine, & quod vis, jube. Quis enim mundum ex immundo faciet? nonne tu, qui ex nihilo facis omnia?

Ideoque rogo te Domine ex intimo corde meo, ut per vir-

virtutem Corporis & ſanguinis Domini noſtri Ieſu Chriſti jungas, & incorpores me illi intime, ut unus cum ipſo efficiar ſpiritus, ut ille in me, & ego in ipſo maneam; nec quicquam ſit, quod me nunc, aut in æternum ſeparare queat a charitate, quæ eſt in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Amen.

*Poterant hic quoque ex Thoma de Kempis lib. 4. de Imitatione Christi, ſeligi orationes & exercitia ſpiritu pleniſſima ad Miſſam & Communionem pie inſtituendam. Sed libellus iſte paſſim eſt in manibus omnium, & nova etiam cura, in gratiam piorum per nos adornatus, auctus, & illuſtratus:* inde petat cui lubet.

## *Ad Sacrum faciendum prævia oblatio S. Bonaventuræ.*

ECce cœleſtis Pater, recolens mortem illam unigeniti Filii tui Domini noſtri *Ieſu* Chriſti, offero tibi hanc hoſtiam, quam ipſe olim obtulit pro mea & totius mundi ſalute. Ecce ad altare tuæ majeſtatis tranſmitto oblationem vivam, quam tu in miſeratione multa miſiſti ad altare crucis immolandam pro nobis. Recordare ergo illius ſacroſancti ſudoris, quaſi guttæ ſanguinis decurrentis in terram.

Reſpice illam virgineam carnem, verberibus crudeliter flagellatam, colaphis & alapis cæſam, livoribus tumidam, ſputis maculatam, ſanguine cruentatam, ſpinis perforatam, clavis confixam, lancea vulneratam.

Illa ergo pietas, quæ Filium tuum traxit & vicit, ut in ſtatera crucis totius mundi peccata libraret, ipſa te cogat Pater miſereri nobis miſeris. Reſpice obſecro non noſtra peccata, ſed in faciem Chriſti tui. Non enim in juſtificationibus noſtris preces noſtras proſternimus, ſed in multitudine miſerationum tuarum.

## CAP. VII.

### De modo pie audiendi Miſſam.

### ADMONITIO de EXCELLENTIA, Vtilitate & Reverentia ſacrificii Miſſæ.

*QVi Miſſam indies non audit, vel etiam non facit, cum poteſt, vel utrumque negligentius facit, is dignitatem & utilitatem tanti ſacrificii, vel ignorat, vel certe, non ut par eſt, æſtimat.*

In

*In Missa enim totum salutis nostræ pretium, & omnis meritorum Christi thesaurus cuivis Christiano proponitur ; & præcipua fidei & redemptionis nostræ mysteria renovantur.*

*Incurius ergo salutis suæ, in Deum quoque ingratus, & ad pietatis officia nimium languidus convincitur; qui beneficium redemptionis suæ sæpius pia mentis meditatione, & grato in Deum affectu non recolit : adeoque opes pretio tam magno, id est, Christi sanguine partas, & tanta vitæ Christianæ præsidia negligit.*

*Frequentem utique Passionis suæ, & gratam amoris sui erga nos memoriam Salvator à nobis requirit, cujus tam nobile, & præstans momumentum Ecclesiæ suæ reliquit, dicens :* Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.

*Itaque non erit abs re, hic quædam annotare, quæ & tanti sacrificii dignitatem, ac utilitatem palam faciant, & fidelibus majorem ejus reverentiam studiumque concilient.*

Quis enim fidelium, *ait* S. Gregorius *lib.* 4 *Dial. cap.* 56, habere dubium possit, in ipsa immolationis hora ad Sacerdotis vocem cœlos aperiri; in illo Iesu Christi mysterio Angelorum choros adesse, summis ima sociari, terrena cœlestibus jungi; unumque ex visibilibus atque invisibilibus fieri?

*Confirmat hæc* Chrysost. *lib.* 6. *de Sacerd.* Per id tempus, *inquit*, quo sacrificium peragitur, & Angeli Sacerdoti assistunt, & cœlestium potestatum universus ordo clamores excitat; & locus altari vicinus in illius honorem, qui immolatur, Angelorum choris plenus est: Id quod credere abunde licet, vel ex tanto illo sacrificio, quod tunc peragitur. *Nimirum, Dominum suum sine satellitum obsequio relinquant beati illi, & administratorii Spiritus, & velut aulici tanti Regis?*

*Sed audi sententiam mirabilem, attamen verissimam, quam habet auctor valde pius & doctus*, P. Antonius Molina, *lib. de Inst. Sacerd. Tract.* 3. *cap.* 9. Si charitas, *inquit*, qua omnes omnino sancti jam inde ab orbis principio arserunt, & ex hoc in finem usque ardebunt, si merita cunctorum & præconia Deo facta cumulentur; si tormenta Martyrum, qui heroïca fortitudine vitam & sanguinem pro Christo fuderunt : si virtutes Confessorum, Patriarcharum, Prophetarum, Monachorum, Eremitarum, cæterorumque

omnium, qui alio genere Martyrii magis prolixo, & certa quadam ratione magis difficili seipsos cruciaverunt,& jejuniis, vigiliis, oratione rebelles fregerunt appetitus.

Denique si jungantur omnia obsequia Deo præstita, quamvis gratissima, præterita, præsentia, futura: non tam perfectam laudem & honorem complectentur, quam vel ea sola Missa, quam Sacerdos humillimus & pauperrimus celebrarit.

*Et ne sine ratione loqui videatur, addit:* Ratio hujus est, quia in omni Missa Christus est principalis Sacerdos, qui ut talis, actu ipsum offert sacrificium: Munus vero Saderdotis est colere Deum. Vnde in Missa Christus est, qui maxime colit & honorat Patrem, ut defectum nostrum suppleat.

Et certum est, omnes simul creaturas non tantum posse deferre Deo, quantum Filius Dei, adeo ut sacrificium Missæ, tum ex parte ejus, qui offert, tum illius, qui offertur, excedat maxime omnem religionem & cultum, qui à qualibet creatura posset vel conjunctim exhiberi.

Quapropter (*ut merito addit idem auctor*) videant Sacerdotes, quam ingentes divitias manibus suis complectantur. Pudor & ignominia est, esse, qui facillime, & ob rem nihili, tantæ magnitudinis thesauro se & alios spolient. *Ita prædictus Auctor, æque gravis ac religiosus.*

Considera jam, (*inquit Cardin. Bellarminus*) quam sit triste & deplorandum, videre Sacerdotem divina Mysteria peragentem, Angelorum choris undique septum, qui ad ea, quæ ipse operatur & loquitur, stupent ac tremunt, & præ admiratione ingentes clamores excitant, & tamen Sacerdos in medio positus, totus frigidus, & quasi stupidus non attendit, quid agat; non intelligit, quid loquatur, & ita properat ad finem, ita signa involvit, ita verba præcipitat, quasi latronibus à tergo insequentibus urgeretur. Clamamus in Sacramento altaris Christum ipsum esse præsentem, & interim nonnulli ita sacra tractant Mysteria, quasi nihil minus verum esse putarent. *Vide Bellarum. Con. 9. Dom. 4. Advent. Et lib. 1. de Arte bene mor. c. 14.*

*Sed & reverentiæ tantis Mysteriis debitæ etiam alii memores esse debent, qui Missæ utiliter interesse volunt. Valde enim deplorandum*

*dum est, inter Christianos reperiri, qui corpore præsentes in templo, mente simul & oculis vagentur; fabulas misceant, nugas & jocos versent, adstent velut spectatores alicujus comœdiæ: nec ullam habeant eorum, quæ sacerdos, sacris operans, agit, ac exhibet, rationem. Quid turpius homini Christiano, quam Christi Redemptoris sui tormenta spectare tam irreverenter & indevote?*

*Quid indignius, quam sacrificio dolorum Christi, & acerbissimæ Passionis ejus, renovari memoriam, redemptionis, inquam, nostræ beneficium recoli, & hominem Christianum tam exiguo debitæ gratitudinis & pietatis affectu adsistere; & , quod est indignius, non tantum immemorem beneficii, sed & injurias, contumeliasque, risu scilicet, fabulis, jocisque, tam pio benefactori regerentem. Quid hoc est aliud, quam, ubi peccata expiari debebant, novis vetera cumulare; & cum magna sui pernicie in venenum medicamenta convertere.*

*Quam male hæc hominum perversitas cum loci sanctitate cohæret! Domum enim Dei decet sanctitudo, quippe quam inhabitat Sanctus Sanctorum. Dixeris, non credere tales, magnum illum cœli & terræ Regem, Dominum, mortuorum ac vivorum judicem, esse in hoc Sacrificio præsentem: nam cum eum laudent Angeli, adorent Dominationes, tremant Potestates, ipsi fabulis, nugisque vacant. S. Chrysost. aliique Patres, non aliter fere vocant hæc Mysteria; quam horrenda, quam tremenda, quibus Christiani non sine tremore interesse debeant.*

*Hinc est ergo gravis illa Concilii Tridentini admonitio.* Quanta, *inquit*, cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitaverit maledictum eum in sacris literis vocari, qui facit opus Dei negligenter.

Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur: Satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest, interioris cordis munditia, & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. *Sess. 22. cap. de Missa.*

*Hunc itaque in finem dabimus hic Exercitia aliqua, & diversos modos pie & utiliter audiendi Missam; ut inde quisque seligat, quod magis arriserit, vel ut, qui plures uno die Missas audire cupit, varietate ipsa subinde renovet spiritum, & pellat fastidium, quod crebra unius repetitio parere posset.*

*Porro qui priore modo, id est, applicatione* Passionis Dominicæ *uti voluerit, sciat necesse non esse, ut singulis Missæ partibus, singulæ meditationes ex æquo respondeant, (quamvis id satis commode fieri possit, juxta modum hic præscriptum.) sed uni aut alteri, pro suo quisque affectu, insistere potest, non intermissa interim spirituali Communione.*

## MODUS SEU PRAXIS PIE audiendi Missam, per exercitium Passionis Dominicæ.

*Cum sacrificium Missæ sit viva & vera repræsentatio illius Sacrificii cruenti, quod Christus in ara Crucis, sui Corporis & Sanguinis immolatione, Patri æterno obtulit & consummavit:*

*Optimus, & gratiæ plenissimus modus audiendi Missam est, mystica sacrificii hujus actione, ad Dominicæ passionis articulos applicata, opus redemptionis nostræ pio mentis affectu recolere.*

*Nam etsi Christus ipse hic principalis offerens, & oblatio: Sacerdos tamen Christi personam gerit, unde & habitus seu vestimenta ejus, & tota Missæ actio cum Christi passione similitudinem habent.*

*Ac* 1. Tonsura *significat spineam coronam.*

2. Amictus, *velamen illud, quod oculis Christi obtentum est.*

3. Linea tunica, *vestem albam, qua ab Herode ad ludibrium indutus est.*

4. Cingulum, *funes, quibus medius constrictus est in horto.*

5. Manipulus, *vincula quibus sacræ manus tanquam hominis nefarii adstrictæ sunt.*

6. Stola, *funes, qui collo ipsius divino injecti sunt, cum crucem bajulans ad montem Calvariæ duceretur.*

7. Casula, *vestem purpuream, quæ data est Christo in domo Pilati.*

8. Crux *in casula, eam crucem, quam Christus gessit, & in qua pro nobis pedendit.*

9. Calix,

9. Calix, *acerbum dolorum calicem, quem nostri caussa libens exhausit.*

10. Sacri panni, *qui explicantur in altari, Sindonem, linteamina, quibus sacrum Christi corpus involutum est.*

## EXERCITIVM PRIMVM
Pie audiendi Missam.

### I. PRÆPARATIO AD MISSAM.

*INterim dum exspectatur Sacerdos, induens, & præparans se ad sacrificium, recordare, ô anima mea, quanto desiderio adventum Messiæ in carnem venturi Patres olim exspectaverint.*

O Pater æterne, qui sic dilexisti mundum, ut Filium tuum Vnigenitum dares pro redemptione nostra; quid pro tanto munere & amore retribuam tibi? Ecce ipsum Filium tuum Vnigenitum; quo nihil tibi charius, nihil nobis pretiosius.

O quot suspiriis, quàm ardentibus votis desideratus ipse fuit cunctis gentibus! donec tandem missus à te formam servi accepit, & mortali carnis nostræ tunica indutus, majestatem Deitatis obtexit; deque Virginis utero in mundum prodiit: & tibi factus obediens, usque ad mortem, nos ab æterna morte redemit.

Ecce Domine tam immensæ, tantæ charitatis opus in hoc Missæ sacrificio, in tuam *Gloriam*, & Filii tui *Memoriam* recolere cupio. Tu quæso Domine, posside ac rege cor meum gratia tua, ut pie, religiose, ac decenter id faciam, ut placeat tibi hoc obsequium meum, & prosit animæ meæ.

*Subjungi posset hic & sequentibus articulis; omnibus aut aliquibus, pro opportunitate & arbitrio cujuslibet, sequens*

### ASPIRATIO AD CHRISTVM,

*Quæ Exercitium nobilissimarum virtutum continet.*

O Domine quanta fecisti, & qualia passus es, ex vi immensi amoris tui erga me! Sed quid ego retribui? aut quid retribuam?

*Doleo* ex intimo corde meo, quod unquam offenderim te, qui tantopere dilexisti me.

*Credo*, in te viva fide, ô æterna *veritas*; quia tu ipse es Deus & homo, Dominus & Salvator meus.

*Spero* in te Domine, ô unica spes, & vera salus animæ meæ.

*Amo* te quoque super omnia, ex toto corde meo, ô summum *Bonum* meum, utinam absorbeat me ardentissima vis amoris tui, ut nihil unquam separet me à charitate Christi Iesu Salvatoris mei. Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram?

## II. AD CONFSSIONEM.

*Quare Sacerdos ad pedem altaris humiliter inclinatus, inter Ministros facit.*

*Aspice uti Christus, assumptis Discipulis, & totius mundi peccatis, ad montem Oliveti, procidens in faciem suam oret, & ob passionis & mortis imminentis angorem, sed magis peccatorum nostrorum horrorem, fiat sudor ejus, tanquam guttæ sanguinis decurrentis in terram.*

Et ego ulterius offendere te potero peccatis meis? ô dulcissime Domine? qui tanta fecisti, & talia passus es, &c. *ut supra.*

## III. AD OSCVLVM ALTARIS, & Introitum Missæ.

*Vide ut Christus, velut Agnus mansuetus, benedicti oris sui osculum porrigit impio proditori; & sic amoris signo hostibus introëuntibus in hortum traditur.*

Et ego pro vana creatura, tradam aut deseram Te, mitissime Domine, qui tam charum habuisti me, ut pro me de manibus hostium liberando, in manus impiorum tradi volueris?

## IV. AD KYRIE ELEISON.

*Id est*, Domine miserere: *Quod ternis vicibus repetitur,* Considera *Petrum, qui post tam speciosa promissa constantiæ & fide-*

*fidelitatis, Dominum suum ter abnegavit: nec resipuit, nisi postquam misericors Dominus eum respexit.*

*Ecce speculum humanæ miseriæ. Tam facile labimur; sed non resurgimus, nisi Dei misericordia succurrat. Hæc itaque sæpe, imo semper imploranda. Hoc indicat tam crebra repetitio,* Kyrie eleison; *quia res ardua est, & maximum opus divinæ misericordiæ, peccatorem converti, & resipiscere. Sed ô quantum hinc Angelis gaudium, super uno peccatore pœnitentiam agente! id commodè subsequens Hymnus monebit Angelicus.*

Heu misericordissime Iesu, quam & ego inconstans & lubricus fui in bonis propositis! quoties & ego, immemor promissi, cum Petro negavi te Domine! At quam raro lacrymis veri doloris deflevi peccata mea! O si & hoc cum Petro valeam; & deinceps in bono perseverans exhilarem Angelos, & una cum illis cantem tibi: Gloria in excelsis Deo.

## V. AD COLLECTAM, Epistolam & Graduale.

*Cogita collectas populi adversus Christum accusationes, consilium in domo Caiphæ, variasque, quas hic passus est, injurias, sputa, alapas, illusiones.* O mansuetissime Domine, quanta fecisti, &c. *ut supra.*

## VI. AD EVANGELIVM.

*Quod à dextera ad lævam transiens Sacerdos legit.*

*Aspice ut Christus à Caipha ad Pilatum transeat; examinetur ab impiis de doctrina & Discipulis; accusetur ob prædicatum Euangelium, ideoque multis injuriis & contumeliis afficiatur.*

O Sapientissime Domine; de cœlo venisti Magister, ut viam Dei in veritate doceres, & nos à terris in cœlum duceres. Vt vero perfectius impleres munus tuum, prius cœpisti facere, quam docere. Et tamen calumniam pateris! mera erat in verbis tuis veritas; in factis probitas; in omni conversatione synceritas; (quis enim poterat arguere te de peccato?) Et nihilominus tu Dominus, Magister, & Iudex omnium, ab impiis & iniquis judicari, & reprobari sustines!

Vtinam ego corde bono,& fertili ſuſcipiam ſemen verbi ſeu Euangelii tui, & fructum multum adferam in patientia.

## VII. AD OBLATIONEM.

*Cogita, ô anima mea, quomodo Chriſtus à Pilato ad Herodem, ab hoc rurſus ad illum mittitur; ubique illuditur, contemnitur, & reprobatur.*

O ſpecioſe præ filiis hominum,ô deſiderium & exſpectatio Genitum. Tune ſis modo opprobrium hominum,& abjectio plebis, in quem deſiderant Angeli proſpicere: in quo Æternus Pater ſibi bene complacuit! oblatus es, quia ipſe voluiſti pro nobis, & heu, ſic deſpiceris! Ecce Domine, Ego me totum oſtero tibi,ne quæſo deſpicias me, qui te totum dignatus es offerre pro me.

## VIII. AD LOTIONEM MANVVM, & Orate fratres.

*Cogita Chriſtum innocentem à Pilato lotione manuum declarari; exhiberi populo; ſed à rabidis illis canibus mortis reum clamari, & latrone Barabba pejorem æſtimari.*

O quoties & ego creaturam perverſo affectu præpoſui Deo creatori meo! O innocentiſſime Domine quanta feciſti, *&c. ut ſupra.*

## IX. AD PRÆFATIONEM.

*Expende vehementem Chriſti dolorem, & cruciatum animi, cum ingens illud odium, & extremam Iudæorum rabiem videret, qua,dum Pilatus ejus dimiſſionem omnibus modis quæreret, ab impiis ad crucem mortemque poſtulabatur*, &c.

Nonne tu es Domine, cui paucis ante diebus ingredienti urbem,applauſerant omnes,canentes,Hoſanna,Benedictus qui venit nomine in Domini? Nonne tu es cui canunt Angeli; Sanctus, Sanctus, Sanctus? heu triſtis & ſubita cataſtrophe! ſcilicet, diſcam à te Domine, favoribus humanis inniti; Confidere in filiis hominum, in quibus non eſt ſalus: Quin tibi ſoli adhærere mihi bonum eſt, & ponere in te Domine ſpem meam,*&c.* O patientiſſime Domine,quanta feciſti, *&c. ut ſupra.*

## X. AD CANONEM.

*Adſpice ut Chriſtus ab impiis miniſtris, crudeliter nimis flagellatur, ſpinis coronatur, à Pilato traditur crucifigendus, mox gravi ligno crucis onuſtus, multo labore ſcandit montem Calvariæ,* &c.

Heu Domine, quonam te deduxit grandis mea iniquitas, & immenſa tua charitas? Flagella iracundiæ tuæ ego merueram: & tu innocens pro me flagellaris! Æterna me crux manebat; tu eam derivas in humeros tuos. Vere dolores noſtros tu tuliſti Domine, & languores noſtros, ipſe portaſti! *&c.* O clementiſſime Domine, quanta feciſti, *&c. ut ſupra.*

## XI. AD ELEVATIONEM.

*Cogita Chriſtum elevari in crucem, & coram omni populo conſpicuum & nudum exponi.*

O Chriſte Ieſu, adoro Te, qui exaltatus es è terra, ut omnia trahas ad te ipſum. Video enim te extenſis in cruce brachiis, quaſi nos amplecti cupientem, & clamantem: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego recipiam & reficiam vos.

O Domine, ſi ſegnius ego ad te venio, trahe me, Ieſu, funiculis charitatis tuæ, quam moriens in cruce monſtraſti. Scire, & querere *Ieſum*, & hunc crucifixum, ſit mihi ſumma & ſola voluptas. Abſit mihi gloriari, niſi in cruce Domini mei Ieſu Chriſti, *&c.*

*O Pater* æterne, ecce hic eſt Filius tuus dilectus, in quo tibi bene complacuit; Reſpice in faciem Chriſti tui, & averte faciem tuam à peccatis meis; propter quæ Vnigenitus tuus humiliavit ſemetipſum, Tibi factus obediens, uſque ad mortem *Crucis*. Ecce hic eſt Advocatus noſter, apud te, & propitiatio pro peccatis noſtris. Ipſe enim peccata noſtra pertulit in corpore ſuo ſuper lignum: & livore ejus ſanati ſumus. 1 *Pet.* 2.

Percutio itaque cum Publicano, ex intimo dolore cor meum tantis peccatis obnoxium; quæ ſola ad tanta ſupplicia traxerunt Vnigenitum tuum. Per hunc ergo propitius ſis mihi peccatori.

Ecce vox sanguinis Filii tui clamat ad te de terra, non vindictam, sed veniam. Passio & mors ejus sint mihi precor in remedium & remissionem peccatorum meorum. Pœnæ, & vulnera Corporis ejus, medela fiant animæ meæ, *&c.*

## XII. AD ORATIONEM DOMINICAM,

*Quæ septem petitionibus constat. Cogita, ô anima mea, septem ultima & sanctissima* Verba, *quæ Christus in cruce protulit.*

### 1 *Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum.*

O Da mihi Domine, ut te Patrem omnium nostrum coliam, amem, & proximum meum propter te, vera & sincera dilectione complectar: Sicuti tu docuisti nos exemplo tuo, pendens in Cruce, & pro inimicis moriens & orans, *Pater ignosce illis.* O mirus & rarus amor! O si imitemur, qui Christi nomen profitemur! Nemo sanè magis honoras nomen tuum, id est, Christianum probat, quam qui exemplo & amore tui, etiam inimicos diligere didicit.

### 2. *Adveniat Regnum tuum.*

Illud, inquam, cujus consortium Latroni in cruce promisisti, dicens, *Hodie mecum eris in Paradiso.* Vtinam vocem illam suavissimam audire merear in hora mortis meæ.

Da mihi Domine Fidem, Spem, & Pœnitentiam Latronis; & ab auditione mala non timebit cor meum.

### 3. *Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra.*

Vis nempe ô Iesu, etiam charissimos tuos consortes esse crucis tuæ; imo vis hoc signum esse, & indicium amoris tui. Ecce in dulcissima Matre tua, & Discipulo, quem diligebas, id agnoscere licet. Testes erant & spectatores crucifixionis tuæ: sed heu, quo cruciatu cordis sui?

Nempè ut hic doloris gladius tam dilectas animas, etiam cha-

charissinæ Matris, perfoderet, id tuæ voluntatis erit: Sed & hoc quoque; ut solatium non deesset afflictis.

Vnde dicebas: *Mater, ecce Filius tuus*, & ad Discipulum: *Ecce Mater tua.* Impar quidem commutatio, ut pro Filio Dei, Mater reciperet filium Zebedæi, *&c.* Sed quia hæc fuit voluntas tua, acquievit & Mater.

O Domine, Ecce tuus sum ego; vis me socium passionis tuæ? paratum cor meum Deus: Vis etiam consolationis? paratum cor meum. Fiat in me omnis voluntas tua. Nam quam in cœlis, id est, Electis tuis, & tibi amantissimis fieri voluisti; cur ego detrectem? Placere tibi in omnibus cupio: & parere per omnia, sed adde gratiam. Pati tecum non recuso: sed auge patientiam.

4. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

Si enim tu Domine, non reficias me, utique cito deficiam. Domine qui pascis me à juventute mea, usque in senectam & senium, & cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me. Memento quia caussa mei clamasti ad Patrem, quasi derelictus in angustiis, *Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Ad te sunt oculi omnium, & tu das illis escam & robur in tempore opportuno. Ego quoque clamo ad te in fame & angustia mea. Si tu me despicis, quis respiciet? Si me deseris, quis recipiet? Si me repellis, quis reficiet?

5. *Et dimitte nobis debita nostra.*

Quia ideo tam copiose profudisti sanguinem tuum, ut copiosa nobis esset redemptio, & pretio tam magno exsolveres debita nostra, quæ nemo solvere poterat, nisi tu. O amor, o desiderium salutis nostræ! Vnde languens amore, totusque jam exsanguis & arens in cruce clamans, *Sitio*, sed quid, nisi calicem Passionis & mortis, ut eo funditus exhausto, plene dilueres debita seu delicta nostra?

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Sed, ut Pastor bonus, duc & rege nos velut oves pascuæ tuæ: & ut Mediator noster commenda nos Æterno Patri

tuo

tuo ſervandos, cui tu moriens teipſum commendaſti dicens *Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Ne ſinas Domine nos perire, qui veniſti quærere, & ſalvum facere quod perierat.

### 7. *Sed libera nos à malo.*

Quorſum enim tot labores, ſudores, & dolores totius vitæ tuæ? quorſum totum Redemptionis opus, quod à te in Cruce *Conſummatum* eſſe dixiſti, niſi ut nos liberemur ab omni malo: gaudeamus in te Vno vero, & Summo *Bono*; O utinam mihi detur illo frui. *Amen*, Fiat, ô Chriſte *Ieſu*; Fiat ô ſalus & vita, & pars mea Deus in æternum.

## XIII. AD DIVISIONEM HOSTIÆ, & Agnus Dei.

*Cogita ſeparationem animæ Chriſti à Corpore, id eſt, mortem, quam ille velut Agnus innocens ad occiſionem ductus pertulit, ut tolleret peccata mundi. Item deſcenſum ad inferos,* &c.

O Domine, tune Auctor vitæ moreris, ut ego mortis reus vivam? quis mihi tribuat, ut mundo & carni moriar, & tibi ſoli vivam? & liberatus de profundo inferni, tecum exultem in gloria? ô Domine, quanta feciſti! *&c. ut ſupra.*

## XIV. AD COMMVNIONEM.

*Dum Sacerdos ſacra Myſteria ſumit, cogita corpus Chriſti imponi ſepulcro, & tu quoque eum repone in pectore tuo; Et ad hoc ſpiritualem Communionem inſtitue: qui vivis Fidei, Spei, Charitatis actibus potiſſimum conſtat.* Ecce praxin:

Adoro te, Domine Ieſu, viva & vera fide. in hoc Sacramento, corpore & anima, carne & ſanguine, vi mirabilis potentiæ, ſapientiæ, & bonitatis vere præſentem; & ſpero in te fons omnis bonitatis & miſericordiæ, non enim ſum dignus, ut intres ſub tectum meum, ſed tantum dic verbo, Tu qui ſolo nutu potes omnia; & ſanabitur miſera & languens anima mea.

Amo te Domine tam amantem mei, ex toto corde meo, ſuper me & omnia: & ideo cupio ſumere te modo, ſaltem ſpiritualiter, per os Sacerdotis hujus, Miniſtri tui; qui adſtans

ſtans altari tuo, offert nunc ſacra myſteria pro nobis omnibus; ut manducem te, & muter in te, & unus tecum efficiar ſpiritus, ut nihil me ſeparet à te, ſed in æternum adhæream tibi.

Fac, ô Domine, per hæc myſteria, tanta charitatis tuæ munera, ut ſacrum Corpus tuum aromatis, & beno virtutum odore condiam, & ſindone puræ conſcientiæ involutum in cor novum mundumque reponam, utinam tu in me & ego in te jugiter maneam, & requieſcam, *&c.*

## XV. AD POST COMMVNIONEM,

*Chriſtum à morte reſurgentem, & multis apparentem cogita.*

Vtinam & ego nunc à morte peccati vere reſurgam, & deinceps tecum, in novitate vitæ ambulem. Mortuus enim es propter delicta noſtra, & reſurrexiſti propter juſtificationem noſtram. O Domine, quanta feciſti! *ut ſupra.*

## XVI. AD ITE MISSA EST,

benedictionem, & Euangelium *S. Ioannis.*

*Cogita quod Chriſtus munere redemptionis humanæ jam plene perfunctus, velut glorioſus Triumphator cœlos adſcendat, & Apoſtoli accepta Chriſti benedictione, euntes in mundum univerſum, prædicent Euangelium omni creaturæ,* &c.

O glorioſiſſime Ieſu, egone mente defixus, in terris hærebo, qui te Patrem meum in cœlis eſſe cognoſco? Tu me tecum duc in altum, ut quæ ſurſum ſunt, quæram & ſapiam, non quæ ſuper terram. Da, ut converſatio mea ſit in cœlis.

O Chriſte Ieſu, qui in cœlo, tanquam in throno Majeſtatis tuæ reſides, & tamen in altari præſens eſſe, & per manus hujus Sacerdotis offerri dignatus es; laudo, adoro, & amo te, ex toto corde; ſed non dimittam te, niſi benedixeris mihi.

Eſto Mediator noſter, ubi es ad dexteram Dei ſedens; & Patrem indeſinenter interpella pro nobis: oſtende ei ſanguinem & vulnera, & omnia merita tua; quomodo ibi poterit eſſe repulſa, ubi tot ſunt charitatis inſignia? O Domine, quanta feciſti! *&c. ut ſupra.*

## CAP. VII.

# ALIVS MODVS
## Piè audiendi Missam.

*VNum è præcipuis Christianæ pietatis officiis est,* Missæ Sacrificio, *devote & frequenter adsistere.* Inprimis *ergo excita teipsum ad attentionem & reverentiam consideratione divinæ Majestatis, ubique quidem sed hic maxime præsentis.*

Deinde *junge & conforma* Intentionem *tuam intentioni Sacerdotis: id est offer cum eo hoc* Sacrificium, *& fac, quantum licet, quod ipse facit, sic enim & tu quoque particeps eris Corporis & Sanguinis Domini.*

*Tanta siquidem est virtus hujus sacrificii, ut qui præsentes* Intentionem suam *cum Sacerdotis intentione conjungunt, simul cum sacerdote, de sacrificio participent; cibique divini gustum & fructum percipiant : non secus ac membra corporis, ad quæ per os cibus & alimonia defertur.*

*Est enim Sacerdos velut os, interpres, atque legatus populi Christiani: ipse alloquitur Deum, orat, laudat, sacrificium pro salute populi totius offert; eorum maxime, qui Missæ sacrificio præsentes, & sacrificanti sunt intentione conformes.*

*Id patet ex Canone, in quo dicit Sacerdos*: Memento Domine, *&c.* & omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, & nota devotio, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis, & incolumitatis suæ, tibique reddunt vota sua æterno Deo, vivo & vero. *Ecce quæ sit Sacerdotis hoc sacrificium offerentis Intentio; Eadem si quoque tua sit, & vis, virtusque sacrificii tua quoque erit.*

## FOMVLA FORMANDI
### intentionem ante Sacrum audiendum.

*Ex P. Christ. Mayer.*

SVscipe S. Trinitas unus *Deus* hoc sacrosanctum Sacrificium Corporis & Sanguinis Domini nostri *Iesu* Christi, quod ego indignus servulus tuus una cum sacrificiis omnibus

bus tibi unquam oblatis aut offerendis, unitum ſanctiſſimo Sacrificio ab eodem Domino noſtro in ultima cœna & ara crucis oblato, per manus Sacerdotis offero divinæ majeſtati tuæ, omni poſſibili pietatis affectu, ex puro amore tuæ infinitæ bonitatis, ſecundum ſanctiſſimam ejuſdem Domini noſtri & S. Matris Eccleſiæ intentionem.

1. Ad maximam æternamque divinæ majeſtatis tuæ gloriam, amorem, beneplacitum.

2. Proteſtationem ſupremæ excellentiæ & dominii tui, & noſtræ ſubjectionis, & dependentiæ à te.

3. In perpetuam commemorationem paſſionis ac mortis ejuſdem Domini noſtri.

4. In honorem augmentumque gloriæ B. Virginis, totiuſque curiæ triumphantis.

5. In gratiarum actionem æternam pro omnibus beneficiis ſanctiſſimæ humanitatis Domini noſtri, B. Virgini matri ejus, patronis meis, omnibus beatis & prædeſtinatis, & mihi indigniſſimo hucuſque collatis, & conferendis in æternum.

6. In ſatisfactionem peccatorum meorum, omniumque fidelium vivorum & defunctorum.

7. Singulariter offero pro his N. N. vel pro hac gratia obtinenda. Secundario pro his N. N. mihi peculariter commendatis, omnibuſque pro quibus orare ſoleo & teneor, ad impetrandam defunctis requiem, viviſque gratiam te agnoſcendi, amandi, glorificandi nunc perfecte in via, olim beate in patria. Suſcipe & perfice hoc deſiderium meum, uberemque ad pie id complendum, gratiam & benedictionem largire. Amen.

## FORMVLA BREVISSIMA excitandi contritionem & devotionem; & renovandi intentionem cum petitione gratiæ ante Miſſam.

*Ex Eodem.*

O IESV infinite amabilis, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu ſancto, non ſemel tantum te mihi in ſocium, edulium, ſacrificium, pretium, præmium dare dignatus es, ſed quotidie denuo offerre dignaris; quanta tua eſt

eſt erga me ingratum liberalitas, charitas, miſericordia quanta mea erga te ingratitudo, ſtupiditas, malitia, qui tot & tanta mala, & peccata reddo pro tot & tantis bonis? doleo de his .... & omnibus totius vitæ peccatis, pure propter te infinite bonum à me offenſum. Cupio omnia emendare, & pro omnibus ſatisfacere, ſicut vis. Supple, ignoſce, recipe me in pacis oſculum per lacrymas, ſudorem, & ſanguinem tuum, & hoc ſanctum Sacrificium.

O ſi diviniſſimo huic Memoriali paſſionis tuæ, monumento potentiæ, ſapientiæ & bonitatis tuæ, & compendio omnium mirabilium tuorum aſſiſtere poſſem ea attentione, devotione, reverentia, quam exigit tuæ divinæ majeſtatis præſentia, tot Angelorum aſſiſtentium frequentia: tot myſteriorum, quæ hic geruntur, magnificentia.

Deſidero id præſtare, mi Deus, ex totis præcordiis meis, ad maximam tuam gloriam, amorem, beneplacitum, in gratiarum actionem omnium beneficiorum; in ſatisfactionem peccatorum meorum, omniumque fidelium, pro his N. N. omnibuſque vivis & defunctis, ad impetrandam iis veniam, gratiam, gloriam.

Quod ut digne præſtare poſſim, da obſecro mihi copioſam gratiam, & benedictionem, per merita tua, B. Virginis matris tuæ, & omnium Sanctorum.

## ORATIO ANTE MISSAM.

CLementiſſime Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis; qui ſic mundum dilexiſti, ut Filio tuo unigenito non parceres; ſed eum in paſſione ac morte acerbiſſimæ crucis noſtræ reparationi impenderes, quin etiam ejus oblationem tibi gratiſſimam, ad renovandum illius in nobis fructum, in Eccleſia tua quotidie renovari velles; tribue nobis; quæſumus, huic tam admirando & ſalutari, divinæ tuæ potentiæ, ſapientiæ ac bonitatis myſterio, tam attente, reverenter, & devote intereſſe, ut cruenti illius ſacrificii participationem, per hujus incruenti oblationem quam efficaciſſime conſequi valeamus. Per eundem Dominum.

*Signo sanctæ Crucis te consignans, cum Sacerdote sic incipe:*

In nomine Patris, *&c.*

*Psalmus* XLII.

IVdica me Deus, & discerne caussam meam de gente non sancta: ab homine iniquo & doloso erue me.

Quia tu es Deus fortitudo mea: quare me repulisti, & quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.

Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri, *&c.*

Introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

*Confessio generalis.*

Confiteor Deo omnipotenti, *&c.*

*Hymnus Angelicus.*

GLoria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te, Benedicimus te, adoramus te, glorificamus te.

Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus Rex cœlestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Iesu Christe.

Domine Deus, agnus Dei, Filius Patris, qui tollis Pec-

cata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram: qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.

Quoniam tu solus Sanctus. Tu solus Dominus. Tu solus Altissimus, Iesu Christe, cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

*Hæc formula in Missa sæpius repetitur, qua Sacerdos & fideles assistentiam divinæ gratiæ sibi mutuo imprecantur, ut ea præsente divinis mysteriis peragendis magis fiant idonei.*

## DE COLLECTA.

COLLECTA *dicitur oratio, in qua Sacerdos totius populi, vel Ecclesiæ necessitates & pericula, seu vota & desideria, quasi* Collecta *Deo repræsentat. Vnde dicit*, Oremus; *quasi adstantes invitet ad hanc orationem conjunctis votis animisque faciendam.*

## ORATIO AD COLLECTAM.

OMnipotens, sempiterne Deus, te suppliciter oramus, ut respicere digneris de excelso Sanctuario tuo, super congregationem nostram, & Ecclesiæ tuæ preces, pro nobis omnibus ad te, Sacerdotis hujus ministerio, destinatis clementer acceptes, & exaudias.

Ideoque pro immensa tua misericordia, largire nobis peccatorum nostrorum veniam, integritatem mentis, incolumitatem corporis, necessariam vitæ sustentationem: pacem in diebus nostris, aëris temperiem, fertilitatem terræ.

Catholicæ fidei unitatem, exstirpationem hæresium, consiliorum iniquorum destructionem, orthodoxæ religionis incrementum, charitatis ac pietatis fervorem, sinceram animi devotionem, tolerantiam, longanimitatemque in afflictionibus, in spe gaudium. Omnia denique ad salutem tum animæ, tum corporis utilia, sed ad tuæ inprimis gloriæ augmentum idonea. Per Dominum.

# AD EPISTOLAM, Graduale, &c.

*Quæ fere ex Propheticis, aut Apostolicis scripturis desumuntur; ausculta diligenter; velut si Apostolum, aut Prophetam ipsum docentem, monentem, vel arguentem, &c. audires.*

*Vnde magnus videtur abusus, & non levis jactura pietatis, & utilitatis publicæ, in officio solemni lectionem hanc epistolicam (velut & orationem Dominicam, Symbolum, &c.) vix inceptam mox abrumpere, & tam veteris Ecclesiæ instituti non nisi umbram quandam servare. Porro si lectionem hanc percipere nequeas, orabis interim hoc modo.*

O Æterne Deus, qui nunquam desinis nos indignos famulos tuos publico Ecclesiæ tuæ ministerio, Apostolicis, Propheticis, aliisque sacris doctrinis, & monitis, ad cultum & amorem tui Nominis excitare; & adversus mundi, carnis, dæmonisque insidias præmunire:

Da quæsumus, ut salutaria dogmata, ac monita omnes ex animo semper amplectamur, eisque mores, & omnem vitam nostram serio conformare conemur.

Et ne tandem nobis ad cumulum damnationis cedat, viam veritatis, seu voluntatem tuam, per tot interpretes, ac præcones tuos congnovisse, & non fecisse: da nobis gratiam & vires, ut quæ facienda toties cognoscimus, efficaciter facere valeamus. Amen.

# AD EVANGELIVM.

EVANGELIVM *ex prisca & pia traditione stantes audire consuevimus.* Primo, *in testimonium reverentiæ Christo velut præsenti & docenti exhibendæ.*

Deinde, *ut profiteamur alacres nos esse Christi Discipulos ad ejus doctrinam tum auribus excipiendam; tum moribus exprimendam.*

Denique, *ut ostendamus nos, velut milites sub Christo duce, arma militiæ nostræ, quibus contra hostes nostros pugnemus, ex fide & doctrina Christi petere, & pro ejus veritate tuenda paratos esse quidvis agere & pati.*

*Crucis signum ad frontem, os, & pectus, tum ante, tum post Euangelii lectionem formari solitum, admonet nos, sic excipiendam esse Christi doctrinam, ut eam & complectamur corde; & loquamur ore, & opere profiteamur.*

*Deinde, ut curemus ne volucres cœli, id est, spiritus illi aërii, nostræ salutis hostes, bonum doctrinæ Euangelicæ semen abripiant; aut sæculi forsan curæ, velut spinæ, illud suffocent, ut fructum facere nequeat.*

*Porro, quod Sacerdos recitaturus Euangelium, transeat à dextera ad sinistram, indicat Iudæis, tamquam genuinis, primum prædicari debuisse Euangelium: sed illis non recipientibus, Apostolos conversos esse ad Gentes.*

## ORATIO AD EVANGELIVM.

DOmine Iesu Christe, qui à Deo venisti Magister; & viam Dei nos in veritate docuisti, olim quidem visus in terris, & cum homnnibus conversatus: hodie etiam per Euangelistarum scripta, & præcones verbi tui docere non cessas.

Da nobis intellectum capacem salutaris doctrinæ tuæ. Accende & affectum zelo sapientiæ cælestis: & doce nos facere voluntatem tuam; ut fidem, quæ ex auditu Euangelii nascitur, & quam lingua nostra loquitur; etiam moribus vita fateatur; ne ad cumulum culpæ & pœnæ nobis cedat, scivisse voluntatem Domini, & non fecisse: utrumque enim opus est solius gratiæ tuæ, ut sciamus & faciamus, quia ex nobis servi inutiles sumus; ex te autem est omnis sufficientia nostra.

### *Post lectum Euangelium.*

LAus tibi Christe, qui per te ac Apostolos tuos, Euangelium orbi prædicare, ac incredulos veræ fidei luce illustrare dignatus es.

*Euangelio subjicitur* Symbolum, *seu professio fidei; recte quidem, quia fides est ex auditu verbi Dei, & magna multitudo gentium ex prædicatione Euangelii fidem Christi amplexa est. Recita illud una cum Sacerdote, sed vivo fidei & pietatis affectu: sic enim excitabis in te ardentem in Christi fide zelum, adeoque constantiam & perseverantiam. Nihil quoque potentius ad excitandum*

*tandum in nobis Dei amorem; quam si vigeat in nobis viva fides eorum, quæ in Symbolo continentur.*

## SYMBOLVM NICÆNVM.

CRedo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium.

Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei Vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt.

Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine. *Et homo factus est.* Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est.

Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et adscendit in cœlum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum sanctum, Dominum & vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas.

Et unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

### *Cum sacerdos ad oblationem se præparat, ita precare:*

DOmine Jesu Christe, Fili Dei vivi, & gloriosæ Virginis; in memoriam & laudem immensæ charitatis tuæ, qua te nobis totum in altari Crucis impendisti: Ecce præsens Missæ sacrificium, sicut & alia omnia, quæ per Sacerdotum manus toto orbe celebrantur, hodie offero tibi repræsentanda Æterno Patri tuo, in unione & efficacia illius oblationis,

qua ipse in cruce moriens sacrosanctum Corpus & Sanguinem tuum pro mundi salute obtulisti.

Fac ut ejusdem Corporis & Sanguinis tui oblatio; quæ in mysterio hic renovatur, & incruento modo sub specie panis & vini peragitur, ut fructum suum efficaciter obtineat: adeóque vivi inde gratiam, fideles defuncti requiem, & hi, pro quibus sacrificium offertur, misericordiam ac vitam consequantur æternam.

Sit quoque hoc ipsum Sacrificium, quod fructum passionis & mortis tuæ in se continet, pro innumeris beneficiis tuis in nos collatis gratiarum actio, & pro infinitis peccatis commissis, ac bonis omissis, pœnisque promeritis propitiatio & satisfactio salutaris. Qui vivis & regnas, *&c.*

## *Alia.*

SVscipe sancta Triniras hanc oblationem, quam una cum Sacerdote, tibi offerimus ob memoriæm Passionis, Resurrectionis, Adscensionis Iesu Christi Domini nostri.

Et in honorem beatæ Mariæ semper Virginis, & beati Ioannis Baptistæ, & sanctorum Apostolorum tuorum Petri & Pauli: & istorum, & omnium Sanctorum, ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem.

Et illi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

Materia *Sacrificii præparata Sacerdos lavat manus, indicans, nisi lotis purisque mentibus hoc ipsum sacrificium tractandum esse.*

## ORATE FRATRES.

*Sacerdos suæ sibi conscius infirmitatis ad populum fidelem convertitur, petens illius se precibus adjuvari, ut sacrificum Deo acceptum omnium nomine queat offerre. Advertant itaque qui Sacro intersunt, ut quod rogantur, faciant, est, tum Sacerdotem, tum sacrificium Deo humiliter commendent; ut hoc quod offert, omnibus proficiat ad salutem.*

## ORATIO.

MIttat tibi Dominus auxilium de Sancto, & de Sion tueatur te, memor ſit omnis ſacrificii tui, & holocauſtum tuum pingue fiat.

## *Alia.*

SVſcipiat Dominus ſacrificium de manibus tuis, ad laudem & gloriam Nominis ſui, ad utilitatem quoque noſtram, totiuſque Eccleſiæ ſuæ ſanctæ.

## ORATIO

### *Pro Sacerdote celebrante.*

SAcerdotes tui Domine induantur juſtitiam; hic præſertim, qui modo adſtat Altari tuo & orat pro nobis, ut parcas populo tuo, & non des hæreditatem tuam in perditionem. Vtinam ſanctus ſit, quia tu ſanctus es, cui ſervit; ut, præſtet ſe dignum ſacris altaribus miniſtrum, & debita reverentia honoret SS. Myſteria, & Majeſtatem nominis tui.

Ecce ſacrificium hoc & quodcunque hactenus obtulit, aut deinceps offeret, ego nunc offero tibi, in unione iſtius reverentiæ, qua tu ipſe, ô ſumme Sacerdos, holocauſtum te obtuliſti pro nobis, & à miniſtris tuis offerri in Eccleſia voluiſti, Amen.

Sacerdos *ad actionem illam, in qua ipſum ſacrificium proprie conſiſtit, jam acceſſurus,* Præfationem *præmittit; quæ eſt præparatio & excitatio quædam populi ad hanc ipſam actionem, ea qua par eſt attentione, reverentia & pietate proſequendam.*

*Vnde cum dicit,* Surſum corda, *meminiſſe debemus, poſthabitis terrenis curis & cogitationibus, ad ſuperna & cœleſtia mentem eſſe transferendam, maxime quia moniti à Sacerdote reſpondemus,* Habenus ad Dominum, *ne forſan arguamur mendacii, dum ſeculi rebus implicati, aliud proferimus ore, aliud corde gerimus.*

# PRÆFATIO ECCLESIÆ.

GRatias agamus Domino Deo noſtro.
Vere dignum & juſtum eſt, æquum & ſalutare, nos tibi ſemper & ubique gratias agere, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus. Per Chriſtum.

Per quem Majeſtatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Poteſtates, cœli cœlorumque virtutes, ac Beati Seraphin ſocia exultatione concelebrant, cum quibus & noſtras voces, ut admitti jubeas deprecamur, ſupplici confeſſione dicentes:

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni ſunt cœli, & terra gloria tua: Hoſanna in excelſis. Benedictus, qui venit in nomine, *&c.*

## ORATIO.

BEnedictus ſis Domine Ieſu Chriſte, fili Dei vivi, qui noſtri miſertus è cœlo deſcendiſti, & aſſumptum de Virgine Corpus & Sanguinem tuum in ara Crucis, vera pro peccatis noſtris hoſtia liberaliter obtuliſti.

Laus tibi & gloria, quod ex eodem Corpore & Sanguine tuo non modo panem vitæ nobis in Sacramento ſumendum, ſed etiam ſacrificium in altari per Sacerdotes offerendum inſtituiſti, atque ad mundi finem uſque celebrandum reliquiſti.

## ORATIO SUB CANONE.

*Ex P. Chriſt. Mayer.*

CLementiſſime Pater, ſuſcipe hoc ſacroſanctum Sacrificium de manu ſacerdotis, in unione ſacroſancti illius ſacrificii, quod tibi dilectus Filius tuus tota vita, in ultima cœna, in cruce obtulit pro me, pro N. N. & omnibus pro quibus mori dignatus eſt.

Reſpice in faciem Chriſti dilectiſſimi Filii tui, in quo tibi bene complacuiſti, & per æternam dilectionem, qua nos ſic dilexiſti, per infinita merita ejuſdem Unigeniti tui, per ejus Incarnationem, Adventum, Nativitatem, Circumciſionem, Lacrymas, Labores, Paſſionem, Mortem, per infinitam Charitatem, qua tanta pro me fecit, dixit, paſſus eſt.

Et per merita Sanctorum omnium triumphantium & militantium, Memento & miſerere Eccleſiæ tuæ, ejuſque capitum, Summi Pontificis, Imperatoris, Prælatorum, Principum, omnium ſtatuum Eccleſiaſticorum, religioſorum, ſæcularium, qui maxime poſſunt gloriæ tuæ & ſaluti animarum prodeſſe vel obeſſe:

Parentum item, fratrum, benefactorum & amicorum meorum, qui ſe mihi ſingulariter commendarunt NN. qui me contriſtaverunt, quos ego contriſtavi, offendi, juvare neglexi, & quos per me in viam ſalutis vis dirigere.

Horum omnium miſerere Pater miſericordiarum, ſicut ſcis & vis, gratiam iis concedens, ut tibi perfectiſſime placeant, te agnoſcant, timeant, ament, glorificent cum eodem dilecto Filio tuo & Spiritu ſancto, nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum.

## AD ELEVATIONEM.

*Quid* Pectoris Tunſio *ſub elevatione? Indicat, 1. Humili & ſincera hic in Deum fide opus eſſe, quæ captum ingenii verbo Dei ſubjiciat. 2. Significat magno cordis deſiderio ad cœleſtem illum cibum, qui oſtenditur, nos ferri debere. 3. Vehementi cordis dolore deteſtenda eſſe peccata, quæ nos ſacrificii illius participatione faciunt indignos.*

*Itaque cum Publicano illo percutiendum pectus; non eo modo, quo nonnulli hoc tempore in Eccleſia pectus ſola conſuetudine, ſine ullo doloris ſenſu percutiunt, parum interim memores, quod hoc ritu ſeipſos, ex conſcientia peccatorum, reprehendere & caſtigare moneantur.*

*Ille quidem magno cordis dolore pectus tundebat, velut reprehendens cor ſuum, quod ipſi admiſſorum criminum ori-*

*go esset & seminarium, illumque malorum omnium fontem repurgari à Domino postulans.*

# O R A T I O.

*Ad elevationem sacræ Hostiæ.*

SAlve salutaris victima, pro me & toto genere humano in patibulo Ctucis oblata. Christe Rex æterne, homo crucifixe propter hominem, respice sacratissimam carnem tuam pro me cruci clavis affixam, & lancea perforatam.

Atque illa, quæso, pietas, quæ te traxit & vicit, ut in statera gloriosissimæ Crucis totius mundi peccata expiares: illa te cogat clementia, ut miserearis mei pleni miseriis, qui fonte miserationis nunquam manare cessas, custodiens animam & corpus meum in vitam æternam.

# ORATIO SUB ELEVATIONE.

*Ex P. Christ. Mayer.*

O *Jesu* Filii Dei & *Mariæ* Virginis, Dominus meus, & Deus meus infinite amabilis, qui amore mei crucifigi, & in cruce mori dignatus es, adoro, amo, & glorifico te omnium creaturarum possibilium possibili affectu, cum Patre & sancto Spiritu, & ex animo desidero, ut adoreris, ameris, & glorificeris infinities ab omnibus, in omnibus, super omnia, omni possibili modo, gratis, propter te, nunc, semper, in æternum, & ultra.

Credo in te, Spero in te, Amo te & quidquid amas propter te; Doleo pure propter te, quod unquam offenderim te. Ignosce, indulge, supple per te.

En ex hoc momento paratum cor meum ad omnem nutum tuum. Tuus sum, eroque æternum; posside me, & tuæ voluntati penitus conforma.

Pater respice in faciem dilectissimi Filii tui, quem tibi in Sacrificium laudis, gratiarum actionis & propitiationis offero, & per illius lacrymas, sudorem & sanguinem; per gemitus & suspiria, per labores & obsequia, per dolores &

ſupplicia, per infinita ejus merita miſerere mei, illorum N. N. & omnium, pro quibus mortuus eſt, gratiam largitus te perfecte ſemper amandi, tuamque ſanctiſſimam voluntatem amplectendi & exſequendi in tempore & æternitate.

Per eundem dilectum Filium tuum miſerere, miſericordiſſime Pater, animarum fidelium defunctorum mihi peculiariter commendatorum N. N. omniumque pro quibus præcipue me vis orare; veniam, & requiem æternam illis clementer indulgendo, ut æternum benedicant, laudent & glorificent, cui debetur omnis laus, honor & gloria.

*Alia ſancti Thomæ Aquinatis.*

ADoro te devote latens Deitas: Quæ ſub his figuris vere latitas.

Tibi ſe cor meum totum ſubjicit: Quia te contemplans, totum deficit.

Viſus, tactus, guſtus, in te fallitur: Sed audito ſolo toto creditur.

Credo quidquid dixit Dei Filius: Nil hoc verbo veritatis verius.

In cruce latebat ſola Deitas: At hic latet ſimul & humanitas:

Ambo tamen credens atque confitens: Peto quod petivit latro pœnitens.

Plagas, ſicut Thomas, non intueor: Deum tamen meum te confiteor.

Fac me tibi ſemper magis credere, In te ſpem habere, te diligere.

O Memoriale mortis Domini, Panis vivus, vitam præſtans homini:

Præſta meæ menti de te vivere, & te illi ſemper dulce ſapere.

Pie Pelicane Jeſu Domine, Me immundum munda tuo Sanguine:

Cujus una ſtilla ſalvum facere Totum mundum quit ab omni ſcelere.

Jeſu quem velatum nunc adſpicio, Oro fiat illud, quod tam ſitio,

Ut

Ut te revelata cernens facie, Visu sim beatus tuæ gloria. Amen.

### *Alia sub Elevatione.*

AVe verum corpus natum ex Maria Virgine: vere passum, immolatum in Cruce pro homine:

Cujus latus perforatum, vero fluxit sanguine; Esto nobis prægustatum, mortis in examine.

O clemens, ô pie, ô dulcis Jesu Fili Mariæ.

Da ut sicut te nunc videre merui sub forma panis, ita cum ad judicandum veneris; securus & gaudens merear te videre in gloria tuæ Majestatis, & perpetuo perfrui in regno æternæ claritatis. Ubi cum Deo Patre, & Spiritu sancto, vivis & regnas Deus, in sæcula sæculorum.

## AD ELEVATIONEM CALICIS.

SAlve nobilissime Sanguis, de latere Domini mei Jesu Christi profluens, & totius veteris & novæ culpæ maculas diluens, ablue, sanctifica & custodi animam meam in vitam æternam. Amen.

### *Item utilissime recitantur illa verba ex hymno SS. Ambr. & Aug.*

TU Rex gloriæ Christe: Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes, in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subveni, quos pretio sanguine redemisti.

*Pius lector ex his seligat quod magis placet; nec enim omnia sub uno Sacro conveniunt.*

Oratio

*Oratio post Elevationem. Ex S. August.*

OMnipotens Pater, qui sic dilexisti mundum, ut Filium tuum unigenitum dares, ut omnis, qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam: per hunc dilectum Filium tuum, cujus beatissimam Passionem, & gloriosam Resurrectionem, & in cœlos Adscensionem recolo, te oro, educ de carcere animam meam ad confitendum nomini tuo.

Libera me à vinculis peccatorum, & quem propria merita faciunt lethalem timere sententiam, per hujus dilecti Filii tui ad dexteram tuam considentis interpellationem, restaura placatus ad vitam.

Quem enim alium dirigam intercessorem tibi, nescio, nisi hunc, qui est propitiatio pro peccatis nostris: qui sedet ad dexteram tuam, interpellans pro nobis, advocatus meus apud te Deum Patrem, Pontifex summus, non alieno, sed proprio perfusus cruore. Hostia sancta, beneplacens, & perfecta in odorem suavitatis oblata & accepta, Agnus sine macula, qui peccatum non fecit, sed peccata nostra pertulit, & languores nostros suo livore sanavit. Hic est, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene complacuit.

Adspice, mitissime Pater, dilecti Filii tui humanitatem, & miserere super infirmi plasmatis debilitate. Vide Redemptoris supplicium, & redempti dimitte delictum.

Oro te Rex Sanctorum, in hunc Sanctum Sanctorum, per hunc Redemptorem meum, fac me currere viam mandatorum tuorum, ut ei valeam spiritu uniri, qui mea non horruit carne vestiri, Jesus Christus in sæcula benedictus. Amen.

*Ad Memoriam defunctorum ex S. Ambros.*

ROgamus etiam te sancte Pater, pro spiritibus fidelium Defunctorum, ut sit illis salus æterna, gaudium & refrigerium sempiternum.

Hoc

Hoc magnum pietatis Sacramentum, Domine Deus meus, sit illis hodie magnum & plenum gaudium de te pane vivo & vero, qui de cœlo descendisti, & das vitam mundo, de carne sancta & benedicta, Agni videlicet immaculati, qui tollis peccata mundi, & potari de fonte pietatis tuæ, qui per lanceam militis de latere emanavit crucifixi Domini nostri, ut consolati exultent in laude & gloria tua sancta, Amen.

*Ad Memoriam Sanctorum.*

*Ex eodem.*

MIhi quoque Domine indigno servo tuo secundùm multitudinem miserationum tuarum miserearis, & concessa in præsenti scelerum venia, ne me sinas in futuro seculo excruciari cum impiis.

Sed aliquam portiunculam dones cum Sanctis tuis in cœlis, qui in tua membra coaptati, & in te unum corpus effecti, gratias ob tuum pro se effusum pretiosum Sanguinem, quo illos lavisti, rependentes, pro te & fratribus suis gloriosum Sanguinem fundere non dubitarunt, qui te in vita sua amaverunt, & in morte sunt imitati, & ideo coronas triumphales meruerunt.

Quorum me licet imparem meritis, participem tamen fac sola misericordia tua, succurrentibus eorum meritis, & precibus. Amen.

*Ad Orationem Dominicam.*

O Pater misericordiarum, nos, etsi indigni, qui servi dicamur tui, audemus te Patrem nostrum, nos filios tuos dicere; quia gratuita bonitas tua per Filium tuum nos in hujus nominis honorem adoptavit. Et ipse Filius tuus compellandi fiduciam addidit, eo ipso, quod precandi formulam præscripsit.

Agnosce ergo dilectissimi Filii tui, quam nos docuit orationem, & largire propitius per eundem Filium tuum, quicquid per ipsum, ab ipso edocti te petimus, dicentes: *Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen*, &c.

*Exposi-*

*Expositionem orationis Dominicæ habes supra sect. 1. pag. 17. quæ hic erit valde accommodata.*

LIbera nos quæsumus, Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, & futuris. Et intercedente beata & gloriosa semper Virgine Dei genitrice Maria, & beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, atque Andrea, cum omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut ope misericordiæ tuæ adjuti, & à peccato simus semper liberi, & ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, *&c.*

## *Alia.*

DVlcissimam pacis vocem Domine Iesu à mortuis redivivus, ad tuæ dilectionis Discipulos emisisti, dicens: Pax vobis, quam & jam iturus ad passionem, ipse comprecatus fueras, dicens, Pacem meam do vobis: pacem meam relinquo vobis: tolle à nobis quæso, Agne Dei immaculate, peccata nostra, aufer à nobis iniquitates nostras, quæ inter nos & te diviserunt, ut remissis peccatis, pacem tecum habeamus, quæ in testimonio conscientiæ bonæ suavi jucunditate resultat: ut in cœlestibus regnis pacem illam, quæ exsuperat omnem sensum, & intellectum, perpetuam consequamur.

Osculum Pacis *concordiæ & amoris symbolum est, sancta primitivæ Ecclesiæ consuetudine celebratum. Solebant enim tunc Christi fideles in sacris conventibus sese invicem magno benevolentiæ & charitatis affectu osculari, adjuncta salutatione,* Pax tecum. *Maximè vero ante perceptionem Eucharistiæ, ut nimirum ad Sacramentum pacis & charitatis, seposito omni odio & rancore securius accederent.*

*Sed quia res per se bona, successu temporis abusu vitiata est, osculi sancti usus in osculum Tabellæ mutatus est, manente nihilominus significatione pacis & concordiæ cum proximis colendæ, tum maxime, quando sacris Christi mysteriis digne ac salubriter interesse & participare cupimus. Porro de osculi sancti usu consule* Baronium Tom. 1. Annal. An. Christ. 45. & pulcre Raph. de la Torre in 2, 2, Thomæ, q. 84, a.2, disp. 5.

## AD COMMVNIONEM.

*Dum Sacerdos communicat, ſpiritualis Communio minime tibi negligenda, ſi cum fructu Miſſam audire voles. Eſt autem ſpiritualis Communio* (ut docet S. Thom. 3. p. q. 8. a. 1, ad 3.) *exercitiva excellentiſſimorum actuum: Fidei, inquam, Spei & Charitatis; quo ſine reali Sacramenti ſumptione, fructus Sacramenti, id eſt, unio cum Chriſto, acquiri poteſt.*

*Primum itaque excitanda viva & vera fides circa hoc Sacramentum; quæ facile fulciri poteſt, conſideratione divinæ Potentiæ, Sapientiæ, Bonitatis, & Veritatis.*

*Hinc ſequatur Exercitium Spei; quid enim neget tam bonus & clemens Deus, qui ſeipſum dedit? quid non poterit, etiam non præſens corpore? qui puerum Centurionis, & plures alios, etiam abſens curavit?*

*Denique excita Amorem, & ardenti cordis diſiderio adſpira & deſidera ad Chriſtum, velut ad fontem vivum; ex quo qui biberit, non ſitiet in æternum. Opta ergo Chriſto per virtutem Corporis & Sanguinis ejus uniri & incorporari intime; ut velut unus cum illo ſpiritus effectus, nunquam ab eo ſeparari poſſis.*

*Magnæ virtuis & utilitatis eſt hæc ſpiritualis Communio; ita ut ſæpe non minorem adferat fructum, & gratiam, quam pleriſque ipſa Sacramentalis: Vnde colligitur, quam ea nobis curæ eſſe debeat, maxime cum ſæpius un odie, nunquam ſine novo ſemper gratiæ & charitatis incremento inſtitui posſit. Vide de hac etiam ſupra, initio hujus Modi audiendi Miſſam.*

## ORATIO.

### *Pro Communione Spirituali.*

ECce adſto pauper & inops ad menſam magni Regis, & amantiſſimi Patris mei, tuam Chriſte IESV; & credo tibi, ô æterna Veritas, quod vere è ſummo cœlorum ad verbum Sacerdotis, ut me viſites, venire dignatus es: verumtamen, conſcius infirmitatis meæ, & peccatorum meorum, non audeo ſacramentaliter ſuſcipere te; ſed dico cum Centurione, cujus ſervum abſens, uti alios plurimos, ſanaſti: Domine,

Domine, non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum; ſed per os ſacerdotis veni in animam meam.

Munda, quæſo, illam à malis ejus & imperfectionibus N. & orna bonis & virtutibus N. paſce Corpore & Sanguine tuo, ut ſicut catellus, comedat de menſa Domini ſui, & adipe ac pinguedine cæleſtis benedictionis repleatur.

## *Alia pro Communione Spirituali.*

O Domine IESV, agnoſco te verum eſſe panem vivum, qui de cœlo, ut nos teipſo paſceres, deſcendiſti, & intra has ſpecies mira dulcedine, ſtupenda dignatione, potentia admirabili te abdidiſti: ſcio te cupidum paſcendi animam meam.

Credo in te, quatenus hic es, infinitos latere ſpiritualium donorum theſauros, gratiæ maximam ubertatem; ad quorum omnium participationem anhelat ardenter inops anima mea.

Credo verbo quod dixiſti: Qui manducat me, vivet propter me. Ecce panis vive, miſer ego fame & frigore pene confectus, infirmitatibus multis obnoxius, accedo ad te, ut manducans te, plenius & verius Vivam de te; fovear ad te, & ſaner à te, confido te non averſarurum indignitatem, infirmitatem & inopiam meam.

Vere profiteor me indignum, ut intres ſub tectum meum. Ideoque etiam non præſumo te modo inducere in hoſpitium cordis mei, ſacroſancti Corporis tui reali manducatione: ſed ſcio & credo cum Centurione, te etiam abſentem, id eſt, ſine Sacramentali Communione, uno ſolo verbo me poſſe curare, ditare, & ſanctificare.

Si enim adſpectus ænei ſerpentis tanti fuit, ut morſos ab igniris ſerpentibus potens eſſet curare, an non erit potentior fides, qua te comtemplor, ad curandos morſus ſerpentis tartarei? ille typus erat, tu veritas: ille umbra, tu res ipſa: ſi tactus fimbriæ veſtimenti tui incurabiles morbos valuit fugare, quid uon poterit contactus auguſti Coporis & divini Sanguinis tui, etſi non corporalis, mentalis tamen per deſiderium & fiduciam?

Si umbra diſcipuli tui Petri omnes morbos corporales

potuit abigere: quæ ægritudo animi ſtare poterit, & non continuo cedet ſplendori divinæ Majeſtatis tuæ?

Veni igitur ad me Domine, & ſana peccatricem animam meam, ciba eſurientem, refice imbecillem: tu qui ex voluntate Patris cooperante Spiritu ſancto, per mortem tuam mundum vivificaſti: vivifica me, paſce me, ſanctifica me hoc ſacroſancto Corpore & Sanguine tuo: libera me ab omni peccato, fac me tuis ſemper inhærere mandatis, & à te nunquam ſeparari permittas. Amen.

## COLLECTA.

Deus, quî nobis ſub Sacramento mirabili, Paſſionis tuæ memoriam reliquiſti: tribue quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari, ut Redemtionis tuæ fructum in nobis jugiter ſentiamus.

## Ad, ITE, MISSA EST.

Ecce Pater æterne, Miſſa jam eſt ſalutis Hoſtia, quam tu de cœlis miſiſti in terram. Placeat tibi, quæſo, quia hic eſt ipſe Filius tuus, in quo tibi bene complacuit. Agat nunc, quæſo, officium Mediatoris & Advocati, ubi ſedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis' Memento omnis Patientiæ, charitatis& manſuetudinis ejus; & orantem in nomine dilecti Filii tui exaudire digneris: quia ipſe dixit: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Hoc unum peto Domine, placeat Tibi hoc Sacrificium, ad majorem gloriam Nominis tui, proſit mihi & fidelibus tuis, vivis & defunctis, ad ſalutem, Amen.

*Ad finem Miſſæ, cum Sacerdos populo benedicit, te reverenter inclines:*

*Et velut cæleſtem à Deo benedictionem exſpectans, cum fide magna dicas:*

Benedicat & cuſtodiat nos omnipotens & miſericors Dominus, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus.

*Deinde facto signo Crucis in fronte, initium sancti Euangelii secundum Ioannem recita in hunc modum:*

IN principio erat Verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat: & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine: ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux: sed ut testimonium perhiberet de lumine.

Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in Nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et *Verbum caro factum est*, & habitavit in nobis (& vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Vnigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis.

## *Precatio pia post peractum Missæ sacrificium.*

MIsericordissime Domine, qui nos miseros Mortales non dedignatus es, etiam in hac hora stare in conspectu tuo ad te glorificandum pariter ac prædicandum: Condona mihi in ipso Precationis hujus tempore commissa errata, sive per occupationem, sive per mentis atque cogitationis in absurda desideria inductionem, uti ne glorietur inimicus adversum me, quod ne in ipso quidem tempore Doxologiæ, Confessionis, atque Synaxeos à peccato mihi caverim. Amen.

## *Altera post peractum Missæ sacrificium.*

VÆ mihi misero, qui Deum meum tam negligenter laudo: Ecce Domine meus amarissime pro me tota nocte passus, nullam requiem habuit, & ego una hora vigilare cum eo non possum?

Adjuva me Domine Deus meus, ut valeam tibi sapienter placere, & semper placitam exhibere servitutem, Qui vivis, &c.

*In fine offer hoc tuum obsequium Iesu Christo per manus Deiparæ, Angeli Custodis, Patronorum, & omnium SS. in unione Sacrificii in Ara Crucis oblati, & omnium meritorum ejus: idque juxta præmissam intentionem. Vel dic singulari attentione sequentia:*

Benedicite Domino omnia opera ejus: Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, Nomini Sancto ejus. Vtinam affectu omnium Angelorum, & Sanctorum te complectar, & tibi gratias agam, & omnis spiritus laudet te Domine.

Suscipe, obsecro, gratiarum actionem, Pater æterne, vitam & mortem Vnigeniti Filii tui, & per hanc da mihi ut vivam, & serviam tibi omnibus corporis membris, & potentiis animæ meæ.

Domine ante te, hoc est desiderium meum, sed imperfectum N. meum viderunt oculi tui; verum ecce vota N. Mea, tibi Domine, reddo in conspectu omnis populi tui, & memor beneficiorum tuorum & immensæ charitatis tuæ, dico & devoveo tibi omnia opera mea. Credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo, ô Deus meus, veritas mea, misericordia mea, & refugium meum, & omnia.

## *Hymnus S. Thomæ Aquinatis de venerabili Sacramento.*

LAuda Sion Salvatorem,
Lauda ducem & Pastorem,
In hymnis & canticis.

Quantum potes, tantum aude:
Quia major omni laude,
Nec laudare sufficis.

Lau-

Laudis thema ſpecialis,
Panis vivus & vitalis,
Hodie proponitur.
Quem in ſacræ menſa
cœnæ,
Turbæ fratrum duodenæ
Datum non ambigitur.
Sit laus plena, ſit ſonora,
Sit jucunda, ſit decora,
Mentis jubilatio.
Dies enim ſolemnis agitur,
In qua menſæ prima recoli-
tur
Hujus inſtitutio.
In hac menſa novi Regis,
Novum Paſcha novæ legis,
Phaſe vetus terminat.
Vetuſtatem novitas,
Umbram fugat veritas;
Noctem lux eliminat.
Quod in cœna Chriſtus
geſſit,
Faciendum hoc expreſſit
In ſui memoriam.
Docti ſacris inſtitutis,
Panem, vinum, in ſalutis
Conſecramus hoſtiam.
Dogma datur Chriſtia-
nis,
Quod in carnem tranſit pa-
nis,
Et vinum in ſanguinem.
Quod non capis, quod non
vides,
Animoſa firmat fides,
Præter rerum ordinem.
Sub diverſis ſpeciebus,
Signis tantum, & non re-
bus,
Latent res eximiæ.
Caro cibus, ſanguis po-
tus:
Manet tamen Chriſtus to-
tus,
Sub utraque ſpecie.
A ſumente non conci-
ſus,
Integer accipitur.
Sumit unus, ſumunt mil-
le,
Quantum iſti, tantum ille;
Nec ſumptus conſumitur.
Sumunt boni, ſumunt
mali:
Sorte tamen inæquali,
Vita vel interitus.
Mors eſt malis, vita bo-
nis:
Vide paris ſumptionis,
Quam ſit diſpar exitus.
Fracto demum Sacramen-
to,
Ne vacilles, ſed memento,
Tantum eſſe ſub fragmen-
to,
Quantum toto tegitur.
Nulla rei fit ſciſſura:
Signi tantum fit fractura,
Qua nec ſtatus, nec ſtatura
Signati minuitur.
Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatorum:
Vere panis Filiorum,
Non mittendus canibus:

In figuris præsignatur,
Cum Isaac immolatur:
Agnus Paschæ deputatur,
Datur manna Patribus.
Bone pastor, panis vere,
Jesu nostri miserere!
Tu nos pasce, nos tuere!
Tu nos bona fac videre
In terra viventium.
Tu, qui cuncta scis & vales,
Qui nos pascis hic mortales:
Tuos ibi commensales;
Coheredes & sodales
Fac sanctorum civium.
Amen. Alleluja.

*Alius Hymnus ejusdem Doctoris Angelici.*

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.
Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.
In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Observata lege plene
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.
Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque sanguis Christi merum,
Etsi sensus deficit;
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.
Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Novo cedat ritui;
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.
Genitori, Genitoque
Laus & jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio;
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.
Amen.

FINIS

# FINIS SECT. V.

*Supra, pag. 260. col. 1, ante S. Francisce, pone.*

*S. Bernarde*, qui fide & zelo ſuccenſus, ſchiſmaticum & pertinacem Ducem * dextera, non ferro, ſed ſacra Dominici Corporis Hoſtia armatus expugnaſti; Ora pro nobis:

*Ut fortes in fide hujus Sacramenti; Diabolo & miniſtris ejus, veritatem hujus Myſterii impugnantibus conſtanter reſiſtamus.*

*Et in fine ejuſdem pag. & col.*

* Gulielmum Ducem Aquitaniæ. Vit. S. Bern. lib. 2. cap. 6. Edit. noſtræ.



DILECTO, CANDIDO, RUBICUNDO,

SPONSO SANGUINUM

JESU CHRISTO,

Qui cum in forma Dei esset, natura, non
rapina æqualis Deo;

Semetipsum exinanivit,
Servi formam pro servis accipiens.

SPECIOSO PRÆ FILIIS HOMINUM;

Sed cui demum non erat species, neque decor,
cum factus nempe vermis est, &
non Homo.

DESIDERIO COLLIUM ÆTERNORUM,

& exspectationi Gentium.

Sed qui despectus postea, & quasi novissimus
virorum fuit,

BENEDICTO QUI VENIT IN
NOMINE DOMINI.

Sed qui tandem factus est opprobrium
Hominum,

Et abjectio plebis;

Qui iniquitatem non fecit, neque dolus fuit
in ore ejus:

Attamen cum sceleratis reputatus est,
Et peccata multorum tulit;

LEONI DE TRIBU JUDA;

Sed qui sicut ovis ad occisionem ductus est;
Et quasi agnus coram tondente
se obmutuit.

VIRO DOLORUM,

Qui torcular calcavit ſolus:
Et de gentibus non habuit virum ſecum.

Qui languores noſtros vere tulit;
Et attritus eſt propter ſcelera noſtra.

PASTORI BONO,

Qui pro ovibus ſuis poſuit animam ſuam.

PONTIFICI FUTURORUM BONORUM,

Qui per proprium ſanguinem introivit
Semel in Sancta, æterna redemptione inventa.

MAGNO COELI TERRÆQVE REGI,

cui Venti & Mare obediunt.

Sed qui humiliavit ſemetipſum, factus obediens Deo Patri,

Vſque ad mortem crucis.

Dignus es, Domine, accipere virtutem, Divinitatem, & Sapientiam:

Quoniam occiſus es, & redemiſti nos Deo in ſanguine tuo.

TIBI BENEDICTIO, ET HONOR, ET GLORIA, ET POTESTAS, IN SECVLA SECVLORVM.

# SECTIO VI.

## De vita ac Paſſione Domini noſtri Jeſu Chriſti.

### PRO FERIA SEXTA.

*Colloquium de modo vitam ac Paſſionem Salvatoris noſtri pie, tum meditandi, tum imitandi.*

§. 1. *Exhortatio ad conſiderandum opus Redemptionis.*

APOSTOLUS. *Hoc ſentite in vobis, quod & in Chriſto Jeſu, qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe æqualem Deo, ſed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens.*

AUdi, ô homo, ſerve non utique bone & fidelis, qui cum eſſes in natura & conditione ſervili, attamen ſervire nolens, conatus es arripere libertatem, & æqualitatem Domini tui. Audi & vide, quia Chriſtus, cum in forma Dei eſſet, non rapina, ſed natura æqualis Deo, utpote & ipſe omnipotens, æternus, immenſus, *&c.* exinanivit ſemetipſum, non ſolum formam ſervi accipiens, & in ſimilitudinem hominum factus; ſed etiam miniſterium ſervi implevit, humilians ſemetipſum, & obediens factus Patri uſque ad mortem.

Sed parum tibi videatur, quod, cum eſſet Filius & coæqualis, tanquam ſervus ſervivit. Patri, ſi non & ſervo ſuo pluſquam ſervus ſervivit. Factus quidem eras, ô homo, ut ſervires Creatori. Et quid juſtius, quam ut ſervias illi, à quo creatus es; ſine quo nec vivere, nec moveri, nec eſſe potes? Quid vero beatius, aut ſublimius, quam ſervire illi, cui ſervire regnare eſt? Et tamen dixiſti, Non ſerviam.

Sed ecce venit Creator tuus, venit Dominus tuus, *&c.* paratus ſervire ſervo ſuo, etiam rebelli & contumaci; venit non mini-

ministrari, sed ministrare: Venit, inquam, ut tu recumbas, ille ministret, ut tu quiescas, ille fatigetur & sudet; ut tu saneris, & ille portet languores tuos: imo, ut tu vivas, ille moriatur pro te.

O servum bonum & plusquam Iacob fidelem, qui non septem, sed triginta tribus & amplius annis servivit pro te. Quam vere servivit, in omni fide, patientia, & longanimitate! non utique tepide, vel invite; quia exultavit ut gigas ad ad currendum viam obedientiæ; non ficte, qui etiam animam post tot & tantos labores superimpendit; non murmuranter, quia innocens flagellatus, nec os aperuit; factus sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones. Et quid ille servus ultra debuit, aut potuit tibi facere, quod non fecit? O detestabilis superbia hominis servire contemnentis, quæ alio exemplo non potuit humiliari, nisi servitute, & tali quidem ipsius Domini sui!

CHRISTUS. O Homo, si habes aures audiendi, audi quid Electus Apostolus meus dicat fidelibus meis: nam conscius arcanorum meorum, loquitur ex ore meo. Et ipse qui portavit nomen meum coram Regibus, & Principibus terræ. Ipse, qui non arbitrabatur se quidquam scire, nisi Iesum, me, inquam, crucifixum; unde etsi loquatur inter perfectos sapientiam in Mysterio absconditam: tibi tamen loquitur me Christum crucifixum, incredulis quidem scandalum; & his qui pereunt, stultitiam; tibi autem & his qui salvi fiunt, plane Dei virtutem & sapientiam. Et ecce exemplum humilitatis meæ, qua ego Deus & Dominus servivi vobis, in laboribus à juventute mea, usque ad mortem Crucis; merito ingessit oculis tuis, ut vel sic discas humiliari & subjici, atque referre gratiam tantæ humilitati & bonitati meæ. O quam dure servire me fecisti in peccatis tuis! laborem præbuisti mihi in iniquitatibus tuis! Et quem laborem? Usque ad defatigationem, esuriem & sitim! sed usque ad sudorem, sudorem autem sanguinis decurrentis in terram: Sed usque ad mortem, mortem autem crucis.

HOMO. O Domine, quid est homo, quia sic innotuisti ei, aut Filius hominis, quia reputas eum? O quantum laborasti, Domine mi, in serviendo mihi! Iustum profecto, & æquum

& æquum esset, ut saltem de cetero tu quiesceres, tuusque servus, vel ordine vicis suæ serviret tibi. Quam magno, Domine mi, inutile tibi meum servitium redemisti, tu, inquam, qui si ministerio opus haberes, vel plusquam duodecim legiones Angelorum subito haberes ad omnem nutum tuum! O quam suavi & benigna arte pietatis, recuperasti tibi, & subdidisti servum contumacem, vinceus in bono malum, humilitate confundens superbum, beneficiis obruens ingratum! Sic nimirum sapientia vicit malitiam. Sic carbones ignis congessisti super caput inimici, quibus accenderetur ad amorem & obsequium tuum.

Vicisti Domine, vicisti rebellem. Ecce do manus in vincula tua, jugoque tuo cervicem suppono. Dignare tantum, ut serviam tibi: Patere, ut tibi laborem. Accipe me in servum sempiternum; En servus tuus sum ego, licet inutilis, nisi nunc quoque mecum sit, & mecum laboret gratia tua semper & præveniens & subsequens. Prævenit nos, prior ostendens Exempla humilitatis & patientiæ: Subsequatur nos, adjuvans, ut imitemur, quæ ostensa sunt. O quam felices nos, si super hoc audiamus consilium Apostoli tui, hortantis nos, hoc sentire in nobis, quod in te, ô Jesu, præcessisse cognoscimus! O quis det mihi, ut serio conservem omnia verba hæc, conferens in corde meo, ut in meditatione mea exardescat ignis amoris tui, & curram deinceps post te in odore unguentorum tuorum? Erravi sicut ovis quæ periit; quis deducet me in viam rectam, quæ ducit ad vitam, ut inveniam & teneam eam?

## §. 2. *Christus nobis imitandus proponitur.*

DEUS PATER. Ego ab initio creavi hominem rectum, nempe ad imaginem & similitudinem meam: at ille, cum in honore esset, non intellexit: & qui creatus erat ut esset divinæ consors naturæ, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.

Hic est Adam primus homo, qui transgrediens mandatum meum, ejectus est de Paradiso, & reus mortis ac perditionis factus. Et hunc quidem nimis infeliciter imitati sunt, facti-

factique culpæ ejus & pœnæ socii, quicunque ab eo secundum naturalem generationem descenderunt. Sed non est voluntatis meæ mors infelicis hominis; nec delector in perditione peccatoris: immo sic ego dilexi mundum ut Filium meum Vnigenitum darem, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Hic est secundus homo, de cœlo cœlestis, qui non terrenam, sed cœlestem in terris vitam duxit. Hunc itaque dedi ducem ac præceptorem Gentibus; ut quisquis sequeretur eum, non ambularet in tenebris, sed haberet lumen vitæ. Hoc quasi prototypon & vivum exemplar de cœlo misi; idque tot donis, & gratiis, omnibusque virtutibus pulchre prorsus ornatum omnibus proposui, ut illud imitari studerent, quos ego præscivi & prædestinavi, conformes fieri imaginis Filii mei; ut sint & ipsi cohæredes cum eo Regni mei. Primus quidem homo de terra terrenus, secundus homo de cœlo cœlestis. Itaque sicut portastis imaginem terreni (primiPrentis Adami instar transgrediendo præcepta mea.) sic portetis imaginem cœlestis (Christi exemplum sequendo) servientes mihi in sanctitate & justitia omnibus diebus vitæ vestræ.

Adspicite in auctorem fidei & consummatorem Iesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta.

Ecce hic est speciosus præ Filiis hominum, in quo habitat omnis plenitudo divinitatis, non umbratice, sed corporaliter. Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audi & sequere. Mihi placere cupis? ipsum imitari stude; tanto mihi carior eris, quanto illi similior. Quin etiam, sicut Isaac, non benedixit Iacob, nisi indutum vestibus primogeniti sui; sic nec tu benedictionem accipies à me, nisi indutus velleribus Agni immaculati, id est, vestibus seu virtutibus Vnigeniti mei.

Abjice ergo opera tenebrarum, & indue arma lucis imo induere Iesum Christum. Inspice, & fac secundum exemplar, quod à me tibi monstratum est, ambula coram me per viam, quam præivit dilectus meus, quando in terris visus, & cum

& cum hominibus conversatus est. Et exemplum vobis dedit, ut quemadmodum ipse fecit, ita & vos faciatis.

HOMO. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi; Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, qui dives es in misericordia; propter nimiam charitatem, qua dilexisti nos, cum essemus mortui peccatis, convivificasti nos in Christo, (cujus gratia salvati sumus) & conresuscitasti & considere fecisti in cœlestibus in Christo, ut ostenderes in seculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ tuæ. O quam dulcia faucibus meis eloquia tua, quibus nos vocas in societatem Filii tui. Sed, egone sequar Deum? servus Dominum; limus terræ Regem cœli; Pusillus immensum; infimus summum, & tam infirmus omnipotentem?

## §. 3. *Deus Homo factus, ut esset imitabilis.*

CHRISTUS. Ego de cœlo veni, & ex invisibili factus sum visibilis: & quia splendorem majestatis meæ ferre ac sustinere non poteras, ego exinanivi memetipsum, servi formam accipiens; in similitudine hominum factus, & habitu inventus ut homo. Vt vel sic sequi & imitari posses me, quem sequi gloria magna est; & assequi, summa vestra felicitas.

Nam cum per primum hominem posteri omnes statu felicitatis suæ excidissent, restitui non poterant, nisi Duce aliquo præeunte. Quis vero hic esset? Hominum quispiam? at omnes una, sicut naturæ, ita culpæ conditio tenebat. An Angelorum aliquis? at neque sic plena, & divinæ justitiæ par satisfactio fuisset. Deus itaque solus ad hoc idoneus erat; at is videri non poterat. Vt ergo exhiberetur homini, qui & videretur ab omni, & quem tuto sequeretur homo, ego Deus factus sum *Homo*; similis vobis, mortalis, ut omnis mea actio vestra esset instructio; & divinitas mea vobis in humanitate præluceret.

Quid ergo hæsitas in bivio? Rectam & regiam salutis viam quæris? ego sum *Via*, per me, si quis intraverit, salvabitur. Dubitas, quid de honoribus, divitiis, gaudiis, voluptatibus hujus sæculi, quid de judiciis hominum, *&c.* sentias? Vide, quid ego senserim; & hoc securus amplectere; falli non

non poteris; quia ego sum *Veritas.* Times affligi, pati, aut mori pro Nomine meo? Ecce ego sum *Vita*, salus tua, & omne bonum, etiamsi mortuus fueris, vives. Ego enim veni ut vitam habeas, & abundantius habeas. Paucis: Ego sum tibi via in exemplo, veritas in promisso, vita in præmio.

HOMO. Adoramus te Christe, Rex Israël, pariter & Gentium; Princeps Regum terræ; tibi Christe, sacrificium laudis immolamus pro multitudine bonitatis tuæ, quam ostendisti nobis; semini nequam; filiis perditis. Cum adhuc inimici tui essemus, recordatus es misericordiæ tuæ. Vidisti afflictionem populi tui, & tactus dulcore charitatis intrinsecus, apposuisti cogitare super nos cogitationes pacis & redemptionis. Parum fuit charitati tuæ ad consummandum opus nostræ salutis, Cherubim aut Seraphim, aut unum ex Angelis destinare: ipse venire ad nos dignatus es, per mandatum Patris, cujus nimiam charitatem experti sumus in te.

O amanda & admiranda dignatio! Deus immensæ gloriæ, vermis contemptibilis fieri non despexisti. Deus omnium, conservus servorum apparere voluisti. Parum tibi visum est, Patrem te nobis esse, & Dominum; Frater noster esse dignatus es.

O quantas tibi gratias teneor referre (*Thom. de Kempis*) quod viam rectam & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus, ad æternum Regnum tuum ostendere! nam vita tua, via nostra; nisi tu præcessisses, & docuisses, quis sequi curaret? Heu, quanti longe retro manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent! Ecce adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis; quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

### §. 4. *Christiani nomen quid nos moneat.*

CHRISTUS. Vis esse gratus erga me, ô homo? *Sequere me*: Hoc mihi gratissimum erit. Nihil æquius; nihil etiam Patri gratius, quam si ipsum sequatur filius. Esto ergo imitator meus, sicut filius charissimus. Quorsum putas te vocari ex Nomine meo, nisi ut sequaris vestigia mea? Væ his, qui tam gloriosum Nomen otiose & indigne

gerunt;

gerunt, qui, inquam, Christiani vocantur, & non sunt; qui ore dicunt, se nosse me, factis autem negant. Adeo de sequela mei, seu moribus vere Christianis, modica permultis cura est. Melius sane talibus erat, viam veritatis, fidem meam non agnovisse, quam agnitam in injustitia detinere. Heu; quam triste mihi est, videre, ita prophanari passim Nomen & insignia mea.

Cæterum, si omnis, qui dicit se manere in me, debet, sicut ego, ita & ipse ambulare; multo magis qui pro me manere se dicunt, & qui pro me legatione funguntur, id est, dispensatores Mysteriorum Dei, & Ministri mei; si me non sequuntur, inexcusabiles sunt. Nunc vero, qui propius sequi me debuerant, sæpe acerbius persequunntnr me; & qui edunt panes meos, magnificant super me supplantationem. Quid est, quod dilecti mei in domo mea faciant scelera multa? Quid? Inter hoc etiam non minus, ac inter Filios hujus sæculi dominatur zelus & contentio, fastus & ambitio, avaritia & crapula, luxus & superbia!

Nonne ista sunt opera carnia & tenebrarum? Ego vero sum lux veara, & qui sequitur me, non ambulat tenebris. Quæ conventio Christi ad Belial? lucis ad tenebras? & putas eos mirito censeri sub nomine & sorte mea, aut rite vocari filios lucis, qui diligunt magis tenebras quam lucem? Morum quid em similitudo, & conciliat & conservat amicitiam, & hos ego dicam amicos meos, qui mihi moribus tam sunt dissimiles? Ego illos agnoscam pro Dicipulis meis, qui oderu disciplinam meam, & sermones meos projiciunt retrorsum? Miniri mei sunt, qui dicunt: Domine Domine, & non faciunt, quæ dico?

Homo. Doce me facere voluntatem tuam, venisti quippe à Deo Magister; & utique viam Dei in veritate doces, sicut potestatem habens. Cœpisti enim facere & docere. Da ut sequamur te, & ad speculum vitæ tuæ nostram formemus. Nam quos elegit Pater tuus, hos vocavit, ut sint conformes imaginis filii sui. Vtinam; amentissime Iesu, des mihi, ut sicut portavi hactenus imaginem terreni, ita deinceps portem imaginem cœlestis; & non quæram conformari huc sæculo nequam, sed tibi. Vitam sequar

te quocunque ieris. Nam qui dicit se in te manere, debet sicut tu, ita & ipse ambulare: sed quomodo possum? Tu enim exultasti ut gigas ad currendam viam, & quis poterit æquis passibus ambulare tecum?

## §. 5. *Christum sequi gloriosum, jucundum, utile.*

CHRISTVS. Conare saltem à longe sequi, & currere ad destinatum supernæ vocationis bravium. Ecce filii hujus sæculi, qua industria opes, honores quærunt: qua patentia mundo conformari, & homnibus placere student, quam sollicitis obsequiis captare gratiam Principum, & favorem Potentum! Qua alacritate & audacia vitam exponunt milites in oculis Ducis sui, & in pericula quævis ruunt intrepide! sed quæ merces horum omnium post tantos labores & sudores? Quid, nisi frustum terræ, ventus & fumus? & afflictio spiritus? Transeunt enim omnia, velut umbra, & nihil sub sole in eodem statu permanet. Minori certe labore tu mihi servire & placere potes; minori opera cœlum & æternitatem lucrari; & negliges?

Quid ergo, ô filii hominum, quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? scitote quoniam Dominus sanctum suum mirificavit; me, inquam, tot tamque miris insignivit donis & virtutibus, ut vita mea vobis speculum & exemplar esset. Me itaque sequimini.

Quid ambulatis vias difficiles mundi aut carnis? Ecce, contritio & infelicitas in viis peccatorum; at viæ meæ, viæ pulcræ: jugum quoque meum suave, & onus meum leve. Ego facio prava in directa, & aspera in vias planas. Ego errantes reduco, laborantes reficio, perseverantes corono.

Itaque qui mihi ministrat, me sequatur. Gloria magna est sequi Dominum. Nam ubi sum ego, illic & minister meus erit; & possidebit Regnum, quod paratum est ei ab origine mundi. Cujus quidem gloriam si nosses, nihil tibi grave esset facere aut pati: & dies laborum pauci viderentur tibi, præ desiderii & amoris magnitudine. Regnum einm meum vim patitur, & violenti rapiunt illud: vim autem cœlo inferre, est animam suam perdere, seipsum vincere, & pravos

animi sui motus, seu carnis desideria frangere. Hoc certe amanti non est difficile; imo jucundum fiet, maxime si simul adspiciat in remunerationem; nam spes mercedis solatium est laboris.

Sed esto, laboriosum sit, num ideo detrectabis? an cupis & tu sedere mecum in Regno meo, & non vis bibere calicem, quem ego bibi? Tune audies miles Christi, & horrebis aspera, quæ Dux amplectitur? Falleris, mi home, falleris, si speras de deliciis transire ad delicias: hic gaudere cum mundo, & postea gaudere mecum in cœlo. Nemo Sanctorum sine certamine coronatus est. Meipsum respice, nonne oportuit me pati, & ita intrare in gloriam meam? & tu sine labore patientia in trabis in gloriam alienam? Age ergo fortiter, sustine patienter: labor brevis est, & momentaneus, merces vero perpetua & immortalis.

HOMO. Paratus sum, non sum turbatus. Viam mandatorum tuorum curram, ubi dilataveris cor meum.

## §. 6. *Christi sequela constat abnegatione sui, & jugi mortificatione.*

CHRISTVS. Inprimis ergo, si vis venire post me, abnega temetipsum, & tolle crucem tuam, & sequere me. Ego quidem tui caussa veni de solio meo, & seposita majestate mea factus sum particeps humilitatis tuæ, ut tu exuens veterem hominem, novum indueres, qui secundum Deum creatus est, & mortificares membra tua, quæ sunt super terram. Ego mortem in cruce subii pro te, tu saltem crucifige carnem tuam cum vitiis, & concupiscentiis, & malis desideriis morere; nisi sic mihi commortuus fueris, mecum vivere non poteris.

HOMO. Fateor Domine, quia dignus est morte, qui tibi recusat vivere. Quis mihi tribuat, ô benignissime Iesu, ut moriar mihi amore tui, & vivam tibi? sed omnia vincit amor; & quid tuus non poterit? Tu summus omnium, factus es omnium infimus: quis hoc fecit? (*verba S. Bernardi*) amor dignitatis nescius; affectu potens; suasu efficax. Quid violentius? de Deo trimphat amor, & mihi imperare non

 poterit?

poterit? Amorem mei non poterit expugnare amor Dei mei?

Nimirum odisse me debeo, ut amem te. Perdere jubes animam meam, ut inveniam eam, & te, omne Bonum. Ecce paratum cor meum. Cupio tuus esse ex toto corde meo. Qui autem tui sunt, carnem crucifigunt cum vitiis & concupiscentiis. Circumcide, ô Domine, carnem & præputium cordis mei, ut it in numero filiorum censeri possim. Tu Domine, non suscepisti nomen Salvatoris, nisi circumcisus: ego pretium Sanguinis tui, & salutem percipere non possum, nisi mortificationem tuam, velut signaculum portem in corpore meo. O utinam hæc mihi summa voluptas sit, delectari in Domino, & aliam, præter te, nescire voluptatem. Renuat sane consolari anima mea; memor nimirum tui solius; nam delectationes in dextera tua usque in finem. Nulla, Domine, me trahet voluptas, si tua traxerit charitas.

Trahe me itaque post te, qui per amorem trahis omnia ad teipsum, ut curram in odore unguentorum tuorum. Ideo sane apparuit gratia Dei Salvatoris omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrie, & juste, & pie vivamus in hoc sæculo.

CHRISTUS. Ita est mi homo, sobrietatem debes tibi ipsi, justitiam proximo, pietatem Deo. Continuum puræ mentis studium, est quasi juge Martyrium. Frustra quæris requiem & pacem in hac vita, quæ est velut militia super terram. Erit aliquando, cum requiesces à laboribus tuis; cum quæ seminasti in lacrymis, in exultatione metes; tunc labores manuum tuarum manducabis; beatus eris, & bene tibi erit; & exultabis, velut messores in messe, & victores capta præda.

Sed nunc tempus est laborum: Quid horres? Ego pro te in laboribus à juventute mea. Ego discurri per vicos, & plateas, nusquam mihi requiem, nunquam otium indulsi; in fame & siti, in æstu & frigore, operatus sum salutem in medio terræ. Ego etsi comprehensor essem, etiam in corpore, tamen cohibui gloriam, quæ alioquin ex anima in corpus redundasset; idque ut abundantior esset, & acerbior ex carentia omnis solatii Passio mea.

Hinc

Hinc factum, ut in horto orans præ horrore mortis, ex mœrore cordis, sudorem sanguineum profunderem; & in Cruce velut derelictus à Patre, clamarem. Et tu ubique gaudia, & carnis commoda quæres? dilicate & molliter nutries carnem tuam? considera potius vitam meam, & cum tuam meæ tam dissimilem inveneris, in te ipso confundere; ut non abs re monet Servus ille meus, ad imitationem mei vos exhortans; Bene, *inquit*, verecundari potes inspecta vita Iesu Christi, quia te illi nondum magis conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti. O quam male conveniunt consolatio carnis, & consideratio meæ passionis! Et tamen qui curam carnis perficiunt in desideriis, sæpe mirantur, cur in meditatione passionis meæ non sentiant affici animas suas. Vtique si essent socii passionum, fierent & consolationis.

Ecce cum David nudis pedibus clivum olivarum conscenderet, omnis familia simili habitu illum secuta est. Vrias noluit divertere in domum suam, ut in molli strato requiesceret, eo quod Ioab dux ejus, cum Arca & ceteris commilitonibus suis essent sub pellibus: & te non pudebit militare sub vixillo crucis, & vacare deliciis carnis? comedere & bibere, & ducere in bonis dies tuos? Ducem ac caput habere spinosum, & membrum esse delicatum?

HOMO. Operuit confusio faciem meam, quia tam longe adhuc absum à semitis tuis. O utinam liceat mihi hoc deinceps sentire in me, quod te, ô bone Iesu, sensisse video; ut, inquam, eodem affectu in bonis hujus vitæ, omnibusque creatis versari studeam, quo te versatum esse cognosco; tu enim es ipsa *Veritas* & sapientia æterna qui tecum sapit, is certe non desipit: quia tu falli non potes, sed neque fallere. Qui te sequitur, ô *Via* æterna, aberrare non potest. Qui adhæret tibi, ô *Vita* immortalis, unus tecum fiet spiritus, nec morietur in æternum. Vtinam vivam ego, jam non ego, vivas vero tu in me Christe.

## §. 7. *Christi* Humilitas & *Mansuetudo imitanda.*

CHRISTVS. Si vis, ut vivam in te, *Vitam* meam velut regulam, & norman identidem, vitæ & moribus tuis for-

mandis adhibe. Inprimis vero *Passionem* meam diligentius recole, in qua virtutes omnes, tanquam rosæ inter spinas clarius emicant.

Vide quis fuerim, & quid fecerim ego. Nam cum in forma Dei essem, non rapina, sed natura æqualis Deo in gloria & majestate, memetipsum exinanivi servi formam accipiens. Nec veni ministrari sed ministrare. Et apponet ultra magnificare se homo super terram? Adhuc ambulabit in magnis, & mirabilibus super se? Vide me prostratum ad pedes Discipulorum meorum, eosque lavantem & abstergentem, & quid volui, nisi exemplum dare vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis?

Quid ergo superbis, ô terra & cinis! quomodo præsumitis, ô filii hominum, extollere in altum cor vestrum? quid amatis primos accubitus, & primas cathedras? cur tantopere contenditis, quisnam vestrûm videatur esse major? Quin potius discite à me, non mundum fabricare, non mortuos suscitare, cæcos illuminare, aut alia prodigia facere, sed, *quia mitis sum & humilis corde.*

Non latuit me perfidia proditoris mei, & tamen in cœna coram ipso genuflexus procumbens, pedes ejus, veloces ad effundendum sanguinem meum, manibus meis attrectare, lavare, & extergere dignatus sum: sed nec eundem accedentem ad osculum oris mei aversatus sum; quin os in quo dolus inventus non est, ori quod abundavit malitia, dulciter applicui; dicens: Amice, ad quid venisti? Et grave aut durum tibi videtur, si prior signa & indicia humilitatis exhibere debeas, aut verbum mansuetudinis proferre coram inimico tuo?

HOMO. Humillime Jesu, vere humilitatem ab ortu tuo in mortem usque docuisti nos. Et certe non est discipulus supra Magistrum, nec servus major Domino suo. Itaque cur pudeat me hominem inutilem, exemplo tuo, vilem & humilem fieri? aut quomodo audeam deinceps ambulare in magnis, aut in mirabilibus super me? Vere nimis indignum est, ut, ubi se eo usque demittit supremus omnium Dominus, ibi infletur & intumescat vilis terræ vermiculus.

Vtinam semper eligam potius abjectus esse, in domo Dei,

magis,

magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum, & humiliari tecum, ô Domine, ut tecum pariter exaltari merear in die visitationis. Scio enim quia superbis resistis, solis autem humilibus das gratiam.

### §. 8. Paupertas *& terrenorum contemptus exemplo Christi nobis commendatur.*

CHRISTUS. Sed quia difficile, & rarum est, inter divitias & bona hujus sæculi non altum sapere, & humilem esse; ego securiorem vobis viam monstravi. Contempsi enim omnia, ut docerem vos, divitiis & caducis terræ bonis cor non apponere, sed magis thesaurizare in cœlis, ubi nec ærugo, nec tinea demolitur.

Nonne cum dives essem, & Dominus universorum, nullius habens indigentiam, pro vobis factus sum egenus? Ego certe inter ipsa nativitatis meæ primordia mox paupertatem amplexus sum, quam deinceps semper & vivens & moriens colui. Nonne mea est terra, & plenitudo ejus? & tamen cum nascerer in terris, vix habui ubi reclinarem caput meum, unde in sordentis stabuli positus sum præsepio, quia non erat mihi locus in diversorio. Beatos prædicavi pauperes: Matrem & Apostolos tales elegi, pauperes, inquam, in hoc mundo, divites in fide. Pauper vixi, nudus & egens in Cruce mortuus sum, & tandem in alieno sepulchro conditus. Ecce ut extrema paupertas mea arguit insatiabilem avaritiam vestram! O stulti mortales! Certe, qui non renunciat omnibus, quæ possidet (saltem animo, paratus reipsa facere, cum id honor meus aut salus propria, vel proximi poscit,) non potest meus esse discipulus.

Vide quid juvenem illum retraxerit, volentem sequi me; nempe, relinquere divitias, illi nimis durum & grave visum est, & ideo tristis abiit. Et cur etiamnum tam pauci sequuntur me? Nonne quia plurimi post aurum abeunt, & à minimo usque ad maximum omnes avaritiæ student? & dum Mammonæ serviunt, me negligunt; quia nemo potest duobus dominis servire.

O dedecus hominis Christiani, usurpare nomen meum, & tam

& tam alienum esse à moribus meis; & quasi in vanum acceperit animam suam, ita sectari avaritiam, quæ est idolorum servitus; & in multitudine divitiarum suarum gloriari; & quasi gentes, quæ ignorant Deum, & providentiam meam, ita turbari circa plurima, & solicitum esse circa præsentia tantum, quomodo sibi thesaurizent in terris. O filii hominum usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium? Vosne creditis videre bona Domini in terra viventium? Siccine adspiratis ad bona æterna quæ præparavi diligentibus & sequentibus me? Hæcne est via quam monstravi vobis? Recordare saltem tu, ô homo, paupertatis meæ, absynthii & fellis.

HOMO. O Rex Regum, cujus est orbis terræ, & universa quæ in eo sunt, & tamen omnium egenus propter nos fieri dignatus es: Vere beatus, qui intelligit super te egenum & pauperem. Merito beatos dixisti pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Utinam tecum merear fieri pauper & inops, ut inopia tua fiam dives. Da mihi ante omnia quærere regnum Dei, & justitiam ejus: minimum vero solicitum esse de necessariis (absit, de superfluis) corpori & vitæ: onera enim hæc sunt, gravia sane & permolesta homini volenti sequi vestigia tua. Utinam sciam satiari & esurire: & abundare & penuriam pati: & discam in quibus sum, sufficiens esse. Vere enim magnus quæstus est pietas cum sufficientia.

## §. 9. *Mira Christi* Patientia *quomodo à nobis imitanda.*

CHRISTUS. Utique beatus homo, cujus Dominus Deus ejus. Domini est terra, & plenitudo ejus. Quid ergo illi deesse poterit, qui habuerit sibi amicum habentem omnia? tanto quisque magis abundabit bonis æternis, quo minus inhæserit hisce terrenis. Itaque si & tu reliqueris omnia, saltem affectu, & secutus fueris me, centuplum recipies, & vitam æternam possidebis.

Sed necesse insuper, ut præpares animam tuam ad tentationem, si me sequi voles. Nam omnes, qui pie vivere volunt in me, persecutionem pati necesse est. Quomodo enim

coronabitur, nisi qui legitime certaverit? Respice me, exemplar omnis patientiæ. Nihil est quod non æquanimiter toleretur, si Passio mea ad memoriam revocetur.

Cogita ergo, quæ & quanta ego & passus sum; & levia fient, quæcunque pateris. Ut vero sileam dolores & cruciatus, quos in corpore nimium graves sustinui; recole tantum, contumelias, injurias, & opprobria exprobrantium, quæ ceciderunt super me; & quo merito meo? Ego sanavi infirmos, pavi famelicos, illuminavi cæcos, ego transivi benefaciendo & sanando omnes, feci in eis opera, quæ nemo alius fecit. Et quis potuit me arguere de peccato? nemo prorsus, & tamen exacuerunt in me, ut gladium, linguas suas: hinc audio vorax & potator vini, blasphemus, filius fabri, in principe dæmoniorum ejiciens dæmonia; dæmonium habens, seductor & seditiosus, Samaritanus, & amicus Publicanorum, imo inter sceleratos reputatus, reus mortis, & latrone pejor habitus sum, factus opprobrium hominum, & abjectio plebis. Et hæc quidem omnia passus sum, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia mea. Quid ergo fletis, quid suspiratis, ô homines, dum forte sustinetis verborum injurias? Recogitate, qualem ego sustinui à peccatoribus adversus memetipsum contradictionem, ut non fatigemini animis vestris deficientes.

Siccine ego debui habere adversarios & oblocutores, & vos vultis omnes habere amicos, & benefactores? Vnde coronabitur patientia vestra; si nulla adversitate tentetur? Ego certe innocens & impollutus per omnia, & nihilominus obnoxius invidiæ, atque calumniæ, docui, frustra vos hic immunitatem quærere. Me oportuit pati, & ita intrare in gloriam meam.

Erras, erras, mi homo, si aliam vitam tu quæsieris. An discipulus erit supra Magistrum? & servus major domino suo? Me itaque passo in carne, & tu eadem cogitatione armare, & gaude potius, quam tristare, si dignus habearis pro nomine meo contumeliam pati. Hoc nimirum ante omnia discere & scire oportet discipulos scholæ meæ; quia fortiter agere, & mala pati Christianum est, & nota amicitiæ

meæ. Nam ſi pati malum eſſet, ego non eligiſſem iſtud, neque Matri meæ, & chariſſimis quibuſque meis calicem paſſionis meæ propinaſſem. Vtique novi ego reprobare malum & eligere bonum: propoſito autem mihi gaudio, elegi crucem confuſione contempta. Vnde pati non eſt malum. Sed nihil unquam mali pati, peſſimum: optimum vero mecum eſſe ſub cruce.

Quos enim diligit Dominus, caſtigat: flagellat autem omnem Filium, quem recipit. Quod ſi tu extra diſciplinam eſſe vis, cujus participes facti ſunt omnes, vide ne adulterinus ſis, & non filius genuinus. Omnis autem diſciplina in præſenti quidem videtur non eſſe gaudii, ſed mœroris; poſtea autem fructum pacatiſſimum exercitatis per eam reddet juſtitiæ.

HOMO. Omnino Domine inter filios eſſe & cenſeri volo, ideoque corrigi à Patre non recuſo. Et hæc mihi conſolatio, ſi affligens me dolore, non parcas; modo non in ira corripias me. Pati tecum cupio, ô Chriſte Jeſu, ſim nunc tibi ſocius paſſionum, ut ſim demum & Conſolationum. Scio enim, quia, ſi compatimur, & conregnabimus.

## §. 10. *Summa Chriſti* Charitas *potiſſimum miranda & imitanda.*

CHRISTUS. Sed in his omnibus, & ſuper omnia potiſſimum expende *Charitatem*, qua ego deſideravi & conſummavi opus ſalutis veſtræ. Tanta ſiquidem fuit, ut aquæ multæ dolorum & afflictionum non potuerint obruere eam. Propter vos Pater meus, ne quidem proprio & unico pepercit Filio; ſed nec ego mihi ipſi peperci: in finem certe dilexi vos, & ut Paſtor bonus, animam meam poſui pro ovibus meis; majorem autem charitatem nemo habet, quam ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.

HOMO. Imo Tu majorum habuiſti Domine, ponens eam etiam pro inimicis. Cum enim adhuc inimici eſſemus, per mortem tuam, & tibi reconciliati ſumus, & Patri. Quænam alia videbetur eſſe, vel fuiſſe, vel fore ſimilis huic charitati? Vix pro juſto quis moritur; tu pro impiis paſſus es: moriens

propter delicta nostra. Qui venisti justificare gratis peccatores; servos facere fratres: captivos cohæredes; exules Reges. Quem non accendat charitas tua, ô Iesu, quæ accendit & illustrat omnia? à summo enim cœlo egressio ejus, nec est, qui se abscondat à calore ejus. Ipsos quoque publicanos & peccatores non respuis, sed recipis & manducas cum eis. Ipsis vero inimicis tuis, qui tibi injurias, contumelias, & mortem ipsam intentant, his tu benefacere studes. O rara, quæ posuisti prodigia super terram!

### §. II. *In Cruce Christi omnis virtutis compendium.*

CHRISTUS. Sed forte cuperes hæc omnia compendio discere? Ecce schola omnis virtutis, & perfectionis est mons Calvariæ: Cathedra vero docentis est ipsa *Crux*. Hanc ego conscendi, & expansis quasi brachiis omnes invitavi ad me, dicens: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos: & exaltatus à terra, traxi ad me omnia, vi doctrinæ potentissima, id est, exemplo, & amore meo.

Vide, quantum in schola hac profecerit Apostolus meus, qui profitetur, se nihil scire nisi Jesum, & hunc Crucifixum: unde & stigmata mea portabat in corpore suo: & confidenter alios hortabatur: Estote imitatores mei, sicut & ego Christi.

Ascende ergo & tu in montem myrrhæ, & collem thuris; sed heu, quam paucis curæ est, huc mecum conscendere! Plures invenio socios mensæ, quam crucis meæ. O quot millia hominum ego aliquando saturaveram panibus? quot infirmos sanaveram? quot cæcos & claudos curaveram? ubi vero erant, cum ad montem pergerem bajulans crucem? quis tunc fuit, qui caussam meam ageret? Vere torcular ego calcavi solus, & de gentibus non fuit vir mecum. Ego solus languores vestros portavi; omnes noti mei fugerunt à me, oblivioni datus sum, tanquam mortuus à corde: Tu disce exemplo meo, non ponere carnem brachium tuum, non confidere in principibus aut filiis hominum, in quibus non est salus.

Cum sceleratis quoque & latronibus deputatus sum; & tamen humiliavi memetipsum, & factus sum obediens usque ad mortem crucis; & tu recusabis humiliari, aut parere in re facillima, cum ego in re tam ardua adeo fuerim obediens?

Nudus in cruce pependi, & si quid sanguinis in me reliquum fuit, id totum large profudi pro salute tua; & tu divitiis appones cor tuum? vel etiam mihi in paupere haustum aquæ, aut vilem nummum erogare, grave tibi erit?

Adspice carnem meam virgineam, tot plagis & vulneribus nimis crudeliter laceratam, & erubesces tuam in deliciis & voluptatibus fovere.

Ego flagellis cæsus, spinis coronatus, clavis confossus, affixus patibulo, opprobriis saturatus, & morte turpissima condemnatus, omnium tamen dolorum immemor in omnibus pressuris meis, nec semel aperui os meum, aut querelæ, aut excusationis, aut comminationis, aut maledictionis verbum, adversus tortores meos proferrem; sed quasi ovis ad occisionem ductus sum, &, velut agnus coram tondente se obmutescens, non aperui os meum: & quomodo tu levi sæpius, aut nulla occasione pulsatus, ira & impatientia tam vehementer perturbaris?

Vide etiam quali potu me in siti mea potaverunt; & intellige quam sit indignum, ut tu in deliciis nutrias carnem tuam; epuleris splendide, bibas vinum optimum, ventri ac voluptati servias.

Jam vero contra odium & invidiam stat immensa charitas mea, qua etiam pro inimicis meis oravi, & pro ipsis auctoribus mortis meæ mori non recusavi.

HOMO. O quam multus es ad ignoscendum! ô quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine! ô quam longe cogitationes tuæ à cogitationibus nostris! ô quam firmata est, etiam super impios misericordia tua! mira res; illi clamant, *Crucifige:* tu clamas, *Ignosce.* O verbum benedictionis, quale non est auditum à sæculo!

CHRISTUS. Sed neque cessavi tædio aut languore victus, quin ex amore & zelo salutis tuæ consummarem omnia: & tu quoque memento certare bonum certamen, cur-

sum

ſum conſummare, & perſeverare in finem, ſi ſalvus eſſe velis, & repoſitam tibi coronam juſtitiæ conſequi.

Inſpice ergo, ô homo, & fac ſecundum exemplar, quod tibi in monte monſtratum eſt. Intuere hic myſticum ſerpentem in altum erectum: ſic enim facile curaberis à morſibus Serpentis antiquis, & ſanaberis ab omnibus infirmitatibus tuis.

HOMO. Agnoſco, quo altiſſima & utiliſſima ſcientia eſt, ſcire *Jeſum*, & hunc crucifixum. Itaque mihi abſit gloriari, niſi in Cruce Domini mei Jeſu Chriſti; nam verbum crucis, iis pereuntibus eſt ſcandalum & ſtultitia: ita his, qui ſalvi fiunt, Dei virtus & ſapientia. Utinam per te, ô Jeſu, mihi mundus crucifixus ſit, & ego mundo! Utinam ignorem omnia potius, quam te, in quo ſunt omnes theſauri ſcientiæ & ſapientiæ Dei. Beatus homo, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Doce me non ſcire tantum, ſed & facere voluntatem tuam?

CHRISTUS. Tunc vere diſcipulus & amicus meus eris, ſi feceris quæ ego præcipio tibi, non verbis tantum, ſed etiam, & multo magis exemplis. Sed heu rari ſunt veri amatores & imitatores mei! nec mirum; plurimos enim piget cognoſcere & meditari, quæ ego fecerim, quæve docuerim; & imitari libeat? Oblivioni ego datus ſum, non eſt qui recogitet corde: quod autem ignorat quis, quomodo diliget? Amor utique in incognitum tendere non poteſt.

Proinde tu certo tecum ſtatue, nihil efficacius eſſe ad amorem mei, nihil utilius ad ſalutem hominis, quam ſit aſſidua meditatio Vitæ ac Paſſionis meæ. Nimis duri & ferrei cordis eſt, quem tanti amoris vis non emollit? Quis audebit peccare, ſi ſerio cogitet, quam horrenda paſſus ſim ego, ut hominem à peccati & mortis jugo liberarem? Hæc vero perdis omnia, & Sanguinem meum proculcas, quam primum ſciens in peccatum conſentis. Quid, an vilis tibi erit anima tua, pro qua ego laboravi triginta tribus annis in hoc mundo? Tune illam vendes pro nihilo, quam ego emi pretio tam magno, id eſt, Sanguine meo; & quam ego vita mea cariorem habui?

Vide

Vide quid agas, mi homo, inter maxima præmia & ſupplicia conſtitutus es; Illa ego in laboribus & doloribus multis præparavi diligentibus me; Hæc degeneres & contemptores manent. Si beatus eſſe vis, *ſequere me*, Quid times? Viæ meæ viæ pulcræ; quas cum ingreſſus fueris, non arctabuntur greſſus tui: Ego feci prava in directa, & aſpera in vias planas, jugum meum ſuave, & onus meum leve. Ego, qui ductor tuus ſum, etiam adjutor ero; & tandem merces tua magna nimis.

## §. 12. *Concluſio & Gratiarum Actio pro Vita & Paſſione Chriſti.* Ex ſancto Bernardo.

Gratias tibi Pater referat omnis lingua, pro ſuperabundantia charitatis tuæ, qui unico Filio cordis tui non pepercisti, ſed pro nobis omnibus illum tradidiſti in mortem, ut eum tanquam fidelem Advocatum haberemus coram te in cœlis.

Ecce enim gloria & honore coronatus, in dextera Majeſtatis tuæ adſiſtit vultui tuo pro nobis: caro enim & frater noſter eſt. Reſpice Domine, in faciem Chriſti tui, qui tibi uſque ad mortem obediens factus eſt: nec recedant ab oculis tuis cicatrices ejus in perpetuum, ut memineris, quantam ab eodem ſatisfactionem receperis.

Et tibi Domine Ieſu, fortiſſime zelotes, quid gratiarum retribuam, ego homo pulvis & vile figmentum? quid enim pro mea ſalute facere debuiſti & non feciſti? ab imo pedis uſque ad ſummum verticis te totum in aquis paſſionum demerſiſti, ut me totum extraheres de illis, & intraverunt uſque ad animam tuam: nam & animam tuam in mortem perdidiſti, ut meam perditam mihi redderes.

Et ecce me duplici debito obligaſti. Nam & pro eo quod dediſti tuam, debitor tibi ſum: & pro mea quidem anima bis à te mihi data, ſemel in Creatione, & ſemel in Redemptione, quid magis juſte tibi reddam, quam ipſam, non habeo.

Pro tua autem pretioſa anima, ita contribulata, quid ab homine digne rependi poſſit, non invenio. Nam etſi cælum & terram, & omnem ornatum eorum pro ea poſſem rependere, certe nec ſic uſque ad menſuram debiti ullatenus attingere poſ-

possem. Vt autem ipsum, quod & debeo, & possibile mihi est, retribuam, tui Domine, muneris est.

Diligendus es mi Domine, toto corde, tota anima, tota virtute, & tua mihi sequenda vestigia, qui pro me mori dignatus es. Et quomodo fiet istud in me, nisi per te? Adhæreat anima mea post te: quia tota virtus ejus pendet ex te. Et nunc Domine, Redemptor meus, te ut verum Deum adoro, in te confido, in te spero, & quibus possum desideriis ad te suspiro, adjuva imperfectum meum. Ad tuæ Passionis gloriosa insignia, in quibus salutem meam operatus es, totum me inclino. Tuæ victoriosæ Crucis regale vexillum in nomine tuo, Christe, adoro. Tuum spineum diadema, tuo rubentes sanguine clavos, tuo sacro lateri immersam lanceam, tua vulnera, tuum sanguinem, tuam sepulturam, tuam gloriosam, & victoriosam resurrectionem, & glorificationem, Christe, supplex adoro & glorifico.

Odor enim vitæ spirat mihi in omnibus his. Horum vivifico odore spiritum meum, Domine, à peccati morte resuscita. Horum virtute ab astutiis Satanæ me custodi, ac me conforta, ut jugum mandatorum tuorum suave fiat mihi, & onus Crucis, quod post te bajulare me jubes, humeris animæ meæ sit leve.

Quæ est enim fortitudo mea, ut juxta præceptum tuum mundi pressuras tam multiplices invicto animo sustineam? Nunquid pedes mei tanquam cervorum, ut velocem cursorem per spinas & confragosa passionum consequi valeam?

Sed audi vocem meam, & inclina super servum tuum suavem crucem illam, quæ lignum vitæ est iis, qui apprehendunt eam; ut spero curram alacriter, portabo infatigabiliter eam, quæ inimicis est, crucem, post te. Illam, inquam, divinissimam crucem humeris meis impone, cujus latitudo est Charitas, cujus longitudo est Æternitas, cujus sublimitas est Omnipotentia, cujus profundum est inscrutabilis Sapientia. Confige illi manus meas & pedes meos, & totum passioni tuæ conforma servum tuum Domine.

CAP.

## CAP. III.

# ORATIO DOMINICA,

## *Diversimode ad Christum ejusque Passionem accommodata.*

## I. MODVS RECITANDI Orationem Dominicam,

*Commemorando præcipuos quosque Christi Titulos.*

### *Pater noster qui es.*

O *Dulcissime Pater* Jesu Christe, qui nos, vitio primæ nativitatis ex Adam filios iræ & perditionis regenerasti filios Dei, & heredes vitæ æternæ, in sanguine tuo: ut merito *Patrem futuri sæculi* te vocet Propheta tuus. Nimirum Patrem & Auctorem te novæ creaturæ, seu regenerationis nostræ; Patrem novæ & hactenus inauditæ dilectionis agnoscimus, colimus, adoramus. Et ecce quam bonus sis pater, & quam pronus ad opitulandum filiis tuis, eo ipso satis ostendis, quod & normam orandi, & ipsa nobis verba suggeris, quibus facile & efficaciter, quicquid petierimus Te, vel Patrem in nomine tuo, obtinere possimus.

O Pater D. N. I. respice in faciem Christi, Filii tui, quoties ejus institutione formati, supplices te rogamus.

Audi & tu ô *Pater* noster Iesu, quoties verbis tuis te humiliter compellamus, dicentes:

### *Sanctificetur nomen tuum.*

*O Jesu*, *Sacerdos Magne*, qui in diebus tuis placuisti Deo, & inventus es justus, & in tempore iracundiæ factus es reconciliatio. Qui non per alienum, sed per proprium Sanguinem introisti semel in Sancta. Talis enim decebat ut nobis Pontifex esset: Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, qui non haberet necesse, sicut sacerdotes

ceteri,

ceteri, prius pro ſuis delictis hoſtias offerre, deinde pro populi.

Ecce ſanctus es, & ſanctum Nomen tuum. Nam & talis in ortu tuo; immo & ante ortum prædicaris ab Angelis: & Pater Æternus Nomen tibi dedit, quod eſt ſuper omne nomen; ut in Nomine tuo flectatur omne genu. Unde à ſolis ortu uſque ad occaſum laudabile eſt Nomen tuum.

Quid ergo ſanctitati Nominis tui conferemus nos viles terræ vermiculi? Nempe Nomen tuum in ſe ſanctiſſimum, à nobis ſanctificari, id eſt, honorari & prædicari debet, ſed vita imprimis, & moribus ſanctis. Sancti, inquis, eſtote quoniam ego ſanctus ſum. Quis vero ſanctos & mundos faciet de immundo conceptos ſemine, niſi tu, ô *Sacerdos* in æternum, ſanctificans omnia? qui dilexiſti nos, & tradidiſti temetipſum pro nobis oblationem & hoſtiam Deo, ut ſanctificares tibi Eccleſiam non habentem maculam aut rugam. Sanctifica ergo nos in veritate, ut nos ſactificemus te; & ſic luceat lux noſtra coram hominibus, ut videntes opera noſtra bona, glorificent Te, & Patrem tuum, qui in cœlis eſt.

*Adveniat regnum tuum.*

O *Ieſu Rex magne* ſuper omnes Reges terræ. O Rex gloriæ, qui veniſti nobis (primo Adventu tuo) manſuetus & humilis; non incutiens majeſtate vel potentia terrorem; ſed miſeros humilitate & clementia recreans. Natus de ſtirpe regia, regnas in Domo Iacob; & Regni tui non erit finis. Regnum quidem tuum non eſt de hoc mundo; attamen ſtans coram præſide, Regem te eſſe non diſſimulas. Quin & in Cruce regium titulum præfers. Inſuper gloria & honore coronavit Te Pater Æternus, & data eſt tibi omnis poteſtas in cœlo & in terra.

Eja *Rex* Regum Opt. Max. Regnum tuum nunc quidem Gratiæ, demum Gloriæ nobis adveniat. Abſit, ut ſicut Filii Belial, deſpiciamus aut detrectemus te Regem; immo volumus Te, ô *Rex* Pacifice & Sapiens, regnare ſuper nos; nam juſtitia & clementia firmatur Thronus tuus. Itaque intende, proſpere procede, & regna in nobis, utpote omni jure tibi ſubjectis. Dominare quoque in medio inimicorum tuorum, &

rege eos in virga ferrea; ut nos de manu eorum liberati, serviamus tibi in sanctitate & justitia omnibus diebus nostris. Et sic gloria Regni tui indies magis magisque crescat, ac proficiat.

## *Fiat voluntas tua.*

*O Iesu Domine & Magister*, qui venisti facere & docere voluntatem Patris tui. Domine, ego servus tuus, & Filius ancillæ tuæ. Quid ergo me vis facere, Domine? Paratum cor meum; paratum facere quod jubes; paratum fugere quod prohibes. Scio, quia non omnis, qui dicit tibi, Domine, Domine, sed qui servat mandata tua, hic placet tibi. O Iesu *Præceptor* miserere mei; & doce me facere voluntatem tuam: ne, si sim servus sciens voluntatem Domini, & non faciens, plagis multis vapulare dignus fiam. Da quod jubes, & jube quod vis.

## *Panem nostrum quotid.*

*O Iesu Pastor Bone*; qui venisti è cœlo, ut visitares oves tuas, sicut pastor visitat gregem suum. Sed & pascis oves tuas in pascuis uberrimis. Quis vero pascit gregem, & de lacte ac carnibus ejus non pascitur? Tu autem oves tuas ipsa propria carne & sanguine pascis. immo animam tuam ponis pro ovibus tuis.

Ecce Pastor bone, erravi sicut ovis quæ periit, vagor per avia, pascua non inveniens. Require ovem tuam, & impositam humeris repone me in loco pascuæ, ubi me olim collocasti; & nihil mihi deerit, nec corpori, nec animæ. Illi alendo educas Panem de terra: hanc Pane cœli confirma ne deficiam in via.

## *Dimitte nobis debita.*

O *Jesu Redemptor* piissime, qui dilexisti nos, & tradidisti temetipsum pro nobis, ut nos *redimeres* ab omni iniquitate, & mundares tibi populum acceptabilem. Gratis venundati eramus; & sine argento redimendi; Attamen empti sumus pretio;

tio; & ô quam magno! Non enim corruptibilibus auro vel argento, sed precioso Sanguine tuo redempti sumus. Dimitte nobis ergo debita nostra, pro quibus tam abundans persolvisti precium. Si autem tu iniquitates observaveris, quis sustinebit? dum non est qui *redimat*, neque qui salvum faciat. Nam quis est præter te, qui peccata dimittat? Nec frater; nec ullus *redimet* homo; quia apud te solum, ô summe *Redemptor*, misericordia, & copiosa redemptio.

## *Et ne nos inducas in tentationem.*

O *Iesu Salvator*, & *Medice* piissime, qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere: qui languores nostros ipse tulisti, & dolores nostros vere portasti, tentatus ipse per omnia absque peccato, ut scires tentatis compati. Dixisti non esse sanis opus medico, sed male habentibus. Ecce turbam languentium, & à te opem salutis exspectantium. Vides quam debiles & infirmi sumus; nec resistere malis; nec bonis insistere ex nobis possumus; adeo sensus & cogitatio humani cordis in malum prona sunt. Spiritus quidem promptus est; Sed caro infirma, heu, quam facile tentationi succumbit! Tu ô *Salvator* salva nos. Tu ô Cœlestis *Medice* da robur, fer auxilium. Gratia tua potens medicina est. omnia possumus in te, si nos confortes.

Ecce ô pie *Samaritane*, jacet homo, qui incidit in latrones, secus viam, multis plagis saucius, & semivivus, desertus ab omnibus. Ecce jacet in domo mea paralyticus, Animus meus piger, & viribus impotens ad opera virtutis: veni & cura eum.

Attamen si ita visum tibi, ure etiam & seca: nam & hoc medici est, non ægri odio, sed amore. Infunde vinum & oleum vulneribus; esto, illud mordeat, sed hoc mitigat. Non parcit medicus ægro, ne perdat. Quin percutit, ut sanet: amara porrigit, ut purget.

Amarum quidem poculum, Tentatio: Sed tu, ô prudens *Medice*, pro natura & necessitate cujusque id temperare nosti, ut facias cum tentatione proventum. Itaque & ego paratus sum bibere calicem tuum, immo tecum; nam tu prior

eum bibisti ; non dubitans fore salutarem, si tu dilutum porrexeris.

Ecce in manu tua sum ego ; si vis, potes me curare. Sana me Domine, & sanabor. Salvum me fac, & salvus ero.

### *Sed libera nos à malo.*

O *Iesu Iudex clementissime*, cui omne judicium dedit Pater; non ut *judices* mundum ; sed ut mundus salvetur per te. Itaque cum manifeste venies in nubibus cœli, cum virtute & majestate magna, discernere populum tuum, ut reddas unicuique secundum opera sua; tunc ô Jesu, sis propitius mihi Judex; & non intres in judicium cum servo tuo; quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens; Ne tunc precor, in furore tuo arguas me, sed superexaltet misericordio judicium, ut non secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

O Jesu in die mala libera me *à malo*, quod est supremum malorum; nam mors peccatorum pessima; qui est separatio à te Summo Bono. O quis det mihi, ut in die illa tremenda ab auditione mala non timeam : *Discedite à me maledicti?* Nam tibi adhærere mihi bonum est: ô si in æternum non separer à te! Amen. Amen.

## II. MODUS.

*Recitandi Orationem Domidicam, accommodate*

Ad VII. Effusiones Sanguinis Jesu Christi.

D*Eus, qui aliàs faciles & pronas habet aures in preces nostras, apud Prophetam testatur, se abominari orationes & vota supplicum*, Quia manus vestræ, *inquit*, sanguine plenæ sunt. *At nunc nihil æque ad efficaciam orandi facit, quam si manum mentemque Christi sanguine calentem homo supplex extendat.* Accessistis, *ait Apostolus*, ad testamenti novi Mediatorem Jesum Christum, & sanguinis aspersionem, melius loquentem quam Abel: *melius, utique. Nam* sanguis Abel *clamat vindictam*; *at* Christi Sanguis *veniam & misericordiam*. *Orare ergo vis utiliter? Calicem salutaris accipe; & sic nomen Domini invoca:*

*Pat*

*Pater noster qui es in cœlis.*

O Pater Domini nostri Iesu Christi, qui propter nos non pepercisti unico Filio uteri tui; sicut nec ipse pepercit sibi, tradens semetipsum pro nobis, quia voluit: & nos dilexit in finem. Omnia vincit amor; an Deum quoque, quo nihil majus & fortius? O vis amoris! Nec aquæ multæ potuerunt exstinguere charitatem: quin & tu ita velles; & Filius tuus omnem sanctissimi Corporis sui sanguinem pertot rivos effunderet. Ecce venio ut hauriam aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Roseo ejus cruore tinctas & imbutas manus ad te in cœlum levo. Ecce hic est Filius tuus dilectus in quo tibi bene complacuit. Respice in faciem Christi Filii tui: vide an tunica Filii tui sit, tam pretioso respersa Sanguine. Attende quare rubrum sit indumentum ejus; & deinceps ad nos miseros Evæ filios, sed jam adoptione tuos per Sanguinem Anigeniti tui, oculos misericordiæ converte. An patiemur repulsam, ubi pro nobis clamat non sanguis Abel, nec hircorum, aut vitulorum; sed Sanguis Agni immaculati Iesu Christi Anigeniti tui?

O Iesu dilecte, Candide, Rubicunde, Sponse Sanguinum qui redemisti nos Deo in Sanguine tuo, admitte me propitius intrantem in sancta per Sanguinem tuum. En calicem salutaris (Sanguinis tui) accipiam, & Nomen Domini invocabo. Itaque ante omnia rogo, ut

I. *Sanctificetur nomen tuum.*

Non enim, ô Iesu, est aliud sanctius nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri; & quod magis honorari dignum sit, quam tuum, ô Sanctissime Iesu, Nomen, inquam, supperomne nomen, quod impositum tibi est in *Circumcisione*, quando jam natus mox pro nobis cœpisti tenellum sanguinem fundere, O fac incalescat hic sanguis in cordibus nostris, & excitet in nobis zelum & fervorem dilatandi semper gloriam Nominis tui. Sit Nomen tuum ô Jesu, benedictum ex hoc nunc & usque in seculum.

## II. *Adveniat Regnum tuum.*

Rex enim es tu, ô Iesu, & quidem magnus super omnes deos, Reges terræ. Sed, heu, qualis reputaris ab impiis! Quomodo te regem honorant, quali diademate coronant, quibus gestibus adorant! Nempe ut fatuo & ludicro Regi illudant, plectentes tibi *Coronam de spinis* durissimis, & alte capiti tuo infigentes.

Per hujus sactissimi Sanguinis effusionem, fac in nos perveniat Regnum tuum, ubi nos coronas in misericordia & miserationibus. Et denique regnum tuum illud, ubi gloria & honore coronamur. Id nobis obtineat Sanguis pro nobis in *Coronatione* effusus.

## III. *Fiat voluntas tua.*

O Iesu, qui voluntatem tuam nostri caussa promptissime resignasti in beneplacitum Patris tui, factus obediens usque ad mortem; cum in *Agonia* ad montem Oliveti tantis premeretur angustiis cor tuum, ut sudor tuus, sicut guttæ sanguinis, de toto corpore deflueret.

Ecce voluntatem meam merito tui caussa resigno; tuæque subjicio; ut tua, non mea fiat; esto, desuper ad horrorem & sudorem usque anxietur in me spiritus meus; optabo nihilominus, ut *Fiat voluntas tua.* O fac id donetur mihi *per sanguineum Sudorem* tuum.

## IV. *Panem nostrum quotidianum.*

O Iesu, supra dorsum tuum araverunt peccatores, & flagellis virgisque, quasi vomere, rastro, & ligone terram corporis tui subegerunt. Sed quanta nobis ex tam crudeli cultura messis, & fructuum copia parata! Nempe ut dum hic cibamur pane lacrymarum; & in sudore vultus vescimur pane nostro; Pane quoque vitæ & intellectus nutriamur; & sicut adipe & pinguedine repleatur anima nostra; donec in fortitudine cibi illius perambulemus hoc desertum; & tandem

edamus

edamus & bibamus ſuper menſam tuam, & ſatiemur ab ubertate domus Dei. Fiat, ô Ieſu, per Sanguinem, quem pro nobis in *Flagellatione* fudiſti.

## V. *Et dimitte nobis debita noſtra.*

O Ieſu patientiſſime, cujus Sanguis toties pro nobis effuſus eſt in remiſſionem peccatorum. Nam & à crudeliſſimis tortoribus non ſemel veſtimenta tibi violenter, & crudeliter detrahi; adoque vulnera tua ſæpius renovari, magiſque dilatari, non ſine acerbiſſimo dolore ſuſtinuiſti; quia nimirum homo veſtem innocentiæ peccando perdidit & reſtitutam ſæpius, iterando peccata, ſœdavit.

Rogo te per ſacra Vulnera tua crudeli veſtium exſpoliatione renovata, & Sanguinem ex eis tam copioſe manantem, dimitte nobis debita noſtra. Nam, teſte dilecto Diſcipulo tuo, Sanguis I. C. emundat nos ab omni peccato. Fac ut exſpoliantes nos veterem hominem cum actibus ſuis, induamus novum, qui ſecundum Deum creatus eſt, in juſtitia & ſanctitate veritatis. Sanguis tuus, ô Ieſu, emundet conſcientias noſtras ab operibus mortuis ad ſerviendum Deo viventi.

## VI. *Et ne nos inducas in tentationem.*

O Ieſu, qui *transfixis manibus & pedibus* Cruci truculenter nimis affixus es, & totidem quaſi fontibus vel canalibus ſanguinem copioſè profudiſti. Eccè in manibus tuis ſortes meæ. nam & cadentem tenes me, & jacentem erigis & ſtantem protegis. In manus tuas commendo me. Sub umbra alarum tuarum protege me, à facie eorum qui affligunt & perſequuntur me. O ſi contra omnem tentationem ſtem fortis in fide, tibi, Chriſte, confixus cruci; ut ab amore tui me nec vita, nec mors, nec ulla creatura ſeparet.

## VII. *Sed libera nos à malo.*

O Ieſu refugium afflictorum, Ecce in medio malorum & laqueorum miſer homo perambulat; quid faciet, ut effugiat? ubi quæret aſylum, ut tutus lateat? ubi? niſi in ſinu dulciſſimi cordis tui, ad quod per *Latus apertum lancea*

 nobis

nobis aditus patefactus est. Intrabo istuc intrepidus, & ibi habitabo securus, tanquam columba in foramine petræ; in caverna maceriæ. Ibi abscondita est fortitudo mea. Bonum mihi erit istic esse, & ibi figere tabernaculum, ubi nec flagellum, nec ullum appropinquet malum. Inde quippe Sanguis & Aqua profluxit; ut sit & ablutio scelerum, & fortitudo fragilium, & miseriæ remedium, & contra omnia salutis pericula firmamentum. O bone Iesu, libera me ab omni *Malo*, quando tam amanter pandis mihi sinum Amoris, dulcissimum *Cor* tuum; id est, Teipsum fontem omnis *Boni*. Amen, Amen.

# III. MODUS

## *Recitandi Orationem Dominicam*

accommodate ad VII. Verba Christi in Cruce.

### *Pater noster qui es.*

### 1. *Sanctificetur Nomen tuum.*

O Domine Iesu, Sancte Sanctorum, unius cum Patre in cœlis gloriæ & majestatis; Tibi quidem in omni vita, quoad in terris visus, & cum hominibus conversatus es; sed nec minus in morte id unice curæ fuit, semper & ubique gloriam Patris tui quærere ac prædicare. Videbaris quidem in extremis mortis angustiis quasi derelictus à Patre clamare; *Deus meus, quare dereliquisti me?* (Nempe influxus divinitatis & gloriæ tuæ tantisper suspensus fuit, ut natura humana sibi relicta mortis aculeum acerbius sentiret,) sed illa derelictio ad cumulum paternæ, tuæque gloriæ cessit. Nam obediens ad mortem factus es; propter quod exaltavit te Deus, & dedit tibi nomen, quod est super omne nomen.

O Iesu, sic pro me derelicte, fac ne unquam, præsertim in hora mortis, projicias me, & cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me, propter gloriam Nominis tui; Nequando dicat inimicus meus, Deus dereliquit eum; persequar & comprehendam eum, quia non est qui eripiat eum. O Deus ne elon-

elongeris à me, neque despicias me Deus salutaris meus. Da ut etiam in desolatione, & inter flagella te benevolum Patrem agnoscens, dicam cum Viro probatæ patientiæ: Sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.

## 2. *Adveniat Regnum tuum.*

Illud, inquam, ô Iesu, cujus Te Dominum Latro tecum crucifixus agnovit, dicens, Memento mei, cum veneris in Regnum tuum: cujus quidem consortium tu protinus illi promisisti, dicens, *Hodie mecum eris in Paradiso.* Da mihi, ô Iesu, quæ sursum sunt quærere, ubi tu es in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapere, non quæ super terram. Sed ante omnia, da mihi cor vere contritum, & humiliatum, quod non despicias, ut in fine, cum Latrone dicere mihi magna cum fiducia liceat: *Adveniat Regnum tuum*; Memento mei Domine, olim pro me pendens inter Latrones in Cruce, nunc cum Beatis regnans in cœlo! O si tunc & ego merear audire: Hodie mecum eris in regno meo.

## 3. *Fiat voluntas tua.*

O Iesu obedientissime, qui factus es pro nobis obediens Deo Patri usque ad mortem, mortem autem Crucis. Unde palam testaris *Consummatum esse*; nempe, opus Redemptionis humanæ (ô quam arduum ac difficile!) tibi à Patre commissum.

O Iesu da mihi, ut quæ status & officii mei sunt, serio perficiam, ut bonum certamen certando, cursum consummando à te exspectare possim coronam justitiæ. Nam si faciam ego, quod jussisti; Tu facies quod promisisti.

## 4. *Panem nostrum quotidianum.*

O Iesu nostræ salutis magne Zelator. Quid enim in Cruce pendens, & *te sitire clamans*, quid, inquam, sitiebas, aut desiderabas aliud, quam salutem nostram? certe desiderio desiderasti hunc cibum manducare, & hunc calicem bibere. Siccine quod gula nostra peccavit, tam acerba sitis expiare debuit?

O si des mihi ita propriam sitire salutem; sicut tu alienam! Quid vero proderat tibi, si me salvares? Nimirum gratuitus amor mei sitim illam accendit: Cui utinam ego digne respondeam, non negligens ipse curam salutis meæ; sed nec studium alienæ. Vtrumque enim instar dulcis & jucundi cibi nobis esse debet. Nam unicuique mandasti de proximo suo; & peccati populi sacerdotibus comedenda dedisti: Absit, ut nauseet anima eorum super cibo isto tanquam vilissimo, & nimium duro. Vtinam zelus domus Domini comedat eos; ita, ut non comedant, nec commoda, seu bona Ecclesiæ capiant, nisi zelo Domus Dei, ad quos illius cura pertinet.

### 5. *Et dimitte nobis debita.*

O clementissime Iesu, qui vulneratus & mortuus es propter delicta nostra; qui non vis mortem peccatorum, ità ut nec ipsos tuæ mortis auctores, & carnifices ab hac misericordia velles exclusos, quin pro eis orares, dicens: *Pater ignosce illis.* O pietas inaudita! O misericordia ineffabilis!

Per hanc precor, ignosce mihi, & dimitte debita mea. Ecce & ego paratus sum ex animo, idque exemplo & verbis tuis monitus, ignoscere inimicis meis; ne frustra quæram à te misericordiam, si erga proximos reservem iracundiam.

### 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

O suavissime Jesu, qui tentatus es ipse per omnia absque peccato; neminem vero tentas; sed intentator malorum es; immo omnium tentatorum refugium & virtus; adjutor in tribulationibus. Id quod satis in ipsa Cruce monstrasti, tam pro dilectissima Matre & dilecto Discipulo sollicitus, eosque *sibi invicem commendans*; ut mutua cura & ope, haberent in adversis solatium: in tentationibus remedium.

Vtinam pariter, ô Domine, sollicitus sis mei, ut non timeam quid faciat mihi, vel homo, vel Dæmon malignus: & quasi stans sub Cruce provideam te in conspectu meo semper; quoniam à dextris es mihi, ne commovear.

7. *Sed libera nos à malo.*

O Jesu fortissime; nam fortis ut mors dilectio: Hæc te mori coëgit: sed & mortem ac mala omnia fecit vincere. Tu itaque à malis & miseriis hujus vitæ mortalis jam tum liberandus, secure & tranquille in manus Patris Æterni spiritum tuum commendas, velut ultro vitam & animam illi resignans, à quo acceperas; sciens quia potens erat resuscitare te ad vitam, nec morti, nec ullis malis amplius obnoxiam.

Da mihi, ô Jesu, sic perfungi hujus vitæ pœnis, laboribus, malis, miseriis, ut cum ad finem pervenero, filiali fiducia, prompta voluntate reddam tibi Creatori meo animam meam: Tu vero à Malo damnationis æternæ, (ô malum horrendum!) libera me, qui redemisti me Domine Deus veritatis. Amen, Amen.

## CAP. III.

# LITANIÆ VITÆ ET PASSIONIS DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI.

KYRIE ELEISON. Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater de cœlis DEUS, miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.
Spiritus S. Deus, miserere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miserere nobis.

Miserere nobis.

Iesu cunctis gentibus desiderate, *Agg.* 2.
Iesu in mundum à Patre misse, *Galat.* 4.
Iesu de Spiritu sancto concepte, *Luc.* 1.
Iesu Verbum caro factum, *Joan.* 1.
Iesu formam servi accipiens, *Phil.* 2.
Iesu in utero Matris Ioannem visitans & exhilarans, *Luc.* 1.
Iesu de Maria virgine nate, *Luc.* 2.
Iesu pannis involute, *Ibid.*
Iesu in præsepio reclinate, *Ibid.*

Iesu

Iesu ubere virgineo lactate, *Ibid.*
Iesu Pastoribus in præsepio manifestate, *Ibid.*
Iesu circumcisionis Legem sponte suscipiens, *Ibid.*
Iesu à Magis adorate, *Matth.* 2.
Iesu in templo præsentate, *Luc.* 2.
Iesu ulnis justi Simeonis excepte, *Ibid.*
Iesu in Ægyptum deportate, *Matth.* 2.
Iesu ab Herode ad necem quæsite, *Ibid.*
Iesu in Nazareth nutrite, *Ibid.*
Iesu in Templo inter Doctores invente, *Luc.* 2.
Iesu parentibus subdite, *Ibid.*
Iesu à Ioanne baptizate, *Matth* 3.
Iesu in deserto tentate, *Matth.* 4.
Iesu cum hominibus conversate, *Ibid.*
Iesu rudes & pauperes discipulos eligens, *Ibid.*
Iesu omnibus languentibus misericorditer opitulate, *Ibid. &c.*
Iesu in monte coram Patribus transfigurate, *Matt.* 17.
Iesu præ compassione super Jerusalem lacrymate, *Luc.* 19.
Iesu Rex mitis Jerusalem ingresse, *Mat.* 21.
Iesu zelo domus Dei vendentes & ementes ejiciens, *Luc.* 19.
Iesu triginta argenteis vendite, *Matt.* 26.
Iesu ad lavandos Discipulorum pedes inclinate, *Ibid.*
Iesu Pascha cum discipulis manducans, *Ibid.*
Iesu Corpus tuum nobis in cibum, & sanguinem in potum largite, *Ibid.* *Ibid.*
Iesu in oratione prostrate, *Ibid.*
Iesu in agonia sanguineo sudore perfuse, *Ibid.*
Iesu ab Angelo confortate, *Ibid.*
Iesu osculo à Iuda tradite, *Ibid.*
Iesu à ministris crudeliter ligate, *Ibid.*
Iesu à Discipulis derelicte, *Ibid.*
Iesu Annæ & Caiphæ præsentate, *Ibid.*
Iesu alapa à ministro percusse, *Ibid.*
Iesu à falsis testibus accusate, *Ibid.*

} Miserere nobis.

Iesu reus mortis judicate, *Ibid.*
Iesu in faciem conspute, *Ibid.*
Iesu oculis velate, *Ibid.*
Iesu colaphis cæse, *Ibid.*
Iesu gratis odio habite, *Ioan.* 15.
Iesu, qui corpus percutientibus & genas vellentibus dedisti, *Isa.* 53.
Iesu à Petro ter negate, *Matt.* 26.
Iesu vinctus Pilato tradite, *Matt.* 27.
Iesu ab Herode sprete & illuse, *Ibid.*
Iesu veste alba indute, *Ibid.*
Iesu Barabbæ postposite, *Ibid.*
Iesu flagellis immaniter cæse, *Ibid.*
Iesu propter scelera nostra attrite, *Isa.* 53.
Iesu quasi leprosus reputate, *Ibid.*
Iesu veste purpurea indute, *Marc.* 15.
Iesu spinis coronate, *Matt.* 27.
Iesu arundine pro sceptro donate, } Miserere nobis. *Ibid.*
Iesu à Judæis ad crucem postulate, *Ibid.*
Iesu morte iniquissima condemnate, *Luc.* 23.
Iesu voluntati Iudæorum tradite, *Ibid.*
Iesu crucis pondere gravate, *Ioan.* 19.
Iesu tanquam ovis ad occisionem ducte, *Isa.* 53.
Iesu myrrhato vino & felle potate, *Marc.* 15.
Iesu nudus in cruce confixe, *Matt.* 27.
Iesu qui dilexisti nos, & à peccatis sanguine tuo lavisti, *Apoc.* 1.
Iesu qui proposito tibi gaudio, sustinuisti crucem confusione contempta, *Hebr.* 12.
Iesu qui tradidisti temetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis, *Ephes.* 4.
Iesu cum iniquis reputate, *Marc.* 15.
Iesu inter duos Latrones crucifixe, *Matt.* 27.
Iesu regio titulo in cruce per Pilatum insignite, *Ioan.* 19.
Iesu pro inimicis Patrem deprecate, *Luc.* 23.
Iesu opprobrium hominum facte, *Psal.* 21.

Iesu à prætereuntibus blaſphemate, *Mat.* 27.
Iesu à Iudæis deriſe, *Ibid.*
Iesu à militibus in cruce illuſe, *Luc.* 23.
Iesu à latrone convitiis laceſſite, *Ibid.*
Iesu Latroni pœnitenti paradiſum pollicite, *Ibid.*
Iesu qui Ioannem Matri tuæ in filium commendaſti, *Ioan.* 19.
Iesu te à Patre derelictum atteſtate, *Mat.* 27.
Iesu ſitiens aceto potate, *Ioan.* 19.
Iesu qui omnia de te ſcripta in Cruce conſummaſti, *Ibid.*
Iesu qui Spiritum tuum in manus Patris jam moriturus commendaſti, *Luc.* 23.
Iesu à Patre pro tua reverentia ſemper exaudite, *Hebr.* 5.
Iesu uſque ad mortem crucis obediens facte, *Phil.* 2.
Iesu lancea transfixe, *Ioan.* 19.
Iesu, de cujus latere exivit ſanguis & aqua, *Ibid.*
Iesu qui peccata noſtra ſuper lignum in corpore tuo pertuliſti, *1 Petr.* 2.
Iesu, cujus livore ſanati ſumus, *Ibid.*
Iesu propitiatio nobis facte, *1 Ioan.* 2.
Iesu de cruce depoſite, *Mar.* 15.
Iesu in ſindone munda involute, *Mat.* 27.
Iesu in monumento novo tumulate, *Ibid.*
Iesu qui poſt mortem ad inferos deſcendiſti, *1 Petr.* 3.
Iesu qui mortuus es propter delicta noſtra, & reſurrexiſti propter juſtificationem noſtram, *Rom.* 4.
Iesu in cœlum elevate, *Actor.* 1.
Iesu in Patris dextera collocate, *Pſ.* 109.
Iesu gloria & honore coronate, *Pſ.* 8.
Iesu Rex Regum, & Domine dominantium, *Apoc.* 19.
Iesu qui paraſti nobis locum in Domo Patris tui, *Ioan.* 14.

(Miſerere nobis.)

Iesu

Iesu noster apud Patrem advocate, 1 *Ioan.* 2.
Iesu Spiritum Peraclitum discipulis elargite, *Actor.* 2.
Iesu vivos & mortuos judicature, 2 *Tim.* 4.
Iesu reprobos in ignem æternum missure, *Matt.* 25.
Iesu paratum electis Regnum collature, *Ibid.*
Miserere nobis.
Propitius esto, Parce nobis Iesu.
Ab omni malo, Libera nos Iesu.
A subitanea & improvisa mala morte,
Ab insidiis diaboli,
Ab ira, odio, & omni mala voluntate,
A morte perpetua,
Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ,
Per Adventum tuum,
Per Nativitatem tuam,
Per circumsionem tuam,
Per impositionem sanctissimi Nominis tui,
Per Baptismum & sanctum jejunium tuum,
Per labores & vigilias tuas,
Per Agoniam & sanguineum sudorem tuum,
Pet alapas & flagella tua,
Per spineam Coronam tuam,
Per Crucem & Passionem tuam,
Per sitim, lacrymas, & nuditatem tuam,
Per Sacratissima quinque vulnera tua,
Per Mortem & Sepulturam tuam,
Per sanctam Resurrectionem tuam,
Per admirabilem Adscensionem tuam,
Per missionem Spiritus sancti Paracilti,
Libera nos Iesu.
In die judicii,
Peccatores,
Vt peccatis mortui justitiæ vivamus, *Gal.* 5.
Vt gloriari nobis non libeat, nisi in cruce D.N.I.C. *Gal.* 6.
Vt amore tui mundus nobis crucifixus sit, & nos mundo, *Ibid.*
Vt crucis mortificationem jugiter in corpore nostro circumferamus, 2 *Cor.* 4.
Iesu Te rogam. audi nos.

Vt

Vt carnem noſtram cum vitiis & concupiſcentiis crucifigere ſtudeamus, *Gal.* 5.

Vt te paſſo in carne, & nos eadem cogitatione armemur, 1 *Petr.* 4.

Vt crucem noſtram quotidie tollere, & te ſequi valeamus; *Matt.* 1.

Vt quæ nobis lucra ſunt, propter te detrimenmenta arbitremur, *Phil.* 3.

Vt te Ieſum crucifixum ſcire ante omnia ſtudeamus, 1 *Cor.* 2.

Vt Sanguis tuus emundet nos ab operibus mortuis ad ſerviendum Deo viventi: *Hebr.* 9.

Vt empti pretio magno glorificemus Deum in corpore noſtro, 1 *Cor.* 6.

Vt mortui peccato, & conſepulti, deinceps tecum in novitate vitæ ambulemus, *Rom.* 6.

Vt ſemel emundati ab operibus mortuis, rurſum te Filium Dei crucifigere, & oſtentui habere caveamus, *Hebr.* 6.

Vt relictum à te nobis exemplum intuentes, ſequamur veſtigia tua, 1 *Petr.* 2.

Vt ſicut ſocii paſſionum ſumus, ita ſimus & conſolationis. 2 *Cor.* 1.

Ieſu, Te rogamus, audi nos.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Ieſu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Ieſu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miſerere nobis Ieſu.

Pater noſter. Ave Maria.

ORA

# ORATIONES
## de Passione Domini.

*Respondent septem horis Canonicis.*

## AD MATUTINAS.

DOmine Jesu, per amorem, quo tuos in fine dilexisti; per sanguineum sudorem, quem in horto fudisti; per injurias, & dolores quos à tuo Discipulo traditus & venditus, ab impiis Judæis ligatus & distractus sustinuisti, absolve meorum vincula peccatorum, & liga hanc animam fortissimis charitatis tuæ funiculis qui dissolvi non possint. Qui vivis, &c.

## AD PRIMAM.

DOmine Jesu, qui hora diei *Prima* Pilato præsentatus, Judex cœlestis judici terreno, & reus falsorum criminum ab impiis Pontificibus factus fuisti; succurre nobis miseris peccatoribus in judicio, ut non æternis suppliciis cum impiis condemnemur, sed tuis fidelibus jungi in cœlestibus mereamur. Qui vivis.

## AD TERTIAM.

DOmime Jesu, qui hora diei *Tertia* flagellis cæsus, & spinis coronatus fuisti; tribue nobis famulis tuis, ut corpora nostra voluntaria castigatione macerantes, sub capite spinoso digna censeri membra mereamur. Qui vivis.

## AD SEXTAM.

DOmine Jesu, qui hora diei *Sexta* transfossis manibus & pedibus, è *Crucis* ligno pependisti, iisdemque clavis damnationis nostræ chirographum in patibulo confixisti: concede animæ meæ, ut liberata à servitute peccati, has sanctissimas plages tuas, tanquam insignia liberationis meæ semper feram in medio cordis mei. Qui vivis.

## AD NONAM.

DOmine Iesu, qui hora diei *Nona*, consummatis omnibus, inclinato capite, Deo Patri spiritum reddidisti, atque in mortuum hominum genus spiraculum vitæ inspirasti; concede mihi peccatori, ut qui totum me tibi debeo pro me facto; totum me iterum debeam pro refecto, nec jam mihi, sed tibi, qui pro me mortuus es, in perpetuum vivam. Qui vivis.

## AD VESPERAS.

DOmine Iesu, qui hora *Vespertina* è Cruce deponi mortuus in sanctissimæ Genitricis tuæ brachia voluisti; concede propitius, ut & crucem meam, quam mihi lagiri pro tua bonitate volueris, nunquam in vita derelinquam, & in morte ex ea depositus, per clementissimæ Matris tuæ manus ante te merear præsentari. Qui vivis.

## AD COMPLETORIVM.

DOmine Iesu, qui hora *Completorii* in sepulchro quievisti, & à Matre tua mœstissima, & ab aliis mulieribus planctus fuisti: fac nos, quæsumus, tuam sanctissimam Passionem veris lacrymis plangere, nec unquam ea, per quæ iterum crucifigaris, admittere. Qui vivis.

## CAP. IV.

### Rosaria & Exercitia varia Rhythmis comprehensa, de Vita ac Passione Christi.

## ADMONITIO
de sequentis Rosarii scopo & usu.

*CHristiani hominis censura non Nomine, sed Vita constat. Nominis quidem professio gloriosa est; sed nihil ad æternam Gloriam profutura, nisi Nomini tam sancto vita par respondeat.*

*Por-*

*Porro Christi Vita nobis debet esse norma vivendi. jam vero Christiani nomen multi usurpant, sed de vita hoc Nomine digna parum solliciti; & tamen audacter sperant, in Gloria Christi se fore consortes, cujus in vita, ceu in via non student esse sectatores. O quam multos (nomine tenus Christianos) deludit hæc spes, aut potius præsumptio! adeo scilicet ignavos, aut ignaros, ut omen tam sanctum sanctioris vitæ calcar esse nesciant; Nos Christiani potius esse; quam dici velimus.*

*Quid facto opus? Ecce,* Speculum *Vita Christi est. Inspice,* ô Christiane, *tuamque compone; &, quia rectum sui pariter & obliqui regula est, in illa decorem multum, variasque virtutes observa; in tua maculas & Vitia; sed tanto facilius eluenda, quo diligentius* Speculum sine macula *consules.*

*Illud ergo semper obversetur oculis tuis, & in Christi vita meditare die ac nocte, ut vitæ tuæ vitia & Christi virtutes agnoscas, illorum odium, harum amorem & imitandi desiderium concipias. Meditatio enim notitiam parit, illuminat intellectum, affectum excitat, & voluntatem accendit. At vero ignoti nulla cupido; & quid mirum, si paucos Christus habeat imitatores? Meditari enim Christi Vitam ac gesta piget, & mitari libeat?*

*Tu vero,* ô Christiane, *de præsentis* Rosarii *usu pauca accipe. Totam Christi Vitam breviter exhibet: sed uberem satis, ni fallor, meditandi materiam suggerit. In priori parte versuum Mysterium seu punctum ex vita & gestis Christi proponitur: in posteriore affectus aliquis pius ex prioribus elicitus, maxime virtutis indicatæ desiderium exprimitur.*

*Distribuitur autem in quinque Sect. seu Decades,*

I. *Infantiam & Adolescentiam Salvatoris usque ad Baptismum continet.*

II. *Vitam Christi usque ad Passionem describit.*

III. *Passionem Christi usque ad Crucifixionem.*

IV. *Crucifixionem & Gesta in Cruce ad mortem usque.*

V. *Gesta post mortem, denique Resurrectionem, Adscensionem,* &c.

*Serviet hoc* Rosarium *cum alias, tum sacræ Communioni & Missæ, pie peragendæ & audiendæ. Cum enim utraque sit Me-*

*moriale Passionis Dominicæ, vix melius aliunde, quam ex his ipsis Mysteriis peti potest Exercitium.*

*Vt vero fructum tibi* Rosarii *præsentis usus majorem adferat, fac ubicunque aliquam Christi Virtutem cernis aut legis, protinus cordis affectum elicias, qui virtuti aut rei gestæ magis respondeat.*

Varii autem sunt affectus animi, *operi tam pio congruentes, quibus irrigari subinde meditatio debet, alias inanis, sterilisque futura. Accipe eos breviter una cum praxi.*

1. *Compassionis in adversis, Congratulationis in lætis.* Condoleo tibi ex animo, Domine, tam indigna & acerba, pro me indigno patienti, *&c.*

2, *Compunctionis ac Contritionis.* Heu me! quia peccavi, doleo, quia Tibi tot dolorum caussa fui. An vilescam mihi ipsi, qui scio me emptum pretio tam magno? parvine æstimabo animam meam, cujus pretium sanguis Christi est; An rursus peccabo infelix ego, pro cujus peccatis tanta passus est Filius Dii?

3. *Spei ac gaudii.* Mihi adhærere Deo bonum est, & ponere in Deo spem meam. Quid non sperem à te, qui tanta fecisti & passus es propter me, ô Deus meus, & unicum refugium meum?

4. *Laudis ac gratiarum actionis.* Quid retribuam tibi Domine pro omnibus quæ retribuisti mihi? Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, Nomini sancto ejus.

5. *Imitationis.* Exemplum reliquisti nobis ô Domine & vis ut sequamur vestigia tua. Da quod jubes, & jube quod vis.

6. *Admirationis.* Quis es tu Domine, & quis sum ego! Tu qui pateris, Deus ac Dominus es, justus ac innocens: Ego vilis servus, terræ vermis, & peccator, qui pœnas merui, quas tu sustines, ô prodigium!

7. *Amoris.* O dulcis Iesu, salus & vita mea: omnia opera tua Domine tuum mihi loquuntur amorem! è cœlo te traxit Amor, & in Virginis uterum compegit: Amor te cruci confixit, & quid me separabit à charitate tua? Vtniam nec vita, nec mors, nec ulla sors hoc valeat.

*In his ergo affectibus pro qualitate materiæ exercenda mens; & meditatio vitæ & passionis Christi condienda est; sed eorum praxin in singulis punctis, exhibet sequens Rosarium, & plenius te docebit unctio Spiritus. Potissima tamen affectuum Contritionis & Imitationis cura erit, præsertim Incipientibus. Hic enim præcipuus est Passionis fructus, ex ea peccati odium, & virtutis amorem haurire. Quid autem efficacius ad peccati fugam, quam si cogites*, Quanta oportuit Christum pati, ut nos à peccatis eriperet? *Quid potentius ad virtutis amorem, quam si cogites:* Deus homo factus est, ut in carne visibilis, & nobis similis, virtutum exempla imitanda proponeret.

*Porro in hoc Rosario hæ Virtutes potissimum observandæ:* Humilitas, Obedientia, Mansuetudo, Patientia, Misericordia, Charitas, *&c. Has similes nota, imitare, & alios pios circa easdem affectus exerce. Non deerit huic studio Christus, qui quos Vitæ suæ docet Exemplis, Gratiæ quoque præsidiis ducit: & sequentes se tandem æternis Gloriæ præmiis coronabit.*

# R O S A R I U M D. N. IESU CHRISTI,

*Præcipua vitæ ac Passionis ejus puncta grata brevitate complectens: & uberem meditandi materiam, facilemque praxin suppiditans*

SUmme Pater ô Creator,
Iesu clemens ô Salvator,
Spiritus ô Conservator;
Deus regens Omnia:
Mundo, precor, corde præsta,
Nostra pro salute gesta
Recolam Mysteria.
Iesu Matrem selegisti,
Et Serpentem contrivisti
Germine virgineo,
Matris tuæ me clientem,
Ac materno confidentem
Fove Patrocionio.
Iesu cœtus te Sanctorum
Iuncti Choris Angelorum,
Mundi laudant Iudicem.
His cum laudes me promnentem
Sed ob noxas metuentem
Clemens audi supplicem,
*Credo in Deum.*

# DECAS I.

Jesu Thronum Majestatis,
Sumens formam vilitatis,
Nostri caussa deseris.
O fac nobis ad salutem,
Tantus Amor det virtutem,
Et nos jungat Superis.
*Pater noster.*

Jesu Virgo Salutata
Te concepit fœcundata
*Spiritus* per gratiam.
O fac Deum te tremendum
Casto semper amplectendum
Pectore concipiam.
*Ave Maria.*

Jesu Mater Te gestabat,
Dum per montes festinabat
Visitans Elisabeth.
O si Mater Dei digna
Juncta Prole tam benigna
Me frequenter visitet.
*Ave Maria.*

Jesu Mater præter morem
Virgo parit Te, dolorem
Nesciens Puerpera.
Charitate fac perfecta
Flagret in Te mens affecta,
Quam non frangant aspera.
*Ave Maria.*

Jesu tui Terræ fines;
Sed vix, caput quò reclines,
Mundo nascens invenis.
Et quid ampla meditari,
Vel terrenis gloriari
Mens præsumit hominis?
*Ave Maria.*

Jesu, natum Te Pastorum
Visit plebs, & Angelorum
Canit vox lætitiam,
Tuæ laudis fac amantem,
Vt æternam Tibi cantem
In excelsis gloriam.
*Ave Maria.*

Jesu Deus & Salvator,
Legi pares ut peccator
Circumcidi sustinens,
O fac carnem, sensus vagos,
Circumcidat mores pravos,
Mens superna sapiens.
*Ave Maria.*

Jesu Reges, Te dotantes,
Regem Regum venerantes,
Vultu coiunt cernuo.
Quam tot donis mihi datis,
Vicem reddam charitatis?
En me *Totum* tribuo.
*Ave Maria.*

Jesu Legi se subdentes
Deo sistunt te Parentes,
Nulla quos lex obligat.
O fac mihi cor sit rectum,
Omnem semper quod affectum
Lege tua dirigat.
*Ave Maria.*

Jesu neci Te quærentem
Regem fugis, sævientem
Cædibus Infantiæ.
Cunctos me fac declinare,
Qui me possent spoliare
Tuæ vita gratiæ.
*Ave Maria.*

Jesu Mater ut absentem
Dolens quærit Te, docentem

Tem-

Templo gaudens reperit.
Fœlix qui Te custodire,
Vel amissum reperire,
Mox quærando poterit.
*Ave Maria.*

*O Potens audi nos Creator,*
*Audi Clemens ô Salvator,*
*Audi sancte Gubernator,*
*Deus meus, & omnia.*
*Ora Dulcis ô Maria,*
*Placa Natum Mater pia;*
*Tu solamen sis in via;*
*Ille salus, Patria.*

## DECAS II.

Iesu fonte baptizaris,
Placens *Patri* declararis;
Testis adest *Spiritus.*
O si *Vitæ* salutari
Fonte laver, ut probari
Possim tibi penitus.
*Pater noster.*

Iesu postquam jejunasti,
Quam potenter profligasti
Satanæ versutias!
Ne fraus mala me confundat,
Fortis fide mens retundat
Dæmonis nequitias.
*Ave Maria.*

Iesu vocas Piscatores,
Et sequuntur Te, Doctores
Mox futuri Gentium.
O fac, intus te vocantem
Mox sequamur: sed cunctantem
Gressum trahe mentium.
*Ave Maria.*

Iesu Sponsos cohonestas,
Dum rogante *Matre* præstas
Vinum, præsens nuptiis.
Fac amicos ordinatis,
Te præ cunctis charitatis
Prosequar officiis.
*Ave Maria.*

Iesu terras peragrando,
Et ubique prædicando,
Quanta fers incommoda!
Pro Te frigus & sudorem,
Famem, sitim, & laborem
Mente feram placida.
*Ave Maria.*

Iesu zelo charitatis
Flagrans, ô quot à peccatis
Reparas ad gratiam!
O si meos primum mores,
Dein curem peccatores,
Tuam zelans gloriam.
*Ave Maria.*

Iesu multas diu Gentes
Te docentem sustinentes
Verbo, Cibo recreas.
O si corpus conservante,
Sed cor magis confirmante
Cibo semper nutrias.
*Ave Maria.*

Iesu doces, facis mira,
Sanas morbos; pellis dira,
Sed quid refers? Odia.
Menti semper fac benigna,
Bona præstem, nec maligna
Movear invidia.
*Ave Maria.*

Iesu monte Thabor grandis
Majestatis typum pandis;

Dans prægustum gloriæ.
O si vita nunc insonte
Feram celso tandem Monte
Præmia victoriæ.
*Ave Maria.*

Iesu petis Solymorum
Vrbem, deflens tot malorum
Cladibus obnoxiam.
O si tui vis Amoris
Mihi præster vim Doloris,
Ut malorum veniam.
*Ave Maria.*

Iesu vili te vendentem
Cerno Iudam, & prodentem
Deum pro Pecunia:
Unum tui fac Amorem
Esse mihi potiorem
Bona super omnia.
*Ave Maria.*

*O Potens audi nos Creator,*
*Audi Clemens ô Salvator,*
*Audi sancte Gubernator,*
*Deus meus, & omnia.*
*Ora Dulcis ô Maria,*
*Placa Natum Mater pia;*
*Tu solamen sis in via;*
*Ille salus, Patria.*

DECAS III.

Iesu Deus & Magister
Lavas pedes ut minister,
Damnans arrogantiam.
Lava, precor, me sordentem,
Et quæ forsan fœdat mentem,
Elue superbiam.
*Ave Maria.*

Iesu Pascha dum fecisti,
Tuis cibum Te dedisti,
O stupenda charitas!
Panis Vive me conforta;
Ne me vincant fors adorta
Mundus, Caro, Satanas.
*Ave Maria.*

Iesu sanguinem sudabas,
Orans Horto, cum Te dabas
Patris in arbitrium.
O si cor des resignatum;
Et quod semper sit paratum
Duci per imperium.
*Ave Maria.*

Iesu lupis tradebaris,
Sed ut ovis ducebaris,
Mox futurus victima.
Omnis expers sim rancoris,
Sed affectum fac Amoris
Cordis gerant intima.
*Ave Maria.*

Iesu tractus per furentes,
Tuos cernis fngientes;
Quis non tecum plangeret?
Fac adversis nos constantes;
Sic secundis non nutantes;
Nil à te nos separet.
*Ave Maria.*

Iesu vinctus accusaris,
Quin & siles dum culparis;
Iræ procul motibus.
Fac me linguam refrænare;
Sensus omnes castigare
Pravis ab affectibus.
*Ave Maria.*

Iesu Petrus te negavit,
Sed flens crimen expiavit

Tuæ vi Clementiæ.
O si nunquam Te negarem,
Vel me reum mox purgarem
Fletu Pœnitentiæ.
*Ave Maria.*

Iesu falso judicaris,
Alba veste subsannaris,
Iudex summæ Gloriæ.
Fac me nullum judicare,
Solum sciam me damnare,
Vitæ judex propriæ.
*Pater noster.*

Iesu dire flagellatus,
Pugnis, sputis es fœdatus;
Purus omni vitio.
O quam dignus sum puniri!
Sed da pœnis his muniri
Mortis à supplicio.
*Ave Maria.*

Iesu spinis coronaris,
Et illusus adoraris,
Regens orbem nutibus.
O fac zelo semper vero,
Affectuque Te sincero
Dignis colam laudibus.
*Ave Maria.*

Iesu Præses Te spectandum
Foras ducit; sed damnandum
Plebs dimittit Barrabam.
Absit ducar hoc errore,
Ut tam diræ gentis more
Quid quam Tibi præferam.
*Ave Maria.*

*O potens audi nos Creator,*
*Audi Clemens ô Salvator,*
*Audi sancte Gubernator,*
*Deus meus & omnia.*
*Ora Dulcis ô Maria,*
*Placa Natum Mater pia,*
*Tu solamen sis in via,*
*Ille Salus, Patria.*

## DECAS IV.

Iesu Crucem dum portabas,
Heu quam mole laborabas,
O si post te gradiar!
Eja Crucem fac tollendo,
Et constanter Te sequendo
Fructum crucis adsequar.
*Pater noster.*

Iesu veste denudaris,
Sed heu, quantum cruciaris
Caussa verecundiæ!
Fac me nunquam spoliari,
Qua nos decet perornari,
Veste pudicitiæ.
*Ave Maria.*

Iesu dire Te distentum
Crucifigunt, ô Tormentum
Vitam præstans Homini!
Absit mihi gloriari,
Nisi lytro salutari,
Et in Cruce Domini.
*Ave Maria.*

Iesu trina nomen lingua
Tibi ponit Gens maligna
Læto fulgens omine.
Precor *Jesu Nazarene*
Salva nos, nam pendet plene
Salus ab hoc Nomine.
*Ave Maria.*

Iesu Patri pro tuorum
Culpa supplex sis Tortorum:

 Sic

Sic nos docens vincere.
Hoſtes amem, ſed non victe,
Zelo quæram ne vindictæ
Mala malis reddere.
*Ave Maria.*
Ieſu ſummi Fons ô Boni,
Quam clementer das Latroni
Pœnitenti veniam!
Cor contritum mihi dona,
Ut hinc migrans tecum bona
Paradiſi capiam.
*Ave Maria.*
Ieſu Matrem commendabas,
Et Ioannem, quem amabas,
In ſolamen mutuum.
Fac Amborum mihi cura
Semper adſit in preſſura
Salus & auxilium.
*Ave Maria.*
Ieſu clamas voce triſti,
Ut quid, Pater, me liquiſti?
O tormenta fortia!
A te nunquam derelinquar,
Ne tentatus forte vincar
Mortis in anguſtia.
*Ave Maria.*
Ieſu ſiti flagras totus;
Sed heu, quales tibi potus
Gens propinat impia!
Memor potus tam amari,
O quam velim refrenari
Carnis deſideria?
*Ave Maria.*
Ieſu culpam Protoplaſti
Morte luens, conſummaſti
Redemptoris munia.
Cor Amoris vi concepta
Ad implenda duc Præcepta,
Sanctaque Conſilia.
*Ave Maria.*
Ieſu vita dum migrabas,
Temet Patri commendabas,
Heu Sol luget obitum.
Fac extrema mortis hora
Meum Tibi ſine Mora
Reddam gaudens ſpiritum.
*Ave Maria.*

*O Potens audi nos Creator,*
*Audi Clemens ô Salvator,*
*Audi ſancte Gubernator,*
*Deus meus, & omnia.*
*Ora dulcis ô Maria,*
*Placa Natum Mater pia,*
*Tu ſolamen ſis in Via,*
*Ille Salus, Patria.*

## DECAS V.

Ieſu noſtros ob reatus,
Inſons duræ Morti datus,
Reis donas veniam.
O per ſacræ Mortis fructum,
Fac, ne ſequens carnis ductum
Male morte peream.
*Pater noſter.*
Ieſu cor dum proforatur,
Fons Amoris dilatatur,
Corda rigans arida.
Salvatoris patent fontes,
Quid haurire vetat ſontes
Aquas in lætitia?
*Ave Maria*
Ieſu Cruce Te pendentem
Cernens Mater, heu quo mentem
Senſit enſe ſauciam!

Cor da Cruci sic affixum.
Ut Te Iesum crucifixum
Scire solum cupiam.
*Ave Maria.*

Iesu tandem sepeliris,
Et aromate condiris;
Heu quos inter gemitus!
In Te meam sepeliri
Mentem præstes, & condiri
Unctione Spiritus.
*Ave Maria.*

Iesu limbum spoliasti,
Dum captivos liberasti,
Triumphator nobilis.
O fac cunctis solvar malis,
Nec inferni tam pœnalis
Stringar unquam vinculis.
*Ave Maria.*

Iesu victa Resurgebas
Morte, mœstis apparebas
Consolator cordium.
Fac à morte vitiorum
Redivivus te decorum
Expers cernam sordium.
*Ave Maria.*

Iesu comes queis ivisti
Petens Emaus, non fuisti
Cognitus à sociis.
O si fruar Te præsente,
Nec abducar unquam mente
Tuis ab eloquiis.
*Ave Maria.*

Iesu Cœlos Adscendisti,
Et Triumphans accepisti
Summum Cœlo bravium
Vt & ego comprehendam
Sic fac curram (nec offendam)
Per hoc mundi stadium.
*Ave Maria.*

Iesu Cœlo Paracletum
Mittens, sacri Gregis cœtum
Sancto reples Pneumate.
O per Numen Veritatis,
Nostra reple pietatis
Pectora charismate.
*Ave Maria.*

Iesu Matrem exaltasti
Supra Cœlos, & ornasti
Super omnes Gloria.
O mi Iesu me defende;
O de cœlis huc intende
Mater plena Gratia.
*Ave Maria.*

Iesu Iudex es venturus,
Et mercedem redditurus
Factis nostris similem.
Mitem te nunc in Amore
Colam, ne tunc in Furore
Sentiam terribilem.
*Ave Maria.*

*O potens audi nos Creator,*
*Audi Clemens ô Salvator,*
*Audi sancte Gubernator,*
*Deus meus & omnia.*
*Ora Dulcis ô Maria,*
*Placa Natum Mater pia;*
*Tu solamen sis in via,*
*Ille Salus, Patria.*

# AFFECTUS ANIMÆ

Devotæ; Rhythmis expressi,

*Ad Membra Jesu Christi Crucifixi.*

## DECAS I.

Die Dominica

### AD PEDES.

SAlve Jesu, *Dux Sancto-*
*rum*,
*Mundi Lux, Rex Angelorum,*
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum*,
*Tua quos*, ô Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater noster. Ave Maria.*

Iesu summæ Rex virtutis,
Victor mortis, Dux salutis,
Tuæ Crucis me consortem
Fac, ut tecum gustans mortem,
Fiam consors gloriæ.
Culpa terret hoc poscentem,
Sed Crux visa fulcit men-
tem:
Quin affixum dum te cerno,
Toto corde me prosterno,
Spe subnixus veniæ.
Clavos pedum, plagas duras,
Et tam grandes, heu, fissuras
Palpans, lætor ex affectu
Sed horrescit in aspectu
Mens defixa vulnerum.
Tantæ grates charitati
Quas agemus sic salvati?
O quis amor iste grandis,
Tale sumens reparandis,
Perditis remedium.
Dulcis Iesu, Deus fortis,
Tu pars meæ summa sortis,
Habens Te, quid non habe-
bo?
Mundum lucrans quid va-
lebo
Sine tuo Numine?
Plagas pedum rubicundas,
Et cavernas tam profundas
O si detur introire;
Ut dum tempus inst[...]æ,
Protegar à fulmine.
Coram cruce procumben-
tem,
Tuos pedes amplectentem,
Bone Iesu non me sperne;
Sed ut Magdalenam cerne
Tuis pronam Pedibus.
In hac Cruce stans erectus,
O si spectet me Dilectus;
Sicut Petrum tunc respe-
xit,
Quando lapsus resurrexit

De

De peccati ſordibus.
Quæram Ieſum, ſed in Cruce;
Nec ſpe fallar ipſo duce.
O per Nomen ſalutare,
Anhelantem amplexare,
Et ſub alis protege.
O per ſacros, precor, pedes,
Duc nos tecum cohæredes.
Pedes noſtros per deſertum,
Ambulantes in incertum,
Via pacis dirige.

DECAS II.

Feria II. ad GENUA.

SAlve Jeſu, *Dux Sanctorum,*
*Mundi Lux, Rex Angelorum,*
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum,*
*Tua quos, ô* Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater Noſt. Ave Maria.*

Chriſte Ieſu fons bonorum,
Spes & Vita peccatorum,
Agnus purus, verus Deus,
Crucis ligno tanquam reus,
Laſſis pendes Genibus.
O quam pauper! O quam nudus!
Qualis, heu! in Cruce ludus
Deus homo fuit factus!
Sponte tamen, non coactus,
Traditus tortoribus.
Ieſu noſtræ ſpes ſalutis,
Et redemptor ſervitutis,
Tune ſervis redimendis,
Servus factus huc deſcendis
De Cœlorum culmine!
O Majeſtas infinita,
Sic pro nobis inanita!
Quid pro tali charitate
Non dem tota voluntate?
Quid pro fuſo ſanguine?
O vis miræ charitatis!
Sic ſuccurrens deſperatis!
Nonne Tibi tam Cœleſtes?
Et inferni, quam Terreſtres
Iure curvant genua?
Vacillantes Tu firmaſti,
Tu trementes confortaſti;
Quin eliſos erexiſti,
Compeditos Tu ſolviſti;
Cœli planans ardua.
Amor tuus, amor fortis,
Non exſtinctus aquis mortis;
Per hunc pia mihi cura
Precor adſis in preſſura;
Fac à morte liberer.
Quid, heu! miſer ſum facturus,
Actu vilis, corde durus?
Nonne vivam Salvatori,
Qui non fugit pro me mori,
Ne ſons ego morerer?
Tui tractus per amorem
Ecce ſequor in odorem:
Impar quidem charitate;
Sed pro tua pietate
Supple, vel diſſimula.
Æquo minus eſt quod præſto;

Cor-

Corpus obstat hoc quod gesto.
Sed tu vides imperfectum,
Et tu solus qui defectum
Vindices à macula.

DECAS III.

Feria III. Ad MANUS.

SAlve Jesu, *Dux Sanctorum*,
*Mundi Lux, Rex Angelorum,*
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum*,
*Tua quos*, ô Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater noster. Ave Maria.*

Christe Jesu Pastor bone,
Heu, quam lassus ex agone;
Sed & Crucis mole factus,
(Quam portasti procul tractus)
Fixis pendes manibus!
Manus sanctæ quid fecistis?
Unde sic commeruistis,
Ramis diræ Crucis jungi;
Et crudeli ferro pungi,
Quæ servistis omnibus?
En ut Sanguis circumquaque
Manu fluit ex utraque.
Heu cruore purpuratæ!
Manus clavis perforatæ!
O salutis pretium!
Manus Cruci copulatas,
Sed ad opem non ligatas,
Rebus duris contemplabor;
Nec me vana spe solabor
Contra moræ tædium.
Stipulantur quas exponis
Manus Cœli plenæ bonis;
Queis auditum, & loquelam,
Visum dabas & Medelam,
Miserator omnium.
Optans per te reddi sanus,
Tuas supplex posco Manus:
Sana me, & salvus ero;
Potes enim (quid ni spero?)
Medice languentium.
In tam larga charitate,
Num fraudabor bonitate?
O per Crucem, precor, almam,
Perduc nos ad Crucis palmam,
Profligatis hostibus.
Causa mei sic extensus,
In te meos trahe sensus:
Meum Posse, Velle, Scire,
Fac à Cruce non abire,
Sed adstringe Manibus.
Manus ô quæ nos plasmastis,
Et corruptos reparastis!
Quidnam reddet bonis tantis,
Plagis duris, rivis sanctis
Pauper & inutilis?
Et cruore tuo lotum
Tibi me jam dedo totum.
Tuæ sanctæ Manus istæ
Me defendant Jesu Christe,
Cunctis in periculis.

## DECAS IV.

Feria IV. AD LATUS.

SAlve Jesu, *Dux Sancto-rum*,
*Mundi Lux, Rex Angelorum,*
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum*,
*Tua quos*, ô Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater Nost. Ave Maria.*

O salvator summe bonus,
Ad parcendum mire pronus,
Heu quid ita laniatus,
Cur flagellis sic aratus
Cruce pendes horrida?
Ecce Latus Salvatoris,
In quo latet vis amoris,
Vnda manans & cruore,
Sacro beat nos liquore;
Corda rigans arida.
Ecce latus quod palpavit,
Fide Thomas dum nutavit.
Eja nobis hic jucunda
Porta patet ad fœcunda
Salvatoris pascua.
Huc anhelans appropinquo;
Qui in multis, heu, delinquo,
Sed qua miser ausim fronte,
Si non ipse boni fonte
Traherer ad ardua?
O fons dulcis super vinum,
Virus pellens serpentinum!
Qui sititis huc venite,
Et gaudentes hinc haurite;
Dum fons Vitæ scaturit.
Plaga rubens aperire;
Fac cor meum Te sentire:
O si detur introire,
Quid tunc amplius sitire
De terrenis poterit?
O quam dulcis sapor iste,
Quo gustaris Jesu Christe!
Hoc imbuta mens sapore,
Mirum si non ex amore
Carnis rumpit vincula,
Tuum Latus en contingo,
Et ardenter ad me stringo.
Iuxta te me, Jesu, pone;
Nam sic luctans cum Dracone
Non timebo jacula.
In hac fossa me reconde;
Induc meum cor profunde;
Ubi degens convalescam,
Et in pace requiescam
Vi securus hostium,
Hora mortis fac reatus
Expers, tuum petam latus;
Cui jungar cum Beatis;
Nec involvar præparatis
Laqueis venantium.

## DECAS V.

Feria V. ad PECTUS.

SAlve Jesu, *Dux Sancto-rum*,
*Mundi Lux, Rex Angelorum,*
*Via, Vita, Veritas,*
*Pax & Salus Filiorum*,
*Tua quos*, ô Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater*

*Pater Nost. Ave Maria.*

O Lux Mundi Christe Deus,
Cœli Decus, Amor meus,
Pulso Pectus venerandum;
O si pandas ad intrandum
Vitæ domicilium!
Summæ thronus hic virtutis,
Forma latens servitutis.
Hic voluptas Beatorum;
Hic solamen afflictorum,
Inopum refugium.
Eja Christe tuum Pectus
Meos trahat hinc affectus;
O si vagos comprehendat;
Et algentes mox succendat
Tui flamma pectoris!
Pectus mihi præsta mundum,
Pium, gandens, & jucundum,
Forte, constans, & benignum;
Vides quam nil cœlo dignum
Mole queam Corporis.
Pectus Cœli stillans rore
Dulci trahit nos odore.
En hoc nostrum cœlo satum,
Sed terrenis iniquinatum,
Tu de Cœlis imbue.
Splendor Patris & figura,
Dare gaudens ex natura;
Desolatis & egenis,
Bonitatis unda plenis
Cataractis influe.
O prædulce Iesu pectus,
Tuo fiam dono rectus.
Ut immunis à peccatis,
Ut transcendam charitatis
Carnis desideria.
En abyssus hic Sophiæ,
De qua vena mentis piæ
In Dilectum quondam fluxit,
Dum recumbens illinc suxit
Abdita mysteria.
Hic thesaurus bonitatis,
Arca vivens Deitatis;
Officina charitatis,
Et totius Trinitatis
Nobile Triclinium.
Eja sanctum Dei Templum,
Vitæ norma, Lux, Exemplum,
O totius Auctor boni,
Fac Electis nos apponi,
In terra viventium.

## DECAS VI.

Feria VI. AD COR

SAlve Jesu, *Dux Sanctorum*,
*Mundi Lux, Rex Angelorum*,
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum,*
*Tua quos*, ô Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater Nost. Ave Maria.*

O divinum Cor aveto,
Te saluto corde læto.
Te complecti me delectat:
Istud unum quod affectat
Cor ad Deum sitiens.
O quis amor Cor urebat!

Quis

Quis te zelus tunc urgebat !
Cum te prorſus exhaurires ,
Ut te nobis impartires ,
O fons indeficiens !
O mors dira , mors amara !
Vah immitis , & avara :
Quæ nec Ieſum præteriſti ;
Quin hunc telo feris triſti,
Rumpens Cor dulciſſimum.
O per mortem quam tuliſti ,
Et cor ſodi permiſiſti ;
Meum , precor , Intellectum ,
Redde ſimul & Affectum
Cordi tuo conſonum.
In medullam cordis mei ,
(O fac ſummæ dator ſpei)
Tuus amor inferatur ;
Meus in Te transferatur
His caducis altior.
Quiſquis amat , ſed ſincere ,
Hoc quod loquor , ſentit vere :
Nullus modus eſt Amori :
Pro Dilecto cogit mori :
Amor morte fortior.
Amans vivit per amorem ,
Neſcit moras , vincit morem.
Quidquid jubet Prædilectus,
Promptus capit hoc affectus ,
Nulli cedens aſpero.
Sit hæc prima mihi cura ,
Ut Te mente quæram pura.
O quam vere tunc lætabor ,
O quam felix gloriabor ;
Ieſum cum poſſedero !

Pande cordis tui ſinum ;
Scis queis meum ſit vicinum.
En, mi Ieſu, cor paratum ,
Cape, ne vis Poteſtatum ,
Caro, Mundus rapiat.
Huc anhelat, huc movetur,
Nil præ Ieſu lubet ſcire ,
Nec terrenum quid ambire ,
Vt te ſolum ſapiat.

## DECAS VII.

### Sabbato, Ad CAPVT.

SAlve Ieſu, *Dux Sanctorum*, *Mundi Lux*, *Rex Angelorum.*
*Via, Vita, Veritas.*
*Pax & Salus Filiorum*,
*Sua quos, ô* Vir Dolorum,
*Gignit Mors & Charitas.*

*Pater Noſt. Ave Maria.*

Caput ſpinis coronatum
Totum languet cruentatum ;
Pugnis livet conquaſſatum,
Sputis horret deformatum,
O Cœlorum gloria !
Ieſus forma ſpecioſus :
At malignis ſic exoſus ;
Ah quem præfert nunc horrorem ,
Cujus ſpectans in decorem
Cœli gaudet curia !
Priſcus vigor , flos & viror
Quo receſſit, Ieſu, miror.
Vt lux ſolis in defectu,
Sic appares in adſpectu,
Nec eſt tibi ſpecies.
O mi Ieſu ſic affectus ;
Pro me vilis & deſpectus ;

Cum favoris tui ſigno
Tua, precor, ſit indigno
Clara mihi facies.
Rubent oculi madentes;
Livet os; vacillant dentes;
Genæ diris tument plagis;
Aures dolent vulſæ, magis
Saturæ conviciis.
Hunc ô vultum dulcis Nati
Cerne Pater, & placati
Lucem vultus mox oſtende;
Criminum ſuppliciis.
Ieſu Cœtus Militantis
Caput atque Triumphantis;
Fac per caput ſic tractatum,
Ne ſim membrum delicatum
Sub ſpinoſo Capite.
Fac ut conſors Paſſionis,
Ejus quoque doner bonis.
Quin per Crucem tecum mori
Præſta Crucis amatori,
In hoc vitæ tramite:
Sed cum portus inſtat mortis,
Sis adjutor, quæſo, fortis.
In ſuprema mortis hora,
Veni Jeſu ſine mora,
Cum me voles hinc migrare,
Bone Jeſu, dux appare.
Eſto clemens Advocatus;
Nec ut Iudex implacatus
Mea penſes opera.

## HYMNUS RHYTHMICUS

*In laudem S. Crucis.*

Laudes Crucis attollamus,
Nos qui crucis exultamus
Speciali gloria.
Nam per Crucem triumphamus,
Inimicum ſuperamus
Felici victoria.
Dulce melos tangat Cœlos.
Dulce lignum, dulci dignum
Credimus melodia.
Voci vita non diſcordet,
Dum vox vitam non remordet,
Dulcis eſt ſymphonia.
Servi Crucis Crucem ladent,
Qui per Crucem ſibi gaudent
Vitæ dari munera.
Dicant omnes, & dicant ſinguli,
Ave ſalus totius ſeculi:
Arbor ſalutifera.
O quam felix, quam præclara
Fulget hæc ſalutis ara,
Rubens Agni Sanguine!
Agni ſine macula,
Qui mundavit ſecula
Ab antiquo crimine.
Hæc eſt ſcala peccatorum,
Per quam Chriſtus Rex Cœlorum,
Ad ſe traxit omnia.

Forma Crucis hoc ostendit,
Quæ terrarum comprehendit
Quatuor confinia.
Nova fulgent Sacramenta,
Sed en typis quod contenta
Crucis sit religio.
Lignum dulces aquas fecit,
Ligno silex aquas jecit,
Moysis officio.
Nulla salus est in domo,
Nisi Cruce munit homo
Superliminaria.
Neque sensit gladium,
Nec amisit filium,
Quisquis egit talia.
Ligna legens in Sarepta,
Spem salutis est adepta
Pauper muliercula.
Sine lignis fidei,
Nec Lecythus olei,
Valet nec farinula.
In Scripturis sub figuris
Ista latent, sed jam patent
Crucis beneficia.
Reges credunt, hostes cedunt
Sola Cruce, Christo duce,
Vnus fugat millia.
Ista suos fortiores
Semper facit & victores;
Morbos sanat & languores;
Reprimit Dæmonia.
Dat capitivis libertatem,
Vitæ confert novitatem,
Ad antiquam dignitatem
Crux reducit omnia.
O Crux lignum triumphale
Mundi vera salus vale!
Inter ligna nullum tale
Fronde, flore, germine.
Medicina Christiana,
Serva sanos, ægros sana,
Quod non valet vis humana,
Tuo fit munimine.
Assistentes Crucis laudi
Consecrator Crucis audi,
Eja servos tuæ Crucis
Post hanc vitam veræ lucis
Transfer ad Palatia.
Quos tormento vis servire
Fac tormenta non sentire;
Sed cum dies instat iræ,
Fac nos clemens introire
Ad æterna gaudia.

## HYMNUS RHYTHMICUS, repræsentans æterno Patri Vitam, Passionem, ac merita Christi.

*Protector noster adspice Deus, & respice in faciem* Christi *tui.* Psalmo 83.

Pater summæ Majestatis,
Recordare Charitatis,
Qua das mundo Filium.
Recordare Vietatis
Qua de Throno Pietatis
Intrat hoc Exilium.

Recordare Iesu Ghristi,
Cur quem Parem genuisti
Forma servi nascitur?
Recordare, quod Salvator
Legi parens ut peccator,
Carne circumciditur.
Recordare, quia natus
Et in fœno reclinatus
Per tres Magss colitur.
Recordare Simeonis,
Per quem Matri Passionis
Gladius exponitur.
Recordare, quia Deum
Ad perdendum velut reum
Herodes persequitur.
Recordare cruciatus,
Queis à Matre carus Natus
Et à Joseph quæritur.
Recordare Pater mitis
Æstus, gelu, famis, sitis,
Quibus sæpe quatitur.
Recordare, quia lassus,
Ventos, imbres, dura passus
Circumquaque graditur.
Recordare, quod laborans,
Docens, sanans, nec non orans
Tædio non frangitur.

PARS II.

Recordare, cur Magister
Pedes suis, ut minister
Humi stratus abluit.
Recordare Pietatis,
Et quo zelo Charitatis
Cibum sese præbuit.
Recordare, quo mœrore,
Quo pavore, quo dolore,
Orans horto stringitur.
Recordare, quia poris
Resolutis, vi tremoris
Sanguine perfunditur,
Recordare, quo tumultu,
Quibus dolis, quali vultu,
Mitis Agnus capitur.
Recordare, quia vinctus,
Et latronis instar cinctus
A ministris trahitur.
Recordare, quia tusus,
Laceratus & illusus
Humi dure sternitur.
Recordare, quia Jesus
Stans velatus, palmis cæsus
Prophetare cogitur.
Recordare, qua corona
Cuncta comprehendens dona
Sanctum caput cingitur.
Recordare, quod exutus,
Flagellatus & consputus,
Purpura contegitur.
Recordare quam modeste
Vadit alba cinctus veste;
Sed à cunctis spernitur.
Recordare, quia gratis
Accusatus, ab ingratis
Tandem morti traditur.
Recordare, quia justus
Condemnatur; & injustus
Barrabas dimittitur.

PARS III.

Recordare, quale pondus
Crucis portat, quia mundus
Mole culpæ premitur.

Recor-

Recordare; quia Cruci
Per iniquos ira truci
Inncons affigitur.
Recordare, quia vermis,
Et non homo tam inermis,
In altum erigitur.
Recordare, quod invictus
Victor tanquam maledictus
Sic pendere cernitur,
Recordare, quali zelo,
Natus à te missus Cœlo
Tot indigna patitus.
Recordare, quanto luctu,
Viso ventris sui fructu,
Pia Mater angitur.
Recordare, quo sermone
Mira Christi pro Latrone
Pietas exprimitur.
Recordare, potum fellis
Et aceti, quod tenellis
Labiis apponitur,
Recordare, quo pavore
Eli clamans in dolore,
Se relictnm queritur.
Recordare, quem tremorem
Terra præfert, Sol horrorem,
Dum. Lux Mundi moritur.
Recordare, quo livore
Manat unda cum cruore,
Dum cor Nati foditur.
Recordare, quo mucrone,
Charæ prolis in agone
Pectus Matris scinditur,
Recordare, per quem planctum
Corpus ejus sacrosanctum
Cruce mox deponitur.
Recordare, quo conductu,
Quanto fletu, quali luctu
Sepulturæ traditur,
Recordare, precor, Nati.
Cur volebas tot hunc pati,
Cœnas & opprobria?
Recordare, quo Majestas,
Quo par Tibi se Potestas,
Quo demisit Gloria.
O quæ traxit vis Amoris,
Vt portaret tot doloris
Innocens supplicia!
Vere summæ Pietatis,
Et immensæ Charitatis,
Isthæc sunt indicia.
In hac ergo tam fœcunda
Charitate, nos emunda
Vitiorum sordibus.
O fac Christi cicatrices
Charitatis dent radices
Nostris fixas cordibus.
Amen.

## AD SEPTEM EFFVSIONES

*Sacratissimi Sanguinis Iesu Christi, contra septem peccata Capitalia.*

## I. IN CIRCUMCISIONE:

*Contra Luxuriam.*

AVe Iesu, qui cruorem
Tener fundis, & laborem
Subis ab infantia.
Ut servemur à peccatis,
Cor, os, sensus puritatis
Fac ornari gratia.

## II. IN AGONIA.

*Contra Superbiam.*

AVe Iesu, quo sudore
Mades orans, quo pavore
Nostra luis vitia!
Fac non altum sapiamus;
Sed & casum timeamus
Iunctum cum *Superbia.*

## III. IN FLAGELLATIONE.

*Contra Iram.*

AVe Iesu, laniatus
Diris flagris, nil turbatus,
Stas perfusus Sanguine.
O fac nobis Crux dulcescat,
Vincens *Iram* mens mitescat,
Tetro vacans crimine.

## V. IN CORONATIONE.

*Contra Gulam.*

AVe Iesu, Coronatus,
Heu quam larga purpuratus
Stas cruoris copia!
Teahat sursum spiritalis
Nos vuluptas, non carnalis
Ventris ad obsequia.

## V. IN VESTIUM Detractione.

*Contra Avaritiam.*

AVe Jesu, dum nudaris
Refricatis cruentaris
Graviter vulneribus,
Christe tibi, fac, jungamur,
Nudi nudum te sequamur
Liberis affectibus.

## VI. IN CRVCIFIXIONE.

*Contra Acediam.*

AVe Iesu, qui transfossis
Cruce membris en, plus fossis
Sacrum fundis Sanguinem,
Ardor tui fac Amoris
Vrat nos, & vi fervoris
Arceat torpedinem.

VII.

VII. IN CORDIS Apertione.

*Contra Invidiam.*

AVe Jesu, qui sacratum
Cor das nobis, dilatatum
Fontem pandens gratiæ.
Aqua lavet, Sanguis ornet,
Et nos duplex Amor formet
Nescios *Invidiæ*.

S. AUGUSTINUS.

*Inspice Vulnera Pendentis; Sanguinem Morientis; Pretium Redimentis; Caput habet inclinatum ad osculandum; Cor apertum ad diligendum; Brachia extensa ad amplectendum; totum Corpus expositum ad redimendum. Hæc quanta sint cogita: Hæc in statera cordis appende, ut totus tibi figatur in corde, qui totus pro te fixus fuit in Cruce.*

SALUTATIONES,

*Ad quinque Christi Vulnera.*

Una cum petitione præcipuarum Virtutum.

*Ad vulnus* dextri Pedis.

*Pro Humilitate.*

SAlve vulnus gratiosum
Christi fluens sanguine.
Cor da mihi fructuosum,
Vacans omni crimine.
Simplex, *Humile*, zelosum,
Imo gaudens ordine.
*Pater. Ave.*

*Ad vulnus* sinistri Pedis.

*Pro Castitate.*

SAlve plaga peramœna,
Profluens solatio.
Per te fiat in me plena
Carnis castigatio.
Casto tibi mens serena
Jungat se consortio.
*Pater. Ave.*

*Ad vulnus* Dexteræ.

*Pro Obedientia.*

SAlve, rubens ex cruore
Jesu, plaga Dexteræ.
O fac tua cum fervore
Jussa quæram propere:
Geram corde, promam ore,
Præstem promptus opere.
*Pater. Ave.*

*Ad vulnus* Sinistræ.

*Pro Mansuetudine.*

SAlve Levæ Vulnus Christi
Sanguine purpureum.
Fac me quovis casu tristi
Mitem & pacificum;
Cunctis, quos Tu redemisti,
Lenem ac benevolum.
*Pater. Ave.*

*Ad vulnus* Cordis.

*Pro Charitate.*

SAlve ſciſſum cum dolore
Jeſu cor dulciſſimum.
Nobis patens ex amore,
Præſta cordis gaudium;
Det virtutum cum ſplendore
Charitas incendium.
*Pater. Ave.*

DE SEPTEM VERBIS *à Chriſto in Cruce prolatis.*

I. Verbum.

AVe Jeſu, qui mactaris,
Sed tortorum, deprecaris
Patrem, culpæ parcere.
Prompte fac nos indulgere,
Nec vindictam exercere
Corde, verbis, opere.

II. Verbum.

Ave Jeſu, qui Latroni
Pœnitenti ſummi Boni
Promiſiſti gratiam.
Tali nos contritione,
Nunc & mortis in agone
Fac mereri veniam.

III. Verbum.

Ave Jeſu, qui præſentem
Cruci Matrem, heu, dolentem
Commendas Diſcipulo.
Pari nos tuere cura;
Per te conſtet mens ſecura
Quovis in periculo.

IV. Verbum.

Ave Jeſu, qui dixiſti,
Pater quid me reliquiſti
Tantis in ſuppliciis?
Ne nos linquas ut ruamus,
Fortes in anguſtiis.

V. Verbum.

Ave Jeſu, qui teſtaris
Sitim, ſed, heu, qui potaris,
Tu qui paſcis omnia!
Fac æterna nos ſitire:
Mundi, Carnis faſtidire
Fugitiva gaudia.

VI. Verbum.

Ave Jeſu, conſummaſti
Juſſa Patris, & donaſti
Qua nobis merita.
Bene fac nos inchoare,
Sed & plene conſumm are
Tua beneplacita.

VII. Verbum.

Ave Jeſu, qui ſermonem
Morte clauderis, & agonem,
Patri tradis animam.
O Mors tua nos emundet,
Vitam bonis fac fœcundet,
Mortem det tutiſſimam.

## CAP. V.

*Orationes variæ de Paßione Domini,*

# ORATIO PIISSIMA,

Ante imaginem Crucifixi dicenda.

*Ex Precib. German. P. Canisii.*

O Jesu Christe, Rex Cœli & terræ, suavissime Salvator ac Redemptor noster; Adoro ac benedico te; quia me, ac Mundum universum per sanctam Crucem tuam tam mirabiliter, ac care redemisti. O quam excellentem, pretiosam, ac efficacem Hostiam pro nobis in Ara crucis immolasti! O quantum laborasti; quantopere coarctatus es, donec Sacrificium, quod cœperas, perficeres! Per Lignum Satanas nos olim seduxit, ac perdidit. Sed per Lignum tu rursus inimicum vicisti; nos clementer redemisti, & salutem nobis æternam acquisisti.

O pretiosum lignum! ô efficax signum! ô gloriosum, & omni veneratione dignum mysterium! ô arbor excellens, quæ fructum vitæ produxit!

Sed, heu, amantissime Jesu, quo labore, qua lassitudine grave illud pondus Crucis longa, difficili, & ardua via, ad montem usque Calvariæ bajulasti humeris tuis! quo dolore, & cruciatu sanctissimæ manus ac pedes tui clavis perforati, ac Cruci affixi sunt! Quam crudeliter passus es in ea distendi corpus tuum, ita ut dissolverentur juncturæ ac compages membrorum tuorum, & dinumerari possent omnia ossa tua! Et quare hæc omnia, nisi ut deleres, quod adversus nos erat, chirographum decreti, & ipsum tolleres de medio, affigens illud cruci? Vt inquam, innoxio sanguine tuo dilueres culpas nostras, & sententiam damnationis in nos latam aboleres; adeoque reconciliares omnia, pacificans per sanguinem Crucis, sive quæ in terris sunt, sive quæ in Cœlis. *Coloss.* 1.

Proinde ô dulcissime Salvator, Jesu Christe, fidelissime

Pastor Animæ meæ, suscipe me indignam creaturam, ac errabundam oviculam tuam. Pande mihi Cor ac Vulnera tua, ut in illis una cum miseriis & iniquitatibus meis abscondar, protegar, ac purger. Crucifige in me carnem meam cum vitiis & concupiscentiis. Extingue omnem superbiam, vanitatem, & omnes affectus pravos evelle. Spiritum quoque rectum innova in visceribus meis. Excita in me voluntatem seriam ac efficacem ad omne opus bonum, ad sincerum tui solius amorem; indefessum cultum, & perpetuum obsequium. Vt absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini mei Jesu Christi; per quem mihi mundus crucifixus sit, & ego mundo: dixisti, cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meisum; Ecce trahe me post te; ut nihil sit, quod in æternum me separare possit à te, qui Crucem adscendisti pro me, nec ab ea descendisti, nisi plene consummasses opus salutis meæ. Amen.

## Breves & nervosæ ORATIONES

### *ad Christum patientem.*

O Jesu Christe, unice Salvator meus, ne pereat quæso, aut fructu suo frustretur in me misero acerbissima Passio & mors tua. Per omnem ignominiam tuam, & amarissimam mortem tuam, & vulneratum cor tuum largire mihi gratiam, nunc & in hora mortis meæ. Amen.

II. O Crucifixe Jesu Christe, Salvator mundi, omnes dolores tuos, & pretiosum Sanguinem, ac mortem tuam, & omnes miserationes tuas pone inter strictum judicium tuum & miseram animam meam, Amen.

III. O bone Pastor Jesu Christe, qui pretioso Sanguine tuo pascis & purificas oves tuas. Copiosa effusio sanctissimi Sanguinis tui, & omnis passio tua sit mihi, & omnibus peccatoribus in solatium & salutem. Amen.

IV. O innocens Agne Dei, qui per Crucem & mortem tuam, tollis peccata mundi. Per innocentiam tuam, per cruciatus, pœnas & angustias cordis tui in Cruce perpessas, parce mihi in die tremendi judicii tui, & miserere vivis & mortuis. Amen.

V. O Fili

V. O Fili obediens Deo Patri, qui calicem horrendæ passionis tam prompté & alacriter hausisti, felle quoque & aceto in siti tua potatus es. Per omnia durissima tormenta, ac vulnera, fac ut sim mansuetus & patiens; & Æterno Patri usque ad mortem obediens. Amen.

VI. O Jesu summe sacerdos, qui obtulisti Deo Patri oblationem mundam; & ad reconciliandos Deo peccatores prorsus efficacem, Per infinita merita vitæ, Passionis, ac mortis tuæ, fac ut mundo moriar, & tibi soli vivam; & demum hinc in pace dimittar. Amen.

VII. O Jesu Nazarene, Rex Judæornm, per victoriam ac triumphum quem contra hostes tuos nostrosque in Cruce retulisti. Serva me ab hostibus meis. Corpus & animam meam ab omni periculo tuere. Ecclesiæ tuæ largire pacem & concordiam; defunctis veniam & requiem: Peccatoribus pœnitentiam & indulgentiam; Omnibus gratiam & misericordiam. Amen.

## S. GREGORII

### *de Passione Domini breves precationes.*

1. O Domine Jesu Christe, adoro te in Cruce pendentem, coronam spineam in capite portantem. Deprecor te, ut tua Crux liberet me ab Angelo percutiente, Amen. *Pater. Ave.*

2. O Domine Jesu Christe, adoro te in cruce vulneratum, felle & aceto potatum. Deprecor te, ut vulnera tua sint remedium animæ meæ. *Pater. Ave.*

3. O Domine Jesu Christe, rogo te per illam amaritudinem Passionis tuæ, quam in hora mortis sustinuisti, maxime tunc, quando anima de benedicto tuo corpore est egressa. Miserere animæ meæ in egressu suo de corpore meo, & perduc eam in vitam æternam, Amen. *Pater. Ave.*

4. O Domine Jesu Christe, adoro te in sepulchro positum, myrrha & aromaribus conditum. Deprocor te, ut tua mors sit vita mea, Amen. *Pater. Ave.*

5. O Domine Jesu Christe, adoro te descendentem ad inferos,

feros, & tuos inde liberantem captivos. Deprecor te, ut illuc nunquam me patiaris introire, Amen. *Pater. Ave.*

6. O Domine Iesu Christe, adoro te à morte resurgentem, & in cœlum adscendentem, sedentemque ad dexteram Patris. Deprecor te, ut illuc te sequi, & tibi præsentari merear, Amen. *Pater. Ave.*

7. O Domine Iesu Christe, Pastor bone, justos conserva, peccatores justifica, omnibus fidelibus miserere, & propitius esto mihi misero & indigno peccatori, Amen. *Pater. Ave.*

### *Precatio.*

OBsecro te Domine Iesu Christe, ut passio tuo sit virtus mea, qua muniar, protegar & defendar. Vulnera tua sint mihi cibus & potus, quibus pascar, inebrier & delecter. Aspersio Sanguinis tui sit omnium peccatorum meorum ablutio. Mors tua sit mihi gloria sempiterna. In his sit mihi refectio, exultatio, sanitas, studium, gaudium, desiderium corporis & animæ, nunc & in perpetuum, Amen.

### *Alia precatio.*

DOmine Iesu Christe, Fili Dei vivi, pone Passionem, Crucem, & Mortem tuam inter judicium tuum & animam meam, nunc & in hora mortis meæ.

Largiri mihi digneris gratiam & misericordiam, vivis veniam, defunctis requiem, Ecclesiæ tuæ pacem, cunctisque peccatoribus vitam & Gloriam sempiternam, Qui vivis & regnas.

## ORATIONES S. Birgittæ *De Passione Christi longe devotissima.*

### Oratio I.

O Iesu Christe, æterna dulcedo te amantium, jubilus excedens omne gaudium & omne desiderium, salus & amor peccatorum, qui delicias tuas testatus es esse cum Filiis hominum, propter hominem homo factus in fine temporum: memento omnis præmeditationis & intimi mœroris,

roris, quem in humano corpore ſuſtinuiſti, inſtante ſaluberrimæ Paſſionis tuæ tempore in divino corde præordinato.

Memento triſtitiæ & amaritudinis, quam in anima, teipſo teſtante, habuiſti, quando in ultima cœna Diſcipulis tuis Corpus & Sanguinem tuum tradidiſti, pedes eorum lavîſti, & dulciter eos conſolando imminentem Paſſionem prædixiſti.

Memento omnis timoris, anguſtiæ & doloris, quem in tuo corpore delicato ante Paſſionem crucis tuæ pertuliſti, quando poſt trinam orationem & ſanguineum ſudorem à Iuda diſcipulo tuo tradebaris, ab electa gente capiebaris, à falſis teſtibus accuſabaris, à tribus judicibus injuſtè judicabaris, in electa civitate, in Paſchali tempore, in florida corporis juventute innocenter damnabaris, veſte propria exuebaris, & veſtibus alienis induebaris, colaphizabaris, oculis & facie velabaris, alapis cædebaris, ad columnam ligabaris, flagellabaris, ſpinis coronabaris, arundine in capite feriebaris, & innumerabilibus aliis calumniis lacerabaris.

Da Domine Deus mihi quæſo ob memoriam harum ante crucis tuæ Paſſionem veram ante mortem meam Contritionem, puram Confeſſionem, dignam ſatisfactionem, ac omnium peccatorum meorum remiſſionem. Amen. *Pater noſter. Ave Maria.*

## Oratio II.

O Ieſu mundi fabricator, quem nulla dimenſio vero termino metitur, qui terram palmo concludis, recordare amariſſimi doloris, quem ſuſtinebas, cum Judæi ſanctiſſimas manus tuas ad crucem obtuſis clavis primo affixerunt, & ad perforandum delicatiſſimos pedes tuos, cum non eſſes conveniens voluntati eorum, dolorem ſuper dolorem vulneribus tuis addiderunt, & ſic crudeliter te diſtraxerunt, & extenderunt in longum & latum crucis tuæ, ut diſſolverentur compages membrorum tuorum.

Deprecor te per hujuſmodi ſacratiſſimi & amariſſimi in cruce doloris memoriam, ut des mihi timorem & amorem tuum, Amen. *Pater noſter. Ave Maria.*

Ora-

## Oratio III.

O Jesu cœlestis medice, recordare languoris, livoris, & doloris, quos in alto crucis patibulo levatus, passus es in omnibus dilaceratis membris tuis, quorum nullum in suo statu recte permanserat, ita ut nullus dolor similis tuo dolori inveniretur, quia à planta pedis usque ad verticem capitis in Te non fuit sanitas, & tamen omnium dolorum immemor, Patrem pro inimicis pie exorasti, dicens: Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciant.

Per hanc misericordiam, & ob memoriam illius doloris, concede, ut hæc memoria Passionis tuæ amarissimæ sit omnium peccatorum meorum plena remissio, Amen. *Pater Noster. Ave Maria.*

## Oratio. IV.

O Jesu vera libertàs Angelorum, paradisus deliciarum, memento mœroris & horroris, quos sustinebas, cum omnes inimici tui quasi leones ferocissimi te circumsteterunt & colaphizationibus, conspuitionibus, ungulationibus, cæterisque pœnis inauditis te molestaverunt.

Per has pœnas, & per omnia contumeliosa verba, durissimaque tormenta, quibus te Domine Jesu Christe omnes inimici afflixerunt, deprecor te ut liberes me ab omnibus inimicis meis visibilibus, & dones me sub umbra alarum tuarum ad perfectionem salutis æternæ pervenire, Amen. *Pater Noster. Ave Maria.*

## Oratio V.

O Iesu speculum charitatis æternæ, memento illius mœroris, quem habuisti, quando in speculo serenissimæ majestatis tuæ conspexisti prædestinationem electorum per merita tuæ Passionis salvandorum, & reprobationem malorum per sua demerita damnandorum, & per abyssum miserationis tuæ, qua nobis perditis peccatoribus & desperatis tunc condoluisti, & quam latroni in cruce exhibuisti, dicens: Hodie

mecum eris in Paradiso. Rogo te Iesu, facias mecum misericordiam in hora mortis meæ, Amen. *Pater Noster. Ave Maria.*

### Oratio VI.

O Rex amabilis & amice totus desiderabilis, memento illius mœroris, quem habuisti, quando nudus & miserabilis in cruce pependisti. & omnes amici & noti tui adversus te steterunt, & nullum consolantem inveniebas, nisi solam dilectam Genitricem tuam in amaritudine animæ suæ tibi fidelissime adstantem, quam Discipulo tuo commendasti, dicens; Mulier, ecce filius tuus!

Rogo te, piissime Iesu, per gladium doloris, qui tunc ejus animam pertransivit, ut compatiaris mihi in omnibus tribulationibus & afflictionibus meis corporalibus & spiritualibus, & da mihi consolationem in tempore tribulationis, & in hora mortis meæ, Amen. *Pater Noster. Ave Maria.*

### Oratio VII.

O Iesu fons inexhaustæ pietatis, qui ex intimo affectu in cruce dixisti: Sitio, scilicet salutem generis humani, accende quæso cordium nostrorum desideria ad omne opus perfectum, & sitim carnalis concupiscentiæ, æstum mundanæ delectationis in nobis penitus refrigera & exstingue. Amen. *Pater. Ave.*

### Oratio VIII.

O Iesu dulcedo cordium, ingensque suavitas mentium, per amaritudinem aceti & fellis, quam pro nobis degustasti, in hora mortis nostræ concede nobis corpus & sanguinem tuum digne percipere ad remedium & consolationem animarum nostrarum. Amen. *Pater. Ave.*

### Oratio IX.

O Iesu regalis virtus, jubilusque mentalis, memento angustiæ & doloris quem passus es, quando præ mortis amari-

amaritudine & Iudæornm inſultatione cum magna voce te à Deo Patre derelictum clamaſti, dicens: Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquiſti? Per hanc anguſtiam peto à te, ut in anguſtiis noſtris non derelinquas nos Domine Deus noſter, Amen. *Pater Noſter. Ave Maria.*

## Oratio X.

O Ieſu, Alpha & Omega, vita & virtus in omni tempore, recordare, quod à ſummo capite uſque ad plantam pedis te pro nobis in aqua Paſſionis tuæ demerſiſti.

Propter latitudinem & longitudinem vulnerum tuorum, doce me, per veram charitatem cuſtodire latum mandatum tuum, nimis peccatis demerſum, Amen. *Pater. Ave.*

## Oratio XI.

O Ieſu abyſſus profundiſſima miſericordiæ, rogo te propter profunditatem vulnerum tuorum, quæ pertranſierunt medullam oſſium & viſcerum tuorum, ut me ſubmerſum in peccatis emergas, abſcondaſque me in foraminibus vulnerum tuorum à facie iræ tuæ, donec pertranſeat furor tuus Domine. *Pater Noſter. Ave Maria.*

## Oratio XII.

O Ieſu veritatis ſpeculum, ſignum unitatis, charitatiſque vinculum, memento multitudinis innumerabilium vulnerum tuorum, quibus à ſummo capitis uſque ad imum pedis vulneratus fuiſti, & SS. Sanguine tuo rubricatus, quam magnitudinem doloris in virginea carne tua pertuliſti pro nobis! Pie Ieſu quid ultra debuiſti facere & non feciſti?

Scribe quæſo, ô pie Ieſu, omnia vulnera tua in corde meo, pretioſiſſimo Sanguine tuo, ut in illis legam dolorem tuum & mortem, ut in gratiarum actione uſque in finem jugiter perſeverem, Amen. *Pater. Ave.*

## Oratio XIII.

O Iesu leo fortissime, Rex immortalis & invictissime, memento doloris, quem passus es, cum omnes vires cordis & corporis tui tibi penitus defecerunt, & inclinato capite dixisti: Consummatum est.

Per hanc angustiam & dolorem miserere mei in ultima consummatione exitus mei, cum anima mea anxitata fuerit, & spiritus meus conturbatus. Amen. *Pater noster. Ave Maria.*

## Oratio XIV.

O Iesu unigenite altissimi Patris, splendor & figura substantiæ ejus, memento obnixæ commendationis, qua Patri spiritum tuum commendasti, dicens: In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum. Et lacerato corpore, rupto corde, cum valido clamore, patefactis visceribus misericordiæ tuæ pro nobis redimendis, exspirasti.

Per hanc pretiosissimam mortem precor te Rex Sanctorum, conforta me ad resistendum diabalo, mundo, carni & sanguini, ut mundo mortuus tibi vivam, & in novissima hora exitus mei suscipe ad te revertentem spiritum meum exulem & peregrinum. Amen. *Pater noster. Ave Maria.*

## Oratio. XV.

O Iesu vitis vera & fœcunda, memento supereffluentis & abundantis effusionis Sanguinis tui, quem tu sicut de botro expressum copiosissime effudisti, quando in cruce torcular solus calcasti, & lancea militari perfosso latere nobis sanguinem & aquam propinasti, ita ut nec minima gutta in te remaneret, & demum quasi myrrhæ fasciculus in altum suspensus fuisti, & delicata caro tua evanuit, & liquor viscerum tuorum exaruit, & medulla ossium tuorum emarcuit.

Per hanc amarissimam Passionem, & pretiosi Sanguinis effusionem, pie Iesu, precor te, suscipe animam meam in agone mortis meæ, Amen. *Pater noster. Ave Maria.*

# CONCLUSIO.

O Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, suscipe hanc oratio-nem in amore illo superexcellenti, in quo omnia vulnera tui sanctissimi Corporis sustinuisti, & miserere mei famuli tui, & omnibus peccatoribus, cunctisque fidelibus tam vivis quam defunctis: da misericordiam, gratiam, peccatorum remissionem & vitam æternam, Amen.

## *Oratio de singulis articulis Passionis.*

DEus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari, sicut agnus innocens ad victimam duci, atque conspectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri falsis testibus accusari, flagellis & opprobriis vexari, sputis conspui, spinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, vestibus exui cruci clavis affigi, in cruce levari, inter latrones deputari felle & aceto potari, & lancea vulnerari. Tu Domine per has sanctissimas Pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per sanctam Crucem & mortem tuam, libera me à pœnis inferni: & perducere digneris, quo perduxisti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen.

## *Precatio devotissima ante Crucem Domini.*

BEnignissime ac optime Christe Iesu, en me ad te recipio, ad te, ô pie, revertor. Sed rubore suffundor, & vehementer pudet, cum tua isthæc specto Vulnera, cum cerno spineam Coronam, teque hæc omnia mea caussa perpessum cognosco. Ego siquidem, ego sum, qui isthæc tam dira inflixi Vulnera: ego Coronam hanc spineam in tuum sacrum Caput impressi: ego te in hanc Crucem adegi.

Sed ô quanta tua est Charitas? quæ tua clementia & Misericordia? Peccavi ego, & tu plecteris, debitæque necis pœnam pro me luis. Tuus ipse hostis fui, at tu per Crucem tuam me efficis filium; servus fui, at tu Sanguine tuo me liberum asseris.

O si

O si semel concesseris, ut Amore tui totus flagrem, tum vero tibi, cui meipsum ac omina mea debeo, libens hanc etiam Vitam impendam, Amen.

## CAP. VI.

## EXERCITIA VARIA,

ad honorem Sacrorum *quinque Vulnerum*; & septem *Effusionum Sanguinis* D. N. Iesu Christi.

### ROSARIUM D. N. IESV CHRISTI DVPLEX: quod

Vel *ad memoriam* septem effusionum Sanguinis *Iesu Christi*:
Vel *ad honorem* quinque sacrorum Vulnerum *recitari potest*.
*Prius Rosarium habet septem Decades:*

Modus recitandi hic erit:

*Præmisso symbolo Apostol.* Credo:

Ad singulas Decades *dic semel* Orationem Dominicam, *&* *decies sequentem* Salutationem, *Variato tantum per quamlibet decadem* mysterio Effusionis.

AVe dulcissime Domine Iesu Christe, Gratia plenus: misericordia tecum. Benedicta sanctissima Vita, Passio, & Mors tua; & benedictus Sanguis tuus, quem pro nobis effudisti, *&c.*

*Ad singulas Salutationes, post* effudisti: Adde,

*In* I *Decade*, In Circumcisione tua.
*In* II, In Agonia tua.
*In* III, In Flagellatione tuâ.
*In* IV, In spinea Coronatione tua.
*In* V, In Detractione vestium tuarum.
*In* VI, In Crucifixione tuâ.
*In* VII, In Apertione Lateris tui.

*In fine cujusque Decadis, seu ultimæ Salutationis, subjunge sequentem Adspirationem ad Beatissimam V. Mariam:*

Sancta Maria, Mater dolorosa, per gladium doloris, qui pertransivit animam tuam, impetra nobis fructum Sanguinis

IESV Christi Filii tui, nunc & in hora mortis nostræ, *Amen.*

*Aliis piis affectibus, industriis : & intentionibus condiri posset* recitatio *hujus* Rosarii: *ut nempe singulæ Decades dirigantur, vel contra singula vitia Capitalia; vel ad septem præcipuas Christi Virtutes imitandas, quas passim proponunt Canisius, Costerus, & alii: v. g. Decas.*

I, *Pro* Christ Humilitate.
II, *Pro* Mansuetudine.
III, *Pro* Patientia.
IV, *Pro* Obedientia.
V, *Pro* Benignitate.
VI, *Pro* Charitate.
VII, *Pro* Liberalitate.

*Et in hunc quidem finem, per singulas Decades initio salutationis addi posset Epitheton ad hujusmodi virtutes recolendas conveniens. v. g.* Ave Humillime. 2, Mansuetissime. 3, Patientissime. 4, Obedientissime. 5, Benignissime. 6, Amantissime. 7, Liberalissime Domine IESV Christe, *&c. Item potest recitari hoc Rosarium* pro Septem donis Spiritus Sanct. *Item pro* 7 Beneficiis contentis in Oratione Dominica. *Item, quia per Sanguinem Christi septem Sacramenta suam habent efficaciam; offerri poterit hoc Rosarium ad Salutarem Sacramentorum usum singulis suscipientibus impetrandum. v. g. Decas* I. *pro Baptizatis.* II. *pro Confirmatis.* III. *pro Pœnitentibus,* IV. *pro Communicantibus.* V. *pro Ordinatis.* VI. *pro Conjugatis.* VII. *pro Moribundis.*

POSTERIVS ROSARIVM, ad *Sacratissima* CHRISTI VULNERA, *habet quinque* Decades, *simili modo decurrendas.*

Porro *ad singulas Salutationes, post* effudisti, adde

*In* I, *Decade, De* Vulnere dexteri Pedis tui.
*In* II, *de* Vulnere sinistri pedis tui.
*In* III, *de* Vulnere dextræ manus tuæ.
*In* IV, *de* Vulnere sinistræ manus tuæ.
*In* V, *de* Vulnere Cordis tui.

*In fine cujusque Decadis adde Adspir. ad B. Virg.* Sancta Maria, *&c.* ut sup.

*En facillimum & homini utilissimum, Deoque gratissimum Modum recolendi quotidie Passionem D. N. Jesu Christi, cujus Mysteria facile hac methodo revocantur in memoriam.*

## Septem Gratiarum Actiones, Ad VII Effusiones Sanguinis Iesu Christi; *Contra 7 Vitia Capitalia.*

### I.

O Humillime Domine & Magister Iesu Christe, verus Deus & homo. Tibi sit æterna laus & gratiarum actio, quod in tenella ætate tua, id est, octavo die mortalis vitæ tuæ pretiosum & innoxium sanguinem tuum pro nobis effundere; & ut verus Abrahæ filius dolorose circumcidi volueris.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis tui, supplico pro gratia Humilitatis adversus omnem Superbiam, & vanitatem sæculi. *Pater noster. Ave Maria.*

### II.

O Benevole Pelicane Jesu Christe, verus Deus & homo, Tibi sit æterna laus, & gratiarum actio, quod in horto ex ingenti cordis angustia Sanguineum sudorum profuderis; eumque cum resignatione promptissima pro nobis moriendi, Patri tuo obtuleris.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis peto gratiam Liberalitatis, adversus omnem cupiditatem & avaritiam. *Pater noster. Ave.*

### III.

O Sponse castissime Jesu Christe, verus Deus & homo. Tibi sit æterna laus & gratiarum actio; quod in prætorio Pilati, te atrociter alligari, & Virgineam carnem tuam crudeliter nimis flagellari ac lacerari passus es.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis rogo te pro

gratia Castitatis, adversus omnem Luxuriam & libidinem. *Pater Noster. Ave Maria.*

IV.

O Agne mansuetissime, Iesu Christe, verus Deus ac homo. Tibi sit æterna laus ac gratiarum actio, quod spinis acutissimis sanctum caput tuum coronari, ac dura arundine desuper percuti passus es.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis oro te pro gratia Mansuetudinis adversus omnem Iram, & vindictæ cupiditatem. *Pater noster. Ave Maria.*

V.

O Dulcissime & abstinentissime Hospes Iesu Christe, verus Deus ac homo. Tibi sit æterna laus ac gratiarum actio, pro exspoliatione vestium tuarum, quæ tum ante, tum post bajulationem Crucis, non sine peracerba vulnerum tuorum renovatioue ac dilatatione facta est.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis obsecro te pro gratia sobrietatis & Abstinentiæ, contra omnem Gulam, & crapulam. *Pater noster. Ave Maria.*

VI.

O Bone & fidelissme Samaritane Jesu Christe, verus Deus ac homo: Tibi sit æterna laus ac gratiarum actio, quod ardentissimo amore nostri, sanctissimas manus ac pedes tuos Ligno Crucis affigi; & pro redemptione nostra dire perfodi passus es.

Per hanc sanctissimam Effusionem Sanguinis enixe peto gratiam fraternæ Charitatis contra omnem Invidiam & simultatem. *Pater. Ave.*

VII.

O Zelosissime summe Sacerdos Jesu Christe, verus Deus ac homo: Tibi sit æterna laus ac gratiarum actio: quod Sacrum latus tuum lancea perforari, aperiri, ac vulnerari passus es.

Per hanc sacratissimam Effusionem Sanguinis postulo supplex

plex à te gratiam sancti Fervoris ac Zeli, contra omnem Acediam, & torporem, in tui servitio, omnique pietatis exercitio. *Pater noster. Ave Maria.*

# COMMENDATIO

*Sui ipsius in Quinque Vulnera Salvatoris.*

I.

BEnignissime Iesu, dulcissimo Vulneri Pedis tui dextri toto cordis affectu offero, quæcunque mihi prospera & jucunda in hac vita contingere, pio Providentiæ tuæ consilio disponis, illaque sic tuæ divinæ voluntati una mecum unio, ut ab ea nulla prorsus tentatione separari aut avelli velim in æternum.

II.

BEnignissime Iesu, in dulcissimo Vulnere benedicti Pedis tui sinistri recondo omnes tribulationes, adversitates, angustias, & amaritudines, quas Divina Providentia tua totius vitæ meæ decursu mihi vel immittet, vel evenire permittet; easque unio & conjungo amarissimis doloribus tuis, hoc unum desiderans, ut momentâneum & leve tribulationis meæ, æternum gloriæ pondus mihi operetur in Cœlis. *Pater. Ave.*

III.

BEnignissime Jesu, in dulcissimo Vulnere benedictæ Manus tuæ dextræ deinceps repono omnia opera mea, quæcunque per gratiam tuam facturus sum; eaque sic dico ac consecro honori ac gloriæ tuæ, ut eorum meritum per vanam gloriam corrumpi plane nolim: sed ut merces integra & copiosa mihi reposita maneat in Cœlis. *Pater. Ave.*

IV.

BEnignissime Jesu, in dulcissimum Vulnus sinistræ Manus tuæ immergo omnia vitia, & delicta mea, unico

flagitans, ut ea roseo Sanguine tuo, quem pro salute nostra ex eo profudisti, sic aboleas & extinguas, ne coram divino tribunali tuo, me accusent, & à te justo judice contra me sententiam damnationis expostulent. Amen. *Pater. Ave.*

V.

BEnignissime Jesu, in amorosum transfixi cordis tui vulnus resigno cor meum, cum omnibus suis desideriis, & affectibus; ut illud divino amore tuo sic imbuas, & trahas, ne posthac unquam amplius vel minimum recedat à mandatis tuis. Amen. *Pater. Ave.*

# EXERCITIUM
## *Aliud ad Quinque Vulnera.*

I.

MItissime Iesu, per salutiferum Vulnus dextri Pedis tui, ignosce mihi, quidquid unquam pravis cogitationibus contra te deliqui: ejusque infinitis meritis compensa, quicquid boni cogitare neglexi: ut posthac te solum Summum Bonum meum desiderem, quæram, & inveniam quem diligit anima mea. Amen. *Pater. Ave.*

II.

DUlcissime Jesu, per benedictum Vulnus sinistri Pedis tui, ignosce mihi quæso, quicquid sensuum, tam internorum, quam externorum abusu, contra Divinum beneplacitum tuum perperam gessi; & sic posthac fræno timoris tui eos coërce, ut quasi mundo, & omnibus creaturis mortuus, nihil sentiam, nihil sentiam, nihil concupiscam, nisi te solum Deum meum pro me Crucifixum, Amen. *Pater. Ave.*

III.

DUlcissime Jesu, per sacrum Vulnus dextræ Manus tuæ, humillime supplico, ignosce omnibus malis & vitiosis actibus meis, simul etiam ex illius merito, in integrum restitue, quidquid culpabili negligentia, in quocunque obligationis genere, per omissionem peccavi: & fac, ut per gratiam

tiam tuam deinceps, talenta abs te mihi concredita fructuosius impendam. Amen. *Pater. Ave.*

IV.

DUlcissime Jesu, per Vulnus sinistræ manus tuæ, ignosce iracundiæ meæ ac subitis impatientiæ iræque motibus, in quos sæpe minima data occasione nimis præceps & imprudens erumpo; atque ex ejusdem Vulneris cœlesti Panario, veræ in omnibus adversis patientiæ remedium mihi subministra, ut promissam mansuetis possidere merear terram viventium. Amen. *Pater. Ave.*

V.

DUlcissime Jesu, per sacrum vulnus perforati Cordis tui, clementer ignosce, quicquid cor meum voluntate perversa, aut intensione prava unquam deliquit; & in divinissimum Cor tuum sic insere fragile cor meum, ut nihil sentiat, nihil ambiat, nihil concupiscat, nisi secundum cor tuum; & in ejus directione jugiter conquiescens, in omni bono usque ad finem vitæ firmiter perseveret. Amen. *Pater. Ave.*

## OBLATIO

*Dominicæ Passionis, & quinque Vulnerum Salvatoris Ad Deum Patrem.*

CLementissime Pater, æterne Deus, pro meis pariter & totius mundi peccatis, offero tibi, unice dilectum Filium tuum, in Cruce pendentem. Offero tibi sacratissima Vulnera ejus, quæ nostri caussa suscepit. Offero tibi quoque Passionem, dolores, angustias, pressuras, sanguinem & mortem ejus; in flammatissima illa charitate, qua pro nobis in Ara Crucis obtulit semetipsum; me una cum illo, divino servitio tuo mancipans, & in sempiternum, ad laudem & gloriam tuæ Divinæ majestatis obligans, & addicens. Amen.

I.

CLementissime Pater, Vulnus & Sanguinem, labores & dolores Dexeræ Unigeniti Filii tui, contra omnem inobedinxtiam & rebellionem meam offero tibi; impensissime orans, ut ex eo mihi perfectissimæ obedientiæ spiritum infundas, quo nutum beneplaciti tui, tam prompte exsequar, quam cito umbra corporis sui motum sequi consuevit, ut tuam deinceps in omnibus voluntatem amem, quæram, atque perficiam. Amen. *Pater. Ave.*

II.

CLementissime Pater, sacrum Vulnus, & dolorem Sinistræ Unigeniti tui, & ejus profundissimam humilitatem offero tibi, contra superbiam, & vanam gloriam, omniaque exinde pullulantia peccata mea, devote obsecrans, ut, hujus vulneris virtute, omnes vanitates animique tumorem in me funditus evellas ac destruas, quo vilitatem meam intime cognoscens, in vera cordis humilitate, per contemtum & igominiam, tibi valeam servire cum gaudio. Amen. *Pater. Ave.*

III.

CLementissime Pater, Vulnus & Sanguinem; cruciatus ac tormenta dextri Pedis Unigeniti tui, ejusque perfectissimam patientiam offero tibi, contra pusillanimitatem & impatientiam meam; orans, ut hoc vulnere generosæ constantiæ, invictæque tolerantiæ, des mihi virtutem & gratiam, qua de manu tua quælibet adversa, & hujus vitæ molestias, calamitates & incommoda cum gratiarum actione suscipiam; æquanimiter sustineam; fortiter vincam: & inter quoscunque casus & eventus, in tuæ providentiæ brachia me, & omnia mea plena fiducia & resignatione conjiciam. Amen. *Pater. Ave.*

IV.

CLementissime Pater, sacrum Vulnus sinistri Pedis, Unigeniti Filii tui, ejusque piissimam misericordiam offero tibi

tibi contra omnem duritiam, inclementiam, & invidiam meam; orans, ut ex hoc Vulnere, tanquam ditissimo virtutum omnium ærario, dones mihi affectum misericordiæ, pietatis, compassionis, ac mansuetudinis, cum primis erga eos, qui me forsan offenderunt, & læserunt; ut eos charitatis visceribus, in necessitate complectar; in omnibus promptè succurram; eorum quoque defectus ac infirmitates in spiritu lenitatis supportem. Amen. *Pater. Ave.*

V.

CLementissime Pater, roseum benedicti Cordis & Lateris Vnigeniti Filii tui Vulnus, & ferventissimam ejus charitatem, qua te pariter & humanum genus prosecutus est; Offero tibi contra omnem Acediam, teporem, ac somnolentiam meam in servitio tuo commissam; rogans obnixissime, ut ex hoc abundantissimo gratiæ Fonte talem mihi cultus ac honoris tui zelum infundas, quo te ex toto corde diligam, & in omnibus operibus meis Nomen tuum intime sanctificem ac benedicam; te solum cogitem, te solum desiderem, tibi soli placere cupiam, ac displicere timeam, omnemque vitam meam gloriæ tuæ libens ac gaudens impendam. Amen. *Pater. Ave.*

SVscipe clememtissime Pater, hanc oblationem meam in sacrosancta Iesu Christi Filii tui Vulnera, nostræ salutis divinissima remedia, amoris tui monumenta: eamque mihi ex illis largire gratiam, ut sub illorum præsidio ac munimine vivens ac moriens, tuto ac secure delitescam; donec eadem, una cum Beatis omnibus, in gloria majestatis tuæ jugiter contemplari, & ob ea te laudare merear. Amen. *Pater. Ave.*

## *Devotæ salutationes Vulnerum Salvatoris.*

I.

SAlve super omnia benedictum Vulnus dextræ Manus Crucifixi Domini mei Iesu Christi, pro mea & omnium hominum salute, roseo stillans cruore; Protege me Domine, & salvum fac dextera tua; ut percutiat inimicum infernalem,

nalem, nequando dicat: Prævalui adverſus eum, quem tu Sanguine tuo redemiſti. Deducat me mirabiliter dextera tua; ut omnes cogitationes, actus & ſermones mei ſemper rectà tendant & dirigantur ad te, utpote ſcopum & finem meum. Da mihi geſtare ſemper ardentem lampadem, oleo charitatis inſtructam, ut dignus habear, qui tecum ad cœleſtes nuptias intromittar: ut cum ſeculum judicaturus adveneris, ad dexteram tuam conſtitutus, audire merear cum Electis tuis: Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum vobis paratum à conſtitutione mundi. Amen. *Pater. Ave.*

II.

SAlve beatificum Vulnus ſiniſtræ Manus Salvatoris mei Domini Ieſu Chriſti, pretioſiſſimo Sanguine purpuratum; O Domine, manu tua forti & brachio excelſo, ad nihilum redige quidquid ſiniſtrum, perverſum, & iniquum moliuntur adverſum me, qui cogitant mihi mala. Comprime vires hoſtium, qui quærunt animam meam. Tuere me, & adeſto mihi, in omnibus tribulationibus, & adverſitatibus meis, & à cunctis malis præteritis, præſentibus, & futuris clementiſſime libera. Eripe me de manu perſequentium me; & ab his qui oderunt me gratis. Dic animæ meæ, Salus tua ego ſum: Pereant qui me perdere feſtinant; ut de manu inimicorum meorum liberatus, in ſanctitate & juſtitia ſerviam tibi omnibus diebus vitæ meæ. Amen. *Pater, Ave.*

III.

SAlve gratioſum Vulnus dextri Pedis Domini mei Ieſu Chriſti, immaculati Agni, qui tollit peccata mundi, conſperſum ſanguine. Perfice Domine Pedes meos tanquam cervorum, ut indefeſſo curſu per viam mandatorum tuorum incedam: eaque ſemper exquiram, quæ tuæ divinæ placita ſunt voluntati. Dirige greſſus meos in lege tua, & in operibus mandatorum tuorum, ut de virtute in virtutem pergam, donec videam Deum Deorum in Sion. Lucerna pedibus meis ſit verbum tuum, & lumen ſemitis meis, ut etiam

proximis lucis exempla præbeam, quo tu Deus meus ante omnia & in omnibus glorificeris nunc & in æternum. Amen. *Pater. Ave.*

IV.

SAlve venerabile, sinistri Pedis, Domini mei Jesu Christi, undique purpureo madefactum sanguine, vulnus: Evelle Domine Pedes meos à laqueo, quem statuerunt mihi inimici mei. Custodi animam meam à lapsu, ne fiam hostibus meis in prædam. Non veniat mihi pes superbiæ; Nec exaltatum sit cor meum; aut elati oculi mei: ne in mirabilibus ambulem super me: sed in simplicitate cordis mei, coram te incedam omni tempore. Deduc me Domine per semitas justitiæ; & vias tuas edoce me, ut sciam quid acceptum sit coram tè omni tempore, & opere compleam universa, quæ præcepisti mihi. Amen. *Pater. Ave.*

V.

SAlve saluberrimum Cordis & lateris Domini mei Jesu Christi, militis inflictum crudeli cuspide Vulnus, copioso sanguine & aqua, in nostrorum ablutionem peccatorum, redundans; Vulnera, quæso, amoris tui jaculo, cor meum, ut te in omnibus & super omnia colat, revereatur, honoret, & propter te solum, proximum quemque Christianæ fraternitatis amore prosequatur. Munda cor meum, purissimo sanguine & aqua salutari, ut ab omni labe peccati emundatus, te Deum Salvatorem meum, quem, qui mundo sunt corde, soli videbunt, in omnem æternitatem merear contemplari. Amen. *Pater. Ave.*

## AD CHRISTUM,

*pro impetranda sacratissimorum ejus Vulnerum devotione.*

I.

O Dulcissime Sanctarum animarum Sponse Jesu, accende quæso cor meum igne Divini amoris tui, & salutiferorum vulnerum tuorum, ut diligam te, ex intimo corde; visita me misericorditer, & mentem meam gratia tua

tua inebria, quia te fontem suavitatis, ardenter expetunt intima mea. O ignis qui suaviter ardes, secretè luces, potenter incendis, occupa totam mentis meæ latitudinem; assidua sacratissimorum Vulnerum tuorum memoria: ut te pro me passum, & vulneratum, solum esuriam, & sitiam; ad te suspirem, atque anhelem; tuamque mellifluam faciem æstuanter videre concupiscam. Amen. *Pater. Ave.*

II.

TRansfige, amabilis Iesu, medullas animæ meæ, suaviter penetrante dilectionis tuæ sagitta, ut saucietur & langueat anima mea intimò tui & Vulnerum tuorum amore; & exinde penitus in dilectionem tui resoluta, colliquescat: in te tota transeat: tibique inseparabiliter adhæreat. Amen. *Pater. Ave.*

III.

SEpara Domine mentem meam, ab omnibus, quæ sub cœlo sunt, ut tibi soli tuisque vulneribus, pro mea salute susceptis, libere intendat: tu solus eam, ut verus possessor, legitimusque Dominus inhabites. Descendat in eam suavissimæ passionis ac mortis tuæ memoria cum inenarrabili charitatis tuæ fragrantia, quæ puras ac cœlestes in me exsuscitet adspirationes, ac desideria, ut, sicut cervus ad fontes aquarum, ita ad te desideret anima mea. Amen. *Pater. Ave.*

IV.

DA Domine Iesu, ut flamma devotionis augustissimorum quinque Vulnerum tuorum efficacissime succensus, ex toto corde meo redamem te: sicut tu me dilexisti, diligam te, ô unica salus animæ meæ; diligam te quantum possum, quia prior dilexisti me, ut etiam poneres animam tuam pro me, ut per mortem & Vulnera tua vivam in te. Amen. *Pater. Ave.*

V.

O Amabilissime, ô deliciosissime animarum Sponse, Iesu, pro me in Cruce sacris quinque luculentioribus plagis; veluti tot amoris characteribus insignite; describe in tabula cordis mei, & indelebiliter imprime dulcem amorem Vulnerum tuorum, nulla unquam oblivione delendum, ut tui desiderio semper æstuans, igne dilectionis tuæ inardescam, & ab Oceano divinæ Benignitatis tuæ penitus absorbear, usque dum majestatis tuæ & sacratissimorum Vulnerum tuorum in Cœlo perenniter contemplaturus adsumar. Amen. *Pater. Ave.*

## ALIA OBLATIO

*Sacrorum Vulnerum Domini, pro expiatione peccatorum.*

I.

ADoro te, misericordissime Iesu, tibique gratias ago pro cunctis injuriis, persecutionibus, laboribus & fatigationibus tuis, meæ salutis caussa susceptis; quæ omnia tibi in salvificum Vulnus dextri Pedis tui depono, ut tu ea Cœlesti Patri offeras pro peccatis meis in unione Divinæ charitatis tuæ, qua hæc & multo plura nostræ salutis caussa libentissime sustinuisti. Amen. *Pater. Ave.*

II.

ADoro te, piissime Iesu, tibique gratias ago pro cunctis opprobriis, derisionibus, contemptibus, variisque ludibriis, salutis nostræ caussa perpessis; quæ omnia tibi in salvificum Vulnus sinistri Pedis tui offero, ut tu eadem offeras cœlesti Patri tuo pro peccatis meis, in unione ardentissimæ Charitatis, qua hæc omnia libens pro nostra salute sustinuisti. Amen. *Pater. Ave.*

III.

ADoro te, clementissime Iesu, tibique gratias ago, pro universis doloribus, pœnis, cruciatibus, vulneribus, & livo-

& livoribus tuis mei amoris ergo susceptis: quæ tibi in sacrum vulnus dextræ Manus tuæ supplex offero; ut tu eadem offeras cœlesti Patri tuo: pro peccatis meis in unione divinæ charitatis tuæ, qua hæc omnia pro nobis redimendis sustinuisti. Amen. *Pater. Ave.*

## IV.

ADoro te, mansuetissime Jesu, tibique gratias ago pro cunctis, singulisque preciosissimi Sanguinis tui guttis, mei caussa, in crudelissima passione tua effusis, quas omnes in vulnus sinistræ Manus offero, ut tu easdem offeras cœlesti Patri tuo, pro peccatis meis in unione ferventissimæ charitatis, quæ eundem Sanguinem tuum caussa nostræ salutis effudisti. Amen. *Pater. Ave.*

## V.

ADoro te, patientissime Iesu, tibique gratias ago pro cunctis gemitibus, suspiriis, & pressuris cordis tui: pro sudore quoque & lacrymis, propter nos effusis. denique pro amarissima morte, quam mei caussa subiisti, quæ omnia & singula offero tibi in sacratissimum Vulnus benedicti Cordis & Lateris tui, ut tu eadem offeras Cœlesti Patri tuo, pro peccatis meis; in unione immensæ charitatis tuæ, qua hæc omnia salutis humanæ caussa pertulisti. Amen. *Pater. Ave.*

# ORATIONES

Pro avertendis omnibus malis & noxis totius Ecclesiæ,

*Per merita & virtutem Vulnerum Christi.*

## I.

DEus qui non mortem sed pœnitentiam desideras peccatorum, populum tuum ad sacratissima vulnera tua, contrito corde confugientem, propitius respice, ut dum illa devote honorat; bella, famem, pestilentiam, & quæcunque alia iracundiæ tuæ flagella ab eo clementer amoveas.

## II.

DEus qui contritorum non spernis gemitum & mœrentium non despicis affectum, adesto precibus nostris, quas in tribulatione nostra ad sacra Vulnera tua effundimus, easque clementer suscipiens, tribue, ut quicquid contra

nos

nos diabolicæ & humanæ moliuntur insidiæ, elidatur, atque in nihilum redigatur; ut nullis tentationibus læsi; sed de omni tribulatione atque angustia erepti, tibi Deo nostro in Ecclesia gratias referamus.

III.

DImitte Domine peccata nostra, & è sacris Vulneribus tuis nobis misericordiam tribue quam precamur, ut humilitatem nostram attendas, tribulationes adspicias, adversitates repellas; affectumque petitionis nostræ largiens, supplices tuos clementer exaudias; & scuto Vulnerum tuorum protectos, ob omni malo custodias.

IV.

PIentissime Deus, qui iniquitatum ad te conversorum non recordaris, sed eorum gemitus clementer exaudis, respice tot templa, tot altaria, tot pia loca, sacro Nomini tuo olim dedicata, nunc hæreticorum abominationibus prophanata; reminiscere hæreditatis tuæ, augustissimorum Vulnerum tuorum susceptione, & nobilissimi Sanguinis tui effusione, acquisitæ; & Vineam tuam, quam ferus aper exterminare conatur, ferventer visita, & illius cultores adversus devastantium rabiem tua virtute corrobora; victores effice, & & ea bene operantes tui tandem fac Regni possessores.

V.

DEus qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium, potentia tuæ defensionis expugnas; auxiliare fidelibus tuis, invictissimorum Vulnerum tuorum defensionem invocantibus, ut omnium inimicorum suorum feritate depressa, & omni eorum hostilitate dissipata, incessabili te gratiarum actione laudemus. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

## Cap. VII.
## De cultu & honore SS. Nominis Iesv.

*Mira ſunt mellifluі hujus* Nominis *præconia, magna privilegia: ut merito quiſquis vere Chriſtianus eſſe vult, ſummo illud amore & honore complecti debeat. In hoc Nomine oramus quicquid volumus, & impetramus.* Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis, *Ioan.* 16. Sed Mellifluі Nominis Elogia ex Mellifluo Doctore audiamus.

Iesvs, *inquit*, eſt mel in ore; in aure melos; in corde jubilus eſt & medicina. Triſtatur aliquis noſtrum? Veniat in cor Jeſus, & inde ſaliat in os. Et ecce, ad exortum hujus Nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit ſerenum:

Labitur quis in crimen, currit inſuper ad laqueum mortis deſperando? Nonne, ſi invocet Nomen Vitæ, confeſtim reſpirabit ad vitam?

Cui aliquando ſtetit ante faciem ſalutaris Nominis, duritia, ut aſſolet cordis, ignaviæ, torpor, languor acediæ? cui fons forte ſiccatus lacrymarum, invocato Jeſu, non continuo erupit uberior?

Nihil ita iræ impetum cohibet, ſuperbiæ tumorem ſedat: ſanat livoris vulnus, exſtinguit libidinis flamma, ſitim temperat avaritiæ, ac totius indecoris fugat pruriginem.

Siquidem cum nomino Jeſum, hominem mihi propono mitem, & humilem corde, benignum, ſobrium, caſtum, miſericordem,& omni denique honeſtate ac ſanctitate conſpicuum, qui ſuo me & exemplo ſanet, & roboret adjutorio.

Hæc omnia mihi ſonant, dum inſonuerit Jeſus. Sumo igitur mihi exempla de Homine, & auxilium à Potente: illa tanquam pigmentarias ſpecies; hoc tanquam unde acuam eas, & facio confectionem, cui ſimilem medicorum facere poteſt nemo.

Hoc tibi electuarium habes, ô anima mea, reconditum in vaſculo vocabuli hujus, quod eſt Jeſus. Salutiferum certe, & quod nulli unquam peſti tuæ inveniatur inefficax.

Semper tibi in ſinu ſit, ſemper in manu, quo tui omnes

es in Iesum, & sensus dirigantur & actus, *&c.* Serm. 15. n Cant.

# MODUS FACILIS ET SVAVIS
## Semper orandi & simul honorandi sanctissimum nomen IESV.

QUia jubemur à Christo, semper orare, & nunquam deficere: *ab Apostolo autem*, omnia, quæcunque facimus, sive in verbo, sive in opere; omnia, *inquam*, in nomine Domini nostri Iesu Christi facere; *Ecce Compendiosum & facilem* Semper orandi *modum; & una* Iesum *honorandi. Selectas, inquam, & ignitas Adspirationes è Regio Propheta hic habes, quibus non tantum ad omnem actionem facile mens elevari possit in Deum; sed & instrui quibusdam, quasi regulis & mediis, ad operum perfectionem utilibus.*

## ADSPIRATIO HORARIA

### *Ad laudem sanctissimi Nominis* IESV.

IN *Nomine* tuo Domine salvum me fac, & virtute tua judica me.

Et propter gloriam *Nominis* tui Domine libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter Nomen tuum.

Sperent in te, qui noverunt *Nomen* tuum; quoniam non dereliquisti quærentes te Domine.

Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor *Nomini* tuo Domine, quoniam bunum est.

Sit *Nomen* Domini benedictum ex hoc nunc & usque in sæculum.

### *Manè dum surgis.*

Illumina oculos meos, ne unquam obdormaim in morte, ne quando dicat inimicus meus: Prævalui adversus eum.

Ego dormivi & soporatus sum, exsurrexi, quia Dominus suscepit me.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis Domine meditabor in te, quia fuisti adjutor meus.

Vtinam hodie dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas!

Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

### *Egrediens domo.*

IN via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus divitiis.

Esto mihi in *Deum* protectorem, & in locum munitum, u[t] salvum me facias.

Si ambulem in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.

Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me.

Servavi mandata tua & testimonia tua, quia omnes viæ mea[e] in conspectu tuo.

### *Regrediens domum.*

IVdica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum, & in Domino sperans non infirmabor.

Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii, u[t] salvum me facias.

Si dicebam: Motus est pes meus, misericordia tua Domine adjuvabat me.

Viam iniquitatis amove à me, & de lege tua miserere mei.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam, propter Nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

### *Ingrediens Templum.*

IN multitudine misericordiæ tuæ introibo in Domum tuam, adorabo ad Templum sanctum tuum in timore tuo.

Exaudi Domine vocem deprecationis meæ, dum oro ad Te, dum extollo manus meas ad Templum sanctum tuum.

Si[c]

: benedicam te in vita mea, & in Nomine tuo levabo manus meas.

t videam voluptatem Domini & visitem Templum ejus.

cut Cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.

### *Ante Orationem.*

Ntret in conspectu tuo oratio mea; inclina aurem tuam ad precem meam.

xaudi Deus orationem meam, & ne despexeris deprecationem meam, intende mihi, & exaudi me.

icut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

ocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine, & secundum judicium tuum vivifica me.

uscipe me secundum eloquium tuum & vivam, & non confundas me ab exspectatione mea.

### *Post Orationem.*

Ntret postulatio mea in conspectu tuo, secundum eloquium tuum eripe me.

xaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me.

ecundum misericordiam tuam memento mei tu, propter bonitatem tuam Domine.

nam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

ustinuit anima mea in verbo ejus, speravit anima mea in Domino.

### *Ante lectionem Horarum.*

N conspectu Angelorum psallam tibi, adorabo ad Templum sanctum tuum, & confitebor Nomini tuo.

xaltabo te Deus meus Rex, & benedicam Nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi.

Sic psalmum dicam Nomini tuo in sæculum sæculi, ut red-
dam vota mea de die in diem,

Ut audiam vocem laudis tuæ, ut enarrem universa mirabi-
lia tua.

Secundum Nomen tuum Deus, sic & laus tua, justitia plena
est dextera tua.

### *Post Horas.*

IVbilate *Deo* omnis terra, psalmum dicite Nomini ejus, date
gloriam laudi ejus.

Exaudi Domine vocem meum, qua clamavi ad te, miserere
mei & exaudi me.

Septies in die laudem dixi tibi, super judicita justitiæ tuæ.

Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine, & judicia tua
doce me.

Sit nomen Domini benedictum ex hoc, nunc & usque in
sæculum.

### *Ante Missam.*

INtroibo in domum tuam in holocaustis, reddam tibi vo-
ta mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem
meam.

Sacerdotes tui induantur justitiam, & sancti tui exultent.

Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor Nomini tuo Do-
mine, quoniam bonum est.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & labiis exul-
tationis laudabit os meum.

### *Post Missam.*

ILlustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac
in misericordia tua Domine, Non confundar, quoniam in-
vocavi te.

Expandi manus meas ad te, anima mea, sicut terra sine aqu[a]
tibi.

Sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea!

Vt liberentur dilecti tui, salvum fac dextera tua & exaudi mi[hi]

Sacri

crificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

*Orans pro aliis:*

ILluminare his qui in tenebris, & in umbra mortis ſedent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

Exſurge Domine, adjuva nos & libera nos propter Nomen tuum.

Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ & rege eos, & extolle illos uſque in æternum.

Ut ponant in Deo ſpem ſuam & non obliviſcantur operum Dei, & mandata ejus exquirant.

Salvos fac ſervos tuos Deus meus, ſperantes in te.

*Ad Lectionem, ſeu Studia.*

INtellectum da mihi Domine, & ſcrutabor legem tuam, & cuſtodiam illam in toto corde meo.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Servus tuus ſum ego, da mihi intellectum, ut ſciam teſtimonia tua.

Viam juſtificationum tuarum inſtrue me, exercebor in mirabilibus tuis.

Sanctum & terribile Nomen ejus, initium ſapientiæ timor Domini.

*Ante Congreſſum, ſeu Converſationem.*

IUdica me Deus, & diſcerne cauſſam meam de gente non ſancta, ab homine iniquo & doloſo erue me.

Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum eſt vanitatem, & dextera eorum, dextera iniquitatis.

Suſcipe ſervum tuum in bonum, non calumnientur me ſuperbi.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine, in miſericordia tua vivifica me.

Salvum me fac Domine, quoniam defecit Sanctus, quoniam diminutæ ſunt veritates à filiis hominum.

*Ad Prandium vel Cœnam.*

IN te ſperant oculi omnium, & tu das illis eſcam in tempore opportuno.

Edent pauperes & ſaturabuntur, & laudabunt Dominum qui requiruut eum; vivent corda eorum in ſæculum ſæculi.

Sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea.

Ut educas panem de terra, & vinum lætificet cor hominis.

Superbo oculo & inſatiabili corde, cum hoc non edebam.

*Pro memoria paſſionis Dominicæ.*

IN manus tuas commendo ſpiritum meum, redemiſti me Domine Deus veritatis.

Exſurge Domine, judica cauſſam tuam, memor eſto improperiorum tuorum, quæ ab inſipiente ſunt tota die.

Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio templi tui.

Viſitaſti terram, & inebriaſti eam, multiplicaſti locupletare eam.

Salvaſti enim nos de affligentibus nos, & odientes nos confudiſti.

*In Adverſitate.*

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum, in juſtitia tua libera me.

Educ de tribulatione animam meam, & in miſericordia tua diſperde inimicos meos.

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ lætificent animam meam.

Ut quid Domine receſſiſti longe, deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione?

Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me, & ſuper iram inimicorum meorum extendiſti manum tuam, & ſalvum me fecit dextera tua.

*In tentatione.*

INtende animæ meæ, & libera eam, propter inimicos meos eripe me.
Effunde frameam, & conclude adversus eos, qui persequuntur me, dic animæ meæ, Salus tua ego sum.
Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum.
Usquequo exaltabitur inimicus meus super me? respice & exaudi me Domine Deus meus.
Sub umbra alarum tuarum protege me, à facie impiorum qui me afflixerunt.

*Ad quodvis Negotium.*

INclina Domine aurem tuam & exaudi me, quoniam inops & pauper sum ego.
Ego autem in te speravi, dixi: Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.
Secundum misericordiam tuam vivifica me, & custodiam testimonia oris tui.
Viam justificationum tuarum instrue me, & exercebor in mirabilibus tuis.
Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

*Vesperi dum incumbis.*

ILlumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus: prævalui adversus eum.
Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii, ut salvum me facias.
Si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem.
Vivet anima mea & laudabit te, & judicia tua adjuvabunt me.
Sub umbra alarum tuarum protege me à facie impiorum, qui me afflixerunt.

*Actus Amoris & Contritionis.*

IN toto corde meo diligo te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

Ego iniquitatem meam cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper.

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

Utinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas juſtificationes tuas.

Secundum miſericordiam tuam vivifica me, & cuſtodiam teſtimonia oris tui.

# ADSPIRATIO

*Horaria ad* IESUM *pro felice morte.*

ILlumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus: Prævalui adverſus eum.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii, ut ſalvum me facias.

Sitivit anima mea ad fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Unam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam; propter Nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

HYMNUS

# HYMNUS

*Suavißimus ad Christum* IESUM:

Alias,

JUBULUS Amantis Animæ,

*S. Bernardo adscribi solitus.*

## DECAS I.

IEsu dulcis memoria
Dans vera cordis gaudia:
Sed super mel & omnia
Ejus dulcis præsentia.
Nil canitur suavius,
Auditur nil jucundius,
Nil cogitatur dulcius,
Quam Iesus Dei Filius.
Iesu spes Pœnitentibus,
Quam pius es petentibus,
Quam bonus te quærentibus!
Sed quid invenientibus?
Iesu dulcedo cordium,
Fons vivus, lumen mentium,
Excedens omne gaudium,
Et omne desiderium.
Nec lingua valet dicere,
Nec littera describere;
Expertus potest credere,
Quid sit Iesum diligere.
Iesum quæram in lectulo,
Clauso cordis cubiculo;
Privatim, & in publico
Quæram amore sedulo.
Cum Maria diluculo
Jesum quæram in tumulo,
Clamore cordis querulo,
Mente quæram, non oculo:
Tumbam perfundam fletibus,
Locum replens gemitibus:
Iesu provolvar pedibus,
Strictus hærens amplexibus.
Tua premam vestigia,
Anhelans ad obsequia,
Nec desinent suspiria,
Quam tui detur copia.
Iesu Rex admirabilis,
Et triumphator nobilis,
Dulcedo ineffabilis,
Totus desiderabilis.

*Pater Nost. Ave Maria.*

## DECAS II.

MAne nobiscum Domine,
Et nos illustra lumine:
Pulsa mentis caligine,
Mœstos reple dulcedine.
Quando cor nostrum visitas,
Tunc lucet ei veritas,

Mundi

Mundi vileſcit vanitas,
Et intus fervet charitas.
Amor Jeſu dulciſſimus,
Et vere ſuaviſſimus,
Plus millies gratiſſimus,
Quam dicere ſufficimus.
Hoc probat ejus paſſio,
Hoc Sanguinis effuſio:
Per quam nobis redemptio
Datur, & Dei viſio.
Jeſum omnes agnoſcite,
Amorem ejus poſcite,
Jeſum ardenter quærite,
Quærendo inardeſcite.
Sic amantem diligite,
Amoris vicem reddite;
In hunc odorem currite,
Et vota votis reddite.
Jeſus auctor clementiæ,
Totius ſpes lætitiæ.
Amoris fons & gratiæ,
Veræ cordis deliciæ.
Jeſu mi bone ſentiam
Amoris tui copiam,
Da mihi per præſentiam
Tuam videre gloriam.
Cum digne loqui nequeam
De te, tamen ne ſileam:
Amor facit ut audeam,
Cum de te ſolum gaudeam.
Tua Jeſu dilectio,
Grata mentis refectio,
Replens ſine faſtidio,
Dans famem deſiderio.

*Pater noſter. Ave Maria.*

## DECAS III.

QUi te guſtant eſuriunt;
Qui bibunt, adhuc ſitiunt:
Deſiderare neſciunt
Niſi Jeſum, quem diligunt.
Quem tuus amor ebriat,
Novit, quid Ieſus ſapiat!
Quam felix eſt, quem ſatiat!
Non eſt ultra, quod cupiat.
Ieſu, decus angelicum,
In aure, dulce canticum:
In ore, mel mirificum:
In corde, nectar cœlicum.
Deſidero te milles
Mi Jeſu, quando venies?
Me lætum quando facies;
Ut me teipſo ſaties?
Tuus Amor continuus,
Mihi languor aſſiduus,
Tu totus es mellifluus:
Fructus vitæ perpetuus.
Jeſu, ſumma benignitas,
Mihi cordis jucunditas;
Incomprehenſa bonitas,
Tua me ſtringat charitas.
Bonum mihi diligere
Jeſum, nihil ultra quærere,
Mihi prorſus deficere,
Vt illi queam vivere.
O Jeſu mi dulciſſime,
Spes ſuſpirantis animæ.
Te piæ quærunt lacrymæ.
Te clamor mentis intimæ.
Quocunque loco fuero,
Mecum Jeſum deſidero.
Quam lætus, cum invenero!

Quam felix, cum tenuero!
Tunc amplexus, tunc oscula,
Quæ vincunt mellis pocula;
O quam beata copula,
Sed heu, quam parva morula!
*Pater Nost. Ave Maria.*

DECAS IV.

IAm quod quæsivi, video:
Quod concupivi, teneo:
Amore Jesu langueo,
Et corde totus ardeo.
Jesus cum sit diligitur,
Hic amor non exstinguitur:
Non tepescit, nec moritur,
Plus crescit, & accenditur.
Hic amor ardet jugiter,
Dulcescit mirabiliter;
Sapit delectabiliter,
Delectat & feliciter.
Hic amor missus cœlitus
Hæret mihi medullitus;
Mentem incendit penitus,
Hoc delectatur spiritus.
O beatum incendium,
O ardens desiderium!
O dulce refrigerium!
Amare Dei Filium!
Jesu, flos Matris Virginis,
Amor miræ dulcedinis,
Tibi laus, honor Numinis,
Regnum beatitudinis.
Veni, veni Rex optime,
Deus immensæ gloriæ:
Affulge menti clarius,
Iam expectatus longius.
Iesu sole serenior,
Et balsamo suavior,
Omni dulcore dulcior,
Cæteris amabilior.
Cujus gustus sic afficit;
Cujus odor sic reficit,
In quo mens mea deficit,
Solus amanti sufficit.
Sis precor meum gaudium,
Qui es futurus præmium,
Tu solus mea gloria,
Spes, decus, & victoria.
*Pater Noster. Ave Maria, gratia plena.*

DECAS V.

TU mentis delectatio,
Amoris consummatio:
Tu mea gloriatio,
Iesu mundi salvatio.
Mi dilecte revertere,
Consors paternæ dexteræ:
Hostem vicisti prospere,
Iam cœli regno fruere.
Sequar quocunque ieris:
Mihi tolli non poteris,
Cum meum cor abstuleris
Iesu laus nostri generis.
Cœli cives occurrite,
Portas vestras attollite;
Triumphatori dicite,
Ave Iesu Rex inclyte.
Rex virtutum, Rex gloriæ,
Rex insignis victoriæ,
Iesu largitor veniæ,
Honor cœlestis patriæ.
Tu fons misericordiæ,

Tu veræ lumen patriæ:
Pelle nubem tristitiæ,
Dans nobis lucem gloriæ.
Te cœli chorus prædicat,
Et tuas laudes replicat:
Iesus orbem lætificat,
Et nos Deo pacificat.
In pace Iesus imperat,
Quæ omnem sensum superat:
Hanc mea mens desiderat,
Et ea frui properat.
Iesus ad Patrem rediit;
Cœleste regnum subiit:
Cor meum à me transiit,
Post Iesum simul abiit.
Quem prosequamur laudibus,
Votis, hymnis, & precibus:
Vt nos donet cœlestibus
Secum perfrui sedibus. Amen.
*Pater Noster. Ave Maria.*

## ADSPIRATIONES

XXXIII, *in honorem totidem Annorum* D. N. I. C. *juxta præcipuos ejus* Titulos & Attributa *ex S. Script.* concinnatæ.

### IESUS *Verus Deus.*

O *Iesu* Verus Deus de Deo vero. Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii, ut salvum me facias.

O *Iesu* Verbum Patris æterni, qui novissime locutus est nobis in Filio suo. Vtinam audiam quid loquatur in me Dominus.

O *Iesu* Sapientia Patris. Da mihi quærere & sapere quæ sursum sunt; ut gustem quam suavis sit Dominus.

### IESUS *Verus Homo.*

O *Iesu* primogenitus in multis fratribus. Fac nos tibi cohæredes in Domo Patris nostri.

O *Iesu* Verbum Caro factum; qui cum esses in forma Dei, exinanisti temetipsum, formam servi accipiens. Non sit mihi grave humiliari pro te.

O *Iesu* Filius hominis, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Fac ut ego divinæ fiam consors naturæ per gratiam.

## Jesus *Creator.*

O *Iesu* Creator meus, cor mundum crea in me, & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis.

O *Ieſu* plaſmator meus; Memento quod ſicut lutum feceris me. Utinam ſim vas in honorem, & non in contumeliam in domo tua.

O *Ieſu* auctor vitæ meæ. Tibi vivet anima mea: nam mihi vivere Chriſtus eſt; & mori lucrum.

## Iesus *Dominus noſter.*

O *Ieſu* Dominus & Deus meus. Servus tuus ſum ego: poſſide me, & nemo præter te.

O *Ieſu* Rex meus: Rege me, & nihil mihi deerit in loco paſcuæ, ubi me collocaſti.

O *Ieſu* Pater meus. Ego vero non ſum dignus vocari filius tuus, attamen ne projicias me à facie tua.

## Iesus *Doctor.*

O *Ieſu* qui veniſti nobis à Deo Magiſter, Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me.

O *Ieſu* præceptor, qui cœpiſti facere & docere. Doce me facere voluntatem tuam; ut diſcam à te, quia mitis es & humilis corde.

O *Ieſu* Lux mundi, via, veritas, & vita, Illumina oculos meos; & deduc me in ſemitam mandatorum tuorum, quia ipſum volui.

## Iesus *Paſtor.*

O *Ieſu* Paſtor bone, qui poſuiſti animam tuam pro ovibus tuis. Propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

O *Ieſu* Panis vitæ. Ecce anima mea ſuſtinet te, ne dimitte jejunam, ut non deficiat in via.

O *Ieſu* Fons vitæ. Sitivit anima mea ad te; Fac ut hauriat aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.

JESUS *Advocatus.*

O *Iesu* Advocate noster apud Deum Patrem. Fac avertat iram suam à nobis.

O *Iesu* Mediator Dei & hominum. Sanguis tuus clamet pro nobis non vindictam; sed veniam.

O *Iesu* Salvator salva nos, qui venisti quærere, & salvum facere quod perierat.

IESUS *Sponsus.*

O *Iesu* Sponse sanguinum, desponsa me tibi in misericordia & miserationibus.

O *Iesu* Amator, speciose præ filiis hominum. Trahe me post te in funiculis charitatis tuæ.

O *Iesu* Zelotes animarum, cujus delitiæ sunt esse cum filiis hominum. Amem te, & nihil, nisi propter te.

IESUS *Medicus.*

O *Iesu* Medice, qui languores nostros tuo livore sanasti. Sana animam meam quia peccavi tibi.

O *Iesu* Agnus innocens ad occisionem ductus, tolle peccata mundi, mei inprimis peccatoris.

O *Iesu* Samaritane, infunde vinum Contritionis, & oleum misericordiæ vulneribus meis.

IESUS *Judex.*

O *Iesu* qui venturus es judicare vivos & mortuos. Ne intres in judicium cum servo tuo.

O *Iesu* Judex misericors, qui non venisti perdere quenquam. Parce mihi & responde pro me.

O *Iesu* Judex tremendæ majestatis, statue me inter oves & Electos tuos; ut ab auditione mala non timeam.

IESUS *Glorificator.*

O *Iesu* pars hæreditatis meæ, & portio mea, in terra viventium, Hæreditatem meam restitue mihi.

O *Iesu* gloria, corona, & merces nostra magna nimis. Admitte me in bona Domini, quæ præparasti diligentibus te. O *Iesu* vita, salus, & resurrectio nostra. Cupio dissolvi, & esse tecum. In æternum nihil me separabit à te. Tibi adhærere mihi bonum est. Quid enim mihi est in Cœlo, & à Te quid volui super terram?

*Oratio ad Iesum.*

O Bone IESU, ô piissime Jesu, ô dulcissime Iesu, ô Iesu fili MARIAE Virginis, plene misericordia & pietate. O dulcis Iesu, secundum magnam misericordiam tuam miserere mei.

O clementissime Iesu, deprecor te per illum Sanguinem pretiosum, quem pro peccatoribuss effundere voluisti, ut abluas omnes iniquitates meas: & in me respicias miserum & indignum, humiliter veniam petentem, & hoc nomen sanctum Iesu invocantem.

O nomen Iesu, nomen dulce: nomen Iesu, nomen delectabile: nomen Iesu, nomen confortans. Quid enim Iesus est, nisi Salvator? Ergo Jesu propter nomen sanctum tuum esto mihi Iesus, & salva me: ne permittas me damnari, quem de nihilio creasti.

O bone Iesu, ne perdat me iniquitas mea, quem fecit omnipotens bonitas tua. O dulcis Iesu, recognosce quod tuum est, & absterge quod alienum est.

O benignissime Iesu, misererere mei, dum tempus est miserendi, ne damnes me in tempore judicandi. Quæ utilitas in sanguine meo, dum descendero in æternam corruptionem? Non mortui laudabunt te Domine Iesu, neque omnes qui descendunt in infernum. O amantissime Iesu, ô desideratissime Iesu, ô mitissime Iesu.

O Iesu, Iesu, Iesu, admitte me intrare in numerum Electorum tuorum. O Iesu salus in te credentium. O Iesu solatium ad Te confugientium. O Iesu dulcis remissio omnium peccatorum.

O Iesu Fili Mariæ Virginis, infunde in me gratiam, sapientiam, charitatem, castitatem, humilitatem, ut possim te perfecte diligere, te laudare, te perfrui, tibi servire & in te

gloriari; & omnes, qui invocant nomen tuum, quod eſt Jeſus. Amen.

*Oratio.*

DEus qui glorioſiſſimum nomen Jeſu Chriſti Filii tui Domini noſtri feciſti fidelibus tuis ſummo ſuavitatis affect amabile, & malignis ſpiritibus tremendum atque terribile concede propitius, ut omnes qui hoc nomen Jeſu devote venerantur in terris, ſanctæ conſolationis dulcedinem in præſenti percipiant, & in futuro gaudium exultationis & interminabilis beatitudinis obtienant in cœlis. Per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.

*Adſpiratio ante quodvis opus.*

O Chriſte Jeſu, in unione charitatis illius, qua opus noſtræ Redemptionis operatus es in medio terræ; offer tibi hoc opus N. & omnes actiones meas, ad majorem Nominis tui gloriam, meam & proximorum ſalutem.

FINIS SECT. VI.



ELECTA




*Vniversum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.*

ELECTÆ & DILECTÆ

ÆTERNI PATRIS FILIÆ

VERBI INCARNATI GENITRICI,

SPIRITUS SANCTI SPONSÆ,

TOTIUS SS. TRIADOS SANCTUARIO;

ANGELORUM DOMINÆ;

HOMINUM TUTRICI;

PECCATORUM ADVOCATÆ;

AFFLICTORUM OMNIUM ASYLO;

COELI TERRÆQUE REGINÆ.

Quæ gratia plena, & inter mulieres benedicta;

Infelicis Evæ mutans NOMEN;

aut verius mutuans OMEN;

Vere facta est MATER VIVENTIUM,

Quæ quasi AURORA Consurgens,

Sedentibus in tenebris, & umbra mortis,

SOLEM IUSTITIÆ reduxit in Orbem.

Quæ

Quæ terribilis ut Caſtrorum ACIES
ORDINATA,
Hæreſes & Poteſtates tenebrarum
profligat.
Quæ ipſius Mater facta IVDICIS,
(Quid autem IVDEX MATRI neget ſuæ?)
Facilem reis offert ſpem, opemque veniæ.
Quæ morienti in CRVCE FILIO,
Materno, ſed conſtanter, adſiſtens Corde;
Eheu! acerbo nimum doloris gladio
Materna ſibi ſenſit transverberari viſcera.
Sed hoc uno tunc, (quid enim ſic loqui vetat?)
Felix & læta;
Quod inter ſuprema DILECTI Morientis
Oracula,
Dilectum DISCIPULUM juſſa ſuſcipere
in Filium;
Pro uno, & in uno multos accipiens Filios;
Omnibus una nobis fieret in MATREM.

# SECTIO VII.

## De cultu & Veneratione B. Virg. MARIÆ. Item de Cura & præparatione bene beatéque moriendi.

CVltum Virginis MARIÆ; *& curam beatæ* MORTI Sectioni *& Diei septimæ, id est* SABBATO *reservavimus. Nam per sex dies, id est spatium vitæ nostræ tendimus ad* Sabbatismum, *seu requiem vitæ æternæ.* Sabbatum *enim legis, ejus quietis, quam post hanc vitam fideles exspectant typus erat,* Heb. 4. *Vnde sicut post laborem sex dierum, septimo die vacabant Iudæi; ita nos confecti hujus vitæ laboribus per mortem feriabimur, ac* Sabbatum *agemus festivum ac solemne.* Ecce beati mortui, qui in Domino moriuntur. A modo jam, dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus sui *Apoc.* 14.

*Porro diem* SABBATI Deiparæ Virginis *honori peculiariter dicavit* Ecclesia; *& piorum usus obtinuit, singularibus pietatis officiis, eo die* Virginem Matrem *venerari; ut per eam, cujus tabernaculo requievit* Dominus, *ad beatam requiem tanto felicius perveniant.*

*Non est ergo cur mireris, pie* Lector, *si Matrem* VITAE & MORTEM *hic una proponi videris. Sic omninò decuit; ut Mater misericordiæ, Vita & Spes nostræ, quæ* VITAE *nobis Auctorem protulit, morituris adversus* MORTEM *Patrona commendaretur. Mortis quidem debitum per* primam Parentem *contraximus, sed per* Alteram, (*verius* Matrem viventium) *fructum vitæ participavimus. Vnde merito ipsa tanquam Vitæ & Mortis Patrona toto orbe colitur. Et quidem jam passim piorum multorum consuetudine receptum est ut pro felici morte quotidie* Litanias, *vulgo* Lauretanas, *pro se invicem recitent.*

*Hac quoque mente* PAULUS PAPA V. *Salutationis Angelicæ frequentem usum* Indulgentiis centum dierum *ad horas singulas Christi fidelibus commendavit: In cujus Salutationis appendice singulariter beatæ Matris opem & intercessionem* IN HORA MORTIS NOSTRAE, *poscimus. Nec deeri*

*ill*

*illa sane fideli præsidio clientibus suis in morte, quæ & morienti in Cruce Filio suo adstitit, & hinc quasi singularis patrocinii erga moribundos* Privilegium *consequi meruit.*

*Vnde clarum est hoc potissimum nomine cultum Virginis Deiparæ commendari, quod clientibus suis in Mortis agone fidelis semper Patrona & Mater adsistat. O quot illa faucibus inferni eripuit! quot gratiæ Filii sui, cœloque restituit. Exempla plurima occurrunt passim in Historiis, & Scriptoribus sanctissimæ Virginis magnalia tractantibus. Inde tu pete, & ad beatam quoque mortem per Matris Vitæ opem enitere. Eoque pia mente inclama frequenter:*

Maria Mater gratiæ;
Mater misericordiæ;
Tu nos ab hoste protege;
Et hora mortis suscipe.

## CAP. I.

## Colloquium inter CHRISTUM & HOMINEM de modo bene beatéque moriendi.

### §. I. *Excitatio ad Curam bonæ Mortis.*

*OMnis caro fænum, & omnis gloria ejus, quasi flos agri. Exsiccatum est fænum, & cecidit flos.*

CHRISTVS. Ecce Homo, quid est vita tua super terram? Fœnum hodie virens, cras arescens: ventus & umbra celeriter fugiens; fumus & vapor ad modicum parens: Audite hæc omnes gentes, auribus percipite, qui habitatis orbem: quique terrigenæ & Filii hominum, simul in unum dives & pauper: juvenes & virgines, senes cum junioribus, audiant verba oris mei. Omnes enim vos una & immutabilis sententia mortis constringit: Statutum est omnibus hominibus semel mori: & post hoc Iudicium. Omnes vos, & citius, quam putatis, manifestare oportet ante tribunal meum, ut recipiat unusquisque, prout gessit in corpore suo, sive bonum, sive malum. Talem autem unumquemque judico, qualem invenio, dum eum per satellitem meum, id est, mortem, citoad tribunal meum.

Lætare ergo juvenis in adolescentia tua, & in bono sit

cor tuum in diebus juventutis tuæ, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum. Sed ſcito, quod pro his omnibus adducet te Deus in judicium. Quin ſi ſapis, mature diſpone domui tuæ, quia morieris, & non vives. Ne eſt cur viribus aut ætati fidas. Nonne vides juvenes quoque robuſtos & vegetos, imo pauperes & infantes, quotidie mori, levi etiam ſæpè ex cauſſa, vel caſu? Vas fictile, aut vitreum, ſive recens, ſive vetuſtum, æque fragile eſt; ſi ceciderit in terram, frangitur. Fruſtra canos exſpectas, quo major pars hominum non attingit.

Homo. O Deus meus, tu creaſti hominem ad imaginem tuam; gloria & honore coronaſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum; & ſic ſubito in pulverem reduces me, & dum adhuc ordior, ſuccides me? Memorare Domine quæ mea ſubſtantia: nunquid enim vane conſtituiſti omnes filios hominum? Ecce morimur omnes, & quaſi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur.

Christus. Quis eſt homo qui vivit, & non videbit mortem, eruet animam ſuam de manu inferi? Sed eſto longitudine dierum repleam eum; quid tandem erit? Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lætatus fuerit, nonne meminiſſe debet tenebroſi temporis, & dierum multorum, qui cum venerint, vanitatis arguentur præterita? Transierunt enim omnia illa tanquam umbra, & tanquam navis, quæ pertranſit aquam; cujus, cum præterierit, non eſt invenire veſtigium. O felices, qui meminerunt, ſe eſſe tanquam exules & peregrimos ſuper terram; vel etiam ſicut Oeconomos, & diſpenſatores ſe in hoc mundo conſtitutos ſuper bona Domini ſui qui venturus ſit hora, qua minime putatur, ut ponat rationem cum ſervis ſuis.

Sed heu miſeri, qui, tanquam ego peregre profectus ſim, & ſero rediturus; ſic luxuriantur in bonis meis, immemores temporis illius, quo citabo eos, ut reddant rationem villicationis ſuæ. Itane homines in honore à me conditi non intelligunt; comparantur jumentis inſipientibus, & ſimiles illis fiunt? quaſi ſit unus utrorumque interitus, & quaſi homo nihil amplius habeat jumento; cum ego creaverim eos ad imaginem & ſimilitudinem meam, & addictos æternæ

morti,

morti, sanguine meo redemerim, ut mecum cœli hœredes fierent. Ut quid ergo tanquàm cæci in mortem currunt, & in æternum pereunt homines empti à me pretio tam magno, propter quos ego veni, ut vitam habeant, & abuudantius habeant?

O quam pauci, qui hæc serio recogitent corde; & qui in his meditari, ducant sapientiam! Quam multi hominum, quasi percusserint fœdus cum morte, & cum inferno fecerint pactum, dicunt: flagellum mortis inundans cum transierit, non veniet super nos. Sic nempe avertunt faciem suam, ne videant in finem: non est timor Dei, nec cura mortis ante oculos eorum. Ideo ducunt in bonis dies suos, & in momento ad inferos descendunt.

HOMO. Quid faciam tibi, ô custos hominum? Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me totum in circuitu, & sic repente præcipitas me? Parce mihi, Domine, nihil enim sunt dies mei. Quæ utilitas in sanguine meo, si descendero in corruptionem? Nunquid conficebitur tibi pulvis, aut annuntiabit veritatem tuam? Nunquid narrabit aliquis in sepulcro misericordiam tuam? & veritatem tuam in perditione? Non est in morte qui memor sit tui, in inferno autem quis confitebitur tibi? Nunquid bonum tibi videtur, si opprimas me opus manuum tuarum? Siccine dies mei velociores erunt cursore, fugient & non videbunt bonum? Itane velocius transibunt quam à texente tela succiditur, ut consummentur absque ulla spe? Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam; & amplius non ero.

## §. 2. *Ars bene moriendi necessaria super omnia.*

CHRISTUS. Ego mortem non feci, sed invidia diaboli mors introivit in orbem terrarum: quia ejus ope-[illegible], per unum hominem peccatum intravit in mundum, [illegible] per peccatum mors, in quo omnes peccaverunt. Itaque [st]atutum est omnibus hominibus semel mori. Sed hoc uni[c]um tibi solatium relictum est, quod sicut in Adam omnes oriuntur, ita in Me omnes vivificabuntur. Sed vide, si hoc [be]neficio meo frui cupis, ut non lædaris à morte secunda;

quia mors peccatorum pessima. Sed heu, quid est hoc, quo vita, cujus spatium tam breve est, & quæ tota ne quidem ad necessaria, & inprimis ad debitam præparationem mortis sufficere potest, in supervacua & inania majori ex parte plurimis mortalium impenditur!

Nonne, si haberes solus omnes annos, dies, horas, & omne tempus, quo stetit, & stabit mundus; simulque omnem sapientiam, & providentiam, industriam; sed & omnes artes, opes, amicitias, favores: & quidquid opis aut commodi in terris unquam haberi potest, nonne illud omne merito ad hoc convertere deberes, ut felix obtingeret tibi illud ultimum momentum, quod de tota æternitate tua statuet; quo in perpetuum vel miser, vel beatus futurus es?

HOMO. Cum me converto ad universa opera, quæ faciunt manus hominum, & ad labores, in quibus frustra sudant, in omnibus vanitatem & afflictionem animi, & nihil permanere sub sole. Et idcirco tæduit me vitæ meæ videntem, mala universa esse sub sole, & cuncta vanitatem, & afflictionem spiritus: adeo quod in multa sapientia, multa sit indignatio: & qui addit scientiam, addit & laborem. O vanitatem & omnia vanitas!

CHRISTUS. Ut quid igitur ita sollicitus es & occuparis erga plurima? Quid juvat altum sapere? Quid scrutari subtilia, magis quam utilia? Quid ambulas in magnis & mirabilibus super te? Ecce unum est necessarium, *Scire Mori*. Hæc vere est *Ars* artium, & *Scientia* scientiarum, Qui hanc novit, parum ei oberit, si nesciat cætera. Qui vero hanc nescit, parum ei proderit, alia omnia novisse. Nonne cetera omnia terram, & brevem vitam spectant: hæc Cælum, & immensam Æternitatem?

Itaque quoad vivis, disce *Mori*: idque tanto magis, quia hujus Artis non licet nisi unum experimentum capere: quod si male successerit, postea non licebit errorem corrigere. In aliis quidem artibus, si quid per ignorantiam, vel incuriam prima vice peccatum est, secunda facile corrigitur: Hic semel tantum erratur: & deinceps sera & inutilis pœnitentia. Tunc enim clausa erit janua misericordiæ meæ: nec in æternum supererit spes indulgentiæ. Ubicunque ceciderit

lignum

lignum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ibi erit. Sapientissimus ille est, qui frequenter cogitat finem suum; & talis nunc esse nititur in vita, qualis cupit inveniri in morte. Quis sapiens, & custodiet hæc?

Vere enim hæc magna sapientia est, seipsum inspicere; *Nosse* seipsum; scire inquam, quid sit *Homo*, habens corpus ex humo, & spiritum de cœlo; & quod illud per mortem revertatur in terram, de qua sumptum est: hic vero redeat ad Deum qui dedit illum, ut recipiat prout gessit in corpore, sive bonum, sive malum.

Hæc meditare, in his esto; insta in illis, mi homo. Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis, nihil æque tibi proderit ad temperantiam omnium rerum, quam frequens meditatio mortis. Quomodo enim exaltabis cor tuum, aut unde superbies, qui pulvis & cinis es, & mox in pulverem reverteris? Num lubebit in deliciis fovere & nutrire carnem tuam, quæ brevi hæreditabit serpentes, & bestias, & vermes? Quomodo divitiis, honoribus & vanitatibus sæculi appones cor tuum, à quibus te forsan hodie, vel hac nocte, licet imparatum & invitum, separabit amara mors? Et tunc, quæ parasti, cujus erunt? O quam facile contemnit omnia, qui semper cogitat se moriturum! Utinam homines saperent, & intelligerent, & novissima providerent!

Homo. Agnosco Domine, quia breves dies hominis sunt, & numerus mensium ejus apud te est: constituisti terminos ejus, qui præteriri non poterunt. Scio quia morti tradet me, ubi constituta est domus omni viventi. Et quis sum ego, ut respondeam tibi, & verbis meis tecum contendam? Justus es Domine, si disputem tecum: sed, si non irascaris super orationem servi tui, unum rogabo te, Domine: Notum fac mihi finem meum, & numerum dierum meorum, quis est, ut sciam quid desit mihi: quot sunt dies servi tui, quibus adhuc militabo super terram, donec veniat immutatio mea?

§. 3. *Ma-*

## §. 3. *Matura præparatio ad Mortem.*

CHRISTUS. Non eſt tuum, mi homo, ſcire tempo-
ra, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate
Tuum eſt *Vigilare*, attendere, & omni hora paratum eſſe
Latet enim ultima dies, ut obſerventur omnes, quia null
inter omnes eſt, quæ tibi ultima eſſe non poſſit. Tuum erg
eſt redimere tempus, & laborare dum dies eſt; veniet enin
nox, in qua nemo poteſt operari. Tuum eſt ſatagere, ut pe
bona opera certam vocationem tuam facias. Ecce nunc tem
pus acceptabile, ecce nunc dies ſalutis: nimis inſipiens eſt
qui illos elabi ſinit, & alios ſibi promittit: interim circa ina
nia, voluptates, & curas hujus ſæculi diſtinetur. Sed cu
vis ſcire, quod tibi non expedit? Hoc ſcito, & habe pro cer
to, ſingulare bonitatis & miſericordiæ meæ argumentur
eſſe, quod voluerim mortis horam hominibus incertam eſſe. S
enim ſciretur, ô quam multi hinc noxiæ ſecuritatis & ſomno
lentiæ occaſionem caperent, & multo ſegnius ſalutis ſu
curam agerent, eamque in extremam ætatem, & in mort
tempus rejicerent! Nonne id modo paſſim fit, cum ne
diem, nec horam, nec momentum habeant à morte ſecurum
Heu, neſcit homo finem ſuum, & tamen finis curam negl
git! Unde ſicut piſces capiuntur hamo, & aves laqueo, ſi
capiuntur homines in tempore malo, cum eis extemplo ſuper
venerit.

Tu vero, ô homo, memento Creatoris tui in diebus juver
tutis tuæ, antequam veniat tempus afflictionis tuæ: ſcien
quia bonum eſt homini, ſi portaverit jugum Domini ab adc
leſcentia ſua: timenti enim Deum bene erit in extremis; & i
diebus defunctionis ſuæ benedicetur.

Vide ergo quomodo caute ambules, non quaſi inſipiens, ſe
ut ſapiens. Quæ vero major inſipientia, quam, cum à brev
hujus vitæ momento tota pendeat æternitas, & in hora mort
de omni æternitate ſententia ferenda ſit, ut in perpetuum v
pœnæ, vel gloriæ deputeris; hujus tamen rei periculo ta
parum providere? Omnia alia ſollicite & diligenter curare, i
unum, quod ſolum & præ cæteris omnibus curæ eſſe debeba
negligere?

Qui

Quid necesse est homini majora se quærere, cum ignoret, quid conducat sibi in vita sua, numero dierem peregrinationis suæ, & tempore, quod velut umbra præterit?

O filii hominum usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Verumtamen in imagine pertransit homo: Sed & frustra conturbatur. Anni ejus sicut aranea meditabuntur. Sicut enim illa multo labore texit telam suam: sed eviscerat sese; & quid nisi viles muscas venatur? ita annos vitæ suæ consumunt homines; Sed quo tandem fructu?

Homo. Ecce mensurabiles posuisti dies meos, & substantia mea tanquam nihilum ante te. Quoniam mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præteriit. Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei. Memento, quoniam ego advena sum apud te, & peregrinus sicut omnes Patres mei.

Christus. Propterea hortor ego vos, tanquam advenas & peregrinos abstinere vos à carnalibus desideriis, & curis hujus seculi, quæ militant adversus animam. Ecce peregrinus non hæret in via; non deflectit ab itinere, ut carpat flores, & quærat delicias, ut nugetur & otietur: quin potius desiderio patriæ & suorum in itinere cœpto continuo pergit & properat. Si vero subinde quiescit, aut reficit corpus, id necessitatis potius est, quam voluptatis, ut denuò resumptis viribus alacrius pergat & ambulet.

Tu fac similiter, & redime tempus à rebus istis vanis ac transitoriis, in quibus nil nisi vanitas & afflictio spiritus: & rei super omnia seriæ ac necessariæ, id est, curæ bonæ Mortis, & beatæ Æternitatis illud impende. Nescis enim quam diu subsistas, & si post modicum tollat te factor tuus. Ergo, quodcunque potest manus tua, instanter operare, quia venit nox in qua nemo potest operari. Nec enim opus, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas. Nunc age, quod actum esse voles, cum amplius agere non poteris; & non egisse, cum poteras, vehementer dolebis.

Homo. O Domine qui dives es in misericordia; an-

gustiæ

gustiæ mihi sunt undique, ne derelinquas me. Operi manuum tuarum porrige dexteram, & extrahe me de luto fæcis, ut non infigar. Nam ecce, de profundis clamo ad te: Vitam quidem meam quotidie corrigere dispono; Semper autem de die in diem differo: & dum hoc in futuro facere propono, fit ut illud *futurum* semper sit futurum; imo forte nunquam futurum. Domine Iesu, quam diu ponam consilia in anima mea? quæ utilitas in Sanguine meo, si descendero in corruptionem. Illumina oculos meos, ut nunquam eos à conspectu mortis avertam, ut instantia pericula videam; nec unquam obdormiam in mortem, ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

CHRISTUS. O si nosses, quantopere hominis jam morituri mentem cruciet memoria temporis olim tam inutiliter perditi! O si quoque damnatorum in suis tormentis angustias, querimonias & ejulatus, sed, heu, inanes, videre posses, quid putas consilii caperes? Ecce, hoc unum illi deplorant maxime, quod cum tam horrendos cruciatus brevi & facili labore redimere potuissent; attamen mortis immemores, hæserint in rebus inanibus, & interim tempus comparandi oleum in vasis suis, occasionem bonorum operum, & dies salutis neglexerint. Duxerunt illi quoque, velut multi hodie, in bonis dies suos; at quam breves, ac paucos! & in puncto ad inferos descenderunt, ubi jam miseri torquentur sine fine. O felicem te, si sapias damno alieno!

Adspice divitem Epulonem illic non jam amplius in delitiis splendide epulantem, sed misere in pœnis ejulantem. Quis vestrûm sortem divitis olim non optasset potius quam pauperis Lazari; cum iste in delitiis, hic vero in fame & angustia viveret? Sed ecce, jam omnes Lazarum felicissimum prædicant, Epulonem miserrimum: Hic quidem, dum alter eorum recipit bona in vita sua; alter autem mala, discrimen non agnoscis; quin miraris etiam & conturbaris; sed tace, donec intres in sanctuarium Dei, & intelligas in novissimis eorum.

HOMO. O quam bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde! Sed & justus es Domine, & rectum judicium tuum. Cur vero dissimulem? (scrutaris enim cor & renes meos.)

Sæpe

Sæpe moti sunt pedes mei, pœne effusi sunt gressus mei, dum zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns; quia non est respectus morti eorum. Nunc vero misericordiam & judicium cantabo tibi Domine, quia in tempore suo tu reddis unicuique secundum opera sua.

Christus. Sed quomodo, cum tam sit dispar amborum exitus, & tibi etiam nunc detur optio inter sortem utriusque, quomodo, inquam, qui cupis esse felix cum Lazaro, Vitam nunc eligis Epulonis? cur laute & molliter nutris carnem tuam; & sæpius viles bestias impensius curas, quam homines famelicos & inopes?

Sed heus, si ego misero isti, ex singulari gratia, reditum in vitam concederem, putas rediret ad solitas delicias? iterum indueretur purpura & bysso, aut epularetur quotidie splendide? Lazarum jacentem ad fores domus suæ negligeret? Vere dico tibi, in cinere & cilicio potius pœnitentiam ageret; nullum temporis punctum sine fruge & seria salutis cura elabi sineret; imo quidquid unquam in toto mundo cruciatuum & laborum excogitari posset, id omne solus subire mallet, ne rediret ad locum istum tormenrorum: ubi jam tot centenis annis æstuanti linguæ suæ vel unam aquæ guttulam optat, & per infinitas annorum myriades optabit, sed nunquam obtinebit.

Quis hominum hæc audiens non timeret, & timendo resipisceret; Quis poterit habitare de vobis cum illo igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Vere hoc stupendum super omnia stupenda, credere æterna ista supplicia peccatoribus parata, & nihilominus adeo secure vivere in peccatis; & tam audacter in eo statu morari, in quo mori non auderes: in morte totius æternitatis exspectare sententiam, nec tamen maturius de bona morte sollicitum esse. Quis ita fascinavit oculos vestros, ne videant in finem? Nam quotusquisque vestrum talis modo esse curat, qualis inveniri in morte optat, cum citabitur ad supremum tribunal meum? & tamen nescis, an id cras, vel hodie, an hac ipsa hora futurum sit.

O quot parabolis, quot minis & monitis ego docui vos, *vigilare*, attendere, paratos esse! Quid vero tot exempla ho-

hominum omnis ætatis, sexus, conditionis indies passim ante oculos vestros morientium? quid tot subiti casus, tot febres & morborum genera? quid clamant hæc omnia, nisi, *Vigila*: Esto paratus, Dispone domui tuæ, quia morieris? Memento accidere tibi posse, quod cuiquam potuit. Hodie, hodie si vocem Domini audieris, noli obdurare cor tuum. Derelinqua impius vias suas, & vir iniquus cogitationes suas, & revertatu ad me, & miserebor ejus: quia nunc tempus miserendi, n forte mox sit puniendi.

Homo. Justus es Domine, sed parce mihi, si ut minu sapiens loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & ci nis. Numquid voluntatis tuæ est mors impii? Nonne t dixisti: *Nolo mortem peccatoris.* &, *Impietas impii non no cebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua* Et iterum: *Omne quod venerit ad me, non ejiciam foras* Quid si ergo vel sero, & sub vesperam, circa undecimam ho ram venero, an me rejicies? Quid si vel jamjam morituru pœnitentiam egero de peccatis meis, cor contritum & humi liatum an despicies?

Christus. Quid hoc audio? & tu quasi unus de insi pientibus loqueris; & declinas cor tuum in verba malitiæ, a excusandas dilationes in peccatis? Tune peccare vis, quam diu vivis, & pœnitere primum jam moriturus? Hocne e pœnitere, si desinas peccare, cum amplius non potes; cun peccandi vires deficiunt? cum te peccata potius deserunt quam tu illa? Quæ ista emendatio, vitam mutare velle in me lius, cum jam vivere desinendum est? Ah nimium falleris Ego quidem pœnitenti promisi veniam, sed differenti in cra stinum vitam non promisi.

Ut autem probe scias & caveas tibi; hæc est vera Pœnitentia, quæ mei caussa, seu ex amore mei deplorat, & deserit peccata; adeo quidem, ut è centum moribundis, qui eousque pœnitentiam differunt, vix unus aut alter vere pœniteat. Illa enim nascitur non ex amore mei, sed ex amore sui. Dolent quippe, non quod me offenderint, sed quod damnationem jam imminentem timeant; quam si una cum morte possent evadere, non timerent ad vomitum, & pristina peccata redire. Quomodo ergo dicetur vere in morte pœnitere, qui vult, nec timet, quam diu vivit, peccare?

Nolo

vis peccatorem desperare, quamdiu vivit. At ego te pericu-
li admoneo, & volo te securiora eligere. Nam plurimi tunc pereunt, paucissimi vere pœnitent. Et quomodo tu præsumere audes inter tam paucos te quoque futurum. O si videre posses, quam multa homini, præsertim peccatori, circa mortem occurrant, quæ difficilem reddunt veram pœnitentiam! Hinc enim ægrum vis morbi premit; illinc angit conscientia, & peccatorem enormitas, quam tunc primum longe manifestius, quam antea conspicit. Hinc temporis præteriti tam unquam antea conspicit. Hinc temporis præteriti tam inutiliter, in rebus inanibus consumpti recordatio pungit ac lacerat conscientiam: illinc tremor futuri, & jam instantis, quo de omnibus dictis, factis, cogitatis reddenda erit ratio, cruciat. Hinc diaboli peccata exaggerantis, & ad desperationem impellentis insidiæ, illinc metus Iudicis, & horror inferni, sic obruunt miserum, ut nil nisi sæva præsumat perturbata conscientia; nil nisi judicia mea, cum desperatione veniæ cogitare valeat. Adspicit enim peccata sua, absque respectu misericordiæ meæ, quam illi tunc quoque extenuare, aut prorsus abscondere nititur malignus spiritus.

Quid putas tunc spei, vel animi reliquum erit misero homini? Videt jam relinquenda omnia, quæ in vita suavia & cara fuerunt, nihil amplius solatii vel auxilii ab iis sperari posse. Peccatorum memoria terret; hora reddendæ rationis instat. Immutabilis sententiæ horror exanimat. Fugere seu latere impossibile; comparere nimis intolerabile. Si ad vitam præteritam reflectat oculos, totum ejus curriculum quasi momentum temporis apparet: Si ad futurum; id est, ad æternitatis infinitum spatium respicit, heu, quis dolor tam modico momento, & rebus tam inanibus, beatitudinis æternæ jacturam fecisse! Hæc omnia ita hominem peturbant, ut vix salutari alicui cogitationi locus sit reliquus. Unde fit, ut sæpe etiam præveniat judicium meum, damnans seipsum, eo quod non cognoverit tempus visitationis suæ, & sic desperans abeat in viam Cain, dicens: Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear.

HOMO. Anxiatus est Domine super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum, sed & conturbata sunt o-

nia ossa mea, à turbine sermonis tui. O quam horrendu erit incidere in manus Dei viventis! Quis poterit sustine vocem tonitrui tui magni in die illa tremenda? Nec enim c gitare licet, quod solum ad terrendum me verba compon inania. Quis vero statum morientis melius novit quam tu O Bone *Iesu* da mihi, ut præoccupem faciem tuam in co fessione, & diem extremum matura pœnitentia præveniam, tribulatio & angustia illius horæ inveniat me.

CHRISTUS. Ideo jam hortor te ne differas. Qu dicis, *Nunc cœpi*? En audis hodie vocem meam, ne obdur cor tuum, nec differas in crastinum; qui nescis an cras sub stas; multo minus differ in horam mortis: sed nec etiam tempus morbi: Nam illud nimis ineptum est, ut congr te morti præpares. Tunc enim & animi & corporis vires la guent: doloribus, & aliis, quas morbi pariunt, molesti animus ita sæpe obruitur, ut quæ ad bene moriendum pert nent, vix leviter cogitare, nedum serio ponderare sufficiat.

Quam sæpe vidisti ægros delirio correptos, & usu ration prorsus destitutos, nihil potuisse disponere eorum quæ vel a præsens sæculum, vel ad futurum spectarent? Experientia qu que teste scis, si quis dentium, oculorum, calculi, vel al dolore acuto crucietur, etiamsi alias bonus & pius sit, qua difficile tunc ei sit, animum rebus piis & cœlestibus intend re. Nimirum illuc rapitur tota intentio mentis ubi est vis d loris. Et quid putas in morte fiet?

Hæc fideliter, & amore tui prolixius inculco tibi, mi h mo, ut non differas de die in diem negotium salutis tuæ; n curam bonæ mortis, in horam mortis, rijicias. Cur per culum eligis ubi offertur securitas? Cur vis rei tam incertæ & dubiæ caussam, qua nulla gravior & periculosior, id est animæ, & æternitatis tuæ committere, qui alias omnibus i rebus certiora quæque & magis secura tam sollicite perquiris Ecce nunc offero tibi gratiam meam; si respuis, forte alia juste negabitur. Nonne hac animadversione merito percuti tur peccator, ut moriens obliviscatur sui, qui vivens oblitu est mei? Nam quomodo audes me tibi in morte propitiun polliceri, quem sic contempseris in vita?

Intelligite hæc insipientes in populo, & stulti aliquand

sapite

pite. O si cognovisses & tu & quidem in hac die, quæ ad
acem & salutem tibi! O si modo tempus misericordiæ &
ratiæ meæ non in vacuum reciperes! Aderit enim, & for-
in die qua ignoras, & hora qua non speras, aderit, inquam,
empus justitiæ meæ; tunc quidem si bene egeris, recipies;
autem male, mirum, si reddam tibi secundum opera tua?
ed tunc frustra rogabis inducias usque mane, frustra clama-
is cum illo scelesto ad Dominum, à quo misericordiam non es
onsequuturus. Nam quoties vocavi ego te, & renuisti? de-
pexisti omne consilium meum, & increpationes meas neglexi-
i? Nonne merito ego quoque in interitu tuo ridebo, &
ubsannabo, cum id quod timebas, advenerit? Cum ir-
uerit repentina calamitas, & interitus, quasi tempestas
gruerit, quando venerit super te tribulario & angustia?
In vita quidem servivisti mundo, carni, & voluptatibus,
n die augustiæ tum demum recurres ad me? Nonne impu-
lentiæ est, ad eum in necessitote confugere, quem in pro-
peritate contempsisti? Quid si nunc dicatur tibi: ubi sunt jam
litui, in quibus habebas fiduciam? surgant & opitulentur ti-
i, & in necessitate te protegant. Nonne æger facilem, & officio-
um in morbo medicum, experiri solet, quem sanus obse-
quiis, & muneribus sibi devincire studuit? at si contumeliis &
njuriis eum affecerit, quid putas exspectabit ab illo? An non
ides quotidie, cum judicium exspectatur de rebus etiam mi-
imis, litigantes quietem nullam capere; sed nunc Advoca-
os adire, nunc Procuratores, nunc Iudices, nunc istorum co-
natos, amicos, vel affines, & eorum emendicare opem & fa-
vorem? Et homo, cujus caussa gravissima, id est, de vita vel
norte æterna pendet coram summo Iudice, quasi securus agit,
de præsidiis caussæ suæ parum curat! Vide; quid fatuas il-
as virgines excluserit Regno cœlorum: dormitarunt, tarda-
unt, oleum quærere neglexerunt; aut serius à prudentibus
etierunt; & sic audiverunt: Nescio vos: at quæ maturius
aratæ erant, intraverunt cum Sponso ad nuptias. Cur &
ô homo, non vigilas, cur non tempestive sollicitas pro
atrocinio apud Electos meos, qui & ipse sedebunt me-
um judicantes 12 tribus Israël? Cur præcipue non concilias tibi
ilectissimam Matrem meam, quæ potens est apud me pa-
 trocinio

trocinio suo? (Non enim æquum est, ut quidquam
denegem Matri meæ,) ut sic invenias gratiam in ocu-
lis meis? Intelligite hæc qui obliviscimini Deum, ne quand
rapiat, & non sit qui eripiat. Qui habet aures audiendi, au-
diendi, audiat, nec projiciat hosce sermones meos retro-
sum, ne secundum duritiam suam & impœnitens cor thesa-
rizet sibi iram in die iræ, & justi judicii mei. Vtinam homi-
nes saperent, & intelligerent, & novissima providerent!

HOMO. Heu cæcitas & duritia cordis mei, qui hæc fre-
quenter audio, & tamen adhuc languide me gero in tam a-
duo & periculoso negotio. Utinam Domine, vivus serm-
tuus, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, perti-
gat intima mea usque ad divisionem animæ & spiritus. Utina
operetur in me, sicut operatus est in Sanctis & Electis tui
quorum mors pretiosa fuit in conspectu tuo. Vnde inebriar
tur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ pot
eos. O beati qui habitant in domo tua Domine: & in sæcu-
la sæculorum laudabunt te. O beati mortui, qui in Domin
moriuntur! Vtinam moriatur anima mea morte justorum,
fiant novissima mea horum similia!

*Quæ hoc §. dicta sunt de periculo pænitentiæ in finem vitæ di-
latæ, si cui duriora videntur; is legat* S. August. *Hom.* 4
*inter* 50. Item *lib. de Pænit. c.* 17. *& alios passim de* IV N
*vissimis tractantes.*

§. 4. *Bona vita, optima ad bonam Mortem via.*

CHRISTUS. Sed cur illi beati? nonne quia transierun
per ignem & aquam, & reducti sunt in refrigerium
ubi neque mors, neque clamor, aut ullus dolor erit ultra
Iam enim requiscunt à laboribus suis, & opera eorum, qua
egerunt in vita, sequuntur illos? Merito tu quidem sortem
illorum optas. Sed quanto sanius erit votum tuum, si cure
& tu vivere more justorum, ut sic demum eorum mort
defungi possis? Si, inquam, & tu contendas intrare per an-
gustam portam: Si & tu vim inferas regno cœlorum; nam ec-
ce Violenti rapiunt illud.

Optabat nimirum & impius ille Propheta sibi extrema ju-
storum; Sed non ita & principia. Mortem spiritualium o-
ptan

ptant sibi etiam carnales, quorum tamen vitam abhorrent, scientes pretiosam esse mortem Sanctorum in conspectu meo: cum è contra mors peccatorum pessima sit. Sed nonne stultum & ridiculum votum est, optare mortem Lazari, & vitam Epulonis? Velle bene mori, & male vivere? nunquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus? Non sic itur de deliciis ad delicias; ut hic ventrem, & illic mentem impleas. Vis autem bonam & felicem mortem? Ecce optima ad bonam mortem via est; ante mortem vitiis & cupiditatibus mori. Imo hæc erit sola & vera vita, carni ac mundo mori, & Deo vivere. Ita ergo nunc consuesce mori, quousque vivis; sic fiet, ut securius mortem, cum venerit exspectes.

Et hujus quidem mysticæ Mortis imaginem, seu formam aliquam, ab ipsa morte corporis accipere potes. Nam hæc, quamprimum invadit hominem, mox usum sensuum, & appetitum omnium voluptatum tollit, oculos claudit, aures obstruit; ori perpetuum silentium indicit; à charis & notis separat, omnia desideria mundi hujus extinguit: Hæc vero & similia, tu ipse sponte tua facere potes, & multo quidem sublimius atque excellentius tibique multo utilius, quam si tantum juris & violentiæ in te morti relinquas.

HOMO. Sed quam mihi mortem loqueris Domine, dum me spontanee, & spiritualiter mori jubes?

CHRISTUS. Adhuc tu sine intellectu es; nec capis; quod si secundum carnem vixeris morieris; Si autem Spiritu facta carnis mortificaveris, vives? Castiga corpus tuum, & in servitutem redige; mortifica membra tua, quæ sunt super terram. Exue veterem hominem cum actibus suis & novum indue; prohibe linguam tuam à malo: averte oculos tuos, ne videant vanitatem, *&c.* Noli diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt; fuge amicos, & socios, si una cum illis me amicum habere non possis. Nimis enim noxia amicitia est, quæ me consortem non patitur: Dissimula injurias, contumeliis ne redde vicem: ad opprobria tace, tanquam non habens in ore tuo redargutiones. Sine te tractari arbitrio superioris, instar mortui, qui nemini repugnat. salutari morte perde animam tuam in hoc mundo, & in vitam æternam custodies eam.

Si feceris hæc, æſtimaberis tanquam mortuus ſuper terram: ſed vita tua abſcondita mecum erit in *Deo*. Non apparebi magnus & glorioſus coram mundo, ſed omnis gloria tu erit ab intus, id eſt, in teſtimonio conſcientiæ tuæ. Incede tanquam triſtis, ſemper autem gaudens; poſſidebis tanquan non poſſidens; utêris hoc mundo, tanquam non utens. Ho eſt mori, antequam moriaris. Vt paucis dicam:

Ante omnia fuge peccatnm; & non erit cur malam mor tem timeas; ſtimulus enim mortis peccatum: lædere aut pun gere non poteſt, ubi peccatum non eſt: mala certe mors pu tanda non eſt, ubi bona vita præceſſit. Exerce ergo te ad pie tatem & juſtitiam, ſic nunquam te mala nec improviſa mo obruet, quia pia & inculpata vita, eſt continua præparati mortis. Unde juſtus ſi morte præoccupatus fuerit, in refr gerio erit.

Sed heu, quam crudelis eſt mors, in eos, qui vixerun mundo, & concupiſcentiis ejus! quam gravi eos tandem acu leo ferit, qui ſapientes ſunt, ut faciant mala; bene autem fa cere neſcierunt! Qui nunc ducunt in bonis dies ſuos, tun vident, quantus extrema gaudii luctus occupet: tunc enin vinum, quod ingrediebatur antea blande, mordet ut coluber & velut regulus venena diffundit.

Homo. Quis mihi tribuat, ut mundo, & carni moria & vivam tibi, pro me mortuus es: & ita ſemper paratus ſi mori: ut vivam ego; jam non ego; ſed tu vivas in me ô *Ieſu* Agnoſco enim, quia nemo ſecurius & felicius mori poteri quam qui melius & ſanctins vixerit. Attamen neſcio, qu modo nihilominus terrores mortis circumdederunt me, horream, & fugiam, quod tamen ſcio me non poſſe effuge re. Sed quid hoc mirum, quando ſanctiſſimos etiam vir video non fuiſſe immunes à timore mortis.

Et quid dicam de te ipſo, Domine? nonne mortem exho ruiſſe viſus es, cum præ auguſtia cordis tui, in horto fact eſt ſudor tuus tanquam guttæ ſanguinis decurrentis in terram & cum diceres, Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem; calicem illum trensferri à te rogares?

## §. 5. *Antidota adversus fugam & horrorem mortis.*

CHRISTUS. Infirmitates nempe vestras ego suscepe-ram in me, ut agnosceres, quanta paterer ego pro vo-bis; & quam vere languores vestros ego portarem. Quam-vis non tam mortem horrui, quam peccatum, quod morte delendum, versabatur ante oculos meos. Eatenus tamen ad-misi timorem mortis, ut tu jam minus timeres mori: utpote, cui ex merito mortis meæ, mors est finis peccati, & introitus ad vitam.

Sed nunc vide cur multi vestrûm mortem timeant: nam variæ solent esse causæ; si autem bene discutias, nulla ratio-nabilis & idonea. Hoc potius agnosces, non mortem, quæ nihil veri in se mali habet, sed potius malam vitam, super omne malum timendam esse, eo quod hanc sequantur ætér-na mala. Quamvis diversum videre sit in filiis hujus sæculi, qui in vitiis suis vivunt secure, & tamen mortem velut sum-mum malum vehementer horrent. Hoc nimirum habent in-sipientes, qui in tenebris ambulant, ut timeant, ubi non est timor, & ubi est, quasi securi ambulent; ut, inquam, ina-nia pericula timeant, vera contemnant. Quid enim est mors, quam ita timent homines, nisi separatio animæ à corpore? At mors, quam non timent, est separatio animæ à Deo; & ea qui-dem tanto magis timenda, quo pejus est animam quam corpus perire.

Sed dic, mi homo, quid est in morte, quod times aut fugis? Nonne melior est dies mortis, die nativitatis? Crede mihi, aut potius, expertus ipse fatêre: Quia homo natus de muliere brevi vivens tempore, repletur multis miseriis: qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra, & nunquam in eodem statu permanet. Quam diu vivit in medio laqueorum perambulat, in mundo, inquam, qui totus in maligno positus est; ubi nihil nisi concupiscentia oculorum, concupiscentia carnis, & superbia vitæ. Hinc sentit in membris suis aliam le-gem repugnantem legi mentis suæ. O gravis & molesta lucta, sed rara & difficilis victoria!

Hæc omnia certe adeo ſemper amicis meis gravia & moleſta viſa ſunt, ut mors illis in deſiderio, vita in patientia eſſet. Hinc iſti eorum planctus & gemitus: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt. Tædet animam meam vitæ meæ. Infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? *&c.*

Deinde hominis vita nihil aliud eſt, quam via, carcer, exilium, & tamen in his moram optat, qui mortem fugit. Quid eſt hoc, laſſari in via, & eam nolle finiri? horrido & ſqualenti carcere concludi, & inde educi nolle? Quis peregre conſtitutus, maxime ſi inter hoſtes & multa pericula verſetur, non optat citius in patriam regredi? quis ſe felicem non æſtimat, ſi mox ab exilio liberetur? Ejus eſt nolle mori, qui mavult eſſe miſer, quam fœlix, qui patriam præ exilio, qui lucem præ tenebris, cœlum præ terra æſtimare neſcit.

Homo. Vere Domine, vita noſtra non eſt niſi militia ſeu tentatio & continua lucta ſuper terram. Heu mihi! quia incolatus meus inter tot pericula, laqueos, & inſidias mundi carnis & ſanatæ prolongatur. Quid homini eſt diu vivere, nisi diu vexari, vel ſenſu, vel metu malorum? nam foris pugnæ, intus timores. Dies peregrinationis noſtræ pauci & mali; & tamen, quæ cæcitas noſtra eſt, optamus diu vivere, mortem horremus, & differri cupimus, quod evadere non poſſumus: cum tamen mors nobis ſit, aut eſſe debeat finis miſeriæ, terminus culpæ, janua vitæ, aditus Patriæ, & amplexus tuæ præſentiæ.

Miſeri ſumus quam diu vivimus; ſed eo miſeriores, quod creſcente ætate vix, aut raro meliores fimus; vel quod miſeriam noſtram non agnoſcimus; imo etiam diligimus. Aperi quæſo oculos meos, ut videam ubi ſim, nimirum in exilio, *&c.* & quo adſpirem, nempe ad Patriam: nec ultra mortem timeam; ſed potius cupiam diſſolvi, & tibi conjungi. Nunquam enim mihi bene eſt, nec erit ſine te. O quando educes me de carcere hoc? quande liberabor de corpore mortis hujus? *&c.*

Christus. Sed multi quoque mortem fugiunt, quia florent in ſæculo opibus, honoribus, & voluptatibus affluunt; & beatum dicunt pupulum, cui hæc ſunt. Heu! quam amara eſt mors homini habenti pacem in ſubſtantiis ſuis; cujus

viæ

viæ directæ ſunt in omnibus, & adhuc valenti accipere cibum! Sed ô ſtulti & tardi corde, ô modicæ fidei homines! terræ bona deſerere durum eſt vobis, qui exſpectatis cœlum & Summum Bonum, ſtatumque omnium bonorum aggregatione perfectum? Ecce oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adſcendit, quæ ego præparavi diligentibus me: imo ego ipſe eorum honor & gloria, & hæreditas, & voluptas, & merces ero magna nimis.

HOMO. Credo videre bona Domini in terra viventium; ubi inebriabimur ab ubertate domus tuæ; & dies una melior erit ſuper millia. Sed heu, cur ita languida eſt fides mea, ut præ fruſto terræ non magis cœlum ambiam? Cur non deſiderat anima mea ad te Deus, ſicut deſiderat cervus ad fontes aquarum? aut ſicut mercenarius præſtolatur finem operis ſui? Quando tu ipſe Domine portio mea es in regione vivorum. Tu pars hæreditatis meæ, & calicis mei. Tu qui reſtitues hæreditatem meam mihi? Domine, adauge fidem, excita cor & deſiderium meum.

CHRISTUS. Vide ergo, quia per mortem longe majora recipis, quam deſeris. Certe fidelibus meis mors non eſt jactura, ſed lucrum. Nam pro vita brevi ac caduca & undique plena miſeriis, recipiunt beatam & immortalem, ubi nullus dolor erit amplius. Pro caducis mundi bonis, lucrantur bona Domini in terra viventium. Pro vanis voluptatibus carnis, torrente voluptatis æternæ potantur.

Quid ergo te retinet in ſæculo? An parentes, cognatos, amicos, & familiares deſerere durum eſt? Sed vide, quo pergas moriens: Ad patriam utique cœleſtem, ubi magnus te charorum numerus exſpectat Angelorum, Apoſtolorum, Martyrum, Virginum, & omnium Electorum meorum, quorum converſatio & adſpectus longe jucundior tibi erit, quam ulla amicitia in terris unquam fuerit. Et ad eorum conſortium non magis anhelas? Obliviſcere ergo domum Patris tui; Egredere de terra & cognatione tua; quia portio tua in terra viventium: in terram melle & lacte manantem introduci non vis, & mecum eſſe in Paradiſo?

Quid times exire? Electi mei lætati ſunt, cum reſponſum mortis acciperent, & quod velox eſſet depoſitio taber-

naculi eorum. Ecce Vas electionis, quomodo cupit dissolvi, & esse mecum, & mortem in lucro ponit.

HOMO. Quidni cuperet dissolvi Paulus? Bonum certamen certaverat; fidem servaverat; cursum consummaverat; de reliquo sciebat repositam sibi coronam justitiæ, quam tu redderes illi justus Iudex: Imo certus erat, quod nihil illum separet à te. Ego autem, quia peccator sum, dissolvi non cupio, sed formido; sciens quia mors peccatorum pessima. Quomodo non pessima, ubi non subvenit vita? Formido exire, & in ipso potius ingressu contremisco, dum vereor non prope assistere, qui excipiat exeuntem. Quomodo enim securus exibo, si non tu Domine custodias introitum & exitum meum? Heu ero ludibrio & prædæ Latronum intercipientium me, non assistente qui redimat, neque qui salvum faciat. Beati omnimo mortui, qui moriuntur in Domino: Sed heu, Domine, nescit homo, amore an odio dignus sit, & quæ illum sors à morte maneat; & quomodo non timeat & fugiat mortem, cujus exitus tam incertus est?

CHRISTUS. Non ideo mori timeas, sed male vivere. Quorsum est fugere, quod effugere non potes, & ita vivere, unde grave periculum incurras? Atqui hoc ego volui, ut cum timore & tremore operareris salutem tuam, ut contenderes intrare per angustam portam, & ires per viam, arctam illam quidem, sed quæ ducit ad vitam. Nihil est quod magis minuat timorem mortis, quam vitam agere in continuo timore Dei, & præsentis vitæ gaudia spe futurroum spernere. Castiga ergo & tu cum Paulo corpus tuum, & in servitutem redige. Ecce mundus ipsi crucifixus erat, & ipse mundo: & quomodo non libens moreretur? Crede mihi, non invitus moritur, qui jam pridem vitiis, & mundo mortuus est. Nam quid illi adimere potest mors, qui nihil amat in mundo; sed thesaurum suum habet in cœlo?

Quin audi quod magis mireris, talibus ne quidem repentina & subita mors timenda est, quam alias ita horrent homines; & cur? an quia mala? minime, sed quia plerumque imparatos, & vitiis ac rebus terrenis nimis implicatos deprehendit; nam quos paratos invenit, his adeo non est mala; ut

ut potius ſit facilis & expeditus ex malis hujus vitæ ad æterna bona, & requiem perpetuam tranſitus.

O quam libenter & ſecure moritur, quem nullius rei affectus tenet in mundo! quam prompte ingreditur viam univerſæ carnis, qui carnis in ſe deſideria calcare ſtuduit? Tali homini mors non erit gravis, & ingrata, ſed potius inſtar placidi ſomni, quo poſt labores & laſſitudinem feſſa membra recreantur. Unde & amici mei dicuntur mori in Domino, quia cum ego ipſis fuerim hactenus ſcopus & finis vivendi, ad quem omnis eorum actio & intentio tendebat, in morte demum finem ſuum & metam, id eſt, me ipſum attingunt, & ita in pace in idipſum dormiunt & requieſcunt; ubi jam non non erit amplius luctus, neque clamor, nec ullus dolor, quoniam priora tranſierunt. Et hinc merito mors eorum, pacis nomen habet.

Cum enim vita hominis ſit militia ſuper terram; & gravis vobis ſit colluctatio adverſus principes tenebrarum, utique Electi mei moriuntur in pace, quia in morte omnia eorum bella & certamina quieſcunt, idque quia ſtrenue militarunt ſub vexillo meo, & ſequentes me Ducem, qui mortem veſtram moriendo deſtruxi, & vitam reſurgendo reparavi; atque ideo pace & præmio victoriæ æternum potiuntur. At non ſic impii, non ſic, qui hactenus habuerunt pacem in divitiis & vitiis ſuis, poſtea turbabuntur timore horribili, & cum æternis inferorum pœnis luctari debebunt.

HOMO. O ſi & mihi dicere liceat: Nunc dimittis ſervum tuum in pace, quia viderunt oculi mei; imo audierunt & aures meæ ſalutare verbum tuum. Nam cur mori deinceps timeam, qui ſic ad Patrem meum vado? Cur non libens deſeram luteam hanc ac ruinoſam domum, cum ſciam, quia, ſi terreſtris domus noſtra hujus habitationis diſſolvatur, quod ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cœlis? O quando liberabor de corpore mortis hujus? O quando veniam & apparebo ante faciem Dei? *&c.*

## §. 6. *Dispensatio Testamenti, & rerum temporalium mature facienda.*

CHRISTUS Sed ut tranquillius & securius mori possis, mature dispone domui tuæ, dum adhuc sana mens est in corpore sano. Huc spectat, ut tempestive testamentum condas; aliena restituas, liquidas rationes procures, *&c.* Periculose hæc in horam mortis differuntur, non sine gravi sæpius jactura, tum animæ, tum rei familiaris.

Circa mortem enim aut vis & molestiæ morbi, aut spes fallax vitæ longioris, aut subita privatio judicii & sensuum, aut alia incommoda minus te idoneum reddent. O quam multi hic errant (& quis dubitat, hoc Dæmonis stratagema esse?) qui vel ex negligentia, vel ex inani persuasione, (quasi aliquid funesti ominis habeat matura dispositio testamenti) rem hanc differunt in horam mortis; & tunc primum rebus terrenis disponendis animam apponunt, cum terra jam linquenda erat, & cœli salutisque potior cura esse debebat. Sic enim sollicitudo intempestiva mentem avocat à Deo: distrahit à cura salutis & animæ, & involvit curis sæculi; adeoque tempus vitæ residuum, sed breve, & nimis pretiosum, solique beatæ mortis studio tribuendum misere perdit.

Porro in condendo testamento, hoc potissimum cura, ut sit æquum, pium, & perspicuum, ut concordiæ sit, non litium seminarium. Et imprimis sic dispone de bonis tibi à me concessis, ut ostendas te dispensatorem eorum à me constitutum esse, non dominum. Sane, si negligas Me, à quo habes omnia, nimis iniquus & ingratus es. Si tibi ipsi nequam es, & parcus in animam tuam, cui bonus eris? optimum sic dispensare bona temporalia, ut non amittas, imo ut per ea lucreris æterna.

## §. 7. *Eleëmosyna tempestiva ante mortem commendatio.*

HOMO. Nudus egressus sum de ventre matris meæ; & nudus revertar illuc, nihil intuli in hunc mundum, haud dubium, quod nec auferre quid possum. Quid ergo proderit mihi, in hora mortis possidere aurum & argentum,

aut totum mundum, & animæ detrimentum facere? Utinam redemptio animæ meæ, sint divitiæ meæ. Sed tu Domine bonorum meorum non eges, quin tuum est argentum, tuum est aurum, tua est terra & plenitudo ejus; & quid homo dabit Deo, qui dat & habet omnia?

CHRISTUS. Ideo pauperes semper habetis vobiscum. Ego vero, quod uni ex minimis meis fecistis, mihi factum reputo. Manus pauperum meum est gazophylacium; quod illic recondis, invenies. Viri autem divitiarum dormient somnum suum & nihil invenient in manibus suis. Ante mortem itaque benefac amico tuo, & secundum vires tuas exporrigens da pauperi. Amicos autem tibi de Mammona iniquitatis fac pauperes, ut cum defeceris, recipiant te in æterna tabernacula.

Sed ô cæca & stulta avaritia mortalium! Thesaurizant, & ignorant cui congregent ea; habituri hæredem post se, quem ignorant, utrum sapiens, an stultus futurus sit; & ille dominabitur in laboribus eorum, quibus ipsi desudarunt; an est quidquam tam vanum? Et tamen laborare non cessant: nec satiantur oculi eorum divitiis: nec recogitant dicentes; Cui laboro, & fraudo animam meam bonis? Et ecce venit extraneus, & devorat quidquid avare congestum est, & negatum necessitatibus pauperum; idque justo judicio meo, ut avari isti, qui sic amarunt divitias, fructum non capiant ex eis, sed habeant tantum afflictionem & curam superfluam, ut addant, & congregent, & tandem relinquant alienis divitias suas.

HOMO. Sed quid si tales largas disponant eleëmosynas post mortem, dotent Ecclesias; & illustria monumenta relinquant?

CHRISTUS. Quid hoc est, nisi pleno stomacho, cum amplius ingerere non licet, superflua cum fastidio rejicere? Non est magnum, dare, quod tecum auferre, aut quo diutius frui non possis; quodque velis, nolis, relinquendum est. Gratam quidem habeo omnem eleëmosynam; eo tamen discrimine, ut unus sæpe nummus viventis & sani gratior mihi sit, quam centum morientis. Nec enim tam censum, quam affectum ego pondero; is vero quanto major in

viventibus, quam morientibus? quas fere relinquendi necessitas potius, quam pia voluntas liberales facit. Vide ergo, ne fallat aut seducat te vulgaris error hominum, quod malunt alienis quam propriis manibus dare.

O quam multos novi ego, qui pauperes, quos quotidie vident ante oculos suos, negligunt; imo duros & inhumanos se in eos ostendunt: & tamen Testamenta condunt, in quibus de alendis pauperibus post vitam suam, imo post plura sæcula futuris solliciti videri volunt. Sed an putas illos sincera intentione duci, & tangi cura pauperum? opera charitatis & misericordiæ illis ex amore mei cordi esse? Dico tibi; (novi enim quid sit in homine) qui ita avare bonis suis incubant, ut in vita sua immites & parci sint erga pauperes, sed in morte primum liberales, & benefici: ne tunc quidem darint, si ipsi diutius frui bonis suis possent. Sed ecce, quia aliud secum tunc auferre nequeunt, qui inglorii & sordidi vixerunt in sæculo (quod avaris proprium est) saltem famæ & nomini sui à morte consultum cupiunt.

O miseri, quis ita fascinavit oculos vestros, ut non videant vanitatem hanc, qua major nequit inveniri sub sole? Oculis quidem hominum belle illuditis: sed an meos quoque falletis, qui lucidiores sole contemplantur intima cordis vestri? Vos qui habetis substantiam hujus mundi, si videritis fratres vestros necessitatem habere, & clauseritis viscera vestra ab iis, quomodo charitas Dei manet in vobis?

Si, inquam, non movent Vos pauperes, quorum miseriam, famem, nuditatem ipsi cernitis oculis vestris, quis vos credat moveri inopia pauperum, quos nunquam visuri estis? An non ipsa præsentia objecti efficacius movet sensus & oculos, quam sola imaginatio? An forte oculis & manibus alienis plus fiditis quam vestris? O quam bene consultum esset causæ pauperum, si dives quisque suæ potius ætatis pauperes, quam posteritatis pasceret!

Homo. Sed nonne Domine monuisti nos alias, de eo quod superest, dare eleëmosynam? Quid si ergo profusior ego sim in pauperes in vita: & ipse demum egeam? Certe nec hoc prudentis fuerit. Dabo ergo tunc cum mihi sufficiet & supererit; hoc autem primum in morte constabit.

CHRISTUS. Qui pascit volatilia Cœli; & dat jumentis escam ipsorum, & pullis corvorum invocantibus cnm, putas is deseret te, si amore ejus pascas me in membris meis. Modicæ fidei, quare dubitas? Nimirum hæc est prudentia carnis, & filiorum hujus sæculi; at pii qui norunt fidere Deo, liberales sunt erga pauperes, & nihilominus securi de sufficientia propria. Nonne dixi, *Date & dabitur vobis?* &, *Qui dat pauperi, non indigebit. Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei. Qui parce seminat, parce & metet. Qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Qui autem administrat semen seminanti, & panem ad manduncandum præstabit, & multiplicabit semen vestrum?* &c. Quid ergo trepidas, tales habens repromissiones? Si negotium tibi esset, cum Iudæo vel Publicano; & haberes chirographum ab eo, crederes ei: & ecce promissa mea confirmo tibi chirographo meo, id est, Scriptura mea; & adhuc diffidis? Sed esto, licet suos cuique necessitates attendere in erogandis eleëmosynis. Non damno ego rationabilem providentiam: nec jubeo semel omnia profundere. Quotusquisque vero est, qui regula rectæ rationis, & non potius instinctu carnis metitur necessaria status & vitæ? Hinc plurimi liberales, immo prodigi in seipsos, & res vanas, ac supervacuas; at parci in pauperes & inopes inveniuntur.

Tu vero, quomodo potueris, ita esto misericors, si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum, & hoc libenter impartiri stude.

Quæcunque vero aliis pro te facienda committere vis, per te ipsum perficere stude. Nam si moriens in æternum iveris supplicium (*verba pii & religiosi viri Joan. Lanspergii*) testamenti tui apparatus, pompa funeralis, eleëmosynæ ac sacrificia post mortem quid conferent damnato? Hæc potius, dum vivis, mihi sacrifica; ut non solum à peccatis libereris, sed etiam in gratia mea crescendo ad damnationem non pervenias, sed à peccatis me præservante liber in bonis operibus ad finem usque perseveres.

Age ergo nunc, charissime, quidquid agere potes; noli confidere super amicos, & proximos, nec in futurum tuam

diffe-

differas salutem, quia citius obliviscentur tui homines quam æstimas. Melius est nunc tempestive providere, & aliquid boni præmittere, quam super aliorum auxilio sperare. Si non es pro te ipso sollicitus modo, quis erit pro te sollicitus in futuro? *Thomas de Kempis lib.* I.

Nunc itaque sanus etiamnum ac vegetus eleëmosynis redime peccata tua. Ambulanti in tenebris plus lucet fax una quæ præfertur, quam plures, quæ sequuntur. Da tua, dum tua sint; nam post mortem, tua alterius erunt, & alieni arbitrii, nec tam fideliter dispensabuntur, quam tu futurum putas.

Remanent in sæculo cuncta quæ sæculi sunt, sola misericordia defunctorum comes est. Si eam neglexeris modo, comitabuntur te forte peccata tua; & eo ducent te, unde subsequentes eleëmosynæ aut alia remedia te educere non poterunt. At eleëmosyna tempestiva ab omni peccato & à *Morte* liberat, & non patitur animam ire in tenebras; sed facit invenire misericordiam & vitam æternam. Vere beatus, qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus. Unde confidenter, sed & vere ajebat ille servus meus: Numquam legi mala morte obiisse, qui libenter opera misericordiæ exercuit. *Hieron.*

Homo. Verissima sint omnia, quæ loquutus es Domine, nec habeo quod respondeam: quamvis avarus & conquisitor hujus sæculi, ægrè hæc audiat, & tristis abeat dicens in corde suo; Durus est hic sermo, & quis potest eum capere? sicut dives ille, quem de via perfectionis interrogantem jussisti vendere, quæ habebat, & dare pauperibus, & sequi te.

Christus. Adeo difficile est divitem esse, & intrare in regnum cœlorum. Væ divitibus, qui hic habent consolationem suam; sed duri in proximos suos. Vere nihil iniquius quam amare pecuniam. Hi enim & animam suam venalem habent. Beatus esse vis? noli abire post aurum, & opes; nec spera in thesauris pecuniæ. Rari tales sunt in terris. Sed tu esto unus inter paucos: Tu inquam, thesauriza tibi thesauros in cœlo, ubi securus sis à furibus & tineis. Esto, thesaurizent alii in terra; & vocent nomina sua in terris

ris suis; tibi sat erit, si nomen tuum scriptum sit in cœlis. Qui voluerunt ex bonis sibi concessis facere sibi nomen, juxta nomen magnorum, qui sunt in terra; & extollere carnem & sanguinem; periit memoria eorum cum sonitu. Non sic viri misericordiæ, quorum justitiæ oblivionem non acceperunt: eorum enim nomen in benedictione est: & eleëmosynas eorum narrabit omnis Ecclesia Sanctorum.

HOMO. Inclina cor meum Deus in testimonia tua, & non in avaritam. Averte oculos meos, ne videant vanitatem. Imo da, ut videam & agnoscam vanitatem hanc qua nihil vanius: nempe, abundare ad modicum, & æternum egere: laudem quærere momentaneam, & confusionen lucrari perpetuam.

*Pro doctrina hujus Puncti, de Eleëmosynis tempestivis, vide* Chrysost. *hom.* 60. *ad pop. &* 18. *in Ep. ad Rom. Sed imprimis* Basil. *hom.* 2. *in divites avaros. Item* Comm. *in* 14. *Eccli. v.* 13.

## §. 8. *Reconciliatio cum inimicis ante mortem necessaria.*

CHRISTUS. Porro eximium opus misericordiæ est, & ad bonam mortem summe necessarium, non tantum liberaliter donare egenis; sed etiam libenter condonare inimicis. Si enim homo homini reservet iram, quomodo à Deo quæret medelam? Tune tam rigide illatam tibi à fratre injuriam appendes, qui infinities majorem sæpe intulisti mihi?

Quid si brevi citavero te ad tribunal meum, ut scruter in lucernis actus tuos; quomodo sustinebis? an poteris unum respondere pro mille? Misericordiam itaque, quam tunc requires à me, hanc nunc ostende proximo tuo, eadem enim mensura remetietur tibi. Quomodo vero audes clementem me sperare judicem, qui tam immitis & implacabilis es erga conservum tuum?

Expende diligenter utrumque debitum, & quo tu obnoxius mihi, & quo proximus tuus tibi.

O quantum hic discrimen! si hoc expenderis serio, utique facies illi, quod tibi velles à me fieri. Relinque ergo proxi-

mo nocenti te, & tunc deprecanti tibi ſolventur peccata tu[a]. Iudicium autem ſine miſericordia ei, qui non facit miſeri[-]ricordiam.

HOMO. Fateor Domine, in multis te indies offendimu[s] omnes, ſed parce mihi Domine, & non intres in judiciu[m] cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tu[o] omnis vivens. Si enim iniquitates obſervaveris Domine, qu[is] ſuſtinebit? Dimitte mihi debita mea; ego libens amore tu[o] ex animo dimitto omnibus debitoribus meis. Sic enim mo[n] docuiſti me tu ipſe moriens in Cruce, quando pro inimic[is] & tortoribus tuis Patrem oraſti, & pro nobis omnibus, cu[m] adhuc inimici eſſemus, mori voluiſti.

### §. 9. *Repetita exhortatio ad curam bene moriendi.*

CHRISTVS. En habes, mi homo, doctrinam pie bea[-]teque moriendi. Fac ergo apprehendas diſciplinam iſta[m] in tempore; ne ſi quando iraſcatur Dominus, pereas de vi[a] juſta. Nihil ſic tua refert, quam ut ſcias bene mori; futuru[s] ſcilicet ex hoc, vel miſer, vel beatus in omnem æternitatem prout mori te contigerit. Ad hoc autem, ut bene mori poſ[-]ſis, nihil æque neceſſarium, ac bene vivere: ad utrumqu[e] vero, ego vitam & mortem meam impendi tibi. Triginta enim tribus amplius annis, in terris viſus & cum homini[-]bus converſatus ſum, exemplum tibi relinquêns, ut ſequari[s] veſtigia mea. Sanguinem ego ſudavi præ timore & angu[-]ſtia mortis; ut non eſſet cur mortem timeres. Mortem denique ipſam ſuſtinui, ut debito mortis æternæ, quo tu tenebaris, liber eſſes. Vide homo, quantum laboraverit pro te Deus tuus. Certe nec in omni mundi fabrica tantum fati[-]gationis adſumpſit. Illa enim dixit, & facta ſunt, manda[-]vit & creata ſunt, At vero hic & in *dictis* ſuſtinui contradi[-]ctores; & in *factis* obſervatores; & in *tormentis* illuſores, & in *morte* exprobratores, & hæc omnia propter te. Ecce quomodo dilexi te. Vide ergo qualiter te vivere, quomodo mori oporteat, ut non pereat in te tantum pretium redem[-]ptionis tuæ, & fruſtrentur omnes labores mei.

HOMO,

Homo. Dignus plane eſt morte, qui tibi Domine Ieſu ecuſat vivere: Valde omnino mihi amandus es, per quem ım, & vivo, nunc & æternum. Quid retribuam Domino, ro omnibus quæ retribuiſti mihi? Nonne ſi conferrentur in. ne omnes vitæ filiorum Adam: & omnes dies ſæculi, & la- ores omnium hominum, qui fuerunt, ſunt, aut erunt, ihil eſſet ad comparationem eorum, quæ feciſti pro me. Si- ut exaltantur cœli à terra, ſic exaltata eſt vita tua à vita noſtra; t tamen illa poſita eſt pro vita noſtra. Cum ergo tibi Domine, onavero quicquid ſum, quicquid poſſum, nonne iſtud eſt icut ſtella ad ſolem, gutta ad fluvium, lapis ad monten, ranum ad acervum; ſed quæ proportio finiti ad infinitum? Ion habeo niſi minuta duo, Corpus & Animam; vel po- ius unum minutum, Voluntatem meam: & non dabo il- am ad voluntatem illius, qui tantus tantillum tot tan- ſque beneficiis prævenit, qui toto ſe totum me compa- avit?

Inclina ergo tibi Jeſu, modicum id, quod me dignatús es ſſe, atque de mea miſera vita, ſuſcipe obſecro reſi- uum annorum meorum. Pro his vero, quos vivendo per- idi, qnia perdite vixi, cor contritum & humiliatum, ô Domine, non deſpicias. Dies mei ſicut umbra delinaverunt, t præterierunt ſine fructu: impoſſibile eſt, ut revocem eos. laceat ut recogitem tibi eos in amaritudine animæ meæ. De- num vero ad hoc tantum, precor, da mihi beate mori, ut miſeri- ordias Domini in ætern um cantare valeam.

Christus. Ego calamum quaſſatum non contero, & inum fumigans non extinguo. Tantum eſto fidelis uſque ad nortem. Non delector in perditione morientium. Revela Domino viam tuam, & ſpera in eum, & ipſe faciet ſine quo ec capillus de capite tuo peribit.

### §. 10. *Reſignatio ſui omnimoda in Deum.*

Homo. Conſcius ego, Domine; tantæ charitatis tuæ, in pace in idipſum dormiam & requieſcam, nec amore itæ, nec timore mortis anxius. In manibus tuis ſortes meæ.

Jacto ſuper te, Domine, omnem curam meam, quoniam tu ſollicitus es mei; & omnes capilli capitis mei numerati ſunt coram te. Conſtituiſti mihi terminos, qui præteriri non poterunt.

Dominus es; quod bonum fuerit in oculis tuis, fac, & quis ſum ego, ut dicam tibi, cur ita facias? Nunqnid lutum dicet figulo, quid facis? aut figmentum contradicet fictori ſuo? nunquid enim nos in manu tua, ſicut lutum in manu figuli? Itaque voluntas tua, mea erit. Si vis me vivere, paratum cor meum Deus, ſed auge gratiam, ut fidelius tibi ſerviam: Si jubes mori, paratum cor meum, fac tantum in pace recipi ſpiritum meum. Tu mihi ô Chriſte, Vivere es, & Mori lucrum. Si quidem vivere diutius dabitur, vivam tibi ſeu gloriæ & honori tuo. Si mori me volueris, Mors mihi in lucro erit: conſequar enim & comprehendam te, quem hactenus quærit & diligit anima mea. Itaque ſi ambulem in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Suſcipe me ſecundum eloquium tuum, (dixiſti, enim, Nolo mortem peccatoris) & vivam; & non confundas me ab exſpectatione mea. Hanc unam vero gratiam peto & exſpecto à te Domine, ut quandocunque me mori vis, ſeu hodie, ſeu cras; in medio annorum, ſeu in ſenectute bona, des ſaltem in gratia tua mori. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte; ne qnando dicat inimicus meus, Prævalui adverſus eum. In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine Deus veritatis. Tuus ſum Domine, ſeu vivens, ſeu moriens. Fiat in me voluntas tua: ſed ne permittas in æternum me ſeparari à te, ô Deus meus & omnia.

*Ecce habes, pie Lector,* Doctrinam bene moriendi: *Seu quaſi remotam Præparationem ad mortem; Sed cumprimis neceſſariam ei, qui vult bene mori. Propinqua præparatio conſiſtit in actibus & exercitiis vivæ* Fidei, Charitatis, *&c. Et in pio uſu* Sacramentorum, *id eſt*, Pœnitentiæ, Euchariſtiæ *&* Extremæ Vnctionis. *De his vide Exercitium in* Oratione Dominica, *aliaque ſecunda parte hujus Sectionis.*

CAP.

## CAP. II.

# MEDITATIO.

## In Orationem Dominicam,

*Accomodata ad Cultum & Venerationem* Beatiss. Virg. Deiparæ,

*Pater noster qui es in cœlis.*

O Iesu Verbum & Filius Vnigenitus Æterni Patris, qui cum esses in forma Dei, & in sinu Patris, non rapinam arbitratus es te æqualem Deo, temetipum exinanisti, de cœlo in terram veniens, & illibatæ Virginis uterum ingrediens, Filius hominis, & frater noster fieri dignatus es; immo servi formam accepisti, sicque in terris visus, cum hominibus conversatus, & salutem nostram operatus es in medio terræ. Et demum consummmato Redemptionis opere, reversus es ad eum qui misit te; ut nos quoque in cœlum reciperes, hæredes quidem Dei, tuos autem cohæredes.

Itaque per Matrem tuam, ô Iesu, accessum habeamus ad te qui per ipsam datus es nobis. Excuset apud te, integritas ejus culpam nostræ corruptionis : & humilitas ejus culpam nostræ corruptionis: & humilitas ejus tibi tam grata nostræ veniam impetret vanitati; & superbiæ copiosa charitas ejus nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum: & fœcunditas ejus gloriosa fœcunditatem nobis conferat meritorum. Inprimis vero rogamus per ipsam, ut

*Sanctificetur nomen tuum.*

Magnus enim es Domine, & laudabilis nimis: sed non est speciosa laus in ore peccatoris. Ergo succurrat inopiæ & indignitati nostræ Virgo Deipata, Mater, inquam, tua. Nam si à laudato laudari, ea demum vera laus est, quis hominum, immo quis Angelorum ad sanctificandum Nomen tuum tam erit idoneus, ac sanctissima Mater tua?

Et ecce, Magnificat anima ejus Dominum, quia fecisti ei

ei, & per eam nobis magna, qui potens es, & ſanctum Nomen tuum; ut beatam modo dicant eam omnes generationes. Hæc laus & gloria Matris redundet in Filium, Et dum Matris tam admirabilis nomen & magnalia omnis celebrat Eccleſia; Nomini tuo, ô Ieſu, detur gloria, ut flumina ad locum, unde exeunt, revertantur; & iterum fluant uberius.

## *Adveniat regnum tuum.*

O Ieſu Fili David, qui natus es Rex Iudæorum de Mari Virgine, Cœli Regina, ut nos Regno extorres reduceres & Rex eſſes ſuper nos, regnaturus in domo Iacob, cuju Regni non erit finis. Quando enim placuit regiæ clementia tuæ viſitare plebem ſuam, à qua diu elongata fuerat; hæ ſola Virgo digna inventa fuit, in cujus virginali aula, tu Rex Regum à Regalibus ſedibus veniens, thronum tibi, & primam manſionem inter filios hominum eligeres. Illud ita que Regnum nobis adveniat, cujus ut nos cohæredes efficeres, ingreſſus es uterum Virginis, & exinaniſti temetipſum formam ſervi accipiens; in qua contumelias, injurias, flagella, & mortem denique Crucis pati voluiſti, & ita intrare in gloriam tuam. O Rex gloriæ, deſtrue regnum peccati & Satanæ; & regna in nobis modo per gratiam; ut demum no tecum regnemus in gloria.

## *Fiat voluntas tua.*

Fac nos, ô Domine, prompte & alacriter tuæ obedire voluntati; idque exemplo Matris tuæ, quæ ad inſolitum Angeli conſpectum, & affatum turbata quidem eſt; mox tamen voluntati tuæ ſe promptiſſime ſubmiſit, dicens; *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Immo & tuo ipſus exemplo, qui etſi verus Deus, tamen paruiſti Matri, nec non Patri Nutritio tuo; *Et eras ſubditus illis.* Nonne Deo ſubjecta erit anima mea, imo etiam homini propter Deum, quando & Matri Dei, & ipſi Deo, nihil prius fuit quam parere.

*Panem*

*Panem nostrum quotidianum.*

Tum Corpori, tum Animæ necessaria de manibus tuis exspectamus. Scis enim, ô Pater, quia his omnibus indigemus. Sed & Mater tua nostri sollicita pro filiis supplicat. Nam uti quondam in nuptiis inopiam Sponsi & Sponsæ non dissimulat; ita & nostri quoque curam gerit, tibique penuriam miserorum suggerit. Audi ô pie Iesu intercedentem pro nobis. Tune qui misertus super turbas, tot millia sæpius satiasti, nobis per Matrem rogantibus Panem negabis?

Sed ecce PANEM, quem inprimis disidero, illa ipsa Matrem tua coxit in utero suo. Memento Domine, quia caro es de carne ejus, in Bethleem, id est, Domo Panis, genitus; & per eam in præsepio, velut pabulum ego sum ante te. Quis det mihi frequenter & competenter edere de fructu illo ventris, quem terra illa benedicta, quæ omnino inculta nec fossa, nec seminata, de solo rore cœli germinavit, Panem Angelorum, alimoniam vitæ æternæ. Pasce me pro necessitate corporis, sed imprimis animæ, qui das escam omni carni, & pullis corvorum invocantibus te. Aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione.

*Et dimitte nobis debita.*

Nam grandi debito tibi nos obstrictos fatemur, & plusquam decem millia Talentorum tibi debemus. Heu bone Jesu, solvendo non sumus. Sed apud te Domine, misericordia. Et ecce Advocatam pro nobis apud te Matrem tuam. Nemo enim ad hoc tam idoneus, ut hæc Mater amantissima, Mediatrix nostra, per quam primum suscepimus misericordiam tuam Deus. Hæc est illa, in qua inæstimabile opus misericordiæ quod prædestinasti ô Deus, ante secula in redemptionem nostram, primum à te mundi Artifice fabricatum est. Hæc est illa, in cujus utero salus mundi initiata est. Ibi ruptus est paries inimicitiarum, quem inter Cœlum & terram Protoplastorum inobedientia construxerat. Ibi

confœderata ſunt terrenis cœleſtia, & obviaverunt ſibi in oſculo pacis Miſericordia & Veritas, quando in unam eandemque perſonam concurrerunt divinitas & humanitas. Itaque qui mediante Matre tua dignatus es fieri particeps infirmitatis & miſeriæ noſtræ, ipſa quoque itercedente participes nos fac pietatis ac miſericordiæ tuæ. Audi dulciſſimam Matrem tuam ô Jeſu, nec enim decet, ut confundas faciem ejus, aut quidquam deneges Matri tuæ. Audi & ſalva nos Jeſu, pro quibus Virgo Mater te orat.

*Et ne nos inducas in tentationem.*

Timemus enim, ne ſicut ſerpens Hevam ſeduxit aſtutia ſua, ita corrumpantur ſenſus noſtri. Verum id nos ſolatur, quod divina ſapientia jam olim, id eſt, mox poſt inflictam plagam, ſaluti noſtræ proſpiciens, inter ſerpentem & ſemen mulieris inimicitias poſuerit; ipſa vero caput ſerpentis, per ſemen, ſeu fructum ventris tui contriverit. Nam ut culpam, quæ ſuggeſtione ſerpentis irrepſit in mundum, de Virgine immaculata, in qua nihil ſuum malignus tentator invenit, naſci voluiſti. Per hanc itaque rogamus, ô Jeſu, contere Satanam ſub pedibus noſtris: Elide omnes tentationum vires & verſutias, ne quando dominentur nobis inimici noſtri. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte peccati; ne quando dicat inimicus meus, Prævalui adverſus eum.

*Sed libera nos à malo.*

Quodcunque tandem illud ſit, quod animæ detrimentum vel ſaluti diſcrimen adferre poſſit. Nam ut à corporis malis & incommodis omnino vivamus immunes; vix id audemus petere, aut ſperare: cum id ne quidem chariſſimæ pariter & innocentiſſimæ Matri tuæ conceſſum ſit. Nimirum peracerbus ille doloris gladius transfigere debuit animam ejus: Crucis tuæ & ipſa Mater tua conſors eſſe debuit. Et quis noſtrûm hic eſſe volet eximius?

Ergo malum, quodcunque nobis evenire voles, fac ne noceat animæ. Sic potius nos & noſtra rege, ut omnia nobis

coo-

cooperentur in bonum. Unde, ſicut jam moriturus, Matris geſſiſti curam, eam dilecto commendans Diſcipulo; ſic nos Matri, & per ipſam tibi commendatos fove, ac protege ſub umbra alarum tuarum; ut non accedat ad nos *Malum*; & flagellum non appropinquet tabernaculo noſtro. Amen.

# MEDITATIO
## In Salutationem Angelicam.

POſt Orationem Dominicam, *frequentior uſus* Salutationis Angelicæ *jam paſſim inter pios fideles obtinuit; quam recte & merito, oſtenſum eſt ſæpius: & res ipſa convincit. Eſto, ringantur invidi; cavillentur Mariomaſtiges, & impii; nobis non poteſt non vehementer probari mos* Virginem *ſalutandi & orandi* formula, *quæ Cælo allata eſt per Dei Nuncium; immo quæ Deum habet auctorem; nam inſtructum à Deo veniſſe Legatum hunc, quis dubitet?*

*Sic ergo etiam hodie merito rectéque honorabitur Virgo, quam Deus olim ita voluit honorare. Sed age, paucis monſtremus uſum & ſcopum* Salut. Angel. *Nam ſuccincta verbis, ſed prægnans Myſteriis, majorem ſui, toties repetita, dabit guſtum, ſi ruminetur paulo diligentius.*

*Nihil quidem tam dignum ac conveniens Homini Chriſtiano, quam* Redemptionis *ſuæ pia ac frequens* memoria; *At cum primum & præcipuum illius Myſterium ſit* Incarnatio Filii Dei; *hanc ipſam vero miſſa cælitus ad* Virginem *legatione perficere ſtatuerit Divina Sapientia; quis neget, decens eſſe, & gratum Deo pietatis officium, illa ipſa* Verba, *quibus tantum Myſterium, (per tot jam ſecula exſpectatum, tot tantiſque ſuſpiriis deſideratum) ab Angelo nunciari voluit, crebro revolvere: adeóque* Salutationem, *quâ Legatus è Cælo miſſus, primum compellavit Virginem tanto deſtinatam Operi, in delitiis habere? præſertim cum id fiat, ut Salutando* Virginem *à Deo ſic prædilectam, & electam ex omnibus in Matrem,* beneficium *præcipue* Redemptionis *noſtræ, &* Dominicæ Incarnationis *opus grata mente recolamus.*

Porro *dum pie ſalutamus* Virginem, *quidni ſalutationis ab ea exſpectemus vicem? Nimirum ſalutantibus viciſſim*

*viciſſim referet ſalutis optationem, aut potius opem. Quomodo enim Mater in devotos Clientes, Filii ſui futuros cohæredes, tam benevola, materna ſuper eos continere poterit viſcera, præſertim quando gratam tanti Myſterii, in ipſa olim peracti, memoriam ingerimus? tunc, ſane, ad fructus & beneficia ejus in nobis promovenda ſupplici prece Filium compellare gaudebit.*

*Quid enim gratius clementiſſimæ Matri, quam ſi id nobis obtineat, propter quod facta eſt Dei Mater; ſeu, cujus cauſſa factus eſt in ipſa Deus homo? Fruſtra autem & ipſa Dei Mater, & Deus homo; ſi homo non fieret divinæ conſors naturæ, ſeu compos ſalutis. Hoc ut avertat Deus, rogemus per Matrem, ſalutantes eam ex animo.*

## *Ave Maria.*

SAlve & gaude ô beatiſſima, puriſſima, & digniſſima Virgo Maria! ô præclara Stella Maris, quæ clarius ceteris fulges ſideribus in tenebris hujus ſæculi: quæ tam honorifice ſalutaris ab Archangelo cœlitus ad te miſſo; & ab Eliſabeth cognata tua, Spiritu inſtructa divino: & nunc quoque ab omni congregatione fidelium tui Amoris & Honoris deſiderio: Ecce laudo ac ſaluto te, & gratulor tibi, ô ſanctiſſima Virgo & Mater: Et in te laudo Deum Patrem, qui Filium ſuum unicum, fecit & tuum; unaque noſtrum omnium Fratrem. Laudo Deum Filium, qui te ſibi elegit in Matrem, ut per te ſe nobis exhiberet Salvatorem. Laudo Deum Spiritum S. qui hoc opus ineffabile, in utero tuo, virtute ſua mirabili conſummavit.

## *Gratia plena.*

IRa & maledictio in omnes Filios Adæ. Tu autem inveniſti gratiam apud Deum: imo gratia plena es; omni vacua vitio, & cunctis virtutibus, ac donis gratiæ referta. Quid mirum, ſi gratia plena, quando plenitudo divinitatis in te habitavit corporaliter? cum ipſe Fons gratiæ & ſalutis auctor, tibi ſoli ſeſe penitus infudit; & per te velut rivum ſeu canalem in omnes effundi voluit? Cæteris quidem Sanctis minore

men-

mensura data est gratia: tibi ipsa se infudit plenitudo gratiæ. Etenim nonnullos quoque plenos gratia legimus; sed tu *plena*, valde differenter & præcellenter ab illis. Nam ubi vasa majora & minora implentur; omnia quidem plena; Sed ibi tamen major abundantia liquoris, ubi major capacitas vasis. At quanta hæc fuerit in te, ut caperes Deum, quem totus non capit orbis? ut, inquam, esses Dei Mater, Cœlorum Regina, Angelorum Domina, Hominum Mediatrix & Advocata?

Ad quid vero *plena*, nisi ut in nos quoque redundes? Utinam deriventur aquæ tuæ foras: fluant in nos aromata illa, charismata scilicet gratiarum, ut de plenitudine tanta nos omnes accipiamus.

Sit pietatis tuæ, ô Virgo beata, ipsam, qua plena es, gratiam diffundere, ut redundante benignitatis tuæ vena, accipiant rei veniam, medelam ægri, pusilli corde robur, afflicti consolationem, periclitantes opem & liberationem: Utinam vel guttulam ego merear de plenitudine tanta, ad rigandum siccum & aridum cor meum.

*Dominus tecum.*

O Dives & beata possessio, cujus Dominus Deus ejus! Quid ibi non sit boni, ubi adest Dominus, fons ipse totius bonitatis? Utique cum Dei sint omnia; possidenti Deum nihil deesse potest. Vere tecum Dominus, qui cum justis omnibus: tecum vero multo excellentius, per specialem gratiam, & peculiarem providentiam; tecum in animo, tecum in utero. Virtus Altissimi (Dei Patris) obumbravit tibi. Spiritus S. supervenit in te. Verbum caro factum prodiit ex te. Dominus tecum; & in te, uti Rex in Solio, sponsus in Thalamo, Amicus intimus in amico; imo multo intimius, & arctius. Fac ô Domina, ut mecum sit Dominus, per gratiam, qui tecum fuit per arctissimam amoris unionem, & corporis præsentiam: Omnia haud dubie aderunt bona, quem penes erit Dominus, nec ulla timebo mala, si mecum fuerit Dominus.

*Bene-*

*Benedicta tu in mulieribus.*

UTique benedicta in mulieribus, quæ sola placuisti summo Regi ex tot millibus. Merito benedicta quæ tot votis & suspiriis expetita, tot seculis exspectata, tot vaticiniis prænunciata. Vere benedicta in mulieribus, quæ à communi maledictione, & conditione mulierum eximia; ita ut nec sterilis maneas, nec virginitatem perdas, nec cum dolore parturias.

Cæterum dura necessitas, & grave jugum super omnes alias filias Evæ; si fœcundæ, fœdantur & cruciantur. *Gen.* 3. si steriles, maledicuntur. *Exod.* 23. Tu simul & fœcunda, & munda; & cruciatus expers, maledictionem Evæ convertisti in benedictionem.

Maledicta olim terra in opere Prævaricatoris; quæ etiam excercitata spinas & tribulos germinat heredibus maledictionis. At nunc benedicta terra in opere Redemptoris, quæ remissionem peccatorum, fructumque vitæ partuit universis; & filiis Adæ sententiam originalis maledicti dissolvit.

O Benedicta, utpote Mater Filii, in quo benedicentur omnes Gentes; & hinc beatam te quoque dicunt omnes generationes, quia fecit tibi magna qui potens est. Concipi enim, sed sine concupiscentia: gravida es, sed non gravata Paris, sed sine tristitia. Nescis virum, & gignis Filium. O qualem Filium! Illius sis vera Mater, cujus Deus est verus Pater; Deum paris, & de Deo concipis; Virgo fœcunda casta puerpera; Mater intacta: Quid ni ergo Benedicta tu in mulieribus?

*Et benedictus fructus ventris tui Iesus.*

BEnedictus, inquam, quia auctor gratiæ, & fons omnis benedictionis, in quo benedictæ sunt omnes Gentes. Hunc in te benedicimus & laudamus; ô Virgo benedicta, quem etiam solum per omnia laudat & magnificat anima tua, quia magna & mirabilia hæc, quæ miramur & veneramur in te, fecit tibi, qui potens est super omnia, Benedictus Deus in secula.

Eva

Eva frūctum mortis comedit; & nos quoque peremit: Tu fructum vitæ mundo protulisti, & ecce reviximus. O beatus venter, qui talem nobis fructum portavit & peperit.

Lætaris & epularis hodie, ô sancta Parens, sed in specie altera de fructu ventris tui. Eja Mater, saturare gloria Filii tui; sed dimitte reliquias tuas parvulis tuis. Tu jam ad mensam Domina; nos sub mensa catelli. Sicut oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ, ita animæ nostræ famelicæ de te præstolantur alimoniam vitæ. Per te fructum vitæ communicavimus in mensa præsentium Mysteriorum; per te eundem Fructum vitæ communicemus in mensa perennium gaudiorum, Jesum benedictum Fructum ventris tui. Amen.

De usu & Elogiis *Salutationis Angelicæ*. Vide in VIATORE nostro *Christiano* suavissima verba *Thomæ de Kempis* Par. 2. pag. 154.

*Hæc nos paulo, quam ferebat institutum, prolixius, in gratiam eorum, quibus non sapit toties repetitum*, AVE MARIA.

PAULUS V. Pontifex concessit recitantibus AVE MARIA ad horæ pulsum, centum dies indulgentiarum.

## CAP. III.

# LITANIÆ
## De B. MARIA Virgine,
### ex Scriptura Sacra;

*Pleraque sensu allegor. & accommod.*

KYRIE ELEISON. Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Pater de cœlis DEUS, miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.
Spiritus S. Deus, miserere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miserere nobis.

S. Ma-

S. Maria,
S. Dei Genitrix,
S. Virgo Virginum,
S. Maria Mater Viventium, *Gen.* 3.
S. Maria ab æterno ordinata, *Prov.* 8.
S. Maria gloria Jerusalem, *Iudith.* 15.
S. Maria Patribus promissa, *Isa.* 7.
S. Maria mysticis miraculis præsignata, *Exo.* 3, *&c.*
S. Maria Oraculis propheticis prænunciata, *Isa.* 7.
S. Maria caput Serpentis conterens, *Gen.* 3.
S. Maria ex stirpe David progenita, *Matt.* 1.
S. Maria stella Jacob, *Num.* 24.
S. Maria tabernaculum Dei cum hominibus, *Apoc.* 21.
S. Maria Lilium inter Spinas, *Cant.* 2.
S. Maria rubus ardens incombustus, *Exod.* 3.
S. Maria vellus Gideonis, *Iud.* 6.
S. Maria thronus Salomonis, *2 Reg.* 1.
S. Maria mulier fortis, *Prov.* 31.
S. Maria universas filias supergressa, *Ibid.*
S. Maria speculum sine macula, *Sap.* 7.
S. Maria stella matutina, *Eccl.* 5.
S. Maria Aurora consurgens, *Eccl.* 6.
S. Maria electa ut sol, *Cant.* 6.
S. Maria Castrorum acies ordinata, *Ibid.*
S. Maria Turris eburnea, *Cant.* 7.
S. Maria favus distillans, *Cant.* 4.
S. Maria Hortus conclusus, *Ibid.*
S. Maria Fons signatus, *Ibid.*
S. Maria puteus aquarum viventium, *Ibid.*
S. Maria justo Joseph desponsata, *Matt.* 1.
S. Maria inviolabile virginitatis propositum amplexa, *Luc.* 1.
S. Maria ancillam Domini, ad obediendum ei, te professa, *Luc.* 1.
S. Maria ab Angelo honorifice salutata, *Luc.* 1.
S. Maria gratia plena, *Ibid.*
S. Maria inter mulieres benedicta, *Ibid.*

} Ora pro nobis.

S. Ma-

| | | |
|---|---|---|
| S. Maria à Spiritu S. obumbrata, | Ora pro nobis. | *Ibid.* |
| S. Maria fœmina circumdans virum, | | *Ier.* 31. |
| S. Maria Mater Domini; | | *Luc.* 1. |
| S. Maria Mater veri Salomonis, | | *Matt.* 12. |
| S. Maria mulier amicta ſole, | | *Apoc.* 12. |
| S. Maria Eliſabeth cognatam viſitans, | | *Luc.* 1. |
| S. Maria terra benedicta germinans Salvatorem, | | *Iſa.* 45. |
| S. Maria porta ſoli Principi pervia, | | *Ezech.* 44. |
| S. Maria Virga Aaronis florida, | | *Num.* 17. |
| S. Maria Mons, de quo ſine manibus abſciſſus eſt lapis, | | *Dan.* 2. |
| S. Maria cum ſponſo Joſeph in Bethleem profecta, | | *Luc.* 2. |
| S. Maria Filium enixa, & in præſepio reclinans, | | *Ibid.* |
| S. Maria puerpera, à Paſtoribus & Magis viſitata, | | *Ibid. &* *Matt.* 2. |
| S. Maria Filium juxta legem circumcidi ſuſtinens, | | *Luc.* 2. |
| S. Maria legi Purificationis ſponte te ſubjiciens, | | *Ibid.* |
| S. Maria in Ægyptum cum Filio & Sponſo profuga, | | *Matt.* 2. |
| S. Maria ex Ægypto in terram Iſraël reverſa, | | *Ibid.* |
| S. Maria quæ Filium triduo dolens quæſiviſti, | | *Luc.* 2. |
| S. Maria quæ Filium in Templo gaudens inveniſti, | | *Ibid.* |
| S. Maria nuptias præſentia tua, una cum Filio honorans, | | *Ioan.* 2. |
| S. Maria Filio defectum vini in Nuptiis inſinuans, | | *Luc.* 2. |
| S. Maria quæ ſtabas juxta Crucem Filii, | | *Ioan.* 19. |
| S. Maria dilecto Diſcipulo commendata, | | *Ioan.* 19. |
| S. Maria doloris gladio transfixa, | | *Luc.* 2. |
| S. Maria Spiritu S. in die Pentecoſtes repleta, | | *Actor.* 1. |
| S. Maria, quæ cunctis generationibus beata prædicaris, | | *Luc.* 1. |

Per

Per æternam electionem tuam in Matrem Filii Dei,
Per amorem Filii tui unigeniti,
Per gaudium Angelorum in Nativitate Iesu Filii tui jubilantium,
Per Sanguinem ejus tenellum, primum in Circumsione fusum,
Per dulcedinem amoris, quo fovisti Filium infantem, & virgineis uberibus lactasti,
Per adorationem, & mystica munera Magorum,
Per oblationem Filii tui in Templo,
Per affectus amoris, gaudii, gratitudinis, admirationis, laudis, *&c.* quos visis tot Filii mirabilibus concepisti,
Per omnes angustias, molestias, incommoda, quæ primum in Bethlehem, cum non esset tibi locus in diversorio, deinde fugiens in Ægyptum experta es,
Per humillimam obedientiam Filii, qua tibi & Josepho subditus erat,
Per dolorem materni cordis, quo abeuntem ad Passionem Filium prosecuta es,
Per gladium acerbissimi doloris, qui sub Cruce Filii pertransiit animam tuam,
Per gaudium ex Resurrectione Filii perceptum,
Per inæstimabilem exultationem cœlestis curiæ in Assumptione tua,
Ut Filio tuo nos commendare & reconciliare digneris,
Ut promptam Filio tuo in omnibus parendi voluntatem nobis obtineas,
Ut in necessitatibus & angustiis nostris Filii tui clementiam nobis exorare digneris,
Ut in omni tribulatione vinum divinæ consolationis nobis impetres,
Ut nos tanquam Mater filios tenellos continuo fovere, ac protegere digneris,
Ut nobis in horis mortis adsistere, ac serpentem calcaneo nostro insidiantem reprimere digneris,
Ut oculos tuos misericordes ad nos Advocata nostra convertas,
Ut fructu ventris tui nos æternum frui facias,

} Te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, *&c.*

Pater Noster. Ave Maria.

℣. Dig-

℣. Dignare me laudare te Virgo sacrata.
℟. Da mihi virtutem contra hostes tuos.
℣. Diffusa est gratia in labiis tuis.
℟. Propterea benedixit te Deus in æternum.
℣. Post partum Virgo inviolata permansisti.
℟. Dei Genitrix intercede pro nobis.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

*Oremus.*

PRotege Domine famulos tuos subsidiis Pacis, & B. Mariæ semper Virginis patrociniis confidentes, à cunctis hostibus & periculis redde securos.

Concede nos famulos tuos quæsumus Domine, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa B. Mariæ semper Virginis intercessione à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitiâ.

A cunctis nos quæsumus Domine mentis & corporis defende periculis, & intercedente B. & gloriosa semper Virgine, Dei Genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, atque beato N. & omnibus Sanctis, salutem nobis tribue benignus & pacem, ut destructis adversitatibus, & erroribus, Ecclesia secura tibi serviat libertate. Per eundem Dominum nostrum.

## CAP. IV.

## ROSARIUM DEIPARÆ VIRG. MARIAE.

### *Ex Vita & Elogiis ejusdem.*

ADOMONITIO de sequentis Rosarii scopo & usu.

*VItam Christi Salvatoris Rosario Rhythmico; & grata ad usum quotidianum methodo, digestam habes Sect. 6. Similem operam beatissimæ Redemptoris Matri, ejusque Cultoribus non ingratam fore ratus, sequens Rosarium adornavi.*

*Inutroque hoc potissimum spectavi, ut Christi, & matris alns Mariæ vitam ac Elogia præcipua, velut uno fasce & intuitu tibi ponerem ob oculos; & devotis pariter meditationibus, & piis affectibus materiam suggererem.*

*Tu itaque alternis piæ mentis exercitiis Christum & Christi Matrem cole: Gratior autem ipsis, aut utilior tibi cultus non erit, quam si imitari studeas, quos colis. Præclara utrobique omnium virtutum exempla fulgent; eaque passim* Rosarium *utrumque satis indicat.*

*De Christi vita ac virtutibus, tum meditandis, tum imitandis habes Sect. 6. Sed nunc quid potissimum in Christi Matre mireris, ac imiteris, id malo ut ex mellifluo Ambrosii ore discas.* Sit vobis (*inquit ille*) tanquam imagine descripta Virginitas, Vitaque B. Mariæ, de qua velut speculo relucet species castitatis, & forma virtutis. Hinc sumatis licet exempla vivendi, ubi tanquam in exemplari magisteria expressa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, ostendunt. Virgo erat non solum corpore, sed etiam mente, corde humilis, verbis gravis, animo prudens, loquendi parcior, legendi studiosior, intenta operi, verecunda sermone, arbitrum mentis, solita non hominem, sed Deum quærere.

Nihil torvum in oculis, nihil in verbis procax, nihil in actu inverecundum. *Et post multa] subdit*: Talis denique fuit *Maria*, ut ejus uniusvita omnium disciplina sit. Si igitur auctor non displicet, opus probemus: ut quicunque ejus optat præmium, imitetur exemplum, &c. *Hæc Ambros. lib. 2. de Virginibus.*

S. BERNARDUS Homil. 4 super Missus.

*Ne avertas oculos tuos à fulgore hujus sideris ( Mariæ ) si non vis obrui procellis: si insurgunt venti tentationum, respice stellam, voca Mariam,* &c. *Ipsam sequens non devias: Ipsam rogans non desperas: Ipsam cogitans non erras. Ipsa tenente non corruis. Ipsa protegente non metuis. Ipsa duce non fatigaris. Ipsa propitia pervenis, & sic in temetipso experiris, quam merito dictum sit: Et nomen Virginis Maria.*

DECAS

DECAS. I.

alve *Mater* Pietatis;
Per æternum *Trinitatis*
ondita consilium.
t immensum, Increatum
*erbum* Patris, incarnatum
*Mater* gignas *Filium.*
*Pater noster.*
audeCœlum, & mirare;
alle terra, plaude Mare;
Deum laudent omnia.
am *Creator* Potens jure,
ovo fœtu Creaturæ.
Mundo parat gaudia.
*Ave Maria.*
quam felix & præclara;
eo grata nobis, cara
Virginis *Conceptio!*
uæ parentes infecundos
role beat; nos immundos
Vita beneficio.
*Ave Maria.*
quam præstans atq; pura,
uæ transceudens carnis jura
Nescit improperium!
ja clausum plaude Cœlum,
ecreatur en anhelum
*Patrum* desiderium.
*Ave Maria*
quam felix fulsit hora,
ua consurgens hæc *Aurora*
Mortis umbram dissipat!
uæ natalem nacta purum,
ota pulcra jam venturum
Mundo *Solem* nunciat.
*Ave Maria.*

O Beata, quæ futura
Dei Mater es Natura;
Nobis Mater Gratiæ.
Paradisus Voluptatis,
Et Asylum Libertatis;
Caussaque lætitiæ.
*Ave Maria.*
Novum zeli mox exemplum
Das tenella, petens Templum
Præsentanda Domino.
Et ter qui nos trima scandis
Gradus, prima casto pandis
Vota libens animo.
*Ave Maria.*
Hinc devota famularis,
Manens templo, nec lassaris
Domini servitio.
Psallis, oras, & laboras;
Deum laudas, & honoras
Proximos officio.
*Ave Maria.*
Hinc accendunt omnem sexum
Castitatis ad amplexum
Virginis vestigia.
Erat olim laus fœcundis,
Sed jam nova profert mundis
Virgo privilegia.
*Ave Maria.*
Ergo Matrem Salvatoris
Votum cordis, & vox oris
Celebret in jubilo.
Cujus Ortus Medicinam,
Cujus Vita vim divinam
Dat languenti sæculo
*Ave Maria.*

Te rogamus vota pari,
Fac nos portu salutari
*Dei* sistat gratia.
Da Virtutem castæ mentis;
Ne, quem calcas tu, Serpentis
Perdat nos versutia.
*Ave Maria.*

Pater *summæ Majestatis*,
Iesu *Rex Clementiæ*,
Spiritus *Fons Sanctitatis*,
*Unius Potentiæ.*
*Per tot dona pietatis*
*Auctor indulgentiæ*,
*Confer opem desolatis*,
*Et augmenta gratiæ.*

## DECAS. II.

SAlve Virgo *Salutata*,
Et mox fructu fœcundata,
Quo *Salvantur* sæcula.
*Verbum* Virgo concepisti,
Paranympho dum fuisti
Gabrieli credula.
*Pater noster.*

Regi Regum quam fuisti,
Digna sponsa! Quæ fulsisti
*Ut in spinis lilium.*
Sic consortem jam naturæ,
Sed mutato carnis jure,
Dei capis *Filium.*
*Ave Maria.*

Virgo Viro desponsaris;
Sed sis Mater expers maris,
Virgo gestas uterum.
*Joseph* timet, sed securum
Reddit Angelus, & purum
Promovet conjugium.
*Ave Maria*

Rubus olim ardescebat;
Sed nil ignis depascebat;
Quin illæsus viruit.
Sic virtute spiritali,
Salvo flore virginali
Virgo Deum genuit.
*Ave Maria*

O mirandam novitatem!
Matris ornat castitatem
Filii conceptio!
*Eva* mortis tulit ictum;
*Ave* delet maledictum,
Cedit jam deceptio.
*Ave Maria.*

Prima Parens nobis luctum,
Sed Secunda vitæ fructum
Protulit cum gaudio.
*Eva*, jugo Servitutis,
Sed Maria nos Salutis
Afficit remedio.
*Ave Maria.*

Tu naturæ contra ritum,
Arcto prægnans Infinitum
Ventre claudis parvula.
Homo *Deum*, Stella *Solem*,
Nata *Patrem*, Virgo *Prolem*,
*Antiquum* Iuvencula.
*Ave Maria,*

Vno sinu capis Agnum,
Et Leonem, Parvum, Magnum,
Finem & Principium.
Et mortalem, Æternumque,
Et Cœlestem; Terrenumque,
Servum atque Dominum.
*Ave Maria.*

Hujus

Hujus nodum Sacramenti
Non subtilis arguenti
Pandet indagatio.
Nosse modum non est meum:
Scio tamen posse Deum,
Quod non capit Ratio.
*Ave Maria.*
Quis non laudet & lætetur?
Quis non gaudens admiretur
Opus tantæ gratiæ?
Et ascendat Homo reus.
Quo descendit potens Deus
Servi tectus specie!
*Ave Maria.*
Et tu Virgo tam præclara,
In qua gesta tam sunt rara
Domini mysteria:
Per hæc, precor, nos peccatis,
Et terrenæ pravitatis
Exime miseria.
*Ave Maria.*
Pater *summæ Majestatis*,
Iesu *Rex Clementiæ*,
Spiritus *Fons Sanctitatis*,
*Vnius Potentiæ.*
*Per tot dona pietatis*
*Auctor indulgentiæ*,
*Confer opem desolatis*,
*Et augmenta gratiæ.*

DECAS IV.

Salve Virgo Christi Parens,
Virgo salve labe carens,
Salve Flos ô virginum.
Donum gestans singulare,
Paritura sine pare
Mox Ancilla Dominum.
*Pater noster.*
Pergens ergo post conceptum
Per montana, mox effectum
Tantæ monstras Gratiæ.
Hinc cum Matre Visitata
Sensit proles nondum nata
Tuæ vim præsentiæ.
*Ave Maria.*
Dum se Matres amplexantur,
Mox utrinque revelantur
*Prolium* magnalia.
O quam pium fert Amorem,
Quantum præstat & Honorem
Virginis præsentia?
*Ave Maria.*
Ecce manus Prophetarum
Mox percepit jubar clarum
Salutante Domina.
Et quis erit peccatorum,
Quem non dives meritorum
Beet tanta Fœmina?
*Ave Maria.*
Quisquis ergo sis, memento,
Quantum nostri munimento
Favor prosit Virginis.
*Cui Deus* Majestatis
*Magna* tot, vi potestatis
Caussa *Fecit* hominis.
*Ave Maria.*
Caput Anguis Hæc contrivit,
Cujus formam concupivit
Rex Æternæ gloriæ.
Nihil ira trux Serpentis,
Nihil in hanc vis frementis

 Potuit

Potuit invidiæ.
*Ave Maria.*
Hæc est *Virga* ferens Florem,
Felix *Terra*, Salvatorem
Germinans fidelibus.
In hac natum Cœli rore
Manna, grato dans sapore
Robur viatoribus.
*Ave Maria.*
*Hæc* est ille *Fons* signatus.
*Hortus* clausus, & rigatus,
Gratiæ fluminibus.
*Hæc* est *Vellus* trahens rorem;
*Ager* plenus, dans odorem
Cunctis terræ finibus.
*Ave Maria.*
*Hæc* est *Thronus* Salomonis,
Cui nullus par est in donis,
Arte vel materia.
Ebur candens *Castitatis*,
Aurum fulgens *Charitatis*,
Denotat mysteria
*Ave Maria.*
*Arca*, *Turris* Hæc vocata,
Et Castrorum ordinata
*Acies* terribilis.
*Lignum* Vitæ, *Scala* Cœli,
Omni patens *Urbs* Fideli,
Arx inexpugnabilis.
*Ave Maria.*
*Porta* Cœli, *Templum Dei*,
Maris *Portus*, ad quem rei
Currunt cum fiducia.
Nec auditum quod salutis
Implorata destitutis
Deneget auxilia.
*Ave Maria.*

Pater *summæ Majestatis*,
Iesu *Rex Clementiæ*,
Spiritus *Fons Sanctitatis*,
*Vnius Potentiæ*.
*Per tot dona pietatis*
*Auctor indulgentiæ*;
*Confer opem desolatis*,
*Et augmenta gratiæ*.

## DECAS IV.

SAlve Mater novi moris,
Expers paris quæ doloris
Salvatorem Gentium
Nil hic fœdum, nil probrosum:
Talem Matrem tam formosum
Decet Puerperium.
*Pater noster*
Gigas velox, Pugil fortis,
Princeps pacis, victor mortis
Rex immensus gloria.
Ad currendam venit viam,
Complens in se Prophetiam,
Legisque mysteria.
*Ave Maria*
Sed ô vilis apparatus!
Cæli *Rex* ac Terræ natus
Pauper est obsequio.
Ecce Rector Angelorum,
Boum consors & Pastorum,
Jacet in præsepio.
*Ave Maria*
Homo suum parit Deum,
Fovet, tractat, nutrit eum,
Fert *Portantem* omnia.
Cibum *Pani*, potum *Fonti*,
Victum

Victum *Vitæ*, cunas *monti*
Soli præbes lumina!
*Ave Maria.*

Dulce Mater Os lactavit,
Cujus manus nos formavit,
Et dat escas omnium.
Qui se *Nascens* in Consortem,
Et in Lytrum *Passis* mortem,
*Regnans* dat in Præmium.
*Ave Maria.*

Sed cur mater summi Regis
Ultro subis jussa legis,
Legi non obnoxia?
*Pura* Tota purgari?
Cur vis pauper æstimari
Vulgi portans munera?
*Ave Maria.*

Pulcra Trias ô Virtutum!
Quibus claret hic imbutum
*Matris* cor & *Filii!*
*Obedire* tam paratis,
O quis Amor *Puritatis*!
Quæ *Paupertas* animi!
*Ave Maria.*

Quos transgressor necat pomo,
Christus salvat, factus *Homo,*
Miro prorsus ordine.
Adam primus per Consortem,
Perdit nos; secundus mortem
Destruit in Virgine.
*Ave Maria.*

Num abhorres Peccatores,
Sine quibus nunquam fores
Tanto clara *Filio*?
Si non essent redimendi;
Nulla tibi pariendi
Redemptorem ratio.
*Ave Maria.*

Sed quam prompta sis Amore,
Pro Materni cordis more
Dextram ferre miseris;
Monstras signi spe divini,
Dum pro Sponsis curam vini
Supplex Nato suggeris.
*Ave Maria.*

En ô Mater Pietatis,
Quantam nostris spem rogatis
Tua dent præsidia!
Per te *Deum* quærit reus,
Ad quem per te venit *Deus,*
Sis amborum media.
*Ave Maria.*

Pater *summæ Majestatis,*
Iesu *Rex Clementiæ,*
Spiritus *Fons Sanctitatis,*
*Vnius Potentiæ.*
*Per tot dona pietatis,*
*Auctor indulgentiæ;*
*Confer opem desolatis,*
*Et augmenta gratiæ.*

## DECAS V.

Salve *Mater* quæ pendentem,
Et pro nobis morientem
Cruce cernis Filium:
Heu, quis dolor! perdis Natum,
Cujus vice commendatum

Recipis Discipulum.
*Pater noster.*
Qui surrexit vincens mortem,
Cœlo locat te consortem,
Patris sedens dextera.
Miro gaudes aucta dono,
Dum sublimi fulges Throno,
Cœli calcans sidera.
*Ave Maria.*
Sed nec Terra fas abscondi
Corpus, ex quo Sator mundi,
Et salvator prodiit.
Iure carnis vincit jura,
Quæ non unquam peritura
*Verbum* Carne vestiit.
*Ave Maria.*
Exaltatæ supra cœlos
O quo plausu dulce melos
Cœli canunt Agmina!
Quidni? Cœlo, Terra, Mari,
Virgo debet celebrari,
Andequaque Domina.
*Ave Maria.*
Eego Virgo sic promota
Caussa nostri, nostra vota
Promovenda suscipe.
Quod si reos sancta suernis,
Vt quid sis prælata ternis
Hierachiis, respice.
*Ave Maria.*
In hac valle lacrymarum
Nihil constans, nihil clarum;
Suspecta sunt omnia.
Quid hic nobis erit tutum
Cum nec ipsa vel virtutum
Tuta sit victoria?
*Ave Maria.*
Caro menti reluctatur,
Mundus carni suffragatur,
Nobis in perniciem.
Satan instat nos infestans,
Nunc se palam manifestans,
Nunc occultans rabiem.
*Ave Maria.*
Tot ac tantis lacessiti,
Non valemus, heu, reniti,
Passi damna virium.
Hinc saggitis tot ferimur;
Hinc diversis irretimur
Laqueis venantium.
*Ave Maria.*
Sed Maria mater Dei
Tu post Natum fida *Spei*
Anchora Fidelium.
Tu Solatrix miserorum,
Tu Patrona peccatorum
Pressis fer auxilium.
*Ave Maria.*
Intendentes tuæ laudi
Nos attende, nos exaudi,
Nos à morte libera.
Quæ post Christum prima sedes,
Inter Nati Cohæredes,
Clientes annumera.
*Ave Maria.*
Natus Patri cruentatum
*Cor*, & corpus vulneratum,
Sed tu monstras ubera.
Et quis possit non audiri,
Vbi constat tot uniri

Amor-

Amoris insignia?
*Ave Maria.*
Pater *summæ Majestatis*,
Iesu *Rex Clementiæ*,
Spiritus *Fons Sanctitatis*.
*Vnius Potentiæ.*
*Per tot dona pietatis*,
*Auctor indulgentiæ*;
*Confer opem desolatis*,
*Et augmenta gratiæ.*

## CAP. V.

## *Varii Hymni Rhythmici ad B. Virginem* MARIAM.

### Pia Meditatio in Salutationem Angelicam.

*Numero versuum* XV, *annum ætatis indicans, quæ* MARIA *Virgo ab Angelo salutata, & DEI Mater facta est.*

AVe Virgo, *Spes* salutis;
*Eva* tulit servitutis,
Tu tollis opprobrium.
O *Maria* desperatis
Dans solamen, & damnatis
Vitæ reddens præmium.
*Gratia* tu singularis,
Maris stella *Solem* paris,
Dei gignens Filium.
*Plena* donis Vena fluis
Aquam Vitæ, malæ luis
Adferens remedium.
*Dominus*, qui cuncta regit,
Sibi Sponsam te selegit;
Dominamque Gentium.
*Tecum* manens, te munivit,
Caput Anguis mox contrivit
Nobile commercium.
*Benedicta* quæ præcellis
Et matronis, & puellis,
Major privilegio.
*Tu* fons roris, favus mellis
Plane dulcis, nulli fellis
Subjacens contagio.
*In* te nihil indecori,
Hinc te laudant omnes Chori
Supernorum Civium.
*Mulieribus* honore
Præis Mater, at amore
Corda trahis omnium.
*Et* quis tantæ puritatis;
Vt persolvat digne satis
Virginis præconium?
*Benedictus*, qui fit Homo,
Servans, quos damnavit pomo
Adam primus hominum.
*Fructus* mire delicatus;
Et in cibum nobis datus
Robur fit languentium.
*Ventris* casti natus flore,
Verum satus Cœli rore
Fructum pellit noxium.

*Tui* sumus, en, Clientes,
Tu sis Mater, & gementes
Duc ad Cœli gaudium.

# HYMNUS

## *Ad Beatam Virginem* Mariam.

Ave Virgo singularis,
Mater nostri *Salutaris*,
Cœli Decor, *Stella Maris*,
*Arca* mundi mystica
Nos in hujus Vitæ Mari
Ne permittas naufragari;
Sed favoris vela cari
Clemens in nos explica.
Sævit mare, furunt venti,
Fluctus surgunt turbulenti;
Navis currit; sed currenti
Heu, quot obstant noxia!
Hic Sirenes voluptatis,
Mundus, Caro, cum Piratis
Mortem pæne disperatis
Hæc intentant omnia.
Post abyssos nunc ad Cœlum,
Fluens unda fert phaselum,
Nutat malus, fluit velum;
Fallax fugit Anchora.
Heu tabescit in his malis
Homo noster animalis,
Sed tu *Mater* specialis
Ad succursum propera.
Tu perfusa Cœli rore,
Castitatis salvo flore,
Novum Fructum novo more
Protulisti sæculo.
Verbum Patri coæquale,
Corpus sumat ut mortale,
Claustrum subit Virginale;
Latens hoc ergastulo.
Te prævidit & elegit,
Qui potenter cuncta regit,
Nec pudoris claustra fregit,
Sacra replens viscera.
Contra primæ Matris morem,
Nec pressuram, nec dolorem,
Pariendo Salvatorem,
Sustinens puerpera.
Radix sancta, radix viva,
Flos & Vitis, & Oliva,
Nulla quamvis insitiva
Juvit, ut fructificet.
Lampas Soli, splendor Poli,
Quæ fulgore præis Soli,
Nos commenda tuæ Proli.
Mœstos fac lætificet.
O *Maria* pro tuorum
Dignitate meritorum,
Supra Choros Angelorum
Sublimaris unice.
Sede fulgens jam superna;
Sorte gaude sempiterna,
Pietate sed materna,
Nos in imo respice.
In conspectu Summi Regis

Sis devoti memor gregis,
Qui transgressus jussa legis
Supplicat pro gratia.
En stat miser pœna dignus:
Sed & Iudex en benignus
Reis spei dedit pignus
Crucis factus hostia.
*Jesu* sacri Ventris Fructus,
Nobis sis per mundi fluctus
Via, Lux, Dux, & Conductus
Salvus ad cœlestia.
Tene clavum, rege navem,
Tempestatem seda gravem,
Nos in portum induc suavem
Tua pro clementia,
Amen.

De septem Gaudiis

# B. MARIÆ Virginis.

### I. *Gaudium.*

GAude Virgo Mater Christi,
Quia *Iesum* concepisti
Gabriele nuncio.
Ergo Mater, fac salvemur,
Nam quod *Matrem* te fatemur,
Nostra Salus ratio.
*Ave Maria.*

### II. *Gaudium.*

*Gaude* Mater *Deo* plena,
Novo gignens sine pœna
Fœtum puerperio.
Eja Virgo peramœna,
Casto natum mens serena,
Stringat desiderio.
*Ave Maria.*

### III. *Gaudium.*

*Gaude* quod ab Oriente
Magi stella prælucente
Dona ferunt Filio.
Fac donemur Pietate,
Fide, Spe, cum Charitate,
Pudorisque lilio.
*Ave Maria.*

### IV. *Gaudium.*

*Gaude*, quia dulcis Nati,
Quem vidisti mortem pati,
Fulget Resurrectio.
Fac ab imo vitiorum
Surgat mens, & supernorum
Gustum spiret Actio.
*Ave Maria.*

### V. *Gaudium.*

*Gaude* Cœlos Adscendente
Nato, vides quem repente
Ferri motu proprio.
Via Vitæ restituta,

Quam

Quam post Natum tu secuta
Fac sequamur serio.
*Ave Maria.*

VI. *Gaudium.*

*Gaude* quia Paracletus
Missus Cœlo, novos fœtus
Igne format Entheo.
Igne sacri nos Amoris
Fac accendi, ne laboris
Capiamur tædio.
*Ave Maria.*

VII. *Gaudium.*

*Gaude* quæ post Christum scandis
Astra Cœli, sisque grandis,
Filii consortio.
O fac Fructu Ventris tui
Per te nobis detur frui
In perenni gaudio.
*Ave Maria.*

# HYMNUS

*De septem doloribus beatiss.* V. MARIÆ.

*Dolor* I.

AVe dulcis Mater Christi,
Quæ cor tuum gladio
Transfigendum discis tristi
Senis vaticinio.
Tanti memor fac doloris,
Mihi sis præsidio:
Vt post vallem hanc mœroris
Cœli reddar gaudio.
*Ave Maria.*

*Dolor* II.

*Ave* dulcis Mater Christi,
Quæ præ Regis furia,
Sævientis cæde tristi,
Fugis exul Patria.
O Regina Beatorum,
Nostri Spes Exilii;
Fac infractus vi malorum
Fiam consors Filii.
*Ave Maria.*

*Dolor* III.

*Ave* dulcis Mater Christi,
Natum lugens inclytum.
O quam tristis quæsivisti
Triduo jam perditum!
Hujus memor ô doloris,
Christum fac inveniam,
Et inventum per Amoris
Nexum semper teneam.
*Ave Maria*

*Dolor* IV.

*Ave* dulcis Mater Christi,
Quæ dilectum Filium
Capi, cædi, flens vidisti
Manibus crudelium.
O per pœnas Patientis
Nobis sit impunitas:
Per amorem Condolentis
Matris, crescat charitas.
*Ave Maria*

*Av*

*Ave* dulcis Mater Christi,
Quæ sub Crucis arbore
Gemens, Natum morte tristi
Vides, heu, succumbere.
O per ensem hunc Doloris,
Qui tunc scidit animam;
Fac me firmet Vis Amoris
Mortis ad Victoriam.
*Ave Maria.*

*Dolor* VI.

*Ave* dulcis Mater Christi,
Quæ de Cruce mortuum
Vlnis Natum suscepisti,
Madens unda fletuum.
Eja præstet vis doloris,
Mater plena gratiæ,
Vt supremis server horis
Gremio Clementiæ.
*Ave Maria.*

*Dolor* VII.

*Ave* dulcis Mater Christi,
Quæ sepulchro conditum
Plangis Natum, heu quam tristi
Mente volvens abitum!
In virtute tot dolorum,
Quos tulisti fortiter;
Omnem contra vim malorum
Stare nos viriliter.
Demum sorte Beatorum
Fac gaudere jugiter.
*Ave Maria.*

S. AUGUSTINUS.

*Omnes Mariæ patrocinia omnia nisu imploremus, ut dum supplici obsequio eam frequentamus in terris, ipsa nos prece sedula commendare dignetur in cælis.*

Idem: *Non est dubium, eam quæ meruit pro liberandis proferre pretium posse plus omnibus Sanctis, libertatis impendere suffragium. Te solam, ô* Maria, *pro sancta Ecclesia solicitam præ omnibus Sanctis scimus, quæ impetras inducias transgressoribus, ut renuncient suis erroribus.*

Adspiratio Horaria ad
B. Virginem.

*O* Maria *Mater gratiæ,*
*Mater misericordiæ,*
*Tu nos ab hoste protege,*
*Et in hora mortis suscipe.*

*Alius*

*Alius Hymmus ad Beatam Virginem.*

SAlve Virgo ſtirps beata,
Fructu cujus inſtaurata
Vitæ ſunt primordia.
In Salutem præparata,
Deſperatis ſpes optata,
Ægris dans remedia.
Iuga legis quos premebant,
Ad te vota ſuſpendebant
Planctus & ſuſpiria.
In tormentis poſt te flebant,
Te lamentis requirebant
Captivorum agmina.
Templum facta Majeſtatis,
Pulſos primæ dignitatis
Ducis ad palatia.
Paradiſus voluptatis
Tu virore ſanctitatis
Perfudiſti ſæcula.
*Verbo* fœta, partu læta,
Nobis datum profers Natum
Genitricum gloria.
Omni laude digna gaude,
Stella Maris, Sol quem pa-
ris,
Mundum replet gratia.
Stella fulgens, fœlix ortus,
Cujus ductu vitæ portus
Patet pulſis Patria.
Mortis jam deletur pactum:
Cadit hoſtis jus confractum,
Ditis lugent atria.
Per te ſalvi te collaudent,
Per te detur, quod non au-
dent
Preces & mens conſcia.
En nos culpæ moles premit,
Sed tu Nato, quos redemit,
Offer & concilia. Amen.

*Planctus beatæ Mariæ Virginis.*

STabat mater doloroſa,
Juxta crucem lacrymoſa
Dum pendebat Filius.
Cujus animam gementem,
Contriſtantem, & dolentem,
Pertranſivit gladius.
O quam triſtis & afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti!
Quæ mœrebat & dolebat
Et tremebat, cum videbat
Nati pœnas inclyti.
Quis eſt homo qui non fle-
ret,
Chriſti matrem ſi videret
In tanto ſupplicio?
Quis poſſet non contriſta-
ri,
Piam matrem contemplari
Dolentem cum Filio?
Pro peccatis ſuæ gentis
Vidit Ieſum in tormentis,
Et flagellis ſubditum.
Vidit ſuum dulcem na-
tum
Morientem deſolatum,
Dum emiſit ſpiritum.
Eja Mater fons amoris,
Me ſentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

Fac

Fac ut ardeat cor meum,
In amando Christum Deum,
Vt sibi complaceam.
Sancta mater istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.
Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Pœnas mecum divide.
Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.
Iuxta crucem tecum stare,
Te libenter sociare
In planctu desidero.
Virgo Virginum præclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.
Fac ut portem Christi mortem,
Passionis ejus sortem,
Et plagas recolere.
Fac me plagis vulnerari,
Cruce hac inebriari,
Ob amorem Filii.
Inflammatus & accensus,
Per te Virgo sim defensus
In die judicii.
Fac me Cruce custodiri,
Morte Christi præmuniri,
Confoveri gratia.
Quando corpus morietur,
Fac ut animæ donetur
Paradisi gloria.
Amen.

# HYMNUS

mire devotus ac elegans,

*Honori Deiparæ Virginis* MARIÆ,

à S. CASIMIRO, *Filio Casimiri Iagellonii* Regis Poloniæ, compositus, & quotidie recitari solitus.

*Qui anno* 1604, *cum Sancti illius sepulchrum renovaretur, capiti ipsius suppositus repertus est.*

## DECAS I.

OMni die dic Mariæ
Mea laudes anima,
Ejus festa, ejus gesta,
Cole devotissima.
Contemplare & mirare
Ejus celsitudinem.
Dic felicem Genitricem,
Dic Beatam Virginem.
Ipsam cole, ut de mole
Criminum te liberet.
Hanc appella, ne procella
Vitiorum superet.
Hæc persona nobis dona
Contulit Cœlestia.

Hæ

Hæc Regina nos divina
Collustravit gratia.
Lingua mea dic trophæa
Virginis puerperæ.
Quæ inflictuum maledictum
Miro transfert germine.
Sine fine dic Reginæ
Mundi, laudum cantica;
Eja bona semper sona,
Semper illa prædica.
Omnes mei sensus ei
Personate gloriam.
Frequentate tam beatæ
Virginis memoriam.
Nullus certe tam disertæ
Exstat eloquentiæ,
Qui condignos promat hymnos
Ejus excellentiæ.
Omnes laudent unde gaudent
Matrem Dei Virginem.
Nullus fingat quod attingat
Ejus celsitudinem.
Sed necesse, quod prodesse
Piis constat mentibus.
Ut intendam, quod impendam
In ipsius laudibus.

*Ave Maria.*

DECAS II.

QVamvis sciam, quod Mariam
Nemo digne prædicet,
Tamen vanus & insanus
Quisquis illam reticet,
Cujus vita erudita,
Disciplina Cœlica;
Argumenta & figmenta
Destruxit hæretica.
Cujus mores tanquam flores
Exornant Ecclesiam.
Actiones & Sermones
Miram præstant gratiam.
Evæ crimen nobis limen
Paradisi clauserat.
Hæc dum credit & obedit,
Cœli claustra reserat.
Propter Evam homo sævam
Accepit sententiam:
Per Mariam habet viam,
Quæ ducit ad Patriam.
Hæc amanda & laudanda
Cunctis specialiter;
Venerari, prædicari
Eam decet jugiter.
Ipsa donet, ut quod monet
Natus ejus, faciam:
Ut finita carnis vita
Lætus hunc adspiciam.
O cunctarum fœminarum
Decus atque gloria.
Quam electam & evectam
Scimus super omnia.
Clemens audi, tuæ laudi
Quos instantes conspicis.
Munda reos, & fac eos
Donis dignos cœlicis.
Virga Jesse, spes oppressæ
Mentis & refugium,
Decus mundi, lux profundi,
Domini sacrarium.

*Ave Maria.*

DECAS II.

VItæ forma, morum norma,
Ple-

Plenitudo gratiæ.
Dei Templum, & Exemplum
Totius Iuſtitiæ,
Virgo ſalve, per quam valvæ
Cœli patent miſeris;
Quam non flexit nec allexit
Fraus Serpentis veteris.
Generoſa & formoſa
David Regis Filia.
Quam elegit Rex, qui regit,
Et creavit omnia.
Gemma decens, roſa recens
Caſtitatis lilium,
Caſtum chorum ad polorum
Quæ perducis gaudium.
Actionis & Sermonis
Facultatem tribue.
Ut tuorum meritorum
Laudes promam ſtrenue.
Opto nimis ut imprimis
Des mihi memoriam,
Ut decenter & frequenter
Tuam cantem gloriam.
Quamvis muta & polluta
Mea ſciam labia,
Præſumendum, nec ſilendum
Eſt de tua gloria.
Virgo gaude, omni laude
Digna & præconio.
Quæ damnatis libertatis
Facta es occaſio.
Semper munda & fœcunda,
Virgo tu puerpera.
Mater alma velut palma
Florens & fructifera.
Ejus flore & odore
Cujus fructu nos à luctu
Liberari credimus.

*Ave Maria.*

## DECAS IV.

PVlchra tota ſine nota
Cujuſcunque maculæ,
Fac nos mundos & jucundos
Te laudare ſedule.
O Beata, per quam data
Nova mundo gaudia!
Et aperta fide certa
Regna ſunt Cœleſtia.
Per te mundus lætabundus
Novo fulget lumine,
Antiquarum tenebrarum
Exutus caligine.
Nunc potentes ſunt egentes,
Sicut olim dixeras:
Et egeni fiunt pleni,
Vt tu prophetaveras.
Per Te morum corruptorum
Delinquuntur devia,
Doctrinarum perverſarum
Pulſa ſunt præſtigia.
Mundi luxus atq; fluxus
Docuiſti ſpernere:
Deum quæri, carnem teri,
Vitiis reſiſtere.
Mentis curſum tendi ſurſum
Pietatis ſtudio,
Corpus angi, motus frangi,
Pro cœleſti præmio.
Tu portaſti inter caſti
Ventris clauſtra Dominum
Redemptorem, ad honorem

Nos reformans priſtinum.
Mater facta ſed intacta
Genuiſti filium:
Regem Regum, atq; rerum
Creatorem omnium.
Benedicta, per quam victa
Mortis eſt ſententia:
Deſtitutis ſpe ſalutis
Datur indulgentia.
*Ave Maria.*

DECAS I.

BEnedictus Rex Invictus,
Cujus Mater crederis.
Nobis datus, ex Te natus,
Noſtri ſalus generis.
Reparatrix, Conſolatrix
Deſperantis animæ,
A preſſura quæ ventura
Malis eſt, nos redime.
Pro me pete, ut quiete
Sempiterna perfruar.
Ne tormentis comburentis
Stagni miſer obruar.
Quod requiro, quod ſuſpiro
Mea ſana vulnera;
Et da menti te poſcenti
Gratiarum munera.
Ut ſim caſtus & modeſtus,
Dulcis, blandus, ſobrius,
Pius, rectus, circumſpectus,
Simultatis neſcius.
Eruditus & munitus
Divinus eloquiis,
Timoratus, & ornatus
Sacris exercitiis.
Conſtans, gravis & ſuavis,
Benignus, Amabilis,
Simplex, purus, & maturus
Patiens & humilis.
Corde prudens, ore ſtuden[s]
Veritatem dicere,
Malum nolens, Deum cole[ns]
Pio ſemper opere.
Eſto tutrix & adjutrix
Chriſtiani populi;
Pacem præſta, ne moleſta
Nos perturbent ſeculi.
Salutaris ſtella maris
Summis digna laudibus,
Quæ præcellis cunctis ſtellis
Atque luminaribus,
*Ave Mari[a.]*

PARS VI.

TUa dulci prece fulci
Supplices, & refove.
Quicquid gravat, vel deprava[t]
Mentes noſtras, remove.
Virgo gaude, quod de fraude
Dæmonis nos liberas,
Dum in vera & ſincera
Deum carne generas,
Illibata & dotata.
Cœleſti progenie,
Gravidata, nec privata,
Flore pudicitiæ.
Nam quod eras, perſeveras,
Dum intacta generas,
Illum tractans atque lactans,
Per quam facta fueras.
Commendare me dignare
Chriſto tuo Filio:
Ut non cadam, ſed evadam
De mundi naufragio.
Fac me mitem, pelle litem
Com-

Compesce lasciviam.
Contra crimen da munimen
Et mentis constantiam.
Non me liget, nec fatiget
Seculi cupiditas:
Quæ indurat & obscurat
Mentes sibi subditas.
Nunquam ira, nunquam dira
Me vincat elatio:
Quæ multorum fit malorum
Frequenter occasio.
Ora Deum, ut cor meum
Sua servet gratia;
Nec antiquus inimicus
Seminet zizania.
Da levamen & juvamen
Tuum illis jugiter,
Tua Festa, sive Gesta
Qui colunt alacriter.

*Ave Maria.*

## CAP. II.

## ORATIONES VARIÆ ad Beatiss. Virginem Deiparam.

### *Oratio* S. BERNARDI *ad Deiparam Virginem* MARIAM.

O Dulcissima Virgo *Maria*, per te accessum habeamus ad Filium, & per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis: Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostræ corruptionis, & humilitas tua Deo tam grata nostræ veniam impetret vanitati ac superbiæ.

Copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum: Et fœcunditas tua gloriosa fœcunditatem nobis conferat meritorum.

O Domina nostra, mediatrix nostra, Advocata nostra, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos repræsenta. Fac, ô benedicta, per gratiam quam meruisti, per misericordiam, quam peperisti, ut qui te mediante dignatus est fieri particeps infirmitatis & miseriæ nostræ, te quoque intercedente participes nos faciat beatudinis & gloriæ suæ, IESUS Christus Filius tuus Dominus noster, qui est super omnia benedictus in sæcula. Amen.

*Oratio ad Beatam Virginem* MARIAM *& ſimul ad B. Ioannem Euangeliſtam.*

O Intemerata, & in æternum benedicta, ſingularis atqu incomparabilis Virgo Dei genitrix *Maria*, gratiſſimum Dei templum, Spiritus ſancti Sacrarium, Ianua Regni Cœ lorum, per quam poſt Deum totus vivit orbis terrarum. In clina Mater miſericordiæ aures tuæ bonitatis indignis ſuppli cationibus meis, & eſto mihi miſerrimo peccatori pia & pro pitia in omnibus auxiliatrix.

O Ioannes beatiſſime Chriſti familiaris & amice, qui al eodem Domino noſtro IESU Chriſto Virgo es electus, & inter cæteros magis dilectus, atque in Myſteriis cæleſtibu ultra omnes inbutus; Apoſtolus enim & Evangeliſta factu es præclariſſimus: te etiam invoco cum Maria Matre ejuſden Domini noſtri Ieſu Chriſti Salvatoris, ut mihi opem tuan cum ipſa conferre digneris.

O duæ gemmæ Cœleſtes, Maria, & Ioannes! O duo lu minaria, divinitus ante Deum lucentia, veſtris radiis ſcele rum meorum effugate nubila. Vos enim eſtis, Deus eſt teſtis, il li duo, in quibus unigenitus Dei Filius, ob ſinceriſſimæ Virgi nitatis meritum, dilectionis ſuæ confirmavit privilegium in cru ce pendens: uni veſtrum ita dicens; Mulier, ecce Filius tuus deinde ad alium; Ecce Mater tua.

In hujus ergo tam ſacratiſſimi amoris dulcedine, qua tun ore Dominico velut mater & filius ad invicem conjuncti eſti vobis duobus ego miſerrimus peccator commendo hodie cor pus & animam meam: ut in omnibus horis atque momentis interius atque exterius firmi cuſtodes, & pii apud Deum in terceſſores mihi exiſtere dignemini, quæſo, corporis & ani mæ ſalutem.

Agite quæſo, agite veſtris glorioſis precibus, ut cor meur inviſere & inhabitare dignetur Spiritus almus, gratia rum Largitor optimus, qui me à cunctis vitiorum ſordibu expurget; Virtutibus ſacris illuſtret, & exornet, in dilectio ne Dei & proximi mei perfecte ſtare & perſeverare me faciat & poſt hujus vitæ curſum ad gaudia ducat Electorum ſuorur

beni

benigniſſimus Paraclitus. Qui cum Deo Patre, & Filio vivit & regnat in ſæcula ſæculorum, Amen.

## *Commendatio ad B. V.*

O Domina mea, ſancta Maria, me in tuam benedictam fidem, ac ſingularem cuſtodiam, & in ſinum miſericordiæ tuæ, hodie, & quotidie, & in hora exitus mei animam meam & corpus meum tibi commendo: omnem ſpem & conſolationem meam, omnes auguſtias & miſerias meas, vitam & finem vitæ meæ tibi committo: ut per tuam ſanctiſſimam interceſſionem, & per tua merita, omnia mea dirigantur & diſponantur opera, ſecundum tuam tuique Filii voluntatem.

## *Oratio ad beatam Virginem* MARIAM *pro felici Morte.*

O Dulciſſima *Ieſu* Mater, Virgo *Maria*, Patrona mea, viſceribus miſericordiæ plena, ſuccurre mihi miſero peccatori, antequam mors ſubitanea & improviſa ſuperveniat; ne ſubito & imparatus de hoc mundo tranſeam.

Ora pro me *Maria* Virgo benedicta, ob unigeniti Filii tui Domini noſtri Ieſu Chriſti paſſionem ac mortem amariſſimam, ut peccati deteſtatione, Diaboli & operum ejus abrenunciatione, vera contritione, pura & humili confeſſione, pœnitentia & ſatisfactione, digna Dei acceptione, & proximi dilectione, Filio tuo reconciliatus de hoc mundo tranſeam.

Et fac mecum miſericordiam tuam, ô beata Virgo Maria, mater Dei, in illa tremenda hora, quando ſpiritus vitales deficient, mortua lingua ſe nequibit movere ad invocandum te; neque oculi mei lucem capere poterunt, aureſque meæ nulli voci pateſcent: Memor eſto tunc ô Maria precum, quas nunc fundo ad aures tuæ pietatis, & ſubveni mihi in ultima hora neceſſitatis meæ, ut liberer à miniſtris Diaboli, & collocer cum Chriſti fidelibus, Filii tui ſervis & amicis, Amen.

*Alia oratio ad B. Virginem* MARIAM.

OBsecro te Domina sancta, *Maria* mater Dei, pietate plenissima, Summi Regis Filia. Mater gloriosissima, Mater orphanorum, Consolatio desolatorum, Via errantium, Salus omnium in te sperantium, Virgo ante partum, Virgo in partu, & Virgo post partum, Fons misericordiæ, Fons salutis & gratiæ, Fons consolationis & indulgentiæ, Fons pietatis & lætitiæ, Fons vitæ & veniæ: per illam sanctam & ineffabilem lætitiam, qua exultavit Spiritus tuus in illa hora, in qua tibi per Grabrielem Archangelum annunciatus & conceptus Filius Dei fuit.

Et per illam sanctam & ineffabilem humilitatem, qua tu respondisti Archangelo Gabrieli: Ecce Ancilla Domini: *Fiat* mihi secundum verbum tuum: & per illud divinum mysterium, quod tunc operatus est in te Spiritus sanctus, & per ineffabilem gratiam, pietatem, misericordiam, amorem, & humilitatem, per quas Filius tuus Dominus noster *Jesus* Christus descendit accipere humanam carnem in venerabilissimo utero tuo: & per gloriosissima gaudia, quæ habuisti de Filio tuo Domino nostro Jesu Christo.

Et per illam sanctam & maximam compassionem, & acerbissimum cordis dolorem quem habuisti, quando Filium tuum Dominum nostrum *Iesum* Christum ante Crucem nudatum, & in ipsa levatum, pendentem, crucifixum, vulneratum, sitientem, amarissimum potum, fel & acetum ori ejus apponi vidisti: Eli clamantem audisti, & morientem vidisti.

Et per quinque vulnera ejusdem Filii tui: & per contractionem viscerum tuorum præ nimio dolore vulnerum suorum: & per dolorem quem habuisti, quando vidisti eum vulnerari, & per fontes Sanguinis sui: & per omnem passionem ejus, & dolorem Cordis tui; & per fontes lacrymarum tuarum: ut cum omnibus Sanctis & Electis Dei venias, & festines in auxilium & consilium meum; in omnibus orationibus & petitionibus meis, in omnibus angustiis & necessitatibus meis, & in omnibus illis rebus, in quibus ego sum aliquid facturus, locuturus, aut cogitaturus, omnibus diebus ac noctibus, horis atque momentis vitæ meæ.

Et mihi famulo tuo impetres à dilecto Filio tuo Domino ﬅro Iesu Chriﬅo virtutum omnium complementum, cum nni misericordia & consolatione, omni consilio & adjuto-), omni benedictione & sanctificatione, omni salvatione, ce & prosperitate, omni gaudio & alacritate: etiam abun-ntiam omnium bonorum spiritualium, & sufficientiam rporalium, & gratiam sancti Spiritus, qui me bene per nnia disponat, animam meam custodiat, corpus meum gat & protegat, mentem erigat, mores componat, actus pro-gat, mentem erigat, mores componat, actus probet, cogi-tiones sanctas instituat, præterita mala indulgeat, præsen-a emendet, & futura moderetur: vitam honeﬅam & cá-am mihi tribuat: Fidem, Spem, & Charitatem mihi præﬅet: ticulos fidei firmiter credere, & præcepta legis observare e faciat: sensus corporis mei regat & protegat, & à pecca-s mortalibus me semper liberet & defendat usque in finem eum.

Hanc orationem suppliciter exaudiat, & suscipiat, & vitam ternam mihi tribuat. Audi, & intercede pro me dulcissima Virgo Maria, mater Dei & misericordiæ, Amen.

CAP. VII.

# DE ROSARIO B.V. Vulgari.

## PIO LECTORI.

*Nter cætera Pietatis Exercitia, frequens inprimis eﬅ usus* Rosarii B. Virg. *quod quidem integrum conﬅat* XV. Ora-tionibus Domin. & 150. Salutat. Angelicis. *Alias divisim recitari solet, diﬅributum* in Gaudiosum, Dolorosum, & Gloriosum: *quorum unicuique* Quinque tribuuntur My-ﬅeria:

*Gaudioso*, 1, Incarnatio Chriﬅi. 2, Visitatio. 3, Nativi-tas. 4, Oblatio. 5, Inventio in templo.

*Doloroso*, 1, Oratio in Horto. 2, Flagellatio. 3, Corona-tio. 4, Crucis Bajulatio. 5, Crucifixio.

*Glorioso*, 1, Resurrectio Domini. 2, Adscensio. 3, Spiritus S. Missio. 4, Adsumptio B. Virg. 5, Coronatio Ejusdem.

Notandumque itaque *nimis sterilem, imperfectum, & omnis spiritualis gustus expertem orandi modum esse, ad globulos precatorios, (uti fere solet rude vulgus) sine ulla mentis reflexione ad prædicta* Mysteria; *Seu, nulla interposita meditatione, & Affectuum excitatione*, Pater & Ave *identidem, & indesinenter revolvere; & sic decurso Rosario, velut pensum absolvere. Nam quis fructus aut quis gustus talis orationis? V. quæ sup. cap. 2. annotavimus circa Salutationem Angelicam. Tu vere*, Pie Lector, *Si vis gratum Deo, ejusque Matri; & tibi ipsi utilem* Rosarii usum; hoc vel simili modo procedes.

I. Oraturus Rosarium, *certam & piam aliquam* Intentionem, certumve scopum *habe præ oculis; & huc pete gratiam à Deo per ejus Matrem; brevissimis saltem suspiriis.*

II. *Sub initium cujusque* Decadis Mysterium *in eadem recolendum paulisper expende; & congruentes pios affectus elicere stude: Hoc autem, ut facilius, & utilius fiat, proderit plurimum*, XV. de Mysteriis Rosariis *alias per otium, meditationem instituisse; adeoque exactius ponderasse singula, & reconditos in iis divinæ* Potentiæ, Sapientiæ, Bonitatis, Iustitiæ, Misericordiæ, *&c. thesauros penetrasse, affectus in iis latentes notasse*, &c. *Hæc enim facile, cum res exiget, occurrent memoriæ.* Formam & Praxin *tradit* P. Christ. Mayer *in Indust. par. 1. cap. 13. Inde pete, si libet; Enchiridion molienti non licet omnia, quæ vellem, congerere. Hæc tamen pauca præterire non possumus.*

Martinus Navarrus, *Doctissimus Vir, qui sexaginta amplius annos consuetudinem habuit quotidie recitandi* Rosarium, *nec unquam intermisit, quantumvis publico docendi munere, & pluribus uno die lectionibus occupatus. Is, inquam, ad faciliorem* Mysteriorum *considerationis hunc* Modum *suggerit, ut ad singulas decades, Mysterium ipsum, cui volumus intendere, Salutationibus Angelicis, breviter inseratur. Hoc modo:*

## IN I. ROSARIO Gaudioso.

*Ad singulas Decades cuilibet Salutationi Augelicæ, post nomen* IESUS *adjiciatur*:

Ad 1, Quem Virgo concepisti.
Ad 2, Quem visitans Elisabeth portasti.
Ad 3, Quem Virgo genuisti.
Ad 4, Quem in Templo præsentasti.
Ad 5, Quem in templo invenisti.
*In fine Decadis, vel post singula*, S. Maria, Mater Dei, Ora pro nobis, *&c*.

## IN II. ROSARIO Doloroso.

*Ad singulas Decades cuilibet Salutationi Angelicæ, post nomen* IESUS *addatur*.

Ad 1, Qui pro nobis Sanguinem sudavit.
Ad 2, Qui pro nobis flagellatus est.
Ad 3, Qui pro nobis spinis coronatus est.
Ad 4, Qui pro nobus Crucem bajulavit.
Ad 5, Qui pro nobis Crucifixus est.
*Et post singula*, S. Maria Mater Dei, *&c*.

## IN III. ROSARIO Glorioso.

*Ad singulas Decades post nomen* IESU *addatur*:

Ad 1, Qui Resurrexit à Mortuis.
Ad 2, Qui in Cœlum Adscendit.
Ad 3, Qui Spiritum sanctum misit.
Ad 4, Qui te in Cœlum assumpsit.
Ad 5, Qui te in Cœlis coronavit.
*Videri poterit citatus Navarrus Miscellaneo 24 de Rosario: Ubi alia invenies notatu digna.*

# ORATIONES

## seu piæ Adspirationes,

*Quibus condienda recitatio Rosarii, & omnis Oratio vocalis.*

Ex P. Christ. Mayer.

I.

O Deus meus infinite laudabilis, & amabilis super omnia, quem laudat & adorat in gaudio tota Cœli curia; utinam vel nunc tandem & ego digne te laudare & glorificare merear, hoc quantulocunque orationis obsequio; quem heu, tam imperfecte hucusque laudavi, & glorificavi; immo, quem toties offendi, tot peccatis & negligentiis meis; de quibus ex animo doleo propter te: ignosce & supple per tuam infinitam bonitatem; & per eandem suscipe hoc exiguum à Creatura tua, servitutis obsequium, in unione meritorum Domini N. Iesu Christi, B. Virginis Matris ejus, & omnium Sanctorum, ad supremam, æternamque gloriam tuam; amorem, & beneplacitum; in gratiarum actionem omnium beneficiorum mihi, omnibusque collatorum, in satisfactionem omnium peccatorum, pro his, N. vel pro hac necessitate N. & pro quibus maxime orare teneor, ad impetrandam Peccatoribus veniam, defunctis refrigerium, & requiem; mihi, vivisque omnibus gratiam, perseverantiam, gloriam. Perfice gratia tua, sine qua nihil possum, desiderium meum, secundum sanctissimum beneplacitum tuum.

II.

O Piissima Mater, supple hoc imperfectum obsequium meum, apud dilectum Filium tuum. Monstra te esse matrem. O piissime Iesu suscipe hoc idem de manu B. Matris tuæ; unitumque tuis, & Ejusdem omniumque Sanctorum meritis, offer æterno Patri, ad omnes pias, sanctas, & utiles intentiones. Pater respice in faciem dilecti Filii tui, & miserere

miserere nobis, pro beneplacito tuo, ad maximam, æternamque gloriam tuam, Amen.

Post singulas Decades,

*Renova affectum glorificandi B. Virginem Deum, his suspiriis.*

LAudent & benedicant te, ô gloriosa Dei mater & Virgo, omnes beati comprehensores, in omnibus donis naturæ, gratiæ & gloriæ tibi concessis, infinities supra omnes puras creaturas, perfectissime, æternum in Cœlis; omnesque viatores mecum te colant, ament imitarique in omni perfectione studeant, omni conatu, semper & insatiabiliter in terris; & tecum laudent & glorificent, & superexaltent omnes cum omnibus etiam possibilibus creaturis infinities benedictum Filium tuum, cum Patre & sancto Spiritu; in omnibus perfectionibus, operibus & beneficiis suis omni possibili pietatis affectu super omnia, gratis propter se, nunc, semper, æternum & ultra.

*Vel his brevioribus.*

BEnedicaris infinities, gloriosa Mater Dei Virgo, ab omnibus, in omnibus, super omnes puras creaturas, pro divino beneplacito, perfectissime, singulis momentis temporis, & Æternitatis; Et glorificetur & superexaltetur benedictus Filius tuus; cum Patre & Spiritu sancto infinities ab omnibus, in omnibus, super omnia, infinite, omni possibili modo, gratis, propter se, nunc, semper, æternum & ultra.

*Vel brevissime sic.*

VTinam, ô gloriosa Domina, lauderis, ameris, & glorificeris ab omnibus sicut in cœlo & in terra, & tecum benedicatur, ametur & glorificetur sanctissima Trinitas, propter te, omni possibili modo, super omnia, in æternum & ultra.

*Vel*

*Vel demum* Suspiriis *post singulas* Decades *variatis.*

*Post primam* Decadem.

LAudent, ament, & glorificent te, gloriosa Dei Mater, & Virgo, infinities, omnes Sancti, Angeli, & Archangeli, cum tota Curia triumphante, cum quibus aliquando speramus te videre, & glorificare æternum in cœlis; Et tecum laudent, ament, & glorificent infinities sanctissimam Trinitatem, infinite in omnibus, super omnia, omni possibili modo, in æternum, & ultra.

*Post secundam* Decadem:

LAudent, ament & glorificent te gloriosa Dei Mater & Virgo, omnes sancti Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli & Discipuli Domini cum tota Curia triumphante, *&c. ut supra.*

*Post tertiam* Decadem.

LAudent, ament & glorificent te, *&c.* omnes sancti Martyres, cum tota Curia, *&c.*

*Post quartam* Decadem.

LAudent, *&c.* omnes sancti Confessores, cum tota Curia, *&c.*

*Post quintam* Decadem,

LAudent, *&c.* omnes SS. Virgines, & Viduæ, cum tota Curia, *&c.*

*Item* alia ORATIO post Rosarium;

*Vel quamlibet Orationem.*

O MARIA Mater gratiæ, mater misericordiæ; respice oculo pietatis hoc exiguum meæ servitutis obsequium, quod

quod mellifluo cordi tuo emendandum, perficiendum, & repræsentandum dilecto Filio tuo offero, ad maximam ejus gloriam, amorem, beneplacitum; in gratiarum actionem æternam, ad gratiam nobis impetrandam illi placendi perfectissime, in tempore, & æternitate, *&c.*

O Jesu Fili Dei & Mariæ Virginis, dignare de manu piissimæ Matris tuæ suscipere, & infinita pietate tua supplere, hoc tepidum, aridum, & distractum orationis obsequium; & unitum ardentissimis tuis Orationibus, Sacrificiis laudis, & infiniti meriti ac valoris obsequiis, repræsentare Æterno Patri, ad omnes Sanctas intentiones, *&c.*

Pater, respice in faciem Christi dilecti Filii tui, & miserere nobis gratiam largiens, te cum eodem dilecto Filio tuo, & Spiritu S. amandi & glorificandi, nunc perfecte in via, olim beate in patria, juxta tuum sanctissimum beneplacitum. Per eundem Dominum nostrum.

## ORATIO ad B.V. MARIAM, Pro subsidio in hora Mortis.

*Ex piissimi Viri* Francisci Titelmanni Ord. S. Franc. *de observat. demum Capuccini, Contemplat. fere desumpta.*

O Mater benignissima, quæ morientem in Cruce Filium coram vidisti, & verba novissima, heu, quam tristis audisti! Per omnem illum cordis tui dolorem & amaritudinem, qua tota velut absinthio inebriata fuisti. Per gladium illum, qui pertransiit animam tuam, rogo te, ut hoc durum ac lapideum cor meum, tuis apud Deum potentissimis precibus & meritis emollias, & convertas in carneum, ut patienti dilectissimo Filio tuo, Domino meo, uti par est, compati valeam. Idemque ille gladius, qui tam acerbe vulneravit animam tuam, penetret quoque viscera cordis mei.

O Mater dolorosa, per ultimum illud Filii morientis alloquium, quo te compellabat de Cruce, Discipulum tibi commendans, supplices oramus, ut nos in filios tuos suscipias.

Non

Non enim ad ſolum Ioannem, eo ipſo tempore tecum Cruci adſtantem putamus dirigi verba Filii, ſed unico Diſcipulo cominus monſtrato, omnes fideles & dilectos per omnes ſequuturas generationes ſub unius exemplo & præſentia credimus deſignatos. Quomodo & illud viciſſim dictum Diſcipulo; *Ecce Mater tua*, non ad illum unicum ſolumve Diſcipulum credimus pertinere, ſed ad univerſos nos, quicunque ad Filium tuum per fidem pertinemus; tamen illi quoad corporale obſequium, peculiarem quandam tui curam commiſſam agnoſcimus.

Cum itaque vi quaſi ultimæ voluntatis ſuæ nos tibi in filios reliquerit moriens dilectiſſimus Filius tuus; ac viciſſim te nobis dederit in Matrem, Teſtamento huic nequaquam te contravenire poſſe aut velle, perſuaſum habemus; utpote quod morte Teſtatoris mox ſequuta confirmatum fuit.

Huic ergo Teſtamento, ô Mater piiſſima, pareamus utrique: Tu nos in filios ſuſcipe: nos te omni cultu & obſequio complectemur ut Matrem. Tu nobis Matris impende curam, noſtrum erit, filialem tibi rependere venerationem. Et quamquam nunc in Cœlis longe ſupra nos exaltata gaudes & regnes cum Filio; materno tamen nos exules filios tuos affectu fovere non deſinas: Sic enim eſt voluntas Filii, qui ſe ipſum nobis & Naſcens per te donavit; & Moriens nos tibi unicæ Matri ſuæ commendavit.

Ipſe quidem nobis Frater, imo Pater; Sacerdos quoque & hoſtia fieri dignatus eſt: & jam in Cœlo ad dexteram Patris reſidens, Advocatus noſter eſſe non deſinit. Tu pariter nobis te Matrem miſericordiæ, & Patronam exhibere ne ceſſa; eo etiam magis quo propius aſſiſtis Filio (qui nihil Matri negare poteſt ſupplici;) ipſi, inquam, Fonti miſericordiæ proxime conjuncta; quem olim miſeris Adæ filiis de Cœlo produxiſti.

Eja ergo Advocata noſtra, illos tuos miſericordes oculos ad nos converte, & Ieſum benedictum fructum ventris tui, nobis modo propitium redde; & poſt hoc exilium oſtende. O clemens, ô pia, ô dulcis Virgo Maria, Amen.

CON-

# CONCLUSIO
## I. Partis, Sect. VII.
## Ad Cultores Beatiss. Virginis Deiparæ.

*Sanctißimam itaque* Christi Matrem, *tu quisquis es,* Christiane, *Patronam ac Matrem habe; & singulari pietatis cultu indies venerare. Dei gratiam & misericordiam desideras? Ecce* canalis *divinæ misericordiæ*, Dei Mater est, *per quam primum in terris suscepimus misericordiam de manu Dei nostri. Ipsa enim* gratia plena *ipsum* gratiæ Fontem *suis clausit visceribus; & in mundum universum ad nos usque derivavit. Jam vero quid illa Mater Cæli terræque Regina non impetret? An quidquam Filius poterit denegare Matri suæ?*

Ergo in periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita; Mariam invoca: Non recedat ab ore, non recedat à corde. Et ut impetres orationis ejus suffragium, non deseras conversationis exemplum. Ipsam sequens non devias: Ipsam rogans non desperas: Ipsam cogitans non erras. Ipsa tenente non corruis: Ipsa protegente non metuis. Ipsa duce non fatigaris. Ipsa propitia pervenis. *Ita Mellifluus* BERNARDUS Serm. 2. *de laud. B. V. Cole ergo Dei Matrem in vita: & vere Matrem te coluisse senties in morte, & in omni æternitate. Gaudet utique se coli & haberi ut Matrem. Ad hoc enim* Dei Mater *facta est; ut* Mater *esset &* Mediatrix *Peccatorum.*

FINIS SECT. VII, PARTIS I.

PARS

# PARS ALTERA SECTIONIS VII.

## Continens Exercitia ad bene beateque moriendum.

## PIO LECTORI.

POsterior *Pars hujus ultimæ Sect. exhibebit* Orationes *&* Exercitia *varia pro felici* MORTE, Sanis, Ægris, Moribundis *accommodata, & perutilia. Nemo itaque hæc fastidiat, aut negligat quasi aliena, & ad ægros solum, aut moribundos pertinentia.*

*Quin scito, tutissimum esse, ut quidquid tibi in morbo, & morte ipsa usui esse vis; in eo etiamnum sanus versari & exerceri incipias.*

*Quisquis enim sanus hujusmodi Exercitiis gaudet; infirmus & moribundus fructum ex iis majorem capiet. Vereor autem, ne gustum eorum perexiguum tempore mortis sentiant, qui talia sani & incolumes fastidiunt.*

*Itaque hæc ipsa frequentius lege ac meditare. Sed & morere subinde dum vivis: id est, Moribundi quodammodo personam assume, dum adhuc integræ sunt corpori animoque vires. Age ea quæ facies, aut facta voles, jam moriturus. Nimirum facile recurrunt morienti, quæ vivens amavit, & libens exercuit. At non facile in necessitate præsto sunt remedia, quorum in prosperitate, exigua fuit cura, vel memoria.*

*Ceterum prior* Editio Paradisi *habebat hoc loco piissima quædam* Exercitia, *tam sanis, quam ægris, ad minuendum vitæ præsentis amorem, ad acuendum futuræ desiderium aptissima ex suavissimis* Soliloquiis Thomæ de Kempis *excerpta. Sed hæc præsenti Editione visum omittere, eo quod nuper* Opusculum *illud, uti & alia Ejusdem selectissima, in* VIATORE CHRISTIANO *Notis illustrata ediderimus: Hunc, si libeat, pius* LECTOR *adeat.*

## ADMONITIO quid homini Christiano faciendum ingruente morbo.

Q*Uam primum incideris in Morbum, memento eum non secus accipere, quam de manu Domini; & gratias age, quod e ut filium paternè visitet. Imo offer te ad graviora; & in manus divinæ providentiæ totum te confidenter projice: Neque fiduciam in Medico colloca: Id Asæ Regi perniciosum fuisse,* Scriptura *refert.*

*Adhibeatur tamen* Medicus, *sed* Animi *præcipue, id est* Confessarius. *Utriusque enim,* & Corpris & Animi *salus congruis curanda remediis; sed hujus utique tanto magis, quo pejus est* Animam, *quam* Crpus *perire.*

*Sed & qui* Corporis *salutem amat,* Animæ *cura nihil prius habeat.* Animæ *enim mala, id est, peccata sæpe redundant in* Corpus: *& in membris nostris non sine Dei providentia, morbis corripimur; quia pravis affectibus animi languemus. Hi ergo primum profligandi; sic facilius à Corpore morbos pellemus: aut, (quod non minus optabile) cum majore Animi fructu sustinebimus.*

*Hanc curandi methodum* Medicus *supremus docuit qui curaturus infirmos, Animæ fere prius quam corporis rationem habebat.*

*Idem nos faciamus; & corpore sani esse nitamur, sed mente primum sana. Verum, ô stupenda res! Agitur de* Æterna *vita, &* Momentanea: *Pro* hac *omnia, serio & festinanter,* pro illa *vix quidquam, & non nisi serio & oscitanter agimus. Si sapis, mi Christiane, correptus morbo, primum adi & concilia tibi Deum: Is adhibitam deinceps curam vel faciet salutarem* Corpori; *vel certe morbum, imo & mortem,* Animæ.

## Cap. VIII.

# LITANIÆ.

## Sanis, Ægris, Moribundis, commodatæ, *è Sacra Scriptura.*

Kyrie Eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cœlis Deus, miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.
Spiritus S. Deus, miserere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miserere nobis.

*Miserere nobis.*

Qui hominem ad imaginem & similitudinem tuam formasti, *Gen. 1.*
Qui spiraculum vitæ in faciem hominis inspirasti, *Ibid.*
Qui lignum vitæ adversus mortem corporis in medio Paradisi produxisti, *Genes. 2.*
Qui post contractum per primos Parentes reatum mortis, veneno Serpentis Semen mulieris opposuisti, *Ibid.*
Qui genus humanum ob peccatum variis miseriis, morbis ac morti subjectum solatio ac remedio non destituisti, *Genes. 3. Iob. 14.*
Qui omnibus primogenitis Ægypti una nocte deletis Israëlitas illæsos servasti, *Exod. 12.*
Qui Moysen & Aaron ob peccatum incredulitatis extra terram promissam mori fecisti, *Num. 20.*
Qui populum ignitis serpentibus percussum ænei Serpentis adspectu liberâsti, *Num. 21.*
Qui Bethsamitarum plusquam 50 millia ob visam curiosius Arcam morte delevisti, *1 Reg. 6.*
Qui ex Israël 70 millia viorum ob numeratum

à Davide populum, triduana pestilentia sustulisti, *2 Reg. 24.*
Qui misertus super afflictione populi, Angelum percutientem ab internecione revocasti, *Ibid.*
Qui Naaman Syrum per Elisæum à lepra sanasti, *3 Reg. 8.*
Qui precibus Eliæ prophetæ mortuum puerum ad vitam revocasti, *3 Reg. 17.*
Qui Regem Ochoziam idola super valetudine consulentem morte punivisti, *4 Reg. 1.*
Qui per Elisæum Prophetam Filium hospitæ defunctum vitæ restituisti, *4 Reg. 4.*
Qui per ossa Elisæi mortuum ad vitam revocasti, *4. Reg. 13.*
Qui Asam Regem plus in Medicis, quam in Deo confidentem præmature mori fecisti, *2 Par. 16.*
Qui Ezechiam in infirmitate cum lacrymis deprecantem à morte & morbo liberasti, *Isa. 38.*
Qui Job à Satana tantisper affligi permissum insigni patientia roborasti, *Iob. 1. &c.*
Qui increpas per dolorem in lectulo, & ossa hominis marcescere facis, *Iob. 33.*
Qui ad dandum posteris exemplum patientiæ, Tobiam plaga cæcitatis probari voluisti, *Tob 2.*
Qui medicos, & innumeras remediorum species propter necessitatem hominum creasti, *Eccl. 38.*
Qui mortem non fecisti; nec delectaris in perditione vivorum, *Sapient. 1.*
Qui missus es mederi contritis corde, & prædicare captivis indulgentiam, & consolari omnes lugentes, *Isa. 61.*
Qui senem Simeonem, virum justum, viso Messia ex hoc seculo in pace dimisisti, *Lucæ. 2.*

} Miserere nobis.

Qui filium Reguli in Capharnaum sanasti, — *Ioan.* 4.
Qui hominem 38 annos in infirmitate habentem, verbo sanum fecisti, — *Ioan.* 5.
Qui Socrum Petri magnis febribus detentam liberasti, — *Lucæ* 4.
Qui bene omnia fecisti, & surdos audire, & mutos loqui, — *Marci* 7.
Qui familiariter cum Publicanis & peccatoribus egisti dicens, Opus non esse valentibus medico, sed malè habentibus, — *Matth.* 9. *Ibid.*
Qui Paralyticum jacentem in lecto, & per tectum submissum curasti, — *Lucæ* 5.
Qui mulierem 12 annis fluxu sanguinis laborantem, & frustra à medicis multa passam sanasti, — *Marci* 5. *Lucæ* 8.
Qui cæcos diversos lucis beneficio donasti, — *Matt.* 9 *Ioan.* 9. *&c.*
Qui leprosos complures solo nutu à lepra mundasti, — *Matt.* 8. 10. *&c.*
Qui filiam Iairi Archisynagogi defunctam resuscitasti, — *Lucæ* 8 & *Matt.* 9.
Qui mulierem spiritu infirmitatis annis 18 inclinatam, ad perfectam sanitatem reduxisti, — *Lucæ* 13.
Qui Lunaticum misere à Dæmone afflictum liberasti, — *Matt.* 17.
Qui servum Centurionis male habentem absens curasti, — *Matt.* 8.
Qui defunctum unicum filium Matri suæ viduæ vivum reddidisti, — *Lucæ* 7.
Qui Chananeæ filiam male vexatam à Dæmonio liberasti, — *Matt.* 15.
Qui Lazarum quatriduanum de monumento resuscitasti, — *Ioan.* 11.
Qui omnes malè habentes, Lunaticos, Paralyticos, hydropicos, variisque languoribus & tormentis comprehensos curasti, — *Marc.* 4. 9. *Marci* 1. *Lucæ* 4.

(Miserere nobis.)

Qui

Qui in agonia, triſtis uſque ad mortem ſanguinem ſudaſti, 14. &c. Lucæ 22.
Qui Calicem paſſionis & mortis à te transferri rogans, voluntati Patris, tuam ſubjeciſti, Lucæ 22.
Qui Latroni tecum crucifixo conſortium Regni promiſiſti, Lucæ 23.
Qui factus es pro nobis obediens Deo Patriuſq; ad mortem; mortem autem Crucis, Phil. 2.
Qui moriens in manus Æterni Patris ſpiritum commendaſti, Lucæ 23.
Qui inclinato capite, magna voce clamans ſpiritum tradidiſti, Ioan. 19.
Qui per mortem deſtruxiſti eum qui habebat mortis imperium, Hebr. 2.
Qui vulneratus es propter iniquitates noſtras, & attritus propter ſcelera noſtra, Iſa. 53.
Qui infirmitates noſtras accepiſti, & ægrotationes portaſti, Matt. 8. ex Iſa. 35.
Qui peſtilentiam & morbos ob peccata immittere conſueviſti, Deut. 28. Ezech. 28. &c.
Qui morbos, & adverſa corporis ſæpe etiam non cauſſa peccati, ſed ad gloriam Dei manifeſtandam immittis, Ioan. 9. & 11.
Qui quos diligis, hos caſtigas & flagellas, Hebr. 12.
Qui irreverentes erga ſacra Myſteria ſæpius infirmitate, ac immatura morte caſtigaſti, 1 Cor. 11.
Qui per umbram Petri multos ab infirmitate liberaſti, Act. 5.
Qui per ſudaria & ſemicinctia Pauli multos infirmos curaſti, Act. 19.
Qui per Apoſtolos tuos mortuis vitam, & infirmis varia ſanitatum beneficia contuliſti, Act. 9. &c.
Qui abſterſiſti omnem lacrymam ab oculis Electorum tuorum, Apoc. 7.

Miſerere nobis.

Dominus vitæ & mortis habens potestatem, — *Sap.* 16.
Dominus protector vitæ nostræ, — *Psal.* 26.
Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, qui consolaris nos in omni tribulatione nostra; — 2 *Cor.* 1.
Fidelis Deus, qui non patieris nos tentari supra id quod possumus, sed facis cum tentatione proventum ut possimus sustinere, — 1 *Cor.* 10.
Qui vulneras & mederis, percutis, & manus tuæ sanabunt, — *Iob.* 5.
Qui omnes homines vis salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, — 1 *Tim.* 2.
Qui mortificas & vivificas: deducis ad inferos & reducis, — 1 *Reg.* 2.
Qui venturus es judicare vivos & mortuos, — 2 *Tim.* 4.

} Miserere nobis.

*Propitius esto, Parce nobis Domine.*

Ab omni languoris molestia,
A subitanea, & improvisa, mala morte,
Per dolorem & cruciatum circumcisionis tuæ, — *Lucæ* 2.
Per dolores mortis, qui te in horto, Passione instante, circumdederunt, — *Lucæ* 22
Per zelum amoris tui quo dolores nostros tulisti, & languores nostros tuo livore sanasti, — *Isa.* 53.
Per angustias cordis tui in Cruce, cum te à Patre derelictum clamasti, — *Matt.* 27.
Per gladium doloris, quo cor dulcissimæ Matris tuæ in passione transfixum est, — *Lucæ* 2.

} Libera nos Domine.

*Peccatores, Te rogamus audi nos.*

Ut tanquam advenas & peregrinos æstimemus nos super terram, — *Psal.* 38.
Ut non habentes hic manentem civitatem, futuram tanto ardentius inquiramus, — *Hebr.* 13.

} Te roga.

Ut inter tot procellas & peicula vitæ, in requiem illam quam ſperamus in Cœlis, ingredi feſtinemus, *Hebr.* 4.

Ut momentaneum & leve tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operetur in nobis, 2 *Cor.* 4.

Ut non negligamus diſciplinam Domini, neque fatigemur, dum ab eo arguimur, *Prov.* 3. *Hebr* 12.

Ut omne quod applicitum nobis fuerit, accipiamus; & in dolore patientiam habeamus, *Eccli.* 2.

Ut in quibuslibet morbis & afflictionibus nihil ſtultum contra Dominum loquamur, *Iob.* 1.

Ut ſicut bona ſuſcepimus de manu Domini, ita & mala æquanimiter ſuſtineamus, *Iob* 2.

Ut ſecundum multitudinem dolorum in corde & corpore meo, conſolationes tuæ lætificent animam meam, *Pſal.* 93.

Ut ſicut abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & per Chriſtum abundet conſolatio noſtra, 2 *Cor.* 1.

Ut ſemper mortificationem Ieſu Chriſti in corpore noſtro circumferamus, *Ibid.*

Ut adſpicientes in auctorem fidei & conſummatorem Ieſum, qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit Crucem, per patientiam ad propoſitum nobis bravium curramus, *Hebr.* 12.

Ut magnificentur Chriſtus in corpore noſtro, ſive per vitam, ſive per mortem, *Phil.* 1.

Ut Chriſto pro nobis paſſo in carne, & nos eadem cogitatione armemur, 1 *Petr.* 4.

Ut hoc tempus acceptabile, & dies ſalutis nequaquam otioſe tranſigamus, 2 *Cor.* 6.

Ut recogitemus tibi omnes annos noſtros in amaritudine animæ noſtræ, *Iſa.* 38.

Te rogamus audi nos.

Vt incerti de mortis & Iudicis adventu mature domui nostræ disponamus, *Isai.* 38.

Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus tibi in sanctitate & justitia, omnibus diebus nostris, *Luca* 1.

Vt desiderium habeamus dissolvi & esse cum Christo, *Phil.* 1.

Vt universum stratum nostrum in infirmitate nostra versare & componere digneris, *Psal.* 40.

Vt diligentibus Deum, morbi, & mala corporis omnia cooperentur in bonum, *Rom.* 8.

Vt sani ex morbo tua gratia facti, ne quid nobis contingat deterius, non amplius peccemus, *Ioan.* 15.

Vt accipientes armaturam Dei, possimus resistere in die malo; & tela nequissimi ignea extinguere, *Ephes.* 6.

Vt sicut in Adam omnes morimur, sic in te vivificemur, 1 *Cor.* 15.

Vt sive vivimus, Domino vivamus; sive morimur, Domino moriamur, *Rom.* 14.

Vt nec vita, nec mors, nec alia creatura, à Christo nos separare valeat, *Rom.* 8.

Vt nobis vivere Christus sit, & mori lucrum, *Phil.* 1.

Vt & si ambulem in medio umbræ mortis, non timeam mala, quoniam tu mecum es, *Psal.* 22.

Vt in ultimo agone Leoni illi rugienti fortes in fide resistamus, 1 *Petr.* 5.

Vt moriamur morte justorum, & novissima nostra fiant horum similia, *Num.* 21.

Vt illumines oculos meos, ne unquam obdormiam in morte, ne quando prævaleat adversum me inimicus meus, *Psal.* 12.

Vt nos liberes de corpore mortis hujus, *Rom.* 7.

Vt educas de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo, *Psal.* 142.

Te rogamus audi nos.

V

Vt nos morientes cum bono Latrone, dulcissima promissione tua, & Regni exspectatione lætifices, *Lucæ* 23.

Vt non intres in judicium cum servo tno, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens, *Psal.* 142.

Vt non secundum peccata nostra facias nobis; neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis, *Psal.* 102.

Vt inhabitem in domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ, *Psal.* 26.

Vt terrestri domo hujus habitationis dissoluta, domum non manufactam habeamus in Cœlis, 2 *Cor.* 8.

Agnus Dei qui tollis peccata, *&c.*

Te rogamus audi nos.

*Oremus.*

DEus, qui Vnigeniti tui patientia antiqui hostis superbiam contrivisti, da nobis quæsumns, quæ idem pro nobis pertulit, digne recolere, sicque exemplo ejus cuncta nobis adversantia æquanimiter tolerare.

DEUS humani generis benignissime conditor, & misericordissime reformator, qui hominem invidia diaboli ab æterna felicitate dejectum, unigeniti Filii tui pretioso sanguine redemisti, vivifica nos famulos tuos gratiæ tuæ vigore, & jacentibus manum porrige salutarem: reple nos gaudio cordis & lætitia spiritus; expelle à nobis omnes hostiles insidias, & mitte nobis medicum salutis, Angelum pacis, qui nos in angustiis positos consolationibu tuis attollat, quibus in præsenti consequamur auxilium, & in futuro præmia obtineamus æterna.

DEUS, sub cujus nutibus vitæ nostræ momenta decurrunt, suscipe preces humiliter ad te clamantium, ut te omni adversitate & ægritudine liberati, perpetua gratiarum actione laudemus. Per Dominum nostrum IESUM Christum Filium tuum, *&c.*

## ORATIO

*Ad hoc idem impetrandum, quod summe & unice est necessarium.*

DOmine Iesu Christe, obsecro te per amorem, quo omnium hominum onera portasti, ut facias me onus tristitiæ meæ cum gratitudine suscipere de manu providentiæ tuæ, & de voluntate paterni cordis tui, & pro tui amore, quamdiu tibi placuerit, cum plenissima mei ipsius resignatione, longanimiter sustinere, ita dumtaxat, ut me tua gratia confirmes, ne unquam te vel in modico offendam, aut à sanctissima voluntate tua vel minimum recedam.

Atque utinam possem omnium & singulorum, qui pro te passi sunt, hominum pressuras solus sufferre, ut qualemcunque vicem redderem infinitæ charitati tuæ. Eja benignissime Jesu, Ita quæso unias voluntatem meam, cum sanctissimo beneplacito tuo, ut aliud optare nequeam, quam quod tu vis.

## Cap. IX.

# VII. GRADUS ad Beatam Mortem, sive Exercitium quotidianum Orationis Dominicæ pro felici Morte.

*Pater noster qui es in Cælis.*

O Pater Æterne Jesu Christi Filii tui per naturam, noster per gratiam: Creasti enim nos ad imaginem tuam, & cum per peccatum facti essemus filii iræ; per Sanguinem Filii tui adoptasti nos in filios gratiæ, & hæredes vitæ æternæ. Et quamvis Cœlum tibi Sedes sit majestatis & gloriæ tuæ; nos tamen in terris continuo respicis, & paterna cura, charitate ac providentia regis.

Ad te itaque levo oculos meos, ô clemens Pater, qui habitas in cœlis, unde veniet auxilium mihi. Ad te desiderat anima mea sicut cervus ad fontes aquarum. Creasti enim nos

ad te, & inquietum eſt cor noſtrum; donec redeat, & requieſcat in te. Nam ubi Pater meus eſt, ibi patria mea eſt; ibi ſpes, & hæreditas mea; & portio mea in terra viventium. Ad te ſuſpirat cor meum; adhæſit anima mea poſt te. Utinam ſuſcipiat me dextera tua: quoniam melior eſt miſericordia tua ſuper vitas. O quando liberabor de hoc exilio? quando educar de hoc carcere, in quem miſſus ſum, furtim ſublatus de patria? Quando introibo in domum Patris mei, ubi manſiones multæ ſunt? quando conſolaberis me? quando educes me de hoc lacu miſeriæ, & de luto fecis? quando veniam & apparebo ante faciem Dei Patris mei? quando adimplebis me lætitia cum vultu tuo, ut videam non per ſpeculum, in ænigmate, ſed facie ad faciem. Beati qui habitant in domo tua Domine, in ſæcula ſæculorum laudabant te. Ecce Adſcenſiones iſtuc in corde meo diſpoſui, in hac valle lacrymarum, in loco quem poſuit mihi prævaricatio primi Parentis. Tua benedictione adjutus, ibo de virtute in virtutem, donec videam te Deum deorum in Sion.

## Gradus I. Viva Fides.

*Sanctificetur nomen tuum.*

INprimis per vivam & veram *Fidem*; quia ſine *Fide* impoſſible eſt placere Deo: Accedentem enim ad te, ô Deus, oportet *credere*, quia es, & inquirentibus te remunerator es. Jam vero quid eſt vita noſtra ſuper terram, niſi acceſſus, ſeu progreſſus ad Deum, per duos pedes *Fidei* & *Spei*? Nam quies & adhæſio, ſeu complexus & fruitio, quæ perfectæ charitatis eſt, reſervatur Patriæ. Tunc enim amplecteris revertentem ad te è regione longinqua filium, & ſtola prima indues eum.

Interim credo Domine te eſſe *Qui es*; id eſt, *Deum* ſummè Potentem, Sapientem, & Bonum ſuper omnia: & quod diligentibus tu ipſe futurus ſis præmium, & merces magna nimis. Credo quod Redemptor meus vivit, & in noviſſimo die de terra ſurrecturus ſum, & in carne mea videbo *Deum* Salvatorem meum. In hac fide vivere & mori cupio. Hac fide nixus

nixus in omni cruce, tribulatione, pressura, morbo, ac ipsa morte perstabo securus; & tam in adversis, quam in prosperis sanctificabo & laudabo nomen tuum: nihil vel de divina tua potentia, vel de paterna benevolentia dubitans, qua & possis, & velis me servare.

O Domine confirma & adauge *Fidem* meam, pro gloria Nominis tui, quod tunc optimè sanctificatur à nobis, cum in factis potens, in dictis verax, in promissis minime fallax viva fide crederis. Vnde Moyses & Aaron ingressu terræ promissæ à te prohibiti sunt, quia non *sanctificarunt* te coram populo, non credentes tibi in educenda aqua de petra. *Num.* 20.

At Abrahæ prompta fides ubique laudatur, qui in repromissione tua non hæsitavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans *gloriam* Deo. Confestim enim exiit de terra & cognatione sua, & venit in terram, quam monstrabas illi, sciens, quia quæcunque promisit Deus, potest & facere. *Rom.* 4.

Credo & ego videre bona Domini in terra viventium, post egressum ab hoc seculo. Evoca me hinc, quandocunque voles: sed da ut Fide duce, sequar alacriter, credens firmiter, quia potens & bonus es tu: & spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam & propter nomen sanctum tuum Domine, vivificabis me in æquitate tua.

## Gradus II. Firma Spes.

### *Adveniat regnum tuum.*

Regnum, inquam, quod paratum est nobis ab origine mundi; Eripuisti enim nos de potestate tenebrarum, & transtulisti nos in Regnum Filii dilectionis tuæ; ut simus cohæredes ejus secundem spem vitæ æternæ. Nam si in hac vita tantum sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, Tu es qui restitues hæreditatem meam mihi. O quando hoc erit? nam hic advenæ solum & peregrini sumus, non habentes manentem civitatem; sed futuram inquirimus.

Interim

Interim gloriamur in Spe gloriæ filiorum DEI: non solum autem, sed & gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur: patientia autem probationem, probatio spem; spes autem non confundit. *Rom.* 5. Sic nimirum per multas tribulationes oportet nos introire in regnum DEI: Sed spes tantæ mercedis solatium est omnis laboris. Non enim sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

Providebo itaque te Domine in conspectu meo semper, quoniam à dextris es mihi, ne commovear. Propterea lætabitur cor meum, insuper & caro meo requiescet in spe. In pace in idipsum dormiam & requiescam. Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me. Et quæ est exspectatio mea, nonne Dominus? & substantia mea apud te est. Suscipe me secundum eloquium tuum, & vivam, & non confundas me ab exspectatione mea.

In te Domine speravi, non confundar in æternum, in justitia tua libera me, *&c.*

## Gradus III. SINCERA CHARITAS.

*Fiat voluntas tua, sicut.*

QUæ est autem voluntas tua, ô amantissime Pater, nisi ut amem te? Ecce jubes, ut diligam te ex toto corde meo, & ex tota mente mea, *&c.* Sed da quod jubes, & jube quod vis. Vides enim quot remoras tuæ voluntatis; quot amoris obstacula patiamur; dum corpus hoc, quod corrumpitur, aggravat animam. Volo quidem & ego sic amare te, condelector legi tuæ secundum interiorem hominem, sed invenio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, ut non, quod volo bonum faciam.

Heu, infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia tua per JESUM CHRISTUM Dominum nostrum. Da ergo ne amando animam meam, perdam eam; sed salutari odio conservem in vitam æternam.

Sed & audio, quod si quis diligat mundum, vel ea, quæ in mundo sunt, Charitas DEI non sit in eo. Expellat ergo & hunc pravum amorem de corde meo fortis ut mors, imo fortior

fortior morte Dilectio: ut nihil sit, præsertim in egressu meo de hoc mundo, quod me possit separare à charitate, quæ est in Christo JESU Domino nostro.

Absorbeat me vis amoris tui, ut amore amoris tui mundo moriar, qui amore amoris mei dignatus es in cruce mori.

## Gradus IV. Participatio Sacramentorum.

*Panem nostrum quotidianum.*

DEus, qui hactenus pascis me à juventute mea: ô si usque in senectam, & cum defecerit virtus mea, non derelinquas me. Nam peregrinantes per hoc desertum, ad terram promissionis, cibo opus habemus non minus animæ quam corporis; ne deficiamus in via. Non enim in solo pane vivit homo; sed de omni verbo quod procedit de ore tuo. Itaque cibus animæ est Verbum tuum; item Sacramenta tua, & præsertim Panis ille Angelorum, Manna de cœlo verum, Corpus inquam, & Sanguis Domini nostri IESU CHRISTI, dicente ipso, Caro mea vere est cibus, & Sanguis meus vere est potus, ex quo si quis manducaverit, non morietur in æternum.

O da mihi, Domine, ut cum ingrediar viam universæ carnis, & ex deserto mundi hujus ad patriam promissionis æternæ proficiscar, Viatico non destituar: præsertim vero Panis ille divinus confirmet cor meum: Corpore, inquam, ac sanguine tuo refice animam meam, ut in fortitudine cibi illius ambulem usque ad montem excelsum gloriæ tuæ, ubi Electos tuos, quos hic ad tempus cibasti pane lacrymarum, cibabis ex adipe frumenti, & satiabis eos ab ubertate domus tuæ.

## Gradus V. Remissio Peccatorum.

*Et dimitte nobis debita nostra.*

SCio, Domine, quia nihil coinquinatum potest intrare in Regnum cœlorum: nec admittis quemquam nisi reconciliatum & tibi, & proximo suo. Et, heu! miser ego & inops, debitis infinitis tibi teneor obnoxius, nec unde solvam, aut satisfaciam, habeo. Quid faciam? Ecce, apud te Domine misericordia, & copiosa Filii tui Redemptio. Ille venit solvere delicta nostra; & peccatores salvos facere, quorum primus ego sum: Ne intres, quæso, in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens, sed respice in faciem Christi tui.

Doleo ex intimo corde, quod unquam offenderim te Deum & summum Bonum meum. Ideoque dimitto ex animo proximis meis omnes offensas; ne forte frustra à te Domino meo sperem misericordiam, si ego servus conservo meo reservem iram. Dimitte ergo mihi, juxta promissum Filii tui (Dimittite, ait, & dimittetur vobis,) præsertim in ultima illa hora, cum præsentabor coram te Iudice meo. Heu me, si tu iniquitates meas tunc observaveris! O si chirographum decreti contrarium nobis, & debitorum meorum deleat Sanguis JESU CHRISTI, qui pro nobis effusus est in Cruce in remissionem peccatorum.

## Gradus VI. Victoria Tentationum.

*Et ne nos inducas in tent.*

QUid enim est hæc vita nostra, nisi tentatio, & militia continua super terram? Inde gravis nobis colluctatio cum hostibus multis & potentibus, quibus resistere non sufficimus, nisi tu Dominus, potens in prælio pugnes pro nobis; & protegas nos.

O fidelis DEUS, ne patere me tentari supra id quod possum;

ſum; ſed fac cum tentatione exitum; præſertim circa horam exitus mei ex hoc mundo; tunc enim vehementius inſtare ſolét hoſtis, inſidians calcaneo hoſtro.

Adeſto mihi in illa ancipiti lucta, & ultimi agonis momento, à quo pendet tota æternitas mea, & fructus omnium laborum, quos pro me ſuſcepit; & ſanguinis quem pro me effudit Filius tuus. Heu me, ſi in me fruſtretur pretium ejus. Conforta me, ne tentationi ſuccumbam. Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus: Prævalui adverſus eum. Da mihi ut accipiens armaturam Dei, poſſim reſiſtere in die malo; & omnia tela nequiſſimi ignea extinguere: ne coronam juſtitiæ mihi repoſitam ſurripiat. Si tu pro nobis, quis contra nos? Si ambulem in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Si conſiſtant adverſus me caſtra, non timebit cor meum, *&c.*

## Gradus VII. LIBERATIO à MORTE ÆTERNA.

*Sed libera nos à malo.*

MUlta quidem hic nos mala premunt, & ad te, ô Deus, ire compellunt, ut liberari petamus: Mundus, qui totus in maligno poſitus eſt: Satan quoque *malus* per excellentiam: aliaque pœnæ *mala* innumera. Sed nil æque malum, ac Mors Animæ, infauſta proles peccati. Nam peccatum, cum conſummatum fuerit, generat mortem. Itaque *Mors peccatorum peſſima.* Nimirum ſeparari à ſummo BONO, Hoc eſt malum omnium malorum. O ſi in die mala ab hoc *malo* liberet me Dominus. Non enim mortui laudabunt te Domine, neque omnes qui deſcendunt in infernum. Vivens vivens ipſe confitebitur tibi.

O Domine *libera* animam meam; miſericors Dominus & juſtus. Eripe animam meam de *morte*; oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapſu, ut cantem tibi canticum novum; & ſacrificem tibi hoſtiam laudis.

Fortitudo & Laus mea Dominus, & factus eſt mihi in ſalutem.

Dex-

Dextera Domini fecit virtutem, Dextera Domini exaltavit me, &c.

Non moriar, ſed vivam, & narrabo opera Domini.

Caſtigans caſtigavit me Dominus, & *morti* non tradidit me.

Dirupiſti vincula mea, abſorpta eſt mors in victoria.

Anima mea ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium:

Laqueus contritus eſt; & ego *liberatus* ſum.

Confitebor Domino, quoniam bonus, quoniam in ſæculum miſericordia ejus. Amen. Amen.

## Cap. X.

## EXERCITIA pro infirmis tempore morbi.

## ORATIONES

Pro Patientia *in morbis & afflictionibus corporis.*

Loquar ad Dominum, cum ſim pulvis & cinis; umbra fugiens, aut vapor ad modicum parens. Memorare Domine, quæ mea ſubſtantia. Memento quod ſicut lutum feceris me; & in pulverem reduces me. Ne ergo multa fortitudine contendas mecum; quæ eſt enim fortitudo mea, ut ſuſtineam; aut quis finis meus, ut patienter agam? neque enim fortitudo lapidum fortitudo mea; neque caro mea ænea eſt. Vt quid ergo ſagittæ Domini in me ſunt, quarum acerbitas ebibit ſpiritum meum; & terrores Domini militant contra me?

Sed quid, an in Cælum ponam os meum; aut contradicam ſermonibus Sancti? Quin dicam potius: Dominus dedit vires, ſanitatem, &c. Dominus abſtulit. Sicut Domino placuit, ita factum eſt. Sit Nomen Domini benedictum. Ita, dico, Domine; ita ſentio. Iuſtus es Domine & rectum judicium tuum; Et certe graviora ego merueram. Si judex meriti mei ipſe fieri cogerer, nihil poſſem huic, quam patior, pœnæ demere.

Agnoſco ergo manum Patris benigne caſtigantem; non

dextram Iudicis in ira punientem. Sed hoc unum rogo te, Pater clementissime, agnosce figmentum tuum fragile, & pusillum; quid ferre valeat, ne succumbat; ex se quidem nihil penitus; ex te omnia, si gratia tua confortet.

Itaque da robur, ut pati & portare possim; *Patientiam*, inquam, desidero. Hæc mihi omnino necessaria est: Hanc da mihi Domine; & ecce paratum cor meum Deus, paratum cor meum, accipere quidquid mihi applicitum fuerit; ita ut etiam hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcas. O fac Domine, ut in patientia mea possideam animam meam: ideoque frequenter respiciam in faciem Christi Filii tui, ut ipso tanta ac tam dira in carne passo, eadem cogitatione amari studeam. Ille factus est tibi obediens usque ad mortem, & mortem Crucis. Ego necdum usque ad Sanguinem restiti. Sentio tamen, quantam vim patiar, dum aculei morbi, & dolores mortis irruunt in me.

Itaque fortitudinem meam ad te custodiam. Quoniam tu es fortitudo mea, & refugium meum. Tu es protector vitæ meæ. Proba me Domine, & tenta me; ure renes meos, & cor meum; ut inveniar aliquando dignus te; velut aurum, quod non sint condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis: attamen novi quoque; quia sicut oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam ita & Christianus, si non conformetur suo capiti, & non transeat per ignem & aquam; haud educetur in refrigerium. Ecce Domine jam in igne sum; & quam diu? Hoc tuum sit. Serva me interim qui tres pueros in fornace Babylonis servasti illæsos. Educ me quoque quando voles, incolumem; ut & ego benedicam tibi cum omnibus Creaturis tuis in omnia sæcula, dicens, Benedicite omnia opera Domini Domino, *&c.*

*Aliud Exercitium pro* Patientia *habes supra Sectione* 4. *pagina* 305.

ASPI-

# Aspirationes & Considerationes Animæ piæ,

## *In morbis & adversis utiles.*

1. O *Sapientia* Æterna, quæ attingis à fine usque ad finem fortiter, & disponis omina suaviter: tangis me fortiter hoc morbo & malo coporis, sed dispone idipsum suaviter ad gloriam tuam & salutem meam qui omnia in pondere, & mensura disponis.

2. O *Pater*, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum; sed & hæc infirmitas seu afflictio mea, nonne donum tuum est? An eam casui & fortunæ tribuam, non agnoscens tuam providentiam? Absit hoc à me; Scio enim, quia tu gubernas omnia: Sed & Domine custodis omnia ossa nostra, unum ex his sine te non conteretur. Quin & capilli capitis nostri omnes numerati sunt apud te. In manibus tuis sortes meæ. Tu percutis & sanas, vivificas & mortificas. Sive vivimus, sive morimur, tui sumus Domine. Fiat in omnibus voluntas tua. Si bona suscepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus? quæ tamen mala non erunt, si ea suscipimus ex mente Domini, nos corripit ut filios, ad disciplinam. Nempe diligentibus Deum, hæc ipsa mala cooperantur in bonum.

3. O *Domine* ego servus tuus, & filius ancillæ tuæ; fac de me, quod placitum fuerit ante te; & quis sum ego, qui repugnem tibi? Quis enim restitit tibi, & pacem habuit? Ecce ego lutum, tu figulus. Finge, & excoque me, si ita visum tibi, in camino tribulationis; ut fiam vas in honorem.

4. O *Medice*, qui verbo curas omnes languores animæ, nec minus corporis, quando id animæ nosti expedire: Sana me Domine, & sanabor in anima; salvum me fac, & corpore quoque salvus ero. Confido in te; & non in medicis, aut illis remediis. Illa quidem non respuo: Sed nisi tu restauraveris domum ruinosam corporis mei, in vanum laborant omnes qui ædificant eam.

Remediis ergo, si quæ porriguntur, tu præsta vires, ut efficaciam

caciam suam habeant in me: Sin minus, Patientiam operare in anima mea: nam illa certissimum & præsentissimum est adversus omnes morbos & mala remedium.

Sed ecce jam agnosco te reipsa Medicum. Officium medici est noxium humorem ab ægris corporibus expellere, amara etiam potione, aut dero quovis remedio. Id tu facis nunc, ô cœlestis medice, hac afflictione corporis mei. Durum quidem remedium, & ingratum, fateor, carni meæ; Sed intemperans & inobediens æger crudelem facit medicum.

Nimirum ego, cur negem? Sæpe indulsi carni meæ nutrivi eam in delitiis; multam noxiæ bilis, & pravi humoris colluviem contraxi. Itaque contraria forte contrariis curanda judicas. Fiat Domine; detur caro in interitum; modo Spiritus salvus fiat. Caro nos læta traxit in culpam, afflicta utinam reducat ad veniam. Vre, seca; modo parcas in æternum.

## ORATIO

### *Ad Christum orantem in Horto sub initium Passionis.*

Pro gratia & solatio in hora mortis.

*Tristis est anima mea usque ad mortem: Et progressus pusillum procidit in faciem suam, orans & dicens: Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntatem non sicut ego volo, sed sicut tu. Et factus in agonia prolixius orabat. Et jactus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.*

O Dominator Cœli & terræ, Jesu Christe, robur, fortitudo, & victoria Martyrum, qui per te insultant morti, & in morte victores exultant. Vnde ergo tibi metus iste? unde tam anxia supplicatio? unde sudor tam mirus & inauditus, id est, sanguineus? Nonne oblatus es, quia ipse voluisti? nonne voluntarie omnino sacrificium istud Deo Patri obtulisti?

Quis non timeat ô Domine, si times tu, quem omnia timent? Quis non concidat exanimis, si tu procidis in faciem, cui curvatur omne genu? Quis non exhorreat ad mortis adspectum,

adspectum, si tu, qui victor mortis futurus es, morte appropinquante, sic formidas?

Sed benedictus sis in æternum, mi Jesu, quia ad consolationem infirmorum membrorum tuorum, hæc infirmitatis indicia assumere dignatus es; ne carnis infirmitas nobis desperationem ingerat, ubi ad passionem & mortem promptus est Spiritus.

Eja Domine recordare vehementis illius tristitiæ, illius pavoris, horroris, & terribilis angustiæ, quæ velut inundantes aquæ intraverunt usque ad animam tuam, cum jam adesset initium acerbissimæ Passionis tuæ; adeoque pronus caderes in terram, & peteres à Patre transferri calicem istum abs te.

Recordare durissimi illius agonis, & luctæ, heu, nimis acerbæ, qua tibi cum morte, in tristissima illa nocte confligendum fuit, quæ & sanguinem è toto corpore tuo sudorem heu quam violenter expressit!

Memento, inquam, Domine, quorsum hæc omnia? Vtique propter nos homines, & propter nostram salutem. Et quidem erit, cum & ego veniam in hanc horam; cum & ego in hunc hortum seu campum certaminis ingrediar; ut cum morte congrediar. Heu Domine, Quid tunc fiet de me? Sine ope tua subsistere non potero; quin deficiam & succumbam, nisi tu mecum sis, & pugnes pro me; tu, qui laborantes & oneratos invitas ad te, ut eos reficias.

Calicem quidem tuum, & ego bibere paratus sum; quomodo enim ego peccator recusabo eum, cum tu Agnus innocens illum prior ebiberes? Itaque deprecari eum non audeo: attamen hoc enixe precor, Domine, ut temperes mihi calicem istum, & amaritudinem ejus, sic *Gratiæ* & consolationis tuæ fonte diluas, ut non abhorream, nec subterfugiam, quo minus bibam illum: omnia enim potero per *Gratiam* tuam, si me confortes. Sed & calix *Gloriæ* tuæ inebrians quam præclarus est! O ubertas Domus Dei, quam inebriabuntur Electi tui! O torrens voluptatis, quo potabis amicos tuos! Quid ista spes & expectatio non leniat, condiat, aut dulcoret? certe omne durum ac grave tribulationis nostræ, æternum Gloriæ pondus alleviat.

Verum Domine in his non mea voluntas, ſed tua fiat: Lenem & ſuavem mortem non peto; Sed qualem tu vis, & noſti fore ad majorem gloriam tuam, & meam ſalutem. Totum hoc tuæ pietati, & voluntati committo. Si difficiliorem mihi luctam, & graviores mortis anguſtias divina providentia tua diſpoſuit, fiat voluntas tua. Paratum cor meum Deus; ſed conſerva & adauge in me fidem, & ſpem præſentiæ, bonitatis, & miſericordiæ tuæ; nec derelinques me Deus Salvator meus; ſicut nec Pater tuus dereliquit te, mitte, inquam, & mihi Angelum ſanctum tuum, qui in illis anguſtiis me conſalotionibus ſuis erigiat, & confirmet, omnemque virtutem inimici propulſetà me, donec peracto hoc agone, lætus triumphem, & merear à te coronam vitæ, quam promiſiſti diligentibus te, & perſeverantibus uſque in finem, Amen.

## CAP. X.

### *Proteſtationes ſæpius faciendæ, & maxime ante mortem, ab eo, qui Chriſtiane vivere, & mori deſiderat.*

I.

IN primis proteſtor, me tota animi promptitudine à divina providentia acceptare hanc & quamcunque aliam crucem, morbum, imo & mortem ipſam, divinæ voluntati meam pleniſſime ſubmittens; agnoſcens me non ſolum hac afflictione, infirmitate, & morte, verum etiam omni alio graviori ſupplicio, ipſo etiam inferno, propter innumerabilia peccata mea digniſſimum.

Suſcipio inſuper hanc infirmitatem & mortem, ob reverentiam ſacratiſſimæ Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, dolores, moleſtias, & acerbitates, quas tolero cum moleſtiis, doloribus, & amariſſimis pœnis, quas in vita, paſſione & in morte ſua pertulit, uniens; ſuppliciterque eum rogans, ut dignetur eas acceptare pro pœnis innumerabilium peccatorum, quorum in Purgatorio debitorem me fateor, adeoque in remiſſionem culparum mearum, & maxime earum, quæ pluri-

plurimum conſcientiam meam urgent, & quas majori cum diligentia confeſſas, & diligentiori ſatisfactione abolitas modo optarem.

II.

PRotector quod ſicut hactenus in vera S. Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ fide vixi, & credidi firmiſſime, quidquid illa credidit mihique credendum propoſuit, ſpeciatim autem articulos Symboli Apoſtolici; etiam velim mori in eadem fide: & in hunc finem confitendo dico; Credo in Deum Patrem omnipotentem, *&c.* omnia eodem ſenſu iutelligens, quo illa ſemper intellexit ſancta Mater Eccleſia.

III.

PRoteſtor me humillime petere remiſſionem omnium meorum peccatorum commiſſorum contra divinam Majeſtatem, proximum, & meipſum, cogitatione, verbo, opere & omiſſione in obſervantia mandatorum Dei, præceptorum Eccleſiæ (Regulæ & conſtitutionum quas profeſſus ſum) in operibus miſericordiæ, tum ſpiritualibus, tum corporalibus; in abuſu Sacramentorum, & negligenti cuſtodia ſenſuum meorum, omnium, inquam, peccatorum meorum ſeu mortalium, ſeu venialium; occultorum & alienotum, veniam precor à Deo meo per infinitam bonitatem, & miſericordiam ejus, per meritnm vitæ, paſſionis & mortis Domini mei, & Filii ejus Ieſu Chriſti, & per potentiſſimam interceſſionem glorioſiſſimæ Virginis Mariæ matris Chriſti; per opem omnium Angelorum, Sanctorum, & Sanctarum Curiæ cæleſtis, & ſpecialiter Patronorum meorum. Atque humillime à divina bonitate peto, ut dignetur ex hoc tam immenſo theſauro omnes defectus meos in confeſſione Sacramentali commiſſos ſupplere; & vel nunc demum veram ac ſinceram mihi largiri contritionem de omnibus peccatis meis.

IV.

PRoteſtor quod ex animo ignoſcam omnibus qui me unquam quocunque modo læſerunt vel offenderunt, imo illis à divina Majeſtate omnia illa bona precor, quæ deſidero animæ meæ, inſuperque veniam peto, ſi eis occaſionem me offendendi præbuerim. Deum autem omnipotentem rogo, ut profunde ac vivaciter hoc ipſum in corde meo ſentiam, & vere ac ſincere dicere valeam, Dimitte mihi debita mea, ſicut & ego dimitto debitoribus meis.

V.

PRoteſtor quod humillime ex toto corde veniam rogem ab omnibus illis, quos malo exemplo, factis, verbis, vel quocunque modo, ſcienter vel ignoranter offendi, ad omnem ſatisfactionem me paratiſſimum offerens; & Deum enixe rogans, ut ſi quem læſi, aut defraudavi, ejus mihi memoriam renovet, & reſarciendæ omnis injuriæ ſinceram voluntatem & plenam facultatem mihi ante mortem tribuat.

VI.

PRoteſtor me cogitationibus, verbis & operibus imparem divinæ bonitati eſſe, nec infinitis beneficiis & gratiis, quæ tu Domine mi, mihi præſtitiſti, tam univerſalibus, quam particularibus, tam publicis, quam privatis, tam manifeſtis, quam occultis, ullo modo reſpondere poſſe; adeoque ſanctiſſimis tuis pedibus advolutus, quas poſſum maximas, maximoque animi affectu gratias ago.

Appello itaque beatiſſimam Virginem Matrem tuam, Patronam meam, ſanctos Angelos, & præcipue Cuſtodem meum; omnes Sanctos & Sanctas curiæ cœleſtis, ſpecialiter autem meos Patronos & advocatos, ut ſuis gratiarum actionibus ſuppleant meum defectum, & ſingularem ingratitudinem, de qua doleo, ac te veniam rogo. Optarem autem mihi hoc caſu tot linguas & corda, quot ſunt creaturæ in mundo, quot ſtellæ in cœlo, quot folia in arboribus, quot arenæ in littore maris, ut aliquo modo pares gratias decantare tibi valeam, & ideo illud Propheticum aſſumo;

Bene-

Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Laudate Dominum de cœlis: laudate eum in excelsis.

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus.

Benedic anima mea Domino: & noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Similiter omnibus illis gratias ago, qui mihi ullum beneficium corporale aut spirituale præstiterunt: præcipue illis, qui me instruxerunt, corripuerunt, & admonuerunt; aut ullam mihi occasionem de dulcissimo meo Iesu bene merendi ex charitate præbuerunt.

## VII.

Protestor me velle vivere, & mori, munitum meritis Passionis, Mortis, & Sanguinis à Salvatore meo effusi; item Patrocinio gloriosissimæ Virginis, & omnium Sanctorum Ecclesiæ, ac reliquorum, qui adhuc sunt, aut erunt usque ad finem mundi, quæ omnia Deo offero pro remissione omnium meorum peccatorum, & in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis à divina Majestate receptis.

## VIII.

Ex nunc pro hora mortis meæ supplico beatissimæ Virgini, Angelo meo custodi, omnibus Sanctis, ut quoad vixero, & maxime in hora mortis meæ, efficacibus suis intercessionibus, & meritis impetrent mihi veram fidem, certam spem, ardentem charitatem, constantem fortitudinem, profundam humilitatem, invictam patientiam, omnesque alias virtutes, quæ mihi pro reliquo vitæ meæ, ac mortis articulo necessariæ sunt: ideoque ex nunc pro tunc dico;

*Maria Mater gratiæ,*
*Mater Misericordiæ,*
*Tu nos ab hoste protege,*

*Et hora mortis suscipe.*
*Omnes Sancti & Sanctæ Dei, interdicite pro me, ut dignus sim mori in gratia Christi.*

## IX.

PRotestor quod si Deo permittente contingeret me vitæ aut mortis tempore ab hoste maligno, quacunque tentatione pulsari, me nolle illi consentire, neque tacite, neque expresse, neque signis, neque verbis, neque factis; adeoque ex nunc pro tunc revoco, irrito & detestor omnes & qualescunque cogitationes, quas dæmon mihi suggerere poterit: soli enim Deo Creatori meo, in finem usque adhærere, & fidelis esse volo: Abrenuncians & nunc denuo & totaliter Satanæ, & omnibus operibns ac suggestionibus ejus.

## X.

DEnique commendo animam meam Deo Creatori, qui eam ex nihilo creavit: Christo Salvatori, qui eam suo Sanguine & morte redemit: Spiritui S. qui eam in Baptismo sibi sanctificavit. In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Deus propitius esto mihi peccatori.

Similiter protestor, quod ubi in agone constitutus, amplius lingua loqui non valuero, saltem animo desiderem Deo meo uniri; & ex nunc pro tunc illi offero agoniam, labores, sudores, & passiones meas, uniendas agoniæ, sudori sanguineo, doloribus & passionibus dulcissimi Salvatoris mei, Iesu Christi, in remissionem peccatorum meorum, & ad gloriam ejus æternam: omnesque ipsi assistentes Angelos toto corde deprecor, ut me in hoc mortis articulo fideli præsidio defendant.

## CAP. XII.

## EXERCITIUM seu Protestatio Infirmi & Moribundi.

Quæ coram Ven. Sacramento, ab infirmo Viaticum sumpturo, vel ab alio ejus nomine utiliter legetur.

*Utilis etiam alias in Communione, tam sanis, quam infirmis.*

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Ecce ego creatura tua facta ad imaginem tuam, & redempta Sanguine Vnigeniti Filii tui, compareo coram te Creatore meo; à quo, & ad quem creatus sum; cujus gratia vixi hactenus, & cui deinceps quousque tibi visum fuerit, vivere volo; propter quem, & in quo mori cupio; Adoro te supplex ad quem desiderat, & millies suspirat anima mea: ad te clamo, quem solum præ omnibus amo, ô quies mea, spes mea, amor meus, desiderium meum, & omne bonum cordis mei.

O Pater amantissime, quamvis sim minimus filiorum tuorum, imo indignus vocari filius tuus, quia te non honoravi, ut Patrem: venio tamen magna cum fiducia, & me projicio in sinum & brachia suavissimæ charitatis, & misericordiæ tuæ: dolens ex intimo corde meo, quod unquam dereliquerim te Deum meum, fontem omnis boni, à te discesserim dulcissimo Patre meo: tui oblitus fuerim: qui omni momento, quasi omnium aliorum immemor, nunquam oblitus es mei.

O utinam nunquam offendissem te, ô Deus meus & omnia! Suscipe saltem hoc ab intimo cordis mei ardens votum, ac desiderium meum; Dum tempus est miserendi, respice in me, & miserere mei. Scis enim, Domine, quia amo te plusquam me (aut certe sic amare desidero) & super omnia, quæ sunt, & esse possunt amabilia. Scio cui credidi; & quia potens es depositum meum servare: scio etiam quia cor contritum & humiliatum ô Deus non despicies.

Spero

Spero quoque quod nunquam projicies me à facie tua, tu qui tam amanter invitas nos ad te, dicens: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis; & ego reficiam vos. Ecce Domine venio; Tu, qui omne, quod ad te venerit, non ejicis foras, suscipe me secundum eloquium tuum, & vivam, & non confundas me ab exspectatione mea. Educ de hoc carcere animam meam, ad confitendum nomini tuo.

O felix hora! quando liberabor de corpore mortis hujus? Quando veniam ad te? quando venies, & consolaberis me? quando non per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciem videbo te? quando deposito hoc corpore, quod corrumpitur, & aggravat animam, sine remora laudabo te? quando servum tuum dimittes in pace, ut pure serviat tibi?

Priusquam autem abeam, & amplius non ero, saltem cupio divinæ Majestati tuæ in hac lacrymarum valle ex omnibus animi viribus incipere offerre sacrificium laudis; ut deinceps in sæcula sæculorum laudem te.

Gratias igitur ago tibi infinities, quod ab æterno dignatus fueris de me tam amanter cogitare; & in tempore creare me ad imaginem tuam: Et quando venit plenitudo temporis, redimere me sanguine Unigeniti Filii tui; toties mihi parcere peccanti, & de tenebris peccati toties me revocare in admirabile lumen tuum.

Quid vero tibi, ô Domine JESU, pro laboriosa vita, & acerbissima morte tua; & quod toties me pascere dignatus es Corpore & Sanguine tuo; quid, inquam, tibi pro omnibus, quæ retribuisti mihi, retribuam, ô Sponse dilecte animæ meæ?

Abyssus Nihili mei, & miseriarum mearum invocat abyssum bonitatis & immensæ charitatis tuæ, in voce quinque cataractarum, id est vulnerum tuorum; in his enim tota spes, & fiducia mea: propter hæc, & immensum Oceanum misericordiæ tuæ, ex iis manantem, securus venio ad te, etsi miser, nudus, & pauper, quia tu dives es in omnes, & bonorum meorum non eges. Calicem salutaris quem mihi propinas, quamvis amarum, libens accipiam de manu tua,

& bibam

& bibam illum tecum, quia tu prior illum pro me ebibisti, cum ita vehementer sitires salutem meam. Sed & nomen Domini invocabo, & sacrificabo tibi hostiam laudis.

Quis mihi tribuat, ut ex omni affectu cœlestis curiæ, omnium Angelorum, & Sanctorum, & inprimis sanctissimæ Matris tuæ, te pro hoc arctissime complecti possem; ut omnium eorum, & omnium creaturarum vocibus & affectibus, te laudem atque glorificem?

Accipe Domine cor meum in holocaustum, quod jam totum tibi præbeo; Do & oculos meos, ut te solum videant, & in te omnia: aures meas, ut audiant verbum tuum; os, seu linguam, & labia mea, ut repleantur & cantent gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam; Manus meas, ut extendam eas in cœlum ad orationem; vel ad proximum pro eleemosyna; & ad mandata tua: Pedes meos, ut dirigantur in viam pacis: omnia denique membra & ossa mea ut dicant: Domine, quis similis tibi?

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus: Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus. Abrenuncio jam omnibus terrenis his: quia in te uno omnia habeo; abnego me, quia tuus sum ego, & vivo ego, jam non ego, vivis autem in me Christe JESU; & diligo te ex corde meo, ex tota anima mea, ex tota mente mea, & ex totis viribus meis.

Pone ergo me juxta te, & cujusvis manus pugnet contra me: Et si forte contingeret deinceps ut vi morbi, aut hostis fallacia, aliena ab his cogitarem vel loquerer; ea nunc revoco & abrenuncio; & contestor coram te, Deus meus, & te, ô beatissima Mater mea, Virgo *Maria*, & te, mi Angele Custos, & vobis ô dilecti Patroni mei N. & N. quia in fide Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ vivere & mori volo: & in solo Deo ac Domino meo *Jesu Christo*, ejusque meritis confido: Et amo illum super omnia, toto corde, tota anima mea, & usque ad extremum spiritum amare volo.

Quidquid contra hæc tam sancte, tamque seria voluntate decreta mihi vel hostis tentatio, vel carnis infirmitas; vel morbi

morbi vis aut corporis afflictio ſuggeſſerit, nullum cupio eſſe in tribunali tuo, ô Deus: idque omnino nunc abominor, & abjuro: hocque teſtamentum in die judicii ſolum volo validum eſſe; quod paratus ſum ſanguine meo conſignare; pro quo, & pro te, ô Deus meus, millies mori opto, ut tibi vivam, cui omnia vivunt; tibi moriar, dulciſſime *Ieſu*, qui amore mei dignatus es mori.

## O R A T I O.

*Poſt ſumptam in morbo SS. Euchariſtiam.*

Ad IESUM Chriſtum Mundi Salvatorem.

*Quæ etiam poſt Communionem erit uſui.*

GLoria tibi Chriſte, qui in dulcedine tua pauperem meam animam viſitare & refocillare dignatus es. Nunc dimittis ſervum tuum Domine, ſecundum verbum tuum in pace.

Iam te teneo, dulcis amor, jam ultra non dimitto te, jam Mundo & omnibus, quæ mundi ſunt, lubens valefacio, jam gaudens ad te venio, Deus meus.

Nihil amodo; nihil, ô bone IESU, me ſeparabit à te; tibi enim Chriſte conjunctus ſum, in te vivam, in te moriar, & in te, ſi volueris, in æternum permanebo. Vivo jam non ego, vivit vero in me Chriſtus.

Tædet nunc animam meam vitæ meæ; cupio diſſolvi & eſſe cum Chriſto: mihi enim vivere Chriſtus eſt, & mori lucrum.

Iam non timebo mala ambulans in regione umbræ mortis, quoniam tu mecum es Domine, & ſicut deſiderat cervus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus; ſitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei mei?

Benedic mihi, *Ieſu* amantiſſime, & nunc in pace dimitte me, quoniam tuus ſum ego; & in æternum ultra nunquam dimittam te.

O ſi felici tibi copula nunc ſocier in æternum, ô ſi totus

in te immergi, totus abſorberi & ſepeliri in te merear, ô ſi anima mea inter amplexus tuos ſuaviter requieſcens, abſorbeatur tota in te, & feliciſſime fruatur te Deo amatore ſuo.

Quid mihi jam ultra cum Mundo, mi amantiſſime *Ieſu*? Ecce nec in cœlis quidquam præter te volui.

In manus tuas Domine *Ieſu*, commendo ſpiritum meum. Recipe me, dulcis amor, ut in æternum mihi bene ſit in te, & in pace ſuaviter in te obdormiam & requieſcam.

# ORATIONES

## Pro felice morte, tam ſanis quam infirmis plurimum utiles.

*Quæ non minus apud moribundos, ab aliis, paucis mutatis, utiliſſime recitari poſſunt.*

### Oratio I.

DOmine *Ieſu* Chriſte, per agnoniam, & orationem tuam ſanctiſſimam, quam oraſti pro nobis in monte Oliveti, quando factus eſt ſudor tuus ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram; obſecro te, ut multitudinem ſudoris tui ſanguinei, quem præ timoris tui anguſtia copioſiſſime pro nobis effudiſti, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti, contra multitudinem omnium peccatorum [meorum (*hujus famuli tui N.*) & libera [me (*eum*) in (*hac*) hora mortis [meæ (*ſuæ*) ab omnibus pœnis & anguſtiis, quæ pro peccatis [meis me (*ſuis ſe*) meruiſſe [timeo (*timet.*) Qui cum eodem Deo Patre & Spiritu S *&c.*

*Pater noſter. Ave Maria.*

### Oratio II.

DOmine *Ieſu* Chriſte, qui pro nobis in Cruce mori dignatus es: obſecro te, ut omnes amaritudines paſſionum & pœnarum tuarum, quas pro nobis miſeris peccatoribus ſuſtinuiſti in cruce, & maxime in illa hora, quando ſanctiſſima anima tua egreſſa eſt de corpore tuo ſanctiſſimo, offerre

ferre & oſtendere digneris Deo Patri Omnipotenti, pro anima [mea (*hujus famuli tui N.*) & libera [me (*eum*) in *hac* hora mortis, ab omnibus pœnis & paſſionibus, quas pro peccatis [meis me meruiſſe timeo. (*ſuis ſe meruiſſe timet.*) Qui cum eodem Deo Patre, & Spiritu S.

*Pater noſter. Ave Maria.*

### Oratio III.

DOmine *Jeſu* Chriſte, qui per os Prophetæ dixiſti; In charitate perpetua dilexi te, ideo attraxi te miſerans tui: obſecro te, ut eandem charitatem tuam, quæ te de cœlo ad terram, ad tolerandas omnium paſſionum tuarum amaritudines traxit, offerre & oſtendere digneris Deo Patri Omnipotenti pro anima [mea (*hujus famuli tui N.*) & libera [me (*eum*) ab omnibus paſſionibus & pœnis, quas pro peccatis [meis me timeo meruiſſe (*ſuis ſe meruiſſe timet*) & ſalva animam [meam (*ejus*) in *hac* hora exitus [mei. (*ſui.*) Aperi mihi (*ei*) Domine, januam vitæ, & fac [me (*eum*) gaudere cum Sanctis tuis in gloria. Qui cum eodem Deo Patre & Spiritu S.

*Pater noſter. Ave Maria.*

*Domine Jeſu Chriſte*, qui redemiſti nos pretioſo ſanguine tuo, ſcribe in anima [mea (*famuli tui N.*) tua pretioſiſſima vulnera ſanguine tuo, ut [diſcam (*diſcat*) in eis legere tuum dolorem, contra omnes dolores & pœnas, quas pro peccatis [meis me meruiſſe timeo; (*ſuis ſe meruiſſe timet;*) amorem tuum, ut [uniar (*uniatur*) tibi amore invincibili, quo à te & omnibus Electis tuis, nunquam poſſim (*poſſit*) in perpetuum ſeparari.

Fac [me (*eum*) Domine *Jeſu* Chriſte, participem ſacratiſſimæ Incarnationis, ſanctiſſimæ Converſationis, amariſſimæ Paſſionis, glorioſiſſimæ Reſurrectionis, & admirabilis Aſcenſionis tuæ.

Fac [me (*eum*) Domine participem ſacratiſſimorum Myſteriorum, & Sacramentorum tuorum.

Fac [me (*eum*) Domine participem omnium orationum

tionum & sacrificiorum, quæ fiunt in Ecclesia tua sancta.

Fac [me (*eum*) denique participem omnium benedictionum, gratiarum, meritorum, gaudiorum, omnium Electorum tuorum, qui tibi placuerunt ab initio mundi, & concede mihi (*ei*) ut cum his omnibus in conspectu tuo gaudeamus in æternum. Amen.

# COMMENDATIO.
## Animæ in manus Creatoris.

*In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.*

IAm commendo sanus & valens, ut commendatum habeas, ô Christe, quando illum commendare non potero amplius, etsi suis vinculis nondum solutum. Timeo tempus illud, quo inter vivos ero, nec esse me sciam. Videmus in plerisque moribundis id fieri. spirant, vivunt, & vivere se nesciunt. quis palpitantem tunc spiritum & migrare trepidantem, tandem tamen ex amico carcere migrantem recipiat, si tu excludas, ô Creator?

Christe patientissime recordare, etiam te in extremis illis angustiis lacrymarum, & deseri questum esse, spiritum Patri commmendasse, exclamasse, exspirasse.

Ad te ego jam clamo, ut tu Salvator meus spiritum meum suscipias, quocunque morbo, tempore, loco, è corpore abeuntem.

Recordare, bone *Iesu*, in cruce te brachia expandisse, pectus aperuisse, caput inclinasse. Ecce, anima mea à rebus creatis omnibus deserta, refugium quærit; in illa tua brachia sese immittit, in tuum illud pectus sese ingerit: admitte, obsecro, miseram, & ne inde exturba, donec ira Dei transeat. hic secura, hic ab inferorum satellitibus tuta lateat.

Ergo, in manus tuas, Domine, commendo spiritum meum, imo tuum, quia tu eum creasti & reparasti: Figmentuum, tuum, ô Deus, ne dispice.

## CAP. XIII.

### De modo agendi apud infirmos, præsertim moribundos.

*AMplum ac celebre est hoc argumentum; nec intra tam angustos, qui nobis restant,* Paradisi *limites arctandum. Uberius istud persequetur* PÆDAGOGUS Ægrotantium, & Agonizantium, *quem, Deo propitio, videbit pius Lector. Nunc paucis quædam proponemus.*

*Cui itaque curæ ac cordi est Christiana charitas, eam si unquam alias, tum præcipue apud* Infirmos *&* Moribundos, *ostendat; eo nempe temporis articulo, quo de summa rei decertandum est, & caussa totius* Æternitatis *agenda. O res plena discriminis! Et quid; si Æger solus in arenam descendat, congruis auxiliis destitutus?*

*Facessant ergo inde otiosi & curiosi spectatores: adsint vere pii homines, qui cum* hortando, *tum* consolando, *tum* orando *Moribundum in illa difficili lucta, fideliter adjuvent, & ad felicem exitum dirigant.*

*Potissima tamen sit circa* Contritionem, Fidem, Spem, Charitatem, & Resignationem *cura, id est, Moribundus serium de* peccatis suis dolorem *concipiat; ut vivos ac efficaces* Actus Fidei, Spei, ac Amoris erga Deum Proximumque *exerceat; ut sese totum* resignet *ac* conformet *devinæ voluntati: infinitæ Dei misericordiæ immobiliter inhæreat,* &c.

*Complura huc opportuna passim* Paradisus *suggeret; Nos commodo pii* Lectoris *obiter quædam annotabimus.*

*Memento tamen hæc & similia apud infirmos (maxime quibus morbus infestior est, caput debile, ratio non perinde lucida) non temere & confertim, sed sensim, leniter, & per intervalla ingerenda: ut spatium iis etiam detur, audita nonnihil ruminandi; & in usum suum vertendi. Nam & oleum copiosius, ac cum impetu effusum Lampadem non alit, sed extinguit: & præceps imber arva subvertit, aut defluit; at qui sensim decidit, terram subit, irrigat, & fæcundat.*

*Videas multum apud Ægros hac in parte peccari, dum iis nimium*

*nium legendo, & alloquendo, ſæpe etiam parerga, & quæ minus ad rem, ingerendo caput obtunditur.*

*Si cui ergo libet uti Paradiſo apud* Infirmos *&* Agonizantes, *præter ea,* quæ hac ipſa ſect. 7. *tradimus, uſum habebunt ſequentia.*



*His omnibus addendæ*

Selectæ *Quædam* Formulæ, *&* Sententiæ *ſacræ;*

*Ad exercendas Virtutes Theolog.* &c. *quæ circa mortem præcipue conveniunt.*

## Ad *Exercitium* FIDEI.

CRedo in Deum Patrem, qui me creavit ad imaginem & similitudinem ſuam.

Et in Jeſum Chriſtum Salvatorem meum, qui me ſuo ſanguine redemit.

Et in Spiritum S. qui me in Baptiſmo ſanctificavit.

Credo Domine, adauge fidem meam.

Credo quod Redemptor meus vivit; & in noviſſimo die de terra ſurrecturus ſum; & in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.

Credo, quia apud Deum non eſt impoſſibile omne verbum.

Credo quidquid dixit Dei Filius, Nihil hoc verbo veritatis verius.

Credo Domine Jeſu; quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum veniſti, non perdere ſed ſalvare nos.

Credo quidquid Sancta Catholica, & Apoſtolica Eccleſia à Chriſto & Apoſtolis hucuſque credit, & mihi credendum propoſuit, cujus Eccleſiæ petra & fundamentum eſt Chriſtus Jeſus, dicens, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam.

*Hic recitetur Symbolum Apoſtolorum.* Credo, *cui ſubjunge,* in hac fide natus & baptizatus ſum; in hac vixi, per Dei gratiam in hac vivere, & mori volo: Adjuvet, & confortet me contra omnem tentationem charitas & gratia Ieſu Chriſti Salvatoris mei, *&c.*

*Actum* Fidei. *vide Sect.* 1. *Pag.* 71.

## Ad *Exercitium* SPEI.

I*Nnumera ſunt in* Pſalmis, Prophetis, Euangeliis, *huc pertinentia: Nos aliqua delibabimus, prout occurrent memoriæ:* Nihil quidem tam neceſſarium Moribundo, quam ut firmiſſimam de divina miſericordia Spem in animo retineat; Nam hoſtis eam præcipue convellere nititur.

Dominus

Dominus illuminatio mea & salus mea, quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? *&c.* *Psal.* 26.

Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es, *Psal.* 22.

In te Domine speravi, non confundar in æternum, in justitia tua libera me. *Psal.* 30.

Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei. Tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

Providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commovear.

Propter hæc lætatum est cor meum, & exultavit lingua mea, insuper & caro mea requiescet in spe, *&c.* *Psal.* 15.

Exsurgat Deus & dissipentur inimici ejus, & fugiant qui oderunt eum, à facie ejus; sicut deficit fumus, deficiant; si ut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei. *Psal.* 67.

Iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu salvabit. *Psal.* 33.

Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei & Deus meus. *Psal.* 41.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut mundus salvetur per ipsum. *Ioan.* 3.

Sed & si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem, IESUM Christum justum: & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam totius mundi. 1 *Ioan.* 2.

Amen, amen dico vobis, quia qui verbum audit & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, & in judicium non venit, sed transiet à morte in vitam. *Ioan.* 5.

Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet, & eum qui venit ad me, non ejiciam foras. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam æternam. *Ioan.* 6.

Ego sum Resurrectio & Vita, qui credit in me, etiamsi mor-

mortuus fuerit, vivet, & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum. *Ioan.* 11.

Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo Omnia nobis donavit? Quis accuſabit adverſus electos Dei? Deus qui juſtificat. Quis eſt qui condemnet? Chriſtus IESUS qui mortuus eſt, imo qui & reſurrexit, qui eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. *Rom.* 8.

Nemo noſtrum ſibi vivit, & nemo ſibi moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus, ſive morimur, Domini ſumus. *Rom.* 14.

Scimus, quoniam ſi terreſtris domus noſtra hujus habitationis diſſolvatur, quod ædificationem ex Deo habemus, domum non manu factam, æternam in cœlis. Nam & in hoc ingemiſcimus, habitationem noſtram, quæ de cœlo eſt, ſuperindui cupientes, ſi tamen veſtiti, non nudi inveniamur. 2 *Cor.* 5.

Nunc magnificabitur Chriſtus in corpore meo ſive per vitam, ſive per mortem. Mihi enim vivere Chriſtus eſt, & mori lucrum. Eſſe cum Chriſto multo magis melius. *Phil.* 1.

Noſtra converſatio in cœlis eſt, unde etiam Salvatorem exſpectamus, Dominum noſtrum IESUM Chriſtum, qui reformabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ. *Phil.* 3.

Fidelis ſermo & omni acceptione dignus, quod Chriſtus IESUS venit in hunc mundum, peccatores ſalvos facere, quorum primus ego ſum. 1 *Tim.* 1.

Qui perſeveraverit uſque in finem, ſalvus erit. *Matt.* 24.

Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. *Apoc.* 2.

Derelinquat impius viam ſuam: & vir iniquus cogitationes ſuas, & revertatur ad Dominum, & miſerebitur ejus, & ad Deum noſtrum, quoniam multus eſt ad ignoſcendum. Non enim cogitationes meæ cogitationes veſtræ, neque viæ veſtræ, viæ meæ. Quia ſicut exaltantur cœli à terra, ſic

exal-

xaltatæ sunt viæ meæ à viis vestris, & cogitationes meæ à cogitationibus vestris. *Isa.* 55.

Nunquid voluntatis meæ est mors impii, & non ut convertatur à viis suis, & vivat? Convertimi & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris. Et non erit vobis in ruinam iniquitas; quia nolo mortem morientis, revertimini & vivite. *Ezech.* 18.

Vivo ego, dicit Dominus Deus: nolo mortem impii; sed ut convertatnr impius à via sua, & vivat. Convertimini à viis vestris pessimis. Et quare moriemini Domus Israël? *Ezech.* 33.

Miserator & misericors Dominus, longanimus, & multum misericors.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognovit figmentum nostrum *&c. Psal.* 102.

Suavis Dominus universis, & miserationes ejus super omnia opera ejus.

Allevat Dominus omnes qui corruunt, & erigit omnes elisos. *Psal.* 144.

Pharisæi dicebant Discipulis Iesu, quare cum Publicanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Iesus audiens ait, Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus. Non enim veni vocare justos, sed peccatores. *Matth.* 9.

Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis; & ego reficiam vos. Et invenietis requiem animabus vestris. *Matth.* 11.

Ego sum Pastor bonus: & cognosco oves meas; & cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ovibus meis *Ioan.* 10.

Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis; & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquãm de manu mea. *Ioan.* 10.

Commendat charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est,

est. Multo igitur magis nunc justificati in Sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus, multo magis, reconciliati salvi erimus in vita ipsius. *Rom.* 5.

*Actum* Spei *vide sect.* 1. *pag.* 72.

## Ad *Exercitium* CHARITATIS.

DIligo te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum & refugium meum; & liberator meus. *Psal.* 17.

Mihi adhærere Deo bonum est, & ponere in Domino Deo spem meam.

Quid enim mihi est in Cœlo, & à te quid volui super terram?

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei; & pars mea Deus in æternum. *Psal.* 72.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei mei? *Psal* 41.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum, redemisti me Domine Deus veritatis. *Psal* 30.

Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. *Rom.* 8.

*Actum* Charitatis *vide Sect.* 1. *pag.* 74.

*Actum* Resignationis *habes ibid. pag.* 82.

Ad

## Ad *Exercitium* CONTRITIONIS; *Ex Psalmis plurima suppetunt, E. G.*

MIserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. *Psal.* 6.

Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo. *Psal.* 18.

Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris. *Psal.* 24.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. *ibid.*

Vide humilitatem & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *ibid.*

Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.* 37.

Domine ne longe facias miserationes tuas à me, misericordia tua, & veritas tua semper susceperunt me. *Psal.* 39.

Quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem. *ibid.*

Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. Psal. 50. *item plures sententiæ ejusdem Psalmi.*

Ne memineris Domine iniquitatum mearum antiquarum, cito anticipent me misericordiæ tuæ, quia pauper factus sum nimis. *Psal.* 78.

Adjuva me Deus salutaris meus, & propter gloriam nominis tui libera me, & propitius esto peccatis meis propter nomen tuum. *Ibid.*

Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis. *Psal.* 84.

Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.* 142.

De profundis clamavi ad te Domine. *Psal.* 129.

Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit? *ibid.*

*Mitto alia, quia innumera. Hæc autem in specimen tantum allata sint.*

## CAP. XIV.

# ORATIONES

Et ſententiæ quædam coram moribundis, vicina morte frequentandæ.

*Moribundus vel alius ejus vice teneat Crucifixum, & recitentur interim ſequentes orationes.*

ADoro te, IESU Chriſte, & benedico tibi, quia per crucem tuam redemiſti mundum: Salvator mundi ſalva me, qui per crucem & ſanguinem tuum redemiſti me. Trahe me ad te, ô bone *Ieſu*, qui dixiſti, cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipſum. Trahe me & tene fortiter, ne quiſquam me rapiat de manu tua: ut nihil me ſeparet à te in æternum.

O clementiſſime *Ieſu*, te deprecor per pretioſum ſanguinem tuum, quem pro peccatoribus effundere voluiſti, ut abluas omnes iniquitates meas.

O Anima Chriſti ſanctifica me: ô Sanguis Chriſti purifica me; Corpus Chriſti ſalva me; Aqua lateris Chriſti lava me; Paſſio Chriſti conforta me. O bone *Ieſu*, exaudi me: intra vulnera tua abſconde me; ne permittas, ô bone *Ieſu*, me ſeparari à te, in hora mortis meæ voca me; jube me venire ad ad te, ut cum Sanctis tuis laudem te in ſæcula.

O Creator, & Redemptor meus, *Ieſu* Chriſte, totum me tibi dedo, non me rejicias: Ad te venio, non me repellas.

Ne projicias me à facie tũa, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Ne perdat me iniquitas mea, quem creavit omnipotens bonitas tua.

Reſpice in me oculis miſericordiæ tuæ, Domine Ieſu Chriſte, Rex æterne, Deus & homo, crucifixus propter hominem. Exaudi me ſperantem in te: Miſerere mei pleni miſeriis & peccatis, tu qui fontem miſerationis nunquam manare ceſſabis. Salve ſalutaris victima, pro me & omni humano genere in patibulo Crucis oblata.

Salve nobilis & pretioſe ſanguis, de vulneribus crucifixi Domini

Domini mei Iesu Christi profluens, & peccata totius mundi abluens. Recordare Domine creaturæ tuæ, quam tuo sanguine redemisti.

Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri *Iesu* Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.

Ecce video te, mi dulcissime Salvator, pendentem in cruce, extensis brachiis & inclinato capite, quasi nos amplexari paratum, & blandissima voce nos omnes invitantem; Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.

Ecce venio Domine; Fac mihi secundum verbum tuum: & refice me; venio enim lassus, & onustus pondere peccatorum meorum; Fac bonitatem cum servo tuo, qui languores & labores nostros in cruce portasti.

## O R A T I O

### *Ad Jesum Christum mundi Salvatorem.*

I*Esu* Christe, fons misericordiæ, ostende mihi paupercula creaturæ tuæ misericordiam tuam: adjuva me hac extrema necessitate. Creator & Redemptor meus, *Iesu* Christe pone passionem, crucem & mortem tuam, inter judicium tuum & animam meam.

Totum me tibi dedo, non me rejicias; ad te venio, non me repellas. Nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum misericordiam, & præcipe in pace recipi spiritum meum, redemisti me Domine Deus veritatis; Sonet in mentis meæ auribus vox illa dulcis, Domine *Iesu*: Hodie mecum eris in paradiso.

Suscipe me, *Jesu* Crucifixe, inter amorosa tua brachia, quæ pro me in cruce extensa cerno & complector: Suscipe me inter desiderabiles amplexus tuos, & trahe ad te animam meam; suscipe me bone Iesu, in misericordia tua; suscipe in pace spiritum meum, Amen.

Illumina, ô bone *Iesu*, oculos meos, ne unquam obdormiam

miam in morte, ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum. *Psal.* 12.

Domine *Jesu* Christe, Fili Dei vivi, pone passionem, crucem & mortem tuam, inter judicium tuum & animam meam.

Ne memineris, bone *Jesu*, iniquitatum mearum, cito anticipent me misericordiæ tuæ, quia pauper factus sum nimis. *Psalmus* 78.

Dulcissime Domine *Jesu* Christe, ob honorem & virtutem tuæ benedictæ passionis, jube me adscribi in numerum electorum tuorum.

Non intres in judicium cum servo tuo, misericordissime *Jesu*, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psalmus* 142.

Vnam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Educ de custodia animam meam, ad confitendum Nomini tuo, me exspectant justi donec retribuas mihi.

Suscipe me secundum eloquium tuum, & vivam; & non confundas me ab exspectatione mea.

## Piæ & nervosæ ADSPIRATIONES *Agonizantibus utilissimæ.*

O Pater æterne; ego sum indignissimus servus ille, quem sic dilexisti, ut Filium tuum unigenitum dares pro eo. Fac in hora hac misericordiam cum servo tuo, ne pereat in me pretiosus sanguis ejus. Nam quæ utilitas mihi in sanguiue Redemptoris, si ego descendero in corruptionem?

O *Jesu* Christe, Ego sum ovis illa perdita, quam tu relictis 99, in deserto tam laboriose quæsivisti, & impositam humeris reduxisti. Tu es Pastor bonus, qui posuisti animam tuam pro ovibus tuis. Erravi sicut ovis quæ periit, Requiro servum tuum. Ne permittas, ut eam rapiat, qui circuit modo tanquam leo rugiens, & quærens quem devoret. De ore leonis libera me Domine, &c.

O *Jesu* ego sum miser ille, qui descendens de Jerusalem, incidi

incidi in latrones, & acceptis multis plagis, ſemivivus relictus ſum. Tu vero es medicus meus, & verus ille Samaritanus, qui miſericordia motus ſuper me, alligaſti vulnera mea: imo qui ex ſanguine & vulneribus tuis mihi medicinam paraſti. Tu es qui languores noſtros portaſti, & cujus livore ſanati ſumus. Miſerere Domine in hac ultima hora mea; Domine ad adjuvandum me feſtina; priuſquam moriatur anima mea & pereat in æternum.

O *Jeſu*, Ego ſum infelix ille peccator, & reus multorum criminum. Tu vero es Advocatus meus apud Patrem, & propitiatio pro peccatis meis. Non enim vis mortem peccatoris, ſed ut vitam habeat. Veniſti in hunc mundum peccatores ſalvos facere. Fac ergo mecum miſericordiam in hac extrema hora vitæ meæ. Eſto Mediator & Advocatus meus apud Patrem. O bone *Jeſu*, propitius eſto mihi peccatori, *&c.* In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, *&c.*

## CAP. XV.

## ORATIONES

### Quædam, & verba memorabilia Sanctorum in extremis.

BEatus ELIGIUS Noviomenſis Antiſtes *ſuos cum lacrymis complexus, iiſque valere juſſis, poſtquam tacite aliquamdiu oraſſet, demum in has voces erupit:*

Nunc dimittis, inquit, ſervum tuum Domine, ſecundum verbum tuum in pace. Memento quæſo, quod ſicut lutum feceris me, & non intres in judicium cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis Vivens. Memento mei, qui ſolus ſine peccato es, Chriſte mundi Redemptor, & educens me de morte corporis hujus, transfer in regnum tuum. Scio me conſpectum tuum non mereri: tu tamen ſcis, quia Spes mea ſemper fuit in miſericordia tua.

Et nunc quoque in confeſſione ſancti nominis tui moriens, extremum, Chriſte, anhelitum efflabo. Suſcipe ergo me ſecundum magnam miſericordiam tuam, & non confundas me ab exſpectatione mea. Aperi mihi properanti januam vitæ, & prin-

& principes tenebrarum non occurrant mihi. Tua me manus inducat in locum refrigerii, & vel in ultimam mansionem ex iis quas præparasti servis tuis timentibus te.

*Sub his verbis efflavit animam.*

De S. BERNANDO Abbate Clarevall. *qui in ægritudine, quæ extrema putabatur, gravissimis & aureis plane verbis Inimicum accusantem confudit; ita habet* Author *vitæ, qui tunc præsens aderat.*

Cumque extremum jam trahere spiritum videretur in excessu mentis suæ, ante Tribunal Domini sibi visus est præsentari. Adfuit autem & Satan ex adverso, improbis eum accusationibus pulsans. Ubi vero omnia ille fuerat prosecutus: & Viro Dei esset pro sua parte dicendum, nil territus aut turbatus, ait:

Fateor non sum dignus ego: nec propriis possum meritis regnum obtinere Cœlorum. Cæterum duplici jure illud obtinens Dominus meus, hæreditate scilicet Patris, & merito Passionis; altero ipse contentus, alterum mihi donat; ex cujus dono jure illud mihi vendicans, non confundor. In hoc verbo confusus inimicus, *&c. lib.* 12. *O verba pulcra omnibus moribundis inculcanda.*

## B. LAURENTIUS JUSTINIANUS, Patriarcha Venetus,

*Ita positus in Extremis orabat:*

TU scis Domine, quod dum vitam meam considero, confusio sit mihi potius appellanda, quam vita. Sed in spiritu humilitatis, & in animo contrito, suscipe me, ô bone Iesu, vita & salus animæ meæ. Neque enim in justificationibus meis prosterno preces meas ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis.

Illa ego ovis amissa ad te Pastorem meum redeo. Vocem tuam novi, non alienorum. Peto Domine, ut ad ovile tuum reducas me. Potesne vocem spernere balantis oviculæ & confugientis ad te? Nonne tu es ille qui dixisti; *Venite ad*

*me*

*me omnes*, &c. & iterum, *clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione?*

Ecce clamo plus corde quam ore Domine. Ecce tribulatio proxima eſt, & non eſt qui adjuvet; non eſt qui liberet & ſalvum faciat, niſi tu bone Jeſu.

Sed neque beatorum Spirituum ſedes affectare auſim, qui ſpeciem intuentur S S. Trinitatis; portio tamen aliqua Creaturæ tuæ poſtulat micas ſuaviſſimæ menſæ tuæ. Utinam merear vel abjectus eſſe in domo Domini, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. *ita Laurent. Iuſtin. in vita cap.* 11.

## O R A T I O

*B. Hieronymi in agone mortis à moribundo dicenda, aut moribundo prælegenda.*

PIe Ieſu, virtus mea, refugium meum, ſuſceptor meus, liberator meus, in quem ſperavi, cui credidi, quem dilexi. Summa dulcedo, turris fortitudinis, & ſpes mea à juventute mea. Voca me dux vitæ meæ, & ego reſpondebo tibi. Operi manuum tuarum, quod de limo terræ Creator omnium formaſti, quod oſſibus & nervis compegiſti, cui vitam moriens tribuiſti, clementiæ tuæ porrige dexteram.

Tempus eſt, ut pulvis in pulverem revertatur, & ſpiritus redeat ad te Salvatorem, qui huc illum miſiſti. Aperi ei Domine januam vitæ, nam pro me in ligno crucis tanquam latro pependiſti; ſuſcipe me miſericors Deus ſecundum multitudinem miſerationum tuarum. Nam latronem ad te currentem in cruce moriens ſuſcepiſti. Ægrotus ſum, infirmata eſt in paupertate vita mea, & ideo ad te Domine curro medicum.

Sana me, Domine, & ſanabor: & quoniam in te confido, non erubeſcam. In te Domine ſperavi, non confundar in æternum.

At quis ego ſum, piiſſime Deus, ut tam audacter loquar ad te? peccator ſum, & in peccatis enutritus: cadaver putridum, vas fœtidum, eſca vermium. Parce mihi Domine. Quæ enim victoria eſt, ſi pugnando mecum, me viceris, qui minus ſum

ante

ante te quam ſtipula ante faciem venti? Dimitte omnia peccata mea, & erige de ſtercore pauperem.

Exſurge & adjuva me Domine, exſurge & ne repellas in finem. Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo, Domine, & fiat manus tua ut ſalvum me faciat. Ecce hominem, qui deſcendens ab Hiericho, captus à latronibus & vulneratus, ſemivivus relictus ſum. Tu pie Samaritane recipe me. Peccavi nimis in vita mea, & malum coram te feci; à planta pedis uſque ad verticem capitis non eſt in me ſanitas.

Certe niſi in ligno crucis moriens me adjuviſſes, digna erat habitare in inferno anima mea. Ego pie *Ieſu*, ſum pars tanti pretii: pro me fudiſti ſanguinem tuum pretioſiſſimum, non me repellas à te. Ego ſum ovis quæ erravi, require eam bone paſtor, appone illam ovili tuo, ut juſtificeris in ſermonibus tuis; nam promiſiſti mihi, quod quacunque hora peccator ingemuerit, ſalvus erit. Dolens ſum: iniquitates meas ego cognoſco, & delicta mea coram me ſunt.

Vere non ſum dignus vocari filius tuus; quia peccavi in cœlum & coram te. Sed auditui meo dabis gaudium & lætitiam. Averte faciem tuam à peccatis meis, dele iniquitates meas ſecundum magnam miſericordiam tuam. Ne projicias me à facie tua, neque ſecundum peccata mea facias mihi, neque ſecundum iniquitates meas retribuas mihi, ſed adjuva me Deus ſalutaris meus, & propter honorem nominis tui libera me. Benigne fac in bona voluntate tua, ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vitæ meæ, ut cum habitantibus in ea laudem te in æternum.

## ORATIO

### *A circumſtantibus dicenda pro animam agentibus.*

CHriſte *Ieſu* crucifixe, in unione ferventiſſimi amoris, qui te vitam omnium viventium in cruce mori coëgit, pulſamus ad medullam benigniſſimi cordis tui, & rogamus, ut animæ famuli tui fratris noſtri N. peccata omnia dimittas, & tua ſanctiſſima converſatione, & tuæ acerbiſſimæ paſſionis merito, omiſſa ejus ſuppleas, eumque ſuperabundantiſſimam miſerationum tuarum multitudinem facias experiri,

noſque

nosque omnes, singulariter hunc fratrem nostrum N. quem proxime vocare disponis, placito tibi modo præpares, eique præstes, ut cum vera patientia, perfecta resignatione, plena peccatorum remissione, validissima fide, spe firma, & integra Charitate, in perfectissimo statu, in dulcissimum amplexum, & suavissimum osculum tuum, feliciter ad tuam æternam laudem exspiret.

Eja dulcissime Redemptor, Domnie Jesu, per illas lacrymabiles voces, quas in cruce moriturus edidisti, & passionis doloribns consumens dixisti, Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti, ne quæso longe facias à famulo tuo fratre nostro N. tuæ miserationis auxilium, nam ille in hac hora & momento extremæ afflictionis, præ defectione animæ & consumptione spiritus te invocare non valet.

Per triumphum sanctæ Crucis & per mortis passionisque tuæ infinitum meritum cogita Domine, de eo cogitationes pacis & non afflictionis, sed misericordiæ & consolationis. Libera eum de omnibus angustiis, tuisque sanctissimis manibus, quas pro eo nobisque omnibus in cruce clavis affigi permisisti, IESU bone & amantissime Pater, erue eum à tormentis illi debitis, & perduc illum in requiem æternam Amen.

*Huc spectant Orationes pro felici morte supra cap. XI. in fine positæ.*

## PIO LECTORI.

HIc jam PARADISUM *claudimus, pie* LECTOR, *quo te sic uti precor, & hortor, ut Alterum tibi sternat viam, & migraturus hinc, audire merearis & tu:* Hodie mecum eris in Paradiso.

*Sat multum rependes Authori; Si idem ipsi ex amimo cum uno ad Deum suspirio apprecere.*

# SEQUENTIA.

DIes iræ, dies illa,
Solvet ſæculum in favilla:
Teſte David cum Sibylla
Quantus tremor eſt futurus,
Quando Iudex eſt venturus,
Cuncta ſtricte diſcuſſurus!
Tuba mirum ſpargens ſonum
Per ſepulchra regionum,
Coget omnes ante thronum.
Mors ſtupebit, & natura,
Cum reſurget creatura,
Iudicanti reſponſura.
Liber ſcriptus proferetur,
In quo totum continetur,
Vnde mundus judicetur.
Iudex ergo cum ſedebit,
Quidquid latet, apparebit:
Nil inultum remanebit.
Quid ſum miſer tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus?
Cum vix juſtus ſit ſecurus.
Rex tremendæ majeſtatis,
Qui ſalvandos ſalvas gratis,
Salva me fons pietatis.
Recordare Jeſu pie,
Quod ſum cauſa tuæ viæ,
Ne me perdas illa die.
Quærens me, ſediſti laſſus:
Redemiſti, crucem paſſus:
Tantus labor non ſit caſſus.
Iuſte judex ultionis,
Donum fac remiſſionis
Ante diem rationis.
Ingemiſco, tanqam reus:
Culpâ rubet vultus meus:
Supplicanti parce Deus.
Qui Mariam abſolviſti,
Et latronem exaudiſti,
Mihi quoque ſpem dediſti.
Preces meæ non ſunt dignæ,
Sed tu bonus fac benigne,
Ne perenni cremer igne.
Inter oves locum præſta,
Et ab hœdis me ſequeſtra,
Statuens in parte dextra.
Confutatis maledictis,
Flammis acribus addictis,
Voca me cum benedictis.
Oro ſupplex & acclinis,
Cor contritum quaſi cinis;
Gere curam mei finis.
Lacrymoſa dies illa,
Qua reſurget ex favilla
Iudicandus homo reus.
Huic ergo parce Deus,
Pie Jeſu Domine,
Dona eos requie. Amen.

EPITAPHIUM
HOMINIS CHRISTIANI,
VITÆ REGULAM EXPRIMENS.
D. O. M.

Siste gradum Viator;
HIC TERMINUS VIÆ, ET VITÆ TUÆ AC MEÆ.
ILLE EGO QUI NATUS PRIDEM
AC NOTUS ERAM SÆCULO;

En denatus hoc jam lateo
nudus nullusque Supulcro.
PULVIS, CINIS, ESCA VERMIUM;
VIXI ANNIS (N) PAUCIS,
SI SPECTETUR ÆTERNITAS;

Ad hanc tamen currendum mihi fuit
in stadio fugacis vitæ.

TEMPUS VIVENDI, ut BENE MORERER;
&VITAM MERERER IMMORTALEM,

Dedit mihi, & dat etiamnum tibi clemens DEUS:

ILLIUS, & OMNIUM QUOQUE MOMENTORUM,
Stricta à me Iudici reddenda fuit ratio;
UTIQUE ERIT ET TIBI.
VIXI IN EO (N) STATU,
AC ID (N) MUNUS GESSI.

Qui mihi HONOS, idem ONUS fuit;
ô molestum & grave!

Miserum esse qui non CAPIANT;
Mirum, non deesse qui CUPIANT.

O QUAM ME IUSSIT RIGIDAM SUPREMUS PATERFAMILIAS REDDERE RATIONEM VILLICATIONIS MEÆ!

SI SAPIS, ET CREDIS AMICO SYNCERE MONENTI,

Huc tu quoque te para quotidie;

NAM ex meo periculo te cautum reddi, felicis simul & sapientis erit.

POSSEDI DE TERRÆ BONIS MODICA

(*Attamen* satis *ad* Vsum Vitæ; satis ad Votum, *quod* NECESSITAS *rexit, non* Cupiditas.

Etiam horum, ad novissimum usque quadrantem reddenda fuit ratio.

*Esto, Res* ANGUSTA *fuit mihi; sed* (*experto fas est credere*)

*Sic tutius ad* AUGUSTA *pergitur.*

O Viri DIVITIARUM thesaurizatis; & ignoratis, cui!

EGO NIHIL INTVLI IN HVNC MVNDVM, NIHIL EXTVLI.

Quod in Cœlum præmisi per manus PAVPERUM, Inveni; & hoc SOLVM:

Vos similiter cum dormieritis SOMNVM vestrum, aliud invenietis nihil.

O AMICI VIVITE LÆTI; AT NON IMMEMORES LETHI;

En quondam lætus vobiscum, vos jam reliqui, & à vobis relictus,

INIVI SOLUS ÆTERNITATIS ITER; QUOD ESTIS, FUI; QUOD SUM, ERITIS:

QUIS SCIT AN CRAS, AN HODIE, AN HAC IPSA FORSAN HORA.

*Memores estote judicii mei, sic enim erit & vestrum.*

O HOMO BULLA, QUAM BREVIS HÆC VITA! QUAM LONGA ÆTERNITAS!

VERE MOMENTUM UNDE PENDET ÆTERNITAS!

Æternitas GLORIÆ & POENÆ.

*Ad illam* VIRTUS *ducit*;

*Ad hanc* VOLUPTAS.

ELIGE, SEMEL PERIISSE, ÆTERNUM EST.

HOC POSTREMUM TE ALLOQUOR;

Desiderans te habare consortem mecum in Terra Viventium, una cum CHRISTO IESU,

In quo solo SALUS est & VITA Mortalium.

ILLI ô VIATOR VIVE, ILLI MORERE, ET ÆTERNUM VIVES.

Ante mortem MORI vitiis, mors est optima;

*Beati mortui, qui in Domino moriuntur.*

## PIO LECTORI.

Litaniæ *sequentes suo loco ( id est* sect. 2. ) *per incuriam omissæ (uti & alia quædam, quæ emendabunt posteriores curæ ) hic in gratiam* Lect. *reponuntur. Porro in his* Litaniis, *etsi quædam sententiæ videantur certis Sanctorum* Ordinibus *appropriari; nihil tamen vetat, quin aliis etiam* SS. *tribuantur.*

# LITANIÆ
## de omnibus SANCTIS,
### *Ex S. Scriptura collectæ.*

KYRIE ELEISON. Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cœlis Deus, miserere nobis.
Fili Redemptor Mundi Deus, miserere nobis.
Spiritus S. Deus, miserere nobis.
S. Trinitas unus Deus, miserere nobis.
S. Maria, quæ in DEI Matrem electa, benedicta inter mulieres, & beata diceris per omnes generationes, Ora pro nobis. *Lucæ* 1.

Omnes SS. *Angeli*, qui semper coram DEO, ad ejus laudes & obsequia; & ad hominum ministerium parati statis, *Isa.* 6. *Hebr.* 1.
Omnes SS. *Patriarchæ* & *Prophetæ*, qui Messiæ adventum multis votis ac suspiriis desiderastis, variisque figuris, ac vaticiniis præsignastis, *Gen.* 49. *Isa.* 7. & *alibi sæpiss.*
Omnes SS. *Apostoli, & Discipuli* Domini,
Qui reliquistis omnia, & Christum secuti estis, *Mat.* 4.
Qui nati pro Patribus, Patriarchis, & Prophetis Filii, principes super omnem terram constituti estis. *Psal.* 44.

} Orate pro nobis.

Qui

Qui in omnem terram ſonum Euangelii diffudiſtis, — *Pſal.* 18.
Qui miſſi eſtis ad oves, quæ perierunt, domus Iſraël; — *Math.* 10.
Qui fuiſtis odio hominibus propter nomen Chriſti, — *Ibid.*
Qui gaviſi eſtis dignos vos habitos pro nomine JESU contumeliam pati, — *Actor.* 5.
Qui miſſi eſtis ſicut oves in medio luporum, — *Matt.* 10.
Qui permanſiſtis cum Chriſto in tentationibus ſuis, — *Luca* 22.
Qui actionum omnium Chriſti teſtes, & arcanorum ejus conſcii fuiſtis, — *Actor.* 2.
Qui infirmi & ignobiles ſecundum carnem, electi à Chriſto, mundi potentiam & ſapientiam confudiſtis, — 1 *Cor.* 1.
Qui induti virtute ex alto, & Spiritu S. confirmati, intrepide Chriſtum confeſſi eſtis, — *Lucæ* 24.
Qui obediſtis Deo magis quam hominibus, — *Actor.* 5.
Qui virtute magna teſtimonium Reſurrectionis D. N. I. C. reddidiſtis, — *Actor.* 4.
Qui homines ſine literis, & idiotæ, concilio Judæorum ſtuporem incuſſiſtis, — *Ibid.*
Qui ſedebitis ſuper ſedes 12, judicantes 12 Tribus Iſraël, — *Matth.* 19.

Orate pro nobis.

Omnes SS. *Martyres*,
Qui pie viventes in hoc ſæculo perſecutionem paſſi eſtis, — 2 *Tim.* 3.
Qui in cruce Domini gloriati eſtis, — *Galat.* 6.
Qui in patientia veſtra poſſediſtis animas veſtras, — *Lucæ* 21.
Qui odiſtis animas veſtras in hoc mundo, & in vitam æternam eas cuſtodiſtis, — *Ioan.* 12.
Qui per fidem viciſtis regna, operati eſtis juſtitiam, adepti repromiſſiones, — *Hebr.* 11.
Qui ludibria & verbera experti, inſuper vincula & carceres, lapidati, ſecti, varieque tentati eſtis, — *Ibid.*

Qui venistis de magna tribulatione, & in sanguine Agni stolas vestras lavistis, *Apoc. 7.*
Qui persecutionem passi estis propter justitiam; & jam securi regnum cœlorum possidetis, *Matt. 5.*
Qui stabitis in magna constantia adversus eos, qui vos angustiaverunt, *Sap. 5.*
Qui à Charitate Christi nulla vi, nec fraude, nec ipsa morte separari potuistis, *Rom. 8.*
Omnes SS. *Confessores*,
Qui custodes in vinea Domini positi fuistis, *Cant. 1.*
Qui non sumpsistis vobis honorem, sed vocati estis à Deo tanquam Aaron, *Hebr. 5.*
Qui militantes Deo non implicuistis vos negotiis sæcularibus, *2 Tim. 2.*
Qui positi fuistis à Spiritu S. regere Ecclesiam Dei, *Act. 20.*
Qui ut servi fideles & prudentes super familiam Domini constituti estis, *Matt. 24.*
Qui in vinea Domini pondus diei, & æstum portastis, *Matt. 20.*
Qui ut viri spirituales in spiritu lenitatis & mansuetudinis errantes corripuistis, *Gal. 6.*
Qui ut veri Pastores posuistis animas vestras pro ovibus vestris, *Ioan. 10.*
Qui non vosmetipsos, sed gregem Domini fideliter pavistis, *Ezech. 34.*
Qui pervigilastis, pro ovibus, tanquam rationem pro iis reddituri, *Hebr. 13.*
Qui modestia, sollicitudine, & vitæ sanctimonia honorificastis ministerium vestrum, *Rom. 11.*
Qui accepta à Deo talenta cum usura reddidistis, *Matt. 25.*
Qui omnibus omnia facti estis, ut omnes Deo lucrifaceretis, *1 Cor. 9.*
Qui adscendistis ex adverso, & vos murum pro domo Dei opposuistis, *Ezech. 13.*
Qui fideles ministri Christi, & dispensatores mysteriorum Dei fuistis, *1 Cor. 4.*

Orate pro nobis.

Qui

Qui docti fuistis, & ad justitiam erudiistis multos, & jam fulgetis ut splendor firmamenti; & quasi stellæ in perpetuas æternitates, *Dan.* 12.
Omnes SS. *Monachi* & Eremitæ,
Qui jugum Domini suave, & onus ejus leve alacriter portastis, *Matth.* 11.
Qui tollentes crucem vestram Christum secuti estis, *Matt.* 16.
Qui crucis Christi mortificationem jugiter portastis in corpore vestro, 2 *Cor.* 4.
Qui carnem vestram cum vitiis & concupiscentiis crucifixistis, *Gal.* 5.
Qui mundo crucifixi fuistis, *Gal.* 6.
Qui vos ipsos castrastis propter regnum Dei, *Matt.* 19.
Qui missa semel ad aratrum manu, retro non respexistis, *Lucæ* 9.
Qui induti armaturam Dei fortiter stetistis adversus insidias Diaboli, *Ephes.* 6.
Qui abundare & penuriam pati, saturari & esurire didicistis, *Phil.* 4.
Qui digne ambulastis vocatione, qua vocati estis, *Ephes.* 4.
Qui solliciti fuistis servare unitatem spiritus in vinculo pacis, *Ibid.*
Qui tamquam mortui sæculo vitam absconditam cum Christo in Deo duxistis, *Colos.* 3.
Omnes *Sancti* & Sanctæ Dei,
Qui non arbitrati vos comprehendisse, ad anteriora vos semper extendistis, *Phil.* 3.
Qui omnia detrimentum fecistis, ut Christum lucrifaceretis, *Ibid.*
Qui quæ sursum sunt sapuistis & quæsivistis, non quæ super terram, *Colos.* 3.
Qui Christi bonus odor fuistis, 2 *Cor.* 2.
Qui gratiam Dei in vacuum non recepistis, 2 *Cor.* 6.
Qui humiliastis vos in hoc sæculo, & ideo in cœlis exaltati estis, *Lucæ* 18.

} Orate pro nobis.

Benedicti Patris Æterni, qui regnum vobis ab origine mundi paratum possidetis, *Matt.* 25.
Qui castigastis corpora vestra, & in servitutem redegistis, 1 *Cor.* 9.
Qui cum timore & tremore salutem vestram operati estis, *Philip.* 2.
Qui usi estis hoc mundo tanquam non utentes, 1 *Cor.* 7.
Qui glorificastis, & portastis Deum in corpore vestro, 1 *Cor.* 6.
Qui dilexistis inimicos vestros, & benefecistis his, qui oderunt vos, *Matth.* 5.
Qui potuistis omnia in eo, qui vos confortat, *Philip.* 4.
Qui vobis non in terra, sed in cœlo thesaurizastis, *Matth.* 6.
Qui quæsivistis primum regnum Dei, & justitiam ejus, *Ibid.*
Qui per angustam portam, & arctam viam, quæ ducit ad vitam, intrare contendistis, *Matth.* 7.
Qui mundi cordis amore ad Deum videndum provecti estis, *Matth.* 5.
Qui pacis amantes, filiorum Dei nomine & hæreditate gaudetis, *Ibid.*
Qui misericordes erga proximos, jam misericordiam abunde consecuti estis, *Matth.* 5.
Qui non esuritis, neque sititis amplius; nec cadit super vos sol, aut ullus æstus, *Apoc.* 7.
Qui perseverastis in finem, & ideo salvi facti estis, *Matt.* 10. & 24.
Qui sic cucurristis in stadio, ut jam potiamini bravio, 1 *Cor.* 9.
Qui per multas tribulationes intrastis in regnum cœlorum, *Actor.* 14.
Qui transivistis per ignem & aquam, & reducti estis in refrigerium, *Psal.* 65.
Qui cœlum violenti rapuistis, *Matth.* 11.
Qui pauperes spiritu, regnum cœlorum possidere meruistis, *Matth.* 5.

Orate pro nobis.

Qui

Qui triſtes & lugentes in hoc ſæculo, jam cnſolamini, — *Matt. 5.*
Qui mites & patientes adverſus injurias, terram viventium poſſidetis, — *Matt. 5.*
Qui eſuriiſtis & ſitiviſtis juſtitiam, & nunc cœli delitiis ſatiamini, — *Ibid.*
Qui inebriamini ab ubertate domus Dei, & torrente voluptatis ejus potamini, — *Pſal. 35.*
Qui ut palmæ floretis, & ſicut cedri Libani multiplicamini in domo Domini, — *Pſal. 91.*
Qui lætamini coram Domino, ſicut qui lætantur in meſſe, & ſicut victores capta præda, quando dividunt ſpolia, — *Iſai. 9.*
Qui flentes miſiſtis ſemina veſtra, & nunc cum exultatione metentes, portatis manipulos veſtros, — *Pſal. 125.*
Qui exultatis in gloria, & lætamini in cubilibus veſtris, — *Pſal. 149.*
Qui habitatis in domo Domini, & in ſæcula ſæculorum laudatis eum, — *Pſal. 83.*

} Orate pro nobis.

*Propitius eſto: Parce nobis Domine.*

Ab omni malo,
Per omnes Sanctos & Electos tuos,
Per fideles ſervos tuos ſtantes in conſpectu tuo,
Per dilectos & amicos tuos tecum in cœlo regnantes,
Per merita & interceſſionem omnium Electorum tuorum,
Per pretioſam in conſpectu tuo mortem Sanctorum tuorum, — *Pſal. 115.*

} Libera nos Domine.

*Peccatores, Te rogamus audi nos.*

Ut particeps nos facias omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua, — *Pſal. 118.*
Ut exemplo Sanctorum converſatio noſtra ſit in cœlis, — *Phil. 3.*
Ut ſicut Electi in cœlo, ſic & nos in terra voluntatem tuam prompte faciamus, — *Matth 6.*

} Te rog. audi nos.

Ut

Ut impleamur agnitione voluntatis divinæ, in omni ſapientia & intellectu ſpirituali, *Coloſſ.* 1.
Ut ſimus prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ, *Matt.* 10.
Ut ſemper in Domino gaudeamus, ſed interim modeſtiam ubique ſervemus, *Phil.* 4.
Ut omnia probemus, & quod bonum eſt, teneamus, 1 *Theſ.* 5.
Ut non ſperemus in incerto divitiarum, ſed in Deo vivo, 1 *Tim.* 6.
Ut nos ſicut Electi tui viſcera miſericordiæ induamus, *Coloſſ.* 3.
Ut Sanctorum intuentes converſationem, fidem quoque & patientiam imitemur, *Hebr.* 13.
Ut te Dominum in Sanctis tuis aſſidue laudemus, *Pſal.* 150.
Ut & nos cum Sanctis tuis per anguſtam portam intrare contendamus, *Lucæ* 13.
Ut pax tua, quæ exſuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda & corpora noſtra, *Phil.* 4.
Ut exhibeamus noſmetipſos, ſicut Dei miniſtros, in multa patientia, 2 *Cor.* 6.
Ut ſub Regibus & Principibus juſte ac pie gubernantibus, Vitam quietam ac tranquillam in omni pietate & caſtitate agamus, 1 *Tim.* 2.
Ut dignos nos facias in partem ſortis Sanctorum in lumine, *Coloſſ.* 1.
Ut adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ tuæ, & miſericordiam in auxilio opportuno conſequamur, *Hebr.* 4.
Ut Te in cœlis cum omnibus Beatis laudemus & ſuperexaltemus in ſæcula, *Dan.* 3.

Te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui, &c.

# ORATIO

## Ad omnes

## SANCTOS.

*Exultabunt Sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis.*

AVete omnes Electi, & dilecti Dei, Angeli & Beati omnes, qui ab Æterno ad gloriam & suprema bona Domini in terra viventium prædestinati, in omni gratia confirmati, & nunc cœlestis gratiæ bravio donati estis.

Jam enim SS. Trinitatem facie ad faciem lætantes intuemini, eamque ineffabili gaudio sine fine laudatis.

Salve inprimis, ô sanctissima Domina mea, imo Mater Domini mei; Cœli Terræque Regina, Patrona & Advocata nostra Virgo MARIA.

Salve & tu, mi Angele custos, cujus curæ & tutelæ à divina bonitate commissus sum.

Salvete vos omnes dilectissimi Patroni mei, præsertim N. & N. quibus me nunc & semper humillime commendo.

Ego indignus laudo, honoro & imploro vos; & in augmentum gloriæ & exultationis vestræ offero vobis omnis salutis bonique fontem & thesaurum, nempe dulcissimum Cor Jesu Christi D. N.

Gratias ex corde ago Deo, qui vos elegit & justificavit per immensam gratiam suam; qui prævenit vos in benedictionibus dulcedinis suæ, quique vos conservavit in via per omnia salutis obstacula, & sic demum beatificavit in gloria. Gratias æternas ago Deo, pro omnibus donis & beneficiis, quæ in tempore dedit vobis: & in æternum daturus est.

Eja felices Amici Dei, obtinete mihi Clienti vestro plenam peccatorum veniam, & perfectam mei ipsius abnegationem, ut per viam angustam sequar vestigia vestra: Sed & pacem

pacem Dei, quæ exſuperat omnem ſenſum, ſeu tranquillitatem animi; intimum & ſincerum Dei amorem, quo vos ſuccenſi Mundum, Carnem, Dæmonemque & omnia vitæ præſentis adverſa fortiter ac glorioſe viciſtis, per vos ſupplex expoſco.

Orate quæſo pro me, nunc, & in hora mortis, quando hinc migraturus, & ad ſummi Judicis horrendum Tribunal ſiſtendus ſum: ut non intret mecum in judicium, ſed ſecundum infinitam miſericordiam ſuam me judicet; ut ſic demum admitti poſſim in feliciſſimum veſtrum conſortium, in illa ſuperna Jeruſalem, ubi ſimul laudemus & ſuperexaltemus Deum ac Dominum noſtrum in ſæcula. Amen.



INDEX

# INDEX
# PARADISI ANIMÆ.

## SECTIO I.
De Cultu & Adoratione SS. TRINITATIS.

### CAP. I.



## SECTIO II.
De Cultu & Veneratione SANCTORUM cum Christo regnantium in Cœlis.

### CAP. I.



## SECTIO III.
De Pœnitentia seu conversione peccatoris & Exercitiis huc spectantibus.

### CAP. I.

SECTIO IV.

De Exercitio virtutum & Christianæ Perfectionis.



CAP. I.



SECTIO V.

De modo pie Communicandi, Celebrandi, Audiendi Missam, pro Sacerdotibus & Laïcis, *&c.*

CAP. I.



*Modus*

## SECTIO VI.

De Vita ac Passione D. N. I. Christi.

### CAP. I.



## SECTIO VII.

De Cultu & Veneratione B. Virg. MARIÆ. Item de Cura & Præparatione bene beatéque moriendi.

### CAP. I.



## PARS ALTERA, SECTIONIS VII,

Continens Exercitia ad bene beateque moriendum.

### CAP. VIII.

FINIS



Isaac Leonard Baskin

